

Sven Winnell 18 feb 2011+21 mars:
Till socialdemokraternas valberedning.
Om politik för en ny partiledare. +
Till socialdemokrater om kongress-
materialet och framtidsplanering.

<http://winnell.com/omr36-39zk.pdf>

Sven Winnell 18 feb 2011+21 mars: Till socialdemokraternas valberedning. Om politik för en ny partiledare.+ Till socialdemokrater om kongressmaterial och framtidsplanering
<http://winnell.com/omr36-39zk.pdf>

Innehåll

sida	Till socialdemokraternas valberedning.
5	Socialdemokraternas tankar om partiledare och politik.
5	Från socialdemokraternas hemsida: Valberedningen
6	Bilden av det kommande ledarskapet
6	Kriterier
7	Valanalys 2010
7	Kriskommissionen
8	Nyhetsbrev från kriskommissionen den 21 jan 2011
9	S behöver nyfikenhet och mod
10	Valanalys. Stockholms läns partidistrikts styrelse, 2011-01-17.
13	Hur ska man kunna förbättra världen?
14	Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik. Innehåll i http://winnell.com/omr36-39zj.pdf
18	Socialdemokraternas nya politik.
18	Sven Winnells hemsida lades in på Internet våren 1998 och har nu adressen http://winnell.com
20	Politiken är en viktig förutsättning för utvecklingen.
22	Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
23	En planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för människornas verksamheter.
25	SW Klassifikationssystem för verksamheter
28	Ämneskataloger och SW-klassifikationssystem.

30	Skolans utbildning.
31	Skolans värdegrund och uppdrag
34	Samhällskunskap
35	Överblick och sammanhang.
38	Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
39	Skolämnena svarar inte mot ambitionerna för skolan
40	Förbättring av skolans länkkataloger.
41	Framtidsplanering.
42	Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs.
43	En inledning om planering
45	Det första steget om folkets kunskaper och värderingar
46	Svenska väljare okunniga
47	Socialdemokraterna kan lätt planera världens framtid
48	Planeringen för Sverige borde socialdemokraterna klara. Planeringen för världen kan vara svårare.
49	Politiken.
50	Politiken sedan mitten av 1960-talet.
50	Partiets tidlösa värderingar ryms i några rader av Palme
53	Möjligheternas land
55	Tal vid förtroenderådet
64	De borgerliga.
65	Nu växer en ny bild av Sverige fram i omvärlden
68	Centerpartiets valanalys 2010, 28 januari 2011
69	Centerpartiet måste kunna regera och samtidigt vara samhällskritiska
69	Invandringspolitik ska bli centerfråga

70	Elpriserna måste regleras för att skydda konsumenten	107	Framtidens kärnkraft. Nu startar forskningen
72	Ledare för småpartier sitter säkert trots tapp	110	Skandal att myndigheterna struntar i människors oro
73	Skatter.	112	Vit makt-våld ett lika stort hot som islamisk extremism
74	Något om skatte- och bidragshistoria	114	Forskning.
77	Skatteförslag	115	Kritiskt läge för havens fiskbestånd
79	Strukturomvandlingar, arbetslöshet och ny politik	115	Problemen har hopat sig och finns framför allt i de sociala miljöerna som formar de inre verkligheterna.
80	De borgerliga började sin allians 2004-2005	117	Sverige och världen.
82	Inkomst efter skatt 2004	118	Östern återtar sin makt
84	Hushållsekonomi.	119	Sverige skruppnar
85	Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2011+ bostads-kostnader mm	121	Vattna grannens krukväxter och få en livförsäkring
88	Månadskostnader år 2011, förvärvsarbetande icke-pensionärer	122	Italien blir svartare. Vänstern lämnar fältet öppet för fascismen
88	Årskostnader år 2011, förvärvsarbetande icke-pensionärer	123	Så här kan EU med enkla medel stödja Nordafrika
89	Skatter i Sverige. Skattestatistisk årsbok 2010	126	Att utforma politiken.
90	2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.	127	Ett hjälpmedel för de socialdemokrater som ska utforma den nya politiken
91	2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.	128	SW Klassifikationssystem för verksamheter
91	2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.	130	En planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för människornas verksamheter
93	Månadslön och löneutveckling år 2009. Arbetare	131	Vad får barnen lära om livet och om att välja politik?
96	Några politiska problem.	132	Nya läroplaner
97	Fredrik Reinfeldt har fel – inkomstskillnaderna ökar	132	Kunskapskraven för grundskolan klara
99	Lär dig matte – eller bli uträknad	134	Kursplan i samhällskunskap i grundskolan
100	Ta makten över din plånbok	138	Samhällskunskap. Kunskapskrav
100	S-kvinnor: Mer resurser till vården	143	Kriskommissionen.
101	Regeringsalliansen och oppositionen	144	Omstart för socialdemokratin. Kriskommissionens rapport.
103	Låt förmögenhetsskatten vara för evigt begravd	145	Innehållsförteckning
103	Han tvärvänder om skatten	146	Kriskommissionens rapport. Kommentarer.
104	Arbetarrörelsen är ett frihetsprojekt	172	Avskrift av kriskommissionens rapport
106	Facken borde vara stolta	235	Fortsättning. Med särskild innehållsförteckning.

Till socialdemokraternas valberedning.

Socialdemokraternas tankar om partiledare och politik.

Från socialdemokraternas hemsida:

“Valberedningen

Socialdemokraternas förtroenderåd har tillsatt en valberedning inför mellankongressen 2011.

- Valberedningen arbetar självständigt och bör sträva efter att möjliggöra för medlemmar och anslutna partiorganisationer att i en bred diskussion lämna synpunkter. Valberedningen bör också involvera såväl partidistriktet som sidoorganisationerna innan man slutligen lämnar sitt förslag till den extra kongressen, säger Ibrahim Baylan.

Kontakta valberedningen E-post

Valberedning till mellankongressen:

Berit Andnor, ordförande

Katarina Berggren, Stockholms län

Håkan Bergman, Örebro län

Jan Björkman, Blekinge

Jonas Gunnarsson, Värmland

Göran Johansson, Göteborg

Anders Karlsson, Skåne

Teres Lindberg, Stockholm

Louise Malmström, Östergötland

Hans Unander, Dalarna

Kristina Zakrisson, Norrbottens län

Ersättare

Anna Fransson, Kronoberg

Peter Olofsson, Västerbotten

Carina Ohlsson, Skaraborg

Katrin Stjernfeldt Jammeh, Skåne

Fredrik Pettersson, Sörmland

Dag Larsson, Stockholm

Presskontakt Ibrahim Baylan

Fredrik Kornebäck, presschef, 070-246 65 03”

Från socialdemokraternas hemsida 5 feb 2011:

“Bilderna av det kommande ledarskapet”

“Det har varit ett fantastiskt gensvar från hela partiet för att ta fram kriterier för vår nya partiledare. Flera hundra sidor av synpunkter från flera tusen medlemmar i arbetarekommunerna kompletterar det material vi begärt och fått in från partidistriktet. Det har skett ett gediget arbete som gett oss ett material av hög kvalitet och vi vill tacka för alla bidrag.

Valberedningen har nu fått ett utmärkt avstamp för det fortsatta arbetet. Vårt jobb att hitta rätt person blir så mycket enklare när vi har en väl genomarbetad bild av vad vi söker.

Nedan finns valberedningens bild av det kommande ledarskapet. Den bygger på de synpunkter vi fått in från partidistriktet och alla andra.

Nu har partidistriktet fått i uppdrag att diskutera vilka namn man anser passa in på kriterierna. Man ska ta fram ett antal förslag på personer som man anser motsvarar kriterierna och kan vara aktuella som kandidater till uppdraget som partiordförande.

Partidistriktet ska i detta skede inte göra någon rangordning av kandidater. Uppdraget är att ta fram ett antal personer som man anser uppfylla kriterierna.

Partidistriktet ansvarar för att i denna process involvera arbetarekommuner, grundorganisationer och medlemmar. På vilket sätt detta sker avgör respektive partidistrikt utifrån sina förutsättningar.

Berit Andnor Bylund
Valberedningens ordförande

Kriterier

Socialdemokraterna är en folkrörelse med fler än 100 000 medlemmar och med nästan en tredjedel av väljarkåren med oss i det senaste valet. Men vi har nu i två val i rad misslyckats med att få stöd för en socialdemokratiskt ledd regering.

En utmanande uppgift ligger framför partiet och dess nya ledare. Det gäller att säkerställa att Socialdemokraterna fortsätter att vara den ledande politiska kraften i landet och att vinna kommande val. För att lyckas med detta måste partiordföranden kunna samla hela partiet, stärka och utveckla partiorganisationen och bygga ett starkt lag.

Partiordföranden måste vara tydligt förankrad i partiets värderingar, kunna leda vår idédebatt och i samspel med medlemmarna utveckla partiets politik efter de förändringar som sker i samhället och omvärlden.

Det är viktigt att vår partiordförande genom goda kunskaper och god förmåga att kommunicera och skapa dialog är ledande i den politiska debatten. Härigenom skapas också det förtroende för partiordförande och vårt parti som är så viktigt för framgång. Förtroende byggs också genom att på ett bra sätt kunna hantera svåra situationer och vara beslutskraftig när så behövs.

För att kunna komma ifråga som partiordförande måste man tidigare i tillräcklig omfattning ha prövats i sitt ledarskap inom partiet. Det är positivt om man har internationella erfarenheter och kontakter. Det är inte nödvändigt att partiordförande sitter i riksdagen under nuvarande mandatperiod.

Vi behöver en partiordförande som kan bli Sveriges nästa statsminister och som också ska kunna leda partiet i flera kommande val.”

Från socialdemokraternas hemsida 7 feb 2011:

“Valanalys 2010

Socialdemokraterna måste våga tänka stort igen

Ur Kriskommissionen rapport ”Valanalys 2010”:

"Kriskommissionen ska återkomma med förslag på hur den socialdemokratiska politiken ska utvecklas. Men en slutsats av valanalysen är att socialdemokratin måste våga tänka stort igen när det gäller att föreslå reformer som både utvecklar Sverige och stärker välfärden. Och det måste vara reformer som de breda löntagargrupperna, både arbetare och tjänstemän, efterfrågar och som faktiskt bidrar till att lösa problem som de anser vara viktiga – för de själva eller för Sverige och världen."

Några slutsatser ur rapporten

- * Socialdemokraternas ekonomiska politik saknade stöd och uppfattades inte som framtidsalternativet.
- * Valets viktigaste frågor blev skola, jobben, sjukvården och ekonomin.
- * Socialdemokraterna gjorde det sämsta valresultatet sedan den allmänna rösträtten infördes
- *Finanskrisen, det rödgröna samarbetet, vårmotionen och ett misslyckat valmanifest som delförklaringar till att Socialdemokraterna tappade det stora försprånget på bara två år.

Rapporten har beretts av den särskilda valanalysgruppen som består av: Ulf Bjereld, Peder Björk, Johan Hassel, Helene Hellmark Knutsson, Renée Jeryd, Gunilla Johansson, Åsa Lindestam, Katrin Stjernfeldt Jammeh, Greger Tidlund, Jonas Wall, Kicki Liljeblad och Patrik Karlsson.

Morgan Johansson har varit ordförande för gruppen och Odd Guteland sekreterare.

Rapporten kommer även att diskuteras under Förtroenderådet den 4 december.

Här kan du ladda ner hela valanalysen. “ (Går ej att kopiera)

Från socialdemokraternas hemsida 7 feb 2011:

“Kriskommissionen

Socialdemokraterna i Sverige ska vara ett alternativ till nästa val som är relevant för en majoritet av svenska folket, och som har en tydlig roll i dagens moderna samhälle. Vi har under flera val på 2000-talet tappat förtroende hos väljarna. Den situation som Socialdemokraterna i Sverige befinner sig i kräver extraordinära åtgärder.

Därför har den socialdemokratiska partistyrelsen tillsatt en kriskommission med fyra arbetsgrupper.

Ett omfattande och grundligt arbete ska göras med anledning av den allvarliga situation som arbetarrörelsen befinner sig i. Arbetet ska hållas samman av en Kriskommission under gemensam ledning av Anna Johansson och Ardan Shekarabi.

Resultatet av kommissionens arbete ska innehålla tydliga rekommendationer och förslag till åtgärder för partiets utveckling vilka föreläggs partistyrelsen.....

1. Politisk analys

Anna Johansson, ordförande
Ardan Shekarabi, ordförande
Urban Ahlin
Ingela Andersson
Dag Larsson
Fredrik Lundh Sammel
Kristina Mårtensson
Carina Ohlsson
Ingalill Persson
Karl-Petter Thorwaldsson
Catharina Ullström
Mattias Vepsä
Ilija Batljan
Mats Engström

2. Faktabaserad valanalys

Morgan Johansson, ordförande
Ulf Bjereld

Peder Björk
Johan Hassel
Helene Hellmark Knutsson
Renée Jeryd
Gunilla Johansson
Åsa Lindestam
Katrín Stjernfeldt Jammeh
Greger Tidlund
Jonas Wall
Kicki Liljeblad
Patrik Karlsson

3. Organisatorisk analys

Johan Persson, ordförande
Anders Bergérus
Axel Björneke
Lilly Bäcklund
Dany Kessel
Ewa Lengstedt
Marie Linder
Ingemar Nilsson
Kristina Persdotter
Stefan Pettersson
Magdalena Streijffert
Nils Hultin
Tobias Baudin

4. Idédebatt och omvärldsanalys

Kajsa Borgnäs, ordförande
Anna-Lena Högerud
Alaa Idris
Faraj Abu Iseifan
Joakim Jakobsson
Elin Lundgren
Peter Persson
Reza Talebi
Maryam Yazdanfar
Anders Österberg
Åsa Karlsson Björkmarker
Luciano Astudillo
Ola Asplund “

Nyhetsbrev på Internet från kriskommissionen den 21 jan 2011:

“... Tack för alla de synpunkter som Kriskommissionen fått från er medlemmar och supportrar – det har betytt mycket för vårt arbete och kommer att göra avtryck i vår rapport som presenteras för partistyrelsen den 15 februari. Till dags dato har över 700 skriftliga inspel kommit in, och än är det några dagar kvar. Den 23 januari stänger vi brevlådan, så tag chansen. Dina åsikter är värdefulla.

[Använd formuläret här.](#)

Kriskommissionens uppdrag är ”att ge tydliga rekommendationer och förslag till åtgärder för partiets utveckling”. Detta förutsätter just ett stort engagemang från medlemmarna. Under våra resor runt om i landet har vi deltagit i viktiga diskussioner om vårt partis framtid.

Ett parti där medlemmarna är så engagerade i framtidsdiskussionen kan rimligtvis inte längre befinna sig i kris. Vi har förutsättningarna för att extrakongressen och den här våren ska bli den nystart som vårt parti behöver.

Öppenhet gentemot medlemmar och media har alltsedan starten varit Kriskommissionens ledord. Vi tror att själva förutsättningen för ett gott förändringsarbete är just öppenhet. Med tillförsikt och framtidstro diskuterades Socialdemokratins framtid, arbetslivets villkor och nya tillväxtmarknader på vårt Rönnebergaseminarium förra helgen. Nu stundar Bommersviksseminariet, där skolan och välfärden står i fokus. Vi hoppas på lika stort engagemang från åhörare och föreläsare även där. ...”

(Eftersom socialdemokraternas valanalys inte går att kopiera kan den ej kommenteras här. Istället tas in något från socialdemokraterna i Stockholms län. Som exempel på åsikter.)

DN 25 jan 2011:

”S behöver nyfikenhet och mod”

“Socialdemokraterna i Stockholms län: Vi vill ha en grupp med Ledare som kan inspirera och utforma en strategi för framtiden.”

“Nu har de socialdemokratiska partidistrikten lämnat in sina kravspecifikationer på en ny partiledare. En sak är säker – det kommer inte att framföras några överraskningar. Lång partierfarenhet, stark förankring i rörelsen, stöd hos facket, duktig talare, stabil och pålitlig. Allt låter förträffligt, men oinspirerande.

Att socialdemokratin brottas med ledarskapsproblem var uppenbart långt innan Mona Sahlin avgick. Under arbetet med valanalysen återkom vi ständigt till ledarskapsfrågan, och då i mycket vidare bemärkelse än partiordförande.

Vi tycks vara ett parti som ständigt längtar efter den röde patriarken. För det ska helst vara en man. Och han ska veta var skåpet ska stå. Då kan vi gnälla bakom ryggen på honom, men ändå vara stolta över att vi har en så rejäl karl som pekar med hela handen.

Om vi har en mer diplomatisk och lyhörd person i ledningen så känner vi oro. Är det verkligen bra det här? Borde hon inte vara lite mer som våra ledare var förr? Eller skulle hon kanske vara lite mer moderlig, skaffa tantfrisyr och kofta för att väcka väljarnas sympati? Den här typen av kritik av våra egna företrädare leder till att många duktiga personer lämnar partipolitiken för ett mer modernt arbetsliv.

Vi är dessutom dåliga på att bilda vinnande lag. Vi tillsätter människor som solitärer – men vi tar inte alltid reda på om de kan jobba ihop. Vi föreslår dessutom samma kandidater till olika uppdrag utan att se vad uppdraget kräver för egenskaper av sin innehavare.

Därför har vi i valanalysgruppen formulerat ett antal krav för den grupp av personer som ska leda partiet fram till valet 2014 – och förhoppningsvis landet därefter.

- **Nyfikenhet.** Vi behöver Ledare som vågar se framåt och som känner av och klarar av att tolka förändringar i samhället redan i ett tidigt skede.

- **Mod.** Modet att stå emot påtryckningar och inte minst modet att misslyckas.

- **Nytänkande.** Världen omkring oss har förändrats, alltså måste vi förändras. Vi har fastnat i gamla system och gammal retorik – nu krävs nya tankar grundade i våra gamla värderingar.

- **Ork.** Vi har arbetsamma år framför oss, och det behövs personer som har stor uthållighet, massor av entusiasm och mängder av idéer.

- **Självständighet.** Vi har många politiker som försörjts av politiken i hela sina vuxna liv. Vi måste börja se det som en tillgång att ha arbetslivserfarenhet från världen utanför rörelsen.

De flesta huvudkandidater som hittills stötts och blötts av medierna har ett gemensamt – de är förträffliga socialdemokrater. Men tyvärr ligger de alla lågt och vägrar säga något alls eftersom traditionen i vårt parti kräver det.

Men om man börjar tänka i termer av lag borde man kunna lägga till nya namn. Kanske skulle vi plocka in några duktiga personer från TCO och Saco – det är bland deras medlemmar vi tappar flest väljare? Och kanske skulle vi se till så att vi fick med nya erfarenheter – en

entreprenör, en forskare, en kulturarbetare? Kanske kan vi rekrytera tillbaka några av de partivänner som i dag arbetar som PR-konsulter och informationschefer? Deras erfarenheter skulle verkligen behövas.

Viktigast av allt är dock att de har förmågan och mandatet att utforma en strategi för framtidens svenska socialdemokrati.

Vår uppmaning till valberedningen är alltså: ge oss en nyfiken och modig partiledning som kan frigöra sig från två tuffa valnederlag och börja om på nytt.

Valanalysgruppen för Socialdemokraterna i Stockholms län:

**NINA WADENSJÖ STOCKHOLM
ANNA LJUNGDELL NYNÄSHAMN
THOMAS ARCTAEDIUS VALLENTUNA
EMIL HÖGBERG HUDDINGE
EVA SILFVERBERG LILJEROS HOTELL OCH
RESTAURANGFACKET
SARA YAZDANFAR SSU “**

http://www.socialdemokraterna.se/upload/webbforalla/ak/stockholm/dokument/pdf/Valanalys/Valanalys_Stockholms%20län_2.pdf

VALANALYS 2010

Valanalysgruppens rapport till Stockholms läns partidistrikts styrelse, 2011-01-17.

“Stockholms läns partidistrikts valanalysgrupp:

Nina Wadensjö
Anna Ljungdell
Thomas Arctaedius
Emil Högberg
Sara Yazdanfar
Ewa Silfverberg Liljeros
Sekreterare:
Emma Ölmebäck

Inledning

Det finns redan en alldeles utmärkt valanalys. Det är den som skrevs i Stockholms läns partidistrikt efter valet 2006. Den innehåller mängder av kloka synpunkter och bra förslag som kan dammas av och provas på nytt. Men uppenbarligen lärde vi oss för lite av det som vi då tyckte var ett katastrofval. Därför har vi i valanalysgruppen denna gång valt att skriva kortare, och därigenom förhoppningsvis lite mer lättillgängligt. Vi har under vårt arbete tagit del av de valutvärderingar och analyser som gjorts av partiet samt våra närstående organisationer och deras företrädare, dessa insamlade uppgifter har tillsammans med artiklar och personintervjuer bildat en grund för våra diskussioner som slutligen utmynnat i denna rapport. Vi lägger tonvikten på politiken,

våra företrädare och stockholmsregionens särskilda problem och möjligheter. Men för att även den som har allra mest ont om tid ska kunna förstå andemeningen och allvaret i det vi skriver om följer här en mycket kort sammanfattning:

Sidan 3:

FAKTA OM VALET I STOCKHOLMS STAD OCH LÄN:

Valresultaten i stockholmsområdet är med mycket få undantag sämre än någonsin.

I Stockholms län röstar endast var sjunde person som har ett jobb på S. Vi förlorar mest bland medelinkomsttagare och tjänstemän.

DE STÖRSTA PROBLEMEN:

Vi hade ingen tydlig politik för tillväxt och fler jobb.

Vi hade ett rödgrönt samarbete som inte fungerade.

Vi förlorade slaget om regeringsdugligheten eftersom Moderaternas företrädare uppfattades som mer kompetenta än våra.

Vi upplevdes som omoderna och i avsaknad av framtidsagenda.

Vi tog inte Moderaternas förnyelse på tillräckligt stort allvar och missbedömde därför vår politiska motståndare.

VAD BÖR GÖRAS:

Vi måste samla oss kring en långsiktig politisk vision som håller över flera val.

Vi måste formulera en trovärdig politik för jobb och tillväxt.

Vi måste forma nya lag av företrädare som kan bära förnyelsen av politiken.

Vi måste driva en politik som gör livet lättare att leva för stockholmarna.

Vi måste förstå vilka det är som bor i vår region.

Sidan 19:

Förslag till åtgärder:

Lyft fram jobben, tillväxtpolitiken och den stabila ekonomin som våra viktigaste frågor.

Arbeta genomgående med livskvalitetsfrågorna i storstadsregionen.

Satsa på livslångt lärande – inte minst för jobbens skull.

Överväg ett kommunalt och regionalt skattehöjningsstopp.

Utveckla en regional innovations-, entreprenörs- och småföretagarstrategi.

Våga säga ja till konkurrensutsättning när det är befogat och klokt genomfört.

Våga säga ja till utförsäljningar när det behövs – och nej när det inte behövs.

Säg ja till Stockholm som storstad – bygg och väx!

Var för istället för emot. Driv egen politik istället för att gnälla.

Sidan 22:

Förslag till åtgärder:

Lyft fram några få gemensamma valvinnarkandidater för landsting och riksdag i länet och staden.

Låt kandidater som drar röster förekomma på flera listor.

Låt vår ledande företrädare i landstinget vara första namn på samtliga listor för landstingsvalet.

Våga prioritera de mest lämpade kandidaterna.

Betona att en bra kandidat är en kandidat som vinner val.

Sluta prata om vänster- och högerkandidater. Vi tillhör samma parti.

Stötta kandidater som har starkt stöd bland väljarna i form av personkryss.

Ta vara på handlingskraftiga och tydliga kommunala ledare.

Premiera erfarenheter utanför partiet och dess närstående

organisationer – vi måste ha fler företrädare som haft erfarenhet av och

kan återvända till en annan karriär än politiken.

Gör arbetsbeskrivningar för såväl partiinterna som kommun- och landstingspolitiska förtroendeuppdrag innan poster/uppdrag tillsätts. Se till att de som ska styra och leda kompletterar varandra, är olika men samarbetar bra.

Inled ett arbete för att på djupet förändra de strukturer inom partiet som hindrar och dämpar starka kvinnliga kandidater.

Sidan 25:

Förslag till åtgärder:

Integrera kommunikation och politikutveckling.

Håll i ett budskap/en berättelse under hela valrörelsen.

Våga stå upp för vår politik även när det blåser.

Planera utspelen så de passar in den politiska berättelsen.

Passa på att dra nytta av tillfällen då vi har medvind.

Jobba strategiskt med att sätta bilden av samhällsproblemen under hela mandatperioden.

Lita inte på att köpta kanaler vinner väljare.

Sidan 27:

Förslag till åtgärder:

Återta makten över det politiska budskapet, lita på våra egna kunskaper.

Se till så att våra annonser, affischer och foldrar alltid ser moderna ut.

Utveckla kampanjverktyget vidare.

Fortsätt knacka dörr och ringa – även mellan val.

Prioritera maximalt fyra kommuner i länet.

Kartlägg vilka organisationer/intresseföreningar som ligger nära de socialdemokratiska värderingarna och samarbeta med dem.

Slå samman Stockholms stads och Stockholms läns expeditioner. “

Kommentar:

Det behövs säkert förbättringar i politiken när det gäller vardagsproblemen, men det behövs en övergripande politik som sätter alla detaljer i sammanhang och sätter svensk politik i relation till problemen i den stora världen.

Jag har under många år studerat det stora hela och har på senare år redovisat mina studier på min hemsida. Den svenska politiken sedan de borgerliga bildade alliansen har jag dokumenterat i stora sammanställningar. (Början på 36-39h.pdf)

Min nu senaste sammanställning är

[Sven Wimmell 30 dec 2010 :](#)

[Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.](#)

<http://wimmell.com/omr36-39zj.pdf>

Den kan hämtas hem från Internet.

Början på omr36-39zj.pdf kommer i början på nästa avsnitt.

Hur ska man kunna förbättra världen?

Här början på

Sven Winnell 30 dec 2010 :

Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för
socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.

<http://winnell.com/omr36-39zj.pdf>

**“Sven Winnell 30 dec 2010 :
Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för
socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.
<http://winnell.com/omr36-39zj.pdf>**

Innehåll:

Sid

6 Introduktion.

Socialdemokraternas nya politik

7 Sven Winnells hemsida lades in på Internet våren 1998 och har nu adressen <http://winnell.com>

9 Politiken är en viktig förutsättning för utvecklingen.

11 Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?

14 SW Klassifikationssystem för verksamheter.

17 Ämneskataloger och SW-klassifikationssystem.

18 Skolans värdegrund och uppdrag

22 Samhällskunskap

22 Överblick och sammanhang.

30 Utvecklingen i världen

30 Moralen är ibland mycket dålig.

31 Marknadsekonomi - kapitalismen

31 Förhandsprövning av nya tjänster från SR, SVT och UR

32 Skolverkets Länkskafferier

32 Ny länkkatalog. skollink.se

36 Skolämnena svarar inte mot ambitionerna för skolan.

37 SW Klassifikationssystem för verksamheter.

39 “Ung och bortskämd” Program i SVT1 november 2010.

40 “Ung och bortskämd”, utbildningen i skolan och socialdemokraternas nya politik.

41 Världen. Klimat och sociala relationer.

43 Sveriges elva folkhälsomål.

46 FN:s Konvention om barnets rättigheter.

47 Människornas levnadsvillkor och planering av framtiden.

49 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.

50 Inre verkligheter och sociala miljöer.

54 Dataspelsvåld minskar ungas förmåga till empati

56 Killar utan koll. Tidevarv komma, tidevarv gå – den svenske tonten han ska bestå.

57 Stockholms universitet förlorar examensrätt för lärarutbildning

59 Utbildningsministern: Chockvåg genom systemet

59 Lärarförbundet Situationen är mycket allvarlig

60 Förbättring av skolans länkkataloger.

61 Sven Winnell: Planering och styrning.

En svensk världsplanering behövs.

62 En inledning om planering.

64 Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.

65 Svenska väljare okunniga.

66 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.

67 En planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för människornas verksamheter.

69 Socialdemokraterna kan lätt planera världens framtid.

70 Planeringen för Sverige borde socialdemokraterna klara.

Planeringen för världen kan vara svårare.

- 71 Världen väntar inte.
72 En modernare värld.
74 Vattna grannens krukväxter och få en livförsäkring.
75 Östern återtar sin makt.
78 Några exemel på problem som politiska partier bör ha åsikter om
78 Skandal att myndigheterna struntar i människors oro
81 Så bygger vi högklassigt för vanliga inkomstagare.
83 Slå vakt om meddelarfriheten.
85 EU måste visa mod.
- 87 En förteckning över verksamhetsområden med problem som politiska partier bör ha åsikter om.
91 Forskning. Innehåll i <http://wimnell.com/omr36-39zd.pdf>
97 Förteckningen i det följande har gjorts som hjälpmedel för de socialdemokrater som ska utforma den nya politiken.
- 98 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter
- 99 10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar
100 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
101 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
103 103 Övergripande värderingar. Allmänna encyklopedier.
104 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
105 105 Övergripande om forskning
108 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
109 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
110 108 Samhällskunskap.
111 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
- 112 11/19 Individernas inre verkligheter.
- 116 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
117 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
118 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
119 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
120 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
121 16 Individens logik. Vetenskapsteori o d.
122 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
124 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.
- 125 2 Religiösa verksamheter o d
20 Övergripande religiösa verksamheter o d
21 Allmän religionsvetenskap
22/28 Kristna religioner
29 Icke kristna religioner o d
- 128 3 Politikvetenskaper.Politiska verksamheter.
129 31 Statistik och demografi
131 32 Statsvetenskap
134 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
137 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
141 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
142 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
143 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands)
144 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
145 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)
146 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
36... om individernas kroppsliga förhållanden.
37... om utbildning o d.
38... om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
39... om sociala miljöer, nöjen, sport o d

148	4	<u>Sambandsforskningsverksamheter.</u>	324	648	Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
150	40.	Systemvetenskap. Infostruktur. 41- 49.	325	649	Personvård: barn, hemsjukvård, allm. hushållsarbete.
151	5	<u>Naturforskning. Matematikverksamheter.</u>	326	65	Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
152	50	Allmänt om naturforskning. Naturkunskap	327	651	Kontorsarbete o d. Datoranvändning
153	51	Matematik	331	6520-6524	Opolitisk offentlig civil förvaltning.
157	52	Astronomi, rymdforskning	332	6525-6529	Militära verksamheter
158	53	Fysik o d	333	653	Handelsverksamheter.
162	54	Kemi o d	334	654	Telekommunikationsverksamheter.
166	55	Geologi, meteorologi, hydrologi o d	335	655	Förlagsverksamheter o d.
169	56	Paleontologi, arkeologi o d	336	656	Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
171	57	Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet.	338	657	Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
177	58	Botanik.	341	658	Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
178	59	Zoologi	349	659	Marknadsförings- och reklamverksamheter od.
179	6	<u>Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.</u>	350	66/68	Tillverkning av varor
180	60	Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter	352	66	Tillverkning av kemivaror o d
181	61	Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning od. Veterinärverksamheter.	353	67	Tillverkning av bearbetningsvaror o d
243	62	Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)	354	68	Tillverkning av komplexvaror
311	63	Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske	355	69	Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar
317	64	Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.	356	7	<u>Formgivning av fysiska o sociala miljöer.</u>
318	641	Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.	357	70	Allmänt om konst och kultur.
319	643	Organisation av boende, personalrum o d, hotell.	359	71	Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat
320	644	El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.	367	72	Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
321	645	Användning av inventarier o d.	370	73	Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
322	646	Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).	371	74	Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
323	647	Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter			

376	75/77	Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
382	78	Musik (konserter o d 792)
387	79	Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport
388	7911-7913	Seder och bruk .
391	7914-7919	Film, radio, TV, offentliga fester mm.
393	792	Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
398	793	Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
399	794	Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips
400	795	Sociala miljöer och sociala verksamheter.
401	7951	Sociologi. Socialvård.
407	7952-7956	Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
410	7957	Undervisning o d.
434	7958	Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
435	7959	Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d
436	796 - 799	Sport, idrott o d.
439	8	<u>Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.</u>
440	80	Språk. Språkliga verksamheter. 802-809 motsvarar 82-89.
451	81	Litteraturvetenskap-historia. 812-819 motsvarar 82-89.
454	82/89	Skönlitteratur på olika språk
	82	Engelsk skönlitteratur o d.
	83	Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
	84	Fransk skönlitteratur o d
	85	Italiensk skönlitteratur o d
	86	Spansk och portugisisk skönlitteratur o d
	87	Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
	88	Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
	89	Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

455	9	<u>Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.</u>
456	90	Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
458	91	Allmän geografi, reseskildringar 913-919 motsvarar 93-99.
462	92	Biografiska verksamheter, släkthistoria o d
463	93/99	Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
466	93	Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
467	94	Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
468	95	Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
369	96	Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
470	97	Medeltidens o nya tidens historia i Nord- och Mellanamerika
471	98	Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
472	99	Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Innehållsförteckningar till

473	http://wimnell.com/omr36-39zc.pdf (zd se sid 91)
479	http://wimnell.com/omr36-39ze.pdf
489	http://wimnell.com/omr36-39zf.pdf
494	http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf
502	http://wimnell.com/omr36-39zh.pdf

Tillägg:

506	Tusentals ungdomar stängs ute från studier i Sverige.
	Exempel på behov av ny världsriktad politik.
508	Myndigheter under departementen
549	Regeringens webbplatskarta.
554	Aktörer inom forskning & utveckling (FoU)
564	Vetenskapsrådets forskningsområden.
568	Mona Sahlin's tal vid förtroenderådet 4 dec 2010.
577	Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2011

Socialdemokraternas nya politik.

Det socialdemokratiska partiet gjorde ett dåligt val hösten 2010. Partiledaren ska avgå våren 2011. Partiet letar nu efter en ny ledare och funderar på att ändra politiken så att partiet går framåt. Partiet bör ta problemen i rätt ordning och börja med att formulera den nya politiken och sedan hitta en ledare som kan omsätta den.

I valrörelsen talade partierna inte mycket om världsproblemen och inte mycket om det svenska samhället. Det gällde mest individproblemen. Den borgerliga alliansen sysslar mest med individernas självförverkligande och konkurrensen mellan individerna. Överklassen vann valet och de borgerliga försätter att gynna de välbeställda. Socialdemokraterna kunde inte hålla dem stången.

Socialdemokratin började som en kamp mot överklassen, men borde nu vara inne i en fas där man strävar efter att i Sverige bygga ett bra samhälle med jämlikhet och drägliga förhållanden för alla. Steget som bör tas nu är att bygga ett bra samhälle för hela världens befolkning. Klimatproblemen gör att man är nära nog nödd och tvungen att gå den vägen.

För att klara det måste det vara viktigt för partiet att utbilda svenskarna för uppgiften. Grundskolan och de efterföljande skolorna och andra informationssystem måste göras så att svenskarna blir så kunniga och ansvars-kännande som behövs. Samhällskunskapsämnet i skolan är inte tillräckligt bra.

Det följande handlar först om Samhällskunskapen. Sedan går det över till att handla om framtidsplaneringar och om hur partiet kan hitta de problem som bör ingå i dem. Det har tidigare delvis behandlats i

<http://wimnell.com/omr36-39zc.pdf>

<http://wimnell.com/omr36-39zd.pdf>

<http://wimnell.com/omr36-39ze.pdf>

<http://wimnell.com/omr36-39zf.pdf>

<http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf>

<http://wimnell.com/omr36-39zh.pdf>

Sven Wimmells hemsida lades in på Internet våren 1998 och har nu adressen <http://wimnell.com>

På hemsidan ges en relativt kort redovisning av ett forskningsarbete med titeln: "Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen." Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Redovisningen omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med innehåll i verksamhetsområden som formar världens framtid.

Redovisningen bygger i stor utsträckning på hänvisningar till myndigheter och organisationer som har något att framföra av betydelse för samhällsutvecklingen, och som finns på Internet. Numera finns de flesta av betydelse där och förmågan att berätta om sina verksamheter har ökat. Datortekniken har utvecklats. Ändå är det svårt att hitta saker. De som finns på Internet ändrar ofta teknik, adresser och innehåll. Det förändras hela tiden och det är svårt att hinna med att följa upp alla ändringar.

Kompletterande bilagor

Det som finns på <http://wimnell.com> är därför till en del inaktuellt. De 129 sidorna på hemsidan kompletteras av bilagor som finns som länkar på hemsidan, och vanligen är gjorda som pdf-dokument. Även dessa är efter en tid inte fullt aktuella. De som till äventyrs läser det som står på hemsidan och i pdf-bilagorna måste ha i minnet, att det kan ha skett förändringar sedan det skrevs. Datum på texterna finns vanligen och ger upplysning om hur aktuella de är.

En förteckning över bilagor:

Sven Winnell 080203+++101230: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (<http://winnell.com/omr40zf.pdf>)

Den kompletteras vartefter, men inte varje gång något nytt kommer till. Den innehåller till en del innehållsförteckningar till bilagorna.

Om klassifikationssystem:

Sven Winnell 050206+100201+100211: SW-klassifikationssystem med inagda: LIBRIS/SAB, sverige.se 2008, SCBs forskningsämnen, CPV för varor/tjänster, SNI arbetsställen 1998, SSYK yrken, SUN 2000 utbildningar, SPIN 2007 varor och tjänster, SNI 2007 näringsgrenar, Statistisk årsbok för Sverige 2010 och Samhällsguiden 2007. 2010 CPV ej aktuell. (<http://winnell.com/omr40t.pdf>)

Sven Winnell 050121+100201: sverige.se som ersatt SverigeDirekt. Kompletterad 050411 med Riksdagens samhällsguide. Kommentarer 2010: sverige.se lades ner 080305. (<http://winnell.com/omr40m.pdf>)

Sven Winnell 050130: CPV-koder 2003. Från Internet 050126. Kompletterad 100201 med SPIN 2007, som ersätter CPV. (<http://winnell.com/omr40n.pdf>)

Sven Winnell 050130: CPV-koder 2003. Inlagda i SW-klassifikationssystem. Kompletterad 100201 med SPIN 2007, som ersätter CPV. (<http://winnell.com/omr40o.pdf>)
Sven Winnell 050130:

CPV-koder 2003. Inlagda i SW-klassifikationssystem. Områdena 66-69 förkortade. (<http://winnell.com/omr40p.pdf>) Ej aktuell 2010.

Sven Winnell 050203 +100201+100211: SNI 2002. Och antalet arbetsställen 1999. Inlagda i SW-klassifikationssystem. Kompletterad 100201+100211 med SNI 2007. (<http://winnell.com/omr40q.pdf>)

Sven Winnell 050203: SSYK 96. STANDARD FÖR SVENSK YRKESKLASSIFICERING. Yrken inplacerade i SW-klassifikationssystem. (<http://winnell.com/omr40r.pdf>)

Sven Winnell 050206: SUN, utbildningsklasser, Inlagda i SW-klassifikationssystem. (<http://winnell.com/omr40s.pdf>)

Sven Winnell 080524+100201: Länkar i Sunets Webbkatolog, Mölndals länkkatalog och Länkskafferiet samt myndigheter mm under departementen sorterade enligt SW-klassifikationssystem (<http://winnell.com/omr102h.pdf>) sverige.se lades ner 080305.

Sven Winnell 20 dec 2010 :
Klassifikationssystem för verksamheter. Förbättring av länkkataloger för Samhällskunskapen i skolan. Regeringens arbete. <http://winnell.com/omr36-39zh.pdf>

Sven Winnell 060224: Samhällsplaneringens problem. Klassifikationssystemet för verksamheter. (<http://winnell.com/omr40zd.pdf>)

En längre beskrivning om Klassifikationssystemet och forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem. Med bilder.

Sven Winnell 050109: Infostruktur. Klassifikationssystem: LIBRIS - SAB och SW-systemet. (<http://winnell.com/omr40i.pdf>)

Sven Winnell 050112: Några databaser och bibliotek. (<http://winnell.com/omr40l.html>)

Sven Winnell 050112: Termer ur MeSH (Medical Subject Headings). (<http://winnell.com/omr40k.html>)

Sven Winnell 050429: SW-klassifikationssystem, med inlagda klasser enligt "Nordisk Outline", klassifikationssystem för museer. (<http://winnell.com/omr40x.pdf>)

000720: En jämförelse mellan tre klassifikationssystem: SW, UDK och SAB. (<http://www.winnell.com/omr102b.pdf>) Innehåller också sammanställningar om samhällsplaneringens problem.

Från Internet 7 juni 1999. 2 st söksystem byggda på bibliotekssystemet DC (söksystemet BUBL LINK) och bibliotekssystemet DK (söksystemet NISS). En jämförelse och en jämförelse också med Sven Winnells systemtabell. (<http://winnell.com/omr102a.html>)

Några av de vanligaste sökmotorerna 1999:

Sven Winnell 080427: Sökmotorer, ämneskataloger o d på Internet 1999. (<http://winnell.com/omr102i.pdf>)

Sven Winnell 070224: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Kunskaper om verksamheterna och deras samband för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld. (<http://winnell.com/omr40ze.pdf>)

Varken Högskoleverket eller Utbildningsdepartementet har någon förteckning över landets professurer/professorer.

Ett försök att få ordning på professorerna/professurerna:
Sven Winnell 041214+tillägg 060220 och 060525: Kunskaper vid universitet och högskolor i Sverige. Från en pågående, ej avslutad, undersökning. (<http://winnell.com/omr40h.pdf>)

Politiken är en viktig förutsättning för utvecklingen.

Svensk politik blev särdeles intressant redan 2005 inför valet 2006, och politiken har följts sedan dess i en serie utredningar som innehåller politik men också mycket annat:

Sven Winnell 050522+050605: De borgerliga partiernas skatteförslag. Och annat om skatter, bidrag och moral. Bostadsbidrag. TV-licens. (<http://winnell.com/omr36-39h.pdf>)

Sven Winnell 050920: Välfärd, skatter, arbete, tillväxt. (<http://winnell.com/omr36-39i.pdf>)

Sven Winnell 060111: Om LO-rapporten Vad vill egentligen moderaterna? Med kommentarer för partierna inför valet 2006. (<http://winnell.com/omr36-39j.pdf>)

Sven Winnell 060316+tillägg 060326: Om alliansens skattelättnader, som ej bör genomföras, och om andra bättre skatteförslag. Bl a slopad individuell TV-avgift. (<http://winnell.com/omr36-39k.pdf>)

Sven Winnell 060327: TV-avgiften i proposition 2005/06:112. Avgifter för privathushåll: De individuella TV-avgifterna bör slopas, och ersättas med en kollektivavgift för alla privathushåll, betald av riksdagen. (winnell.com/omr36-39l.pdf)

Sven Winnell 060408: Budgetpropositionen våren 2006. Levnadskostnader. Skatter. bidrag. Förbättringar för dem med låga inkomster. Pensionärer. Icke-pensionärer. (<http://winnell.com/omr36-39m.pdf>)

[Sven Wimmell 060813: De borgerliga gynnar i valet 2006 mest de höga inkomsterna. \(http://wimnell.com/omr36-39n.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39n.pdf)

[Sven Wimmell 060921: Alliansen vann valet 2006. Epoken Göran Persson är slut. \(http://wimnell.com/omr36-39o.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39o.pdf)

[Sven Wimmell 061023: Politik efter valet 2006. \(http://wimnell.com/omr36-39p.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39p.pdf)

[Sven Wimmell 070111+070223: Den borgerliga regeringens skatter och skattepropaganda. Utdrag ur omr36-39o.pdf+omr36-39p.pdf . Och något om oppositionen. \(http://wimnell.com/omr36-39q.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39q.pdf)

[Sven Wimmell 070328: Om socialdemokraterna och regeringen. Om skatter och skatteförslag. \(http://wimnell.com/omr36-39r.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39r.pdf)

[Sven Wimmell 070419: Skatter och bidrag för 2008. \(http://wimnell.com/omr36-39s.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39s.pdf)

[Sven Wimmell 080202: Fördomar, kunskaper, moral, politik för välfärdsfördelning och koldioxid. \(http://wimnell.com/omr36-39t.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39t.pdf)

[Sven Wimmell 080528: Komplement till 36-39t.pdf \(http://wimnell.com/omr36-39u.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39u.pdf)

[Sven Wimmell 080808: TV-avgiften, skatterna och pensionärerna. \(http://wimnell.com/omr36-39v.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39v.pdf)

[Sven Wimmell 081108: Politik hösten 2008. \(http://wimnell.com/omr36-39x.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39x.pdf)

[Socialdemokraterna. Budgetmotion hösten 2008. \(http://wimnell.com/omr36-39xbudgets.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39xbudgets.pdf)

[Miljöpartiet. Budgetmotion hösten 2008. \(http://wimnell.com/omr36-39xbudgetmp.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39xbudgetmp.pdf)

[Vänsterpartiet. Budgetmotion hösten 2008. \(http://wimnell.com/omr36-39xbudgetv.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39xbudgetv.pdf)

[Sven Wimmell 090131: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Världen och Sverige i början på 2009. \(http://wimnell.com/omr36-39y.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39y.pdf)

Denna sammanställning innehåller på sidorna 8-53 en litet fylligare beskrivning av forskningsprojektet om samhällsplaneringens problem och klassifikationssystemet för verksamheter, med bilder och diagram.

[Sven Wimmell 090315+090319: Globaliseringsrådets skatteutredningar och andra utredningar om levnadskostnader, skatter, bidrag och välfärdsfördelning. \(http://wimnell.com/omr36-39z.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39z.pdf)

[Sven Wimmell 30 januari 2010: Planering, klimat och välfärdsfördelning. \(http://wimnell.com/omr36-39za.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39za.pdf)

Innehåller bl a Köpenhamnsmötet om klimat.

[Sven Wimmell 31 januari 2010: Statistikområden i Statistisk års-bok för Sverige 2010 och något om planering, hushållsekonomi och skatter o d. \(http://wimnell.com/omr36-39zb.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39zb.pdf)

[Sven Wimmell 8 mars 2010 : Politik i början på 2010. Skolverkets förslag. Demonstration av klassifikationssystem för verksamheter. En fortsättning på 36-39za. \(http://wimnell.com/omr36-39zc.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39zc.pdf)

[Sven Wimmell 10 april 2010 :En fortsättning på 36-39zc. Politik mm. Grundskolan. Universitet och Högskolor.](http://wimnell.com/omr36-39zc)
(<http://wimnell.com/omr36-39zd.pdf>)

[Sven Wimmell 24 april 2010 : Hushållsekonomi och skatter 2006, 2009 och 2010.](http://wimnell.com/omr36-39ze647.pdf) (<http://wimnell.com/omr36-39ze647.pdf>)

[Sven Wimmell 25 juni 2010 : En fortsättning på 36-39zd. Samhällsplaneringens problem, gymnasiet och politik april-juni 2010.](http://wimnell.com/omr36-39ze.pdf)
<http://wimnell.com/omr36-39ze.pdf>

[Sven Wimmell 25 oktober 2010 : En fortsättning på 36-39ze. Samhällsplaneringens problem, grundskolan och politik hösten 2010.](http://wimnell.com/omr36-39zf.pdf)
<http://wimnell.com/omr36-39zf.pdf>

[Sven Wimmell 30 november 2010 : En fortsättning på omr 36-39zf. Klassifikationssystemet, samhällskunskapen, partierna, skatterna, s-problemen, framtidsplaneringen, hälsa och jämlikhet mm.](http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf)
<http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf>

[Sven Wimmell 20 dec 2010 : Klassifikationssystem för verksamheter. Förbättring av länkkataloger för Samhällskunskapen i skolan. Regeringens arbete.](http://wimnell.com/omr36-39zh.pdf) <http://wimnell.com/omr36-39zh.pdf>

[Sven Wimmell 30 dec 2010 : Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.](http://wimnell.com/omr36-39zj.pdf)
<http://wimnell.com/omr36-39zj.pdf>

Samhällsplaneringens problem.

Hur ska man kunna förbättra världen?

Det är problem med världens klimat. Klimatförändringarna ger redan svåra konsekvenser och det blir säkert värre om inget görs för att förbättra utvecklingen. Det finns också andra problem, om välfärdsfördelningen i världen mm. Det är bråttom att göra något.

Det behövs planeringar som klargör utvecklingen och riktar in den på lämpligt sätt mot framtiden. Planeringar bör innehålla fyra moment:

hur var det,
hur är det,
hur kan det bli och
hur bör det bli.

Vi i världen lever på det hela taget i ett planeringslöst tillstånd. Det finns delvis beskrivningar om hur det var, hur det är, kan bli och bör bli, men det finns inga heltäckande beskrivningar som systematiskt går igenom alla problem och sätter alla delar i relation till varandra.

Det är människorna som kan göra något för att förbättra utvecklingen och människorna agerar enskilt och i grupper som finns i olika storlekar.

Beskrivningar i de fyra planeringsmomenten kan vara av olika kvalitet och kan vara dåliga. Beskrivningar från vetenskapliga institutioner ligger vanligen högt på kvalitetsskalan.

Planeringars uppgift är i första hand att reda ut vad man bör vilja, i andra hand att besluta om åtgärder som leder dit man vill. Vilja och åtgärder bör bedömas efter konsekvenser i viktiga avseenden,

Planeringar syftar i första hand till att skaffa sig kunskaper och i andra hand till att påverka.

En planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för människornas verksamheter.

Världen är på katastrofkurs. Vill man undvika katastroferna måste människorna i världen få kunskaper och bli medvetna om hur saker hänger ihop.

Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har arbetats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

Klassifikationssystemet är ett beskrivningssystem som på ett systematiskt sätt redovisar eller ger en bild av världen och dess problem. I systemet klassificeras problemen in så att de och deras samband kan förstås och så att systemet kan bli ett hjälpmedel för styrningar mot framtiden. Det uppgjorda klassifikationssystemet är i första hand ett system för klassifikation av mänskliga verksamheter, och är uppgjort med tanke på att utvecklingen i världen huvudsakligen beror av dessa verksamheter.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om

världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:

- 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.**
- 2. Religiösa verksamheter o d.**
- 3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.**
- 4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.**
- 5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.**
- 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.**
- 7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.**
- 8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.**
- 9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.**

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:

- * Individens kroppsliga förhållanden**, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
- * Individens psykiska förhållanden**, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
- * Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.**
- * Individens sociala miljö - sociala samhälle**, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.

Kollektiva viljor. (Politik).

Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).

Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).

Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.

Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.

Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?

Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter.

Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor: psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer.

SW Klassifikationssystem

för verksamheter.

1 Psykologiska och filosofiska verksamheter

- 10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar
- 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
- 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
- 103 Övergripande värderingar Allmänna encyklopedier.
- 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
- 105 Övergripande om forskning
- 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
- 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
- 108 Samhällskunskap.
- 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

11/19 Individernas inre verkligheter.

- 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
- 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
- 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
- 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
- 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
- 16 Individens logik. Vetenskapsteori o d.
- 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
- 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2 Religiösa verksamheter o d

- 20 Övergripande religiösa verksamheter o d
- 21 Allmän religionsvetenskap
- 22/28 Kristna religioner
- 29 Icke kristna religioner o d

3 Politikvetenskaper.Politiska verksamheter.

- 31 Statistik och demografi
- 32 Statsvetenskap
- 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
- 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik

- 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
- 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
- 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
- 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
- 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

36/39 Politiska krav och politiska planeringar:

- 36... om individernas kroppsliga förhållanden.
- 37... om utbildning o d.
- 38... om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
- 39... om sociala miljöer, nöjen, sport o d

4 Sambandsforskningsverksamheter.

- 40. Systemvetenskap. Infostruktur. 41- 49.

5 Naturforskning. Matematikverksamheter.

- 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
- 51 Matematik
- 52 Astronomi, rymdforskning
- 53 Fysik o d
- 54 Kemi o d
- 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
- 56 Paleontologi, arkeologi o d
- 57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
- 58 Botanik.
- 59 Zoologi

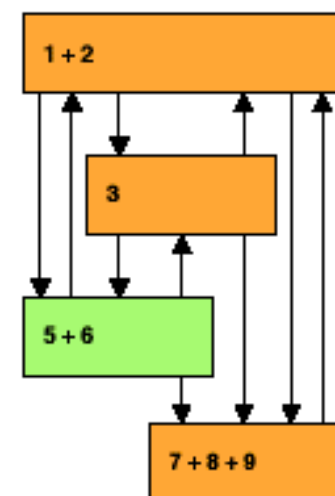
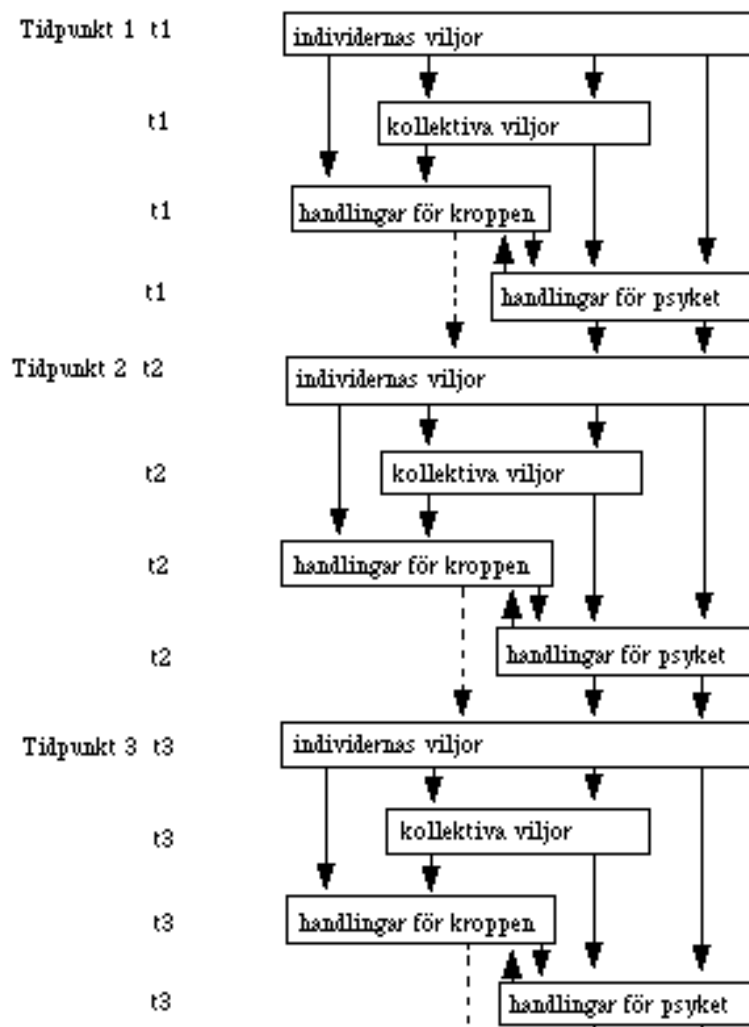
6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

- 60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
- 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverksamheter
- 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
- 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
- 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
- 641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
- 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
- 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
- 645 Användning av inventarier o d.

- 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
 649 Personvård: barn, hemsjukvård.
- 65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
 6520 -6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
 6525 -6529 Militära verksamheter
 653 Handelsverksamheter.
 654 Telekommunikationsverksamheter.
 655 Förlagsverksamheter o d.
 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
 658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.
- 66/68 Tillverkning av varor
 66 Tillverkning av kemivaror o d
 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
 68 Tillverkning av komplexvaror
- 69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar
-
- 7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
 70 Allmänt om konst och kultur.
 71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimatplanering
 72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstupställning
 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
 75/77 Bildkonst. 75 Måleri. 76 Grafiskt, 77 Foto
 78 Musik (konserter o d 792)
- 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport
 7911 -7913 Seder och bruk .
 7914 -7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.

- 794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips
- 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
 7951 Sociologi. Socialvård.
 7952 -7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
 7957 Undervisning o d.
 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
 7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d
- 796- 799 Sport, idrott o d.
-
- 8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
 80 Språk. Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
 81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.
- 82/89 Skönlitteratur på olika språk
 82 Engelsk skönlitteratur o d.
 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
 84 Fransk skönlitteratur o d
 85 Italiensk skönlitteratur o d
 86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d
 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
 89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d
-
- 9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
 91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d
- 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
 93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
 94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
 97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Den fundamentala påverkanskedjan

- 1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.
- 3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.
- 5-6 Naturforskning och teknologiska/ekonomiska verksamheter.
- 7-9 Kulturella verksamheter.
- 4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

Ämneskataloger och SW-klassifikationssystem.

Sven Winnells hemsida lades in på Internet den 29 april 1998. Då fanns Sunets länkkatalog på Internet ordnad som en ämneskatalog, och deras länkar sorterades in i Sven Winnells klassifikationssystem. Det fanns också ett Skoldatanät på Internet som innehöll ett Länkskafferi i en ämneskatalog och länkarna i skafferiet sorterades också in. Vid den tiden fanns också många andra ämneskataloger, där utbudet var ordnade under 10-20 ämnesrubriker.

Sedan dess har de som tillhandahåller länkar för det mesta ändrat så att ämnesrubrikerna och ämneskatalogerna är borta och istället finns bara en rad där man skriver in ett sökord. Ämneskatalogerna var en hjälp att få fram det man sökte. Med det nu vanligaste söksättet att skriva in ett ord måste man veta vad man söker och man måste veta vilket ord man ska använda, vilket inte alltid är lätt.

På svenska tycks nu, när det gäller heltäckande kataloger, finnas kvar bara Sunet, Mölndals länkkatalog, Länkskafferiet och Sven Winnells klassifikationssystem. Länkskafferiet riktar sig till skolbarn, skolungdomar och deras lärare och förefaller vara ofullständigare än Sunet och Mölndalskatalogen. Tillkommit 2010: skollink.se

Sunets huvudområden är nu samma som för tio år sedan, men nivåerna därunder har naturligtvis ändrats något. Sunets katalog tillkom i Internets barndom och har ingen klar ämnesfördelning som är något bra underlag för samhällsplanering. Adresserna är ändrade.

Mölndals katalog är heltäckande eftersom den bygger på det svenska bibliotekssystemet SAB, som kan ta hand om all litteratur, alla dokument. Felet med SAB är att systemet har en uppbyggnad som inte helt passar till samhällsplaneringens problem. Adresserna i katalogen är något ändrade men bygger på SAB-beteckningarna.

Länkskafferiets ämnesområden passar inte heller väl till samhällsplaneringen. Deras adresser är också ändrade sedan början.

Sunets och Länkskafferiets ämnen är ordnade i alfabetsordning och inte efter någon logik i fråga om ämnesinnehåll. SAB-systemet som Mölndalskatalogen bygger på tillkom omkring 1920 och innan demokrati med rösträtt för alla var införd. Maktfördelningen var annan i Sverige då än nu, och det märks i SAB-systemet, där politik och inflytande inte har satt spår i uppbyggnaden.

SAB-systemet är ett svenskt system som skiljer sig från system i andra länder. Vanliga i världen är DC- och DK-systemen, som har en bättre uppbyggnad, men också de är inte helt anpassade till dagens och framtidens värld.

När SAB-systemet infördes i Sverige byggde det på svenska bibliotekstraditioner. Man övervägde att istället använda DC-DK-uppläggen, men en motvilja mot de systemen fanns i det förhållandet att de klassar sjukvård ihop med teknologi. DC-DK har sjukvård på 61 och teknologi på 62 i avdelning 6 för ekonomiska verksamheter. Det var förskräckligt menade man, att se sjukvård som ett tekniskt ämne. Men sjukvård är teknik, vilket kommer till uttryck bl a i de organtransplantationer man gör nu och all teknisk apparatur i sjukvården.

Bibliotekssystemen sorterar dokument. I SW-systemet sorteras verksamheter. I SW-systemet används bibliotekssystemens sorteringssystem för dokument i princip på så sätt att verksamheter som åstadkommer dokument får samma plats som dokumenten. En grisuppfödare får sålunda samma plats som ett dokument om grisuppfödning. Eftersom SW-systemet ska användas för samhällsutveckling är det viktigt att man får grepp om det som påverkar utvecklingen. Det är bl a grisuppfödare som påverkar utvecklingen, det är inte dokumenten som påverkar.

DC-systemet tillkommet i USA är äldst och tillkom på 1800-talet, innan demokratiens genombrott. DK är en senare variant av DC-systemet, som tillkommit i Europa. SW-systemet har DC-DK som utgångspunkt, men vissa förändringar har skett, huvudsakligen bestående i att

vissa verksamheter i avdelning 3 har flyttats till 6-9. Flyttningen har en grund i att avdelning 3 gjorts till en politisk avdelning som innehåller de demokratiskt valda politiska organens verksamheter, några hjälpvetenskaper och platser för politiska krav.

Avdelning 1 innehåller dels verksamheter som samlar det gemensamma vetandet och värderandet som finns i dokument och dels individernas inre verksamheter i form av kunskaper och värderingar o d. Avdelning 2 gäller religion och kan ses som bihang till avdelning 1 eftersom religion handlar om inre verkligheter. Avdelningarna 1 och 2 bildar tillsammans verksamheter som gäller det som finns inne i huvudet på individerna och i det gemensamma huvudet som bildas av mänsklighetens samlade vetande, för det mesta vetande av döda personer som fömedlas av dokument.

Avdelning 3 blir sedan en avdelning för de politiska verksamheterna, dvs det gemensamma styrandet av samhällena. 5 Naturforskning.

Avdelning 6 blir en avdelning av verksamheter som är till kroppslig nytta och som styrs av dels individernas verksamheter i avdelning 1+2, dels av de gemensamma styrningarna i avdelning 3.

Avdelningarna 7-9 blir avdelningar för verksamheter som är till psykisk nytta och som styrs av dels individernas verksamheter i avdelning 1+2, dels av de gemensamma styrningarna i avdelning 3.

Avdelning 4 är en ny avdelning där verksamheterna går ut på att klargöra hur alla olika verksamheter påverkar varandra.

Den väsentliga skillnaden mellan SW-systemet och DC-DK är alltså att det sorteras verksamheter i SW-systemet och dokument i DC-DK, samt att några verksamheter i DC-DK-avdelning 3 i SW-systemet flyttats till 6-9. Samt att avdelning 4 i SW-systemet fått sin nya innebörd. Omflyttningarna har gjorts så att de knappast stör dem som använder DC-DK-systemen. “

Om man bläddrar igenom redovisningen av avdelningarna 1-9 och underavdelningarna kan man finna det hela enkelt.

Skolans utbildning.

Från <http://winnell.com/omr36-39zj.pdf>

“Skolans värdegrund och uppdrag

Från förordning om läroplan för grundskolan, 7 oktober 2010.

Grundläggande värden

Det offentliga skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell.

Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet.

Förståelse och medmännisklighet

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska präglade verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana

tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nationsgränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald. Medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. Skolan är en social och kulturell mötesplats som både har en möjlighet och ett ansvar för att stärka denna förmåga hos alla som arbetar där.

Saklighet och allsidighet

Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana. Undervisningen ska vara saklig och allsidig. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen.

Alla som verkar i skolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i denna läroplan och klart ta avstånd från det som strider mot dem.

En likvärdig utbildning

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform och inom fritidshemmet ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anord-

nas. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.

Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Det sätt på vilket flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan, och de krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan har ett ansvar för att motverka traditionella köns-mönster. Den ska därför ge utrymme för eleverna att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan.

Det är inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. **Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar.** Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolans uppdrag

Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. Skolan ska präglas av omsorg om individen, omtanke och generositet. Utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa. Skolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling. Arbetet måste därför ske i samarbete med hemmen.

Skolan har i uppdrag att överföra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället. Skolan ska förmedla de mer beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensram alla i samhället behöver. Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga.

Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper. Skolan ska sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen.

En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självfört-

roende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.

I all undervisning är det angeläget att anlägga vissa övergripande perspektiv. Genom ett *historiskt perspektiv* kan eleverna utveckla en förståelse för samtiden och en beredskap inför framtiden samt utveckla sin förmåga till dynamiskt tänkande.

Genom ett *miljöperspektiv* får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

Ett *internationellt perspektiv* är viktigt för att kunna se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang och för att skapa internationell solidaritet samt förbereda för ett samhälle med täta kontakter över kultur- och nationsgränser. Det internationella perspektivet innebär också att utveckla förståelse för den kulturella mångfalden inom landet.

Det *etiska perspektivet* är av betydelse för många av de frågor som tas upp i skolan. Perspektivet ska präglade skolans verksamhet för att ge grund för och främja elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden.

Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former – såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. Skolans

arbete måste inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras och blir till en helhet.

Skolan ska främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer. Gemensamma erfarenheter och den sociala och kulturella värld som skolan utgör skapar utrymme och förutsättningar för ett lärande och en utveckling där olika kunskapsformer är delar av en helhet. Ett ömsesidigt möte mellan de pedagogiska synsätten i förskoleklass, skola och fritidshem kan berika elevernas utveckling och lärande.

Skolan ska stimulera varje elev att bilda sig och växa med sina uppgifter. I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas. Även hälso- och livsstilsfrågor ska uppmärksammas.

Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.

God miljö för utveckling och lärande

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet, men även skolan har en viktig roll. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

Varje skolas utveckling

Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället.

I skolans värdegrund står bl a:

“En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang”. Men förordningen om grundskolan ger inte överblick och sammanhang.

Det står också:

“Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar.” Det innebär att eleverna ska få veta om samhällets uppbyggnad och verksamheter.

Läroplanen för samhällskunskapen innehåller uppgifter om ämnets syfte mm, men det är otydligt vad som ska läras ut.

Ett ämne får stor vikt:

- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt. Det ska läras ut i samhällskunskapen, i historieämnet, i religionskunskapen och i geografiämnet.

Det är väl som vanligt: det som är lätt att beskriva, det beskriver man, men inte det som är svårt att beskriva.

Från förordning om läroplan för grundskolan mm den 7 okt 2010:

Samhällskunskap

Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, interkulturella relationer och hållbar samhällsutveckling. Kunskaper om samhället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss och ta ansvar för vårt handlande i en komplex värld.

Syfte

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. **Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer.** I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att se samhällsfrågor ur olika perspektiv. På så sätt ska eleverna utveckla förståelse för sina egna och andra människors levnadsvillkor, betydelsen av jämställdhet, hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck och hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen.

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer. Eleverna ska vidare ges möjlighet att utveckla kunskaper om samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Överblick och sammanhang.

I tidigare sammanställningar har jag påtalat brister i grundskolans läroplaner. De nya läroplanerna nu har jag inte kommenterat i 36-39zf.pdf . Jag har inte utforskat hur de skiljer sig från de gamla. Efter att ha läst igenom de nya tycker jag de är tama. De innehåller många värdefulla synpunkter, men det hela är jämnrått och det saknas tyngdpunkter, dvs man får inte klart för sig vad som är det viktigaste.

En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Förordningen ger inte lämplig överblick och förklarar inte sammanhang.

Skolämnena redovisas i bokstavsordning, vilket inte ger bra överblick och inget sammanhang.

3 Kursplaner.....	13
3.1 Bild.....	13
3.2 Engelska.....	16
3.3 Hem- och konsumentkunskap.....	20
3.4 Idrott och hälsa.....	23
3.5 Matematik.....	26
3.6 Moderna språk.....	31
3.7 Modersmål.....	34
3.8 Musik.....	38
Naturorienterande ämnen.....	41
3.9 Biologi.....	41
3.10 Fysik.....	45
3.11 Kemi.....	50
Samhällsorienterande ämnen.....	54
3.12 Geografi.....	54
3.13 Historia.....	58
3.14 Religionskunskap.....	63
3.15 Samhällskunskap.....	67
3.16 Slöjd.....	72
3.17 Svenska.....	75
3.18 Svenska som andraspråk.....	80
3.19 Teckenspråk för hörande.....	86
3.20 Teknik.....	89

3.1 Bild. Bilder har stor betydelse för människors sätt att tänka, lära och uppleva sig själva och omvärlden. Vi omges ständigt av bilder som har till syfte att informera, övertala, underhålla och ge oss estetiska och känslomässiga upplevelser. Kunskaper om bilder och bildkommunikation är betydelsefulla för att kunna uttrycka egna åsikter och delta aktivt i samhällslivet. Genom att arbeta med olika typer av bilder kan människor utveckla sin kreativitet och bildskapande förmåga.

3.2 Engelska. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Engelska språket omger oss i vardagen och används inom så skilda områden som politik, utbildning och ekonomi. Kunskaper i engelska ökar därför individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i internationellt studie- och arbetsliv.

3.3 Hem- och konsumentkunskap. Livet i hem och familj har en central betydelse för människan. Våra vanor i hemmet påverkar såväl individens och familjens välbefinnande som samhället och naturen. Kunskaper om konsumentfrågor och arbetet i hemmet ger människor viktiga verktyg för att skapa en fungerande vardag och kunna göra medvetna val som konsumenter med hänsyn till hälsa, ekonomi och miljö.

3.4 Idrott och hälsa. Fysiska aktiviteter och en hälsosam livsstil är grundläggande för människors välbefinnande. Positiva upplevelser av rörelse och friluftsliv under uppväxtåren har stor betydelse för om vi blir fysiskt aktiva senare i livet. Att ha färdigheter i och kunskaper om idrott och hälsa är en tillgång för både individen och samhället.

3.5 Matematik. Matematiken har en flertusenårig historia med bidrag från många kulturer. Den utvecklas såväl ur praktiska behov som ur människans nyfikenhet och lust att utforska matematiken som sådan. Matematisk verksamhet är till sin art en kreativ, reflekterande och problemlösande aktivitet som är nära kopplad till den samhälleliga, sociala och tekniska utvecklingen. Kunskaper i matematik ger människor förutsättningar att fatta välgrundade beslut i vardagslivets många valsituationer och ökar möjligheterna att delta i samhällets beslutsprocesser.

3.6 Moderna språk. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Kunskaper i flera språk ökar också individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i internationellt studie- och arbetsliv.

3.7 Modersmål. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts. Att ha tillgång till sitt modersmål underlättar också språkutveckling och lärande inom olika områden.

3.8 Musik. Musik finns i alla kulturer och berör människor såväl kroppsligt som tanke- och känslomässigt. Musik som estetisk uttrycksform används i en mängd sammanhang, har olika funktioner och betyder olika saker för var och en av oss. Den är också en viktig del i människors sociala gemenskap och kan påverka individens identitetsutveckling. I vår tid förenas musik från skilda kulturer och

epoker med andra konstformer i nya uttryck. Kunskaper om och i musik ökar möjligheterna att delta i samhällets kulturliv.

3.9 Biologi. Naturvetenskapen har sitt ursprung i människans nyfikenhet och behov av att veta mer om sig själv och sin omvärld. Kunskaper i biologi har stor betydelse för samhällsutvecklingen inom så skilda områden som hälsa, naturbruk och miljö. Med kunskaper om naturen och människan får människor redskap för att påverka sitt eget välbefinnande, men också för att kunna bidra till en hållbar utveckling.

3.10 Fysik. Naturvetenskapen har sitt ursprung i människans nyfikenhet och behov av att veta mer om sig själv och sin omvärld. Kunskaper i fysik har stor betydelse för samhällsutvecklingen inom så skilda områden som energiförsörjning, medicinsk behandling och meteorologi. Med kunskaper om energi och materia får människor redskap för att kunna bidra till en hållbar utveckling.

3.11 Kemi. Naturvetenskapen har sitt ursprung i människans nyfikenhet och behov av att veta mer om sig själv och sin omvärld. Kunskaper i kemi har stor betydelse för samhällsutvecklingen inom så skilda områden som hälsa, resurshushållning, materialutveckling och miljöteknik. Med kunskaper om materiens uppbyggnad och oförstörbarhet får människor redskap för att kunna bidra till en hållbar utveckling.

3.12 Geografi. Förutsättningarna för liv på jorden är unika, föränderliga och sårbara. Det är därför alla människors ansvar att förvalta jorden så att en hållbar utveckling blir möjlig. Samspelet mellan människan och hennes omgivning har gett upphov till många olika livsmiljöer. Geografi ger oss kunskap om dessa miljöer och kan bidra till förståelse av människans levnadsvillkor.

3.13 Historia. Människans förståelse av det förflutna är inflätad i hennes före-ställningar om samtiden och perspektiv på framtiden. På så sätt påverkar det förflutna både våra liv i dag och våra val inför framtiden. Kvinnor och män har i alla tider skapat historiska berättelser för att tolka verkligheten och påverka sin omgivning. Ett historiskt perspektiv ger oss redskap att förstå och förändra vår egen tid.

3.14 Religionskunskap. Människor har i alla tider och alla samhällen försökt att förstå och förklara sina levnadsvillkor och de sociala sammanhang som de ingår i. Religioner och andra livsåskådningar är därför centrala inslag i den mänskliga kulturen. I dagens samhälle, som är präglad av mångfald, är kunskaper om religioner och andra livsåskådningar viktiga för att skapa ömsesidig förståelse mellan människor.

3.15 Samhällskunskap. Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, inter-kulturella relationer och hållbar samhällsutveckling. Kunskaper om samhället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss och ta ansvar för vårt handlande i en komplex värld.

3.16 Slöjd. Att tillverka föremål och bearbeta material med hjälp av redskap är ett sätt för människan att tänka och uttrycka sig. Slöjdande är en form av skapande som innebär att finna konkreta lösningar inom hantverks-tradition och design utifrån behov i olika situationer. Slöjd innebär manuellt och intellektuellt arbete i förening vilket utvecklar kreativitet, och stärker tilltron till förmågan att klara uppgifter i det dagliga livet. Dessa förmågor är betydelsefulla för både individers och samhällens utveckling.

3.17 Svenska. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts.

3.18 Svenska som andraspråk. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts.

3.19 Teckenspråk för hörande. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på om-världen, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Kunskaper i flera språk ger också större möjligheter att ingå i skilda sociala och kulturella sammanhang. Kunskaper i teckenspråk är en förutsättning för att på ett naturligt sätt kunna verka bland döva och andra teckenspråkiga.

3.20 Teknik. Tekniska lösningar har i alla tider varit betydelsefulla för människan och för samhällens utveckling. Drivkrafterna bakom teknikutvecklingen har ofta varit en strävan att lösa problem och uppfylla mänskliga behov. I vår tid ställs allt högre krav på tekniskt kunnande i vardags- och arbetslivet och många av dagens samhällsfrågor och politiska beslut rymmer inslag av teknik. För att förstå teknikens roll för individen, samhället och miljön behöver den teknik som omger oss göras synlig och begriplig.

Kommentarer:

Som man ser ger en sammanställning av ämnena i bokstavsordning inget bra sammanhang.

Om man sätter dem i ordning enligt SW klassifikationssystem blir det bättre, i det följade en sådan sammanställning i all enkelhet.

Värdefullt vore det med en liten kort historik om grundskolans utveckling från 1842, där man kunde följa ämnas utveckling och där ämnena sattes i relation till samhällsutvecklingen. Det skulle sluta med en betraktelse över världens situation idag och i möjlig framtid, med klimatproblem, fattigdom, globalisering och med uppgifter om vad världsutvecklingen ställer för krav på den svenska skolan. Vart är vi på väg? Och vilka kunskaper och värderingar borde vi ha.

Resonemangen om grundskolan borde också ta upp hur folket ska fortbildas efter skolan. Åtminstone vad fortbildningsbehov efter skolan ställer för krav på skolämnena. Dvs kunskaper om hur man fortbildar sig.

Här kan inte framföras allt om det som behövs i skolutbildningen. Utbildningsministern - folkpartiledaren brukar framhäva att skolan ska ge kunskaper. Men skolan bör också medverka i uppfostran av barnen till goda och samarbetsvilliga människor, något som utbildningsministern helst vill överlåta till föräldrarna.

Regeringen har i förordningen om läroplanerna framfört sin syn, men vad tycker oppositionen? “

Här slutar citatet från omr36-39zj.pdf. Fortsättning finns på <http://wimnell.com/omr36-39zj.pdf>

Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.

Var får man tag på den information man behöver?

Man kan gå till biblioteken och söka i böcker eller köpa böcker i bokhandeln. Man kan läsa i tidningar och tidskrifter, höra radio, se på TV, uppsöka forsknings- och utbildningsanstalter och organisationer osv. Men idag kan man sedan ett tiotal år söka på Internet som nu vuxit så att de flesta svenska betydande organisationer har hemsidor där. Ännu är dock dess hemsidor ofta ofullkomliga.

Med utländska hemsidor kan svenskarna nu på Internet finna miljontals sidor med objektiva fakta och subjektiva åsikter. Om man är skicklig och har tur kan man på Internet hitta svar på många frågor som rör detaljer. Men det är mycket svårt att hitta svar på frågor om hur allting hänger samman och svar på frågor om konsekvenserna av åtgärder som förespråkas på Internet. Det finns på Internet hjälpmedel med vilka man kan söka sig fram.

Det finns sökanordningar med fasta ämnesindelningar som man kan gå in i, men ämnena tycks vanligen tämligen godtyckligt valda och ordnade. Man kan också i en del fall söka ämnen på ord i bokstavsordning, ödlor klassas då ihop med öron, öglor, Öregrund och annat på Ö, vilket inte ger någon överblick över ämnas sammanhang.

Informationsfloden är enorm, vilket är ett skäl till uppbyggnaden av klassifikationssystemet för verksamheter. Genom att ha verksamheter som ingångar kan man avsevärt minska antalet ingångar och öka hanterbarheten jämfört med ett system som byggs upp efter ämnen. Vill man veta något frågar man sig vilka personer eller organisationer som kan veta något och går på det.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex "fotbollsmatcher" eller "magont". I ett väl utvecklat nät ska man då få "träffar" som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikationssystemet för verksamheter.

Skolämnena svarar inte mot ambitionerna för skolan.

Här har tidigare visats Skolans värdegrund och uppdrag. Jämför man det med skolämnena, kan man finna, att ämnena inte svarar mot ambitionerna i värdegrunderna mm.

Skolverket har nu två IT-hjälpmedel för skolarbetet, Länkskafferiet och skollink.se, som på något sätt konkurrerar med varandra. Länkskafferiet följer slaviskt skolämnena, medan skollink.se är något friare i sin uppbyggnad. Skollink.se har dock inte gått tillräckligt långt.

Från skolans värdegrund och uppdrag har här tidigare tagits fram: "En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang". "Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar."

Men det märks inte tydligt i skolämnena. "överblick och sammanhang" skulle kunna vara ett eget skolämne. "deltagande i samhällslivet och demokratiska arbetsformer" ett annat.

Ser man igenom värdegrunderna kan man finna andra viktiga saker som är värda att framhållas bättre och inte gömmas undan i de gamla skolämnena.

Nu har vi nyss fått en ny förordning om grundskolan och det är inte att räkna med att det snart ska komma en ny.

Men det finns möjlighet att förbättra situationen genom att förbättra Skoverkets hjälpmedel, Länkskafferiet och skollink.se.

Ett förslag om sådana förbättringar bör utgå från SW-klassifikationssystem för verksamheter i område 1-9, med 129 verksamhetsområden.

Färbättring av skolans länkkataloger.

Statsminister Fredrik Reinfeldt intervjuades i Lördagsintervjun i P1 18 dec 2010 av Tomas Ramberg. Statsministern menade bl a att han vunnit valet för att han är bra på att hålla ihop svenska folket. Men han har mindre än hälften av rösterna så det är överdrivet.

Kvällen före intervjuades Mikael Wiehe i programmet "En bok en författare". Han sa då att i en demokrati borde makten komma nerifrån och inte uppifrån. Han menade att de skandinaviska länderna länge haft det så att makten kommit nedifrån, till skillnad från det mesta på andra håll, tack vare folkrörelserna av många slag, bl a fackföreningarna och socialdemokratiska partiet. Nu, menade han, svänger det så att makten kommer uppifrån, de borgerliga håller på och river ner det som byggts upp.

Lördagen före intervjuades de nya arbetsmarknadsministern i lördagsintervjun av Tomas Ramberg, som envist frågade, utan att få bra svar, hur arbetslösheten kunde minska för att man sänkte levnadsvillkoren för de arbetslösa.

Man kan beskriva det svenska samhället som bestående av tre klasser, underklassen, medelklassen och överklassen. Till överklassen hör statsråden och riksdagsledamöterna, och den politik de för gynnar överklassen. Man sänker skatterna för överklassen och försämrar för underklassen med en makt som kommer uppifrån.

Klasskampen här är av samma slag som i USA, där presidenten skrivit under på en kompromiss med republikanerna som innebär att alla får sänkta skatter även de med de högsta inkomsterna, till en kostnad för staten på många hundra miljarder dollar per år, flera tusen miljarder kronor.

Arbetslösheten i Sverige beror inte på att de arbetslösa inte vill arbeta utan på den globala situationen.

Det är viktigt att sörja för individernas förhållanden, men det är också mycket viktigt att undvika förstörelsen av de fysiska miljöerna och mycket viktigt att åstadkomma sociala miljöer som

innehåller människor som känner ansvar för utvecklingen av både fysiska och sociala miljöer så att jorden inte förstörs och så att människorna kan leva i fred med varandra och i hela världen få drägliga levnadsförhållanden.

Det viktigaste för politikerna borde vara att åstadkomma bra sociala miljöer, vilket innebär att man borde se till att människorna får utbildning, direkt genom skolorna och indirekt genom massmedier och seder och bruk, så att de blir så kunniga och ansvarskännande som behövs.

Samhällskunskapsämnet i skolan är inte tillräckligt bra. Man kan nog inte snabbt ändra de nyligen antagna läroplanerna, men man kan förättra de länkkataloger som finns som komplement till den undervisning det blir. skollink.se har bättre utvecklingsmöjligheter än Länkskafferiet.

De länkar skollink.se har redovisas i

[Sven Winnell 20 dec 2010 :](#)
[Klassifikationssystem för verksamheter. Förbättring av länkkataloger för Samhällskunskapen i skolan.](#)
[Regeringens arbete. http://winnell.com/omr36-39zh.pdf](http://winnell.com/omr36-39zh.pdf)

Där anges också uppgifter om länkar som Länkskafferiet och Mölndals biblioteks länkkatalog har och som kan komplettera skollink.se. Någon värdering av länksamlingarna har inte gjorts, men det är möjligt att de kan vara ofullständiga.

Skolverkets Länkskafferiet och skollink.se bör innehålla kunskaper om verksamhetsområdena och socialdemokraternas nya politik bör innehålla krav om verksamheterna.

Framtidsplanering.

Några sidor om planering, från:

Sven Winnell 30 dec 2010 :

Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för
socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.

<http://winnell.com/omr36-39zj.pdf>

Sven Winnell: Planering och styrning.

En svensk världsplanering behövs.

Från <http://winnell.com/omr36-39t.pdf>

Man bör skilja noga mellan planering och styrning. Man kan planera vad som helst utan att ha några möjligheter att styra det som planeras. Svenskarna har inte möjligheter att direkt ingripa i demokratiska styrningar eller utvecklingar i andra länder. Svenskar kan inte styra processerna i Ryssland, USA, Japan, Kina eller något annat land, men kan hålla en planering som gäller hur det var, hur det är, hur det kan bli och hur det bör bli i dessa länder.

Svenskarna är beroende av utvecklingen i andra länder och har förpliktelser genom överenskommelser att medverka i världens utveckling, det är viktigt att svenskarna får en uppfattning om hur det kan och bör bli i andra länder. Därför bör Sverige hålla sig med en svensk världsplanering som underlag för svenskarnas agerande i världen.

Planering innebär att man ställer frågor och svar om hur det var, hur det är, hur det kan bli och hur det bör bli. Frågorna bör gälla väsentliga saker, och det ska beröras längre bort i det följande. Sådan planering bör ständigt pågå och ändras vartefter som förutsättningar och förhållanden ändras.

För att kunna hålla en världsplanering måste man ha en planering för förhållandena i Sverige, något som finns i någon mån men behöver utvecklas. Det är politikernas, regeringens och riksdagens uppgift. Det sägs att regeringen styr riket, men den gör det utan tillräckligt bra planering. Nästan varje dag ger massmedierna exempel på brister i de planeringar som finns.

Demokratin.

I Sverige räknar vi med att makten utgår från folket. Det är den s k representativa demokratin som gäller, dvs folket väljer i allmänna val representanter som styr i riksdag, kommuner, landsting och till liten del även EU-parlamentet.

Om det ska bli god demokrati måste det väljande folket ha goda kunskaper och värderingar om det som ska styras, det ska överföras till representanterna och dessa ska ha goda kunskaper och värderingar och kunna styra väl med hänsyn till framtiden på kort och lång sikt och med hänsyn till krav och behov både i Sverige och i världen för övrigt. På varje punkt i denna kedja finns det stora brister som gör att demokrati fungerar illa och alltför dåligt.

Det första steget gäller folkets kunskaper och värderingar om det som ska styras och det är alldeles klart att folket inte har tillräckliga kunskaper och inte har tillräckliga kunskaper om värderingar som behövs i dagens komplicerade värld. Samma gäller för representanterna som man kan ställa större krav på. Överföringen från folket till representanterna görs av de politiska partierna och har stora brister och det gäller också styrningarna som görs.

De valda representanterna delegerar ofta styrningar till underliggande tjänstemän och nämnder o d. Riksdagen stiftar lagar och styr med budgetpengar o d och delegerar till regeringen och den i sin tur i stor utsträckning till myndigheter, bolag o d. Möjligheter till fel i överföringar är enorma. Det behövs tydlighet i alla överföringar och goda kontroller av att överföringarna blivit rätt gjorda. Det är vanligt med otydlighet i överföringarna och att det efteråt är svårt att hitta någon ansvarig för fel.

En inledning om planering. Från omr 36-39za

Det är problem med världens klimat. Klimatförändringarna ger redan svåra konsekvenser och det blir säkert värre om inget görs för att förbättra utvecklingen. Det finns också andra problem, om välfärdsfördelningen i världen mm. Det är bråttom att göra något.

Det behövs planeringar som klargör utvecklingen och riktar in den på lämpligt sätt mot framtiden. Planeringar bör innehålla fyra moment:

hur var det,

hur är det,

hur kan det bli och

hur bör det bli.

Vi i världen lever på det hela taget i ett planeringslöst tillstånd. Det finns delvis beskrivningar om hur det var, hur det är, kan bli och bör bli, men det finns inga heltäckande beskrivningar som systematiskt går igenom alla problem och sätter alla delar i relation till varandra.

Det är människorna som kan göra något för att förbättra utvecklingen och människorna agerar enskilt och i grupper som finns i olika storlekar.

* Hela världens befolkning representeras av Förenta nationerna, FN. I FN finns underliggande organisationer som svarar för delar av de totala verksamheterna.

* Befolkningar i grupper av länder representeras av regionala organisationer som Europeiska unionen, EU, och motsvarande eller likande organisationer i andra delar av världen. I EU finns bl a Kommissionen med underavdelningar och Europaparlamentet med partigrupper och utskott.

* Befolkningen i de olika länderna representeras av regeringar och riksdagsförsamlingar o d med departement och riksdagsutskott o d. Under dessa finns myndigheter med särskilda uppgifter.

* På lägre nivåer kommer kommunstyrelser och kommunförsamlingar, med underavdelningar.

De nu nämnda har vissa bestämda maktbefogenheter. Vid sidan av dem finns organisationer för arbetsgivare och anställda av många kategorier och organisationer för olika uppgifter och intressen, t ex forskare, tillverkare och konsumenter.

Nedanför eller utanför organisationerna finns de enskilda människorna med egna kunskaper, erfarenheter och tycken.

När man säger att organisationerna representerar dem inom gruppen är det inte helt korrekt, de representerar på sin höjd en majoritet i gruppen, och de kanske bara representerar ett ledarskikt i gruppen.

I alla planeringsmomentet hur det var, hur det är, kan bli och bör bli kan göras olika beskrivningar som strider mot varandra. T ex när det gäller kostnader för klimatförbättringar finns olika beskrivningar om hur det bör bli, fattiga länder anser att de rika länderna bör betala mycket, men de rika länderna tenderar av girighet att motsätta sig det.

Arbetsgivare och anställda brukar ha olika uppfattningar om lönernas storlek. Socialdemokrater och moderater kan ha olika uppfattningar i många ärenden. Journalister kan vinkla beskrivningar om hur det är. Direktiv till offentliga utredningar kan vara missledande. Politiker kan göra beskrivningar som utelämnar viktig information för att få fler röster. De kommersiella reklamfirmorna är specialister på att med

förföriska formuleringar framställa varor och tjänster som enbart fördelaktiga för köparna.

Beskrivningar i de fyra planeringsmomenten kan vara av olika kvalitet och kan vara dåliga. Beskrivningar från vetenskapliga institutioner ligger vanligen högt på kvalitetsskalan.

Planeringars uppgift är i första hand att reda ut vad man bör vilja, i andra hand att besluta om åtgärder som leder dit man vill. Vilja och åtgärder bör bedömas efter konsekvenser i viktiga avseenden, varom mera längre fram idet följande.

Det är viktigt att observera, att man kan planera vad man vill utan att ha möjlighet att besluta om åtgärder. Sverige bör hålla sig med en världsplanering som underlag för deltagande i styrningar i internationella organisationer och som underlag för utbyten med delar av världen som inte regleras genom sådana organisationer.

Planeringar syftar i första hand till att skaffa sig kunskaper och i andra hand till att påverka. Det är sålunda bra att skaffa sig kunskaper om hur det var, är, kan bli och bör bli i andra länder, t ex USA, Kina, Ryssland, utan att ha möjlighet att besluta om förhållandena i de länderna.

Med planeringar avses här kunskapsbildande processer och ska inte förknippas med s k planhushållningar som förekom i det kommunistiska Sovjetunionen.

När det gäller åtgärder som kan följa av uppfattningar om vad man bör vilja och göra finns det två olika områden som beror av maktförhållandena: offentliga demokratiskt styrda beslut i offentliga organisa-

tioner och beslut av privata organisationer och enskilda personer.

Det vill säga offentliga organisationer av typ FN, EU, stater och kommuner som har laglig rätt besluta. I världen har sådana organisationer numera vanligen ledning som är vald genom allmänna val, direkt eller indirekt, men det förekommer också ledningar av diktaturtyp o d, som inte följer av allmänna val. De offentliga organisationernas åtgärder är inte opartiska utan beror av var ledningsmajoriteten hör hemma i de politiska skalorna, höger, vänster eller något annat.

Privata organisationer är företag av olika slag, oljebolag, biltillverkare, läkemedelstillverkare, telefonbolag, handelsbolag, tidningsutgivare etc och arbetsgivarorganisationer, branschorganisationer, löntagarorganisationer, ideella föreningar etc. Privata organisationer är numera ofta styrda på ett eller annat sätt av de demokratiska organisationern, men har stor frihet att tycka och göra vad de vill.

Den 6 december 2009 började FNs klimatmöte i Köpenhamn.(Skrivet hösten 2009, ett nytt möte har hållits i slutet av 2010) Det är meningen att man bl a ska få fram åtgärder som minskar utsläpp av koldioxidgaser mm som påverkar jordens klimat och kan förstöra jordklotet om inget görs för att förhindra det. Eftersom gaserna sprids i atmosfären är det en fråga för hela världens befolkning. Men eftersom det huvudsakligen är enskilda personer och privata organisationer som gör utsläppen är det svårt att styra förändringar. Utsläpparna inser inte tillräckligt väl konsekvenserna av den förstörelse som pågår.

Världen är på katastrofkurs. Vill man undvika katastroferna måste människorna i världen få kunskper och bli medvetna om hur saker hänger ihop.

Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.

Från <http://wimnell.com/omr36-39t.pdf>

Varifrån får människor sina kunskaper? Man har egna minnen från sin levnad, från sin närmaste omgivning, från berättelser där, från tidningar och tidskrifter, radio, TV, film, böcker, föredrag och kurser, skolan, yrkesverksamheter, och sedan ett tiotal år från Internet.

Man måste vara hundra år gammal för att kunna ha några egna minnen från tiden för första världskriget. 90-åringar kan ha minnen från 1920-talet och 80-åringar kan minnas från och med 1930-talet, i Sverige har de varit med om de tidiga rundradiosändningarna, de första ljudfilmerna och civilflygets barndom med småplan som landade på vattnet och för tio kronor tog upp några passagerare för en kort rundtur i luften. På 30-talet kunde de se Hitler på journalfilmer och höra honom i radio inviga olympiska spelen i Berlin 1936, ett förspel till andra världskriget som bröt ut hösten 1939.

De som nu är 70 år var mest i förskoleåldern under andra världskriget som slutade 1945 med atombombarna. Dagens 60-åringar började skolan ungefär då TV-sändningar började i Sverige och de första satelliterna kom upp. 50-åringarna föddes 1957, började skolan på 60-talet och var ca 10 år då högertrafiken infördes. 40-åringarna började skolan när det s k miljonprogrammet, bygge av en miljon bostäder, var slutfört, rekordåren var slut och den första borgerliga regeringen på länge kom till.

De som nu är 40-50 år och har ledande positioner i Sverige har egna minnen bara från ett par-tre decennier i slutet av 1900-talet. De som nu

går i grundskolan och gymnasiet har inga egna minnen från tiden då det inte fanns Internet och datorer och mobiltelefoner var ovanliga.

De som 2006 fick rösta för första gången var födda 1988 och hade inga egna minnen från tiden före tidigast 1991 då de var tre år gamla. För att kunna rösta väl måste man ha kunskap om det förgångna och förstagångsväljarna måste ha fått kunskaper om tiden före 1991 genom skolan och på andra sätt. Valda representanter i 40-årsåldern har inga egna minnen för tiden före 1970 då de var tre år, eller 1980 då de var 13 år.

Det som hände innan man var född kan vara svårt att förstå och få grepp om. Beskrivningar om världen utanför Sverige fanns förr inte så mycket av som idag. På 1930-talet talade man om infödingar och naturfolk som efterblivna och något mycket avvikande från de civiliserade. Numera har de forna infödingarna blivit människor med mänskliga rättigheter. Regeringens intresse för europafrågor var litet på 1970-talet, nu måste den följa med vad som händer i Europa fastän inte mycket märks av det. Klimatproblemen har "satt världen på kartan"

Med hänsyn till att jordklotet blivit en angelägenhet för alla behövs mer kunskaper om världen och dess problem.

Hur ska man kunna förbättra världen?

Svenska väljare okunniga.

Från <http://wimnell.com/omr36-39t.pdf>

SvD 080119:

“Svenska väljare okunniga.

Inte ens hälften av väljarna visste att det var en socialdemokratisk regering som styrde i Sverige när de skulle rösta i valet 2006. Okungheten i valmanskåren var också stor i frågor om om arbetslösheten och om vilket parti som olika politiker kandiderade för.

Det är professor Sören Holmberg vid Göteborgs universitet som nu presenterat ytterligare siffror från väljarundersökningarna som gjordes i samband med valet 2006. Liknande undersökningar har gjorts sedan 1960-talet och en del av materialet handlar om hur kunniga väljarna är när de går in i vallokalen.

- Det finns stora luckor och det man kan se är att de allra mest grundläggande kunskaperna blir sämre för varje gång, säger Sören Holmberg.

Under 1960-talet kunde mellan 65 och 70 procent av väljarna tala om hur den sittande regeringen såg ut. Inför 2006 års val var det bara 46 procent som visste vilket parti som satt i regeringen. Resten hade inte en aning eller gissade på något helt annat parti än socialdemokraterna.

Flest okunniga väljare har socialdemokraterna och det rör sig då om vilka partier som finns, hur Sverige styrs politiskt, enkla personfrågor och vad olika sakfrågor handlar om. Av de kunnigare väljarna röstar flest på folkpartiet och sedan moderaterna.

Kunskapsnivån påverkar även viljan att rösta överhuvudtaget. 40 procent av okunniga avstod från att rösta medan 95 procent av de kunniga utnyttjade sin möjlighet att välja.

På 1960-talet kunde 60 procent av de tillfrågade namnge en lokal eller regional politiker som kandiderade till riksdagen. Vid mätningen 2006 var det bara 40 procent.

- Och detta trots att exponeringen i medierna blivit mycket större och att vi hade personval för tredje gången. Fiasko är väl rätta ordet för den reformen, säger Sören Holmberg.

Undersökningen visar också att kungheten ökar ju äldre man blir. De allra äldsta pensionärerna, 71-80 år, var bäst på att sätta partibeteckning efter olika politikernamn jämfört med förstagångsväljarna 18-21 år. Hela 92 procent av de äldre visst att Bosse Ringholm var socialdemokrat medan 30 procent av de unga anade det.

Motsvarande siffror för Jan Eliasson (s) var 80 mot 17 procent, för Carin Jämtin (s) 68 mot 15 procent, Karin Pilsäter (fp) 60 mot 2 procent, Gunilla Carlsson (m) 42 mot 2 procent, Yvonne Ruwaida (mp) 35 mot 2 procent, Alice Åström (v) 21 mot 1 procent medan bara 4 procent av de äldre och 3 procent av de yngre visste att Fredrick Federley är centerpartist.

Fredrik Mellgren 08-13 58 59 fredrik.mellgren@svd.se “

Vid valet 2010: se område 31 i <http://wimnell.com/omr36-39zf.pdf>

Kommentar nov 2010: Socialdemokrater säger efter valnederlaget 2010, att medlemmarna ska få tala om hur partiets politik ska bli. Men medlemmarna är sannolikt mindre vetande än ledarna inom partiet och har fördomar som ledarna. De förtroendevalda har mycket större utredningsresurser än vanliga medlemmar och borde kunna ge bättre svar än gräsrötterna. Socialdemokratiska väljare (eller icke-väljare) som inte är medlemmar hur ska de kunna komma till tals? Ledarna måste utforma politiken och göra det skickligt, skickligare än tidigare. Och lyssna på gräsrötterna

Socialdemokraterna kan lätt planera världens framtid på följande sätt:

Skriv:

Sverige
93 Världen
94 Europa
95 Asien.
96 Afrika.
97 Nord- och Mellanamerika
98 Sydamerika
99 Australien. Oceanien. Rymden

alla länder i Europa
alla länder i Asien.
alla länder i Afrika.
alla länder i Nord- och Mellanamerika
alla länder i Sydamerika
alla länder i Australien. Oceanien. Rymden

913 allmänt om kommuner
914 alla kommuner i Europa
915 alla kommuner i Asien.
916 alla kommuner i Afrika.
917 alla kommuner i Nord- och Mellanamerika
918 alla kommuner i Sydamerika
919 alla kommuner i Australien. Oceanien. Rymden

För alla dessa områden: redovisa hur det var, är, kan bli och bör bli för verksamheter i SW klassifikationssystem för verksamheter,

vid ett antal tidpunkter socialdemokraterna tycker är lämpliga, exempelvis 2015, 2020, 2030, 2050, 2100.

Redovisa därefter vilka åtgärder som behövs för att nå målen, och redovisa konsekvenserna, i jämlikhetsperspektiv, för

- * **Individens kroppsliga förhållanden**, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
- * **Individens psykiska förhållanden**, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
- * **Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.**
- * **Individens sociala miljö - sociala samhälle**, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Det är inte svårare än så. Det kan emellertid vara svårt att få tag i alla detaljer. I Sverige finns flera tusen professurer och professorer som borde kunna hjälpa till, men det finns ingen offentlig förteckning över dem.

Offentliga myndigheter borde också kunna hjälpa till, men den offentliga adresslista som fanns tidigare över dem är avskaffad.

Att samla ihop alla uppgifter om världen utanför Sverige kan vara svårt och socialdemokraterna får finna metoder att förenkla det. Utrikesdepartementet och dess kontor världen över borde kunna hjälpa till, men de har kanske inte resurser att göra det.

Om socialdemokraterna börjar med att planera Sveriges framtid finner de kanske ut vad de behöver koncentrera sig på när det gäller världen utanför Sverige.

Planeringen för Sverige borde socialdemokraterna klara. Planeringen för världen kan vara svårare.

Karl Petersen (S) kommunstyrelsens ordförande i Luleå går varje dag på Storgatan i Luleå och träffar folk som tipsar honom om hur han bör styra Luleå. Denna metod går inte använda när det gäller hur man bör styra Sverige och världen. I de ämnena kan man inte få tillräckliga tips på gatan.

Riksdagsvalet gäller hur man ska styra Sverige och till en del styra världen. Blir man vald till riksdagen är första frågan hur man ska styra därifrån. Men styrningen sker från regeringen till vilken riksdagen delegerar styrningsuppgifter. Regeringen i sin tur delegerar till ett stort antal myndigheter (och myndigheter kan delegera till tjänstemän), och till kommunerna.

Kunskaper som behövs för styrningar skaffas till en del fram hos riksdagens organ, regeringens inre organ och myndigheter mm, men skaffas även fram från forskare, särskilda utredningar, privata näringslivet, folkrörelser, opinionsundersökningar mm. För styrningarna behövs faktakunskaper och kunskaper om värderingar om hur man bör välja. Och detta utvecklas hela tiden så att det som gällde igår inte alltid gäller idag.

När man röstar på riksdagskandidater behöver man veta vad de kan och vilka värderingar de har, hur de tänker styra. Riksdagsledamöterna har rätt att ha åsikter om riksdagens organ - utskotten mm, departementens organ, myndigheterna, de statliga bolagen och kommunerna.

Partierna bör i valrörelserna och i sin kontinuerliga information berätta om hur de vill att riksdagen, utskotten, departementen och myndigheterna, kommunerna etc bör sköta sina arbeten, till vilka också ingår hur EU, FN och likande organ bör skötas.

Om socialdemokraterna inte förmår att utforma all politik för Sverige och hela världen bör de åtminstone ställa krav på de nämnda organen hur de ska lägga upp sina arbeten, hur de skaffar kunskaper och omsätter dem i förslag, åtgärder o d.

Eftersom kunskaper produceras av statligt betalda professurer/professorer bör riksdagsledamöterna också ha rätt till kunskaper från dem och ha åsikter om vad de skulle vilja ha forskat om.

Väljarna borde ha rätt att få veta vad ledamöterna kan och var de hämtar nya kunskaper och värderingar som behövs., hur de vidareutbildar sig.

Hela tiden bör man undersöka verksamheterna enligt det uppgjorda klassifikationssystemet och få med alla verksamheterna.

I forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem har åtskilliga gånger myndigheter, organisationer etc klassificerats enligt systemet. Myndigheter, organisationer etc förändras med tiden så att listorna över dem ändras vartefter.

Socialdemokraterna har omkring 150 ledamöter i riksdagen, vilket borde kunna ses som en stor utredningsresurs, som borde kunna ta reda på vad partiet vill ifråga om vad partiet, utskotten, departementen, myndigheterna, de statliga bolagen, kommunerna, EU, FN, forskarna etc bör göra. Om partiet kan klargöra det har partiet början på en planering för Sverige och världen.

En lista med verksamheter m m:

[Sven Winnell 050206+100201+100211: SW-klassifikationssystem med inagda: LIBRIS/SAB, sverige.se 2008, SCBs forskningsämnen, CPV för varor/tjänster, SNI arbetsställen 1998, SSYK yrken, SUN 2000 utbildningar, SPIN 2007 varor och tjänster, SNI 2007 näringsgrenar, Statistisk årsbok för Sverige 2010 och Samhällsguiden 2007. 2010 CPV ej aktuell.\(http://winnell.com/omr40t.pdf\)](#)

Politiken.

Jag har noga följt politiken sedan mitten av 1960-talet.

Och tror att socialdemokraterna nu borde välja Tage Erlander eller Olof Palme. Men de kan inte ställa upp.

Mitt intresse för politiken började med den dåliga bostadspolitiken efter kriget, som ledde till enorma bostadsköer. Tage Erlander har senare ångrat det har han sagt, men satte i alla fall igång miljonprogrammet. När det var klart vidtog igen den dåliga bostadspolitiken och är nu katastrofal utan att partierna märker det. Om socialdemokraterna vill göra en insats för svenska folkets välbefinnande bör de snarast verka för ett stort byggande av hyreslägenheter.

Men problemen nu är större än så. De bogerliga har tagit makten och hindrar en förnuftig politik. I valet försökte socialdemokraterna vinna röster genom att hålla sig väl med den borgerliga politiken samtidigt som de flaggade för annat. De misslyckades. Ska socialdemokraterna kunna få makten igen måste de skaffa sig en helhjärtad politik som är realistisk i takt med dagens världsproblem.

Problemet är politiken och inte vem som ska bli partiledare. Det verkar som om valberedningen vill skaffa en partiledare som ska vara det underverk som ensam ska kunna utforma den nödvändiga politiken. Tyvärr måste man nog räkna med att den nuvarande ledningen inte kan åstadkomma den goda politik som behövs, det blir väl så att politiken blir sådan den valda ledaren förmår.

Väljaropinionens åsikter är bara delvis en bra grund för en framtidspolitik. Vanligt folk har inte tid och ork att tänka igenom alla framtidsproblem. Inte ens en tänkbar lämplig partiledare kan ha en heltäckande framtidsplan klar för en bra politik. Men alla riksdagsledamöter borde ha uppfattningar om framtiden som inte bara handlar om vardagsproblemen.

DN 21 nov 2010 en artikel om partiets politik:

”Partiets tidlösa värderingar ryms i några rader av Palme”

“Lena Sommestad: Den socialdemokratiska förnyelsen måste börja med en diskussion om de grundläggande ideer som bär den ekonomiska politiken.”

“Ett viktigt skäl till att socialdemokratin i dag är politiskt vilse är att Mona Sahlin aldrig förmådde skapa tillräcklig öppenhet och dialog om den ekonomiska politiken. Hon valde att befästa 1990-talets ekonomiska modell – med Thomas Östros i spetsen. Han formulerar – i sitt viktiga utspel på DN Debatt 12/11 – en framtidsvision byggd på paroller från 90-talets tidstypiska fixering vid ekonomiska värden. Detta står i skarp kontrast till partiets historiskt breda bildningsideal. De verkligt tidlösa socialdemokratiska värderingarna handlar om arbetets värde och idén om en hållbar och gemensam samhällsutveckling, skriver Lena Sommestad.

Mona Sahlin hade en stark ambition att skapa ett mindre hierarkiskt och mer öppet socialdemokratiskt parti. Politiken skulle omprövas och utvecklas. Ändå är partiet i dag mer politiskt vilset än någonsin. Varför? Jag menar att ett viktigt skäl är att Mona Sahlin aldrig förmådde skapa tillräcklig öppenhet och dialog på det område där debatt verkligen behövdes: i den ekonomiska politiken.

Sahlin startade inte något rådslag om den ekonomiska politiken. I stället valde hon att befästa 1990-talets ekonomisk-politiska modell, med Thomas Östros i spetsen. Thomas Östros är i dag en av partiets mest inflytelserika företrädare. Han har inte bara makten över den ekonomiska dagordningen. Han sätter också i

praktiken ramarna för den ideologiska debatten.

Vad vill Thomas Östros? Hur formar han partiets agenda? På DN Debatt den 12 november presenterade Thomas Östros sin egen framtidsvision. Detta var ett viktigt utspel som klargör varför socialdemokratins förnyelse måste börja med de grundläggande idéer som bär den ekonomiska politiken.

Utgångspunkten för Thomas Östros framtidsvision var att partiets politik ska grundas på tidlösa värderingar. Till dessa värderingar räknar Östros själv två kända paroller från 1990-talets politiska debatt: **”det ska löna sig att arbeta”** och **”Sverige ska konkurrera med kunskap”**. Men är dessa paroller tidlösa värderingar för svensk socialdemokrati? Mitt svar är nej. Låt mig förklara varför.

Den tidlösa värdegrund som jag kan se i socialdemokratisk ekonomisk politik före 1990-talet har aldrig formulerats endast i termer av personligt eller nationellt egenintresse. Den har handlat om jämlikhet och en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Jag vill hävda att den svenska välfärdsmodellen är ett tidigt exempel på en politik för hållbar utveckling, ekonomisk och social. Den tidiga svenska modellen kombinerade politik för full sysselsättning med en preventiv och generell välfärdspolitik. Den byggde på insikten att välfärdspolitiken är en del av tillväxtpolitiken – ”en produktiv socialpolitik”.

Till denna tradition av klassisk välfärdspolitik fogades efter hand den ekologiska dimensionen, den som Göran Persson gav namnet ”det gröna folkhemmet”. Mona Sahlin fick som samhällsbyggnadsminister (2004–2006) ansvaret för att driva hållbar utveckling som ett överordnat mål för regeringens politik. Frågan är varför detta perspektiv helt saknas i Thomas Östros analys.

Parollen ”det ska löna sig att arbeta” har historiskt varit betydelsefull främst som ett argument för sänkta marginalsatser. Det ska löna sig att arbeta några timmar till. Under senare tid har denna paroll också blivit ett argument för att försämra de sociala försäkringarna. Utifrån föreställningen att det finns de som hellre väljer sociala ersättningar än arbete, ska valet att arbeta bli mer lönsamt. Det är uppenbart att denna paroll inte är tidlös, och än mindre tidlöst socialdemokratisk. [Socialdemokraterna](#) har alltid värderat lönearbetet högt, men synen på arbetet och dess plats i samhällsekonomin har under tidigare epoker varit både bredare och mer insiktsfull.

Faktum är att det historiskt mest utmärkande för svensk socialdemokrati har varit insikten om att lönearbete på marknaden inte är det enda som räknas: det obetalda hemarbetet är lika viktigt. Reproduktionens ekonomi måste ges samma uppmärksamhet som produktionens ekonomi. Denna insikt var ett viktigt argument för socialdemokratins tidiga feminister, som med ekonomiska argument kunde plädera för sociala reformer och ökad jämställdhet. I början av 1970-talet genomfördes i linje med denna tradition en av Sveriges viktigaste ekonomisk-politiska reformer, särbeskattningen. Denna reform gjorde det mindre lönsamt för män med hemarbetande hustrur att utöka sin arbetstid. I stället blev det mer lönsamt att vara två löntagare i familjen.

Om det finns något tidlöst i arbetarrörelsens förhållningssätt till arbete, så skulle jag tala om arbetets värde. Det budskap som en gång stärkte en fattig, undertryckt arbetarklass var inte att ”det ska löna sig att arbeta”. Det var i stället budskapet att det är arbetet som skapar samhällets välstånd, och att arbetets frukter därför tillhör dem som arbetar. Lika viktig var insikten om att arbetet har ett egenvärde, utöver lönen. Arbetet är inte bara instrumentellt (eller ”lönsamt”). Det kan också ge kunskap och

glädje, gemenskap och självkänsla.

Den andra parollen, som Thomas Östros lyfter fram som en tidlös värdering, är att ”Sverige ska konkurrera med kunskap”. Också här finns det skäl att sätta frågetecken. Att ”Sverige ska konkurrera med kunskap” är en socialdemokratisk paroll – men formulerad enligt 1990-talets tidstypiska fixering vid ekonomiska värden, global konkurrenskraft och tillväxt genom export. Här lyfts kunskap fram enbart som ett instrument i marknadskonkurrensen – inte som en gemensam resurs till gagn för samhällets och människans utveckling.

Detta står i skarp kontrast till socialdemokratins historiskt breda bildningsideal. Fixeringen vid exportmarknaden saknar också motsvarighet i klassiskt socialdemokratiskt tänkande. Exporten har självklart alltid varit viktig för Sverige och svensk socialdemokrati, men den har inte varit viktigare än hemmamarknaden. Västland i socialdemokratisk diskurs handlar inte i första hand om framgångsrik marknadskonkurrens utan om framgångsrikt samhällsbyggande.

Till sist: jag noterar som tidigare miljöminister att Thomas Östros formulerar en politik för framtidens stora utmaningar utan att lyfta den svåraste utmaningen av dem alla: klimatkrisen. Han gör bara en enda reflektion om klimatet: hur ska Sverige klara den elintensiva industrin? Ingenting mer. Inte ett ord om den utmaning som klimatkrisen utgör för mänsklighetens säkerhet och försörjning. Inte heller ett ord om hur Sverige ska finansiera anpassningen till ett varmare klimat eller omställningen till ett energisnålt, hållbart samhälle. Inte ett ord om hållbarhetens ekonomi.

Men det finns en annan socialdemokrati. Redan 1972 inledde Olof Palme FN:s miljökonferens i Stockholm med följande ord:

”När det gäller vår miljö finns det ingen individuell framtid, varken för människor eller för nationer. Framtiden är gemensam. I gemenskap måste vi dela den. Tillsammans måste vi skapa den.”

I dessa korta rader finns några av de verkligt tidlösa socialdemokratiska värderingarna, som numera tycks vara så svåra att minnas. Här finns idén om en hållbar samhällsutveckling. Här finns fokus på människan och demokratin. Här finns tron på en gemensam framtid. Den ekonomiska politikens uppgift är att främja dessa värderingar – inte att kväva dem. I den insikten måste förnyelsen börja.

Lena Sommestad
tidigare miljöminister (S) “

“LENA SOMMESTAD

Lena Sommestad, född 1957, är sedan 2001 professor i ekonomisk historia.

Hennes forskning har haft ett feministiskt perspektiv och hon disputerade 1992 vid Uppsala universitet på en avhandling om mejeriyrkets maskuliniseringsprocess.

Hon har varit generaldirektör för Institutet för Framtidsstudier (1998–2002), miljöminister (2002–2006) och vd för Svensk Fjärrvärme (2007–2010).

Sedan 2006 är hon medlem i riksbanksfullmäktige. Hon är dessutom ledamot av styrelsen i Arbetarrörelsens tankesmedja.

Just nu forskar hon om samspelet mellan klimatpolitik och socialpolitik.”

Möjligheternas land

Mona Sahlin gav våren 2010 ut en bok på Norstedts förlag:
“Möjligheternas land”, 288 sidor, ISBN 978-91-1-303356-3. Innehåll:

Förord 7

1. Drömmarna vägleder politiken

Det handlar om social rörlighet 111 • Jämlikhet är smart 18 • Att leda förändringsarbete och förnyelse 25

2. Jobben först

Smärtsamt tapp i jobbfrågan 33 • Vi har råd att arbeta 36 • Reinfeldts största misslyckande är jobben 40

3. Framtidens jobb

Hur ska jobben skapas? 47 • Uppåt, framåt - där finns framtidens jobb! 51 • Mer dialog och samverkan 57 • Arbetslinje eller utslagning? 63

4. Ansvar för Sverige

Rakt in i den ekonomiska politiken 71 • På randen till statsfinansiell kollaps 79 • Det är dags att jämföra resultaten 88

5. Sammanflätade ekonomier

Vad kan egentligen skyllas på finanskrisen? 95 • Politiken måste ta ett kliv framåt 103 • Utvecklingen kan göras hållbar 108

6. Gemensam säkerhet är det enda säkra

Engagemang och alliansfrihet 115 • Konflikter och övergrepp rör oss alla 121 • Freden är möjlig i Mellanöstern 127

7. Möjligheternas globalisering

Stora länder i hoppfull utveckling 133 • Schysst global arbetsmarknad 137 • Halva världens befolkning är kvinnor 139

8. Samhällsbyggnadsminister

Tolv år i fyra regeringar 147 • Bryt oljeberoendet! 154 • På konsumenternas sida 163

9. Min röda dröm är också grön

Ett föregångsland meste vara trovärdigt 169 • En rödgrön allians 181 • Den rödgröna resan 186 • Inget beroende - aktivt eller passivt - av främlingsfientliga! 195

10. Sverige står vid skiljevägen

Vilket Sverige vill vi ha? 203 • Åt var och en efter behov - eller efter plånbok? 210 • De försäkringslösa och den nya otryggheten 223 • Det ska löna sig att arbeta 231 • De stora skattesänkningarnas pris 238

11. Framtiden är förändring

Leva i förändringen 247 • När är man äldre? 253 • Individualitet är inte egoism 256 • **Let** ungdomarna ta plats! 261 • Modern politik för jämställdhet och familjeliv 266 • Poeterna kommer alltid att ha mycket att stå i 273 • Jag tror på politiken 279

Kommentar: Boken kan ses som en memoarbok med inslag av socialdemokraternas politik. Mona Sahlin har sysslat med politik hela sitt liv, varit statsråd med många olika politiska problem under Olof Palme, Ingvar Carlsson och Göran Persson, varit vice statsminister och partisekreterare och efter Göran Perssons avgång efter förlustvalet 2006 varit partiledare i 4 år. Politiken i boken kan ses som socialdemokraternas politik.

Efter genomläsningen kan det vara svårt att hitta tillbaka i boken. En genombläddring ger vid handen att innehållet kan uppfattas på följande sätt:

Sid

7-8	Förord.
11-24	Om social rörlighet. Bl a om utbildning så att man under livet kan ändra intressen och arbetsuppgifter.
25-31	Att leda förändringsarbete. Om rådslag.
33-39	Om jobbpolitik efter förlustvalen 2006.
44-44	Reinfeldts misslyckande med jobbpolitiken.
47-56	Hur ska jobben skapas?
57-62	Samarbete om jobben.
63-68	Arbetslinje eller utslagning?
71-78	Mona blir arbetsmarknadsminister 1990. Om jobbpolitik.
78-88	På randen till statsfinansiell kollaps.
88-93	Politikresultat 2006-2010.
95-102	Finanskriser 2008 o s v.
103-131	Internationell politik.
133-144	Möjligheternas globalisering. Mänskliga rättigheter, kvinnor
147-154	Som samhällsbyggnadsminister.
154-167	Som miljöminister.
169-195	Som grön politiker. Röd-grön allians.
195-201	Om Sverigedemokrater.
203-209	Sverige vid skiljevägen. Vilket Sverige vill vi ha?
210-222	Åt var och en efter behov- eller efter plånboken?
223-231	De försäkringslösa och den nya otryggheten
231-237	Det ska löna sig att arbeta.
238-245	De stora skattesänkningarnas pris.
247-253	Framtiden är förändring. Flyttningar. Urbanisering.
253-256	När är man äldre? Äldreomsorg.
255-266	Ungdomar.
266-273	Jämställdhet och familjepolitik.
273-279	Kultur.
279-287	Om politiskt engagemang.

Socialdemokraternas och Mona Sahlins politik under hennes tid bör betraktas mot bakgrund av Socialdemokraternas och de borgerliga partiernas hela historia.

Det socialdemokratiska partiet bildades 1889 i en tid som dominerades av överklassen. Partiet verkade för åtta timmars arbetsdag och allmän rösträtt. Det genomfördes så småningom och på 1930-talet fick partiet regeringsmakten, som behölls till 1976. Andra världskriget 1939-1945 medförde samlingsregering.

Efter kriget började uppbyggnaden av välfärdssverige. Tage Erlander var socialdemokratisk statsminister och det största borgerliga partiet var folkpartiet under ledning av Betil Ohlin. Folkpartiet drev då en social-liberal politik, något som nu har övergivits, partiet har blivit ett högerparti i alliansen.

Erlander har senare sagt sig ångra den dåliga bostadspolitikerna med stor bostadsbrist som fördes i början efter kriget. Han försökte bättra på genom det s k miljonprogrammet, som tog slut på 70-talet. Därefter har inte funnits någon avsevärd bostadspolitik.

Olof Palme övertog 1970 efter Erlander, men förlorade val 1976 då borgerliga tog över. Palme återkom senare till regeringsmakten och fortsatte uppbyggnaden av välfärden i Sverige. Han hade ett stort engagemang i den internationella politiken med mänskliga rättigheter och demokrati. Han mördades 1986.

Efter Palme blev den socialdemokratiska politiken suddigare och de borgerliga gjorde sig mer gällande. Det gamla högerpartiet hade bytt namn till moderater och blev största borgerliga partiet. 2004-2005 bildades den borgerliga alliansen, som dominerades av moderaterna. Den vann valet 2006 och Socialdemokraternas partiledare avgick. Mona Sahlin blev ny partiledare. 2008 började bygget av en rödgrön allians. De rödgröna gick fram gemensamt i valet 2010 mot den borgerliga alliansen, men förlorade, och Mona Sahlin avgår våren 2011.

Med den nya regeringen 2010 är den gamla överklassen på 1800-talet och början av 1900-talet tillbaka.

Efter valet har Mona Sahlin framfört sina åsikter i anförande vid förtroenderådet den 4 december 2010.

Från socialdemokraternas hemsida:

“Tal vid förtroenderådet

Mona Sahllins anförande vid förtroenderådet den 4 december 2010

DET TALADE ORDET GÄLLER

Partivänner,

Jag ska, som jag brukar på våra förtroenderåd, ta mig tid att säga några saker. Det är inte alltid så att jag säger det som alla vill höra. Men jag säger det jag tycker att vi behöver höra och ta upp till diskussion. Så blir det också idag.

Det sägs att på kinesiska består uttrycket ”kris” av två tecken – tecknet för fara, men också tecknet för möjlighet. Efter två valförluster i rad så är vårt parti i kris. Det är förstås ett farligt läge. Vi har stelnat och hamnat i otakt med svenska folket. Vi måste förändra oss. Och däri ligger nya möjligheter. Är det några som vet det, så är det väl vi. Förändring är vår tradition. Vårt parti skulle inte ha över hundra år på nacken om vi inte förmådde förändring.

I förändringen ligger fröet till förbättring. Vi tror på förändringen, vi är rastlösa reformister. Så har vi sagt, och omfamnat det äventyr som förändring alltid innebär.

Förändring är en av våra stora styrkor. Nu ska den styrkan provas. Den ska provas utan att vi glömmer en annan av våra stora styrkor: insikten om att jämlikhet och utveckling är två sidor av samma mynt. När politikens vänsteryttrar sätter jämlikhet före utveckling, då säger vi: nej, det finns ingen sådan motsättning! När politikens högeryttrar sätter utveckling före jämlikhet, då säger vi: nej, nej, de är varandras förutsättningar!

Jämlika villkor och små klyftor – det skapar en tillit och trygghet som banar väg för framtidstro och ekonomisk utveckling. Denna insikt är vår särart. Den gör oss unika i svensk politik.

Jag har beskrivit denna vår kungstanke och dröm som Möjligheternas land. Det är ett Sverige där var och en kan sätta upp sina egna mål, och nå dem – utan att klass, kön, sexuell läggning, etnisk bakgrund eller omgivningens normer står i vägen. Där man är fri att göra en längre resa än den som ryggsäcken hemifrån packades för. Där jämlikhet självklart också betyder jämställdhet och feminism.

Och där vi öppnar dörrar för varandra för att vi vet att din framgång är vår framgång.

Vi hyllar solidaritet, omtanke och respekt människor emellan. Men detta allena bygger inget välstånd. Det vet Sveriges enda arbetareparti, vår gren av den internationella arbetarrörelsen.

Möjligheternas land har kraften att skapa stark tillväxt och full sysselsättning – just för att det bygger på jämlikhetens grund. Och det har kapaciteten att öka människors frihet – det som är socialdemokratins mål.

Det var den drömmen som redan Branting beskrev som att alla skulle kunna förverkliga sina bästa stämningars längtan. Som drev Per-Albin att formulera folkhemmet, och Tage att beskriva det starka samhället. Det var det här Olof ville med sin demokratiska socialism, och som Ingvar såg som det unika med den svenska välfärdsmodellen. Det var samma folkhemtanke som Göran målade grön – i solidaritet med kommande generationer, för en hållbar tillväxt.

Jämlikhet och utveckling – både och, aldrig antingen eller. Det är, har varit och måste förbli Socialdemokratins stora uppdrag.

* * *

Partivänner

Vi kan argumentera förnuftigt för våra gemensamma lösningar – det må gälla arbetsmarknadspolitik, sjukförsäkring, pensioner eller barnomsorg. För de är billigare och mer effektiva än de marknadslösningar högern erbjuder.

Samtidigt revolterar vårt hjärta mot de orättvisor vi ser, den över- och underordning som kommer av hög arbetslöshet och klyftor, den sortering av människor som stänger livschanser. Därför tar vår politik alltid spjörn i samhällskritiken. Många framgångsrika decennier vittnar idag för vår sak.

Sverige är ett av de länder som har den högsta sociala rörligheten i världen.

Här är de ekonomiska skillnaderna jämförelsevis små. Här omfattar välfärden alla – vilket gör den effektiv. Det är smart.

Våra gemensamma insatser har gjort Sverige till en av världens absolut mest konkurrenskraftiga ekonomier.

* * *

Men, partivänner,

Backspegelns lösningar är bara goda om de löser samtida utmaningar och problem. Politikens riktning måste hela tiden vara framåt, uppåt, vidare.

Jag vill aldrig mer uppleva en valrörelse där vi knackar dörr och människor lite uppgivet säger: ”ja, jag ska rösta på er – trots att jag bor i villa, jobbar och tjänar bra.” Det är när vårt parti betonar det ena mer än det andra – jämlikhet mer än utveckling, eller tvärtom – som vi tappar styrfart. Det är då vi tappar stöd.

I valet 2010 blev vi socialdemokrater dubbelt så stora som moderaterna bland de arbetslösa. Vi blev nästan fyra gånger så stora bland dem som har sjuk- och aktivitetsersättning. Vi möter människor i deras oro och osäkerhet. Och när de behöver politiken som mest. Det ska vi göra. Vi ska ta parti mot orättvisor, mot utsatthet, för jämlikhet.

Men vi kan inte tala till en minoritet av folket – och förvänta oss en majoritet av rösterna! För det får vi inte. Då får vi 30 procent. Med nöd och näppe blev vi ändå Sveriges största parti i detta val. Men våra ambitioner är på goda grunder väsentligt större!

Vi måste möta människor inte bara i deras utsatthet, utan också i deras längtan, drömmar och ambitioner. Vi ska ha en politik för hela folket – och för hela livet. Inte bara i stunder av oro, utan också när man har jobb och känner framtidstro. När livet funkade och man känner sig stark. Bara 22 procent av dem som har ett jobb röstade på det socialdemokratiska arbetarepartiet. 32 procent valde moderaterna.

Redan före valet 2006 satte sig bilden av att vi socialdemokrater stod för bidrag, moderaterna för jobb. Vi lyckades aldrig tvätta av oss den bilden. Valrörelsen 2010 var vi hjälplöst fast i den – trots att det är en vrånbild. Därför måste vi utveckla vår jobbpolitik – både rent faktiskt, och hur vi talar.

Det är arbete som bygger välfärd och välbefinnande. Utan arbete och tillväxt – inget att fördela. Så är det. Och vår politik måste vara ett praktiskt uttryck för det. En arbetslinje med rätt och plikt, det har alltid varit vår utgångspunkt. Men vi måste bli mycket tydligare med detta. Jag tog upp redan i mitt installationstal. Det följde med genom rådslagen. Vi slog fast det på vår Jobbkongress.

Arbete är inte bara en rättighet. Arbete är också en skyldighet – ett krav som samhället måste rikta mot alla vuxna i vårt land. För det är med arbete vi upprätthåller tillväxt och välfärd, det som gör ökad frihet möjlig. Och det är därför målet heter full sysselsättning – Arbete åt alla.

Vår jobbpolitik måste från och med nu vara helt utan reservationer:

Målet är att alla som kan jobba ska jobba.

Det ska alltid löna sig att arbeta.

A-kassan ska vara en omställningsförsäkring från ett jobb till ett annat – inget annat.

Fler jobb går före större ersättningar.

Det är det första. Vi måste bli tydliga. Sedan är frågan – leder vår politik i alla lägen dit? Mitt svar är nej.

* * *

Partivänner,

Arbetsmarknaden har förändrats snabbare än vår jobbpolitik. Ett parti som menar allvar med en offensiv politik för nya jobb måste kunna visa upp en stark och tydlig näringspolitik.

Jag startade en process som har lett till att vi tar småföretagen på mycket större allvar. Jag är stolt och glad över att vi påbörjade arbetet, men missnöjd med att det stannade av. Det var ett misstag.

Att starta ett eget företag kan vara ett utmärkt sätt att förverkliga sina livsdrömmar och det är en styrka för vårt land. Många av de nya jobben skapas i små företag som växer. Och därför behöver vi ha en politik som på allvar sätter småföretagen och entreprenörerna i centrum, och ett småföretagarperspektiv också på andra politikområden.

Vi ska ha en politik som stödjer företagen att vara framgångsrika, göra vinst och anställa fler. Konkurrenskraftiga villkor för företagen är en helt central del av en framtidsinriktad näringspolitik.

Sverige är ett litet land vid norra polcirkeln. Det är ingen naturlag att vi drar till oss investeringar och produktion. Det är resultatet av gemensamma investeringar i forskning, utveckling och utbildning. I en värld där hundratusentals nybakade ingenjörer i Kina och Indien står redo att dra sitt strå till stacken ska vi inte vara övertygade om att vi kan värna vår framskjutna plats i världsekonomin.

Inte utan ett fortsatt gemensamt arbete med gemensamma investeringar.

Vår näringspolitik ska bereda väg för det nya, inte försvara det gamla som inte är konkurrenskraftigt. Vi måste konkurrera med unika produkter. Det kräver nya innovationer. Och det i sin tur bygger på att vi bedriver forskning i världsklass.

Hur ska svenska universitet ligga i täten på den globala forskningsfronten?

Här står regeringen tomhänt. Hur ska Sverige leva i välstånd och välfärd i framtidens globaliserade värld? Här räcker inte marknadslösningar.

Här vill jag att vi levererar nya lösningar för gemensamma investeringar och samverkan mellan politik, näringsliv och akademi.

* * *

Partivänner,

Hela den ekonomiska politiken måste bygga på kunskap. Kunskap är konkurrenskraft. Företagen ska kunna växa med rätt kompetens. Arbetslösa kommer vidare med nya kunskaper. Ungdomar måste tas tillvara på arbetsmarknaden. Här behövs öppnare vägar för övergång mellan utbildning och arbete – kanske med Danmark och IF Metall som inspiration.

Och människor mitt i yrkeslivet ska ha möjligheter att lära mer, lära nytt och lära om för att komma rätt och komma tillbaka igen. Vi har talat om individuella kompetenskonton och en kompetensförsäkring. De förslagen behöver vässas och bli handfasta.

Kunskapspåfyllnad måste alltid vara möjlig. En modern arbetslinje är en utbildningslinje. Vi har sagt det förut. Låt oss se till att det verkligen blir så för det behöver svensk näringspolitik.

* * *

Och partivänner,

Så har vi a-kassan. Mikaela Waltersson slog huvudet på spiken när hon häromveckan sa så här om hur vi drev a-kassan i valrörelsen: ”Jag var väldigt förvånad när man kämpat så enormt och satsat många miljarder, och sedan var det inte en enda valaffisch som handlar om det.” Det är dags att vi tar tjuren vid hornen – och då menar jag inte Mikaela.

Vi måste leverera en ny hållbar lösning för arbetslöshetsförsäkringen.

En som svenska folket behöver och vill ha – och som vi samtidigt tror på och har råd med. A-kassan ska vara en omställningsförsäkring. En bro mellan ett jobb och ett annat. Det är den inte idag. Inkomstbortfallsprincipen har tappat sin betydelse. Vår a-kassa ger kanske Europas sämsta skydd vid arbetslöshet.

Det finns inte längre några yrkesgrupper som går säkra för arbetslöshet.

En högre lön hjälper föga när man blir av med jobbet och lånen på bostadsrätten eller huset ändå ska betalas. Många tjänstemän är i hög grad skyddslösa vid arbetslöshet.

Ett arbetareparti av idag måste vara ett parti för alla som jobbar - också tjänstemännen och småföretagarna. Vi måste då på allvar våga ställa oss frågan vad som är viktigast: Att inkomstskyddet faktiskt fungerar för majoriteten på arbetsmarknaden under den första svåra omställningstiden – eller att a-kassan räcker längre?

Om a-kassan ska kunna fungera som ett tillfälligt inkomstskydd också för stora grupper tjänstemän, också för de som tjänar lite mer i LO-kollektivet - då krävs radikala grepp i vår politik.

Radikala grepp betyder högre tak eller högre ersättning den första tiden. Det har vi talat om länge. Men därmed följer också nedtrappning av ersättningarna.

Det är en enkel matematik som vi borde ta till oss. A-kassan ska vara en försäkring som ger trygghet och som tillsammans med en aktiv och effektiv arbetsmarknadspolitik bidrar till snabb omställning.

Då blir a-kassan bra för dem som jobbar – och bra för jobbtillväxt och konkurrenskraft. Då kan vi ställa en solidarisk och modern a-kassa mot regeringens passiva bidragslinje.

Låt oss vara oerhört tydliga på en punkt: Det ska alltid löna sig att arbeta!

Vi vill att människor ska utbilda sig, arbeta hårt, sträva framåt och uppåt, göra karriär, starta företag, bygga hus och skapa nytt. Då måste vi visa det – också genom vår skattepolitik. Vi får inte blunda för att skatterna påverkar människors och företags drivkrafter. Vi får inte fastna i att enbart se skatterna som ett sätt att fördela välståndet – fördelningspolitik förverkligas också, och främst, med välfärd och utbildning.

Skatterna ska inte sänkas så att de hotar välfärdens kvalitet. Det är en grundbult.

Men skattepolitiken ska också gynna tillväxt och nya jobb. I valet 2010 hade vi en skattepolitik som skrämde bort väljare. I 99 procent av fallen var oron obefogad - men vi förmådde inte förklara hur det hängde ihop. Några kommer att säga att koldioxidskatten sänkte oss. Det tror jag är fel. Människor förstår att vi måste använda de mest effektiva styrmedlen för att möta klimathotet.

Här har regeringen gjort helt fel prioritering för framtiden – och här tycker jag att vi ska stå fast i vår kritik. Det är bättre att höja skatten på utsläpp än på arbete. Den logiken kommer att gå hem. Vi bevitnar faktiskt inte någon bred revolt mot bensinskatten.

Fastighetsskatten hyllas av ekonomerna och förmögenhetsskatten är fördelningspolitiskt rimlig. Men väljarnas dom kan inte bli tydligare – och idag måste vi förhålla oss till det.

Vi måste också erkänna att vår otydliga inställning till regeringens jobbskatteavdrag har sinkat oss. Här är min hållning enkel: Löntagarna har inte ställt sig upp som en man och en kvinna och avfärdat jobbskatteavdraget. Då bör inte vi göra det heller.

Dessutom bör det vara sagt: Jobbskatteavdraget är inget orimligt sätt att sänka skatten på. Det finns väsentligt sämre sätt – med avseende på både fördelning och ekonomisk effektivitet. Men faktum är följande:

när vi regerar Sverige nästa gång så utgår vi från åtta år med borgerliga skattenivåer – och ett folk som har vant sig vid sina jobbskatteavdrag. Tyck som ni vill om det men så är det. Mot denna bakgrund måste vi formulera vår politik.

Väljarna måste kunna få trygga besked: vi menar allvar – vi kommer inte att chockhöja vanliga löntagares skatter. Att rösta på socialdemokraterna ska inte vara en uppostring. Vi ska driva en politik som de allra flesta tjänar på.

Men partivänner, under dessa oppositionsår ska vi samtidigt jaga moderaterna om deras ambitioner för fortsatta skattesänkningar. För hur går de ihop med att vi har en åldrande befolkning, som kommer att kräva mer av skattresurser till välfärdens kvalitet, vård och omsorg?

Hur ska skattesänkningarna göras när de stora överskotten som svenska folket mödosamt sparade ihop åren 1994-2006 inte längre finns kvar? Hur ska stora skattesänkningar kunna göras åren framöver, utan att det inverkar på kvaliteten i skola, vård och omsorg?

I vårt socialdemokratiska uppdrag ingår alltid att se till att pengarna räcker till en välfärd åt alla av hög kvalitet, fördelad efter behov – inte plånbok. Här ska vi inte vika oss en tum.

* * *

Partivänner,

De borgerliga partierna i Stockholms län landsting sätter privatiseringar först – oberoende av vad de leder till. Det är att sätta ideologi före kvalitet. Det är att sätta systemet före individen.

Vi socialdemokrater måste göra tvärtom. Vi ska sätta välfärdens kvalitet först – och då måste vi slutligen lämna den destruktiva debatten om ja eller nej till privatisering och vinster. Vi ska stå på medborgarnas sida i välfärden – för friheten att välja och möjligheten att påverka.

Och vi ska se till att valfriheten aldrig omfattar dåliga alternativ. Kvaliteten i medborgarnas välfärd ska garanteras! För det räcker faktiskt inte med rätten att byta leverantör på marknaden. Hur blir det då? Ska den nyblivna mamman gå igenom förlossningen igen om hon är missnöjd?

Nej, vår svenska välfärd ska vara bäst – för alla, redan från det första mötet med välfärden. Varken ineffektiva organisationer eller aktieutdelningar får leda till låg välfärds kvalitet. Medborgarnas rättigheter måste garanteras på förhand, inte bara i efterhand.

Därför ska kvalitetskraven vara mycket tydliga. Det är vårt ansvar.

* * *

Vänner,

”Underbara dagar framför oss”, så heter den senaste biografien i raden om Olof Palme – mannen som lärde upp nya generationer socialdemokrater till optimistiska internationalister. Jag var en av dem.

Och därför säger jag: en politik i takt med tiden, med sikte på framtiden, kan aldrig sakna en stark politik för våra globala utmaningar. Den kan inte sakna svar på den allra största globala utmaning vi just nu har – klimatkrisen.

I tisdags natt kom jag hem från en resa till Mexico. Jag var där för ett förberedande möte med Socialistinternationalens klimatkommission, inför den FN-konferens om klimatet som just nu hålls i Cancun.

Mitt budskap var ungefär det här:

För det första, världens rika länder måste ta täten. Fattiga länder kan inte göra jobbet åt oss. Den som har störst resurser måste också göra mest. Se det inte som en kostnad! Det är en investering med goda vinstutsikter.

För det andra, en global klimatöverenskommelse kräver att olika länders åtaganden står i proportion till deras förutsättningar att bidra. Inget annat är realistiskt.

Vi önskar framsteg för klimatet i Cancun, efter besvikelsen i Köpenhamn.

Då måste vi intensifiera samarbetet med våra många vänner och meningsfränder i systerpartier och progressiva krafter runtom i världen.

* * *

Här måste jag göra en liten utvikning med en personlig reflektion över media. Jag var i London för några veckor sedan för att delta i Eminent Person's group, där Europeiska ledare diskuterar hur vi kan hjälpa fredsprocessen i Mellanöstern framåt.

Vi har en situation i Mellanöstern där det snart inte finns en teoretisk chans för den tvåstatslösning som vi vill se – om vi inte får stopp på bosättningsarna. Men partivänner, när jag kom ut efter London-mötet om Mellanöstern så stod svenska journalister där och väntade. De kastade sig fram och någon av dem frågade:

- Mona, vad säger du om krisen?
- Ja, det har varit en kris i många årtionden, ändå är det förstås allvarligt när situationen förvärras.
- Men, hur är det att gå in på sådana här möten, är du nervös?
- Nej, det här är ju partivänner som jag har träffat många gånger.
- Men ser du något slut på den här krisen?
- Ja, absolut. Men en kris som har pågått i 2 000 år tar naturligtvis tid att lösa...

Först då insåg både jag och journalisten att vi pratade om två helt olika saker! Den svenska journalisten frågade om krisen i vårt parti – jag svarade om krisen i Mellanöstern.

Så galet kan det bli. Men samtidigt är det sorgligt. Vad är stort och vad är smått? Vad är egentligen en kris?

* * *

Nåväl partivänner,

Världen tycks vara något av en blind fläck för stora delar av den borgerliga regeringen. Kanske är hela framtiden en blind fläck för moderaterna.

När sa Fredrik Reinfeldt senast att han ville något? Inte bara att han konstaterar något? Vad brinner moderaterna för sedan de lämnat systemskiftesidéerna därhän? De gick till val på ansvar för Sverige – något som är alla politikernas självklara drivkraft och uppgift. Men vad har de tänkt sysselsätta sig med?

Någon sa att moderaterna har gjort framtidslösheten till program. Ja, världen vid sidan av finansmarknaderna står knappt på agendan. Klimatet ska tydligen någon annan sköta. Och jobben, ja de kommer kanske senare – om marknaden känner för det. Välfärden, den ska pliktskyldigt värnas.

Så, vad återstår för moderaterna att göra? Kanske amortera lite grand på statsskulden? Kanske sänka skatten lite grand? Låta det flyta.

Skrämmande nog har ändå denna framtidslösa förvaltning av vårt socialdemokratiska välfärdsbygge väckt svenska folkets entusiasm. Det är inget annat än ett kraftigt underbetyg för våra egna insatser.

* * *

Partivänner,

Vi gjorde en brakförlust i valet. Och vi fick just det parlamentariska läge som vi fasade för. Sverigedemokraterna kom in i riksdagen. Ett parti med rasistiska rötter. Och de fick en vågmästarroll mellan två politiska block. Det vill säga, i position att agera stödparti åt en borgerlig regering.

Det är ingen nyhet för er att jag inte gillar blockpolitiken. Jag är fostrad av Ingvar Carlsson. Jag har fått lära mig att ett parti med både jämlikhet och utveckling på dagordningen behöver vara bra på att bygga allianser, söka brett stöd. Ibland högerut, ibland vänsterut. Breda lösningar är de som bäst gynnar landet och medborgarna. Vi vet vem som gillar blockpolitiken och vilka den gynnar.

I en av de många debatter som jag haft mot Fredrik Reinfeldt så sa jag som vanligt att jag ville se ett samarbete över blockgränsen om Sverigedemokraterna skulle komma in i riksdagen.

Då utbrast Fredrik Reinfeldt ilsket: ”Detta är ju socialdemokratins brygd för evigt maktinnehav. Socialdemokratin är solen och alla andra finns runt omkring socialdemokratin, och sen väljer ni att vraka lite mellan de olika alternativen.”

Han har sina ljusa stunder...

Nu ska jag också säga följande – i förhoppningen att det ska lära oss något för framtiden:

Vilka allianser vi väljer framåt avgör om vi låser fast blockpolitiken, eller om vi bryter den. Bryter vi upp blockpolitiken så bryter vi moderaternas dominans – både på högerkanten och i svensk politik. Samarbete med miljöpartiet, eller samarbete med både miljöpartiet och vänsterpartiet signalerar helt olika vägval. Det såg också de svenska väljarna. Och det såg jag.

Jag tänker inte ett ögonblick lägga mig i efterträdarfrågan, det vet ni. Men en sak vill jag säga: Ge min efterträdare ett tydligt mandat. Låt henne eller honom leda och lita på de vägval han eller hon gör. Då kommer det här att gå bra.

* * *

Partivänner,

Det talas om segrers pris, det pris socialdemokratin nu får betala för tidigare framgångar. För vårt starka inflytande på våra samhällen och människors värderingar. Inte bara i Sverige, utan runt om i Europa.

Vi ser det på två saker:

Att högern suddar ut sig själva, sin politik och sin ideologi – för det är enda sättet att få makten. Och att väljarna köper det.

Moderaternas moment 22 är att de måste bli socialdemokratiska för att kunna vinna val. Ska vi socialdemokrater vinna val, så måste bli oss själva igen! Vi måste bli en levande socialdemokrati igen, med det folkflertal för ögonen, vars bästa, vars möjligheter, vars frihet och drömmar alltid har varit vårt syfte och mål.

En socialdemokrati som ruskar av sig sitt dåliga självförtroende och tar tillvara styrkan i sina egna unika, tidlösa och moderna värderingar. En socialdemokrati som brinner för att utveckla det välfärdssamhälle vi byggt, vårt folkhem, så att det passar i framtidens kläder – kalla det Möjligheternas land om ni vill.

Vi måste orka göra den nödvändiga uppdateringen, förändra vår politik, framtidsförankra våra förslag – och det gör vi! Jag vet att vi gör det.

Det finns inget krig mellan högerfalanger och vänsterfalanger – det finns bara socialdemokrater. Just nu ganska ledsna socialdemokrater. Men vi reser oss – för socialdemokrater ger inte upp.

Vi vill – det är vad politiken är för oss. Vi vill jämlikhet och vi vill utveckling – både och, inte antingen eller. Vi vill framåt och uppåt, vidare – inte bakåt och nedåt. Vi vill till framtiden och de underbara dagar vi kan skapa framför oss, inte tillbaka till det förgångna.

Därför är det också fel att se förändring som något vi tvingas till. Vi vill ju förändring! Förändring är som sagt vår styrka, vår tradition. Jag har tagit upp de områden där jag tycker förändring är allra viktigast: En arbetslinje som tydligt bygger på både rätt och plikt.

En tillväxt- och näringspolitik tydligare byggd på företagande och

forskning.

En ekonomisk politik tydligare byggd på kunskap för konkurrenskraft.

En ny skattepolitik för jobb och välfärd, som inte skrämmar människor.

En välfärds politik som tveklöst ställer sig på medborgarnas sida – som utgår från behov, och garanterar valfrihet och högsta kvalitet. Nu måste vi ta vara på den krisinsikt som finns, så att den inte alltför snabbt förflyktigas. Efter förra valförlusten inledde jag en nödvändig förnyelse, men då var krisinsikten minimal. Trots att nedgången redan då hade pågått länge.

Efter två valförluster är vi inte längre självklart den kraft som samlar den arbetande befolkningen i Sverige i en gemensam vision framåt.

Vänner, det finns bara en socialdemokrati – och det är vi. Den behövdes igår, den behövs idag – och den kommer att behövas imorgon. Det är vi och inga andra som ska forma den för framtiden.

* * *

Till sist,

Jag har den senaste tiden funderat väldigt mycket på vår politik och den omvärld där vi verkar, men också på vår partiorganisation. Jag har funderat över hur vi ser på och beskriver oss själva och vår rörelse, och om det verkligen stämmer. En stor majoritet av våra medlemmar är äldre än vad jag är. Och då är jag 53 år. Så kan vi väl inte ha det?

Facket blöder medlemmar. Fler och fler arbetsplatser saknar fackliga företrädare. Det har pågått mycket länge. Det har gett utslag i medlemsantal, men också i flera val. Den politiska diskussionen på jobbet har i hög grad tystnat, eller tystats. Vad gör vi tillsammans med facket åt det?

Jag har funderat på vår stela organisation, för det är en stel organisation. Jag har vuxit upp med partiet – många av er har gjort det också. Men hur lätt är det egentligen att ta sig in i vårt parti om man är vuxen, utan SSU? Hur lätt är det att komma in från sidan, kanske från företagande eller näringsliv? Eller som flykting i vuxen ålder?

När människor med småbarn, god utbildning, jobb och ont om tid kommer på att de delar våra värderingar och vill hjälpa till – vad gör vi då? Tar vi väl emot dem i vårt parti, lyssnar och tar till oss, delar med oss av makten över agendan? Nej, vi är inte tillräckligt bra på det. Förstår vi ens alla gånger hur människor har det? Att ha ett sådant där roligt, kreativt och utmanande jobb med fria arbetstider, och just därför aldrig våga säga nej till jobb på kvällar och helger?

Att arbeta hårt för att få allt att gå runt och se räntorna stiga, när man tecknat mångmiljonlån för att barnen skulle få växa upp i ett eget hus?

Att reagera mot det uppkopplade livet, som många 90-talister gör, och gå ut i arbetslivet med en ny tids krav på integritet och tillgänglighet på sina egna villkor, inte jobbet?

Att trots all teknik inte kunna ringa ett telefonsamtal på dagtid för att jobbet inte tillåter det, eller att vara sjuksköterska i denna avknoppningarnas gyllene tid och lik förbaskat inte få någon kompetensutveckling? Det funderar jag på.

Jag har funderat över vårt behov av att skapa fler allianser och söka fler vänner utanför de politiska partierna. Med progressiva krafter i samhället och världen, människor och grupper som verkligen vill se förändring.

Vad kan vi lära av våra nätrötter? På nätet leder de socialdemokratiska bloggarna. Här finns levande, frisk och öppen diskussion. Här hämtar jag ofta inspiration när det är dags för tal och utspel, och det hoppas jag att ni gör också. Vi ska ta vara på våra tänkare och skrivare när vi utvecklar vårt parti och vår rörelse.

Jag har funderat mycket på jämställdheten och på maktens alla manliga attribut. Vi har beslutat att vara ett feministiskt parti, men det räcker ju inte att besluta – är vi där, är vi feminister?

Jag har funderat över vår partikultur. De senaste veckorna har inte varit någon vacker uppvisning. Det kan inte vara så att diskussionerna på våra interna möten är i någon journalists inkorg innan mötesdeltagarna lämnat rummet. Vi måste skapa större tillit i vårt parti om vi ska kunna vara så ärliga och så modiga som vi behöver vara. Jag har funderat på vår självbild som parti. Det är som om vi har gått omkring väldigt länge och trott att vi är samma 47-procentsparti som vi var på 1940-talet. Att bakslagen bara varit tillfälliga, att väljarna inte riktigt förstått vilka vi är.

Nu känns det hårt när vi inser att verkligheten är en annan. Just nu. Men egentligen vet vi vad som är våra styrkor, och det kan ingen triangulera bort. Därför kan jag inte låta bli att tycka att det trots allt elände också finns en lockelse i detta.

Fram till kongressen kommer jag att vara er partiledare och jag tänker jobba hårt för att vi ska kunna ta de första stegen från kris till möjligheter och framtidstro. Idag har vi valt en ny valberedning – och ger den vårt fulla stöd i ett tufft arbete.

Sedan vaskar vi fram en stark partiledning som representerar våra medlemmar – men också, och det är viktigt, de nya medlemmar som vi vill ha och de nya väljare som vi vill ha.

Sedan ger vi denna nya ledning ett starkt förändringsmandat på kongressen så att de kan bära ut ett pånyttfött parti och en relevant politik som siktar på valet 2014, men på ett sådant sätt att vi vinner också 2018.

Och så hjälps vi åt, partivänner, varenda dag, med förändringsarbetet – för det är bara tillsammans vi är starka. Glöm aldrig det!

Tack. Sidan uppdaterades senast: 2010-12-08 10:52 “

Den 27 jan 2011 hade de ledande moderaterna en artikel i DN , som berättar om hur moderaterna ser på sin politik. Deras beskrivningar stämmer kanske inte med det Mona Sahlin framfört.

De borgerliga.

DN 27 jan 2011.

”Nu växer en ny bild av Sverige fram i omvärlden”

“Regeringen i Davos: Sveriges samhällsbygge och starka ekonomi väcker nyfikenhet i en kristyngd omvärld. Krisdrabbade länder blickar nu mot Sverige för att lära av oss. Förutom hörnstenarna för ekonomin är det reformpolitiken för fler i arbete som väcker intresse. Det är en ny bild av Sverige som växer fram och vi möts allt oftare av positiva kommentarer och ryggdunkningar. Men berömmet får inte förleda oss att tro att vi är färdiga, skriver stats-, finans-, utrikes- och biståndsministrarna.”

“Det rapporteras nu mycket om Sverige runt om i världen. På internationella möten möts vi allt oftare av positiva kommentarer och ibland ryggdunkningar. Förklaringen är att vår ekonomi och samhällsmodell sticker ut jämfört med andra kristyngda länder. Starka offentliga finanser, höga tillväxttal och en arbetslöshet som gradvis sjunker gör Sverige delvis unikt i internationella jämförelser.

Även vårt samhällsbygge väcker nyfikenhet. Vi har i Sverige inte de djupa klyftor som i andra samhällen skapar sociala spänningar. I stället finns här en stor tilltro människor emellan som skapar både trygghet och möjlighet till utveckling. Här finns en väl utbyggd välfärd som utjämnar livschanser. Vi ställer ett ömsesidigt krav på ansvarstagande från såväl arbetsgivare som arbetstagare, samtidigt som vi är hem för många framgångsrika och innovativa exportorienterade företag. Våra offentliga institutioner är förhållandevis effektiva, vi har minimal korruption och till skillnad från stora delar av vår omvärld även

ett växande förtroende för politiken och politiska företrädare.

Sverige har också en stor styrka i att vara ett jämställt samhälle. En bra barnomsorg och förskola har möjliggjort för kvinnor och män att delta på arbetsmarknaden på mer lika villkor. Det skapar inte bara ökad personlig frihet, utan också högre tillväxt och utveckling.

De kommande dagarna möts företrädare för politik, närings- och samhällsliv i den schweiziska vinterorten Davos för samtal och diskussioner. På agendan står en rad aktuella frågor och utmaningar. En central programpunkt är också den nordiska modellen, där bland annat Sverige står i centrum. Detta är självklart glädjande och ger skäl att känna stolthet.

I denna yra av glada tillrop, där vår ekonomis styrka liknats vid Pippi Långstrumps, är det viktigt att komma ihåg att vår starka position bygger på ett långsiktigt reformarbete som ibland varit mycket krävande. Sverige har dragit viktiga slutsatser av tidigare kriser som drabbat oss. Regeringar oavsett färg har under de senaste decennierna vidtagit nödvändiga åtgärder för att bygga Sverige starkare och mer motståndskraftigt mot såväl globaliseringens utmaningar som krisers svallvågor, utan att vi gett avkall på kärnan i den svenska samhällsmodellen.

I 1990-talskrisens spår lades ett antal centrala grundstenar för att föra Sverige till fast mark. En självständig riksbank, tydliga regler för finanspolitiken och pensionsreformen var de kanske viktigaste delarna. EU-medlemskapets betydelse ska inte underskattas för utvecklingen av såväl lagar och regelverk som tänkesätt. Till det ska även läggas flera betydande avregleringar och privatiseringar som öppnat nya

möjligheter för svensk ekonomi. Allt detta har varit betydelsefullt för Sveriges utveckling, men räcker inte som förklaring till Sveriges starka position här och nu.

Under 1990-talskrisen föll den samlade produktionen (BNP) kraftigt tre år i rad och sysselsättningen minskade med 11 procent. Budgetunderskotten låg samtidigt på runt 10 procent av BNP i flera år och statsskulden ökade från runt 45 procent till nära 80 procent av BNP. I krisens spår följde nedskärningar, skattehöjningar och social utslagning.

Så har det inte blivit den här gången. Vi undgick att låsa stora summor vid subventioner som industristöd och bankstöd. I stället har Sverige visat förmåga att ta ansvar för de offentliga finanserna och samtidigt föra både en aktiv arbetsmarknadspolitik och tillföra välfärdens kärnverksamheter stora tillskott. Statsskulden är i dag lägre än 2006 och över 100 000 fler är sysselsatta nu jämfört med före finanskrisen.

Krisdrabbade länder blickar nu mot Sverige för att lära av vårt exempel. Det är samtidigt inte bara hörnstenarna för ekonomin som väcker intresse. Nyfikenhet finns också kring den reformpolitik för fler i arbete som tydligt bidragit till att krisens effekter blivit mindre än många väntade sig. Bilden av ett land med världsmästartiteln i skattetryck för låg- och medelinkomsttagare, en stelbent arbetsmarknad och socialförsäkringssystem som slussade ut människor i sjukskrivning och förtidspension håller på att förändras.

På kort tid har det svenska skattetrycket för framför allt låg och medelinkomsttagare sjunkit märkbart. Totalt motsvarar

jobbskatteavdragets genomförda steg och uttalade reformambitioner cirka 2 procent av BNP 2011. Sverige ligger därmed långt framme i ambitionen att utforma sina inkomstskatter på ett sätt som motverkar marginaleffekter, fattigdomsfällor och varaktigt höjer sysselsättningen.

Även arbetsmarknadspolitiken har lagts om för att fokusera på aktivitet och omställning. Tillsammans med tydligare krav och regler för transfereringar och bidragsutbetalningar har det tydligt sänkt trösklarna till arbetsmarknaden. Reformerna inom sjukförsäkringen, med bättre stöd och fler vägar tillbaka, innebär därtill att Sverige på kort tid lämnat bottenplaceringen som västvärldens mest sjukskrivna land.

I en tid då andra länder agerat för mer av stängda gränser och protektionism utgör Sverige också ett tydligt undantag. Vi har ett grundmurat anseende i arbetet för frihandel och rivna gränshinder. Därtill har Sverige visat att det som liten och handelsberoende ekonomi går att hävda sig relativt väl i den hårdnande globala konkurrensen. Internationellt rankas vi i världstopp när det gäller faktorer som konkurrenskraft, teknologi och innovationsklimat. Sveriges forskningssatsningar på nästan 4 procent av BNP överträffas därtill bara av Israel i OECD:s statistik.

I allt detta ryms den bild av Sverige som nu växer fram i vår omvärld. Det är en delvis ny Sverigebild som utmanar vad omvärlden lärt sig se i Sverige och vart vi är på väg. Vi är övertygade om att vårt land har värdefulla erfarenheter att dela med sig av gällande det arbete som har fört oss dit vi är i dag. Samtidigt måste vi våga vara tydliga med att den starka position vi nu besitter inte har vuxit fram av sig själv eller kommer att bestå utan fortsatta samhällsreformer.

Vi har i vår egen nära historia och omvärld tydliga exempel på hur snabbt framgång kan bytas i nedgång. Därför får vi inte låta oss förledas av berömmet om att vi är färdiga. Vi får inte slå oss till ro. Sverige har ett antal centrala utmaningar att hantera.

Vi måste säkerställa att vi åter når överskott i de offentliga finanserna så att vi är rustade inför nästa kris. Vi måste dessutom vårda återhämtningen och ytterligare föra Sverige mot full sysselsättning. Trots en stark sysselsättningstillväxt är arbetslösheten alldeles för hög. Arbetslinjen och en väl fungerande arbetsmarknad är även fortsättningsvis helt avgörande för att minska utanförskapet. Fortsatta reformer ska bidra till varaktigt hög sysselsättning, främja hög produktivitetstillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft.

Konkret handlar det om att fortsätta arbetet med att skapa goda villkor för utbildning, forskning, entreprenörskap, innovationer och företagande. Vikten av ansvarstagande och reformer kan inte nog understrykas. I en värld där finanskrisen fortsatt gör sig påmind blir detta Sveriges viktigaste budskap.

FREDRIK REINFELDT statsminister

ANDERS BORG finansminister

CARL BILDT utrikesminister

GUNILLA CARLSSON biståndsmminister “

“WEF i Davos.

Världsekonometiskt forum (World Economic Forum, WEF) pågår den 26–30 januari och hålls i år för 41:a gången med omkring 2 500 deltagare från mer än 100 länder.

Fler än 30 stats- och regeringschefer och minst dubbelt så många ministrar deltar liksom cirka 1 400 företagsledare och åtta centralbankschefer samt 35 ledare för de största internationella organisationerna. Dessutom hundratals akademiker, fackföreningsledare, mediechefer, religiösa ledare, opinionsbildare med flera.

Källa: TT “

Kommentar: När man läser moderaternas atikel kan man få intrycket att vi i Sverige redan är i möjligheternas land.

Så är dock inte fallet. Den jämlikhet som finns är inte tillkommen tack vare moderaterna utan trots dem. Mona Sahlin håller nog inte med om att här finns **“en stor tilltro människor emellan som skapar både trygghet och möjlighet till utveckling..... en väl utbyggd välfärd som utjämnar livschanser. “**

Det är brister i det som Mona Sahlin vill rätta till. I början av boken skriver hon:

“ Det handlar om social rörlighet.

Du som läser den här boken är på sätt och vis målet för min vision. För enligt mitt sätt att se det ska politiken skapa möjligheter för dig att leva ett rikt liv. Att förverkliga dina drömmar - ditt livs äventyr - oavsett vem du är och oavsett vem du råkat födas som. Jag vill att Sverige ska präglas av det forskarna kallar hög social mobilitet. Att alla ska kunna göra klassresor. Att livsval inte ska begränsas av bakgrund eller kön. Det handlar om varje människas möjlighet och frihet att utvecklas till den han eller hon vill bli. Utbildningssystem, försäkringar, välfärdstjänster, skatter eller infrastruktur är medel eller verktyg för detta som vi valt att bygga upp tillsammans i Sverige. Som individer lever vi i och samverkar med ett kringliggande samhälle. Och jag är övertygad om att när vi som individer går samman om gemensamma lösningar på samhällsproblem som hindrar många att utvecklas, så är det smart. För då sprider vi livschanser till alla, inte bara några. Och den individnyttan blir också till en samhällsnytta. Ett samhälle som utgörs av många fria och jämlika individer är ett starkare samhälle. Det är detta jag valt att kalla för idén om ett möjligheternas land.....”

På det hela taget beskriver Mona Sahlin en socialdemokratisk politik som till väsentliga delar bygger på den gamla socialdemokratiska jämlikhetspolitiken.

Från Centerpartiets hemsida:

“Rapport, Centerpartiets valanalys 2010 28 januari 2011”

“Centerpartiets partistyrelse beslutade veckan efter valet 2010 att tillsätta en valanalysgrupp för att göra en eftervalsanalys. Uppdraget innefattar utvärdering av Centerpartiets arbete under mandatperioden, valrörelse och valresultat, samt analys av strategiska utvecklingsfrågor.Här följer sammanfattande förklaringar till Centerpartiets valresultat 2010:

- **Avstannad förnyelse.** Under 2000-talet fram till 2006 var Centerpartiet Sveriges mest spännande idéparti. Centerpartiet har inte lyckats fortsätta detta arbete.

- **Regeringsmaktens påfrestningar.** Själva maktinnehavet, FRA, fordonskrisen, kärnkraftsöverenskommelsen och sjukförsäkringsdebatten har tårt på förtroendet.

- **Tappad samhällskritik.** Mycket av energin 2006-2010 gick åt till att förklara regeringens politik. Mindre kraft ägnades åt de samhällsproblem människor upplever.

- **I Alliansskugga.** Inför valet 2006 var Centerpartiet initiativtagare och pådrivare för allianssamarbetet. Inför valet 2010 var Moderaterna synonymt med Alliansen för många väljare.

- **Bristande kommunikation.** Stödet i opinionen minskade under hela mandatperioden. Det fanns ingen klar kommunikationsstrategi för hur regerande skulle kombineras med frimodig opinionsbildning.

- **Otydligt varumärke.** För många är det oklart vad Centerpartiet står för och vad partiet vill med Sverige.

- **För få företrädare.** Det är egentligen bara Maud Olofsson som får riktigt nationellt genomslag. Fler kända, nationella företrädare skapar större möjlighet att nå ut till fler målgrupper.

- **Osäkerhet i traditionella väljargrupper.** Socialdemokraternas kampanj mot Centerpartiet i småorter och på landsbygd tärde på självförtroendet.

- **Stark valspurt.** Ett nästan uträknat Centerparti lyckades från en låg nivå återhämta en del av de förlorade sympatisörerna genom en valspurt med tydliga profilfrågor, avgörande insatser av Maud Olofsson i TV-debatterna och taktikröster.

- **Framgång i Stockholm.** Valrörelsen i Stockholmsregionen gick bra och gav nya röster och mandat både i riksdag och kommuner.

Tio slutsatser och förslag

Centerpartiet behöver både utveckla sin politik, förnya och stärka sin organisation runt om i landet och bli tydligare rent kommunikativt.

Centerpartiet måste långsiktigt stärka sin väljarbas, lämna den själv-påtagna konflikten mellan stad och land och mycket tydligare stå för en värderingsbaserad politik oavsett geografisk hemvist. Analysgruppen lägger utifrån sin analys fram en rad slutsatser och förslag. Här följer några av de viktigaste förslagen:

- Ta fram ett **nytt idéprogram** byggt på frihetliga värderingar som antas vid en extrastämma år 2012.

- Utarbeta en ny **kommunikationsstrategi** för att stärka Centerpartiets varumärke.

- Bedriva mer **aktiv samhällskritik** även i frågor där Centerpartiet inte har departementsansvar.

- Se över stadgarna och inför ett presidium med **vice ordföranden**.

- Ta initiativ till att **Alliansen genomför en gemensam utvärdering** av samarbetet för att hitta strategiska politiska utvecklingsfrågor framåt.

- Vi förordar **ingen valteknisk samverkan** på nationell nivå med de tre andra allianspartierna.

- **Förstärka de lokala och regionala ledarnas roll** genom ledarskapsutveckling och utbildning i kommunikation och politik.

- **Behålla de två tydliga profilfrågorna** men komplettera det politiska budskapet med varma vardagsnära frågor.

- **Arbeta kampanjinriktat** under hela mandatperioden och skapa fler politiska mötesplatser runt om i landet för att främja idéutveckling.

- Bli det mest **öppna partiet i Sverige** genom bland annat ökad transparens och nya nätbaserade medlemskap.....“

Från Centerpartiets hemsida:

“Centerpartiet måste kunna regera och samtidigt vara samhällskritiska”

4 FEBRUARI 2011

“Centerpartiet måste både kunna regera och samtidigt vara samhällskritiska. Vi kan inte alltid försvara system som människor upplever som problem i sin vardag. Vi måste vara duktigare på att ta ett medborgarperspektiv var budskapet under Maud Olofssons tal under Centerpartiets kommundagar fredagen den 4 februari.

Maud beskrev de [fem förnyelsegrupperna](#) som partistyrelsen har sjösatt och som under våren kommer resa runt i Sverige för att lyssna, ställa frågor och föra dialog.

I talet lyfte Maud särskilt upp tre av gruppernas områden.

Den första gruppen **”Framtidens jobb”** handlade om att Sverige måste kunna ta tillvara alla människor som har goda idéer. Det kan handla om allt från sjuksköterskan som hittar på en ny metod att för att förbättra arbetet med hygien på sjukhuset till den studenten som hittar på en ny företagsidé. Sverige är på rätt väg, idag är nyföretagandestatistiken högre än vad den varit under femton år.

Idag finns det en enorm kraft hos ungdomarna i vår land. Ta till vara deras idéer var Mauds budskap. Hon gav sedan de församlade i uppdrag att bjuda in ungdomarna i kommunerna till samtal hur man kan skapa fler jobb.

Nästa område som togs upp handlade om **integration**. Där var budskapet tydligt. ”Det är inte invandrarna det är fel på utan det är invandringspolitikerna som är fel”.

Sverige kommer att behöva fler som arbetar för att kunna försörja en allt större åldrande befolkning. Idag visar statistiken att det faktiskt är invandrarna som bär upp välfärdens kärna.

Låt Sverige bli ett nytt nybyggarland menade Maud Olofsson. Det är i det lilla vi kan. förbättra villkor. Även här fick kommun och landstingspolitikerna som var samlade ett uppdrag.

Åk hem gör en plan på vilka insatser som krävs för att kunna skapa bästa tänkbara miljö för att kunna integrera invandrare i er kommun. Kom tillbaka om ett år och visa att Sverige är det bästa nybyggarlandet, var Mauds utmaning.

Det tredje området som Maud tog upp var **Välfärd**. Det är viktigt att vi vågar ta ett medborgarperspektiv och våga kritisera system som inte fungerar. Att låta vårdtagare själva få bestämma i större utsträckning.

Maud Olofsson avslutade med att säga att Centerpartiet behövs i svensk politik! “

DN 5 feb 2011:

“Invandringspolitik ska bli centerfråga”

“LINKÖPING. Centerpartiet tänker slåss för att ta mer plats i alliansen. Till att börja med vill partiledaren Maud Olofsson göra invandringen till en centerfråga och kräva förändringar av sjukförsäkringssystemet.”

“– Förra mandatperioden klarade vi inte av att både regera och förnya oss samtidigt. Ska vi göra ett bättre val 2014 måste vi skärpa oss, sade Maud Olofsson i samband med att Centern i går inledde sina kommundagar i Linköping.

Bakgrunden till ropen på förnyelse är att Centern i sin valanalys kommit fram till att partiet måste ta mer plats i alliansen och vara tydligare med vilka frågor partiet står för.

– Jag tycker till exempel att vi har pratat för lite om problemet med invandringen och att människor inte får jobba. Om vi ska klara

framtiden måste människor som kommer hit få jobba, säger Maud Olofsson.

Därför vill hon göra invandringspolitiken till en centerfråga och få de församlade kommunpolitikerna att förstå att invandrarna är en förutsättning för den framtida välfärden. Hon stöder sig på en färsk rapport som visar på den svaga befolkningsutvecklingen i en majoritet av landets kommuner.

– Det är många kommuner som inte skulle kunna ha befolkningstillväxt om vi inte hade invandring, säger hon. Därför vill Maud Olofsson att kommunerna blir bättre på att underlätta för invandrare att komma i arbete, bland annat genom att erbjuda näringslokaler eller ordna mentorprogram på lokala företag. Hon tänker också ta strid i regeringen för att sjukförsäkringssystemet ska förändras.

– Vi står bakom sjukförsäkringen men vi måste också se att det är delar i den som inte blev som vi tänkte. Då måste vi vara beredda att förändra, säger Maud Olofsson.

Valanalysgruppens ordförande Annie Johansson är kritisk till hur hennes parti hanterade sjukförsäkringsfrågan under förra mandatperioden.

– Centern borde ha varit tydligare med att täppa till de luckorna som finns. Där duckade man och var för passiv, säger Annie Johansson. Hennes slutsats är att Centern nu måste bli bättre på att marknadsföra sina idéer och våga lyfta de egna frågorna även om de övriga regeringspartierna inte håller med.

– Vi ska vara vassa i förhandlingarna men vi ska inte splittra regeringen. Vi måste bli bättre på att vara tydliga och våga sticka ut hakan. Det ska inte råda någon tvekan om vilka ingångar Centerpartiet haft i förhandlingen, säger Annie Johansson.

HANS OLSSON hans.olsson@dn.se 08-738 10 68 “

DN 3 feb 2011:

”Elpriserna måste regleras för att skydda konsumenten”

“Centerledaren Maud Olofsson: Elbolagens prissättning måste regleras för att skydda alla hushåll som inte gjort ett aktivt val utan har dyra så kallade tillsvidareavtal. Centerpartiets lojalitet gentemot Alliansen har haft ett pris. Jag tror att en förklaring till tillbakagången i valet 2010 är just regeringsmaktens påfrestningar och att vi tappat samhällskritiken. Vi blev för mycket försvarare av system i stället för försvarare av enskilda människor. Det gällde sjukförsäkringen där vi drog oss undan debatten av omsorg om regeringen. Ett annat exempel är elpriserna, där många upplevt att vi stått på elbolagens sida och inte på konsumenternas. Centerpartiet ska ta större plats i Alliansen och återta den spänstiga förnyelseroll som vi hade inför valet 2006, skriver Centerpartiets ledare. “

“När Sverige går till riksdagsval 2014 har Alliansregeringen lett landet i närmare 3 000 dagar. Efter att Socialdemokraterna i decennier har satt sin prägel på det svenska samhället är vi på väg att skapa ett grönare, frihetligare och öppnare Sverige.

Alliansen har varit bra för Sverige. Våra fyra partiers respektive olikheter är en styrka för helheten. Att Centerpartiet drivit på i bland annat företagar-, miljö-, energi- och regionala tillväxtfrågor har varit bra för Sverige, men också för Alliansen. Men väljarna har inte tydligt uppfattat vad som varit vårt unika bidrag. Ansvaret för detta vilar ytterst på Centerpartiet självt.

Det sägs att val vinnas av dem som väljarna anser har bäst politik att möta dagens samhällsutmaningar. Så är det, men väljarna måste också

ha förtroende för att det eller de partier man vill ska styra landet har möjlighet att genomföra sin politik.

För Centerpartiet har två händelser varit avgörande för att vi i dag är med och leder landet – dels den förnyelse av vår politik som genomfördes i början av 2000-talet och dels bildandet av Alliansen hemma hos mig i Högfors 2004. Då var Centerpartiet ett av de mest spännande idépartierna som gav nya svar på viktiga samhällsutmaningar. Samtidigt gav bildandet av Alliansen väljarna ett tydligt besked om att Centerpartiet är och förblir ett borgerligt parti.

Att skapa förtroende för en förändrad position och politisk förnyelse tar tid. Mot bakgrund av vår regeringshistorik tog Centerpartiets partistyrelse efter valvinsten 2006 beslutet att vi skulle bevisa vår regeringsduglighet och allianslojalitet. I dag är det ingen som tvekar över vår vilja och förmåga att leda landet tillsammans med våra allianskolleger. Vi är stolta över att vi lett landet igenom en av de svåraste ekonomiska kriserna i modern tid.

Men allianslojaliteten har haft ett pris. I Centerpartiets eftervalsanalys konstateras att en förklaring till att vi minskade i valet 2010 var just regeringsmaktens påfrestningar och att vi tappat samhällskritiken. ”Mycket av energin 2006–2010 gick åt till att leverera det som vi gått till val på och till att förklara regeringens politik”. Jag tror att de har rätt, även om det finns fler förklaringar.

Vi orkade inte fortsätta vårt förnyelsearbete samtidigt som vi regerade. Vi blev för mycket försvarare av system i stället för försvarare av enskilda människor som är centerpartiets historiska utgångspunkt. Det gällde inte minst i sjukförsäkringsreformen. Många centerpartister stödde omläggningen men såg också bristerna i vissa delar. Av omsorg om regeringen så kritiserade man inte, utan drog sig snarare undan debatten. Det försvagade oss i valet. Detta gäller också på de områden vi själva har haft ansvar för i regeringen.

Ett exempel är vinterns debatt om elpriser, där jag tror att många har upplevt att vi stått på elbolagens sida och inte på konsumenternas. Här måste vi tydligare företräda konsumenterna.

I dag presenterar vi ett förslag som går ut på att skydda dem som av olika anledningar inte har kunnat eller inte gjort ett aktivt val, och i stället tilldelats ett så kallat tillsvidarepris. Det handlar om uppemot en fjärdedel av alla elkunder i Sverige. Tillsvidareavtal är många gånger väsentligt dyrare än andra typer av avtal, det kan handla om tusentals kronor i högre kostnader för en vanlig villaägare.

Därför vill jag och Centerpartiet reglera elhandelsbolagens prissättning. Syftet är att garantera ett skäligt elpris också för kunder som inte gjort ett aktivt val. Det är ett första steg i att stärka konsumenternas ställning.

Vi måste bli både bättre och modigare i att reagera när vi ser samhällsproblem som engagerar och påverkar människor, oavsett om det handlar om elpriser eller ungas utanförskap. Vi måste våga ompröva gamla lösningar som vi tidigare bejakat. Det är så vi blir relevanta för fler.

Ska Alliansen stå som vinnare även efter nästa val förutsätter det ett starkare och frimodigare Centerparti. Vi ska möta de människor som vill föra den liberala idédebatten framåt, där våra värderingar om frihet, öppenhet, respekt för den enskilda individen och social och miljömässig rättvisa står i centrum.

Centerpartiet kommer att ta större plats i Alliansen. Vi tror att alla fyra partier blir vinnare på att skillnaderna blir tydligare och balansen mellan partierna bättre. Vi ska åter bli den förnyande kraften i samarbetet som bidrar med nya idéer.

Insikten om att Centerpartiet måste förnya sig har redan gett resultat. Partistyrelsen har utsett fem förnyelsegrupper med uppgift att skapa debatt och hitta nya lösningar. Jag menar att vi måste vara

beredda att ompröva vår politik i för Centerpartiet centrala frågor som integration, välfärd, jämställdhet, tillväxt och miljö.

Är det verkligen så att vi föreslår rätt åtgärder för att skapa tillväxt i hela Sverige, eller bidrar en del av förslagen till att behålla den klyfta mellan stad och land som vi så gärna vill överbrygga? Vågar vi i dag ta de nödvändiga besluten inom miljö- och klimatområdet? Har vi rätt insatser för att ge kvinnor samma möjligheter som män? Har vi tillräckligt med idéer om hur vi möter globaliseringens utmaningar? Hjälper dagens välfärd människor att få ihop vardagspusslet? Arbetet startar nu och presenteras vid höstens centerstämma i Åre.

Att leda och vara medlem i ett parti blir lätt introvert, där partiets storlek blir det viktiga. Det är naturligt, samtidigt som det för de flesta väljare är helt ointressant. För väljarna handlar det om att ett parti skall betyda något för just de problem som man möter i vardagen. Centerpartiet ska återta den spänstiga förnyelserollen som vi hade inför valet 2006 och stå på människors sida. Sverige och Alliansen behöver det.

MAUD OLOFSSON Centerpartiets partiledare “

DN 5 feb 2011:

“Ledare för småpartier sitter säkert trots tapp”

“LINKÖPING. De små allianspartierna tappar i opinionsmätningarna och arbetar febrilt för att hitta en politik som kan locka fler väljare. Men partiledarna verkar sitta säkert trots småpartiernas tillbakagång.”

“Att Moderaterna har de två viktigaste posterna i regeringen, statsminister och finansminister, gör att de små partierna har svårt att

få uppmärksamhet. De tre småpartierna backade i höstens val och stödet fortsätter att minska i opinionsmätningarna.

Folkpartiet har kommit lindrigast undan och där är kritiken och självrannsakan inte på samma nivå som i de andra småpartierna.

Både Kristdemokraterna och Centern har stora problem men partierna har valt att försöka lösa dem på olika sätt.

Hos Kristdemokraterna valde en fraktion att försöka ersätta partiledaren Göran Hägglund med det tidigare statsrådet Mats Odell. I går förklarade Odell att han inte kandiderar. Det kan tolkas som att det stöd han och hans förespråkare hoppades på inte har gått att mobilisera.

Centerledaren Maud Olfsson försäkrar i intervju efter intervju att hon inte vill avgå och det finns inga sådana krav ute i partiet. Tvärtom hoppas många att hon ska orka ett tag till.

Gemensamt för C och KD är att de behöver vässa politiken och helst hitta en fråga som kan locka nya väljare.

Medan Kristdemokraterna fortfarande famlar har Maud Olofsson lyckats dra uppmärksamheten till sig. Hur lyckat det är att uppmana svenskar med skyhöga elräkningar att byta till lågenergilampor kan diskuteras men det blev genomslag.

På Centerns kommundagar, som inleddes i Linköping i går, lanserade Maud Olfsson två andra frågor där hon vill att partiet ska profilera sig. Mildrade regler i sjukförsäkringen och bättre integration av invandrare ute i kommunerna.

Centerledaren underströk hur viktigt det är för kommunerna med befolkningstillväxt och att vi behöver fler yngre i arbetskraften framöver. Invandrarna som lyft för tynande kommuner kan mycket väl engagera partiarbetarna ute i landet och kanske rent av locka nya väljare.

maria.crofts@dn.se 08-738 12 75 “

Skatter.

Något om skatte- och bidragshistoria.

8 april 2004. Från <http://wimnell.com/omr36-39k.pdf> :

“Jag har noga följt riksdagens fördelningspolitik sedan 1964 och nästan varje år lämnat kommentarer och förslag. De nuvarande statsråden var 1964 i genomsnitt 13 år gamla.

Fram till den 20 april 1989 skrev jag 4920 sidor om skatte- och bidragssystem o d. Den 20 april 1989, som var SAPs hundraårsdag, började jag en ny serie som då började med sidan 1. Mina utredningar har vanligen gått till statsråd, i första hand statsministrar, finans- och skatte-, social-, och bostadsministrar, till ledarna för alla eller de största partierna inom eller utom regeringen, samt ibland till riksdagsutskott. Sedan jag börjat lägga in skatteutredningarna på min hemsida, <http://wimnell.com>, har den gamla sidnumreringen upphört. Sista sidnumret var 3557 den 8 april 2004.

Under mellankrigstiden och tiden närmast efter andra världskriget var en väsentlig del i hushållsstrukturen att av makar var den ene, vanligen mannen, förvärsarbetande med inkomster till hushållet, och den andre, vanligen frun - hemmafrun, var hemma och skötte hemmet. Skattesystemet byggde på det och innehöll sambeskattnings av makarna. Kvinnorna skulle bli gifta och försörjda. Ogifta kvinnor fick försörja sig själva. Sedan började fruarna ta arbete och systemet med sambeskattnings började te sig alltför ålderdomligt.

Bl a med uppgiften att avskaffa sambeskattnings arbetade Allmänna Skatteberedningen i början av 60-talet. Utredningens förslag var dåliga, det enda som kom ut av utredningen var moms. Finansminister Gunnar Sträng (s) tillsatte Familjeskatteberedningen, som lämnade förslag som kan betecknas som svagsinta.

Gunnar Sträng utförde på egen hand, med sina närmaste medhjälpare, 1970 års skattereform. I reformen avskaffades, huvudsakligen,

sambeskattnings, men Sträng lyckades inte göra en reform som tillgodosåg kravet på skatt efter förmåga vilket hade varit möjligt. Ett led i reformen var en hemmamakeskatte-reduktion, som till en del fyllde några krav om skatt efter förmåga. Denna skattereduktion smälte sedan bort med inflationen och togs så småningom bort helt. När den togs bort hade hushållsstrukturen förändrats så att det inte fanns många hemmafruar kvar.

Det har hela efterkrigstiden funnits sådana som klagat över höga marginalsatser. I skattepropositionen 1970 tog Sträng bort allt om marginalsatser, han menade, att det viktiga var skatterna och inte marginalsatserna. Efter reformen var visserligen skatteskalen vid höga inkomster böjd uppåt, men det fanns en komponent som gjorde, att kurvan blev nästan rak. De gamla marginalsatsekvälanterna fortsatte dock att tala om att marginalsatserna ökade med stigande inkomst, trots att så inte var fallet.

Under 50- och 60-talen var bostadsbristen ett stort politiskt kapitel. Det s k miljonprogrammet under 60-talet och början av 70-talet gav en miljon nya bostäder, en fantastisk satsning. Efteråt har många klankat på bostäderna från programmet, men lägenheterna håller god standard. Brådskan att bygga bort bostadsbristen gjorde att det blev många stora flerbostadshus, som sedan ogillades av somliga. De som fick bostäder fick ändå någonstans att bo, vilket är en fördel. På senare tid har kommit propåer om att stadslandskapen är för litet stadslika och att det behövs mer tät bebyggelse. När miljonprogrammet var utfört gick musten ur och det har sedan knappast funnits någon bostadspolitik med prisvärt engagemang. Efter miljonprogrammet följde småhusbyggande. Ingvar Carlsson var den förste bostadsministern (som inrättades på 70-talet, nu finns ingen bostadsminister) och avskaffade paritetslånen som betalades av de boende och ersatte dem med räntebidrag som betalades av staten. Senare har gjorts försök att förbättra bostadsfinansieringssystemet.

I 1970 års skatterform fanns kvar den kapitalinkomstbeskattning som gjorde att det gick att tjäna stora pengar på ränteavdrag, eftersom skattelättnad av ränteavdrag följde förvärvsinkomstens marginals katt. I 1982 års skatterform ändrades dessa avdragseffekter något. I 1990 års skattereform skildes kapitalinkomstskatten från skatt på andra inkomster, varigenom effekterna av ränteavdragen fick en bättre form.

Det har hänt mycket i skattesystemet sedan 1970. En tid minskades inkomstskatterna och i stället ökades arbetsgivaravgifterna. Senare har det gått i andra riktningen: arbetsgivaravgifter har minskats och istället har införts egenavgifter på inkomstsidan, och nu håller man på och reducerar egenavgifterna genom avdragsrätter.

Bostadsbidragen har ändrats många gånger sedan 1970 och sällan med goda resultat. Många av dem som i regeringarna sysslat med bostadsbidrag har blivit landshövdingar. Långa tider levde riksdagsmännen i tron att barnen i Sverige bara bestod av tvillingar, man bundade ihop barnen två och två och gav bostadsbidrag per par. För avtrappning av bostadsbidrag fanns länge två procentsatser, den högsta 23 %, nu är det en på 20%. I mitten på 70-talet förlorade socialdemokraterna regeringsmakten till de borgerliga, som införde flerbarnstillägg. 1982 återtog socialdemokraterna makten.

I skattesystemet fanns mellan 1970 och 1990 mycket höga marginals katter vid höga inkomster. Bostadsbidrag kunde utgå vid mycket höga inkomster i fall med många barn, och vid höga inkomster kunde summan av avtrappning och marginals katt ligga nära 100 %. Hans Gustafsson var den bäste bostadsministern och på mitt förslag överförde han en del av bostadsbidragen till ej avtrappade flerbarnstillägg, vilket i några fall minskade de annars otrevliga höga summamarginal-effekterna.

Hans Gustafsson införde också, efter påpekanden från mig, bostadsbidrag för barnlösa med låga inkomster, dels ett s k ungdoms-

bostadsbidrag, dels ett bidrag för äldre icke-pensionärer med låga inkomster. Det senare bidraget har i ovist nit tagits bort i samband med neddragningarna under 90-talet, men bör återinföras enligt mina förslag.

I 1990 års skattereform sänktes marginals katten mycket avsevärt för de högsta inkomsterna, reformatörerna räknade med “dynamiska effekter” som skulle göra så att staten ändå skulle få in tillräckligt med pengar för den förlust staten gjorde med de sänkta marginals katterna. De dynamiska effekterna som verkligen uppstod skulle redovisas när de hade uppstått. Redovisningar har förekommit, men har smygits undan, det har nog inte uppstått så mycket dynamiska effekter man hoppats på, men det är inte heller lätt att räkna ut. Nu är det glömt att marginals katterna sänktes rejält för höga inkomster och höginkomsttagare fortsätter med att kräva sänkta marginals katter.

I samband med 1990 års skattereform ändrades bostadsbidragen för barnfamiljerna. Ändringarna av skatterna medförde behov av ändrade bostadsbidrag, och barnfamiljerna kompengades i bostadsbidragen, noga räknat kompengades två gånger, men det var det nog inte många som förstod. En förändring var att tidigare fem kategorier barnantal minskades till tre: ett, två och tre+. Det finns numera inte många familjer med fyra eller fler barn.

En epokgörande och storartad förändring har inträtt med det nya systemet med maxtaxa på dagis. Det minskar marginaleffekten för berörda med ca 5%enheter. Märkligt är, att partier som vanligen brukar kräva sänkta marginals katter, ogillat maxtaxan.

I 1970 års skattereform var skatteskalan inte indexreglerad och folkpartiledaren Bertil Ohlin, som vid den tiden var oppositionsledare, krävde många år enträget en indexreglering. Utan indexreglering och med inflation och högre löner fick staten in mer och mer i skatter, vilket Gunnar Sträng gillade. I ett TV-program kommenterade Ohlin

detta och sa, att om han varit finansminister skulle han nog också gillat en skatteskala utan indexreglering. Nu är skalan indexreglerad genom koppling till basbelopp.

I de sista skälvande minuterna innan 1990 års skattereformproposition lades fast krävde LO och fick en förändring av grundavdraget på så sätt, att grundavdraget vid en viss låg inkomst ökades på med 25% (2004 20%) av ökande inkomst och sedan vid en viss inkomst litet över 100 000 sedan minskas med 10% av ökande inkomst. Detta gör, att en skatt längst ned på 32% minskades till 24% (2004 25,6%) i ett intervall och därefter ökas till 35,2% för att vid vissa höga inkomster gå ned till 32%, och över den s k brytpunkten öka till 52% och längst upp till 57%. Detta lär vara föga känt av den stora allmänheten. I de hjälpredor de skattskyldiga får från myndigheterna inför deklarationen finns inte detta nämnt, däremot finns tabeller med grundavdrag för olika inkomster, men det lär inte vara många som med ledning av tabellerna räknar ut vilka marginalsatserna är i olika inkomstlägen.

Jag har aldrig vågat föreslå politikerna att studera systemet med höjningar och sänkningar av grundavdraget, därför att jag fruktar att om de okunniga politikerna ger sig på det, och börjar ändra, blir det bara sämre.

Skatteskalen före 1970 och i 1970 års skattereform bestod av många skikt med allt högre skattesatser. Det stora antalet skattesatser gjorde skattesystemet onödigt otrevligt och komplicerat. Många år föreslog jag förenklingar av skalan till tre skikt. Mina förslag har burit frukt. I 1990 års skattereform var det i princip två skikt (bortsett från det buckliga grundavdraget), som åstadkoms av den procentuella kommunalskatten och av den kommunala plus den statliga procentuella skatten över den s k brytpunkten, ett begrepp jag införde för länge sedan. I slutet på 90-talet har det blivit ett skikt till allra överst där den

statliga skatten ökar till 25%. Den gamla skalan med många skikt är nu bortglömd.

Ett stort fel med det nuvarande skattesystemet är att det inte fördelar efter bärkraft. Enligt min mening har man ingen kraft att betala skatt förrän man har inkomster över det som behövs för att leva med en rimlig lägsta levnadsstandard. År 2004 är de lägsta rimliga levnads-kostnaderna för vuxna icke-pensionärer avrundat 108 000 kr per år för ensam och 162 000 kr per år för två makar/sambor. (2006 120 000 respektive 180 000) Makar/ sambor 150% av ensam. (2009 130/195) (2010 134/201)

Levnadsstandard beror av många förhållanden, men en viktig komponent är tillgången till pengar för det nödvändigaste. Det är dessa pengar som är av intresse när man ska konstruera ett skattesystem som fördelar efter bärkraft. Det ska redan nu sägas, att det idag, på grund av politiskt motstånd, torde vara nästan omöjligt att konstruera ett system som fördelar efter bärkraft, men man kan göra förbättringar i den riktningen.

Jag har mycket ägnat mig åt dem med låga inkomster eftersom politikerna intresserar sig så litet för dem. När det gäller icke-pensionärerna är barnlösa med låga inkomster missgynnade, för dem bör införas bostadsbidrag enligt mina förslag, som jag lämnat under många år.

Bostadsbidragen för barnfamiljerna har jag lämnat förslag om. TV-licensen är en dryg post för dem med låga inkomster, den är orättvis och missgynnar ensamstående. Licensen (avgiften) bör för hushållen ersättas med en kollektivlicens betald av staten. Jag har lämnat förslag om finansiering.

Jag har också ägnat mig åt annat, som jag inte vill kommentera nu.

Men under de senaste decennierna har jag ägnat mig mycket åt pensionärerna med låga inkomster. Under hela tiden under omställningen av pensionssystemet och bostadstilläggsystemet har jag lämnat utredningar och förslag.

Pensionssystemet för dem födda 1937 eller tidigare måste väl accepteras även om ensamstående är något missgynnade och skulle behöva en justering.

Bostadstilläggsystemet för pensionärer födda 1937 eller tidigare är dock en skandal och behöver en grundlig översyn. I första hand måste man ta bort regeln om att taxeringsvärden på fritidshus ska påverka tilläggen. Men sedan behöver man bl a justera regler om kapital och kapitalinkomster och regler om avtrappningar.

Reglerna om lägre fastighetsskatter, reduktion vid vissa lägre inkomster, på småhus bör gälla också för pensionärer födda 1937 eller tidigare för deras fritidshus i fall då de inte permanent bor i småhus.”

Efter valet 2006 har de borgerliga partierna tagit över skattepolitiken mm. Kommentarer och förslag om skatter o d mm finns i utredningarna på Sven Wimmells hemsida. Utredningar finns förtecknade i

[Sven Wimnell 080203+kompletteringar: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. \(http://wimnell.com/omr40zf.pdf\)](http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

Skatteförslag. Från 36-39zg

“Principförslag för inkomståret 2010.

*** Jobbskatteavdraget avskaffas och ersätts med en skattereduktion** lika med skatten på arbetsinkomster, dock högst 1000 kr per månad = 12000 kr per år.

Alternativ 1 jan 2010: Jobbskatteavdraget lämnas också till pensionärer, men sätts då till 800 kr per månad. Om man vill förbättra för pensionärerna i två steg kan man börja med att första året ge 450 kr till pensionärerna och 900 kr till icke-pensionärerna.

*** TV-avgiften avskaffas för privathushåll** och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen. Ger skattelättnad 2076 kr per hushåll.

*** Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer som inte kan få ungdomsbostadsbidragen. (Häften av LO-kvinnorna har deltid)** För hushåll utan studiemedel: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 400 och 4200 kr per månad. Max bidrag 2 850 kr per mån = 34 200 kr per år. Avtrappning 20% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 171 000. Slutavtrappat vid inkomst 58500+ 171 000 = 229 500 kr = 19125 kr per mån. Reglerna följer mönstret för bostadsbidrag till barnfamiljer. Se tabeller på sid 82-83 i 36-39z.pdf.

*** Ersättningar i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringar återställs till 80% av lönen.**

*** Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.**

Det första som behöver göras är att ta bort regeln i bostadstilläggsystemet som medför att taxeringsvärden för fritidshus påverkar bo-

stadstilläggen. Det lär kunna ordnas mycket lätt genom följande strykningar i Lag (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.: “16 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten skall göras för förmögenhet beräknad per den 31 december året före det år då ansökan om bostadstillägg görs enligt vad som anges i denna paragraf och 17 §.

Som förmögenhet räknas den skattepliktiga förmögenheten enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, beräknad med bortseende från värdet av sådan privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt som avses i 2 kap. 13 respektive 18 § inkomstskattelagen (1999:1229) (strykes: ~~och som utgör den sökandes permanentbostad~~) samt skulder med säkerhet i denna egendom. För sökande som har sin bostad i särskild boendeform skall detsamma gälla i fråga om värdet av privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt (strykes: ~~och som utgör permanentbostad~~) för den sökandes make”.

Att fritidshusens taxeringsvärden ska påverka bostadstilläggen infördes under krisåren på 1990-talet. Någon återställning har inte skett. Pensionärer med låga inkomster tillhör enligt maktavarna en underklass som man inte behöver bry sig om.

I systemet för bostadstilläggen bör förmögenhetstillägget på 15% (den s k skärpningsregeln) tas bort eller minskas till högst 10%. Om ett förmögenhetstillägg ska vara kvar bör beloppsgränserna åtminstone motsvara den nivå som gällde 1975 och som efter uppräknings efter prisutvecklingen sedan dess år 2005 blir 370 000 kr per pensionär (2009 cirka 400 000 kr). I Sveriges behandlas nu lågpensionärerna sämre än 1975.

Sedan förmögenhetsskatten och fastighetsskatten tagits bort, med skattelättnader för icke-pensionärer som kan uppgå till hundratusentals kronor, är det orimligt att för låginkomstpensionärer i bostadstilläggs-

systemet behålla regler om att förmögenheter ska påverka tilläggen.

I lagen om bostadstillägg innebär 16§ och 17§ att pensionärerna får bostadstilläggen reducerade på grund av förmögenhet. När förmögenhetsskatten tas bort kan mycket rika icke-pensionärer få stora skattelättnader. Det är då olämpligt att de sämst ställda pensionärerna har kvar förmögenhetsreglerna i 16§ och 17§, de bör tas bort så att förmögenhet i alla former på inget sätt minskar bostadstilläggen. 16§ och 17§ bör upphöra att gälla.

* I systemet för bostadstilläggen bör man mildra minskningen av tilläggen som är en följd av kapitalinkomster. Med de låga räntorna på sparmedel, vanligen lägre än inflationen, medför skatten 30% att kapitalets realvärde minskar, med minskning av bostadstilläggen minskar det ännu mer. Pensionärer i det nedre avtrappningsskiktet har marginaleffekt ensam 2009 88-95% på pensionsinkomster, dvs får behålla mycket litet av ATP-pensionen. Att då dessutom minska tilläggen 62% av kapitalinkomsterna verkar förföljelse, det borde bort.

2009: Ensam pension 92 876-135 676: marginaleffekt skatt 33% + avtrappning bostadstillägg 62%, summa 95%.

Ensam pension över 135 676: $36,3 + 50 = 86,3\%$

Make pension 82 818-125 618 :95%

Make pension över 125 618: 86,3%

Strukturomvandlingar, arbetslöshet och ny politik.

I Sverige pågår bl a två strukturomvandlingar som påverkar arbetslösheten:

* Globaliseringen på så sätt att tidigare mindre utvecklade länder nu kommit längre i utvecklingen och kan tillverka varor mycket billigare än vi kan, bl a länder i Ostasien och Östeuropa. En stor del av världens elektroniska produkter tillverkas nu i Kina och som exempel: många böcker på svenska trycks där. Svenska företag bygger fabriker i sådana länder och utnyttjar den billigare arbetskraften. I Sverige ökar arbetslösheten.

* IT-revolutionen med datorer och mekaniseringen med robotar mm i det svenska näringslivet minskar behovet av mänsklig arbetskraft.

Strukturomvandlingarna medför problem:

* Bortfallet av arbetsmöjligheter i Sverige bör ersättas, vilket ställer krav på kreativitet, forskning och investeringar mm som kan ge nya produkter, produktionsprocesser och distributionsformer. För hundra år sedan arbetade större delen av svenskarna inom lantbruket. När det mekaniserades kunde arbetskraften gå över till industrin. Nu kan behovet av arbetskraft inom industrin minska och då kan arbetskraften gå över till vård, omsorg, utbildning o d. På 1930-talet talade man om en stad i Italien där man levde på att tvätta skjortor åt varandra, det är knappast en modell för framtidens Sverige. Att hitta nya arbetsuppgifter är ett stort kapitel, som inte behandlats tillräckligt.

* De nya förhållandena ställer nya krav på utbildning och erfarenheter hos arbetssökande och man måste räkna med att det finns sådana som inte kan uppnå de meriter som behövs. Det är en gemensam uppgift att se till att alla får rimliga levnadsförhållanden, även de som inte får arbetsinkomster.

Som huvudmotståndare i valet 17 sept 2006 stod socialdemokraterna med stödpartierna vänsterpartiet och miljöpartiet mot den borgerliga alliansen med moderaterna, folkpartiet, kristdemokraterna och centerpartiet.

Alliansen vann och fick i riksdagen 178 platser mot 171 för vänsterblocket. En del väljare menade före valet, att de två alternativen är mycket lika och att de båda försvarar välfärdssamhället. Men det är snarare tvärtom. Högeralliansen är ett högeralternativ som river ner välfärden och ger förmåner till de välbeställda. Vänsterblocket är ett vänsteralternativ som (i princip) försvarar välfärden och försvarar levnadsvillkoren för de sämst ställda.

Alliansen gav inte en riktig bild av sin politik, de vilseledde bl a ifråga om skattesänkningarna de föreslog. Alliansen påstår att skattesänkningarna främst går till låg-och medelinkomster, medan de i själva verket till största delen går till höginkomster.

Alliansen har minskat ersättningarna i a-kassan mm, och skär ned på andra punkter, som i hög grad drabbar dem med låga inkomster. Nedskärningarna görs för att alliansen ska kunna sänka inkomstskatterna. Men 30 miljarder, som är större delen av de totala skattesänkningarna på 45 miljarder första året, gick till höginkomster som inte behöver sänkningar. De 30 miljarderna skulle göra större nytta om man istället lade dem på lägre inkomster.

Alliansens påståenden om skattesänkningarna är naturligtvis särskilt tragiska för kristdemokraterna, som hyllar kristna värderingar där en hög moral med sanningsenliga uttalanden kan förmodas ingå.

Alliansen menar att deras nedskärningar görs för att minska arbetslösheten, men många av nedskärningarna lär inte ha effekter på arbetslösheten. Det förefaller vara så att alliansen utnyttjar arbetslösheten för ett syfte att försämrare för dem med låga inkomster och förbättra för höginkomster, en gammal högerpolitik. Det är märkligt att girigheten hos dem som har det bra leder till att de som har mycket vill ha mera.

De borgerliga började sin allians 2004-2005.

Partierna hade var för sig på våren 2005 motioner om skattesänkningar. Se

Sven Winnell 050522+050605: De borgerliga partiernas skatteförslag. Och annat om skatter, bidrag och moral. Bostadsbidrag. TV-licens. (<http://winnell/omr36-39h.pdf>) Sid 7-8:

“Borgerliga motioner.

De borgerliga partierna, centerpartiet, folkpartiet, kristdemokraterna och moderaterna har lämnat motioner till riksdagen med anledning av regeringens vårbudgetproposition. Motionerna innehåller mycket och bl a förslag om skatteförändringar.

Partierna föreslår stora sänkningar av inkomstskatterna i alla inkomstlägen. De har ungefär samma upplägg, men har olika storlekar på sänkningarna. Sänkningarna innebär sänkningar på tillsammans många miljarder kr, enligt partierna:

Centerpartiet 31,8

Folkpartiet 23

Kristdemokraterna 37 och

Moderaterna 53 miljarder kr.

Folkpartiet håller styvt på att ersättningsnivån i sjukförsäkringen o d ska vara 80%, men moderaterna vill sänka, vilket innebär att skattesänkningarna kommer att betalas av sjuka och arbetslösa.

Man påstår, att det ska löna sig att arbeta och att man ska kunna leva på sin lön. Man antyder att man därför sänker inkomstskatterna för låg- och medelinkomsttagare.

I artikel i DN den 17 maj 2005 sid 16 refereras uttalande av moderaten Per Westerberg: “Fler stannar hemma om ersättningsnivåerna är höga. De tjänar inte tillräckligt på att börja arbeta. Vi vill sänka ersättningsnivåerna något och istället sänka skatten med 10 000-15 000 kr för de låg- och medelinkomsttagare som arbetar.” Men han

nämner inte att moderaterna också föreslår stora skattesänkningar för dem med löner över medelinkomster, och sänker dem då mer än för dem med lägre inkomster. Skattesänkningarna för de lägsta inkomsterna är inte så stora att det går att leva på lönen.

Partierna har olika sätt att tekniskt sett genomföra ändringarna, det ska redovisas i det följande. Moderaterna inför ett arbetsavdrag som sänker marginals-katten vid låga inkomster. Det innebär att skatten sjunker vid dessa inkomster, men skatten sjunker samtidigt vid högre inkomster. Vill man undvika att skatten inte sjunker vid högre inkomster måste man öka marginals-katten vid högre inkomster och det föreslår inte moderaterna. Deras förslag medför att skattesänkningarna blir större vid höga inkomster än vid lägre. Något skäl att sänka skatten vid höga inkomster finns inte. Man kan misstänka, att månadet om skattesänkningar för de lägre inkomsterna har till syfte att sänka skatterna för de höga inkomsterna. De orimligt stora skattesänkningarna för höga inkomster kommer att betalas av försämringarna för sjuka och arbetslösa.

Moderaterna anger att den genomsnittliga skattesänkningen är 12700 kr och att knappt 75% av skattesänkningarna tillfaller låg- och medelinkomster, men det kan inte vara sant. Medellönen ligger ungefär på samma nivå som medianen, dvs den mittersta löntagaren.

Skattelättnaderna för den nedre hälften av löntagarna ligger mellan ca 3300 kr och 13700, säg i genomsnitt ca 9500 och för den övre hälften mellan ca 13700 och 16200 kr, säg ca 15600. Då tillfaller ca 38% av skattesänkningarna låg- och medelinkomster och ca 62% höginkomsterna.

Mer än hälften av moderaternas sänkningar, cirka 33 miljarder kr, går till höginkomsterna. För de andra partierna blir det på liknande sätt..

Levnadskostnader.

Lägsta rimliga levnadskostnader kan räknas fram med ledning av Konsumentvekets hushållsbudgetar o d. För en ensam förvärvsarbete blir kostnaden cirka 110 000 kr per år och för makar cirka 150% av det, dvs cirka 166 000 kr, detta räknat utan kostnader för

semester, som kan gå till säg 5000-10 000 kr per person.

År 2004 måste en ensam ha en lön på minst cirka 14 000 kr per månad för att komma upp i rimlig lägsta standard. Makar/ sambor med lika inkomst klarade detta med inkomst vardera på cirka 10 000-11 000. Detta exklusive kostnader för dator.

Skatt i procent av inkomsten.

De borgerliga partierna gör stor affär av margineffekter, men som Gunnar Sträng påpekade redan inför 1970 års skattereform: Det viktiga är att skatternas storlek, inte marginalsatterna.

De borgerliga partierna menar att inkomstskatterna är orimligt höga vid höga inkomster. Men om man ser på hur stora skatterna är i procent av inkomsterna blir slutsatsen en annan. Av tabell i det föregående framgår att inkomstskatten för ensam är cirka 30% vid en lön som räcker till lägsta rimliga levnadsstandard, cirka 32% vid medellön och cirka 40 % vid en lön på en halv miljon kr per år, då personen har disponibelt cirka 200 000 kr mer än vad som behövs för den lägsta standarden. Jämfört med 30% skatt för den som bara får ihop till lägsta standard och 40% skatt för den som har 200 000 kr mer disponibelt är 40% mycket lågt och inte något som motiverar skattesänkning.

Att leva på sin lön.

Ensam som har lön 720 000 kr per år betalar ca 45% i skatt och har disponibelt efter skatt nära 300 000 kr mer än den som har lön som bara räcker till lägsta standard. Det finns inga goda skäl varför den med lön 720 000 kr ska få en skattesänkning med 16 000 kr som i moderaternas förslag. Man kan inte hävda, att den som tjänar en halv miljon eller 720 000 kr inte kan leva på sin lön.

Ensam med deltid kan ha lön på 12 000 kr per månad och har det då svårt att leva på lönen. Ensam sjuk eller arbetslös som haft låg lön kan med 80% ersättning från försäkringar ha ersättning på 10 000-12 000 kr eller lägre, och har då verkligen svårt att leva på det.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig på sådana inkomster om båda har inkomster. Ensamstående är miss-

gynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig kommer makar/sambor att bli överkompenserade.

Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag som ger ensamma så mycket att de kan leva på sin lön. Förslag till bostadsbidrag redovisas i det följande.

Skattesystemet kan inte utformas så att ensamma och makar med barn vid låga inkomster kan leva på sina löner, för dem är det nödvändigt med bostadsbidrag. Kostnader för barn ska inte behandlas nu. De borgerliga partierna har olika sätt att hantera barnkostnader med hjälp av skattelättnader och bidrag av olika slag. Det ska inte heller behandlas nu.

Bostadsbidrag bör inte ses som bidrag utan som en del av skattesystemet som justerar skattesystemets skeva utfall med hänsyn till att skatterna bör utmätas efter skatteförmåga. Den som har inkomster bara till den lägsta rimliga levnadsstandarden har ingen skatteförmåga.

De borgerliga partierna slösar med pengar i sina skatteförslag.

SEB:s chefsekonom Klas Eklund skriver i DN 050515 på sid 6 att de svenska hushållen sparar drygt 7% av sina inkomster. De som sparar är naturligtvis de som har höga inkomster och disponibla inkomster större än de kan göra av med på konsumtion, de behöver inte skattesänkningar.

Det behövs mer förbättringar för dem med de lägsta inkomsterna och det finns så mycket annat som behöver mer skattepengar, bl a rehabiliteringsinsatser för drogmissbrukare och för dem i fängelserna, för att nu bara ge exempel.

Manliga byggnads- och anläggningsarbetare och byggnads-

hantverkare brukar tillhöra de bäst betalda industriarbetarna. 2002 hade de lön 20 000-22 000 kr per månad, gjutare, svetsare, plåt-slagare hade 19 500. Uppräknat till 2004 kan det bli 22 000-24 000 kr, ungefär lika med median och medellön i tabellen här ovan.”

Inkomst efter skatt 2004 .

Förvärvsarbetande. Inkomst efter preliminärskatt. Enligt tabell 32 för månadslön, kolumn 1.

Lön kr/ Prel. Disp. efter skatt Överskott (för ensam utan barn, årskostnader 110 000 kr. exklusive semester och dator) månad skatt per månad per år per år

					Överskott för makar med lika inkomst, utan barn, års-kostnad tillsammans 166 000 kr.	Årslön	Skattelättnader i förslag vårbudget 2005			
							c	fp	kd	m (i motioner)
6001	1503	4498	53976	-56024	-58048 (53976x 2 - 166000)	72 000	370	900	1452	3300
7001	1770	5231	62772	-47228	-40456	84 000	370	2600	1932	3300
8001	2037	5964	71568	-38432	-22864	96 000	370	2600	1932	3300
9001	2315	6686	80232	-29768	-5536	108 000	370	2600	2256	7600
10001	2652	7349	88188	-21812	10376 krisgräns	120 000	490	2600	3000	7600
11001	3016	7985	95820	-14180	25640	132 000	490	3800	5340	7600
12001	3379	8622	103464	-6536	40928	144 000	490	3800	5340	7600
13001	3742	9259	111108	11080	56216	156 000	1320	3800	5340	7600
14001	4106	9895	118740	8740 krisgräns	71480	168 000	1320	3800	5340	10700
15001	4469	10532	126384	16384	86768	180 000	1320	3800	7764	10700
16001	4832	11169	134028	24028	102056	192 000	3530	4800	7764	10700
17001	5196	11805	141660	31660	117320	204 000	3530	4800	7764	10700
18001	5559	12442	149304	39304	132608	216 000	5720	4800	9684	10700
19001	5922	13079	156948	46948	147896	228 000	5720	5500	9684	13700
20001	6326	13675	16410	54100	162200	240 000	5720	5500	10656	13700
21001	6689	14312	171744	61744	177488	252 000	7910	6400	10656	13700
22001	7053	14948	179376	69376	192752	264 000	7910	6400	10656	14700
23001	7392	15609	187308	77308	208616	276 000	7910	6400	10656	14700
24001	7723	16278	195336	85336	224672	288 000	9220	7100	10656	15800
25001	8055	16946	203352	93352	240704	300 000	9220	7100	12444	15800
26001	8478	17523	210276	100276	254552	312 000	9220	7100	12444	16200
27001	9006	17995	215940	105940	265880	324 000	8690	7200	12444	16200
29001	10058	18943	227316	117316	288632	348 000	8690	7200	12444	16200
30001	10578	19423	233076	123076	300152	360 000	8690	7200	12444	16100
35001	113178	21823	261876	151876	357752	420 000	6910	7200	12444	16100
40001	115875	24126	289512	179512	413024	480 000	6910	7200	12444	16000
45001	18725	26276	315312	205312	464624	540 000	6910	7200	12444	16000
50001	21575	28426	341112	231112	516224	600 000	6910	7200	12444	16000
55001	24425	30576	366912	256912	567824	660 000	6910	7200	12444	16000
60001	27275	32726	392712	282712	619424	720 000-	6910	7200	12444	16000

Kolumn 1 Kolumnen gäller för den som ska betala allmän pensionsavgift på inkomsten. Sådan avgift ska betalas av löntagare som är födda 1938 eller senare. Avgiften ingår i de angivna skattebeloppen. **Skattelättnader i partiernas motioner: partierna anger genomsnittliga lättnader för visa inkomstintervall. I tabellen här har samma lättnader antagits för alla inkomster i intervallen vilket innebär att lättnaderna i tabellen vanligen blir något för höga i underkanten på intervallen och något för låga i överkanten av intervallen.**

Inkomst efter skatt 2004 .

Förvärvsarbetsande. Inkomst efter preliminärskatt. Enligt tabell 32 för månadslön, kolumn 1.

Lön kr/ månad			Prel. skatt	Disp.efter skatt per månad per år	Överskott (för ensam utan barn, årskostnader 110 000 kr. exklusive semester och dator)		Ensamstående utan barn. Överskott i hushålls- budget efter skattesänkning enligt partimotioner					
	skatt i % av inkomst				per år	Överskott för makar med lika inkomst, utan barn, års- kostnad tillsammans 166 000 kr.	Årslön	våren 2005	c	fp	kd	m
6001	25,1	1503	4498	53976	-56024	-58048 (53976x 2 - 166000)	72 000	-55654	-55124	-54572	-52724	
7001	25,3	1770	5231	62772	-47228	-40456	84 000	-46850	-44628	-54092	-43928	
8001	25,5	2037	5964	71568	-38432	-22864	96 000	-38062	-34832	-36500	-35132	
9001	25,7	2315	6686	80232	-29768	-5536	108 000	-29398	-27168	-27512	-22168	
10001	26,5	2652	7349	88188	-21812	10376 krisgräns	120 000	-21322	-19212	-18812	-14212	
11001	27,4	3016	7985	95820	-14180	25640	132 000	-13690	-10380	-8840	-6580	
12001	28,2	3379	8622	103464	-6536	40928	144 000	-6046	-2736	-1196	1064	
13001	28,8	3742	9259	111108	1108	56216	156 000	2428	4908	6448	8708	
14001	29,3	4106	9895	118740	8740 krisgräns	71480	168 000	10060	12540	14080	19440	
15001	29,8	4469	10532	126384	16384	86768	180 000	17704	20184	24148	27084	
16001	30,2	4832	11169	134028	24028	102056 *)	192 000	27558	28828	31792	34728	
17001	30,6	5196	11805	141660	31660	117320	204 000	35190	36460	39424	42360	
18001	30,9	5559	12442	149304	39304	132608	216 000	45024	44104	48988	50004	
19001	31,2	5922	13079	156948	46948	147896	228 000	52668	52448	56632	60648	
20001	31,6	6326	13675	164100	54100 *)	162200	240 000	59820	59600	64756	67800	
21001	31,8	6689	14312	171744	61744	177488	252 000	69654	68144	72400	75444	
22001	32,1	7053	14948	179376	69376	192752	264 000	77286	75776	80032	84076	
23001	32,1	7392	15609	187308	77308	208616	276 000	85218	83708	87964	92008	
24001	32,2	7723	16278	195336	85336	224672	288 000	94556	92436	95992	101136	
25001	32,2	8055	16946	203352	93352	240704	300 000	102572	100452	105796	109152	
26001	32,6	8478	17523	210276	100276	254552	312 000	109496	107376	112720	116476	
27001	33,4	9006	17995	215940	105940	265880	324 000	114630	113140	118384	122140	
29001	34,7	10058	18943	227316	117316	288632	348 000	126006	124516	129760	133516	
30001	35,3	10578	19423	233076	123076	300152	360 000	131766	130276	135520	139176	
35001	37,7	13178	21823	261876	151876	357752	420 000	158786	159076	164320	167976	
40001	39,7	15875	24126	289512	179512	413024	480 000	186422	186712	191956	195512	
45001	41,6	18725	26276	315312	205312	464624	540 000	212222	215512	217756	221312	
50001	43,2	21575	28426	341112	231112	516224	600 000	238022	238312	243556	247112	
55001	44,4	24425	30576	366912	256912	567824	660 000	263822	264112	269356	272912	
60001	45,5	27275	32726	392712	282712	619424	720 000-	289622	289912	295156	298712	

Kolumn 1 Kolumnen gäller för den som ska betala allmän pensionsavgift på inkomsten. Sådan avgift ska betalas av löntagare som är födda 1938 eller senare. Avgiften ingår i de angivna skattebeloppen. *) Vårbudgetpropositionen 2005. Bil 3 Fördelningspolitisk redogörelse. Sid 24: "För att en ensamstående ska ha samma ekonomiska standard som två samboende med vardera en månadslön på 16 000 kronor krävs att den ensamstående har en månadslön på 19 960 kronor, allt annat lika." Stämmer: Ensam 54100, sambor 102056.

Hushållsekonomi.

Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2011 + bostadskostnader mm.

I Konsumentverkets broschyr "Koll på pengarna 2011" finns beräkningar för år 2011. [Koll på pengarna](#) Konsumentverket anger:

Beräkningarna innebär inte en mycket låg standard, men det är inte heller någon lyxnivå. Du ska klara dig även på längre sikt. I beräkningarna förutsätts att du inte har några funktionsnedsättningar eller sjukdomar som innebär extra utgifter för till exempel hjälpmedel eller mediciner. Det förutsätts också att du bor i lägenhet och inte har några utgifter för trädgård eller reparationer. Observera att inte alla hushållskostnader ingår i beräkningarna. Kostnader som inte ingår är till exempel för resor, hälso- och sjukvård, glasögon, presenter, semester, kalas, alkohol, tobak och spel.

Individuella kostnader per månad:

Livsmedel: Mat: Alla måltider i hemmet. Matkostnad för alla måltider i Konsumentverkets matsedel. Det är en fyraveckors näringsberäknad matsedel som täcker dagsbehovet av energi och näring för respektive åldersgrupp. Matsedeln består av frukost, lunch, middag och 2–3 mellanmål.

Alla måltider i hemmet utom lunch. Matkostnad utom lunch fem dagar per vecka. (Barnen äter i skolan och vuxna äter på restaurang). Övriga matkostnader som du har för exempelvis festmåltider och extra

fika (hemma eller på uteställe) ingår inte i beräkningen. Du måste själv lägga till den kostnad du har för detta. Om du är ensamboende lägger du till cirka 100 kronor per månad för ökade kostnader på grund av mindre förpackningar och större svinn.

Alla mål äts hemma (Utom tilläggen 100 kr):

Kvinna 18-30 år 1620 kr per mån. 31-60 år 1580 kr. 61-74 år 1470 kr. 75- år 1430 kr.

Säg kvinna 18-60 år 1590 kr per mån. 61- år 1450 kr/mån.

Man 18-30 år 2100 kr. 31-60 år 1990 kr. 61- 74 år 1820 kr. 75- år 1590 kr

Säg man 18-60 år 2020 kr per mån. 61- år 1710 kr/mån

(Om lunch äts ute 5 dagar i veckan blir livsmedelskostnaderna hemma cirka 340 kr/mån lägre för kvinnor och 420 kr lägre för män i åldrarna 18-60 år.)

Personlig hygien inkl. tandvård: Gäller sådant som tvål, tandkräm, blöjor, hårklippning m.m. samt kostnad för ett årligt tandläkarbesök (undersökning) för vuxna.

Kvinna 18-49 år 430 kr per mån. 50- år 400kr. Säg 18-60 år 410 kr.

Man 18- år 370 kr.

För 18- och 19-åringar minskas summan med cirka 55 kr/månad p.g.a. fri tandvård.

Kläder, skor: Ett basbehov av vanliga kläder och skor som används till vardags, på fritiden och för något festligare tillfälle. Här ingår även tillbehör som väska, klocka och paraply.

Vuxen 530 kr/mån.

Fritid, lek: Vanliga fritidsaktiviteter, leksaker, böcker, skidor, cykel, föreningsavgift m.m. **Vuxen person 460 kr/mån.**

Mobiltelefon: Kostnaden för telefon med kontantkort.
Vuxen 150 kr/mån.

Barn- och ungdomsförsäkring: Kostnad för sjuk- och olycksfallsförsäkring för barn och ungdomar. Försäkringen avser även sjukdom samt olycksfall under fritid. **-17 år 110 kr/mån**

Gemensamma kostnader per månad:

Förbrukningsvaror: Dagligvaror som främst används för vård och skötsel av hemmet som tvätt- och rengöringsmedel, toalett- och hushållspapper m.m. **1 person 100 kr per mån. 2 pers 130 kr.**

Hemutrustning: Möbler, husgeråd, tv, dator m.m. Frys, diskmaskin och tvättmaskin ingår inte. **1 pers 440 kr per mån, 2 pers 530 kr.**

Medier: Kostnad för bredband, fast telefoni, tv-licens och dagstidning m.m. **1 pers 920 kr per mån, 2 pers 950 kr.**

Hemförsäkring: Kostar olika beroende på hemmets försäkringsbelopp och bostadsort. Storstad: över 200 000 invånare. Mellanstor stad: 50 000– 200 000 invånare. Mindre tätort: under 50 000 invånare.
I person storstad 150 kr per mån. 2 pers 150 kr. (Mellanstad 100/110. Mindre tätort 80/80.)

El. 2010 angavs: Den här posten är en uppskattad genomsnittlig förbrukning i kilowatt i hyreslägenhet: 1 person 180 kWh per månad, 2 personer 240 kWh. El i Stockholm fast avgift ca 60 kr per mån. KWh-pris ca 1,50 kr. (Fortum) Gör:
1 person 330 kr per mån. 2 pers 420 kr.

Övrigt:

Kollektivresor och fackavgifter (inkl a-kassa): För en 20-åring i Karlstad anger Konsumentverket: Kollektiva lokalresor 500 kr per månad och fackavgifter (inkl a-kassa) 450 kr per månad. Summa $950 \times 12 = 11400$ per år. Säg $640 + 450 = 13080$ kr per år.
I Stockholm kostar busskort 690 kr per mån (pensionär 420 kr).

För åldrar 18-60 år är kostnaderna enligt uppställning i det följande.

För livsmedel räknas här med att alla mål äts hemma (matlåda till arbetet), för ensamboende ska läggas till 100 kr per månad.

Hemförsäkring i storstad. Kostnader för alkohol, tobak, tips och spel ingår inte i någon av posterna.

Bostadskostnader:

Genomsnittlig hyra för hyreslägenheter i riket 2009 enligt SCBs Statistiska medelanden BO 39 SM 0901 var
2 rok 4542 kr per mån = 54504 kr per år.
3 rok 5532 kr per mån = 66384 kr per år.

Pressmeddelande från SCB 2010-10-01 09:30 Nr 2010:264:

Hyrer i bostadslägenheter: I genomsnitt höjdes hyrorna med 1,6 procent mellan åren 2009 och 2010. Året innan var höjningen 3,3 procent.

En trerummare kostar nu i genomsnitt 5 644 kronor, priserna varierar i olika delar av landet. Hyran är 65 procent högre i nyproducerade lägenheter.

Den genomsnittliga hyreshöjningen var minst, 1,2 procent, i Stor-Göteborg och störst, 2,1 procent i Stor-Stockholm. De kommunala

bostadsföretagen och de privata fastighetsägarna höjde hyrorna lika mycket med 1,6 procent.

Tabellen nedan visar den genomsnittliga månadshyran för en lägenhet på 3 rum och kök i olika regioner. Storstäderna har en högre hyresnivå än de mindre kommunerna.

Genomsnittlig ny månadshyra för 3 rum och kök 2010 efter region

Riket	5 644 ± 47	
Stor-Stockholm	6 214 ± 107	(110,1% av riket)
Stor-Göteborg	5 759 ± 91	(102,0% av riket)
Övriga större kommuner	5 647 ± 81	(100,1% av riket)
Övriga mindre kommuner	5 217 ± 72	(92,4% av riket)
Gränsen mellan större och mindre kommuner går vid 75 000 invånare.		

Genomsnittlig ny månadshyra för 2 rum och kök 2010 blir

$4542 \times 1,016 = 4615 \text{ kr/mån} = 55376 \text{ kr/år}$.

Nästa publicering från SCB: 2011-09-29

Genomsnittlig hyra för hyreslägenheter i riket 2011

Antag hyreshöjning 2010-2011 1,6%

Hyrer 2011 blir då:

2rok 4689 kr/mån. Säg 4700 kr/mån = 56400 kr/år

3rok 5734 kr/mån. Säg 5700 kr/mån = 68400 kr/år

Konsumentverket anger för 2011 bostadskostnad 4900 kr per månad (inkl el) för ensam 20 år som bor i egen lägenhet 2rok i Karlstad. Utan el 330 kr blir det 4570 kr per mån.

Utrymmesstandard :

Enligt Diagram 10.2, sid 225 i SCBs Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok 2008, hade i hyreslägenheter 2002:

Hushåll med en person - 64 år i genomsnitt ca 1,8 rok (1,77), 65 - år cirka 2,0 rok (2,08).

Hushåll med makar, 2 personer - 64 år cirka 2,8 rok (2,72), 65 - år cirka 3,0 rok (2,98).

(Siffrorna inom parentes från tabell 10.7 på sid 230 i årsboken).

I bostadsrättslägenheter, tab 10.7 ungefär som i hyreslägenheter: Ensam - 64 år 1,95 rok, 65 - år 2,46. Makar - 64 år 2,92 rok, 65- år 3,14 rok.

I småhus är rumsantalen cika 2 rum större än i hyreslägenheter: Ensam - 64 år 4,17 rok, 65 - år 4,19. Makar - 64 år 4,72, 65 - år 4,64 rok.

Mot bakgrunden av dessa siffror är det rimligt att räkna med 2rok för ensam och 3rok för makar. (Utan barn).

Boverkets principer för bostadsytor innebär att 2 rok för ensam och 3 rok för makar ger likvärdig bostandard.

Bostadskostnader 2011:

1 person 2 rok 4700 kr per mån = 56400 kr per år.

2 personer 3 rok 5700 kr per mån = 68400 kr per år.

Räknat för riksgenomsnitt.

Om man antar hyresökning 2010-2011 3,2%

blir hyrona 2011 högre per månad:

2rok $4615 \times 0,016 = 74 \text{ kr/mån} = 888 \text{ kr/år}$

3rok $5664 \times 0,016 = 91 \text{ kr/mån} = 1092 \text{ kr/år}$

Månadskostnader år 2011, förvärvs- arbetande icke-pensionärer:

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Livsmedel. Alla mål äts hemma eller matlåda	2020+100	1590+100	2020+1590
Hygien (personlig)	370	430	370+430
Kläder och skor	530	530	530+530
Lek och fritid	460	460	460+460
Mobiltelefon	150	150	150+150
Förbrukningsvaror	100	100	130
Hemutrustning (inklusive dator)	440	440	530
Media (Fast telefon, Internet mm)	920	920	950
Hemförsäkring	150	150	150
Hushålls-el	330	330	420
Summa per månad 2011	5570	5200	8870
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	5385		

Årskostnader år 2011, förvärvs- arbetande icke-pensionärer:

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Summa per månad 2010	5570	5200	8870
enligt månadsedovisningen.			
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	5385		
2011 per år:	64620		106440
Bostadshyra per år säg :			
Ensam 2rok, 12x 4700	56400		
Makar 3rok, 12x 5700			68400
Summa per år 2010, bostad + övrigt	121020		174840
Förvärvsarbetande:arbets- resor+ fackavgifter säg	13080		26160
Summa per år 2011: bostad + övrigt	134100		201000
Här är inget räknat för höga semesterkostnader eller andra resor än lokalresor.			
Säg för enkelhets skull, avrundat	134 000		201 000
Makar 150 % av ensam.			
Ensam man	136320		
Ensam kvinna	131880		

Pensionärer 2011.

I förhållande till förvärvsarbetande ickepensionärer:

Livsmedel: man 1710 kr per mån = 310 kr lägre per månad, kvinna 1450 = 140 kr lägre, genomsnitt m+kv 225 kr lägre per mån = 2700 kr per år.

Buskort: 270 kr lägre per mån = 3240 kr per år.

Fackavgift: 450 kr lägre per månad = 5400 kr per år.

Läkare och läkemedel : 900+1800 = 2700 kr högre per år.

Summa: Ensam 8640 kr lägre. Makar 17280 lägre .

Hemtjänst: (långt räknat) ensam 1200 kr per år, makar 1800 per år.

Summa cirka ensam 7440 kr, makar tillsammans cirka 15480 kr lägre än förvärvsarbetande ickepensionär.

Säg totalsumma:

Ensam : 134100-7440 = 126660 , säg 127000

Makar tillsammans: 201000-15480 = 185520 säg 186000

Makar 146 % av ensam

17 januari 2011 Sven Winnell

Från Skatteverkets: "Skatter i Sverige. Skattestatistisk årsbok 2010."

"Beräkning av ordinarie grundavdrag (personer under 65 år) i olika inkomstlägen år 2011

Inkomståret 2011, kr (*Income year 2011, SEK*)

<i>Taxerad förärvsinkomst</i>	<i>Grundavdrag</i>
- 42 800	18 200
42 900 - 116 300	18 300 upp till 32 900
116 400 - 133 600	33 000
133 700 - 336 600	32 900 ner till 12 700
336 700 -	12 600

Statlig inkomstskatt inkomstår 2011

<i>Taxerad förärvsinkomst</i>	
395600 - 560900	20%
560900 -	25%

Jobbskatteavdrag i fyra steg 2007-2010

Inkomståret 2007 infördes en skattelättnad i form av en skattereduktion för personer som har inkomster från aktivt förvärvsarbete. Jobbskatteavdraget förstärktes i ytterligare tre steg inkomståren 2008, 2009 och 2010. Syftet med detta s.k. jobbskatteavdrag är att göra det mer lönsamt att arbeta och att därigenom öka arbetskraftsdeltagandet. Jobbskatteavdraget är högre för dem som fyllt 65 år än för övriga åldrar. Skattereduktionen är utformad så att större delen av skattelättnaden tillfaller låg- och medelinkomsttagare. För att jobbskatteavdraget ska hålla takt med prisutvecklingen är det knutet till prisbasbeloppet. 4.21 Tabell visar hur stor skattesänkning jobbskatteavdraget ger vid olika arbetsinkomst inkomståret 2011. Dessutom visas skattesänkningen som procent av arbetsinkomsten.

Den skattesänkning som redovisas i tabellen gäller för personer som har hela sin inkomst från arbete samt är under 65 år. Av tabellen framgår att det ekonomiska utbytet av att gå från t.ex. heltidsarbetslöshet till heltidsarbete med en årsinkomst på 250 000 kr ökar, på grund av jobbskatteavdraget, med ca 17 000 kr.

Den genomsnittliga skatten, räknat i antal procentenheter, sjunker mest för låginkomsttagare. Därefter minskar skillnaden gradvis för högre inkomster.

Jobbskatteavdraget är konstruerat så att det ska uppväga den ökning av margineffekterna som avtrappningen av grundavdraget annars ger i intervallet 133 700-336 600 kr.

4.21 Tabell

Skattesänkning i kronor till följd av jobbskatteavdraget för personer som inte fyllt 65 år med inkomster från aktivt förvärvsarbete. Inkomståret 2011

Arbetsinkomst

per år, kr	Jobbskatteavdrag, kr	Jobbskatteavdrag i procent av inkomsten
100 000	8 776	8,8
150 000	10 863	7,2
200 000	13 940	7,0
250 000	17 018	6,8
300 000	20 088	6,7
350 000	21 256	6,1
400 000	21 256	5,3
500 000	21 256	4,3

Anm. Egna beräkningar. I beräkningen har använts en kommunalskattesats på 31,56 procent.”

(Observera, att jobbskatteavdraget också innehåller marginalskattesänkning i intervallet 133 700-336 600)

2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4200 kr per mån = 50400 kr per år för ensam och 5100 kr per mån för makar/sambor=61 200kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 120 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 180 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam						Makar lika	Årsinkomst
Mån. Prelskatt			Efter skatt	Över-		inkomst	per person
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år	Överskott/år	
6001	1364	16368	4637	55644	-64356	-68712 (55644x 2 - 180000)	
7001	1628	19536	5373	64476	-55524	-51048	84 000
8001	1892	22704	6109	73308	-46692	-33384	96 000
9001	2161	25932	6840	82080	-37920	-15840	108 000
10001	2491	29892	7510	90120	-29880	240 kris-	120 000
11001	2849	34188	8152	97824	-22176	15648 gräns	132 000
12001	3212	38544	8789	104468	-14532	20936	144 000
13001	3575	42900	9426	113112	- 6888	46224	156 000
14001	3938	47256	10063	120756	756 kris-	61512	168 000
15001	4301	51612	10700	128400	8400 gräns	76800	180 000
16001	4664	55968	11337	136044	16044	92088	192 000
17001	5027	60324	11974	143688	23688	107376	204 000
18001	5390	64680	12611	151332	31332	122554	216 000
19001	5753	69036	13248	158976	38976	137952	228 000
20001	6151	73812	13850	166200	46200	152400	240 000
21001	6514	78168	14487	173844	53844	167688	252 000
22001	6877	82524	15124	181488	61488	182976	264 000
23001	7240	86880	15761	189132	69132	198264	276 000
24001	7603	91236	16398	196776	76776	213552	288 000
25001	7966	95592	17035	204420	84420	228840	300 000
26001	8324	99888	17677	212124	92124	244248	312 000
27001	8799	105588	18202	218424	98424	256848	324 000
29001	9859	118308	19142	229704	109704	279408	348 000
30001	10389	124668	19612	253344	115344	290688	360 000
35001	13039	156468	21962	263544	143544	347088	420 000
40001	15731	188772	24270	291240	171240	402480	480 000
45001	18631	223572	26370	316440	196440	452880	540 000
50001	21531	258372	28470	341640	221640	503280	600 000
55001	24431	293172	30570	366840	246840	553680	660 000
60001	27331	327972	32670	392040	272040	604080	720 000

2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4700 kr per mån = 56 400 kr per år för ensam och 5700 kr per mån för makar/sambor= 68400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 134 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 201 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam					Makar lika inkomst	
Mån. Prelskatt	Efter skatt	Över-	Överskott			
lön /mån /år	/mån /år	skott/år	/år			
6001	687 8244	5314 63768	-70232	-73464	(63768x2-201000)	
7001	918 11016	6083 72996	-61004	-55008	Ensams	
8001	1149 13788	6852 82224	-51776	-36552	förbättring	
9001	1380 16560	7621 91452	-42548	-18096	på översk.	
10001	1644 19728	8357 100284	-33716	-432	kris- 2006 - 2010	
11001	1943 23316	9058 108696	-25304	16392	gräns	-3128
12001	2244 26928	9757 117084	-16916	33168		-2384
13001	2545 30540	10456 125472	-8528	49944		-1640
14001	2846 34152	11155 133860	-140	66720	kris-	-896
15001	3147 37764	11854 142248	8248	83496	gräns	-152
16001	3448 41376	12553 150636	16636	100272		592
17001	3749 44988	13252 159024	25024	117048		1336
18001	4050 48600	13951 167412	33412	133824		2080
19001	4351 52212	14650 175800	41800	150600		2824
20001	4682 56184	15319 183828	49828	166656		3628
21001	4983 59796	16018 192216	58216	183434		4372
22001	5284 63408	16717 200604	66604	200208		5116
23001	5585 67020	17416 208992	74992	216984		5860
24001	5886 70732	18115 217380	83380	233760		6604
25001	6201 74412	18800 225600	91600	250200		7180
26001	6532 78384	19469 233628	99628	266256		7504
27001	6863 82356	20138 241656	107656	282312		9232
29001	7524 90288	21477 257724	123724	314448		14020
30001	7854 94248	22147 265764	131764	330528		16424
35001	10134 121608	24867 298404	164404	395808		20860
40001	12784 153408	27217 326604	192604	452208		21364
45001	15434 185208	29567 354804	220804	508608		24364
50001	18323 219876	31678 380136	246136	559272		24496
55001	21223 254676	33778 405336	271336	609672		24496
60001	24123 289476	35878 430536	296536	660072		24496

2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4700 kr per mån = 56 400 kr per år för ensam och 5700 kr per mån för makar/sambor= 68400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 134 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 201 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam					Makar lika inkomst	
Mån. Prelskatt	Efter skatt	Över-	Överskott			
lön /mån /år	/mån /år	skott/år	/år			
6001	680 8160	5321 63852	-70148	-73296		
7001	911 10932	6090 73080	-60920	-54840		
8001	1142 13704	6859 82308	-51692	-36384		
9001	1373 16476	7628 91536	-42464	-17928		
10001	1630 19560	8371 100452	-33548	-96	kris-	
11001	1930 23160	9071 108852	-25148	16704	gräns	
12001	2231 26772	9770 117240	-16760	33480		
13001	2532 30384	10469 125628	-8372	50256		
14001	2833 33996	11168 134016	16	67032	kris-	
15001	3134 37608	11867 142404	8404	83808	gräns	
16001	3435 41220	12566 150792	16792	100584		
17001	3736 44832	13265 159180	25180	117360		
18001	4037 48444	13964 167568	33568	134136		
19001	4338 52056	14663 175956	41956	150912		
20001	4669 56028	15332 183984	49984	166968		
21001	4970 59640	16031 192372	58372	183794		
22001	5271 63252	16730 200760	66760	200520		
23001	5572 66864	17429 209148	75148	217296		
24001	5873 70476	18128 217536	83536	234072		
25001	6181 74172	18820 225840	91840	250680		
26001	6510 78120	19491 233892	99892	266784		
27001	6843 82116	20167 242004	108004	283008		
29001	7504 90048	21497 257964	123964	314928		
30001	7834 94008	22167 266004	132004	331008		
35001	9931 119172	25070 300840	166840	400680		
40001	12581 150972	27420 329040	195040	457080		
45001	15231 182772	29770 357240	223240	513480		
50001	18054 216648	31947 383364	249364	565728		
55001	20954 251448	34047 408564	274564	616128		
60001	23854 286248	36147 433764	299764	666528		

Överskotten för ensam har ökat 2011 jämfört med 2010:

Vid inkomst 15 000 kr/månad: med 156 kr/år, från 8248 till 8404 kr

Vid inkomst 60 000 kr/månad: med 3228 kr/år, från 296 536 till 299 764, dvs 20 gånger mer än vid 15 000.

Behovet av skattelättnader är stort vid inkomst 15 000 kr/månad och litet vid inkomst 60 000 kr/månad.

Statsministern har i januari 2011 sagt att jobbskatteavdragen i framtiden ska ökas på enligt den nuvarande modellen. De rödgröna partierna har anledning opponera.

Jobbskatteavdragen i nuvarande form bör avskaffas. Övergångsvis kan man ha jobbskatteavdrag, men lika stora för alla så att skattelättnaderna blir samma vid låga och höga inkomster. Man kan också tänka sig liknande jobbskatteavdrag för pensionärer, lämpligt avvägda.

Enligt LOs lönerapport 2010 var grundlön per månad för arbetare år 2009

Samtliga sektorer	År 2009	År 2011 kanske 6%högre
Män	23 100 kr	ca 24 500 kr
Kvinnor	20 300	21 500
Totalt	21 900	23 000 Överskott i

hushållsbudgeten cirka 75 000 kr.

Skatt 24,2 % av inkomsten.

Med månadslön 60 000 överskott i hushållsbudgeten cirka 300 000 kr.

Skatt 39,8 % av inkomsten.

Hotell o restaurang. Kvinnor	19 300	ca 20 500
Deltid 2/3		14 000 Överskott i
hushållsbudgeten cirka 0 kr.		
Skatt 20,2 % av inkomsten.		

Från LO. Del av Lönerapport år 2010: Bilaga 2a.
Månadslön (grundlön) och löneutveckling år 2009.
Arbetare

Sektor		Antal	Månadslön	Löneutveckling År 2009 %
Samtliga sektorer	Män	847 200	23 100	3,0
	Kvinnor	736 300	20 300	3,8
	Totalt	1 583 600	21 900	3,3
Privat sektor	Män	758 400	23 400	2,9
	Kvinnor	367 800	20 500	3,6
	Totalt	1 126 400	22 600	3,1
C Tillverkningsindustri **	Män	236 700	23 500	2,8
	Kvinnor	57 600	21 500	3,2
	Totalt	294 400	23 100	2,9
25-30, 33 Verkstads- industri **	Män	116 300	23 700	2,8
	Kvinnor	21 600	22 000	3,1
	Totalt	137 800	23 400	2,8
F Byggindustri	Män	146 700	26 200	2,5
	Kvinnor	3 900	22 200	..
	Totalt	150 600	26 200	2,6
G Handel o service- verkstäder	Män	118 200	22 400	3,4
	Kvinnor	129 600	20 400	4,8
	Totalt	247 800	21 400	4,0
51 Partihandel	Män	33 300	23 200	2,7
	Kvinnor	11 300	21 000	3,2
	Totalt	44 700	22 700	2,9
52 Detaljhandel	Män	58 900	21 500	5,9
	Kvinnor	116 200	20 300	4,9
	Totalt	175 000	20 700	5,6
I Hotell och restaurang	Män	41 900	20 400	5,7
	Kvinnor	58 700	19 300	3,9
	Totalt	100 500	19 800	5,0

H Transport-o kommuni- kationer	Män	85 400	22 700	2,5
	Kvinnor	11 200	21 800	0,9 *
	Totalt	96 600	22 600	2,3

K Finans-o försäkrings- verksamheter	Män	..	..	..
	Kvinnor	..	..	..
	Totalt	..	..	..

J+L+M+N Informations-, fastighets-, uthyrnings- företag mfl	Män	80 200	21 800	..
	Kvinnor	53 300	19 600	..
	Totalt	133 600	21 100	..

Summa Privat tjänste- produktion (G-U)	Män	352 400	22 000	2,9
	Kvinnor	300 500	20 200	3,4
	Totalt	652 900	21 200	3,1

Offentlig sektor	Män	88 800	20 800	3,5
	Kvinnor	368 500	20 100	3,9
	Totalt	457 200	20 200	3,7

Statlig sektor	Män	10 800	22 900	4,9
	Kvinnor	5 400	20 700	4,6
	Totalt	16 000	22 200	5,0

Kommunal sektor	Män	66 700	20 400	3,2
	Kvinnor	320 500	20 000	4,0
	Totalt	387 000	20 000	3,7

Landstingskommunal sektor	Män	11 300	20 900	3,4
	Kvinnor	42 700	20 900	3,8
	Totalt	54 100	20 900	3,7

.. Uppgift ej tillgänglig eller för osäker för att redovisas

* Osäker skattning på grund, bortfall, mätfel, rotation i urvalet eller försenad
lönerevision

** Löneutveckling beräknad exkl SNI 33 Rep.verkstäder mfl och
19+21+31+32 Övrig tillv.ind.i pga ändrat antal med SNI2007

DN 15 feb 2011:

”M:s ekonomiska politik gynnar höginkomsttagare”

“S-ekonomer om ny rapport: Socialdemokraterna bedrev åren 2002–2006 en mer balanserad fördelningsspolitik än alliansen “

“Riksdagens utredningstjänst (RUT) har på vårt uppdrag analyserat hur olika inkomstgrupper påverkats av de senaste åtta årens politik. Utredningen visar att det är höginkomsttagarna som gynnas under Moderaternas styre – inte låg- och medelinkomsttagare som Reinfeldt brukar hävda. Under S-styret 2002–2006 fick höginkomsttagarna en inkomstutveckling som motsvarade 95 procent av den genomsnittliga inkomsttagarens utveckling. Under åren 2006–2010 fick samma inkomstgrupp 240 procent av genomsnittet. Fördelningsprofilen var avsevärt bättre 2002–2006 jämfört med senaste mandatperioden, skriver Torbjörn Hållö och Sebastian de Toro.”

“Det Socialdemokratiska arbetarpartiet har varit centrum i svensk politik sedan demokratins genombrott. Orsakerna är förstås flera. Ett viktigt skäl är att Socialdemokraterna både i teori och praktik lyckades förena två grundläggande begrepp för ett samhälles välmående: tillväxt och rättvisa. Sverige blev ett av världens materiellt rikaste länder samtidigt som inkomstskillnaderna var små och den sociala välfärden väl utvecklad.

I dag nämner Moderaterna ofta att de vill bli hela Sveriges parti. Men deras politik är fortfarande utformad på ett sätt så att klyftorna ökar.

Riksdagens utredningstjänst, RUT, har på uppdrag av Socialdemokraterna i riksdagen, tagit fram en ny 30-sidig översikt över hur olika inkomstgrupper påverkats av de senaste åtta årens politik; de fyra sista åren med en socialdemokratisk regering och de fyra första med en borgerlig. Analysen inrymmer effekter av förändrade skatter och

bidrag på individnivå men även effekten på disponibelinkomsten av exempelvis koldioxid- och energiskatter.

I utredningen har olika inkomstgruppers inkomstutveckling i kronor på grund av skatte- och bidragsförändringar jämförts med en genomsnittlig inkomsttagare.

Utredningen visar att:

- Höginkomsttagarna, fick 2002–2006 cirka 95 procent av den genomsnittliga inkomsttagarens inkomstutveckling. Åren 2006–2010 fick samma inkomstgrupp cirka 240 procent av genomsnittet.
- Medianinkomsttagaren fick 2002–2006 cirka 130 procent av genomsnittsinkomsttagaren. Åren 2006–2010 fick samma grupp nöja sig med cirka 90 procent.
- Låginkomsttagaren fick 2002–2006 cirka 60 procent av genomsnittsinkomsttagaren mot cirka 30 procent 2006–2010.

Undersökningen visar således att det är höginkomsttagarna som har gynnas under Moderaternas styre, och inte låg- och medelinkomsttagare som Reinfeldt brukar hävda. Det beror inte främst på enskilda förslag, såsom förändringen av brytpunkten i inkomstskatten, utan på den samlade politikens profil. Omfattande skattesänkningar för höginkomsttagare har inte matchats med motsvarande reformer för låg- och medelinkomsttagare.

Detta skiljer sig mot utvecklingen under Socialdemokraternas sista fyra år. Även under den socialdemokratiska regeringsperioden genomfördes ibland förslag som hade negativa fördelnings-effekter, bland annat sänkta inkomstskatter även för grupper med högre inkomster. Men som framgår av undersökningen från utredningstjänsten innebär den samlade effekten att höginkomsttagare inte gynnades. Däremot gynnades medianinkomsttagaren.

Vi har också tagit RUT:s material ett steg längre och gjort en djupare analys, där vi har studerat utvecklingen i förhållande till olika inkomstgruppers ingångslöner. Även mätt på detta sätt framgår det att den socialdemokratiska regeringen bedrev en mer balanserad fördelningspolitik än den borgerliga regeringen. Under Socialdemokraternas sista fyra år gynnades främst låg- och medelinkomsttagare, medan Moderaterna under sina fyra första år främst gynnade dem med högst inkomster.

Anders Borg har hävdat att de ökande inkomstklyftorna är ett övergående fenomen, då hans politik gör det mer lönsamt att arbeta och därmed bidrar till ökad sysselsättning. I sak är det enkelt att konstatera att sysselsättningen har sjunkit. Det finns heller inga bevis för att hans reformer skulle vara gynnsamma på sikt, till exempel att avskaffad fastighetsskatt är bättre för sysselsättningen än en storsatsning på svenskt utbildningsväsende.

Vi avvisar föreställningen att det finns ett motsatsförhållande mellan ökad rättvisa och att det ska vara lönsamt att arbeta. Att det ska löna sig att arbeta är en central del i den socialdemokratiska arbetslinjen och uppnås bland annat genom hög lön, generell välfärd med begränsade marginaleffekter och genom att arbete kvalificerar för olika inkomstförsäkringar.

Ett exempel på detta är det förslag om sänkta kostnader för medlemskap i a-kassan, som Socialdemokraterna drev under den förra mandatperioden, och som också fanns med som förslag i det rödgröna valmanifestet. I dag tvingas nämligen vissa yrkesgrupper, ofta lågavlönade, att betala cirka 400 kronor i månaden för att vara med i a-kassan. Den höga avgiften fungerar som en extraskatt och gör det mindre lönsamt att gå från icke-arbete till arbete. Sänks avgiften blir det mer lönsamt att arbeta samtidigt som reformen i stor utsträckning gynnar löntagare med låga löner.

När det gäller fördelningspolitik är det svårt att se på vilket sätt Moderaterna har förnyats. Det hjälper inte att uppmana sina företrädare att ta av sig pärlhalsbanden och hänga in kostymen i garderoben samtidigt som klyftorna växer. Väljarna kommer att genomskåda detta.

I en tid när socialdemokratins framtid och historia diskuteras och Moderaterna försöker inta den politiska mitten är det intressant att konstatera att fördelningsprofilen var avsevärt bättre 2002–2006 när Socialdemokraterna styrde jämfört med 2006–2010 när Moderaterna utformade den ekonomiska politiken.

Torbjörn Hållö ekonom, Socialdemokratern
Sebastian de Toro ekonom, Socialdemokraterna”

“Så har analysen gjorts

Analysen från Riksdagens utredningstjänst (Dnr 2010:1805) visar hur hushållens nettoinkomster förändras av regelförändringarna 2002–2006 i 2006 års ekonomiska miljö, respektive av regelförändringarna 2006–2010 i 2010 års ekonomiska miljö. Regelförändringarna handlar såväl om förändrade bidrag, ersättningar som skatter.

Det är förslagets direkta effekt som studerats, vilket bland annat innebär att den bortser från eventuella beteendeffekter som kan uppstå till följd av regeländringar. Undersökningen, det så kallade Star-urvalet, som krävs i denna analys, omfattar totalt cirka 1,6 miljoner individer och innehåller taxeringsuppgifter.

De som studeras i undersökningen är personer med en beskattningsbar inkomst och som är 19 år eller äldre. I Riksdagens utredningstjänsts undersökning har även hushållsanknutna skatter och bidrag inkluderats, till exempel förändrad koldioxidsskatt, barn- och bostadsbidrag. Undersökningens utfall bygger på hur stor andel av den genomsnittliga inkomstförstärkningen, i kronor, som har tillfallit olika inkomstgrupper.”

Några politiska problem.

DN 7 feb 2011:

”Fredrik Reinfeldt har fel – inkomstskillnaderna ökar”

“Ny LO-rapport i dag: Näringslivseliten har en orimlig inkomstutveckling. En genomsnittlig vd i de 50 största börsbolagen tjänade 2009 lika mycket som 41 industriarbetare. Den ekonomiska eliten i Sverige – de verkställande direktörerna i de 50 största bolagen – står inkomstmässigt i en klass för sig. Under 2009 hade de en genomsnittlig inkomst före skatt på 12,2 miljoner kronor, vilket motsvarar 41 industriarbetarlöner.

Förändringarna i skattesystemet under 2000-talet – slopad förmögenhets-, arvs- och gåvoskatt med mera – kommer med stor sannolikhet att leda till att den ekonomiska eliten ytterligare kommer att öka inkomsterna jämfört med industriarbetarna. Näringslivets elit måste börja ta ansvar för den här orimliga inkomstutvecklingen. Annars riskerar de sin legitimitet som samhällsaktör, skriver företrädare för LO.”

“År 2009 var den svenska maktelitens inkomster före skatt i genomsnitt 15 industriarbetarlöner. 2008 var motsvarande siffra 17 industriarbetarlöner. Det visar LO-ekonomernas nya rapport ”Alltid mer, aldrig nog”. De fallande inkomsterna för makteliten under 2009 speglar finanskrisens effekter på kapitalinkomsterna för näringslivets elit, men är sannolikt bara ett hack i kurvan för maktelitens relativa inkomstutveckling. Den underliggande trenden, samt de höga kapitalinkomster vi kan förväntas se för 2010, pekar på att makteliten fortsätter att dra ifrån under åren som kommer.

Vår rapport jämför den sammanräknade inkomsten för makteliten med en industriarbetarlön. Materialet är unikt genom att det ger oss en relativt lång tidsserie över inkomstutvecklingen för de 197 positioner som, enligt vår bedömning, är förknippade med störst makt och inflytande över det svenska samhället. Den krets anställda som har de högsta befattningarna inom näringsliv, politik, ekonomi och andra viktiga samhällsområden återfinns inte som en egen grupp i den offentliga lönestatistiken. Detta är en brist, eftersom det säkerligen har betydelse för samhällsutvecklingen om makteliten har långt högre inkomster och bättre inkomstutveckling än de människor som påverkas av deras beslut.

Den övergripande bilden är tydlig. Mellan 1950 och 1980 minskade skillnaden mellan makteliten och industriarbetarna. År 1950 var maktelitens genomsnittliga inkomst 11 industriarbetarlöner. År 1980 hade makteliten i genomsnitt en inkomst på 5 industriarbetarlöner. Under de senaste trettio åren har däremot klyftorna mellan elitens inkomster och industriarbetarnas löner ökat dramatiskt. 2007 är så här långt toppåret för maktelitens relativa inkomst.

Det är viktigt att påpeka att det inom makteliten finns stora skillnader. Den ekonomiska eliten, de verkställande direktörerna i de 50 största bolagen i Sverige, står i en klass för sig. Denna grupp hade 2009 en genomsnittlig inkomst före skatt på 12,2 miljoner kronor, motsvarande 41 industriarbetarlöner. Denna grupp är också speciell i bemärkelsen att den relativa inkomsten är väsentligt högre än 1950, då den motsvarade 26 industriarbetarlöner, och flerdubbelt högre än 1980, då den var nere i nio industriarbetarlöner. Inkomstmässigt har det aldrig varit så tacksamt att vara hög chef i det svenska näringslivet som under slutet på 2000-talets första decennium. Titeln på Anders

Isakssons bok om välfärdssamhället, ”Alltid mer, aldrig nog”, lämpar sig väl som en beskrivning av den ekonomiska elitens inkomstutveckling.

Den byråkratiska eliten – här ingår bland annat generaldirektörer, chefsekonomer och andra höga chefer inom statlig och privat verksamhet – hade 2009 en genomsnittlig inkomst på 8,0 industriarbetarlöner. Den demokratiska eliten – folkvalda i regering, riksdag och folkrörelser – hade i genomsnitt en inkomst på 4,4 industriarbetarlöner. Båda dessa elitgrupper har haft en betydligt svagare inkomstutveckling än den ekonomiska eliten, vars inkomster verkar utvecklas i en helt annan takt än samhället i övrigt.

Andra studier över inkomstutvecklingen ger en liknande bild. Statistiska centralbyråns undersökning av hushållens ekonomi (HEK), som inleddes 1975, visar också på att inkomstskillnaderna var som minst i början på 1980-talet och att de under senare år har varit de största sedan undersökningen började. Statsminister Fredrik Reinfeldt har vid flera tillfällen hävdat att inkomstskillnaderna inte har ökat sedan 2006. Det stämmer inte. Mellan 2006 och 2009 har inkomstskillnaderna ökat, oavsett vilket mått för hushållens disponibla inkomst vi använder oss av.

Sverige är inte på något sätt ensamt om ökande inkomstskillnader. Det är en utveckling vi ser över hela västvärlden, men allra tydligast i anglosaxiska länder som USA och Storbritannien. Ett antal olika faktorer bestämmer inkomstskillnadernas utveckling: ekonomins funktionssätt, styrkeförhållandena på arbetsmarknaden, normer i samhället och skattesystemets utformning är en del av dessa. Men det står helt klart att beslut i politiska församlingar kan påverka inkomstfördelningen. Det är olyckligt att den nuvarande regeringens

ekonomiska politik har som kanske främsta syfte att öka löneskillnaderna – i en tid när inkomstskillnaderna är de största på flera decennier.

Förändringarna i det svenska skattesystemet under 2000-talet kommer med stor sannolikhet att leda till att den ekonomiska elitens inkomster ökar ytterligare relativt industriarbetarlönen. Borttagen förmögenhetsskatt, borttagen arvs- och gåvoskatt, en regressiv fastighetsbeskattning – samtliga dessa skatteförändringar kommer att leda till stigande kapitalinkomster för dem som redan har stora ekonomiska resurser.

Utan en ny inriktning på den ekonomiska politiken kommer Sverige att bli ett land med ökande ekonomiska klyftor och med en maktelit som har allt svagare förståelse för de ekonomiska förhållanden som gäller för flertalet. Men det är också viktigt att näringslivets elit, både dess organisationer och de individer som finns på de ledande positionerna, börjar ta ansvar för sin orimliga inkomstutveckling. Denna grupp, som alltid predikar återhållsamhet för andra, riskerar annars sin legitimitet som en seriös samhällsaktör.

WANJA LUNDBY-WEDIN LO:s ordförande
JEANETTE BERGSTRÖM LO-ekonom
OLA PETTERSSON LO-ekonom “

DN 5 februari 2011:

“Lär dig matte – eller bli uträknad”

“Oroväckande många unga har dåliga mattekunskaper. Bristerna är så stora att de blir svåra att hämta igen senare i livet. Många riskerar att få betydligt sämre privatekonomi i framtiden.”

“Enligt en ny undersökning gjord av Svenskt Kvalitetsindex på uppdrag av Finansinspektionen kan de kunskapsluckor som unga vuxna har i matematik allvarligt påverka hälsa och välbefinnandet i framtiden. Inom åldersgruppen 18–29 år ligger mattekunskaperna på en så låg nivå att de är i linje med de äldsta pensionärerna, står det i rapporten ”Räknefärdighet och finansiell förmåga”.

Per Arne Ström, samordnare i kunskapsfrågor på FI, anser att undersökningen understryker behovet av att satsa mer på matematikundervisningen i skolan. Eleverna måste helt enkelt ges bättre grundkunskaper i privatekonomi.

– Trösklarna visar sig vara betydligt högre att ta sig över för den som ska förstå all den information som sprids kring till exempel PPM-systemet, säger Per Arne Ström.

Finansinspektionen har fått regeringens uppdrag att bidra till hur man ska kunna öka kunskapen inom området ”räknefärdighet”. Den nu framlagda rapporten är ett led i detta och den lutar sig också mot andra liknande internationella undersökningar. Tidigare internationella studier visar att förmågan att lära sig räkna avtar bland gamla människor.

– Det hjälper inte med en mängd information och fakta om den som får materialet inte kan förstå och bearbeta detta, konstaterar Per Arne Ström.

FI:s rapport pekar på att ju bättre kunskapen är i räknefärdighet, ju enklare blir det att hantera den finansiella förmågan, det vill säga att ta rätt beslut kring bolån, pensionssparandet eller planera för sin

privatekonomi.

Stavros Louca är kanske Sveriges mest kända mattelärare. Han bekräftar att svenska ungdomars mattekunskaper generellt sett halkar efter.

– I en matematikbok som ges ut både i Sverige och Finland har kraven i den svenska utgåvan sänkts för att möta svenska ungdomars kunskapsnivå, konstaterar Stavros Louca.

– Det finns inga genvägar till att förmå eleverna att förstå matematik. Däremot kan man avdramatisera ämnet, göra det roligare och mer inspirerande.

Viktor Garbowski, 15 år, Jad Mahmod, 16 år, och Nashwan Salah, 16 år, tre av Stavros Loucas elever i Rinkebyskolan. Samtliga går i årskurs nio men läser redan matte på gymnasiets första årskurs. Under samtalet demonstrerar de sina färdigheter genom att beräkna cylindrars areor och förklara Pytagoras sats. Trots att alla tre har MVG i matte ställer dock begreppet inflation, och hur den på sikt påverkar till exempel banksparandet, till det något .

Stavros Louca griper in med den auktoritet – och charm – som vunnit elevernas gillande. Snabbt och pedagogiskt förklarar han genom att rita upp ett exempel som de tre eleverna omedelbart tycks snappa.

– Så här är det hela tiden. Nyligen ställde en av kamraterna en fråga om aktier och det slutade med en hel lektion i ämnet, säger Jad Mahmod.

Stavros bekräftar och avslöjar att en av eleverna omedelbart efter lektionen gick och köpte några H&M-aktier som sedan steg efter några dagar och som eleven kunde sälja med vinst.

THORBJÖRN SPÄNGS thorbjorn.spangs@dn.se 08-738 10 16 “

“Ta makten över din plånbok” DN 5 februari 2011

“För några år sedan var jag med när kronofogden chattade om sms-lån med ungdomar. Signaturen WHAAAAT undrade varför man skulle betala tillbaka mer än man lånat och tyckte att det ”lät helt stört”. Ränta var alltså ett okänt begrepp.”

“Därför blir jag inte förvånad när Finansinspektionen varnar för att många unga saknar kunskap nog för att fatta bra privatekonomiska beslut. Men det är ändå oroväckande eftersom vardagen är full av viktiga val – från mobilavtal till pensionsförvaltare.

För att inte tala om alla lån det görs reklam för. Ett dagsfärskt exempel från ett stort postorderföretag: Ett lån på 3 000 kronor som ska betalas på två år och som kostar 168 kronor per månad kan se billigt ut. Men den som kan räkna ser att lånet kostar över 1 000 kronor. Dyrt!

Landets privatekonomer har länge fört en kampanj för att få in ämnet på skolschemat. Men med bättre mattekunskaper och mer diskussioner och praktiska övningar på till exempel samhällskunskapen borde man komma långt nog.

Diskussionen behöver föras hemma vid köksborden också. För dig som vill prata privatekonomi med ditt barn finns flera hjälpmedel. På www.ungkonsument.se kan ni till exempel göra en budgetkalkyl för den som vill flytta hemifrån, läsa på och jämföra olika sparalternativ.

På www.kollpacashen.se – ett samarbete mellan Finansinspektionen, Konsumentverket och kronofogden – finns bland annat en frågesport som ni kan tävla mot varandra i. De olika svaren ger bra ingångar för samtal. Sajten innehåller också en bra länksamling. Hos Danske Bank finns två webbspel om privatekonomi (www.pefb.se) – det ena för låg- och mellanstadiebarn, det andra för tonåringar.

Det kan låta trögt och pråktigt, men initiativen är lovvärda.

Kunskap är makt, och ju fler som tar makten över sin ekonomi, desto bättre. virve.hedenborg@dn.se

DN 8 feb 2011:

S-kvinnor: "Mer resurser till vården"

“Mer resurser krävs för att förbättra den svenska vården, enligt en ny rapport från S-kvinnor. ”Vi vill lyfta blicken från skattesänkartävlingen”, säger förbundsordförande Nalin Peggul och riktar en känga mot det egna partiet.”

“Andra länders folkhälsa förbättras samtidigt som Sveriges står still, visar det socialdemokratiska kvinnoförbundets rapport. I dag har sjukvårdspersonalen inte tid att göra sina jobb, patienter hamnar i kläm och privata aktörer plockar samtidigt ut stora vinster.

Att Sverige satsar allt mindre på vården är enligt rapporten anledningen.

– Ska vi ha en bra rättvis, sjukvård kommer det att kräva resurser. Då kan man inte tävla om skattesänkningar eller bli moderater light. Vi måste våga stå för det här, säger S-kvinnors förbundsordförande Nalin Peggul till DN.se.

Någon exakt siffra på hur mycket mer som behöver läggas på vården årligen presenteras inte i rapporten. Syftet med den är snarare att få igång diskussion om vården både i samhället och internt i partiet, enligt Peggul.

Hon säger att Socialdemokraterna har varit dåliga på att stå upp för sina åsikter om skattefinansierad vård. Mycket för att inte förarga skattebetalarna.

– Vi vill lyfta blicken från skattesänkartävlingen, säger Nalin Peggul. Viljan för att betala skatt för vården är hög bland svenska folket, enligt rapporten. Något som Peggul håller med om.

– Ska vi ha en bra rättvis, sjukvård kommer det att kräva resurser, säger hon.

Rapportens slutsats blir att det behövs en förnyelse i sjukvårdssystemet, som i huvudsak bör finansieras av skatter. Den kommer fram till att riksdagen bör utforma mål för hälsan och visioner för sjukvården.

”Mer vård för pengarna och mer pengar till vård” presenteras på tisdagen och har sammanställts av tidigare LO-ekonomen Dan Andersson.

Susanne Jacobsson
susanne.jacobsson@dn.se “

Regeringsalliansen och oppositionen.

Den borgerliga alliansen bildades 2004 när de borgerliga partiledarna lovade att bada i en tunna hos Maud Olofsson. Det blev inget bad. På våren 2005 skrev de var för sig motioner till riksdagen om förslag till skattelättnader, så som visats här i det föregående. För 2006 hade de sedan gemensam motion om skatterna mm.

Hur det sedan gick är en lång historia som hittills behandlats i Sven Winnells sammanställningar 36-39h till 36-39z och 36-39za till 36-39zj. Det är tusentals sidor.

Viktigt i alliansens politik är jobbskattevdraget och det de kallar arbetslinjen och utanförskapet. I alliansen har moderaterna under ledning av Fredrik Reinfeldt tagit ledningen och beskriver sig som ett nytt arbetarparti. Hans huvudmotståndare är det socialdemokratiska arbetarpartiet.

Lars Ohly i vänsterpartiet har långt om länge avsvurit sig bekantskapen med den sovjetiska kommunismen, men har stämpeln kvar hos alliansen. Mud Olofsson har på tal om Ohly med vämjelse sagt att hon inte vill ha något med en kommunist att göra. När socialdemokraterna samarbetat med vänsterpartiet har socialdemokraterna hos alliansen nästan också blivit kommunister, som är något sämre än socialister som ibland kan accepteras. I USA är “socialist” ett skällsord.

På TV-Axess visas nu en serie om amerikanska inbördeskriget 1861-1865. Det handlade om slavar, de plockade bomull åt slavägarna i södra USA som inte ville mista den billiga arbetskraften. Men man krigade i början utan att låtsas om slavproblemet. Först några år in på 1860-talet lagstiftade nordstaterna om frigivning av slavar i söder långt innan kriget tog slut. Sedan tog det cirka hundra år innan slavättlingarna någorlunda fick mänskliga rättigheter i USA.

Alliansens attityder påminner om slavägarnas inställning till jämlikhet. Alliansens ekonomiska politik går ut på att gynna de välbeställda och anklaga de sämre lottade för att fuska, inte vilja arbeta

och vilja leva på bidrag. Sjuka, arbetslösa och pensionärer och icke-pensionärer med låga inkomster är dagens negrer i utanförskap.

Många som vill ha arbetsinkomster hittar inte någon som vill betala för deras arbete. Det finns behov av arbetskraft i skola vård och omsorg och det finns behov av nya bostäder, men de som ska styra pengarna dit gör det inte. Jobbskatteavdrag lämnas till största delen till sådana som har goda inkomster och inte behöver de bidrag jobbsavdragen är.

Ett besvärande utanförskap innehas av sådana med höga inkomster och utan den empati som behövs för att se svårigheterna för dem med låga och isynnerhet de lägsta inkomsterna.

Socialdemokraterna har inte följt upp jobbskatteavdragen på ett lämpligt sätt. Inför valet 2006 beskrev socialdemokraterna aldrig hur jobbskatteavdragen var, Göran Persson talade om annat. I TV-utfrågningarna före valet hade det funnits möjligt gå in på dem, men det skedde inte och programledarna undvek jobbskatteavdragen. Vid besök i en socialdemokratisk valstuga visade det sig att den socialdemokratiska representanten där inget visste om jobbskatteavdragen.

Inför valet 2010 beskrev socialdemokraterna inte jobbskatteavdragen (som gynnade en del socialdemokratiska väljare), istället talades mycket om en ny förmögenhetsskatt som skulle ge 4 miljarder kr (en obetydlig inkomst för staten vid sidan av de stora kostnaderna för jobbskatteavdragen), och en ökad fastighetsskatt som inte skulle drabba någon vanlig människa, men ändå vara en skatt. De många småhusägarna som pinats av fastighetsskatterna litade inte på försäkringarna att den nya fastighetsskatten inte skulle drabba dem.

I lördagsintervjun i P1 den 29 januari 2011 intervjuade Tomas Ramberg socialdemokraten Veronica Palm, bl a om den nya förmögenhetsskatten, hon kunde inte ge några tillfredsställande svar, hon visste inte vad som skulle kunna beskattas. Intervjun visade att hon inte kan vara lämplig som ny partiledare.

Mycket har det pratats om sjuk-och arbetslöshetsförsäkringarna, och att försäkringstagarna bör arbeta, men pratet hjälper inte mycket när det inte finns lediga jobb som passar.

Me borttagen förmögenhetsskatt kan man tro att näringslivet får en aning hjälp att utvecklas och samma kan gälla om man avstår från en ny fastighetsskatt.

Det s k näringslivet har alltid önskat lägre skatter, det bör bemötas på lämpligt sätt och socialdemokraterna bör skärpa sig då. Det är viktigt med ett välmående näringsliv, men näringslivet är benäget att strunta i välfärdsfördelningen och ha intresset inriktat på att utnyttja arbetskraften så mycket som möjligt. De anställdas fackföreningar är viktiga för samhällsutvecklingen.

Näringslivet lever under konkurrens och är beroende av marknadsföringar med reklam som ofta fördummar människor och får dem att köpa sådant de egentligen inte behöver. Om man inte konsumerar tillräckligt mycket går näringslivet omkull. Nationalekonomerna står för det mesta på näringslivets-arbetsgivarnas sida och inte hushållens sida. Om näringslivet fick bestämma skulle alla deras skatter tas bort och alla regler om arbetarskydd tas bort i linje med de regler slavägarna i USA hade före inbördeskriget. **Kom ihåg:**

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.

- A1:** att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
- A2:** att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

- B1:** att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
- B2:** att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Svenskt Näringsliv Nyhet Publicerad: 2010-10-26”

"Låt förmögenhetsskatten vara för evigt begravd"

“Få politiska hot har haft så negativa effekter på kapitaltillförseln till näringslivet som socialdemokratins hot att återinföra förmögenhetsskatten. Därför är det glädjande att Socialdemokraterna nu börjar inse att den hör till historien, säger Urban Bäckström i en kommentar till de rödgrönas skuggbudget.

Thomas Östros förklarade, i samband med att den rödgröna budgetmotionen presenterades, att partiet inte längre vill återinföra förmögenhetsskatten. Det är ett besked som **Urban Bäckström** uppskattar.

- Förmögenhetsskatt leder till att kapital lämnar landet och inte kommer tillbaka. Därför har praktiskt taget alla andra länder avskaffat den. I den rödgröna budgetmotionen föreslås att förmögenhetsskatten ska utredas. Vad som nu behövs är inte en sådan utredning utan en snabb och tydlig markering att den skatten är för evigt begravd och inte ersätts med någonting lika skadligt för företagen.

- Arvs- och gåvoskatterna avskaffades av en socialdemokratisk regering. Redan då borde också förmögenhetsskatten avskaffats. Nu gjorde regeringen Reinfeldt det, vilket var mycket bra, slutar Bäckström.”

DN 13 nov 2010:

“Han tvärvänder om skatten”

“Socialdemokraterna bör släppa kravet på att återinföra fastighetsskatten. Det föreslår partiets ekonomisk-politiska talesman Thomas Östros – som plötsligt gör en helomvändning i frågan.”

“För mindre än tre veckor sedan presenterade [Socialdemokraterna](#), [Miljöpartiet](#) och [Vänsterpartiet](#) sin gemensamma rödgröna budgetmotion, som bland annat innehåller ett förslag om en ny fastighetsskatt.

Nu vill Thomas Östros inte längre kännas vid den uppgörelsen. Han föreslår att Socialdemokraterna släpper fastighetsskattefrågan och i stället accepterar den nuvarande modellen som den borgerliga regeringen infört.

– Jag tycker att man ska öppna för att inte använda sig av fastighetsskatteverktyget och att vi ska ha det system som finns i dag. Man ska vara öppen och ärlig och säga att vi blir av med ett fördelningspolitiskt verktyg, men å andra sidan skapar vi inte en oro kring ett fastighetsskattesystem bland medborgarna, säger Thomas Östros.

Han menar att det finns många goda ekonomiska skäl att ha en fastighetsskatt men att det samtidigt finns ett kompakt motstånd mot denna påлага bland medborgarna.

Inför valet hade de rödgröna svårt att få trovärdighet kring sitt förslag om fastighetsskatten.

– Det måste man ta till sig. Det är faktiskt bättre att ha lugn och ro på fastighetsskatteområdet för breda medborgargrupper. Det är bara när man har blocköverskridande uppgörelser som man kan ha ett

fastighetsskattesystem av den typ vi hade en gång i tiden, säger Thomas Östros och understryker att detta är än så länge hans uppfattning och inte partiets.

Han efterlyser samtidigt en större översyn av hela skattesystemet. Det nuvarande systemet anser han vara fullt av irrationaliteter och hål. Att globaliseringen medför ökad rörlighet för kapital innebär också att skattesystemet måste anpassa sig efter det.

– Beskattning av kapital kan inte skilja sig kraftfullt mellan olika länder inom samma ekonomiska område. Bolagsskatten är ett tydligt exempel på det. Vi ser en press nedåt på bolagsskatt i flera länder. Sverige har stora internationella koncerner och då spelar bolagsskatten en helt avgörande roll för deras investeringsvilja, säger Thomas Östros.

Han vill inte gå in på vilka skatter som bör sänkas och vilka som bör höjas i ett framtida skattesystem. Han konstaterar bara att det inte finns utrymme för vare sig några större skattesänkningar eller större skattehöjningar framöver.

Men hur ska välfärden finansieras om det till exempel blir press nedåt på bolagsskatterna?

– Huvudvägen till att öka resurserna måste vara ökad ekonomisk tillväxt och fler i arbete. Människor i jobb är det som är helt avgörande för välfärdens finansiering. Lyckas man inte med jobbpolitiken så kommer man inte att lyckas med välfärdspolitiken, säger Thomas Östros.

Hans Olsson
hans.olsson@dn.se “

Från LOs hemsida 7 feb 2011:

“Arbetarrörelsen är ett frihetsprojekt”

“Vårens samtalsserie på LO-borgen om socialdemokratins idéer har inletts. Först ut var Anna Johansson, ordförande för S i Göteborg tillika ledamot av Kriskommissionen, Stefan Löfven, förbundsordförande IF Metall samt Eric Sundström, redaktör på Dagens Arena. Moderator var LO-tidningens chefredaktör Johanna Kronlid.

Anna Johansson beskrev ogenerat hur socialdemokratin kommit att uppfattas som både självgod och introvert. Hon menade att partiet ibland sökt makten för maktens egen skull och att man blivit lite för duktiga på att prata system och bevara det vi byggt upp. Eric Sundström höll med.

– Arbetarrörelsen är väldigt bra på att vara nostalgisk och att påminna sig om gamla segrar, men samhällsanalysen, exempelvis vad globaliseringen medfört för vanliga löntagare och stressade barnfamiljer, saknas.

Även Stefan Löfven pekade på partiets konservativa ådra och särskilt svårigheten för socialdemokraterna att förnya sin politik i regeringsställning.

– Hela den politiska diskussionen har snurrat kring departementens arbete, utredningar och propositioner.

Stefan Löfven menade också att arbetarrörelsen misslyckats med integrationsfrågan och att man i allt för stor utsträckning nöjt sig med att sopa undan problemen. Också Anna Johansson ser det som

nödvändigt att arbetarrörelsen närmar sig integrationsfrågan, men då från ett helt annat håll än vad mörkerkrafterna gör.

- Det är mindre en fråga om invandring och mer en känsla av att bli lämnad i sticket av samhället, känslan av att inte veta vad som händer framåt; kommer min mamma få hjälp när hon blir gammal, kommer mina barn få en bra skolgång, kommer jobben att finnas kvar?

En stor del av samtalet kretsade kring det internationella uppdraget. Löfven påminde om att arbetarrörelsen alltid varit internationell, men att vi inte lyckats så bra på den punkten. IF Metalls ordförande efterlyste därför en facklig-politisk strategi:

- Hur kan vi säkerställa att den europeiska arenan faktiskt är till godo för löntagarna, inte till nackdel. Att inte den europeiska arbetsmarknaden blir sådan att vi tvingas sänka våra villkor. Hur gör vi en facklig och politisk strategi på global nivå?

En stor del av samtalet kom att kretsa kring arbetarrörelsen som frihetsprojekt och särskilt då problemen med de ökande klassklyftorna och bristen på s-märkt utbildningspolitik. Eric Sundström menade att det behövs en tydlig satsning på utbildningsfrågorna.

- Tappar arbetarrörelsen utbildningspolitiken så förlorar vi vår själ.

Anna Johansson gav en tydlig känga åt andra partiers skolpolitik:

- När andra pratar om att sänka kraven i skolan så tänker jag att det är ju inte skolan som ställer krav på ökade kunskaper, det är ju ett kommande arbetsliv. Det är klart att vi kan säga att det räcker att man kan halva alfabetet och få alla betyg godkända, men det hjälper ju inte.

De kommer inte att vara konkurrenskraftiga på en framtida arbetsmarknad som kommer att ställa allt högre krav.

När samtalet led mot sitt slut avslutade Eric Sundström med en konkret fråga med en internationell touch:

- Varför kan man inte driva en stor global facklig kampanj med kravet att inte ge VM i fotboll till länder som inte erkänner ILOs konventioner?

Ta del av svaret från Stefan Löfven i [LOs webb-tv](#).

Nästa samtal i serien är torsdag 17 februari. [Se hela vårens program här.](#)

Text: Jonas Wall “

Svenskt Näringsliv 2011-02-09:

Christer Ågren: "Facken borde vara stolta"

“Avtal 2011 Förra årets avtalsrörelse gav ett lyckat resultat, om man får tro Medlingsinstitutet. Samtidigt pågår förberedelserna inför höstens avtalsrörelse. "Det finns ingen anledning för facken att revanschera sig", säger Christer Ågren, vice vd på Svenskt Näringsliv. "De bör vara stolta över att ha bidragit till att få fart på ekonomin" “.

“Den svenska modellen håller än. Det förklarade Medlingsinstitutets gd Claes Stråth när han presenterade rapporten Avtalsrörelsen och lönebildningen 2010 på tisdagen. Arbetsmarknadens parter lyckades hantera den svåra ekonomiska krisen, skapa förutsättningar för fortsatta reallönelyft, ökad sysselsättning och lönenivåer som den konkurrensutsatta industrin kan leva med.

Som bekant kom lönenormen att hamna på 3,5 procent på två år. De avtalade löneökningarna för hela ekonomin ligger på 1,8 procent 2010 och väntas landa på 1,6 procent 2011.

Enligt Medlingsinstitutet har också arbetskostnaderna successivt sjunkit på senare år även om de fick en skjuts uppåt efter 2007 års avtalsrörelse.

– På längre sikt har Sverige haft högre löneökningar jämfört med omvärlden men skillnaderna tenderar att minska. 2009-2010 ökade de igen beroende på att anpassningen till krisen gick långsammare, säger Bo Enegren på Medlingsinstitutet.

2010 års förhandlingar genomfördes med finanskrisen färskt i minnet, vilket ledde till att arbetsgivarna lättare kunde få gehör för sina lönekrav. Nu finns en oro för att den fackliga motparten går på offensiven inför nästa avtalsrörelse som drar igång redan i höst.

– Om man tittar på löneutvecklingen i Sverige och jämför med övriga OECD-länder har vi faktiskt haft normala löneökningar de senaste åren. Det finns ingen anledning att revanschera sig utan facken bör vara stolta över att ha bidragit till att få fart på ekonomin och en nedgång i arbetslösheten, säger Christer Ågren.

Medlingsinstitutet varnar också för konsekvenserna av en starkare krona. Sedan 2009 har kronkursen stärkts med åtta procent.

– Om trenden fortsätter och kronkursen stärks med ytterligare 6-7 procent kan det bli jobbigt för företagen. Man kan se det redan nu i kvartalsrapporterna, säger Bo Enegren.

Enligt Medlingsinstitutet är huvudintrycket att 2010 års lönebatalj inte var mycket till batalj. Antalet varsel om stridsåtgärder var 16 jämfört med 22 2007 och antalet verkställda stridåtgärder 7 mot 5 2007. En nyhet var de många varslen inom industrin. Konflikten med Pappers ledde dessutom till strejk.

Christer Ågren delar inte synen att det gick lugnt till under 2010, bland annat med tanke på de många varslen inom industrin.

– Det krävdes stora ansträngningar för att skapa förståelse för att exportföretagen är märkessättande eftersom en del fack inte ville acceptera det. Det fick bland annat sitt uttryck i pappersarbetarnas och elektrikernas strejker.

– Många av stridsåtgärderna var också orimligt oproportionerliga. Ett exempel är när Elektrikerna varslade om strejk. Två strejkande elektriker på Oskarhamns kärnkraftverk kunde ha fått konsekvensen att kärnkraftverket stängdes.

Ytterligare en trend som Medlingsinstitutet pekar på är den lokala lönebildningen. I avtalen finns färre individgarantier och de är dispositiva vilket ger de lokala parterna mer att säga till om. För arbetsgivarna är den lokala lönebildning en fortsatt högprioriterad fråga.

– Vi kommer att driva frågan kraftfullt även under nästa avtalsrörelse. Det ligger i linje med medarbetarnas förväntningar. De vill inte få en lön som är fastställd i en tabell, utan i dialog baserad på de egna insatserna, säger Christer Ågren.

Claes Stråth ser lägsta lönerna som en av huvudfrågorna under höstens förhandlingar. Han tror också att det finns goda förutsättningar för att den svenska modellen håller ett varv till. Att industrins och tjänsteföretagens förbund synkat sina scheman och dessutom diskuterar formerna för ett nytt industriavtal borgar för detta. ”Det finns flera positiva signaler, så det blir väl bra det här”, sade han under presskonferensen då rapporten släpptes.

[Henrik Svidén](#) “

Från www.swedishnuclear.se

“Framtidens kärnkraft. Nu startar forskningen”

“ I dagarna startar planeringen av en stor svensk-fransk forskningssatsning kring framtidens kärnteknik. Nu söks *15 doktorander och 10 nydisputerade forskare* till projektet, en unik satsning i storleksordningen 110 miljoner kronor.

– Du behöver inte vara kärntekniker för att vara intressant för oss, säger Jan Blomgren, föreståndare för Svenskt Kärntekniskt Centrum. Det är viktigare att du är en duktig materialvetare, teknisk fysiker eller kemist än att du kan alla reaktordetaljer. Vi kommer att erbjuda snabbkurser i reaktorfysik. Nu söker vi brett, detta är en forsknings-satsning som spänner över hela det tekniska spektrumet.

Tre svenska universitet är med i satsningen – KTH, Chalmers och Uppsala, och det är doktorander från dessa universitet som kommer att få tillbringa tre av fyra år av sin utbildningstid i Provence i södra Frankrike. Laboratorierna som kommer att användas ligger utanför Marseille.

Forskning i Frankrike

Forskningen i Frankrike kommer att kretsa kring två nya kärnreaktorer. Dels Jules Horowitz-reaktorn, som just håller på att byggas och är en forskningsreaktor som är till för att testa material och bränslen innan de används i riktiga reaktorer, dels Astrid, en reaktor som ska visa att det går att förstöra kärnavfall genom att återanvända kärnbränsle.

– Bränslet kan köras fem gånger genom reaktorn och då får vi bara en procent kvar av den långlivade radioaktiviteten. Plutoniet går från

en halveringstid på 24 000 år till 30 år. Detta görs redan i laboratorier i dag, exempelvis på Chalmers, men Astrid ska visa att det går att göra i industriell skala.

Återanvänder kärnbränsle

Astrid-reaktorn är en så kallad Generation IV-reaktor, en natriumkyld snabbreaktor som kan återanvända existerande kärnbränsle och därigenom sluta bränslecykeln. Dess främsta syfte är att ta fram metoder att förstöra dagens kärnavfall, men som biprodukt kommer reaktorn även att producera el motsvarande behovet hos en stad av Göteborgs storlek. Startdatum för Astrid är 2022, då reaktorn ska vara färdigbyggd och driftklar. 2012 fattas beslut om storlek och övergripande design, och 2017 ska detaljutformningen vara klar.

– Det blir alltså mycket roligt att vara doktorand på det här projektet mellan 2012 och 2017, då den riktigt svåra forskningen görs. De som arbetar med det här måste vara kreativa – ingenting är givet från början, säger Jan Blomgren.

Många utmaningar

– Det krävs omfattande säkerhetsanalyser för att undersöka att reaktorn är stabil i alla lägen. För att rita hela anläggningen och dessutom utveckla bränslena som ska användas i den, ställs det höga krav eftersom avfallet från dagens kärnkraftverk är så radioaktivt. Det krävs alltså mycket duktiga kemister. Dessutom behöver man hitta material som klarar av de höga temperaturer och andra påfrestningar som det här kommer att innebära, säger Jan Blomgren.

Arbetet med Jules Horowitzreaktorn är också mycket framtidsinriktat. Här utvecklar forskarna testutrustning.

– Det handlar om mekanisk konstruktion; vi behöver maskinteknologer och tekniska fysiker. Mycket är rena konstruktionsuppgifter – men uppgifterna är så komplexa och nyskapande att de är av

forskningskaraktär. Det finns också rena kärnfysikuppgifter, exempelvis driftsplanering.

Hjälper cancerdiagnostik

Horowitzreaktorn kommer att köras parallellt med en mängd olika tester. Dessutom kommer den att tillverka radioaktiva ämnen som används till cancerdiagnostik på sjukhus.

– Under det senaste året har det varit brist på Teknetium-99m, på grund av att båda reaktorerna som producerar ämnet har haft driftstopp eftersom de är cirka 50 år gamla, vilket har ställt till stora problem på sjukhusen i Europa. Det krävs en ständig produktion av ämnet eftersom det sönderfaller snabbt och produktionen inte får brytas. Att klara den driftplaneringen blir en utmaning.”

Ny Teknik 9 feb 2011:

“Av: [Monica Kleja](#)

Sverige satsar 100 miljoner på fem år för att bland annat utveckla en reaktor som ska bränna kärnavfall och generera plutonium. Beslutet, som har varit hemligstämplat, är en del i det internationella samarbetet kring ESS i Lund.

Den 12 augusti i fjol beslutade regeringen, med dåvarande forskningsminister Tobias Krantz i spetsen, att satsa på kärnteknikforskning och utbildning i samarbete med Frankrike. Satsningen beskrivs vara den hittills största statliga på området sedan 80-talet.

Ärendet fanns på en hemlig lista, en skugglista, internt kallad B-listan, och beslutet och de påföljande avtalen hemligstämplades.

Satsningen på kärnteknik ingår i ett större svenskt-franskt samarbete, som också inbegriper forskning kring acceleratorteknik och klimatfrågor och som omfattar över en halv miljard kronor.

Sverige anslår medlen i utbyte mot att fransmännen engagerar sig och medverkar i designen av och finansieringen av forskningsanläggningen ESS i Lund. Frankrike betalar runt 10 procent av konstruktionskostnaden på 13 miljarder.

- Avtalet med Frankrike innebär att svenska forskare nu får åka till Frankrike för att bland annat arbeta med utvecklingen av Astrid, säger Jan Blomgren, föreståndare för Svenskt kärntekniskt centrum och anställd på energikoncernen Vattenfall.

Astrid är en kommande fransk avancerad forskningsreaktor, placerad i Marcoule i Provence i södra Frankrike. Den väntas bli unik, eftersom man vill köra den på två sätt.

Man ska dels försöka att bränna återtaget kärnavfall som plutonium och americium, dels generera nytt plutonium - ungefär lika mycket som man klyver. På så sätt blir reaktorn självförsörjande.

Enligt Jan Blomgren ska svenskarna också forska på hur plutonium-239 ska kunna upparbetas i stor industriell skala för att bli bränsle i framtida "Astrid-reaktorer".

- Det är massor med utmaningar i detta, inte minst miljömässigt och tekniskt, och det går inte i dag att definiera vilken som är den svåraste, säger han.

Svenskarna får också möjlighet att arbeta vid den nya franska materialtestningsreaktorn Jules Horowitz, som byggs i Cadarache i Frankrike. Fokus blir hur snabbt dagens svenska reaktorer åldras.

Anslagen ska finansiera 15 doktorander och 10 disputerade forskare - utlysningen startar i vår.

Astrid blir en snabb reaktor

- **Astrid** betyder "Advanced sodium technological reactor for industrial demonstration".
- **Det ska bli en så kallad snabb reaktor**, som utnyttjar snabba neutroner, vars kärnklyvningsförmåga kan vara upp till sju gånger högre jämfört med dagens svenska "långsamma" reaktorer.
- **En grov modell** väntas bli klar under 2011. Reaktorn ska sedan börja byggas 2017 och tas i drift 2022.
- **Astrid ska kunna** köras som både brännarreaktorer och bridreaktor och sägs i Frankrike bli en uppföljare till bridreaktorerna Phénix och Super Phénix.
- **Astrid ska använda** Mox-bränsle, en mix av utarmat uran-238 och upparbetat plutonium-239.
- **Astrids effekt** förväntas bli 600 MW. Liknande natriumkylda reaktorer utvecklas i Indien, Ryssland, Japan och Kina. “

DN 30 dec 2010:

”Skandal att myndigheterna struntar i människors oro.”

“Konstnären Lars Jonsson och filmaren Jan Troell om vindkraften: Lokala opinioner som strider för sitt närlandskap möts av total nonchalans från statliga myndigheter. “

“Den pågående utbyggnaden av vindkraften är ett intrång i landskapsbilden som till omfång och påverkan är jämförbar med 1900-talets utbyggnad av Norrlandsälvarna. Vindkraftverk har en avgörande visuell inverkan på landskapet och den oro och ångest som de skapar måste tas på allvar. Någon seriös forskning om hur människor påverkas existerar inte. Det är närmast att betrakta som ett brott mot mänskliga rättigheter när lokala opinioner möts av nonchalans från statligt håll. En fortsatt expansion kräver en mycket stor omsorg om lokalisering och hänsyn till naturvärden och människors hälsa och miljö, skriver Lars Jonsson och Jan Troell.”

“För att avläsa och uppleva ett landskap måste vi låta blicken landa i en punkt, den så kallade flyktpunkten som låter vår hjärna avläsa avstånd och teckna perspektiv, det vill säga orientera sig i rummet. I öppna landskap blir det ofta en avlägsen punkt som krönet av ett berg, en vik eller dunge i fjärran.

Ett vindkraftverk med snurrande rotorblad drar alltid till sig vår blick och vi kan inte etablera denna flyktpunkt, vi kan med andra ord inte avläsa landskapets visuella värden. Landskapet förlorar därmed sitt värde som landskap. Detta är en biologisk funktion hos vår hjärna. Vi kan göra experimentet att se ut över ett

landskap och aldrig låta ögat fixera eller vila i en bestämd punkt, mycket snart infinner sig en påtaglig stress som tvingar oss att avskärma oss från synbilden.

Den pågående vindkraftsutbyggnaden är ett intrång i den svenska landskapsbilden som till omfång och sin påverkan på naturvärden är att jämföra med 1900-talets utbyggnad av Norrlandsälvarna. Vindkraftverk har en avgörande visuell inverkan på landskapet och möter nästan undantagslöst lokalt motstånd. Den oro och ångest som vindkraften ger många människor och dess långsiktiga påverkan på hälsa och välbefinnande måste tas på allvar.

Miljöminister Andreas Carlgren har tyvärr valt att möta denna växande oro med maktspråk. Uttalanden som att ”lokala tillfälliga opinioner ska inte få avgöra vindkraftsutbyggnadens framtid” eller att ”kommunerna sätter käppar i hjulen” tyder på en bristande respekt både för den enskilda människan och kommunernas nuvarande vetorätt i vindkraftsfrågor.

Den svenska allemansrätten har medfört att många människor engagerar sig i våra gemensamma natur- och landskapsvärden. Den ”lokala opinionen” som Carlgren tycks se ner på är de människor som valt att bo på landet för landskapets och naturens skull. För de flesta är landskapet själva grunden för det som sammanfattas inom begreppet natur eller miljövärd, landskapet som helhet är det rum där naturen möter oss, den plats där vi får kontakt med och utvecklar vår naturkänsla.

Ofta framförs argument att vi i Sverige har en stor yta och få människor varför det måste kunna gå att hitta platser för etablering som inte skapar konflikter. Laga skiftet och torparsystemet har i stora

delar av södra och mellersta Sverige skapat en utspridd bebyggelse utan stora obebyggda landskapsrum medan i Tyskland och England landsbygden fortfarande domineras av stora privata landområden och en bebyggelse koncentrerad till samhällen.

I landskap som till exempel Västergötland, Halland, på Öland och Gotland finns sällan områden där vindkraften inte innebär intrång i boendemiljöer. En fortsatt expansion bör föregås av en mycket bredare och nationell diskussion om vilka områden som är lämpliga och vilka som bör sparas i sin helhet. De sista tio åren har präglats av en slags huggsexa där kommunerna kommer i kläm mellan starka ekonomiska intressen och enskilda medborgares försvar av sin hembygd.

Vindval är statens ”forskningsprogram för att ta reda på hur vindkraft påverkar människor, natur och miljö” men styrs helt av politiska direktiv att underlätta för vindkraften. Någon seriös forskning om vindkraftens inverkan på människors hälsa och miljö existerar över huvud taget inte.

Projektet ”Vindkraft i öppet landskap, skog, fjäll och hav – lokala förutsättningar för acceptans” som löper mellan 2010 och 2012 skall exempelvis ”identifiera förutsättningar och strategier som skapar acceptans hos lokalbefolkningen för vindkraftsetableringar”. I glättiga broschyrer illustrerade med fotografier av kvinnor och barn serveras påståenden som ”vindkraftsetableringars negativa effekter på miljön har hittills visat sig vara små och få jämfört med effekterna från andra verksamheter”. Vindval är knappast att betrakta som ett forskningsprogram utan snarare ett politiskt instrument för att kratta manegen för vindkraften. Detta är djupt odemokratiskt och i konflikt med den Europeiska landskapskonventionen som Sverige undertecknat

men ännu inte ratificerat.

Riksantikvarieämbetet har utrett frågan om hur den Europeiska landskapskonventionen från 2001 skall implementeras i svensk lagstiftning. I deras betänkande uttrycks att ”konventionen ställer krav på att vardagslandskapet och den enskildes upplevelser ska beaktas och uppvärderas och att en större hänsyn skall tas till det upplevda landskapet. För att uppnå intentionerna i landskapskonventionen behövs aktivt tillämpade lagar och hänsynsregler som håller undan oacceptabla förändringar av landskapet”. Allt detta står i konflikt med den nu förda politiken kring vindkraften.

Förra årets beslut att etableringar av över sju vindkraftverk enbart behöver provas mot miljöbalken (möjligheten att pröva mot plan och bygglagen togs bort) har flyttat makten från den enskilda människan och lokalsamhället till förmån för vindkraftsindustrin. Den gedigna erfarenhet och kunskap som finns i många kommuner om att bedöma byggprojekt ur en landskapsarkitektonisk och mänsklig social vinkel gick därmed förlorad, av den orsaken avstyrkte till exempel Boverket förslaget.

Prövning av vindkraftverk mot miljöbalken är ofta ett slag i luften då 1) miljökonsekvensbeskrivningarna är beställda av vindkraftens intressenter och utförda av beredvilliga konsulter, 2) det saknas grundläggande forskning på området och 3) samtliga myndigheter har fått uttalade direktiv om att underlätta för vindkraften. För närvarande saknas ett brett skydd för landskapet som visuell miljö i miljöbalken – att fullt ut skriva in landskapskonventionens andemening i svensk lag skulle ändra på detta, men regeringen dröjer, av vilken orsak?

Om vindkraften skall byggas ut i den takt och i den omfattning som regeringen bestämt, kräver detta mycket stor omsorg om lokalisering och hänsyn till naturvärden och människors hälsa och miljö. Det är en rättslig skandal och närmast att betrakta som ett brott mot mänskliga rättigheter när lokala opinioner som enbart strider för sin rätt att behålla värdet av sitt närlandskap möts av total nonchalans från statliga myndigheter. De som värnar om landskapet som en gemensam naturresurs borde höja sin röst.

Lars Jonsson

konstnär

Jan Troell

filmare “

“SNABB UTBYGGNAD

- **Den installerade** effekten i vindkraft-verken har ökat kraftigt de senaste åren. Vid årsskiftet 2009/10 låg den på 1.448 MW.
- **Elproduktionen** för helåret 2009 var 2,5 TWH, en ökning med 26 procent från året innan. Vindkraftens andel av den totala nettoproduktionen av el var 2009 ca 1,9 procent. Vattenkraften svarade samma år för 48,8 procent och kärnkraften för 37,4 procent. År 2020 ska vindkraften – enligt nuvarande planer – producera 30 TWH el. Källa: Energimyndigheten “

DN 10 feb 2011:

”Vit makt-våld ett lika stort hot som islamisk extremism”

“Regeringen och Exit Fryshuset: Sverige behöver ett strategiskt förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism. Vi vill varna för att det offentliga samtalet alltför ensidigt fokuserar på islamism. Debatten har tyvärr inte klarat av att överskrida de enskilda extremistmiljöernas sfär. Nu måste vi identifiera likheterna mellan olika extremistiska miljöer och klarlägga hur de triggat varandra. Vi vet inte hur morgondagens extremism gestaltar sig, skriver Birgitta Ohlsson och Robert Örell.”

“Kampen mot våldsam religiös och politisk extremism måste intensifieras. Att Skandinavien första självmordbombare slog till i Stockholms julhandel och att svenska medborgare kort därefter greps i Danmark misstänkta för att ha planerat ett blodigt terrorattentat mot Jyllandspostens redaktion har skakat om oss alla djupt.

Vi vill samtidigt varna för att det offentliga samtalet fokuserar alltför ensidigt på islamism när Sverige behöver ett strategiskt förebyggande arbete mot all form av våldsbejakande extremism. Vi för fram det budskapet i dag på en internationell konferens om extremism som anordnas i Stockholm av Fryshusverksamheten Exit i samarbete med British Council och University of St. Andrews.

En expanderande extremiströrelse kan få effekten att deras extrempolitiska motpoler göds.

Exit befarar att ett ensidigt fokus i debatten på våldsam islamism samt dåd av våldsbejakande islamister kan bidra till ett ökat rekryteringsunderlag för vit makt-miljön i Sverige som är lika omfattande som för ett decennium sedan.

Exit, Säpo och Brå har konstaterat att vit makt-miljön ytligt har ändrat karaktär. Attribut som kläder, frisyrier och symboler har tonats ner. Men fortfarande är målet ett etniskt homogent och kulturellt samhälle under ett upplyst diktatoriskt ledarskap.

På regeringens uppdrag genomförde Säpo och Brå en undersökning av vit makt-miljön och den autonoma vänstern, "Våldsam politisk extremism", som presenterades 2009. Extremistmiljöerna bedöms vara konstanta de närmaste åren. Däremot finns en risk inom både den autonoma vänstern och vit makt-miljön för att mindre grupperingar av mycket radikala aktivister bildas och gör sig skyldiga till mycket allvarliga politiskt motiverade brott.

Den svenska vit makt-miljön har vid en internationell jämförelse en tydligare avsikt att beväpnas sig. Säpo och Brå bedömer i rapporten att den svenska vit makt-miljön, i och med tillgången på vapen och sprängmedel, våldskapital och erfarenhet av grovt våld, allvarligt skulle kunna skada delar av det demokratiska samhället eller någon av dess grundläggande funktioner. Det är en latent hotbild som vi inte får blunda för.

Den svenska debatten om extremistiska miljöer har tyvärr inte klarat av att överskrida de enskilda extremistmiljöernas sfär. Under 1990-talet var nazism och vit makt-miljön högt upp på den politiska agenda. Mordet på fackföreningsledaren Björn Söderberg av svenska nynazister och Malexandermorden, där gärningsmännen hade

nazistsympatier, bidrog. Efter den enorma skadegörelsen under EU-toppmötet i Göteborg 2001, handlade debatten i stället om vänsterautonoma grupper.

Verksamheten Exit på Fryshuset, som sedan 1998 arbetat med avhoppare från vit makt-rörelsen, och haft omkring 600 klienter, har vid åtskilliga tillfällen kontaktats av personer som vill lämna vänsterextrema grupper, våldsbejakande islamistisk extremism eller kriminella gäng. Likheten i den påverkan som olika extremistiska grupper utövar på sina anhängare är slående.

Exit har sett att vissa individer med våldsbejakande extremistiska åsikter vandrar mellan extremistiska grupper. Att fortsätta livet i en annan utanförskapsmiljö, där du inte behöver ifrågasätta dina gärningar eller revidera intränade beteendemönster, kan vara betydligt lättare än att försöka leva efter samhällets normer.

En trend som i sammanhanget bör granskas är att internetsidor som sprider våldsbejakande islamistiska budskap har anpassats till västerländsk publik i syfte att rekrytera. I början av december förra året lade till exempel den somaliska terrorgruppen al-Shabab ut en rekryteringsvideo på svenska på nätet.

Forum för levande historia har genomfört flera värderingsundersökningar bland svenska gymnasieelever kring attityder mot judar, romer, muslimer, homosexuella och invandrare. Det finns en kärna av omkring 20 procent som uttrycker tydligt intoleranta attityder, framförallt pojkar från socioekonomiskt marginaliserade hem, som kan riskera att utgöra en grogrund för framtida extremism.

Regeringen lät förra året Ungdomsstyrelsen utvärdera Exit, bedömningen är att det finns ett fortsatt behov av avhopparverksamhet från vit makt-miljön. I Europa och i Sverige vinner högerextrema partier terräng. Förra året fick ett nazistparti säte i en kommunal församling då Svenskarnas parti fick ett mandat i Grästorp.

Vi vet inte hur morgondagens extremism gestaltar sig. I stället för att fortsätta se de extremistiska rörelserna som isolerade företeelser måste vi identifiera likheterna mellan dem och klarlägga hur de triggas varandra. Den våldsbejakande islamismen får aldrig underskattas, den utgör ett hot mot demokratin som måste tas på mycket stort allvar. Men det får inte innebära att vi blundar för andra former av våldsam religiös eller politisk extremism.

Ett strategiskt förebyggande arbete mot all form av våldsbejakande extremism är en investering som Sverige inte har råd att avstå från om vi vill förhindra framtida terrorbrott.

Birgitta Ohlsson

EU- och demokratiminister

Robert Örell

verksamhetschef Exit Fryshuset”

Forskning.

Sveriges professorer/professurer skapar nya kunskaper och håller reda på det som finns. Men det finns ingen förteckning över professorerna. Utbildningsdepartementet har ingen, Höskoleverket har ingen, Jag har efterfrågat en förteckning många år utan att det blir någon förteckning.

Professorer finns i statskalendern, men den är utgiven av ett privat bokförlag och kostat bortåt 2000 kr. På bibliotek kan den finnas, men får inte lånas hem. Att kopiera på biblioteken kostar många hundra kronor. Högskolor och universitet har ofta dåliga uppgifter om professorer på sina hemsidor, och bara undantagsvis svarar de på förfrågningar.

Det är ett mysterium hur utbildningsdepartementet kan sköta sina uppgifter utan en förteckning över professorer och vad de gör.

Det finns på Internet en portal forskning.se, men den ger inte svar om professorerna.

Skolverkets länkskafferier: skriver man in forskning i en sökruta kan man få 187 träffar, men ingen förteckning över professorer.

Skriver man in professorer blir det 4 träffar, men ingen önskad förteckning.

Se område 105 i <http://wimnell.com/omr36-39zd.pdf>

DN 5 feb 2011:

“Kritiskt läge för havens fiskbestånd”

“Tillståndet för världens fiskbestånd är fortsatt kritiskt visar en ny sammanställning från FN:s livsmedelsorgan FAO. Ändå ökar vår fiskkonsumtion, i snitt äter vi 17 kilo fisk per person och år.

I rapporten ”The state of world’s fisheries” slår FAO fast att närmare en tredjedel av världens fiskbestånd är överfiskade eller utfiskade. Den högsta siffran sedan sjuttioalet, trots att fiskefrågan under senare år hamnat högt på den politiska dagordningen efter flera larm om tillståndet i världens hav. 1974 var vart tionde fiskbestånd överutnyttjat.

– Det är mycket oroande att det inte har skett någon förbättring i beståndens tillstånd, säger Richard Grainger på FAO i en kommentar. EU hör fortfarande till värstingarna. Över 70 procent av bestånden inom unionen är överfiskade.

– Det är tuffa siffror. Ändå är det bättre än för några år sedan. Då var 86 procent överfiskade, säger Fredrik Arrhenius på Fiskeriverket. Närmare en halv miljard människor är beroende av fiske och fiskodling för sin livsmedelsförsörjning, visar FAO:s siffror.

Den globala fiskkonsumtion är rekordstor. I snitt äter varje människa 17 kilo fisk per år. Den ökningen täcks framför allt av att det odlas alltmer fisk, som håller på att gå om vildfångad fisk som födokälla.

Det illegala fisket är fortfarande ett stort problem. Värden för mellan 70 och 140 miljarder kronor per år försvinner till följd av olagligt fiske, enligt rapporten.

– Det är otroligt stora belopp. Det motsvarar mellan 20 och 25 % av värdet för det legala fisket, säger Janne Fågelgren på Fiskeriverket.

I exempelvis Västafrika beräknas de verkliga fångsterna vara 40 procent större än vad som rapporteras.

– Det betyder att länderna går miste om uteblivna inkomster, inte minst i form av licenspengar, säger Janne Fågelgren.

ANNIKA NILSSON annika.nilsson@dn.se 08-738 16 21”

Problemen har hopat sig och finns framför allt i de sociala miljöerna som formar de inre verkligheterna.

Människorna främst ansvariga för utvecklingen, vilket gör en omfattande planering möjlig. Alla människor har enligt demokratins idé rätt att delta i besluten. Man kan hävda att de då också när de deltar har skyldighet att delta på ett medvetet och kunnigt sätt.

Hur framtiden kommer att bli beror av i vilken utsträckning demokratins medborgare är medvetna om och har kunskaper om förändringskrafterna, styrningsproblemen och planeringsproblemen. Goda planeringar och styrningsbeslut kan inte komma till om inte medborgarna förstår samhällsplaneringens problem. Bristerna i fråga om förståelsen är nu så stor att de är ett hot mot en möjlig bra framtid.

De moderna utvecklade industrisamhällena är mycket specialiserade och så komplicerade att de är svåra att overblicka. De är så komplicerade att man kan räkna med att de som ytterst ansvarar för besluten inte riktigt vet vad de styr, bl a på grund av brister i planeringarna. Specialiseringen har bl a medfört en stark uppdelning av vad man kan kalla produktion och konsumtion. Uppdelningen har givit till resultat kommersiella system med mycken reklam och propaganda som kan tänkas ofta förvilla människorna. De kommersiella reklam- och propagandasystemen, som på det hela taget vädjar till människornas kortsiktiga krav eller önskningar, har i stor utsträckning kopierats av de politiska partierna. Partierna arbetar nu mycket kortsiktigt och behandlar de långsiktiga problemen illa.

Specialiseringen har också medfört att utbildning och förvärvsarbete skilts åt, vilket har nackdelar. Elevernas liv i skolan tycks ofta isolerat

från arbetslivet och vuxenlivet för övrigt. Eleverna förbereds inte tillräckligt väl för livet efter skolan.

Informationsflödena i de utvecklade samhällena är numera så omfattande att de flesta har svårt att hinna med att ta del av och bearbeta informationerna på ett tillräckligt bra sätt.

Det har hopat sig en mängd problem :

- * Problem som följer av befolkningsökning och minskade materiella tillgångar har ökat behovet av medvetna goda styrningar.
- * Samhällena har blivit så specialiserade och komplicerade att det är svårt att få överblick över dem och förstå hur de arbetar.
- * Människornas kunskaper om sig själva och deras medvetande om ansvaret för utvecklingen är för litet. Människorna har genom demokratin givits makt att påverka utvecklingen, men saknar på det hela taget kunskapsmässiga förutsättningar att fatta medvetna goda beslut.
- * Reklam för kommersiella produkter gör samtidigt reklam för kortsiktigt tänkande. De förtroendevalda representanterna i demokratin är benägna att falla in i det kortsiktiga tänkandet och fästa större avseende vid kortsiktiga krav än vid långsiktiga.
- * Vill man styra mot en framtid utan elände och katastrofer måste man beakta att demokratins idé medför krav om att alla har tillräckliga kunskaper och är tillräckligt ansvarsmedvetna, men informationsflödena börjar växa människor över huvudet.
- * Genom medvetna planeringar kan konflikter upptäckas i god tid och man kan då styra så att man undviker konflikterna. Planeringsverksamheter går ut på att skaffa fram kunskaper och bli kunskaper om

kunskapsbrister så att kunskapsluckorna kan fyllas. Men planeringsverksamheterna är utvecklade och kunskaperna om planerings- och framtidsproblemen små .

* Flera liknande satser kan ställas upp, men de nu uppställda räcker för att visa att problemen framför allt ligger i de sociala miljöerna i vilka ingår människornas inre verkligheter med kunskaper och värderingar etc.

Det är en viktig uppgift att ge alla kunskaper om framtidsproblemen. Alla vuxna i Sverige och världen bör känna till dem och det bör ordnas så att de kan följa med i vartefter inträffade förändringar i problemen. Eleverna i grundskolan bör få kunskaper om dem så tidigt som möjligt och bör sedan under skoltiden utveckla dem.

Att snabbt genomföra en bred utbildning av hela svenska folket och världens folk kan vara svårt. Det blir då viktigt att försöka ge goda kunskaper åtminstone till nyckelpersonerna i de många institutionerna och organisationerna som på ett avgörande sätt fattar de framtidspåverkande besluten. Särskilt viktigt blir det att ge kunskaper åt dem som utforskar och sprider kunskaper.

Sverige och världen.

DN 24 dec 2010:

“Östern återtar sin makt”

“I dag, julafton 2010, firar stora delar av Världen att ett barn föddes för mer än två tusen år sedan. Tanken svindlar om man i stället skulle försöka blicka lika långt framåt i tiden. Det är svårt nog att gissa vilka stora händelser som ska inträffa under de närmaste decennierna.”

“Klart är ändå att mycket i Världen snart kommer att vara annorlunda än nu. Starka utvecklingstrender pekar mot att Nordamerika, Europa och Japan får lämna utrymme åt två växande giganter. Fram till år 2050 blir Kina och Indien alltmer dominerande i den globala ekonomin (se grafiken).

Förändringen blir dramatisk, men egentligen handlar det inte om något helt nytt. I stället rör det sig om ett återtag till den fördelning som rådde redan vid vår tideräknings början. Beräkningar av brittiske ekonomen Angus Madison visar att Kina och Indien hade världens största ekonomier så tidigt som runt år 0.

Detta övertag höll ända fram till perioden 1750–1800 då den industriella revolutionen lyfte Europa – och senare även USA och Japan. Från denna tid och långt därefter trycktes Kina och Indien ned av europeiska kolonialmakter. Sedan under 1900-talet, när Europas position i världen försvagades, blev det i stället amerikanerna som övertog den globala dominansen.

Men det är endast de senaste 200–250 åren, grovt räknat, som västvärlden har kontrollerat huvuddelen av den globala ekonomin. Nu liknar den perioden alltmer en historisk parentes, som redan är på väg

mot sitt slut.

Folkmängden faller utslaget när Kina och Indien lyfter från århundraden av fattigdom och stagnation. Det är visserligen långt kvar innan huvuddelen av deras invånare närmar sig västerländsk materiell standard och fortfarande finns många hinder. Men den samlade kraften hos dessa två länder är redan enorm, liksom deras möjlighet att driva fram förändringar på världsarenan.

En lång tillbakablick behövs för att förstå vår framtid. Den globala omvandling som för tillfället pågår är inte unik, annat än att den numera huvudsakligen sker i fredliga former. Det är ett framsteg för mänskligheten att ekonomisk makt kan förflyttas i stor skala och att detta inte måste utlösa krig.

Starka spänningar, liksom störningar av olika slag, är ändå svåra att slippa undan. Den globala finanskrisen kan ses mot bakgrund av att supermakten USA lever över sina tillgångar och tvingas hämta resurser från snabbväxaren Kina. Europa är upptaget av egna problem, medan den tidigare uppstickaren Japan har gått in i en långvarig stagnation.

Världen har inte längre ett enda politiskt maktcentrum som Washington eller finansiellt som New York. I stället uppstår alltmer omfattande nätverk mellan huvudstäder och finansplatser runt om i världen. Kina och Indien kommer att spela en alltmer framträdande roll, men blir knappast några supermakter av USA:s sort.

Denna väldiga omvandling inrymmer både möjligheter och faror. I bästa fall kan det uppstå en ny maktbalans där olika länders intressen jämkas mot varandra, så att man gemensamt kan dra fördel av öppna

globala marknader och effektiv arbetsfördelning. Men det kräver både starkt ledarskap och ökat samförstånd, bland annat kring att bygga upp nya fungerande institutioner i stället för den numera föråldrade ordning som skapades efter andra världskriget.

Motsatsen, som kan ligga i förlängningen av dagens situation, innebär tvärtom mer av blockering och handlingsförlamning. Risker för våldsamma konflikter i stor skala är fortfarande begränsad, men hotet består främst i bristen på gemensamt ansvarstagande oavsett om det gäller frihandeln eller klimatfrågorna. Den globala situationen blir mer instabil, vilket leder till fler svårlösta och kostsamma kriser.

Vilken väg som världen kommer att välja är ännu en öppen fråga. Men när det gäller ekonomisk utveckling så överväger det hoppfulla, trots alla de problem som oftare uppmärksammas. Totalt sett är fler människor än någonsin på väg mot ett välstånd som ger dem större egna möjligheter.

Julens budskap om frid på jorden får nog inte fullt genomslag, med de väldiga förändringar som ligger framför oss. Men en fredlig omvandling av världen är fullt möjlig, trots att historieböckerna rymmer många exempel på motsatsen.

johan.schuck@dn.se 08-738 14 04 “

DN 5 feb 2011:

“Sverige skrumpnar”

“Ibland plaskar det till i ankdammen – i våra medier får plötsligt en och annan pedofil och Ranelids turer på dansgolvet samsas med vad som händer i Egypten. Provinsialismen gör en kort paus. Som nu när hela arabvärlden är i uppror med konsekvenser för oss alla, och jag menar då inte löpsedlarnas löften om att förbättra vårt sexliv eller förhindra demens.

En av vår tids paradoxer är hur globaliseringen krympt Världen samtidigt som vi vet allt mindre om vad den har för sig. Ty om världen krympt har Sverige skrumpnat, numera mest sysselsatt med sig självt. Det är besynnerligt. Världens rasande snabba omvandling borde av ren självbevaringsdrift i ett litet land få alarmklockorna att ringa och leda till en kraftig utbyggnad av både utrikesförvaltning och mediernas utlandsbevakning emedan små folk, språk och stater alltid löper risken att försvinna från kartan.

Men av verklighetsföraktande lättsinne har Sverige gjort precis tvärtom.

Korrespondenter och diplomater är närbesläktade djur. Dessutom är båda starkt utrotningshotade och har fått se sina yrkesvillkor dramatiskt förändras under senare år. Det beror på att de är dyra i drift och på vår bild av hur Världen ser ut och fungerar. Tyvärr begås ofta våld på världsbilden för att passa till de pengar som inte finns.

Diplomater och korrespondenter har framför allt ett gemensamt: de måste vara på plats. Just denna rent fysiska närvaro är deras existensberättigande. Bara så skapas de personliga kontakter och den lokalkännedom som är förutsättningar för varje djupare förståelse och för att ge uppdraget kontinuitet. En uttrycknings- eller längre reportergera kan aldrig ersätta korrespondenten på plats och ingen influen

utrikesminister den ambassad som finns där därför att den inte kan finnas någon annanstans. Ytterst handlar både diplomati och journalistik om att vid rätt tidpunkt vara på rätt plats och känna de rätta personerna; så blir de stora, insiktsfulla reportagen till eller vårt lands intressen tillvaratagna i en kritisk situation.

Men personer kommer och går; alla är vi dödliga, blir förflyttade, pensioneras eller försvinner efter nästa val. Institutioner däremot måste bestå. Kvalitetstidningen måste också i framtiden rapportera om Tyskland och Sveriges förbindelser med låt oss säga Argentina överleva också den mest seglivade svenska regering.

Därför är det så svårt att förstå varför den svenska närvaron utomlands rustats ner. Antalet korrespondenter har under senare decennier sjunkit kraftigt samtidigt som dagens förkrympta utrikessidor inte ger de få som finns kvar utrymme för sina texter. Oftast tar bilden större plats än texten, trots att en utredande längre artikel säger mer än tusen bilder. Förvisso, här talar en ikonoklast: men den som inte tror mig kan ju med hjälp av uteslutande televisionen försöka förstå vad som händer i Egypten.

Radions rapportering därifrån demonstrerar just vikten av att (sedan länge) vara på plats. Inget annat medium har kunnat inhämta detta förspång som väl i grunden bottnar i en annan filosofi, insikten att världen inte improviserat låter sig skötas "hemifrån". En herostratiskt ryktbar chefredaktör på en av Stockholms två stora morgontidningar (en ledtråd; inte denna) sade en gång att bevakningen av EU och Bryssel kunde skötas "per telefon". Det var djärvt, om inte tänkt, så i alla fall sagt. Men om man inte ens har ett telefonnummer?

Samma sjuka tycks ha spritt sig till utrikesförvaltningen. I en ohelig allians av socialdemokratisk småskurenhet och borgerlig likgiltighet stängs nu en hel rad ambassader och personal tas hem. Vad som under långa tider plöjts, besåtts, götts, vattnats och skördats, läggs i träda. Skulle behov uppstå är tanken att någon tjänsteman får resa ut och

försöka sätta en planta i vad som då inte längre är god jord. Denna träda går hand i hand med förstöring av kunskapskapital och de personliga kontakter som ofta avgör allt.

Kanske tror de ansvariga att de själva har tillräckligt med sådana. Den svenska politiska eliten brukar så småningom få smak på utrikespolitik. Här rör det sig ändå om en annan division och det är kul att vara du och bror med dem som verkligen har makt och bestämmer.

Ibland förväxlas dock detta med eget inflytande. Den nuvarande svenske utrikesministern är i amerikanska ögon en medelstor hund som uppför sig som en stor; det kan för all del tolkas som motvilligt beröm. Ty varje annan svensk utrikesminister vore sannolikt i bästa fall en liten som uppför sig som en medelstor. Men i detta beröm finns också en ordentlig portion sarkasm och en kylig taxering av Sveriges internationella betydelse.

Polemiskt kan man fråga sig om ett så litet land i periferin som Sverige egentligen behöver någon utrikespolitik. Åtminstone omvärlden är nog skeptisk; de stora aktörerna lyssnar bara sällan på svenska politiker annat än av ren artighet. Dessa politikers eftermäle kommer heller inte att bestå i vad de en gång sade till den amerikanske presidenten eller han till dem. Inte heller om de var Barack med honom eller ej.

I stället kommer de att bedömas för vad de gjorde för den utrikesförvaltning som har till uppgift att långsiktigt slå vakt om svenska intressen och Sverige i världen. Just nu ser utkastet till detta eftermäle magert ut.

richard.swartz@chello.at

Richard Swartz är journalist, författare och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. “

FORSKNING & FRAMSTEG 1-2011:

“Staffan Ulfstrand: Vattna grannens krukväxter och få en livförsäkring”

" Människan är den mest framgångsrika djurart som någonsin existerat på Jorden, om framgång mäts i andel av den globala resursmängden. Tiotusentals andra arter är på fallrepet till följd av vår egocentriska ombyggnad av Jordens ekosystem.

Ett nytt år står för dörren. Hur stor, kan man undra, blir förlusten av biologisk mångfald under det enda året 2011 - en tidrymd kortare än en blinkning i livets historia på vår ensamma planet?

Många förutser en framtid med ett överflödande folkhav, ett skadskjutet klimat, sönderfallande ekosystem, svält och törst. Dessa prognoser kan inte viftas bort. Hotet mot mänskligheten är mänskligheten.

Som alla arter har även *Homo sapiens* fått sina egenskaper genom naturligt urval. Vissa anlag ökar i frekvens, medan deras alternativ minskar. Somliga individer får helt enkelt fler barn och barnbarn än andra.

I ETIOPIEN HAR MAN PÅTRÄFFAT de äldsta fossila ske lett-delar, cirka 200 000 år gamla, som inte går att skilja från motsvarande från moderna människor. För ungefär 70 000 år sedan tog sig en eller flera människogrupper över Röda havet till Arabien, och uppfyllde till slut hela världen. Här och var mötte de människor av en annan art, som av något skäl försvann förr eller senare. De egenskaper som gav våra artfränder deras framgång hade givetvis inte uppstått i en handvändning. I deras psyke ingick vissa drag som gav dem förutsättningar för deras expansionsförmåga. Viktigast var sannolikt

förmågan att samverka och att lära av varandra. Kort uttryckt: de hade förmågan till kultur.

Kultur är hela den mängd av kunskaper, regler och sedvänjor som finns i en grupp utan att detta beror på gemensamma arvsanlag. I stället är det den sociala inläringen-"efterapningen"-som skapar en för varje grupp karakteristisk kultur. Socialiteten är en förutsättning för kulturen.

Varje grupps kultur innehåller ett detaljerat regelverk som måste följas till punkt och pricka: snyltare, svikare och snikare straffas hårt. Samtidigt förändras kulturen snabbt jämfört med det darwinska urvalet. Därigenom ökar den vår förmåga att hantera nya situationer.

För omkring 15 000 år sedan insåg ett antal snillen i Mellersta östern att "förslavandet" av vissa ätliga växt- och djurarter skulle vara ett sätt att säkra och öka näringstillgången. Det blev början på den befolkningsökning som nu hotar vår arts fortlevnad. Samtidigt har den möjliggjort den snabba tekniska utvecklingen: om 1 procent av alla människor är snillen, finns det fler snillen bland tio miljoner än bland tio tusen.

MÄNNISKANS SOCIALITET ÄR UNIK. Även individer som inte är släkt gör varandra tjänster utan att förvänta sig gentjänster. Likväl är Jorden en arena för konflikter. Varför?

Framför allt därför att människors "snällhet" är selektiv och företrädesvis utövas inom en viss grupp. På otaliga sätt markerar vi våra grupptillhörigheter. Människor i många länder exponerar hellre och tydligare att de hör till en viss etnisk grupp eller stam än till en nation. Anhängare av olika religioner utmärker sig med speciella symboler och ritualer. Den ohyggligaste varianten är när barn ärras eller stympas för att outplånligt fastlägga deras grupptillhörighet. Visst avstår vi svenskar pengar till nödlidande som drabbats av en tsunami eller som flyr från förföljelse till vårt land, men det allra mesta stannar

i Sverige, kallas för skatt och gynnar i första hand medborgarna.

Det har alltid varit viktigt för människor att stödja sin grupp eftersom den är en förutsättning för överlevnad och förökning. Genom så kallade prosociala beteenden - alltifrån att vattna grannens krukväxter till tapperhet i fält - bidrar individen till att stärka gruppssammanhållningen. Sådana beteenden kan se altruistiska ut, men skenet bedrar. I själva verket är de inbetalningar till den egna livförsäkringen.

Antag att experternas prognos är korrekt och att mänskligheten är på väg in i en existentiell kris. Kommer våra psyken, genom årmiljoner formade av naturligt urval som premierat "vi mot dem", att klara av den omställning som krävs för att inkludera alla människor i en enda grupp?

Den som lever länge får se...

Staffan Ulfstrand. Pensionerad professor i zoologi, författare till många populärvetenskapliga böcker och reseledare. “

DN 11 feb 2011:

“Italien blir svartare. Vänstern lämnar fältet öppet för fascismen.”

“Böcker. Anders Bergman: ”Italiens svarta hjärta. Fascismens återkomst” Sekel bokförlag”

“Under 2000-talet har hela Europa tagit några steg åt höger. På den parlamentariska nivån har kartan färgats blå, medan undervegetationen fått allt större svarta fläckar av ren fascism.

Nu kan ”höger” betyda många saker och de två nyansförskjutningarna har inte nödvändigtvis med varann att göra. Ändå finns minst en gemensam nämnare: vänsterns abdikation. Något som kanske är särskilt tydligt i Italien. Många har påpekat att det nog inte enbart är Silvio Berlusconi oemotståndliga karisma som garanterat hans maktinnehav så länge, utan lika mycket frånvaron av ett trovärdigt vänsteralternativ.

Hans vacklande ställning har dessutom tvingat honom att stödja sig på just fascistiska krafter. Med förfärande resultat: förföljelser av romer, en hjärtlös immigrationspolitik och lagar som uppmuntrar medborgargården – där tvättäkta fascister gärna går i främsta ledet.

Och rekryter saknas inte. Mer eller mindre våldsbenägna fascistpartier värvar i dag allt fler anhängare bland frustrerade, arbetslösa italienska ungdomar, berättar historikern Anders Bergman i den lilla boken ”Italiens svarta hjärta”. Och det, menar han, beror bland annat på att det nästan inte finns några politiska motkrafter mot de militanta nyfascisterna.

Som förstås är särskilt starka i traditionellt svarta regioner, Milano och Venedig, men som numera också skördar allt större framgångar i utsatta områden i Rom där vänstern förut varit stark. Dessutom i kraft av metoder som nyss var motståndarnas: sociala insatser, ungdomsgårdar och hjälp till bostäder.

Bergmans bok är en kartläggning av den italienska fascismens mycket levande tradition, från rötterna hos Benito Mussolini, över ideologen Julius Evola och 1970-talets öppna terror fram till dagens förgreningar in i parlamentariska partier. Tyvärr är den bitvis rörigt skriven och lite väl närsynt – förtjänstfullt synar Bergman organisation för organisation, men på ett sätt som gör att överblick och sammanhang delvis går förlorade.

Fascismen har en särställning i Italien, ett land som aldrig gjorde upp med det svarta arvet efter kriget, och i dagens politiska uppgivenhet har den en bördig mylla. Men politisk pessimism är inte en exklusivt italiensk specialitet. Få frågor är lika angelägna att belysa som den alleuropeiska fascismens pågående uppsving, och trots svagheter bidrar Bergmans bok med viktiga ljusglimtar.

LARS LINDER lars.linder@dn.se “

DN 16 feb 2011:

”Så här kan EU med enkla medel stödja Nordafrika”

“Leif Pagrotsky (S): EU måste gå från ord till handling när det gäller Nordafrika. Det gäller vår egen ekonomi och freden och stabiliteten i vårt närområde.

EU:s politik gentemot Nordafrika har länge varit lam och ointresserad. Nu är det dags att lämna högtidstalen och bevisa i konkret handling att vi kraftfullt vill bidra till en gynnsam utveckling i hela området. Både ett moraliskt ansvar och ett första rangens egenintresse talar för detta. Det handlar bland annat om att slutföra arbetet med ett frihandelsområde runt Medelhavet, erbjuda ländernas studenter plats vid våra universitet och stödja moderniseringen av offentlig förvaltning och offentliga tjänster. Verktygen ligger på bordet framför oss – nu gäller det för EU:s politiker att se till att de används, skriver Leif Pagrotsky.”

“Glädjen över händelserna i Egypten och Tunisien behöver snabbt kanaliseras till konkret handlingskraftig politik för att stärka chansen till en positiv utveckling. När de gamla förtryckarregimerna faller kan vi inte veta vilken väg utvecklingen kommer att ta. Det kan bli demokratiska, sekulära stater, men det kan också bli Iranliknande eller andra religiösa förtryckarregimer, eller bara oreda om den gamla ordningen försvinner utan att ersättas av någon ny. Vi har sett alla sorters exempel på vad som blivit resultatet där breda folkliga massrörelser har kastat ut sina plågoandar, alltifrån Polen till Iran och Zimbabwe. Resultaten är ingalunda förutsägbara.

EU måste nu engagera sig kraftfullt för att bidra till en gynnsam utveckling i hela Nordafrika, i stället för den lama och ointresserade politik som länge präglat detta lågprioriterade område. Det gäller att stärka möjligheterna för en höjning av levnadsstandarden för breda befolkningsskikt, att stödja en modernisering av förvaltning och offentliga tjänster och andra åtgärder som kan stödja ekonomisk och social utveckling.

Vi har inte bara ett moraliskt ansvar för att bidra till utvecklingen för våra närmaste grannar, vi har också ett första rangens egenintresse i deras utveckling. Det gäller vår egen ekonomiska utveckling. Expanderande marknader och konkurrenskraftiga leverantörer bidrar till att också vårt välstånd växer. Stabilitet och fred i vårt närområde är ett självklart europeiskt egenintresse, inte minst gynnar det vårt säkerhetspolitiska läge. För mig är det självklart att demokrati är en sämre mylla för internationell terrorism än diktatur och förtryck. God utveckling i Nordafrika minskar också migrationstrycket på Sydeuropa.

Dessutom talar de senaste årens utveckling för att tillväxt kan bidra till kraven på demokrati. Under krisåren 2007–10 steg BNP i Egypten med 19 procent och i Tunisien med 12 (Sverige 0), och det tycktes som att demonstranterna dominerades av välutbildade, engelskspråkiga stadsbor som inte längre finner sig i att vara ett undantag från sina likar i andra länder som lever i demokratier.

Det finns mycket EU kan göra. Redan 1985 beslutades vid ett möte i Barcelona att upprätta ett frihandelsområde runt Medelhavet före 2010, men i dag, 25 år senare hindras den ekonomiska

utvecklingen fortfarande av många olika sorters handelshinder. Bristen på energi och beslutsamhet i detta arbete är en stor besvikelse för de av oss som engagerat oss och lagt ner arbete på detta konkreta men ändå visionära projekt. Detta arbete bör nu slutföras och det bör ges snabbt besked till våra grannar att så skall ske.

Inför EU:s senaste utvidgning med 12 nya medlemmar byggde vi upp en omfattande och mycket framgångsrik verksamhet för att de nya medlemsstaterna skulle komma ifatt oss andra när det gällde all sorts offentlig förvaltning: livsmedelssäkerhet, miljöpolitik, skatteuppbörd, lagstiftning, korruptionsbekämpning, rättsväsende och mycket annat. Den kapacitet för sådan kunskapsöverföring som då fanns bör återväckas för att erbjudas de av våra grannar i Nordafrika som är intresserade.

I Europa har 46 länder byggt upp ett enastående samarbete på högskoleområdet för att underlätta för studenter att röra sig över gränserna. Examina och kurser har samordnats och studenter och arbetsgivare kan jämföra olika utbildningar på ett sätt som aldrig förekommit tidigare. Konkurrensen pressar universiteten till välbehövliga kvalitetsförbättringar. Alla länder i Nordafrika bör nu inbjudas att delta i detta framgångsrika samarbete som hittills varit geografiskt slutet. Jag förstår inte varför Kazakstan kan vara med men inte Tunisien.

Vi bör också kraftigt utöka antalet studenter från våra södra grannländer och erbjuda dem plats på våra universitet och högskolor. Få andra initiativ skulle kunna betyda mer för den långsiktiga

påverkan på våra relationer än detta. Samtidigt skulle det påskynda kunskapsspridningen och stegra tillväxten, även om det är en mer långsiktig effekt.

Kulturlivet är också ett område där ett ökat utbyte har goda spridningseffekter, skapar förståelse och nyfikenhet för varandras särart och vidgar kontakterna på bred front.

Demokratin kan inte slå rot och fungera utan partier, men där sådana inte finns för att de varit förbjudna kan de inte skapas från utlandet. En väg att gå är att uppmuntra de politiska partier i Europa som ändå har kontakter med likasinnade att utveckla dessa. Det kan vara verkningsfullt men är kostsamt och måste i så fall finansieras med bidrag från EU:s budget.

Detta är några exempel på områden där EU kan göra verklig skillnad genom att agera konkret med vardagliga medel. Det skulle bli ett välgörande svar till alla de kritiker som klagat på att EU blivit allt mindre relevant i världen genom att koncentrera så mycket energi på inåtvänt arbete med organisationsstrukturer och annat som bara de närmast sörjande begriper.

Det är dags att gå från högtidstalens stora ord om allt fint EU står för till bevis i handling. Det har kanske varit EU:s svagaste gren de senaste åren, men det är den mest kraftfulla när man förmår mobilisera den. För att lyckas måste vi bekämpa vanan att dela upp världen i vi och dom. Vi måste skapa mindre skarpa gränser mellan Europa och omvärlden, därför att vi nu ser så tydligt att det ligger i vårt egenintresse.

Vi behöver inte erbjuda Egypten eller Tunisien medlemskap i EU, men vi borde erbjuda dem den vardagliga samhörighet och samarbete som passar mellan grannar. Verktygen ligger på bordet framför oss, tjänstemännen behöver bara klartecken från politikerna att använda dem. Men det har visat sig lätt att prata vision, men svårt att släppa in kamelost på EU-marknaden.

LEIF PAGROTSKY riksdagsledamot (S)”

“**Leif Pagrotsky är född 1951** i Göteborg, socialdemokratisk politiker och ekonom. Han är ordinarie riksdagsledamot samt ledamot i Riksbanksfullmäktige. I riksdagen har Pagrotsky suttit sedan 2002. Dessförinnan var han bland annat statssekreterare i finansdepartementet.

Pagrotsky har haft flera ministerposter i Göran Perssons regeringar 1996–2006. Bland annat var han statsråd i statsrådsberedningen 1996–97 med ansvar för bland annat vapenexportfrågor. Han var handelsminister 1997–2002, näringsminister 2002–2004 och utbildnings- och kulturminister 2004–2006.

Källa: Riksdagen, Wikipedia “

Att utforma politiken.

Förteckningen i det följande är ett hjälpmedel för de socialdemokrater som ska utforma den nya politiken.

De som ska utforma politiken är i första hand de socialdemokratiska riksdagsledamöterna, isynnerhet de som har ledande poster i utskotten, partistytelsen, verkställande utskottet och deras tjänstemän samt partiledaren. Sedan ledarna i alla socialdemokratiska föreningar och organisationer.

Man bör börja med att för vart och ett av verksamhetsområdena fråga sig: hur var det, hur är det, hur kan det bli och hur bör det bli, och man bör välja passande tidsavsnitt och inte glömma de långsiktiga avsnitten.

Frågorna och svaren bör följa olika rumsavsnitt: världen, grupper av länder i världen, länder, delar av länder och betrakta både den fysiska världen och den sociala världen som bildas av befolkningar och olika stora grupper av människor.

När det gäller människor bör man beakta olika typer: barn, ungdomar, förvärvsåldrar, pensionärer, sjuka och friska, laglydiga och kriminella, missbrukare, förvärvsarbetande och andra, låginkomster och överklass, producenter och konsumenter, arbetsgivare och anställda, utbildade och outbildade etcetera. Det finns många olika slags grupper som kan kräva hänsyn.

Man bör beakta enskilda och myndigheter och privata och offentliga organisationer.

För olika människor, grupper och organisationer kan finnas olika svar på frågan hur det kan och bör bli. Och frågan om hur det bör bli bör besvaras med hänsyn till påverkan på människornas kroppsliga och psykiska förhållanden och med hänsyn till påverkan på de fysiska och sociala samhällena/miljöerna. Man måste göra klart för sig att förslag om hur det bör bli på ett område kan få fel effekter på andra

områden.

Frågorna om hur det bör bli kan gälla önskade mål men också önskade medel för att nå målen.

Socialdemokraterna som ska utforma den nya politiken bör ha erfarenhet av politiska frågor och kunna skilja på mål och medel.

Värderingarna i slutändan måste gälla människornas kroppsliga och psykiska förhållanden, men också de fysiska och sociala miljöerna. Och i avvägningarna kommer in balansen mellan förhållandena i Sverige och i världen.

De som utformar politiken måste nu mer än förr beakta världens problem, det är det nya.

Viktigt blir hur man ska förhålla sig till FN och EU och deras underorgan.

Klimatproblemet med koldioxiden måste angripas. Men det problemet kan inte nå framgång utan medverkan av fattiga länder. Där måste levnadsstandarden höjas: bättre mat (641-642), bättre bostäder (643), bättre energi-och hygienförsörjning (644), bättre hushållsekonomi (647), bättre sjukvård (61), bättre undervisning (7957). För maten behövs bättre jordbruk o d (63). För samhällsekonomin i fattiga länder behövs bättre myndigheter (6520-6525), bättre handel (653), bättre telekommunikationer (654), bättre transporter (656), bättre finansiella system (657), bättre företagsekonomi o d (658), bättre industrier (66-68) och bättre byggnadsverksamheter (69). För allt behövs bättre teknik (62).

De nämnda förbättringar behövs också i de mer utvecklade länderna. Överallt behövs bättre planering av de fysiska miljöerna (71-72), bättre sociala miljöer (79) och bättre informationsmedier (7914-7919 och 90).

För allt behövs bättre politiska verksamheter (3). Människornas inre verkligheter behöver bli bättre (11-19), de ska styra politiken och alla andra verksamheter.

SW Klassifikationssystem

för verksamheter.

1 Psykologiska och filosofiska verksamheter

- 10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar
- 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
- 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
- 103 Övergripande värderingar Allmänna encyklopedier.
- 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
- 105 Övergripande om forskning
- 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
- 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
- 108 Samhällskunskap.
- 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

11/19 Individernas inre verkligheter.

- 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
- 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
- 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
- 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
- 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
- 16 Individens logik. Vetenskapsteori o d.
- 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
- 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2 Religiösa verksamheter o d

- 20 Övergripande religiösa verksamheter o d
- 21 Allmän religionsvetenskap
- 22/28 Kristna religioner
- 29 Icke kristna religioner o d

3 Politikvetenskaper.Politiska verksamheter.

- 31 Statistik och demografi
- 32 Statsvetenskap
- 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
- 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik

- 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
- 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
- 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
- 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
- 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

36/39 Politiska krav och politiska planeringar:

- 36... om individernas kroppsliga förhållanden.
- 37... om utbildning o d.
- 38... om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
- 39... om sociala miljöer, nöjen, sport o d

4 Sambandsforskningsverksamheter.

- 40. Systemvetenskap. Infostruktur. 41- 49.

5 Naturforskning. Matematikverksamheter.

- 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
- 51 Matematik
- 52 Astronomi, rymdforskning
- 53 Fysik o d
- 54 Kemi o d
- 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
- 56 Paleontologi, arkeologi o d
- 57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
- 58 Botanik.
- 59 Zoologi

6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

- 60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
- 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverksamheter
- 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
- 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
- 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
- 641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
- 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
- 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
- 645 Användning av inventarier o d.

646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård.

65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
6520 -6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
6525 -6529 Militära verksamheter
653 Handelsverksamheter.
654 Telekommunikationsverksamheter.
655 Förlagsverksamheter o d.
656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

66/68 Tillverkning av varor
66 Tillverkning av kemivaror o d
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
68 Tillverkning av komplexvaror

69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
70 Allmänt om konst och kultur.
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimatplanering
72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstupställning
74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
75/77 Bildkonst. 75 Måleri. 76 Grafiskt, 77 Foto
78 Musik (konserter o d 792)

79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport
7911 -7913 Seder och bruk .
7914 -7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.

794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
7951 Sociologi. Socialvård.
7952 -7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
7957 Undervisning o d.
7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d

796- 799 Sport, idrott o d.

8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
80 Språk. Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.

82/89 Skönlitteratur på olika språk
82 Engelsk skönlitteratur o d.
83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
84 Fransk skönlitteratur o d
85 Italiensk skönlitteratur o d
86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d
87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

En planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för människornas verksamheter.

Världen är på katastrofkurs. Vill man undvika katastroferna måste människorna i världen få kunskaper och bli medvetna om hur saker hänger ihop.

Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har arbetats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

Klassifikationssystemet är ett beskrivningssystem som på ett systematiskt sätt redovisar eller ger en bild av världen och dess problem. I systemet klassificeras problemen in så att de och deras samband kan förstås och så att systemet kan bli ett hjälpmedel för styrningar mot framtiden. Det uppgjorda klassifikationssystemet är i första hand ett system för klassifikation av mänskliga verksamheter, och är uppgjort med tanke på att utvecklingen i världen huvudsakligen beror av dessa verksamheter.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om

världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personer, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

(Socialdemokraternas hemsida på Internet måste bli mycket bättre)

**Vad får barnen lära om livet och om att
välja politik?**

Från skolverkets hemsida på Internet 8 feb 2011:

“Nya läroplaner

Grundskolan

[Läroplan för grundskolan](#)

Grundsärskolan

Del 1 och 2 av grundsärskolans läroplan är fastställd och kan laddas ner som pdf. Kursplanerna och kunskapskraven (del 3 i läroplanen) planeras att finnas tillgängliga på webben under slutet av vecka 7.

[Läroplan för grundsärskolan](#)

Sameskolan

[Läroplan för sameskolan](#)

Specialskolan

[Läroplan för specialskolan](#)

Antaganden om undervisningstid

Vi får en del frågor om var man kan hitta Skolverkets antaganden om undervisningstid som gjordes innan kursplanearbetet satte igång. På sidan 16-19 i Skolverkets plan för genomförandet regeringsuppdraget finns informationen.

[Delredovisning av regeringsuppdrag att utarbeta nya kursplaner och kunskapskrav för grundskolan och motsvarande skolformer m.m.](#)

Skolverkets förslag till kursplaner

Se de förslag till kursplaner för grundskolan, sameskolan och specialskolan Skolverket redovisade för regeringen den 30 mars 2010. Se även de förslag till kursplaner för grundsärskolan och tränings-skolan som Skolverket redovisade för regeringen den 1 oktober 2010.

[Se kursplanerna](#)

Senast granskad: 8 februari 2011

Innehållsansvar: [Förskole- och grundskoleenheten](#) “

“Kunskapskraven för grundskolan klara

Skolverket presenterar idag kunskapskraven för grundskolan, sameskolan och specialskolan.

- Detta är den sista pusselbiten i ett viktigt och omfattande arbete med att ta fram nya samlade läroplaner. Skolorna har nu tillgång till alla styrdokument inför den reform som träder ikraft i höst, säger Helén Ångmo, tillförordnad generaldirektör.

I höstas fastslog regeringen de nya kursplanerna för grundskolan. Kursplanen ska ge läraren frihet att anpassa undervisningen efter den elevgrupp de undervisar i, därför sträcker sig det centrala innehållet över tre årskurser, 1-3, 4-6, 7-9. Skolverket kompletterar nu med kunskapskrav för årskurs 3, 6 och 9.

- Hela systemet bygger på att läraren har flexibilitet under de här tre åren. Hade vi haft kunskapskrav i varje årskurs skulle det bli svårare för läraren att ge varje elev förutsättning att utvecklas utifrån sina förutsättningar och behov, säger Ulrika Lundqvist som tillsammans med Nicklas Westin är projektledare för kursplanerna på Skolverket.

Elevens förmågor

Kunskapskraven beskriver vilka kunskaper som eleven ska ha utvecklat i det specifika ämnet. För att minska tolkningsutrymmet är kunskapskraven utformade så att de beskriver hur elevens kunskande kan se ut. Till exempel vad som kännetecknar att eleven kan göra en enkel analys.

- Allting måste givetvis tolkas men beskrivningarna gör att kunskapskraven blir tydligare. Det blir också mycket lättare för elever och lärare att diskutera tillsammans, säger Niclas Westin.

För årskurserna 3 anges kunskapskrav för godtagbara kunskaper. För årskurs 6 och 9 anges kunskapskrav för betygsnivåerna A, C och E.

För att till exempel få betyget D så måste eleven uppfylla hela kravet för E och till övervägande del kunskapskravet för C.

- Det är viktigt att man i skolan inte försöker skapa mellannivåerna själv utan att bedömningen görs utifrån hur stor del av nästa nivå som eleverna klarar av. Är det till övervägande del får eleven det högre betyget, säger Niclas Westin.

Balansen viktig

De tycker båda att det har varit svårt att hitta fram till den detaljnivå kunskapskraven nu har, men att de haft stor hjälp av de lärare som de har bollat förslagen med.

- Det har handlat om att balansera detaljnivån i kunskapskraven i förhållande till å ena sidan det centrala innehållet i kursplanerna och å andra sidan till hur begripliga kunskapskraven blir om de är för detaljerade, säger Niclas Westin.

Med allt för detaljerade kunskapskrav skulle små detaljer kunna få stora konsekvenser för betygsättningen.

- Det skulle öka sannolikheten att elever inte skulle uppfylla kravet för A om de saknade kunskap om en liten detalj som i det stora hela inte har betydelse, säger Ulrika Lundqvist.

Tydliga och konsekventa

Kunskapskraven presenteras som löpande text för att läraren ska få en helhetsbild av elevprestationen.

- Vi har varit måna om att ge en sammanhängande bild och skulle vi lista kunskapskraven i punktform skulle det bli svårt att se hur de olika delarna hänger samman sinsemellan, säger Ulrika Lundqvist. För att öka tydligheten har alla kunskapskrav oberoende av ämne samma upplägg.

- Vi har även varit konsekventa i begreppsanvändningen mellan ämnen så att man ska känna igen sig i det man läser, säger Ulrika

Lundqvist.

Med tre remissrundor och många goda synpunkter från lärare, forskare och remisskolor anser de nu att kunskapskraven ger ett bra stöd för bedömning.

- Vi har bollat med många lärare och bett dem använda kunskapskraven konkret för att pröva om de känns rimliga och begripliga, säger Niclas Westin.

Text: Auri Andersson

Bild: Thomas Henrikson

Betyg i årskurs 6

Betyg i årskurs 6 samt för årskurs 7 i specialskolan, träder ikraft först hösten 2012. Under läsåret 2011/2012 ska kunskapskraven för betyget E gälla som godtagbara kunskaper.

Senast granskad: 2011-02-07

Innehållsansvar: [Informationsenheten](#) “

“Del ur Lgr 11: kursplan i samhällskunskap i grundskolan

3.15 SAMHÄLLSKUNSKAP

Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, interkulturella relationer och hållbar samhällsutveckling. Kunskaper om samhället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss och ta ansvar för vårt handlande i en komplex värld.

Syfte

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att se samhällsfrågor ur olika perspektiv. På så sätt ska eleverna utveckla förståelse för sina egna och andra människors levnadsvillkor, betydelsen av jämställdhet, hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck och hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen.

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt

granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer. Eleverna ska vidare ges möjlighet att utveckla kunskaper om samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer och arbetssätt. Den ska också bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utifrån personliga erfarenheter och aktuella händelser uttrycka och pröva sina ställningstaganden i möten med andra uppfattningar. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar,

- analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,

- analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller,

- uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,

- söka information om samhället från medier, Internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,

- reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

Centralt innehåll

Undervisningen i de samhällsorienterande ämnena ska behandla följande centrala innehåll

I årskurs 1–3

Att leva tillsammans

- Skildringar av livet förr och nu i barnlitteratur, sånger och filmer, till exempel skildringar av familjeliv och skola. Minnen berättade av människor som lever nu.
- Att flytta inom ett land och mellan länder. Vad detta kan ha för orsaker och få för konsekvenser.
- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel gott och ont, rätt och orätt, kamratskap, könsroller, jämställdhet och relationer.
- Normer och regler i elevens livsmiljö, till exempel i skolan och i sportsammanhang.
- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.

Att leva i närområdet

- Förutsättningar i natur och miljö för befolkning och bebyggelse, till exempel mark, vatten och klimat.
- Hemortens historia. Vad närområdets platser, byggnader och vardagliga föremål kan berätta om barns, kvinnors och mäns levnadsvillkor under olika perioder.
- Kristendomens roll i skolan och på hemorten förr i tiden.
- Religioner och platser för religionsutövning i närområdet.
- Centrala samhällsfunktioner, till exempel sjukvård, räddningstjänst och skola.
- Yrken och verksamheter i närområdet.

Att leva i världen

- Jordgloben. Kontinenternas och världshavens lägen på jordgloben.

Namn och läge på världsdelarna samt på länder och platser som är betydelsefulla för eleven.

- Människans uppkomst, vandringar, samlande och jakt samt införandet av jordbruk.
- Tidsbegreppen stenålder, bronsålder och järnålder.
- Hur forntiden kan iaktas i vår tid genom spår i naturen och i språkliga uttryck.
- Berättelser om gudar och hjältar i antik och nordisk mytologi och hur man kan se på dem i vår egen tid.
- Några högtider, symboler och berättelser inom kristendom, islam och judendom. Några berättelser ur Bibeln och deras innebörd samt några av de vanligaste psalmerna.
- Miljöfrågor utifrån elevens vardag, till exempel frågor om trafik, energi och matvaror.
- Grundläggande mänskliga rättigheter såsom alla människors lika värde samt barnets rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen).
- Hur möten, till exempel klassråd, organiseras och genomförs.
- Pengars användning och värde. Olika exempel på betalningsformer och vad några vanliga varor och tjänster kan kosta.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.

Att undersöka verkligheten

- Metoder för att söka information från olika källor: intervjuer, observationer och mätningar. Hur man kan värdera och bearbeta källor och information.
- Rumsuppfattning med hjälp av mentala kartor och fysiska kartor över till exempel närområdet och skolvägar. Storleksrelationer och väderstreck samt rumsliga begrepp, till exempel plats, läge och gräns.
- Tidslinjer och tidsbegreppen dåtid, nutid och framtid.

Undervisningen i samhällskunskap ska behandla följande centrala innehåll

I årskurs 4–6

Individer och gemenskaper

- Familjen och olika samlevnadsformer. Sexualitet, könsroller och jämställdhet.
- Sociala skyddsnät för barn i olika livssituationer, i skolan och i samhället.
- Urfolket samerna och övriga nationella minoriteter i Sverige. De nationella minoriteternas rättigheter.

Information och kommunikation

- Informationsspridning, reklam och opinionsbildning i olika medier. Hur sexualitet och könsroller framställs i medier och populärkultur.
- Hur man urskiljer budskap, avsändare och syfte i olika medier med ett källkritiskt förhållningssätt.

Rättigheter och rättsskipning

- Samhällets behov av lagstiftning, några olika lagar och påföljder samt kriminalitet och dess konsekvenser för individen, familjen och samhället.
- De mänskliga rättigheterna, deras innebörd och betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen.

Samhällsresurser och fördelning

- Privatekonomi och relationen mellan arbete, inkomst och konsumtion.
- Det offentliga ekonomien. Vad skatter är och vad kommuner, landsting och stat använder skattepengarna till.

- Ekonomiska villkor för barn i Sverige och i olika delar av världen. Några orsaker till, och konsekvenser av, välstånd och fattigdom.

Beslutsfattande och politiska idéer

- Vad demokrati är och hur demokratiska beslut fattas. Det lokala beslutsfattandet, till exempel i elevråd och föreningar. Hur individer och grupper kan påverka beslut.
- Politiska val och partier i Sverige. Riksdagen och regeringen och deras olika uppdrag. Politiska skiljelinjer i aktuella politiska frågor som har betydelse för eleven.

Undervisningen i samhällskunskap ska behandla följande centrala innehåll

I årskurs 7–9

Individer och gemenskaper

- Ungdomars identiteter, livsstilar och välbefinnande och hur detta påverkas, till exempel av socioekonomisk bakgrund, kön och sexuell läggning.
- Sveriges befolkning, dess storlek, sammansättning och geografiska fördelning.

Konsekvenser av detta, till exempel socialt, kulturellt och ekonomiskt.

- Svenska välfärdsstrukturer och hur de fungerar, till exempel sjukvårdssystemet, pensionssystemet och arbetslöshetsförsäkringen. Vilket ekonomiskt ansvar som vilar på enskilda individer och familjer och vad som finansieras genom gemensamma medel.
- Immigration till Sverige förr och nu. Integration och segregation i samhället.

Information och kommunikation

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare,

underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.

- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel en dagstidnings olika delar. Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet.
- Möjligheter och risker förknippade med Internet och kommunikation via elektroniska medier.

Rättigheter och rättsskipning

- De mänskliga rättigheterna inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Deras innebörd och betydelse samt diskrimineringsgrunderna i svensk lag.
- Olika organisationers arbete för att främja mänskliga rättigheter.
- Hur mänskliga rättigheter kränks i olika delar av världen.
- De nationella minoriteterna och samernas ställning som urfolk i Sverige samt vad deras särställning och rättigheter innebär.
- Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter.
- Rättssystemet i Sverige och principer för rättssäkerhet. Hur normuppfattning och lagstiftning påverkar varandra. Kriminalitet, våld och organiserad brottslighet. Kriminalvårdens uppgifter och brottsoffers situation.

Samhällsresurser och fördelning

- Hur hushållens, företagens och det offentliga ekonomien hänger samman. Orsaker till förändringar i samhällsekonomin och vilka effekter de kan få för individer och grupper.
- Hur länders och regioners ekonomier hänger samman och hur olika regioners ekonomier förändras i en globaliserad värld.
- Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till

exempel arbetsmiljö och arbetsrätt. Utbildningsvägar, yrkesval och entreprenörskap i ett globalt samhälle. Några orsaker till individens val av yrke och till löneskillnader.

- Skillnader mellan människors ekonomiska resurser, makt och inflytande beroende på kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund. Sambanden mellan socioekonomisk bakgrund, utbildning, boende och välfärd. Begreppen jämlikhet och jämställdhet.

Beslutsfattande och politiska idéer

- Politiska ideologier och hur skiljelinjerna i det svenska partiväsendet har utvecklats.
- Sveriges politiska system med Europeiska unionen, riksdag, regering, landsting och kommuner. Var olika beslut fattas och hur de påverkar individer, grupper och samhället i stort. Sveriges grundlagar.
- Några olika stats- och styrelseskick i världen.
- Aktuella samhällsfrågor, hotbilder och konflikter i Sverige och världen. FN:s syfte och huvudsakliga uppdrag, andra former av internationell konflikthantering och folkrätten i väpnade konflikter.
- Europeiskt och nordiskt samarbete, dess bakgrund och innehåll.
- Individers och grupperns möjligheter att påverka beslut och samhällsutveckling samt hur man inom ramen för den demokratiska processen kan påverka beslut.

Kunskapskrav

Kunskapskraven till grundskolans kursplaner kommer att färdigställas i december 2010.”

Samhällskunskap. Kunskapskrav (8 feb 2011)

“Skolverket har nu beslutat kursplaner för grundsärskolan, sameskolan och specialskolan samt kunskapskrav för alla de obligatoriska skolformerna. De kommer att publiceras i Statens Skolverks författningssamling (SKOLFS) under mars månad och blir då bindande föreskrifter. Vi har dock bedömt att det är mycket viktigt för skolorna att få tillgång till alla styrdokument så tidigt som möjligt och därför publiceras de nu i pdf-format på Skolverkets webbplats.

I den slutliga versionen som kommer att publiceras i SKOLFS kommer det även att finnas två kolumner för betygsstegen B och D med texten: *Betyget D innebär att kunskapskraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda. Betyget B innebär att kunskapskraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.* Av tekniska orsaker finns inte denna mellanliggande text med i pdf-versionen.

Betyg i årskurs 6, respektive årskurs 7 för specialskolan, träder i kraft hösten 2012. Under läsåret 2011/2012 ska kunskapskraven för betyget E i slutet av årskurs 6 respektive årskurs 7 gälla som godtagbara kunskaper.

“ Samhällskunskap Kunskapskrav

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 3

Eleven har grundläggande kunskaper om några mänskliga rättigheter och barnets rättigheter och visar det genom att ge exempel på vad de kan innebära i skolan och hemma. Eleven kan samtala om normer och regler i vardagen och ge exempel på varför de kan behövas. Vidare kan eleven beskriva hur möten brukar organiseras och genomföras. Eleven beskriver även några olika betalningsformer och anger vad några vanliga varor och tjänster kan kosta.

Eleven kan utifrån närområdet beskriva hur naturen och miljön kan påverka var människor bor och arbetar. Eleven anger några viktiga samhällsfunktioner och ger exempel på yrken och verksamheter i närområdet. Dessutom kan eleven ange några orsaker till att människor flyttar från en plats till en annan och ge exempel på vad en flytt kan innebära för barn och familjer. Eleven beskriver hur olika handlingar i vardagen kan påverka miljön och ger utifrån detta förslag på hur man kan bidra till en hållbar utveckling. Eleven identifierar riskfyllda platser i närområdets trafikmiljö och ger exempel på hur man kan minska riskerna genom ett säkert beteende i trafiken.

Eleven kan undersöka hemortens historia och ger då exempel på människors levnadsvillkor under olika perioder. Eleven gör då enkla jämförelser mellan livet förr och nu utifrån människors berättelser och olika skildringar. Dessutom beskriver eleven hur man kan iaktta spår av forntiden i naturen och i språkliga uttryck. Eleven kan även beskriva delar av människans tidiga historia genom att ge exempel på människors levnadsvillkor och några viktiga händelser. Vidare kan eleven i viss utsträckning använda tidslinjer och några olika tidsbegrepp för att ange händelser i tid.

Eleven kan samtala om elevnära livsfrågor. Dessutom beskriver eleven några platser för religionsutövning och kopplar samman dessa med religioner som utövas i närområdet. Eleven kan ge exempel på någon högtid, symbol och central berättelse från kristendomen, islam och judendomen. Eleven återger delar av innehållet i några berättelser ur Bibeln samt i berättelser om gudar och hjältar i olika myter. Dessutom ger eleven exempel på kristendomens roll i skolan och hemorten förr i tiden.

Eleven kan ta del av enkel information i olika medier och samtala om elevnära samhällsfrågor genom att framföra synpunkter, ge kommentarer och ställa frågor. Eleven kan också söka information om samhället och naturen genom enkla intervjuer, observationer och mätningar och göra enkla sammanställningar av resultaten så att innehållet klart framgår. Eleven gör enkla undersökningar av omvärlden och kan då använda karta, jordglob, väderstreck och rumsliga begrepp för att återge namn och beskriva lägen och storleksrelationer på världsdelarna och andra för eleven betydelsefulla platser och länder.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 6

Eleven har **grundläggande** kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då **enkla** samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett **i huvudsak fungerande** sätt. Eleven kan utifrån något givet exempel föra **enkla** resonemang dels om hur individer och grupper kan påverka beslut på olika nivåer, dels om förhållanden som begränsar människors möjligheter att påverka.

Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv och beskriver då **enkla** samband med **enkla och till viss del underbyggda** resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med **enkla** resonemang och **till viss del underbyggda** argument. Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och **ger exempel** på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.

Eleven har **grundläggande** kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra **enkla** resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang. Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett **i huvudsak fungerande** sätt och för **enkla** resonemang om informationens och källornas användbarhet.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 6

Eleven har **goda** kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då **förhållandevis komplexa** samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett **relativt väl fungerande** sätt. Eleven kan utifrån något givet exempel föra **utvecklade** resonemang dels om hur individer och grupper kan påverka beslut på olika nivåer, dels om förhållanden som begränsar människors möjligheter att påverka.

Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv och beskriver då **förhållandevis komplexa** samband med **utvecklade och relativt väl underbyggda** resonemang. Eleven värderar och uttrycker

olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med **utvecklade** resonemang och **relativt väl underbyggda** argument. Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och **ger exempel** på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.

Eleven har **goda** kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra **utvecklade** resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang. Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett **relativt väl fungerande** sätt och för **utvecklade** resonemang om informationens och källornas användbarhet.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 6

Eleven har **mycket goda** kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då **komplexa** samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett **väl fungerande** sätt. Eleven kan utifrån något givet exempel föra **välutvecklade och nyanserade** resonemang dels om hur individer och grupper kan påverka beslut på olika nivåer, dels om förhållanden som begränsar människors möjligheter att påverka.

Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv, och beskriver då **komplexa** samband med **välutvecklade och väl underbyggda** resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med **välutvecklade** resonemang och **väl underbyggda** argument. Eleven redogör för innebörden

av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och **ger exempel** på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen. Eleven har **mycket goda** kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra **välutvecklade och nyanserade** resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang. Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett **väl fungerande** sätt och för **välutvecklade** resonemang om informationens och källornas användbarhet.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 9

Eleven har **grundläggande** kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då **enkla** samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett **i huvudsak fungerande** sätt. Eleven kan föra **enkla** resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då **enkla** samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.

Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då **enkla** samband med **enkla och till viss del underbyggda** resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med **enkla** resonemang och **till viss del underbyggda** argument och kan då **i viss utsträckning** växla mellan olika perspektiv. Eleven redogör för de mänskliga rättigheternas innebörd och betydelse och **ger exempel** på hur de kränks och främjas i olika

delar av världen. Dessutom kan eleven **redogöra** för de nationella minoriteterna och deras särställning och rättigheter.

Eleven har **grundläggande** kunskaper om demokratiska värden och processer och visar det genom att föra **enkla** resonemang om demokratiska rättigheter och skyldigheter, samt om för och nackdelar med olika former för gemensamt beslutsfattande. Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett **i huvudsak fungerande** sätt och för **enkla och till viss del underbyggda** resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 9

Eleven har **goda** kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då **förhållandevis komplexa** samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett **relativt väl fungerande** sätt. Eleven kan föra **relativt väl utvecklade** resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då **förhållandevis komplexa** samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.

Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då **förhållandevis komplexa** samband med **utvecklade och relativt väl underbyggda** resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med **utvecklade** resonemang och **relativt väl underbyggda** argument och kan då **i förhållandevis stor utsträckning** växla mellan olika perspektiv. Eleven redogör för

de mänskliga rättigheternas innebörd och betydelse och **ger exempel** på hur de kränks och främjas i olika delar av världen. Dessutom kan eleven **redogöra** för de nationella minoriteterna och deras särställning och rättigheter.

Eleven har **goda** kunskaper om demokratiska värden och processer och visar det genom att föra **utvecklade** resonemang om demokratiska rättigheter och skyldigheter samt om för- och nackdelar med olika former för gemensamt beslutsfattande. Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett **relativt väl fungerande** sätt och för **utvecklade och relativt väl underbyggda** resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 9

Eleven har **mycket goda** kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då **komplexa** samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett **väl fungerande** sätt. Eleven kan föra **välutvecklade och nyanserade** resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då **komplexa** samband mellan olika faktorer som har betydelse för individers möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.

Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då **komplexa** samband med **välutvecklade och väl underbyggda** resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med **välutvecklade** resonemang och **väl underbyggda**

argument och kan då **i stor utsträckning** växla mellan olika perspektiv. Eleven redogör för de mänskliga rättigheternas innebörd och betydelse och **ger exempel** på hur de kränks och främjas i olika delar av världen. Dessutom kan eleven **redogöra** för de nationella minoriteterna och deras särställning och rättigheter.

Eleven har **mycket goda** kunskaper om demokratiska värden och processer och visar det genom att föra **välutvecklade och nyanserade** resonemang om demokratiska rättigheter och skyldigheter samt om för- och nackdelar med olika former för gemensamt beslutsfattande. Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett **väl fungerande** sätt och för **välutvecklade och väl underbyggda** resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans. “

Man kan undra hur lärarna kan hantera de här kunskpskraven. Betyg blir det nog, men vad lär sig eleverna?

Kriskommissionen.

Från socialdemokraternas hemsida:

“**Kriskommissionens rapport**

Idag, den 15 februari 2011, överlämnade Kriskommissionen sin rapport till partistyrelsen.

["Omstart för socialdemokratin"](#)

Kriskommissionens viktigaste förslag:

- Arbete åt alla – för ekonomisk utveckling och goda villkor. Socialdemokraterna behöver skapa ett fördjupat och trovärdigt program för full sysselsättning.
- Velfärden måste hålla hög kvalitet och ge människor trygghet. Skolan måste ge alla barn en lika bra start i livet.
- Grön omställning. Klimatpolitiken är avgörande för framtiden och behöver utvecklas med ett mycket aktivt förhållningssätt.
- Vår plats i världen. Socialdemokratin måste stärka sitt internationella arbete och kanalisera progressiva människors engagemang i ett brett folkrörelsearbete.
- Utveckla demokratin. Socialdemokratin behöver tydligare formulera ett program för hur demokratin kan stärkas.

Den 8 oktober 2010 tillsatte Socialdemokraternas partistyreelse en kriskommission med uppdraget att utarbeta tydliga rekommendationer och förslag till åtgärder för partiets utveckling.

Kriskommissionens rapport innehåller fyra delar: en politisk analys, en organisatorisk analys, en idédebatt och omvärldsanalys, samt en faktabaserad valanalys.

Kriskommissionen har bestått av de bägge ordförandena **Anna Johansson** och **Ardalan Shekarabi** samt **Kajsa Borgnäs**, **Morgan Johansson** och **Johan Persson**.”

Innehåll i det följande

145	Innehållsförteckning
146	Kriskommissionens rapport. Kommentarer.
172-	Avskrift av kriskommissionens rapport
234	

Omstart för socialdemokratin

Socialdemokraternas kriskommission

Innehållsförteckning

Förord	4
Kriskommissionens rekommendationer.....	6
Omstart för socialdemokratin.....	7
Våra rekommendationer.....	10
Arbete åt alla – för ekonomisk utveckling och goda villkor.....	10
Trygghet och kvalitet.....	14
Grön omställning.....	18
Vår plats i världen.....	19
Utveckla demokratin	20
Faktabaserad valanalys	24
Förord	25
Inledning	26
Det långa perspektivet; opinionsutvecklingen 2000-2006.....	27
Perioden 2000-2002	27
Perioden 2002-2006	29
Det korta perspektivet - utvecklingen 2006-2010.....	30
Inledningen av mandatperioden.....	31
Våren 2009: stabilisering, sedan tapp igen.....	33
Hösten-vintern 2009: återhämtning, utökad ledning för de rödgröna.....	33
Våren 2010: stabil ledning till maj, sedan kraftigt tapp.....	34
Valrörelsens slutspurt.....	35
Några ytterligare reflektioner och slutsatser.....	35
Omvärlds- och idéanalys	41
På toppen av tidens våg?	42
Problemet.....	42
Omvärldsanalys.....	43
Idéernas betydelse.....	56
Åtta utmaningar	63
Det goda samhället skapar inte sig självt	69

Politisk analys	72
Inledning	73
Tillväxt.....	75
Finanskrisen och teorin om den effektiva marknaden	76
Marknadiseringen av infrastrukturen.....	78
Missförståndet kring vad som driver tillväxt.....	79
Bostäder	80
Samverkan för innovationer	81
Tillväxten i tjänstesamhället	82
Skatter.....	84
Jobb och arbetsmarknad.....	87
Sjunkande sysselsättning.....	87
Anställningsformerna.....	88
Arbetstiderna.....	89
Arbetsrättens urholkning.....	90
Sjukfrånvaron.....	92
Kommande arbetskraftsbrist	93
Utbildning.....	95
Sjunkande skolresultat.....	96
Läraryrket urholkning	96
Segregationens påverkan på skolresultaten.....	97
Ojämlighet och fattigdom.....	99
Ojämlighetens konsekvenser	99
Ojämligheten i Sverige.....	100
Försämrade sociala skyddsnät.....	102
Organisatorisk analys.....	103
Sveriges mest öppna, nyfikna och ödmjuka parti	104
Öppenhet och transparens.....	106
Medlemskapets värde.....	106
Rekrytering och medlemsvärvning	109
Modernt ledarskap.....	110
Beslutsorgan/Organisation.....	111
Politikens utformning och den stora öppenheten mot omvärlden	112
Kommunikation.....	115
Kongressbeslut om organisationsutredning.....	117

Kriskommissionen. Kommentarer.

Den 8 oktober 2010 tillsatte Socialdemokraternas partistyrelse en kriskommission med uppdraget att utarbeta tydliga rekommendationer och förslag till åtgärder för partiets utveckling.

Den 15 februari 2011, överlämnade Kriskommissionen sin rapport till partistyrelsen. ["Omstart för socialdemokratin"](#)

Kriskommissionens rapport innehåller fyra delar: en politisk analys, en organisatorisk analys, en idédebatt och omvärldsanalys, samt en faktabaserad valanalys.

Kriskommissionen har bestått av de bägge ordförandena **Anna Johansson** och **Ardalan Shekarabi** samt **Kajsa Borgnäs**, **Morgan Johansson** och **Johan Persson**.

Kriskommissionens viktigaste förslag:

- Arbete åt alla – för ekonomisk utveckling och goda villkor. Socialdemokraterna behöver skapa ett fördjupat och trovärdigt program för full sysselsättning.
- Valfärden måste hålla hög kvalitet och ge människor trygghet. Skolan måste ge alla barn en lika bra start i livet.
- Grön omställning. Klimatpolitiken är avgörande för framtiden och behöver utvecklas med ett mycket aktivt förhållningssätt.
- Vår plats i världen. Socialdemokratin måste stärka sitt internationella arbete och kanalisera progressiva människors engagemang i ett brett folkrörelsearbete.
- Utveckla demokratin. Socialdemokratin behöver tydligare formulera ett program för hur demokratin kan stärkas.

De fem förslagen presenteras i rapporten under rubriken “Kommissionens rekommendationer” (sid 6-23) och det som står där lär få uppfattas som kommissionens huvudrapport. Rekommendationerna inleds med ett avsnitt “Omstart för socialdemokratin”, som handlar om partiet.

Utom detta innehåller rapporten fyra rapporter från särskilda grupper:

Faktabaserad valanalys	(sid 24 - 40)
Omvärlds-och idéanalys	(sid 41 - 71)
Politisk analys	(sid 72 -102)
Organisatorisk analys.	(sid 103-118)

Gruppprapporterna ska var för sig inte kommenteras närmare här. Här ska huvudsakligen kommenteras rekommendationerna. De kan låta bra, men ordningen på dem är inte bra och det är väsentligt.

Socialdemokraterna förlorade valet 2010 och huvudmotståndarna var moderaterna. Moderaterna är det gamla högerpartiet, parti för välbärgade och sådana med höga inkomster. Deras politik går ut på att gynna de välbärgade, sänka skatterna för dem och försäkra för dem med låga inkomster. För att genomföra den politiken har de talat om “arbetslinjen” och menar att arbete är det viktigaste av allt.

Socialdemokraternas kriskommission har nappat på moderaternas beskrivning om arbete och menar också att arbete är det viktigaste av allt.

Men människans historia visar att det viktigaste är mat och husrum, kunskaper/skola, sjukvård, och hjälp till barn och gamla, det vill säga det som kan gå in under “välfärd”.

Socialdemokratiska partiet bildades 1889 och då var de första målen 8 timmars arbetsdag och demokrati. Och man ville ha 8 timmars arbetsdag inte för att man ville arbeta 8 timmar utan för att man ville

ha ledigt från arbete 18 timmar. Det blev en lag om det och rösträttslagar för cirka 90 år sedan. Vid den tiden var det häst och vagn som gällde vid lokala transporter och tåg vid längre sträckor i den mån de fanns, men för de flesta svenskarna var det nästan omöjligt att tänka sig att man skulle kunna resa utomlands. Ännu på 1930-talet tycktes Kina ligga nära nog lika långt bort som månen.

Efter andra världskriget, i mitten på 1900-talet, var världen full av u-länder som började frigöra sig från imperialisternas ok. Nu är världens länder och folk mestadels i teorin fria och självständiga, men har i praktiken på många ställen inre svåra förhållanden. På senare år har man upptäckt att människorna håller på och fördärvar klimatet så att världens undergång närmar sig.

I Sverige har de flesta tillgång till TV och får dagligen rapporter om det bedrövliga tillståndet i världen. Utvecklingen har blivit ett problem för alla.

Är välfärden och demokratin för dålig blir det revolutioner, våld och krig. Krig är dyra och minskar välfärden. USA har snart inte råd längre med krig. Tillståndet i USA, Ryssland, Egypten, Burma angår svenskarna. Likaså utfiskandet i världshaven, utrotning av växter och djur, skolor och sjukhus i u-länder, finansiella system o s v.

När socialdemokraternas kriskommission menar att det viktigaste är arbetslösheten i Sverige har de kommit snett och det är inte det svenskarna sätter främst. Socialdemokraterna bör visa att de är ett riktigt parti som kan styra Sverige och göra det i den värld som finns nu och som blir svårare och svårare att hantera.

Kriskommissionens rapport blir ett slags nytt partiprogram och bör då vara attraktiv för väljarna. Som den nu föreligger blir den ett program som visar att socialdemokraterna inte kan styra.

Kompetenta personer som kan bli bra som partiledare måste tveka att tacka ja inför rapporten som den är nu, att leda ett parti som tycker att arbetslösheten i Sverige är det viktigaste av allt.

Rapporten blir bättre om man stuvar om:

Börja gärna med något om partiet:

Omstart för socialdemokratin.

Tag sedan det överordnade och det grundläggande:

Vår plats i världen och världsproblem:

- Vår plats i världen. Socialdemokratin måste stärka sitt internationella arbete och kanalisera progressiva människors engagemang i ett brett folkrörelsearbete.
- Grön omställning. Klimatpolitiken är avgörande för framtiden och behöver utvecklas med ett mycket aktivt förhållningssätt.

Politikens informationsprocesser:

- **Utveckla demokratin.** Socialdemokratin behöver tydligare formulera ett program för hur demokratin kan stärkas.

Därefter politikens detaljer:

- **Välfärden** måste hålla hög kvalitet och ge människor trygghet. Skolan måste ge alla barn en lika bra start i livet.
- **Arbete åt alla** – för ekonomisk utveckling och goda villkor. Socialdemokraterna behöver skapa ett fördjupat och trovärdigt program för full sysselsättning.

I avsnitten Vår plats i världen, Utveckla demokratin och Välfärden bör anges brister som kräver nya arbetsinsatser, och de arbetsinsatserna bör behandlas i avsnittet om Arbete. De tre första avsnittet blir alltså undersökningar som ger underlag för behov av nya arbetsinsatser.

Det behandlas mer i det följande.

De särskilda utredningsgrupperna

Här några korta citat.

Kriskommissionens rapport innehåller fyra rapporter från särskilda grupper:

Faktabaserad valanalys	(sid 24 - 40)
Omvärlds- och idéanalys	(sid 41 - 71)
Politisk analys	(sid 72 -102)
Organisatorisk analys.	(sid 103-118)

Rapporterna kan ses som underlag till huvudrapporten. Brister i huvudrapportens avsnitt torde kunna avhjälpas, åtminstone delvis, med hjälp av det som finns i gruppernas rapporter.

Faktabaserad valanalys.

“Denna rapport har beretts av gruppen för faktabaserad valanalys....

Morgan Johansson har varit ordförande för gruppen, och Odd Guteland sekreterare. Arbetsgruppen har träffats vid tre tillfällen, och till sitt förfogande haft officiell valstatistik, offentliga opinionsundersökningar och interna opinionsundersökningar. Man har också inhämtat synpunkter och material från utomstående val- och välfärdsforskare....

Denna framställning inleds ... med en tillbakablick på valen 2002 och 2006, bl a för att försöka ge svar på varför vi var så framgångsrika i början av decenniet. Därefter görs en närmare analys av mandatperioden 2006-2010, där vi bl a söker förklaringar till att vi på bara två år, från hösten 2008 till hösten 2010, förlorade ett mycket stort övertag i opinionen.”

Detta avsnitt torde kunna tjäna som underlag till Huvudrapportens avsnitt om demokrati.

Omvärlds- och idéanalys.

“En bärande tanke i denna text är att det är idéer om trygghet och arbete, en berättelse om sammanhang och samhörighet, värderingar om demokrati och jämlikhet, hållbarhet och modernitet, som är socialdemokratins kärna. Det politiska tankemönster som dominerat västvärlden de senaste decennierna har många namn: nyliberalism, marknadisering, högervåg, privatiseringsvåg.

Socialdemokratin har inte lämnats oberörd av detta ideologiska skifte. Efter finanskrisen 2008 har en stor internationell debatt blossat upp om finanskapitalismens och marknadssamhällets verkliga ansikte, men Sverige och svensk socialdemokrati står än så länge utanför denna debatt. För att återkomma som en dominerande kraft i svensk och europeisk politik måste socialdemokratin skaffa sig en självständig bild av vad som händer i omvärlden och utveckla en egen tolkning av vilka de centrala samhällsproblemen är.”...

“Denna omvärlds- och idéanalys består av tre delar:

- Omvärldsanalys – beskrivning av fem långa utvecklingslinjer
- Idéernas betydelse – marknaden, nyliberalismens och socialdemokratins idéer
- Åtta utmaningar – det goda samhället skapar inte sig självt....”

“Omvärldsanalys

Vår utgångspunkt är den enskilda människan, hennes situation och relation till andra människor, till staten, familjen och marknaden. Politik handlar om att förbättra människornas levnadsomständigheter, och när de förändras snabbt måste också de gemensamma lösningarna förändras. Idag förändras människors livsvillkor mycket hastigt, då och då i dramatiska ryck. Här beskriver vi fem utvecklingstendenser – långa linjer – som tillsammans omskapar vår värld. Det är för att människor önskar och förtjänar ett gott liv, som politiken och demokratin behövs.

De långa linjerna – fem samhällsförändringar som präglar vår tid

- 1) globaliseringen
- 2) kunskapstillväxten och teknikutvecklingen
- 3) klimatförändringarna och utarmningen av naturresurser
- 4) förändrade sociala mönster
- 5) politikens förändrade villkor”

“Idéernas betydelse...

Hos socialdemokratin är inte jämlikhet och frihet varandras motsatser. Motsatsen till jämlikhet är marknadens eller traditionens fördelning. Motsatsen till frihet är underordning under andra. Valfärdspolitiken strävar både efter att motverka klasskillnader och att skapa gemensamma spelregler och förutsebarhet i samhället. Principer om rätt till arbete, skatt efter bärkraft och välfärd efter behov, grundas i en annan syn på människan än marknadens nyttomaximerande, ekonomiskt ständigt rationelle individ. Att människan kan och vill utvecklas tillsammans med andra, är centralt i socialdemokratins människosyn.”...

“Två nyckelidéer, eller strategier, som arbetarrörelsen använt sig av för att skapa förutsättningar för ett mer människovärdigt och demokratiskt samhälle är den fulla sysselsättningen och den generella välfärden. Efterkrigstidens välfärdsuppbyggnad bars upp av Rehn-Meidnermodellens tre pelare:

- 1) den aktiva arbetsmarknadspolitik,
- 2) den solidariska lönepolitiken,
- 3) den (restriktiva) ekonomiska politiken, tillsammans med enhetsskolan och den generella välfärden.”...

“Den nyliberala nytändningen från 1980-talet och framåt har varit mycket kraftfull, och kan sägas ha tre ”ansikten”:

- 1) det ekonomiska, där penningvärdet ges företräde framför arbetslöshetsbekämpningen
- 2) det förvaltningspolitiska, där den offentliga förvaltningen styrs av utbud och efterfrågan. Staten lämnar behovsprövad hjälp till självhjälp och säljer i övrigt affärsmässigt tjänster som medborgarna efterfrågar
- 3) begränsning av demokratins räckvidd, där de demokratiskt valda politiska representanterna delegerar bestämmanderätten över viktiga delar av statsmakten. Centralbanker bör exempelvis, på samma sätt som domstolar, ställas utom räckhåll för politisk påverkan

På dessa tre sätt har marknaden under senare decennier expanderat så att den i större utsträckning ”bäddar in” politiken, snarare än att politiken bäddar in marknaden. Politiken har blivit problemet, marknaden lösningen.”...

“Åtta utmaningar

De flesta politiska partier säger sig vilja erbjuda jämlika möjligheter. Antingen utgår de då från att det finns en stor mängd möjligheter ”där ute” att ta vara på, eller så vill de mer aktivt försöka skapa dessa möjligheter för alla.

De förändringar som pågår i omvärlden drivs på av oräkneliga aktörer. Det är inte möjligt att vända tillbaka till ett tillstånd innan globaliseringen tog fart. Men politiken kan arbeta för att begränsa och undvika de sociala konflikter som omintetgör en god samhällsutveckling. Strukturuomvandlingen medför både kostnader och vinster – bägge måste fördelas inom samhället.

Dagens strukturförändringar kräver nya verktyg, men socialdemokratins grundläggande förhållningssätt och människosyn står sig väl som kompass. Det handlar om att försvara de demokratiska värdena när världens länder, företag och människor gör upp om villkoren för samhällsutvecklingen. Frågan är alltså: vilken betydelse får de fem långa utvecklingslinjer vi beskrivit ovan när socialdemokratin idag vill bygga det goda samhället? ”...

“Är full sysselsättning ännu möjlig?...

Hur får vi en mer produktiv finanssektor?...

Hur stärker vi den produktiva rättvisan?...

Hur blir kunskapssamhället det goda samhället?...

Hur förenas klimatomställningen med en rättvis social utveckling?...

Hur hanterar vi politikens förändrade roll inom EU?...

Blir krispolitiken en murbräcka mot ett mer eller mindre sammanhållet samhälle?...

Hur upprätthåller och utvecklar socialdemokratin den ständiga samhällskritiken?...

Det goda samhället skapar inte sig självt....”

Analysen berör alla områdena i huvudrapporten. Här finns inte tid att fördela texterna i analysen på de olika områdena.

Politisk analys.

“Uppdraget för den politiska analysgruppen har varit att ta sin utgångspunkt i en samhällsanalys och att undersöka det framtida socialdemokratiska uppdraget. I uppdraget ingick också att göra en genomlysning av den socialdemokratiska politiken och de utvecklingsmöjligheter som finns för att göra Socialdemokraterna till ett parti som angår de många människorna i Sverige.

Målet med den socialdemokratiska politiken är att frigöra människan. Våra krav på jämlikhet, tillväxt, full sysselsättning och god utbildning handlar om att människors makt över sina egna liv ska öka.”....

“De områden gruppen valt att fokusera på är tillväxt, jobb och arbetsmarknad, skola samt ojämlikhet och fattigdom. Detta är områden vi uppfattar som centrala för socialdemokratins två senaste valförluster. Vi tror att det är nödvändigt att utveckla en vidare förståelse och politik för just dessa områden. Det är också uppenbart att det handlar om områden som är mycket nära förknippade med varandra: utan tillväxt inga jobb, utan en tillräckligt bra utbildning sämre tillväxt, och arbetslöshet och en skola som misslyckas med sitt uppdrag ökar klyftorna mellan människor.

Rapporten är disponerad på följande sätt.

Varje tema – tillväxt, jobb och arbetsmarknad, skola respektive ojämlikhet och fattigdom - utgör varsitt avsnitt. Varje temaavsnitt inleds med en sammanfattning och därefter följer en fördjupad beskrivning.”

“Tillväxt

Hållbar tillväxt är förutsättningen för framtidens välbefinnande. Tillväxt består i grund och botten av två komponenter; antal arbetade timmar och produktivitetsökningar. Båda områdena är beroende av att det finns tillgång till arbetskraft med rätt kompetens samt företagens förmåga att ta till sig ny kunskap och omsätta denna till högre förädlingsvärden.”

“Jobb och arbetsmarknad

Utvecklingen på arbetsmarknaden är central för att förstå socialdemokratins försämrade valresultat. De borgerliga partiernas framgångar i valen 2006 och 2010 har att göra med att de förmådde koppla ihop det ideologiska målet om framväxten av en låglönemarknad med det reella problemet att människor sorteras ut från dagens arbetsmarknad. Vore det inte bättre, säger den borgerliga företrädaren, att de människor som idag inte får plats på arbetsmarknaden får en ny chans genom att vi låter fler lågproduktiva och lågavlönade jobb växa fram? Socialdemokratiet har inte måttat med att bemöta detta argument, som i sig är logiskt och verkar övertygande för många (trots att länder med större inslag av en låglönemarknad, som exempelvis Storbritannien, inte har högre sysselsättningsgrad än Sverige).”

“Utbildning

I valrörelsen 2010 gjorde Socialdemokraterna ungdomsarbetslösheten till en central fråga. Kommunikationen kring detta tog dock inte hänsyn till att ungdomsarbetslösheten är högst selektiv. Detta kan möjligen förklara varför många inte kände igen sig, när partiet tecknade bilden av att var fjärde ung var arbetslös. Unga har generellt en svag ställning på arbetsmarknaden, men de verkligt allvarliga problemen med arbetslöshet drabbar nästan bara en viss grupp, nämligen unga utan färdig gymnasieutbildning. Det verkliga problemet ligger i att denna grupp är mycket stor. Idag saknar var fjärde tjugåring färdig gymnasieutbildning. Så har det sett ut under lång tid. Det är ett allvarligt samhällsproblem, och det faktum att socialdemokratiet inte förmådde bryta denna utveckling under sitt långa regeringsinnehav är ett viktigt skäl till partiets sjunkande förtroende.”

“Ojämlikhet och fattigdom

Det socialdemokratiska löftet är trefaldigt – frihet, jämlikhet och solidaritet. Men trots att jämlikheten är något av det mest centrala i det socialdemokratiska budskapet, så har klyftorna i samhället ökat konstant i trettio års tid. Så även under socialdemokratiska regeringar. Socialdemokratiet har retoriskt lovat något som den konkreta politiken inte förmått åstadkomma. Detta glapp har varit uppenbart för människor, och bidragit till socialdemokratins sjunkande trovärdighet. Man behöver inte ens tycka att jämlikhet är ett viktigt mål i sig för att ändå uppleva det som problematiskt att ett parti inte förmår leverera det retoriken lovar.”

Avsnitten Tillväxt och Jobb och arbetsmarknad kan tjäna som underlag till huvudrapportens avsnitt om arbete.

**Avsnitten Utbildning och Ojämlighet och fattigdom kan tjäna som underlag till huvudrapportens avsnitt om Velfärd.
Yrkesutbildning kan dock ingå i avsnittet om arbete.**

Organisatorisk analys.

“Alla som idag är aktiva i partiet har nu ett mycket stort ansvar för en nödvändig omstart. Vi måste gemensamt arbeta för att vända den negativa utvecklingen. Gruppen för organisatorisk analys är övertygade om att Socialdemokraterna kan fortsätta att vara det möjlighetsorienterade, jämlika och demokratiska parti som Sverige så innerligt behöver. Vår rapport ska ses som ett första steg på denna väg....

Socialdemokratiska partiet är i mångt och mycket en sluten värld. I en sådan omgivning växer det till slut fram en partikultur som inte främjar öppenhet och transparens. Ska vi återvinna förtroendet måste vår förändringsresa präglas av öppenhet och nyfikenhet gentemot både medlemmar och medborgare. När omvärlden ser att Socialdemokraterna är villiga och kapabla till förändring kommer det i sig att ge effekt i ökat förtroende. Alla beslut och processer om förändringar i politik och organisation ska därför kommuniceras på ett offensivt sätt gentemot allmänheten för att illustrera att Socialdemokraterna möter sin samtid med nya initiativ.”

Analysen gäller huvudsakligen frågor om demokrati.

Avsnittet om Kriskommissionens rekommendationer skulle få följande innehåll:

Här skisseras ett upplägg, som använder texterna i kommissionens rekommendationer. Texterna kan behöva kompletteras och justeras med hänsyn till omflyttningarna och med hänsyn till kompletteringar o d som föreslås. Underlag finns i de särskilda analyserna.

Omstart för socialdemokratin.

Kommissionens avsnitt om omstart.

Om socialdemokratiska partiet och dess plats bland de andra partierna. Det kan vara lämpligt att komplettera med något kort om partiets historia från 1889. Beskrivningarna blir av typen “hur det var och är”

Våra rekommendationer.

Beskrivningarna blir av typen “ hur det kan och bör bli”.

Bör innehålla en inledning som menar att partiet vill styra svensk rikspolitik och kommunalpolitik och även vara med och styra Europa och hela världen, med demokrati, att det viktiga är välfärd och bra välfärdsfördelning i Sverige och världen, och att arbete är nödvändigt för att hålla det hela igång.

Här kan införas grundläggande resonemang:

“Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:

* **Individens kroppsliga förhållanden**, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.

- * **Individens psykiska förhållanden**, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
- * **Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.**
- * **Individens sociala miljö - sociala samhälle**, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.

Kollektiva viljor. (Politik).

Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).

Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).

Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande örhållanden.
Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

**Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individer-
nas levnadsvillkor: psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer.“**

Vår plats i världen.

Avsnittet är för dåligt. Här bör beskrivas partiets syn på världen, hur vi är beroende och hur vi vill och kan påverka. EU, FN, hur världen styrs, mänskliga rättigheter, millenniemålen, krig och fred, världsfattigdom. Ekosystemen med utrotningshotade djur och växter. Hur förhålla sig till diktaturer, religioner, fördomar, dödsdomar, skjutvapen, klasskamper etc. I detta avsnitt behövs flera underavdelningar och Grön omställning kan vara en.

Grön omställning:

Miljö-och klimatpolitik. Är en del av Vår plats i världen och bör behandlas ihop med Vår plats i världen. Miljöpolitik som del i välfärdspolitik kan ligga i avsnitten om Trygghet och kvalitet eller Arbete. **Ange brister som kräver nya arbetsinsatser.**

Utveckla demokratin.

Kommissionens avsnitt:

Utöka demokratins omkrets.

Sveriges mest öppna, nyfikna och ödmjuka parti.

Hänger nära ihop med vår plats i världen och hur vi bör förhålla oss till omvärlden. Här kan vara plats att behandla hur man ska hantera styrningar av riket, kommunerna, landstingen o d och styrningar av omvärlden. styrningar av väfärden etc. Informationsflödena. Radio, TV, Internet, tidningar etc.

Socialdemokraternas hemsida på Internet är dålig, bör förbättras och göras till partiets universitet och centrum för information. Där ska inte vara krims-krams utan ett allvarligt upplägg som hålls aktuellt och förnyas snabbt.

Viktigt här är att politiken bör planeras, dvs hur den var, är, kan bli och bör bli i olika framtider. För olika geografiska områden och för olika problem. Det bör finnas med på partiets hemsida, och det kräver utredningsarbete för partiet. Med en öppen planering ska alla kunna vara med och lämna synpunkter.

Ange brister som kräver nya arbetsinsatser.

När vår plats i världen och demokratifrågorna klarats av kommer som viktigast välfärd och välfärdsfördelning.

Trygghet och kvalitet (Välfärd och välfärdsfördelning)

Kommissionens avsnitt:

En skola för lika möjligheter

Utvärdera förändringarna i offentlig sektor

Utveckla välfärden

Trygg sjuk- och arbetslöshetsförsäkring.

Här bör behandlas frågor om kropp och psyke och fysiska och sociala miljöer. Hur bör det bli? Kompletteringar kan behövas om problem, t ex: mobbning bör i alla sammanhang reduceras, tobak, alkohol och droger bör reduceras, folkhälsomål. Barnbidrag och bostadsbidrag bör följa kostnadsutvecklingen. Daghem bör finnas även vid obekväma arbetstider. Konsumentverkets hushållsbudgetar.

Observera människornas huvudroller:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

Dessa roller kräver särskilda resurser: kunskaper som behövs och i rollen A1 : pengar mm för att kunna leva och tillgång till gemensamma resurser. I A2 behövs tillgång till informationer.

Skattesystem : kommissionen behandlar skattesystem under avsnittet om arbete. Där kan behandlas speciella arbetsrelaterade skatteproblem,

men skattesystemet är i första hand en fråga om välfärdsfördelning, bl a skatt efter förmåga/bärkraft, och bör behandlas under välfärd.

Ange brister som kräver nya arbetsinsatser.

Efter välfärdsfrågorna kommer problemen med att ordna alltihopa med arbetsinsatser:

Arbete åt alla – för ekonomisk utveckling och goda villkor

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

För dessa roller behövs utbildningar, informationer och hjälpmedel.

Här bör ingå problem som gäller företagare.

Brister som kräver nya arbetsinsatser och finns i avsnitten om vår plats i värden, demokratin och välfärden bör behandlas i avsnittet om arbete.

Kommissionens avsnitt (som kan behöva justeras och kompletteras):

Stärkt konkurrenskraft

Rörlighet och flexibilitet

En bostadsmarknad för ökad rörlighet

Det goda arbetet

En skattereform för full sysselsättning

Beträffande skattereform nämns ett skattesystem beskrivet i avsnittet “Politisk analys”:

“En ny skattereform bör naturligtvis inte enbart handla om att förhålla sig till befintliga skatter och eventuellt justera några procentsatser hit eller dit. Det finns all anledning att undersöka om det behövs mer genomgripande förändringar än så. I exempelvis Nederländerna har man ett helt annat system för kapitalbeskattning än i Sverige, där kapitalinkomster beskattas löpande och värdestegringar när de realiserats. I Nederländerna beskattas istället nettot av individens finansiella tillgångar minus skulder vid årets slut. På detta netto läggs en schablonmässigt beräknad avkastning som beskattas med en enhetlig procentsats.

Den stora skillnaden ligger alltså i att all värdestegring beskattas löpande, oavsett om den realiserats eller inte. Kapital kan således omplaceras utan att någon skattskyldighet uppstår, och därmed faller behovet av system för skatteuppskov, exempelvis för realisationsvinster vid bostadsförsäljning (om även bostäder ingår i modellen). 21 Det skapar ett ”rakare” system där skattehänsyn inte behöver påverka tidpunkt för försäljning av värdepapper eller bostad, och där det blir möjligt att beskatta hushållens förmögenheter, inklusive fastigheter, på ett sätt som har en anknytning till deras samlade avkastning. Exempel som detta är väl värda att undersöka även för svensk räkning.

(21 Beskrivningen av den holländska så kallade ”boxmodellen” baseras på Kjell-Olof Feldt, Mot en ny skattereform – globaliseringen och den svenska välfärden. Underlagsrapport nr 27 till Globaliseringsrådet, 2009)”

Modellen innehåller en schablonbeskattning man bör akta sig för och ej införa. Svenskarna har fått nog av schablonbeskattningar (fastighetsskatten). Feldt skriver om modellen: “.... strider modellens huvudidé, schablonbeskattning av tillgångars värde (antingen de realiserats eller ej) mot vedertagna uppfattningar om att inkomster och vinster ska uppstå innan de beskattas....”

Se:

[Sven Wimmell 090315+090319: Globaliseringsrådets skatteutredningar och andra utredningar om levnadskostnader, skatter, bidrag och välfärdsfördelning. \(http://wimnell.com/omr36-39z.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39z.pdf)

Beträffande förmögenhetsskatt: Förmögenhet kan vara annat än bara pengar, t ex de som är skickliga och har stora kunskaper och inflytande tjänar pengar på sin intellektuella-sociala förmåga, men betalar inte förmögenhetsskatt för det. De betalar skatt på avkastningen av den intellektuella-sociala förmågan, dvs inkomstskatt, och det borde räcka också för avkastningen på pengar och fastigheter, dvs att man bara betalar skatt på avkastningen, och på reavinsten.

Härefter visas hur förslaget om omflyttningar i kommissionens rapport ter sig.

Genomläsning ger vid handen, att omflyttningarna går väl för sig.

Avsnittet om Kriskommissionens rekommendationer skulle få följande innehåll:

Här skisseras ett upplägg, som använder texterna i kommissionens rekommendationer. Texterna kan behöva kompletteras och justeras med hänsyn till omflyttningarna och med hänsyn till kompletteringar o d som föreslås. Underlag finns i de särskilda analyserna.

Omstart för socialdemokratin

Socialdemokratin är inte ett parti som andra. Det tar sin utgångspunkt i de sociala konflikter som uppstår i ett samhälle, och tror på politikens förmåga att skapa en bättre framtid. Socialdemokratin ska vara en folkrörelse byggd underifrån, som samlar många människor för att gemensamt forma denna framtid. Det är ett parti som under lång tid burit regeringsmakten i Sverige, och som har ambitionen att göra det igen.

Den socialdemokratiska människosynen säger att vi människor behöver stöd hos varandra för att utveckla vår frihet. Samhällsutveckling är inte bara något som händer, utan något som kan påverkas och styras. Att förena många olika krafter i samhället för att ständigt utveckla samhällsbygget, att vara trolös mot de gamla redskapen men vara de socialdemokratiska målen trogen - det är reformism.

Det socialdemokratiska välfärdssamhället är ett av de mest anständiga och ekonomiskt framgångsrika samhällena som någonsin skapats. Socialdemokratin har mycket att vara stolt över. Den generella välfärden har gjort generationer mer fria än de annars skulle ha varit.

Behovet av socialdemokratiska lösningar hör inte historien till. De är lika aktuella idag.

Den borgerliga regeringen försöker idag stjäla arbetarrörelsens begrepp på olika områden, men bedriver en politik som gör samhället allt mer bräckligt. Framtidsfrågorna har förpassats till finansdepartementets bakgård och lämnats olösta. Regeringen står passiv inför klimatomställningens skriande behov, liksom inför att vägar och järnvägar inte håller måttet och att unga får allt svårare att hitta en bostad. Arbetslösheten och ofärden breder ut sig, trots att Sverige som nation är rikare än någonsin förr. I Sverige 2011 finns allt fler barn vars föräldrar inte har råd att köpa dem gummistövlar. Unga män som sökt hundratals jobb under flera år får ingen plats på arbetsmarknaden. Kvinnor som slitit ut sig under ett långt arbetsliv blir utförsäkrade från sjukförsäkringen och tvingas leva på sin mans inkomst. Ett samhälle som handskas så vårdslöst med människor tar inte vara på sin fulla potential.

För många i vårt land går det bra, även i kristider. En av förutsättningarna för detta är den socialdemokratiska välfärdspolitik. Idag ser vi emellertid att denna välfärd på flera punkter är på väg att tunnas ut, på ett sätt som i längden riskerar att drabba mycket breda grupper. Ett samhälle som dras isär drabbar alla människor, inte bara de som befinner sig långt ner på samhällsstegen. Om vissa personer permanent slås ut kommer otryggheten alltmer att breda ut sig, kostnaderna för sociala problem att stiga och tillväxten inte nå sin fulla potential, eftersom alla inte får vara med och bidra. Detta är ett gigantiskt slöseri med mänskliga resurser.

Detta är också en verklighet som ställer krav på en ny politisk färdriktning. För att kunna svara på samhällsproblemen måste

socialdemokratins samhällsanalys vara både självständig och aktuell. Denna kombination har partiet alltför sällan lyckats med de senaste åren. Därför har det inte heller lyckats hitta verkningsfulla reformer för att ta itu med problemen. Sverige behöver ett parti med ett sammanhållet samhällsbyggarperspektiv, och socialdemokratin måste bli mycket bättre på att gå i opposition både mot ett allt mer segregerat och ojämlikt samhälle, och mot den moderatledda regeringen.

Det vi ser runtomkring oss gör oss övertygade om att behovet av de socialdemokratiska lösningarna är lika stort som någonsin. Det som har förändrats är förutsättningarna för hur dessa lösningar ska åstadkommas. Vi ser att ojämlikheten och ofriheten breder ut sig, till följd av att jobben är för få, villkoren på arbetsmarknaden för tuffa, och för att skolan inte förmår ge alla barn en lika bra start i livet. Vi ser att jämställdheten mellan män och kvinnor går tillbaka. Vi ser att behovet av trygghet och stabilitet växer när globaliseringen snabbt och oförutsebart kan förändra våra levnadsvillkor i grunden. Varken marknaden eller individen kan på egen hand lösa klimatförändringarna eller de ekonomiska problemen i finanskrisens kölvatten. Behovet av gemensamma lösningar är enormt. Ändå har socialdemokratin, såväl i Sverige som på europeisk nivå, under lång tid befunnit sig på reträtt.

I valet 2010 gick socialdemokratin fram i ett samarbete mellan S, V och MP. Partiets profil blev suddig och man fastnade allt för ofta i att föra fram enskilda politiska förslag, utan att kunna ge dem ett sammanhang. De generella välfärdslösningarna, en aktiv arbetsmarknads- och näringspolitik, det nära samarbetet med de fackliga organisationerna och en självständig utrikes- och säkerhetspolitik har tidigare tillsammans skapat attraktionskraften kring det socialdemokratiska samhällsbygget. Men i valet 2010 hade människor och medlemmar svårt att se vilka som var de bärande bjälkarna i det socialdemokratiska bygget.

Det bristande förtroendet för socialdemokratins förmåga att skapa full sysselsättning är ett av de viktigaste skälen till partiets försämrade valresultat. Samtidigt har partiets trovärdighet sjunkit också på andra områden. Klyftorna i Sverige har ökat i trettio års tid, även under socialdemokratiska regeringar. Följden av den ökande ojämlikheten och att allt fler står utanför arbetsmarknaden är att ofriheten breder ut sig i samhället. Socialdemokratin har under lång tid inte förmått leva upp till sina grundläggande löften om arbete åt alla, ökad jämlikhet och större frihet för var och en. Detta har skapat ett trovärdighetsproblem vars betydelse inte kan överskattas.

En del av socialdemokratins problem ligger också i att partiet i praktiken accepterat att politikens möjligheter att styra har avlövats. Individens frihet och utvecklingsmöjligheter är beroende av hur det omgivande samhället ser ut. Dessa samhällsstrukturer kan bara påverkas gemensamt, det vill säga genom demokratin och politiken. Om politiken träder tillbaka blir resultatet inte ökad frihet för den enskilde, utan bara att andra maktgrupper - exempelvis starka ekonomiska intressen - träder in i stället. Vi menar att politiken också i det moderna samhället har betydligt större möjligheter att forma framtiden än vad som ofta påstås.

Det räcker dock inte med förstärkningar av politiken för att bygga en modern socialdemokrati. Det handlar också om att ändra partiets arbetssätt. Partiet ska vara Sveriges mest nyfikna, öppna, progressiva och ödmjuka. Så kan Socialdemokraterna återigen bli en stark kraft för förändring. Bakgrunden till denna rapports tillkomst är väl känd. Socialdemokraterna har gjort sitt sämsta val någonsin. Partiet brottas med dåligt självförtroende och dålig intern tillit. Initiativet i debatten saknas, och alltför mycket tid ägnas åt inåtblickande navelskåderi och etiketteringar av partikamrater. Partiet har lagt mycket kraft på att mäta och följa opinionen. Nu behöver vi socialdemokrater istället ägna oss

åt att formulera politiska visioner, utveckla reformer för en positiv samhällsutveckling och bilda opinion. Alla som idag är aktiva i partiet har ett mycket stort ansvar. Vi ska gemensamt arbeta för att vända utvecklingen.

Denna kriskommission tillsattes direkt efter valet för att utreda varför socialdemokratin inte fått ett större politiskt förtroende. Vår uppgift har inte varit att lägga fram ett nytt handlingsprogram för partiet. Ett sådant program måste arbetas fram på en bredare bas än vad som är möjligt inom ramen för vårt arbete. Men vi vill i undergruppernas rapporter och kriskommissionärernas gemensamma rapport lyfta fram några områden som vi ser som centrala i de kommande årens politiska och organisatoriska arbete. Vi väljer också att snarare se framåt än bakåt. Ett offensivt program för vidareutvecklad välfärd, ökad konkurrenskraft, dynamiskt arbetsliv, högkvalitativ utbildning, hållbar omställning och en mer öppen partiorganisation har alla förutsättningar för att vara ett framgångsrikt politiskt program, både i storstad och landsbygd och allt däremellan, även framöver.

Socialdemokratin söker inte makten för maktens egen skull. Vi söker makten för att förändra samhället. Vår övertygelse är att människor gemensamt kan bygga ett samhälle för morgondagen som är bättre än det vi har idag. Vi är också övertygade om att Socialdemokraterna kan bli ännu mer av det möjlighetsorienterade, jämlikhetsfrämjande och demokratiska parti som Sverige så innerligt behöver. Kriskommissionens rapporter ska ses som ett första steg på denna väg.

Kommentarer:

Om socialdemokratiska partiet och dess plats bland de andra partierna. Det kan vara lämpligt att komplettera med något kort om partiets historia från 1889. Beskrivningarna blir av typen "hur det var och är."

Våra rekommendationer.

Kommentarer:

Beskrivningarna blir av typen "hur det kan och bör bli".

Bör innehålla en inledning som menar att partiet vill styra svensk rikspolitik och kommunalpolitik och även vara med och styra Europa och hela världen, med demokrati, att det viktiga är välfärd och bra välfärdsfördelning i Sverige och världen, och att arbete är nödvändigt för att hålla det hela igång.

Här kan införas grundläggande resonemang:

“Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:

- * **Individens kroppsliga förhållanden**, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
- * **Individens psykiska förhållanden**, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
- * **Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.**
- * **Individens sociala miljö - sociala samhälle**, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.

Kollektiva viljor. (Politik).

Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).

Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).

Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.

Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.

Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?

Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter.

Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor: psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer.“

Vår plats i världen

Den självständiga och progressiva linjen i internationella frågor har varit ett av socialdemokratins signum. Ställningstaganden mot apartheid och Vietnamkriget, alliansfriheten, den ambitiösa biståndspolitikerna, kampen mot kolonialt förtryck i Afrika och Sydostasien, och kampen för en palestinsk stat i Mellanöstern ligger många socialdemokrater varmt om hjärtat. Att Sverige haft en självständig röst i världen har varit mycket värdefullt och har bidragit till en internationell utveckling mot mer fred och frihet.

Socialdemokratin måste återigen stärka sitt internationella arbete och kanalisera progressiva människors engagemang i dessa frågor. Den socialdemokratiska utrikespolitiken kan aldrig begränsas till diplomatiska angelägenheter utan måste handla om ett brett folkrörelsearbete. Socialdemokratin måste återigen bli det självklara alternativet för människor som brinner för mänskliga rättigheter och internationell solidaritet.

EU-medlemskapet har i vissa avseenden förändrat förutsättningarna för en självständig utrikes- och säkerhetspolitik. Att EU-länderna försöker samordna sin utrikespolitik innebär dock inte att Sverige ska lägga ner sin röst eller krypa bakom stormakterna. Tvärtom: svensk socialdemokrati måste i EU-samarbetet slå vakt om mänskliga fri- och rättigheter och folkrätten. Sveriges alliansfrihet ger oss en alldeles särskild möjlighet, och skyldighet, att göra detta.

Kriget mot terrorismen har präglat de internationella säkerhetspolitiska diskussionerna under snart ett decennium. Den svenska socialdemokratin bör vara mer offensiv för att bredda diskussionen kring hur vi kan uppnå gemensam trygghet i världen.

EU-institutionerna har utvecklats dramatiskt under de senaste åren, inte minst i finanskrisens och EMU-krisens spår. Behovet av ett starkare internationellt samarbete är stort. Ökad överstatlighet innebär dock både politiska risker och möjligheter för en rörelse som vill värna det sociala perspektivet. Tendensen mot ökad judikalisering, det vill säga att beslut som tidigare legat på politisk nivå flyttas till domstolar, kräver nya förhållningssätt. Socialdemokratin måste ägna ett förnyat intresse åt det europeiska samarbetet och tillsammans med de andra socialdemokratiska partierna i EU utveckla en strategi för hur den sociala dimensionen i EU-samarbetet ska stärkas. Arbetet med det europeiska socialdemokratiska partiet och det europeiska fackliga samarbetet måste prioriteras, och arbetarrörelsen måste bli mycket bättre på att själva använda juridiska vägar för att flytta fram sina positioner i Europa.

Kommentarer:

Avsnittet är för dåligt. Här bör beskrivas partiets syn på världen, hur vi är beroende och hur vi vill och kan påverka. EU, FN, hur världen styrs, mänskliga rättigheter, millenniemålen, krig och fred, världsfattigdom. Ekosystemen med utrotningshotade djur och växter. Hur förhålla sig till diktaturer, religioner, fördomar, dödsdomar, skjutvapen, klasskamper etc. I detta avsnitt behövs flera underavdelningar och Grön omställning kan vara en.

Ange brister som kräver nya arbetsinsatser.

Se också kommentarer under Grön omställning.

Grön omställning.

Miljö- och klimatpolitiken har länge varit en viktig del av socialdemokratin. Begreppet ”det gröna folkhemmet” är en angelägen vidareutveckling av detta. Tyvärr har det ännu inte fått den konkreta innebörd som behövs. Klimatpolitiken är avgörande inför framtiden. Därför måste socialdemokratin fördjupa sin politikutveckling på detta område.

Att människan påverkar sin miljö är inget nytt. Men aldrig tidigare har vår påverkan på ett liknande sätt hotat vår egen och andra arters hela existens. Världens klimat är nu på väg att förändras på ett så radikalt sätt att själva livet på jorden hotas. Idag producerar och konsumerar vi resurser i en takt som inte är hållbar. Samtidigt sker detta utan att producenter och konsumenter direkt behöver betala för skadorna. Den globala ekonomin har under lång tid fått utvecklas utan att mötas av regelverk som hindrar rovdrift på miljön. Att etablera verkliga fulla regelverk hör till de största utmaningar världens politiker idag måste hantera. Detta förutsätter utvecklade internationella institutioner. Vi bör arbeta för driva på det nödvändiga förändringsarbetet, både i Sverige och inom EU.

Frågan för världens politiska och ekonomiska ledare idag är vem som ska betala för de åtgärder och begränsningar som är nödvändiga för att vända utvecklingen. En radikal omställning av användningen av fossila bränslen innebär enorma investeringar i alternativ energi, oavsett om det är kärnkraft, vind, sol eller något annat. Att skapa en ny ekonomisk balans måste ske på ett sådant sätt så att risken för allvarliga sociala och internationella konflikter minimeras.

Socialdemokratin måste förhålla sig mycket aktivt till dessa frågor, inte pliktskyldigast nämna något om ”det gröna” i slutet av sina tal. En

angelägen uppgift för socialdemokratin är att utveckla politiska svar på de sociala konflikter och fördelningsproblem som följer i klimatförändringarnas och klimatpolitikens spår.

Klimat- och energifrågorna handlar också om konkreta åtgärder inom samhällsplaneringen och i kommunerna. Det tidigare stödet till kommunerna för att ta fram och genomföra en lokal klimatstrategi (KLIMP) var mycket framgångsrikt och bör återinföras. Att utveckla större regionala arbetsmarknader är nödvändigt för att kunna nå full sysselsättning. Men stora arbetsmarknader skapar också mycket transporter. Det behövs en utbyggd kollektivtrafik efter en genomtänkt planering som också väger in frågan hur samhällelig och kommersiell service kan kopplas ihop med trafikinätet.

Frågan om den gröna omställningen innebär också möjligheter till ett offensivt samhällsbygge. Sverige kan vara med och bidra till viktig teknikutveckling som gynnar landets export och bidrar till att göra Sverige till en förebild i världen.

Kommentarer:

Miljö- och klimatpolitik. Är en del av vår plats i världen och bör behandlas ihop med vår plats i världen.

Miljöpolitik som del i välfärdspolitik kan ligga i avsnittet om Trygghet och kvalitet eller avsnittet om arbete. Det gäller de sista styckena här ovan som börjar:

“Klimat- och energifrågorna handlar också om konkreta åtgärder inom samhällsplaneringen och i kommunerna” och

“Frågan om den gröna omställningen innebär också möjligheter till ett offensivt samhällsbygge.”

Ange brister som kräver nya arbetsinsatser.

Utveckla demokratin

Utöka demokratins omkrets

De senaste decennierna har vi sett en utveckling mot att politikens och demokratins handlingskraft har beskurits. Parallellt med detta har en syn på medborgaren som konsument, av såväl politik som offentliga tjänster, vuxit fram. Detta förklarar möjligen det senaste valets fokus på ”plånboksfrågor” – politiken ses allt mer som en butik, där konsumenterna väljer de varor de gillar bäst. Socialdemokratin kan aldrig nöja sig med detta synsätt. Demokrati kan bara existera om människor är med och skapar den gemensamt. Socialdemokratin behöver därför tydligare formulera ett program för hur demokratin kan stärkas. Till detta hör också en diskussion om inflytandet i arbetslivet. Politiken har mycket större möjligheter att hävda sig gentemot marknadskrafterna än vad många tror och påstår.

Sveriges mest öppna, nyfikna och ödmjuka parti

Socialdemokraterna ska både uppfattas som och vara nyfikna, öppna och hungriga. Kryddas detta med en stor portion ödmjukhet är vi övertygade om att Socialdemokraterna återigen kan bli en stark progressiv kraft. Men om Socialdemokraterna ska växa och bli mer relevanta för människor måste politik, organisation, kommunikation och ledarskap vara intimt sammanflätade. Detta har partiet inte lyckats med de senaste åren, vilket inneburit att kommunikationen uppfattats som spretig och den politiska analysen som ytlig.

Det socialdemokratiska partiet är till vissa delar en sluten värld. I en sådan omgivning växer det till slut fram en partikultur som inte främjar öppenhet och transparens. Ska vi återvinna förtroendet måste förändringsresan präglas av öppenhet och nyfikenhet gentemot både medlemmar och medborgare, på alla nivåer i partiet.

En viktig del av värdet i medlemskapet ligger i den exklusiva rätten att få vara med och besluta om Socialdemokraternas politik och organisa-

tion. Att ta tillvara lusten och rätten för medlemmar att påverka är en av partiets stora utmaningar och uppgifter. Med dagens teknik finns inga gränser för hur detta kan gå till. Att tillämpa medlemsomröstning i högre utsträckning är ett av många sätt att öka organisationstilliten och stärka känslan av alla medlemmars lika värde. Formandet av socialdemokratiska föreningar som har en sakpolitisk fråga som huvudsaklig organisationsgrund bör uppmuntras, såväl lokalt som nationellt. De traditionella geografiska gränsdragningarna får inte hindra att nya nätverk bildas.

Socialdemokratiska företrädare ska inte bara ha förmågan att leda partiet, utan också vara en samhällsförändrande kraft och förstå de förändringar vi står inför. De personer som utses till ledande uppdrag måste besjålas av viljan att leda och driva det utvecklingsarbete och den omprövning som måste till inom vårt parti. Ett modernt ledarskap innebär också förmåga att skapa förutsättningar för att stärka medlemmars kapacitet och att lyfta och bekräfta den enskilde medlemmen.

Det är nödvändigt att se över representationen i partiets beslutande organ. För att inte trovärdigheten ska urholkas, måste storleken på grupperna förändras. Gruppernas storlek är ofta av den karaktären att de inte kan vara fungerande beslutsorgan utan att mindre, mer informella grupper och strukturer byggs upp.

Socialdemokratin måste vara genuint nyfiken på sin omvärld. Idag bemöts omvärlden alltför ofta med ointresse eller i värsta fall överlägsenhet. Ska vi lyckas bygga kunskap och förtroende och bli ett stort parti igen, krävs en helt ny attityd där vi visar intresse för hur personer utanför partiet förhåller sig till dagens samhällsproblem. Socialdemokratin måste präglas av kunskapsörst och aktivt vända sig till forskningen, nya sociala rörelser och andra fora där politisk kunskap idag smids fram.

Partiets studieverksamhet måste därför också stärkas, såväl lokalt som regionalt och centralt. Oppositionsåren bör ägnas åt en bred utbild-

ningssatsning, som kan nå så många både nuvarande och nya medlemmar som möjligt.

För att fördjupa Socialdemokraternas kunskap i olika sakfrågor bör partiet arbeta med ständiga kommissioner inom ett eller några sakområden samtidigt. Dessa ska arbeta öppet och grundligt, inhämta de senaste forskningsresultaten på området, fylla på vår kunskap och lägga grunden för politikutvecklingen på det enskilda området.

Samtidigt bör en funktion som utvecklar och förädlar politiska idéer till realpolitiska förslag inrättas på nationell nivå. Det ska vara en väl sammansatt grupp som ansvarar för politikutvecklingen på kort och lång sikt. En sådan enhet ska utnyttja det faktum att Socialdemokraterna styr ett stort antal kommuner och landsting runt om i Sverige.

Här finns stora möjligheter att knyta ihop lokal och nationell politik på ett spännande sätt, genom att den politikutveckling som sker av socialdemokratiska lokalpolitiker samlas upp. Goda exempel på ”socialdemokratiska modellkommuner” bör lyftas fram. Man ska också hålla kontakt med fackliga organisationer och forskare.

Vi vill även pröva nya modeller för medlemsvärvning genom att inrätta ett nationellt callcenter. Inom ramen för detta ska dessutom olika modeller för fundraising provas. Huvudansvaret för medlemsvärvning hamnar därmed på nationell nivå. Den regionala och lokala nivån får ett tydligare ansvar för att ta emot nya medlemmar.

Nya och befintliga tankesmedjor, stiftelser och andra fora som främjar socialdemokratisk idé- och politikutveckling bör prioriteras. Dessa ska tillåtas att arbeta självständigt med högt i tak. Det förutsätter att tillräckliga resurser avsätts.

Arbetarrörelsen bör också överväga att satsa på att starta en egen högskola, ett ”progressivt universitet”, som är kopplad till rörelsen men vars akademiska inriktning är helt självständig.

Arbetarrörelsen bör vidare se över möjligheten att bedriva en större nyhetstidning på nätet. Det finns redan påbörjade vänsterinriktade projekt vad gäller nätbaserad nyhetsmedia. Dessa kan tas som utgångspunkt för inspiration eller framtida samarbeten för att öka närvaron av en stark vänsterröst i det massmediala landskapet.

I de kommande årens oppositionsarbete måste Socialdemokraterna koncentrera sig på att bilda opinion istället för att jaga den. Bara genom att återerövra problemformuleringsprivilegiet kan vi bli mer relevanta för människor. Socialdemokratin ska vara en självständig röst, som inte bara förhåller sig till andra partier och deras förslag. Vi har en egen samhällsanalys. Vi vet att den bär. Genom att tro på den och utveckla vår egen politik är vi övertygade om att vi också kan få fler människor med oss i det socialdemokratiska samhällsbygget.

Kommentarer:

Hänger nära ihop med vår plats i världen och hur vi bör förhålla oss till omvärlden. Här kan vara plats att behandla hur man ska hantera styrningar av riket, kommunerna, landstingen o d och styrningar av omvärlden. styrningar av välfärden etc. Informationsflödena. Radio, TV, Internet, tidningar etc.

Socialdemokraternas hemsida på Internet är dålig, bör förbättras och göras till partiets universitet och centrum för information. Där ska inte vara krims-krams utan ett allvarligt upplägg som hålls aktuellt och förnyas snabbt.

Viktigt här är att poitiken bör planeras, dvs hur den var, är, kan bli och bör bli i olika framtider. För olika geografiska områden och för olika problem. Det bör finnas med på partiets hemsida, och det kräver utredningsarbete för partiet. Med en öppen planering ska alla kunna vara med och lämna synpunkter.

Ange brister som kräver nya arbetsinsatser.

När vår plats i världen och demokratifrågorna klarats av kommer som viktigast välfärd och välfärdsfördelning.

Trygghet och kvalitet. (Välfärd och välfärdsfördelning)

Människan söker hela tiden både frihet och trygghet. De två företeelserna kan vid första anblicken tyckas stå i motsättning till varandra, men i själva verket är de varandras förutsättningar. Detta gäller även på arbetsmarknaden. Rörlighet och effektivitet förutsätter trygghet. När människan inte hela tiden behöver känna att någon flåsar i nacken frigörs kraft till kreativitet och utveckling.

En av de mer centrala delarna av välfärdspolitiken är skolan. Socialdemokratin har under många år brustit i att utveckla sin politik på detta område, och förtroendet för partiet i dessa frågor har följaktligen varit lågt. Detta måste ändras. Socialdemokratin kan aldrig acceptera en skola där resultaten och likvärdigheten sjunker, och där mer än var fjärde elev lämnar gymnasiet utan fullständiga betyg.

En skola för lika möjligheter

Skolan måste stå i centrum för den socialdemokratiska politiken. Alla barn ska ha chansen till en lika bra start i livet. Om inte skolan klarar av att åstadkomma detta kan inte den orättvisa ojämlikheten i samhället brytas. Skolan är därför central när det gäller att bekämpa klassklyftor, men också central när det gäller Sveriges framtida konkurrenskraft. På så sätt är skolan grunden i en modern jämlikhets- och tillväxtpolitik. Skolpolitiken ska utvecklas utifrån den forskning som finns om vad som främjar kunskapsinhämtning och goda lärandemiljöer.

Internationella jämförelser visar att svenska elevers skolresultat sjunkit stadigt sedan 1990-talet. Så gör även likvärdigheten i den svenska skolan. Elevernas socioekonomiska bakgrund får allt större genomslag. Detta är inte acceptabelt. Sverige måste ha en skola som svarar

mot de krav som finns i arbetslivet och i omvärlden. Lösningen på att var fjärde tjugoåring saknar fullständig gymnasieutbildning kan inte vara att sänka kraven på vissa elever, då det innebär att de kommer att sakna viktiga kompetenser som behövs i arbetslivet. Det är viktigt att alla gymnasieprogram ger högskolebehörighet – men de elever som skolan inte förmår ge detta, exempelvis sent anlända flyktingbarn, måste ha goda möjligheter att skaffa sig det senare.

Lärarens roll är central för kunskapsutvecklingen i skolan. Därför måste lärarrollen stärkas. Statusen och kvaliteten på lärarutbildningen ska höjas, och det måste säkerställas att de som antas på utbildningen är lämpliga. Lärare bör även få ta del av ledarskapsutbildning. Lärare som utvecklas och åstadkommer goda resultat efter förutsättningarna ska premieras. Även rektorerna spelar en viktig roll, och det pedagogiska ledarskapet i skolan bör stärkas.

Skolan måste bli mer individanpassad, men eleverna ska inte lämnas ensamma med ansvaret för sin utbildning. Särlösningar genom nivågruppering och eget arbete har visat sig vara ineffektiva. Elever som riskerar att halka efter måste få snabb uppföljning för att förhindra att problemen växer.

Språkets betydelse för inläringen är central. Men det avgörande för vem som lyckas i skolan är inte vilket språk eleven har som modersmål – det avgörande är hur pass rikt detta språk är. Modeller för hur skolan ska kunna kompensera för ett otillräckligt språk måste tas fram. Här spelar även förskolan en mycket viktig roll i att stärka barnets språkutveckling från tidig ålder.

Det behövs dessutom en översyn av styrningen och resursfördelning i skolan. Genom en starkare koppling mellan behov och resurser kan likvärdigheten öka.

Utvärdera förändringarna i offentlig sektor

De senaste decennierna har en rad reformer genomförts inom välfärden. På exempelvis skolans område finns det mycket som tyder på att förändringarna fått en rad önskade effekter. De senaste decenniernas reformer på välfärdsområdet måste utvärderas grundligt, med avseende på kvalitet, likvärdighet och jämlikhet.

I en diskussion om hur vården, skolan och omsorgen ska fungera måste socialdemokratin utgå från hur verkligheten ser ut. Kvaliteten och likvärdigheten ska stå i fokus, eftersom det är vad som är viktigt för människor. Men kvalitet och likvärdighet kan inte kopplas loss från driftsformerna, eller snarare, från hur regelverken och ersättningsystemen är utformade. När nya aktörer etablerar sig inom välfärden medför det mycket positivt, men det väcker också nya frågor kring hur regler om etablering, innehåll och finansiering ska se ut för att garantera likvärdighet och kvalitet.

Eftersom ersättningen inom exempelvis skolan är lika för alla utförare, oavsett kostnadsbild, ligger den primära möjligheten att göra vinst i att spara på utgifterna. Då den stora kostnaden i all välfärdsverksamhet är personalen, är det inte förvånande att fristående skolor har en lägre personaltäthet än kommunala. Även i de fall privata välfärdsföretag lyckas åstadkomma överskott genom ökad effektivitet som inte går ut över kvaliteten, så innebär inte denna effektivisering en vinst för skattebetalarna, och kanske inte ens för verksamhetens användare. Istället lämnar överskotten ofta verksamheten genom att bli till vinst som på olika sätt delas ut till ägarna, eller används för att expandera verksamheten utomlands. När kommunal välfärd gör överskott går däremot resurserna undantagslöst tillbaka till verksamheten. För skattebetalaren är det alltså dyrare med privat utförd välfärd än kommunal. De incitament som skapas av dagens ersättningssystem

kan i högsta grad ifrågasättas. De är inte utformade för att uppmuntra hög kvalitet. Därför bör nya ersättningssystem för privata välfärdsföretag tas fram. När vinstsyftet blir det överordnade målet för verksamheten, ökar riskerna för ojämlikhet och sortering. Skattepengar som används till att finansiera välfärden ska stanna i välfärdsverksamheten. Därför bör vinstuttagen lagbegränsas.

Även reglerna för etablering av välfärdsföretag måste ses över. Målet är att valfriheten för medborgarna ska stå i fokus, inte valfriheten för företagen. När landets kommuner har veto när det gäller vindkraftverk, hur kan det komma sig att de inte har det när det gäller etableringen av nya skolor?

Utveckla välfärden

Samhällen med stora tillgångar på socialt kapital – mellanmänsklig tillit – har en bättre fungerande demokrati, bättre ekonomisk tillväxt och lägre brottslighet än samhällen med låg tillit. Avgörande för det sociala kapitalet är närvaron av en omfattande och generell välfärd. Det är i länder där detta finns – såsom de socialdemokratiskt präglade nordiska länderna – som tilliten är som högst. Jämfört med selektiva välfärdsprogram är risken för godtycke, korruption och särbehandling mindre. Det system för kollektivt riskbärande som den generella välfärden innebär, inklusive arbetslöshets- och sjukförsäkring, medför bättre liv för alla människor, men de utgör också viktiga förutsättningar för tillväxt och fler jobb. De länder som har dessa system har högre tillväxt. Socialdemokratin måste bli bättre på att formulera detta samband mellan välfärd och utveckling.

På många områden har kvaliteten i välfärden blivit sämre, trots att Sverige blivit allt rikare. När människors standard höjs på andra områden kommer även deras förväntningar på välfärden att öka. Fokus

måste ligga på att all välfärdsverksamhet ska vara så bra att den inte behöver väljas bort av kvalitetsskäl. Människor ska inte behöva vara oroliga över att ett felval får allvarliga konsekvenser för barnens utbildning eller gamla mammas omvårdnad.

De, oftast kvinnor, som jobbar i välfärden är avgörande för verksamhetens kvalitet. Målet för socialdemokratin bör vara att åstadkomma världens bästa jobb i offentlig sektor. Det innebär bland annat att ta ett betydligt större ansvar som arbetsgivare i de kommuner och landsting där socialdemokrater sitter vid makten.

De svenska kommunerna har ett långtgående självstyre med tydligt ansvar för bland annat skolan, äldreomsorgen, miljö och individ- och familjeomsorg. I många kommuner fungerar detta bra. Samtidigt ser vi hur befolkningsminskningen tvingar in många mindre kommuner i en negativ spiral. Ska medborgarna även i framtiden garanteras hög kvalitet oavsett var man bor måste staten antingen initiera en kommunreform eller ekonomiskt stödja landets mindre kommuner.

Trygg sjuk- och arbetslöshetsförsäkring

Sverige är ett av världens rikaste länder. Ändå befinner vi oss i en situation där svårt sjuka personer lämnas utan försörjning. Redan hårt drabbade människor tvingas ibland utstå en orimlig behandling, där deras sjukdom ifrågasätts, deras inkomst dras in och de kan tvingas sälja sin lägenhet och gå till socialen för att få uppehälle. Detta är inte värdigt ett välfärdssamhälle. Sjukförsäkringens kvalitet måste stärkas.

Socialdemokratin har inte förmått förmedla den viktiga roll socialförsäkringarna spelar i ett modernt, tryggt och rörligt samhälle. Socialförsäkringar är långt ifrån enbart en angelägenhet för dem som har oturen

att bli sjuka och/eller arbetslösa. Tvärtom påverkar de tryggheten, lönenivåerna och arbetsvillkoren för alla människor. Därför är det nödvändigt att höja taken i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen. Kvalifikationskraven i arbetslöshetsförsäkringen måste förändras så att betydligt fler omfattas. Samtidigt är det nödvändigt att utveckla rehabiliteringen och satsa på att hålla människor kvar i arbetslivet.

Rättvisa pensioner

Det nya pensionssystemet har nu varit i kraft i drygt ett decennium. I en del avseenden har systemet infriat förväntningarna, men det har också visat sig ha väsentliga nackdelar. Det är alltför sårbart när tillväxten viker, vilket visat sig på senare tid när bromsen nu sänker pensionerna under flera år i rad. Pensionsnivåerna har blivit låga samtidigt som förvaltningskostnaderna ökat. Klassklyftorna bland de äldre förstärks när antalet år i arbetslivet får en så stor betydelse för pensionsnivån. I grunden är systemet underfinansierat. Pensionssystemet bör nu utvärderas, stärkas finansiellt och göras mer rättvist.

Kommentarer:

Här bör behandlas frågor om kropp och psyke och fysiska och sociala miljöer. Hur bör det bli? Kompletteringar kan behövas om problem, t ex: mobbning bör i alla sammanhang reduceras, tobak, alkohol och droger bör reduceras, folkhälsomål. Barnbidrag och bostadsbidrag bör följa kostnadsutvecklingen. Daghem bör finnas även vid obekväma arbetstider. Konsumentverkets hushållsbudgetar. Här finns mycket att lägga till.

Ange brister som kräver nya arbetsinsatser.

Observera människornas huvudroller:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

- A1:** att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
- A2:** att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

Dessa roller kräver särskilda resurser: kunskaper som behövs och i rollen A1 : pengar mm för att kunna leva och tillgång till gemensamma resurser. I A2 behövs tillgång till informationer.

Skattesystem : kommissionen behandlar skattesystem under avsnittet om arbete. Där kan behandlas speciella arbetsrelaterade skatteproblem, men skattesystemet är i första hand en fråga om välfärdsfördelning, bl a skatt efter förmåga/bärkraft, och bör behandlas under välfärd.

Från avsnittet om arbete:

“Dagens skattesystem brister i både effektivitet och rättvisa. Möjligheterna att styra skattepengarna dit där de bäst behövs och gör mest nytta har därmed försvagats. Det går inte att rätta till problemen genom förändringar i enskilda skatter. Det behövs en genomgripande översyn av hela skattesystemet. Utgångspunkterna ska vara principerna om skatt efter bärkraft, likformighet och transparens. Skattesystemet måste bygga på breda skattebaser och utformas så att arbete, investeringar och hållbarhet gynnas och bidra till ökad ekonomisk jämlikhet. Strävan bör vara att nå en blocköverskridande överenskommenhet.”

Efter välfärdsfrågorna kommer problemen med att ordna alltihopa med arbetsinsatser.

Arbete åt alla – för ekonomisk utveckling och goda villkor

Ett av de viktigaste målen för socialdemokratin är full sysselsättning. Under 20 år har Sverige inte nått detta mål, oavsett regering. Det bristande förtroendet för socialdemokratins förmåga att skapa full sysselsättning är ett av de viktigaste skälen till att partiet två val i rad tappat stora väljargrupper. Arbetslösheten gör att klyftorna i samhället ökar och dämpar tillväxten, och går därmed emot kärnan i det socialdemokratiska budskapet. Sysselsättningsfrågan måste stå i centrum för politikutvecklingen de kommande åren. Även om ansatsen till detta hela tiden funnits där, har partiet inte på länge lyckats utveckla ett fördjupat och trovärdigt program för hur sysselsättningen ska kunna öka. Detta måste ändras.

Stärkt konkurrenskraft

Full sysselsättning kräver en stark konkurrenskraft, bland annat genom en ambitiös innovationspolitik. Att den svenska exporten utvecklats långsammare än EU15 är en av faktorerna bakom arbetslösheten. För att öka exporten krävs i dag insatser framför allt för medelstora och mindre företag. Det handlar om stöd och rådgivning för att komma ut på exportmarknaderna, men också för att få små och medelstora företag att satsa mer på egen produktutveckling och innovationsförmåga. Sveriges stora satsningar på forskning och utveckling måste få större utväxling i ökad export, genom särskilda satsningar på små och medelstora företag. Tjänstesektorns betydelse för ekonomin kommer att fortsätta att växa. Det finns fortsatt stor potential för produktivitetstillväxt inom framför allt de icke-personliga tjänsterna. För att denna potential ska tas tillvara krävs bland annat utbildnings-

satsningar och specifikt anpassade insatser för innovationer, forskning och utveckling inom tjänstesektorn.

Starka och sunda statsfinanser är en nödvändig förutsättning för såväl tillväxt som välfärd. Utan ordning och reda i den offentliga ekonomin begränsas politikens möjligheter. Den ekonomiska politiken ska samtidigt användas som ett instrument för att utveckla produktionsförmågan genom att stimulera investeringar och efterfrågan. Den ska kunna vara ett aktivt konjunkturpolitiskt instrument, som bromsar ekonomin i överhettningssituationer och stimulerar i lågkonjunkturer. Branscher med hög tillväxtpotential bör identifieras så att program kan utvecklas för att få dem att växa och anställa. Det svenska exportunderlaget på 1900-talet var bland annat frukten av ett strategiskt samarbete mellan stat och näringsliv. Även idag skulle ett sådant samarbete kunna ske, genom exempelvis den offentliga sektorns upphandling. Den omsätter mycket stora summor och skulle kunna användas betydligt mer strategiskt och samordnat än idag för att gynna innovationer, tillväxt och sysselsättning. Statliga och kommunala upphandlingar måste också utformas så att de ger reella möjligheter även för mindre företag att konkurrera.

En nödvändig förutsättning för ett blomstrande näringsliv är en välfungerande infrastruktur. Det behövs betydande satsningar på utbyggd kollektivtrafik, vägar och järnvägar, både för att gynna utvecklingen av regionala arbetsmarknader och för att underlätta näringslivets behov av transporter. Sverige har under lång tid underinvesterat i infrastruktur, något som försämrar villkoren för de företag som vill verka i landet. Den nuvarande regleringen av järnvägssektorn behöver ses över och samhället behöver ta ett mer övergripande ansvar för hela tågtrafiken.

Rörlighet och flexibilitet

De kommande åren står vi inför en situation där vi kan få uppleva arbetskraftsbrist inom vissa sektorer och delar av landet, parallellt med en hög arbetslöshet. Det är följden av otillräckliga satsningar inom arbetsmarknadspolitiken, utbildningssektorn, bostadssektorn och kollektivtrafiken.

Det behövs en mer rörlig och flexibel arbetsmarknad. Men rörlighet åstadkoms inte genom sämre anställningstrygghet eller genom att försämrade för de arbetslösa. Rörlighet förutsätter istället ett väl utbyggt utbildningssystem, som ger möjlighet för individen att ställa om, och det kräver också en arbetslöshetsförsäkring som skyddar individen. A-kassan ska vara en omställningsförsäkring, men det innebär att den enskilde också måste få reala möjligheter att verkligen ställa om. Efter avslutad ersättningsperiod är det samhällets skyldighet att erbjuda sysselsättning genom exempelvis utbildning, lönesubventionerade arbeten eller beredskapsjobb. Människor har på motsvarande sätt en skyldighet att delta efter förmåga. Samtidigt bör subventionerade anställningar följas upp bättre, så att dessa inte missbrukas.

Det ska vara möjligt att ställa om till ny kompetens eller att bygga ut tidigare kunskaper genom hela yrkeslivet. Det gäller såväl för personer med lång som med kort utbildning. Systemet för studiefinansiering bör ses över för att gynna det livslånga lärandet. Vidareutbildning ska vara möjligt även under yrkeslivet, genom kompetenskonton eller motsvarande. Det är nödvändigt att återupprusta vuxenutbildningen och arbetsmarknadsutbildningen. Idag innebär nedskärningarna på Komvux att alltför många människor aldrig får en andra chans. Den kvalificerade yrkesutbildningen bör byggas ut. Ännu ett Kunskapslyft bör genomföras, och då behövs särskilda åtgärder för att få med även lågutbildade män. Dessutom behöver utbildningen för invandrare

stärkas. Det gäller både svenskundervisningen och möjligheterna att göra valideringar och kompletteringar av kompetens man har med sig från ursprungslandet.

Matchningen mellan arbetslösa och lediga jobb måste förbättras. Det lokala inflytandet över de arbetsmarknadspolitiska insatser som görs behöver öka, och ansvarsfördelningen mellan stat och län/kommuner bör ses över.

En bostadsmarknad för ökad rörlighet

Dagens bostadsbrist och höga bostadspriser är direkt tillväxthämmande. De försvårar en ökning av sysselsättningen, genom att människor inte har möjlighet att flytta dit där jobben finns. Staten behöver ta ett större ansvar för finansieringen av bostadsbyggandet. I första hand behövs en satsning på fler hyreslägenheter, inte minst för ungdomar, men det behövs också åtgärder för att få fram nyproducerade småhus till överkomliga kostnader i de storstadsregioner där priserna idag är mycket höga. Det statliga stödet till bostadsbyggandet ska innefatta krav på förbättrad energihushållning. Det behövs också särskilda insatser för upprustningen av de många hus från miljonprogrammets dagar, som nu är i behov av mer genomgripande underhållsåtgärder. Upprustningen av äldre bostadsområden bör inte bara omfatta själva fastigheterna, utan området i sin helhet. I många sådana områden behövs exempelvis lokaler för småföretag eller för olika aktiviteter för ungdomar.

En välfungerande bostadsmarknad är avgörande även för den samhällsekonomiska stabiliteten. Finansiella kriser är ofta kopplade till överhettade bostadsmarknader och den ökande skuldsättning bland hushållen en sådan är förknippad med. De åtgärder som idag finns för att bekämpa denna situation är otillräckliga. En av få metoder att

dämpa bostadsprisutvecklingen är att höja räntan. En ränta som höjs mer än vad inflationsprognoserna ger fog för innebär dock att konjunkturen dämpas för tidigt. Bostadsbristen är alltså på flera sätt direkt kopplad till samhällsekonomin. Att bankerna gör rekordvinster samtidigt som den riskfyllda utlåningen ökar, blir dessutom ett allt större samhällsekonomiskt problem.

Det goda arbetet

De senaste åren har arbetslivets villkor kommit i skymundan i den politiska debatten. Ändå har frågan om hur vi har det på jobbet stor påverkan på hur vi har det i livet i stort. Jobbet kan göra oss friskare om det är utvecklande och erbjuder goda arbetsvillkor, men det kan också göra oss sjuka om stressen är stor eller arbetsmiljön dålig. Vår ekonomi är helt beroende av lönernas utveckling och vår möjlighet till en rik fritid är avhängig hur arbetstiden förläggs. Sammantaget menar vi att det är hög tid att rikta ljuset mot arbetsplatserna. Om vårt mål om det goda livet för alla ska kunna förverkligas, krävs att också målet om det goda arbetet blir verklighet.

Arbetstiderna håller på att bli ett stort arbetsmiljöproblem. Ofrivilliga deltider samt obekväma och oregelbundna arbetstider är vanliga och drabbar främst kvinnor och nyutträdna på arbetsmarknaden. Krav på ständig tillgänglighet och obetald övertid, ofta långt utöver 40-timmarsveckan, är också ett växande problem. Totalt sett arbetar inte människor mer idag än för femtio år sedan, men längre studietid samt mer semester och föräldraledighet innebär att många arbetar mer intensivt under vissa perioder i livet. Kraven kan upplevas som särskilt besvärliga i den fas av livet när man har uppväxande barn att ta hand om. Därför bör möjligheterna att gå ner i arbetstid under vissa perioder av livet utökas. Möjligheterna för den enskilde att mer aktivt påverka fördelningen av arbetstid behöver också stärkas generellt. Samtidigt

finns det ett behov av att antalet arbetade timmar ökar, bland annat genom att fler arbetar längre. Ett arbetsliv som inte sliter ut människor i förtid innebär att fler kommer att kunna arbeta längre upp i åldrarna.

Arbetstidsfrågorna är i första hand en fråga för fackliga avtal, men man bör pröva om det också behövs förändringar i lagstiftningen. Idag ser vi att arbetsrätten på fler håll är på väg att urholkas, bland annat genom att bemanningsföretag används för att kringgå lagen om anställningsskydd och genom att visstidsanställningar staplas på varandra, något som bidrar till att göra bland annat ungdomars ställning på arbetsmarknaden ännu osäkrare. Detta måste motverkas. Stat och kommun bör i sina upphandlingsunderlag ställa krav vad avser rimliga arbetsvillkor; pressade priser ska inte åstadkommas genom försämrade villkor för personalen. Utvecklingen inom servicesektorn mot bemanning över hela dygnet kräver utbyggnad av barnomsorgen också kvälls- och nattetid.

Som ett led i arbetet mot full sysselsättning behövs en bättre utbyggd organisation för rehabilitering av personer med lång sjukskrivning. Men det behövs också åtgärder inom arbetslivet, så att arbetsprocesser och arbetsuppgifter kan anpassas till personer med nedsatt arbetsförmåga. Fokus bör också ligga på förebyggande insatser för att förhindra att sjukskrivning uppstår.

En skattereform för full sysselsättning

Skatt tas ut för att betala ett antal nyttigheter, som har betydelse både för medborgarna individuellt, för företagen och för samhället i stort. Skatterna syftar även till att skapa en rättvisare inkomstfördelning och till att styra konsumtion och investeringar i önskad riktning. Skatter är inget självändamål. Diskussionen om skattesystemet måste därför

alltid föras kopplat till diskussionen om vad man vill att skatterna ska betala. De kommande åren kommer vi att se ett växande behov av bland annat äldreomsorg, sjukvård, infrastruktursatsningar, klimatinvesteringar, bostadsbyggande och höjd kvalitet i välfärden. Med en ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning växer det naturligt fram ett reformutrymme som måste användas för dessa satsningar. Det finns alltså ett mycket litet utrymme för skattesänkningar. Det är snarare så, att mot bakgrund av de stora skattesänkningar som genomförts på senare år, så kan det inte uteslutas att ett större skatteuttag kommer att behövas för att klara de stora investeringar som är nödvändiga när det gäller välfärd, klimat, infrastruktur och bostadsbyggande.

Dagens skattesystem brister i både effektivitet och rättvisa. Möjligheterna att styra skattepengarna dit där de bäst behövs och gör mest nytta har därmed försvagats. Det går inte att rätta till problemen genom förändringar i enskilda skatter. Det behövs en genomgripande översyn av hela skattesystemet. Utgångspunkterna ska vara principerna om skatt efter bärkraft, likformighet och transparens. Skattesystemet måste bygga på breda skattebaser och utformas så att arbete, investeringar och hållbarhet gynnas och bidra till ökad ekonomisk jämlikhet. Strävan bör vara att nå en blocköverskridande överenskommelse.

Socialdemokratin behöver fastställa sina utgångspunkter för arbetet med en skattereform, inte genom en debatt kring enskilda skatter lösryckta ur sitt sammanhang, utan med start i en diskussion om helheten. Förmågan att hitta nya, effektiva sätt att ta ut skatt kommer att vara viktig. Det räcker inte att bara förhålla sig till befintliga skatter.

Kommentarer:

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

För dessa roller behövs utbildningar, informationer och hjälpmedel.

Här bör ingå problem som gäller företagare.

Brister som kräver nya arbetsinsatser och finns i avsnitten om vår plats i värden, demokratin och välfärden bör behandlas i avsnittet om arbete.

Beträffande skattereform nämns ett skattesystem beskrivet i avsnittet "Politisk analys":

"En ny skattereform bör naturligtvis inte enbart handla om att förhålla sig till befintliga skatter och eventuellt justera några procentsatser hit eller dit. Det finns all anledning att undersöka om det behövs mer genomgripande förändringar än så. I exempelvis Nederländerna har man ett helt annat system för kapitalbeskattning än i Sverige, där kapitalinkomster beskattas löpande och värdestegringar när de realiserats. I Nederländerna beskattas istället nettot av individens finansiella tillgångar minus skulder vid årets slut. På detta netto läggs en schablonmässigt beräknad avkastning som beskattas med en enhetlig procentsats.

Den stora skillnaden ligger alltså i att all värdestegring beskattas löpande, oavsett om den realiserats eller inte. Kapital kan således omplaceras utan att någon skattskyldighet uppstår, och därmed faller

behovet av system för skatteuppskov, exempelvis för realisationsvinster vid bostadsförsäljning (om även bostäder ingår i modellen). 21 Det skapar ett ”rakare” system där skattehänsyn inte behöver påverka tidpunkt för försäljning av värdepapper eller bostad, och där det blir möjligt att beskatta hushållens förmögenheter, inklusive fastigheter, på ett sätt som har en anknytning till deras samlade avkastning. Exempel som detta är väl värda att undersöka även för svensk räkning.

(21 Beskrivningen av den holländska så kallade ”boxmodellen” baseras på Kjell-Olof Feldt, Mot en ny skattereform – globaliseringen och den svenska välfärden. Underlagsrapport nr 27 till Globaliseringsrådet, 2009)”

Modellen innehåller en schablonbeskattning man bör akta sig för och ej införa. Svenskarna har fått nog av schablonbeskattningar (fastighetsskatten). Feldt skriver om modellen: “.... strider modellens huvudidé, schablonbeskattning av tillgångars värde (antingen de realiserats eller ej) mot vedertagna uppfattningar om att inkomster och vinster ska uppstå innan de beskattas....”

Se:

[Sven Wimmell 090315+090319: Globaliseringsrådets skatteutredningar och andra utredningar om levnadskostnader, skatter, bidrag och välfärdsfördelning. \(http://wimnell.com/omr36-39z.pdf\)](http://wimnell.com/omr36-39z.pdf)

Beträffande förmögenhetsskatt: Förmögenhet kan vara annat än bara pengar, t ex de som är skickliga och har stora kunskaper och inflytande tjänar pengar på sin intellektuella-sociala förmåga, men betalar inte förmögenhetsskatt för det. De betalar skatt på avkastningen av den intellektuella-sociala förmågan, dvs inkomstskatt, och det borde räcka också för avkastningen på pengar och fastigheter, dvs att man bara betalar skatt på avkastningen, och på reavinsten.

Avskrift av kriskommissionens rapport:

Omstart för socialdemokratien

Socialdemokraternas kriskommission

Innehållsförteckning. Se det föregående.

Förord

Socialdemokraterna har i två val i rad tappat i förtroende och gjorde 2010 sitt sämsta val i modern tid. Mot bakgrund av detta tillsatte partistyrelsen den 8 oktober 2010 en kriskommission, med det övergripande syftet att utreda det allvarliga läge arbetarrörelsen befinner sig i, utifrån fyra perspektiv: politik, fakta och siffror, organisation samt idédebatt och omvärldsanalys.

Kriskommissionen har bestått av fem personer: Anna Johansson och Ardalan Shekarabi har lett Kriskommissionens arbete, liksom arbetet i gruppen för politisk analys. Morgan Johansson har lett den faktabaserade analysen, Johan Persson har lett den organisatoriska och Kajsa Borgnäs den idémässiga. Till varje område har en undergrupp utsetts.

De fyra undergruppernas rapporter presenteras här tillsammans med kriskommissionens slutrapport. För varje delrapport ansvarar i huvudsak den specifika gruppen, men kriskommissionen står också bakom rapportsamlingen i sin helhet.

Stockholm den 15 februari 2011
Anna Johansson Ardalan Shekarabi
Kajsa Borgnäs Morgan Johansson
Johan Persson

Undergruppernas sammansättning

Gruppen för politisk analys

Anna Johansson (ordförande), Ardalan Shekarabi (ordförande), Urban Ahlin, Ingela Andersson, Ilija Batljan, Mats Engström, Dag Larsson, Fredrik Lundh Sammeli, Kristina Mårtensson, Carina Ohlsson, Ingalill Persson, Karl-Petter Thorwaldsson, Catharina Ullström och Mattias Vepsä. Sekreterare har varit Marika Lindgren Åsbrink.

Gruppen för organisatorisk analys

Johan Persson (ordförande), Tobias Baudin, Anders Bergérus, Axel Björneke, Lilly Bäcklund, Nils Hultin, Dany Kessel, Ewa Lengstedt, Marie Linder, Ingemar Nilsson, Kristina Persdotter, Stefan Pettersson och Magdalena Streijffert. Sekreterare har varit Mia Lindström.

Gruppen för faktabaserad analys

Morgan Johansson (ordförande), Ulf Bjereld, Peder Björk, Johan Hassel, Helene Hellmark Knutsson, Renée Jeryd, Gunilla Johansson, Patrik Karlsson, Kicki Liljeblad, Åsa Lindestam, Katrin Stjernfeldt Jammeh, Greger Tidlund och Jonas Wall. Sekreterare har varit Odd Guteland.

Gruppen för idédebatt och omvärldsanalys

Kajsa Borgnäs (ordförande), Ola Asplund, Luciano Astudillo, Anna-Lena Hogerud, Alaa Idris, Faraj Abu Iseifan, Joakim Jakobsson, Åsa Karlsson Björkmarker, Elin Lundgren, Peter Persson, Reza Talebi, Maryam Yazdanfar och Anders Österberg. Sekreterare har varit Kajsa Borgnäs och Ola Asplund.

Marika Lindgren Åsbrink har varit Kriskommissionens huvudsekreterare.

Kriskommissionens rekommendationer

Omstart för socialdemokratien

Socialdemokratien är inte ett parti som andra. Det tar sin utgångspunkt i de sociala konflikter som uppstår i ett samhälle, och tror på politikens förmåga att skapa en bättre framtid. Socialdemokratien ska vara en folkrörelse byggd underifrån, som samlar många människor för att gemensamt forma denna framtid. Det är ett parti som under lång tid burit regeringsmakten i Sverige, och som har ambitionen att göra det igen.

Den socialdemokratiska människosynen säger att vi människor behöver stöd hos varandra för att utveckla vår frihet. Samhällsutveckling är inte bara något som händer, utan något som kan påverkas och styras. Att förena många olika krafter i samhället för att ständigt utveckla samhällsbygget, att vara trolös mot de gamla redskapen men vara de socialdemokratiska målen trogen - det är reformism.

Det socialdemokratiska välfärdssamhället är ett av de mest anständiga och ekonomiskt framgångsrika samhällena som någonsin skapats. Socialdemokratien har mycket att vara stolt över. Den generella välfärden har gjort generationer mer fria än de annars skulle ha varit. Behovet av socialdemokratiska lösningar hör inte historien till. De är lika aktuella idag.

Den borgerliga regeringen försöker idag stjäla arbetarrörelsens begrepp på olika områden, men bedriver en politik som gör samhället allt mer bräckligt. Framtidsfrågorna har förpassats till finansdepartementets bakgård och lämnats olösta. Regeringen står passiv inför klimatomställningens skriande behov, liksom inför att vägar och

järnvägar inte håller måttet och att unga får allt svårare att hitta en bostad. Arbetslösheten och ofärden breder ut sig, trots att Sverige som nation är rikare än någonsin förr. I Sverige 2011 finns allt fler barn vars föräldrar inte har råd att köpa dem gummistövlar. Unga män som sökt hundratals jobb under flera år får ingen plats på arbetsmarknaden. Kvinnor som slitit ut sig under ett långt arbetsliv blir utförsäkrade från sjukförsäkringen och tvingas leva på sin mans inkomst. Ett samhälle som handskas så vårdslöst med människor tar inte vara på sin fulla potential.

För många i vårt land går det bra, även i kristider. En av förutsättningarna för detta är den socialdemokratiska välfärdspolitik. Idag ser vi emellertid att denna välfärd på flera punkter är på väg att tunnas ut, på ett sätt som i längden riskerar att drabba mycket breda grupper. Ett samhälle som dras isär drabbar alla människor, inte bara de som befinner sig långt ner på samhällsstegen. Om vissa personer permanent slås ut kommer otryggheten alltmer att breda ut sig, kostnaderna för sociala problem att stiga och tillväxten inte nå sin fulla potential, eftersom alla inte får vara med och bidra. Detta är ett gigantiskt slöseri med mänskliga resurser.

Detta är också en verklighet som ställer krav på en ny politisk färdriktning. För att kunna svara på samhällsproblemen måste socialdemokratins samhällsanalys vara både självständig och aktuell. Denna kombination har partiet alltför sällan lyckats med de senaste åren. Därför har det inte heller lyckats hitta verkningsfulla reformer för att ta itu med problemen. Sverige behöver ett parti med ett sammanhållet samhällsbyggarperspektiv, och socialdemokratien måste bli mycket bättre på att gå i opposition både mot ett allt mer segregerat och ojämlikt samhälle, och mot den moderatledda regeringen.

Det vi ser runtomkring oss gör oss övertygade om att behovet av de socialdemokratiska lösningarna är lika stort som någonsin. Det som har förändrats är förutsättningarna för hur dessa lösningar ska åstadkommas. Vi ser att ojämlikheten och ofriheten breder ut sig, till följd av att jobben är för få, villkoren på arbetsmarknaden för tuffa, och för att skolan inte förmår ge alla barn en lika bra start i livet. Vi ser att jämställdheten mellan män och kvinnor går tillbaka. Vi ser att behovet av trygghet och stabilitet växer när globaliseringen snabbt och oförutsebart kan förändra våra levnadsvillkor i grunden. Varken marknaden eller individen kan på egen hand lösa klimatförändringarna eller de ekonomiska problemen i finanskrisens kölvatten. Behovet av gemensamma lösningar är enormt. Ändå har socialdemokratin, såväl i Sverige som på europeisk nivå, under lång tid befunnit sig på reträtt.

I valet 2010 gick socialdemokratin fram i ett samarbete mellan S, V och MP. Partiets profil blev suddig och man fastnade allt för ofta i att föra fram enskilda politiska förslag, utan att kunna ge dem ett sammanhang. De generella välfärdslösningarna, en aktiv arbetsmarknads- och näringspolitik, det nära samarbetet med de fackliga organisationerna och en självständig utrikes- och säkerhetspolitik har tidigare tillsammans skapat attraktionskraften kring det socialdemokratiska samhällsbygget. Men i valet 2010 hade människor och medlemmar svårt att se vilka som var de bärande bjälkarna i det socialdemokratiska bygget.

Det bristande förtroendet för socialdemokratins förmåga att skapa full sysselsättning är ett av de viktigaste skälen till partiets försämrade valresultat. Samtidigt har partiets trovärdighet sjunkit också på andra områden. Klyftorna i Sverige har ökat i trettio års tid, även under socialdemokratiska regeringar. Följden av den ökande ojämlikheten och att allt fler står utanför arbetsmarknaden är att ofriheten breder ut

sig i samhället. Socialdemokratin har under lång tid inte förmått leva upp till sina grundläggande löften om arbete åt alla, ökad jämlikhet och större frihet för var och en. Detta har skapat ett trovärdighetsproblem vars betydelse inte kan överskattas.

En del av socialdemokratins problem ligger också i att partiet i praktiken accepterat att politikens möjligheter att styra har avlövats. Individens frihet och utvecklingsmöjligheter är beroende av hur det omgivande samhället ser ut. Dessa samhällsstrukturer kan bara påverkas gemensamt, det vill säga genom demokratin och politiken. Om politiken träder tillbaka blir resultatet inte ökad frihet för den enskilde, utan bara att andra maktgrupper - exempelvis starka ekonomiska intressen - träder in i stället. Vi menar att politiken också i det moderna samhället har betydligt större möjligheter att forma framtiden än vad som ofta påstås.

Det räcker dock inte med förstärkningar av politiken för att bygga en modern socialdemokrati. Det handlar också om att ändra partiets arbetssätt. Partiet ska vara Sveriges mest nyfikna, öppna, progressiva och ödmjuka. Så kan Socialdemokraterna återigen bli en stark kraft för förändring. Bakgrunden till denna rapports tillkomst är väl känd. Socialdemokraterna har gjort sitt sämsta val någonsin. Partiet brottas med dåligt självförtroende och dålig intern tillit. Initiativet i debatten saknas, och alltför mycket tid ägnas åt inåtblickande navelskåderi och etiketteringar av partikamrater. Partiet har lagt mycket kraft på att mäta och följa opinionen. Nu behöver vi socialdemokrater istället ägna oss åt att formulera politiska visioner, utveckla reformer för en positiv samhällsutveckling och bilda opinion. Alla som idag är aktiva i partiet har ett mycket stort ansvar. Vi ska gemensamt arbeta för att vända utvecklingen.

Denna kriskommission tillsattes direkt efter valet för att utreda varför socialdemokratin inte fått ett större politiskt förtroende. Vår uppgift har inte varit att lägga fram ett nytt handlingsprogram för partiet. Ett sådant program måste arbetas fram på en bredare bas än vad som är möjligt inom ramen för vårt arbete. Men vi vill i undergruppernas rapporter och kriskommissionärernas gemensamma rapport lyfta fram några områden som vi ser som centrala i de kommande årens politiska och organisatoriska arbete. Vi väljer också att snarare se framåt än bakåt. Ett offensivt program för vidareutvecklad välfärd, ökad konkurrenskraft, dynamiskt arbetsliv, högkvalitativ utbildning, hållbar omställning och en mer öppen partiorganisation har alla förutsättningar för att vara ett framgångsrikt politiskt program, både i storstad och landsbygd och allt däremellan, även framöver.

Socialdemokratin söker inte makten för maktens egen skull. Vi söker makten för att förändra samhället. Vår övertygelse är att människor gemensamt kan bygga ett samhälle för morgondagen som är bättre än det vi har idag. Vi är också övertygade om att Socialdemokraterna kan bli ännu mer av det möjlighetsorienterade, jämlikhetsfrämjande och demokratiska parti som Sverige så innerligt behöver. Kriskommissionens rapporter ska ses som ett första steg på denna väg.

Våra rekommendationer.

Arbete åt alla – för ekonomisk utveckling och goda villkor

Ett av de viktigaste målen för socialdemokratin är full sysselsättning. Under 20 år har Sverige inte nått detta mål, oavsett regering. Det bristande förtroendet för socialdemokratins förmåga att skapa full sysselsättning är ett av de viktigaste skälen till att partiet två val i rad tappat stora väljargrupper. Arbetslösheten gör att klyftorna i samhället

ökar och dämpar tillväxten, och går därmed emot kärnan i det socialdemokratiska budskapet. Sysselsättningsfrågan måste stå i centrum för politikutvecklingen de kommande åren. Även om ansatsen till detta hela tiden funnits där, har partiet inte på länge lyckats utveckla ett fördjupat och trovärdigt program för hur sysselsättningen ska kunna öka. Detta måste ändras.

Stärkt konkurrenskraft

Full sysselsättning kräver en stark konkurrenskraft, bland annat genom en ambitiös innovationspolitik. Att den svenska exporten utvecklats långsammare än EU15 är en av faktorerna bakom arbetslösheten. För att öka exporten krävs i dag insatser framför allt för medelstora och mindre företag. Det handlar om stöd och rådgivning för att komma ut på exportmarknaderna, men också för att få små och medelstora företag att satsa mer på egen produktutveckling och innovationsförmåga. Sveriges stora satsningar på forskning och utveckling måste få större utväxling i ökad export, genom särskilda satsningar på små och medelstora företag. Tjänstesektorns betydelse för ekonomin kommer att fortsätta att växa. Det finns fortsatt stor potential för produktivitetstillväxt inom framför allt de icke-personliga tjänsterna. För att denna potential ska tas tillvara krävs bland annat utbildnings-satsningar och specifikt anpassade insatser för innovationer, forskning och utveckling inom tjänstesektorn.

Starka och sunda statsfinanser är en nödvändig förutsättning för såväl tillväxt som välfärd. Utan ordning och reda i den offentliga ekonomin begränsas politikens möjligheter. Den ekonomiska politiken ska samtidigt användas som ett instrument för att utveckla produktionsförmågan genom att stimulera investeringar och efterfrågan. Den ska kunna vara ett aktivt konjunkturpolitiskt instrument, som bromsar ekonomin i överhettningssituationer och stimulerar i lågkonjunkturer.

Branscher med hög tillväxtpotential bör identifieras så att program kan utvecklas för att få dem att växa och anställa. Det svenska exportunderet på 1900-talet var bland annat frukten av ett strategiskt samarbete mellan stat och näringsliv. Även idag skulle ett sådant samarbete kunna ske, genom exempelvis den offentliga sektorns upphandling. Den omsätter mycket stora summor och skulle kunna användas betydligt mer strategiskt och samordnat än idag för att gynna innovationer, tillväxt och sysselsättning. Statliga och kommunala upphandlingar måste också utformas så att de ger reella möjligheter även för mindre företag att konkurrera.

En nödvändig förutsättning för ett blomstrande näringsliv är en välfungerande infrastruktur. Det behövs betydande satsningar på utbyggd kollektivtrafik, vägar och järnvägar, både för att gynna utvecklingen av regionala arbetsmarknader och för att underlätta näringslivets behov av transporter. Sverige har under lång tid underinvesterat i infrastruktur, något som försämrar villkoren för de företag som vill verka i landet. Den nuvarande regleringen av järnvägssektorn behöver ses över och samhället behöver ta ett mer övergripande ansvar för hela tågtrafiken.

Rörlighet och flexibilitet

De kommande åren står vi inför en situation där vi kan få uppleva arbetskraftsbrist inom vissa sektorer och delar av landet, parallellt med en hög arbetslöshet. Det är följderna av otillräckliga satsningar inom arbetsmarknadspolitiken, utbildningssektorn, bostadssektorn och kollektivtrafiken.

Det behövs en mer rörlig och flexibel arbetsmarknad. Men rörlighet åstadkoms inte genom sämre anställningstrygghet eller genom att försämrade villkor för de arbetslösa. Rörlighet förutsätter istället ett väl utbyggt

utbildningssystem, som ger möjlighet för individen att ställa om, och det kräver också en arbetslöshetsförsäkring som skyddar individen. Akassan ska vara en omställningsförsäkring, men det innebär att den enskilde också måste få reella möjligheter att verkligen ställa om. Efter avslutad ersättningsperiod är det samhällets skyldighet att erbjuda sysselsättning genom exempelvis utbildning, lönesubventionerade arbeten eller beredskapsjobb. Människor har på motsvarande sätt en skyldighet att delta efter förmåga. Samtidigt bör subventionerade anställningar följas upp bättre, så att dessa inte missbrukas.

Det ska vara möjligt att ställa om till ny kompetens eller att bygga ut tidigare kunskaper genom hela yrkeslivet. Det gäller såväl för personer med lång som med kort utbildning. Systemet för studiefinansiering bör ses över för att gynna det livslånga lärandet. Vidareutbildning ska vara möjligt även under yrkeslivet, genom kompetenskonton eller motsvarande. Det är nödvändigt att återupprusta vuxenutbildningen och arbetsmarknadsutbildningen. Idag innebär nedskärningarna på Komvux att alltför många människor aldrig får en andra chans. Den kvalificerade yrkesutbildningen bör byggas ut. Ännu ett Kunskapslyft bör genomföras, och då behövs särskilda åtgärder för att få med även lågutbildade män. Dessutom behöver utbildningen för invandrare stärkas. Det gäller både svenskundervisningen och möjligheterna att göra valideringar och kompletteringar av kompetens man har med sig från ursprungslandet.

Matchningen mellan arbetslösa och lediga jobb måste förbättras. Det lokala inflytandet över de arbetsmarknadspolitiska insatser som görs behöver öka, och ansvarsfördelningen mellan stat och län/kommuner bör ses över.

En bostadsmarknad för ökad rörlighet

Dagens bostadsbrist och höga bostadspriser är direkt tillväxthämmande. De försvårar en ökning av sysselsättningen, genom att människor inte har möjlighet att flytta dit där jobben finns. Staten behöver ta ett större ansvar för finansieringen av bostadsbyggandet. I första hand behövs en satsning på fler hyreslägenheter, inte minst för ungdomar, men det behövs också åtgärder för att få fram nyproducerade småhus till överkomliga kostnader i de storstadsregioner där priserna idag är mycket höga. Det statliga stödet till bostadsbyggandet ska innefatta krav på förbättrad energihushållning. Det behövs också särskilda insatser för upprustningen av de många hus från miljonprogrammets dagar, som nu är i behov av mer genomgripande underhållsåtgärder. Upprustningen av äldre bostadsområden bör inte bara omfatta själva fastigheterna, utan området i sin helhet. I många sådana områden behövs exempelvis lokaler för småföretag eller för olika aktiviteter för ungdomar.

En välfungerande bostadsmarknad är avgörande även för den samhällsekonomiska stabiliteten. Finansiella kriser är ofta kopplade till överhettade bostadsmarknader och den ökande skuldsättning bland hushållen en sådan är förknippad med. De åtgärder som idag finns för att bekämpa denna situation är otillräckliga. En av få metoder att dämpa bostadsprisutvecklingen är att höja räntan. En ränta som höjs mer än vad inflationsprognoserna ger fog för innebär dock att konjunkturen dämpas för tidigt. Bostadsbristen är alltså på flera sätt direkt kopplad till samhällsekonomin. Att bankerna gör rekordvinster samtidigt som den riskfyllda utlåningen ökar, blir dessutom ett allt större samhällsekonomiskt problem.

Det goda arbetet

De senaste åren har arbetslivets villkor kommit i skymundan i den

politiska debatten. Ändå har frågan om hur vi har det på jobbet stor påverkan på hur vi har det i livet i stort. Jobbet kan göra oss friskare om det är utvecklande och erbjuder goda arbetsvillkor, men det kan också göra oss sjuka om stressen är stor eller arbetsmiljön dålig. Vår ekonomi är helt beroende av lönernas utveckling och vår möjlighet till en rik fritid är avhängig hur arbetstiden förläggs. Sammantaget menar vi att det är hög tid att rikta ljuset mot arbetsplatserna. Om vårt mål om det goda livet för alla ska kunna förverkligas, krävs att också målet om det goda arbetet blir verklighet.

Arbetstiderna håller på att bli ett stort arbetsmiljöproblem. Ofrivilliga deltider samt obekväma och oregelbundna arbetstider är vanliga och drabbar främst kvinnor och nyutträdna på arbetsmarknaden. Krav på ständig tillgänglighet och obetald övertid, ofta långt utöver 40-timmarsveckan, är också ett växande problem. Totalt sett arbetar inte människor mer idag än för femtio år sedan, men längre studietid samt mer semester och föräldraledighet innebär att många arbetar mer intensivt under vissa perioder i livet. Kraven kan upplevas som särskilt besvärliga i den fas av livet när man har uppväxande barn att ta hand om. Därför bör möjligheterna att gå ner i arbetstid under vissa perioder av livet utökas. Möjligheterna för den enskilde att mer aktivt påverka fördelningen av arbetstid behöver också stärkas generellt. Samtidigt finns det ett behov av att antalet arbetade timmar ökar, bland annat genom att fler arbetar längre. Ett arbetsliv som inte sliter ut människor i förtid innebär att fler kommer att kunna arbeta längre upp i åldrarna.

Arbetstidsfrågorna är i första hand en fråga för fackliga avtal, men man bör pröva om det också behövs förändringar i lagstiftningen. Idag ser vi att arbetsrätten på fler håll är på väg att urholkas, bland annat genom att bemanningsföretag används för att kringgå lagen om anställningsskydd och genom att visstidsanställningar staplas på

varandra, något som bidrar till att göra bland annat ungdomars ställning på arbetsmarknaden ännu osäkrare. Detta måste motverkas. Stat och kommun bör i sina upphandlingsunderlag ställa krav vad avser rimliga arbetsvillkor; pressade priser ska inte åstadkommas genom försämrade villkor för personalen. Utvecklingen inom servicesektorn mot bemanning över hela dygnet kräver utbyggnad av barnomsorgen också kvälls- och nattetid.

Som ett led i arbetet mot full sysselsättning behövs en bättre utbyggd organisation för rehabilitering av personer med lång sjukskrivning. Men det behövs också åtgärder inom arbetslivet, så att arbetsprocesser och arbetsuppgifter kan anpassas till personer med nedsatt arbetsförmåga. Fokus bör också ligga på förebyggande insatser för att förhindra att sjukskrivning uppstår.

En skattereform för full sysselsättning

Skatt tas ut för att betala ett antal nyttigheter, som har betydelse både för medborgarna individuellt, för företagen och för samhället i stort. Skatterna syftar även till att skapa en rättvisare inkomstfördelning och till att styra konsumtion och investeringar i önskad riktning. Skatter är inget självändamål. Diskussionen om skattesystemet måste därför alltid föras kopplat till diskussionen om vad man vill att skatterna ska betala. De kommande åren kommer vi att se ett växande behov av bland annat äldreomsorg, sjukvård, infrastruktursatsningar, klimatinvesteringar, bostadsbyggande och höjd kvalitet i välfärden. Med en ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning växer det naturligt fram ett reformutrymme som måste användas för dessa satsningar. Det finns alltså ett mycket litet utrymme för skattesänkningar. Det är snarare så, att mot bakgrund av de stora skattesänkningar som genomförts på senare år, så kan det inte uteslutas att ett större skatteuttag kommer att behövas för att klara de stora investeringar som är nödvändiga när det

gäller välfärd, klimat, infrastruktur och bostadsbyggande.

Dagens skattesystem brister i både effektivitet och rättvisa. Möjligheterna att styra skattepengarna dit där de bäst behövs och gör mest nytta har därmed försvagats. Det går inte att rätta till problemen genom förändringar i enskilda skatter. Det behövs en genomgripande översyn av hela skattesystemet. Utgångspunkterna ska vara principerna om skatt efter bärkraft, likformighet och transparens. Skattesystemet måste bygga på breda skattebaser och utformas så att arbete, investeringar och hållbarhet gynnas och bidra till ökad ekonomisk jämlikhet. Strävan bör vara att nå en blocköverskridande överenskommelse.

Socialdemokratin behöver fastställa sina utgångspunkter för arbetet med en skattereform, inte genom en debatt kring enskilda skatter lösryckta ur sitt sammanhang, utan med start i en diskussion om helheten. Förmågan att hitta nya, effektiva sätt att ta ut skatt kommer att vara viktig. Det räcker inte att bara förhålla sig till befintliga skatter.

Trygghet och kvalitet

Människan söker hela tiden både frihet och trygghet. De två företeelserna kan vid första anblicken tyckas stå i motsättning till varandra, men i själva verket är de varandras förutsättningar. Detta gäller även på arbetsmarknaden. Rörlighet och effektivitet förutsätter trygghet. När människan inte hela tiden behöver känna att någon flåsar i nacken frigörs kraft till kreativitet och utveckling.

En av de mer centrala delarna av välfärdspolitiken är skolan. Socialdemokratin har under många år brustit i att utveckla sin politik på detta område, och förtroendet för partiet i dessa frågor har följaktligen varit

lågt. Detta måste ändras. Socialdemokratin kan aldrig acceptera en skola där resultaten och likvärdigheten sjunker, och där mer än var fjärde elev lämnar gymnasiet utan fullständig betyg.

En skola för lika möjligheter

Skolan måste stå i centrum för den socialdemokratiska politiken. Alla barn ska ha chansen till en lika bra start i livet. Om inte skolan klarar av att åstadkomma detta kan inte den orättvisa ojämlikheten i samhället brytas. Skolan är därför central när det gäller att bekämpa klassklyftor, men också central när det gäller Sveriges framtida konkurrenskraft. På så sätt är skolan grunden i en modern jämlikhets- och tillväxtpolitik. Skolpolitiken ska utvecklas utifrån den forskning som finns om vad som främjar kunskapsinhämtning och goda lärandemiljöer.

Internationella jämförelser visar att svenska elevers skolresultat sjunkit stadigt sedan 1990-talet. Så gör även likvärdigheten i den svenska skolan. Elevernas socioekonomiska bakgrund får allt större genomslag. Detta är inte acceptabelt. Sverige måste ha en skola som svarar mot de krav som finns i arbetslivet och i omvärlden. Lösningen på att var fjärde tjugooåring saknar fullständig gymnasieutbildning kan inte vara att sänka kraven på vissa elever, då det innebär att de kommer att sakna viktiga kompetenser som behövs i arbetslivet. Det är viktigt att alla gymnasieprogram ger högskolebehörighet – men de elever som skolan inte förmår ge detta, exempelvis sent anlända flyktingbarn, måste ha goda möjligheter att skaffa sig det senare.

Lärarens roll är central för kunskapsutvecklingen i skolan. Därför måste lärarrollen stärkas. Statusen och kvaliteten på lärarutbildningen ska höjas, och det måste säkerställas att de som antas på utbildningen är lämpliga. Lärare bör även få ta del av ledarskapsutbildning. Lärare

som utvecklas och åstadkommer goda resultat efter förutsättningarna ska premieras. Även rektorerna spelar en viktig roll, och det pedagogiska ledarskapet i skolan bör stärkas.

Skolan måste bli mer individanpassad, men eleverna ska inte lämnas ensamma med ansvaret för sin utbildning. Särlosningar genom nivågruppering och eget arbete har visat sig vara ineffektiva. Elever som riskerar att halka efter måste få snabb uppföljning för att förhindra att problemen växer.

Språkets betydelse för inläringen är central. Men det avgörande för vem som lyckas i skolan är inte vilket språk eleven har som modersmål – det avgörande är hur pass rikt detta språk är. Modeller för hur skolan ska kunna kompensera för ett otillräckligt språk måste tas fram. Här spelar även förskolan en mycket viktig roll i att stärka barnets språkutveckling från tidig ålder.

Det behövs dessutom en översyn av styrningen och resursfördelning i skolan. Genom en starkare koppling mellan behov och resurser kan likvärdigheten öka.

Utvärdera förändringarna i offentlig sektor

De senaste decennierna har en rad reformer genomförts inom välfärden. På exempelvis skolans område finns det mycket som tyder på att förändringarna fått en rad önskad effekt. De senaste decenniernas reformer på välfärdsområdet måste utvärderas grundligt, med avseende på kvalitet, likvärdighet och jämlikhet.

I en diskussion om hur vården, skolan och omsorgen ska fungera måste socialdemokratin utgå från hur verkligheten ser ut. Kvaliteten och likvärdigheten ska stå i fokus, eftersom det är vad som är viktigt

för människor. Men kvalitet och likvärdighet kan inte kopplas loss från driftsformerna, eller snarare, från hur regelverken och ersättningssystemen är utformade. När nya aktörer etablerar sig inom välfärden medför det mycket positivt, men det väcker också nya frågor kring hur regler om etablering, innehåll och finansiering ska se ut för att garantera likvärdighet och kvalitet.

Eftersom ersättningen inom exempelvis skolan är lika för alla utförare, oavsett kostnadsbild, ligger den primära möjligheten att göra vinst i att spara på utgifterna. Då den stora kostnaden i all välfärdsverksamhet är personalen, är det inte förvånande att fristående skolor har en lägre personaltäthet än kommunala. Även i de fall privata välfärdsföretag lyckas åstadkomma överskott genom ökad effektivitet som inte går ut över kvaliteten, så innebär inte denna effektivisering en vinst för skattebetalarna, och kanske inte ens för verksamhetens användare. Istället lämnar överskotten ofta verksamheten genom att bli till vinst som på olika sätt delas ut till ägarna, eller används för att expandera verksamheten utomlands. När kommunal välfärd gör överskott går däremot resurserna undantagslöst tillbaka till verksamheten. För skattebetalaren är det alltså dyrare med privat utförd välfärd än kommunal. De incitament som skapas av dagens ersättningssystem kan i högsta grad ifrågasättas. De är inte utformade för att uppmuntra hög kvalitet. Därför bör nya ersättningssystem för privata välfärdsföretag tas fram. När vinstsyftet blir det överordnade målet för verksamheten, ökar riskerna för ojämlikhet och sortering. Skattepengar som används till att finansiera välfärden ska stanna i välfärdsverksamheten. Därför bör vinstuttagen lagbegränsas.

Även reglerna för etablering av välfärdsföretag måste ses över. Målet är att valfriheten för medborgarna ska stå i fokus, inte valfriheten för företagen. När landets kommuner har veto när det gäller vindkraftverk,

hur kan det komma sig att de inte har det när det gäller etableringen av nya skolor?

Utveckla välfärden

Samhällen med stora tillgångar på socialt kapital – mellanmänsklig tillit – har en bättre fungerande demokrati, bättre ekonomisk tillväxt och lägre brottslighet än samhällen med låg tillit. Avgörande för det sociala kapitalet är närvaron av en omfattande och generell välfärd. Det är i länder där detta finns – såsom de socialdemokratiskt präglade nordiska länderna – som tilliten är som högst. Jämfört med selektiva välfärdsprogram är risken för godtycke, korruption och särbehandling mindre. Det system för kollektivt riskbärande som den generella välfärden innebär, inklusive arbetslöshets- och sjukförsäkring, medför bättre liv för alla människor, men de utgör också viktiga förutsättningar för tillväxt och fler jobb. De länder som har dessa system har högre tillväxt. Socialdemokratin måste bli bättre på att formulera detta samband mellan välfärd och utveckling.

På många områden har kvaliteten i välfärden blivit sämre, trots att Sverige blivit allt rikare. När människors standard höjs på andra områden kommer även deras förväntningar på välfärden att öka. Fokus måste ligga på att all välfärdsverksamhet ska vara så bra att den inte behöver väljas bort av kvalitetsskäl. Människor ska inte behöva vara oroliga över att ett felval får allvarliga konsekvenser för barnens utbildning eller gamla mammas omvårdnad.

De, oftast kvinnor, som jobbar i välfärden är avgörande för verksamhetens kvalitet. Målet för socialdemokratin bör vara att åstadkomma världens bästa jobb i offentlig sektor. Det innebär bland annat att ta ett betydligt större ansvar som arbetsgivare i de kommuner och landsting där socialdemokrater sitter vid makten.

De svenska kommunerna har ett långtgående självstyre med tydligt ansvar för bland annat skolan, äldreomsorgen, miljö och individ- och familjeomsorg. I många kommuner fungerar detta bra. Samtidigt ser vi hur befolkningsminskningen tvingar in många mindre kommuner i en negativ spiral. Ska medborgarna även i framtiden garanteras hög kvalitet oavsett var man bor måste staten antingen initiera en kommunreform eller ekonomiskt stödja landets mindre kommuner.

Trygg sjuk- och arbetslöshetsförsäkring

Sverige är ett av världens rikaste länder. Ändå befinner vi oss i en situation där svårt sjuka personer lämnas utan försörjning. Redan hårt drabbade människor tvingas ibland utstå en orimlig behandling, där deras sjukdom ifrågasätts, deras inkomst dras in och de kan tvingas sälja sin lägenhet och gå till socialen för att få uppehälle. Detta är inte värdigt ett välfärdssamhälle. Sjukförsäkringens kvalitet måste stärkas.

Socialdemokratin har inte förmått förmedla den viktiga roll socialförsäkringarna spelar i ett modernt, tryggt och rörligt samhälle. Socialförsäkringar är långt ifrån enbart en angelägenhet för dem som har oturen att bli sjuka och/eller arbetslösa. Tvärtom påverkar de tryggheten, lönenivåerna och arbetsvillkoren för alla människor. Därför är det nödvändigt att höja taken i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen. Kvalifikationskraven i arbetslöshetsförsäkringen måste förändras så att betydligt fler omfattas. Samtidigt är det nödvändigt att utveckla rehabiliteringen och satsa på att hålla människor kvar i arbetslivet.

Rättvisa pensioner

Det nya pensionssystemet har nu varit i kraft i drygt ett decennium. I en del avseenden har systemet infriat förväntningarna, men det har också visat sig ha väsentliga nackdelar. Det är alltför sårbart när

tillväxten viker, vilket visat sig på senare tid när bromsen nu sänker pensionerna under flera år i rad. Pensionsnivåerna har blivit låga samtidigt som förvaltningskostnaderna ökat. Klassklyftorna bland de äldre förstärks när antalet år i arbetslivet får en så stor betydelse för pensionsnivån. I grunden är systemet underfinansierat. Pensionssystemet bör nu utvärderas, stärkas finansiellt och göras mer rättvist.

Grön omställning

Miljö- och klimatpolitiken har länge varit en viktig del av socialdemokratin. Begreppet ”det gröna folkhemmet” är en angelägen vidareutveckling av detta. Tyvärr har det ännu inte fått den konkreta innebörd som behövs. Klimatpolitiken är avgörande inför framtiden. Därför måste socialdemokratin fördjupa sin politikutveckling på detta område.

Att människan påverkar sin miljö är inget nytt. Men aldrig tidigare har vår påverkan på ett liknande sätt hotat vår egen och andra arters hela existens. Världens klimat är nu på väg att förändras på ett så radikalt sätt att själva livet på jorden hotas. Idag producerar och konsumerar vi resurser i en takt som inte är hållbar. Samtidigt sker detta utan att producenter och konsumenterna direkt behöver betala för skadorna. Den globala ekonomin har under lång tid fått utvecklas utan att mötas av regelverk som hindrar rovdrift på miljön. Att etablera verkliga regelverk hör till de största utmaningar världens politiker idag måste hantera. Detta förutsätter utvecklade internationella institutioner. Vi bör arbeta för driva på det nödvändiga förändringsarbetet, både i Sverige och inom EU.

Frågan för världens politiska och ekonomiska ledare idag är vem som ska betala för de åtgärder och begränsningar som är nödvändiga för att vända utvecklingen. En radikal omställning av användningen av

fossila bränslen innebär enorma investeringar i alternativ energi, oavsett om det är kärnkraft, vind, sol eller något annat. Att skapa en ny ekonomisk balans måste ske på ett sådant sätt så att risken för allvarliga sociala och internationella konflikter minimeras.

Socialdemokratin måste förhålla sig mycket aktivt till dessa frågor, inte pliktskyldigast nämna något om ”det gröna” i slutet av sina tal. En angelägen uppgift för socialdemokratin är att utveckla politiska svar på de sociala konflikter och fördelningsproblem som följer i klimatförändringarnas och klimatpolitikens spår.

Klimat- och energifrågorna handlar också om konkreta åtgärder inom samhällsplaneringen och i kommunerna. Det tidigare stödet till kommunerna för att ta fram och genomföra en lokal klimatstrategi (KLIMP) var mycket framgångsrikt och bör återinföras. Att utveckla större regionala arbetsmarknader är nödvändigt för att kunna nå full sysselsättning. Men stora arbetsmarknader skapar också mycket transporter. Det behövs en utbyggd kollektivtrafik efter en genomtänkt planering som också väger in frågan hur samhällelig och kommersiell service kan kopplas ihop med trafiknätet.

Frågan om den gröna omställningen innebär också möjligheter till ett offensivt samhällsbygge. Sverige kan vara med och bidra till viktig teknikutveckling som gynnar landets export och bidrar till att göra Sverige till en förebild i världen.

Vår plats i världen

Den självständiga och progressiva linjen i internationella frågor har varit ett av socialdemokratins signum. Ställningstaganden mot apartheid och Vietnamkriget, alliansfriheten, den ambitiösa biståndspolitik, kampen mot kolonialt förtryck i Afrika och Sydostasien, och

kampen för en palestinsk stat i Mellanöstern ligger många socialdemokrater varmt om hjärtat. Att Sverige haft en självständig röst i världen har varit mycket värdefullt och har bidragit till en internationell utveckling mot mer fred och frihet.

Socialdemokratin måste återigen stärka sitt internationella arbete och kanalisera progressiva människors engagemang i dessa frågor. Den socialdemokratiska utrikespolitiken kan aldrig begränsas till diplomatiska angelägenheter utan måste handla om ett brett folkrörelsearbete. Socialdemokratin måste återigen bli det självklara alternativet för människor som brinner för mänskliga rättigheter och internationell solidaritet.

EU-medlemskapet har i vissa avseenden förändrat förutsättningarna för en självständig utrikes- och säkerhetspolitik. Att EU-länderna försöker samordna sin utrikespolitik innebär dock inte att Sverige ska lägga ner sin röst eller krypa bakom stormakterna. Tvärtom: svensk socialdemokrati måste i EU-samarbetet slå vakt om mänskliga fri- och rättigheter och folkrätten. Sveriges alliansfrihet ger oss en alldeles särskild möjlighet, och skyldighet, att göra detta.

Kriget mot terrorismen har präglat de internationella säkerhetspolitiska diskussionerna under snart ett decennium. Den svenska socialdemokratin bör vara mer offensiv för att bredda diskussionen kring hur vi kan uppnå gemensam trygghet i världen.

EU-institutionerna har utvecklats dramatiskt under de senaste åren, inte minst i finanskrisens och EMU-krisens spår. Behovet av ett starkare internationellt samarbete är stort. Ökad överstatlighet innebär dock både politiska risker och möjligheter för en rörelse som vill värna det sociala perspektivet. Tendensen mot ökad judikalisering, det vill

säga att beslut som tidigare legat på politisk nivå flyttas till domstolar, kräver nya förhållningssätt. Socialdemokratin måste ägna ett förnyat intresse åt det europeiska samarbetet och tillsammans med de andra socialdemokratiska partierna i EU utveckla en strategi för hur den sociala dimensionen i EU-samarbetet ska stärkas. Arbetet med det europeiska socialdemokratiska partiet och det europeiska fackliga samarbetet måste prioriteras, och arbetarrörelsen måste bli mycket bättre på att själva använda juridiska vägar för att flytta fram sina positioner i Europa.

Utveckla demokratin

Utöka demokratins omkrets

De senaste decennierna har vi sett en utveckling mot att politikens och demokratins handlingskraft har beskurits. Parallellt med detta har en syn på medborgaren som konsument, av såväl politik som offentliga tjänster, vuxit fram. Detta förklarar möjligen det senaste valets fokus på ”plånboksfrågor” – politiken ses allt mer som en butik, där konsumenter väljer de varor de gillar bäst. Socialdemokratin kan aldrig nöja sig med detta synsätt. Demokrati kan bara existera om människor är med och skapar den gemensamt. Socialdemokratin behöver därför tydligare formulera ett program för hur demokratin kan stärkas. Till detta hör också en diskussion om inflytandet i arbetslivet. Politiken har mycket större möjligheter att hävda sig gentemot marknadskrafterna än vad många tror och påstår.

Sveriges mest öppna, nyfikna och ödmjuka parti

Socialdemokraterna ska både uppfattas som och vara nyfikna, öppna och hungriga. Kryddas detta med en stor portion ödmjukhet är vi övertygade om att Socialdemokraterna återigen kan bli en stark progressiv kraft. Men om Socialdemokraterna ska växa och bli mer relevanta för människor måste politik, organisation, kommunikation

och ledarskap vara intimt sammanflätade. Detta har partiet inte lyckats med de senaste åren, vilket inneburit att kommunikationen uppfattats som spretig och den politiska analysen som ytlig.

Det socialdemokratiska partiet är till vissa delar en sluten värld. I en sådan omgivning växer det till slut fram en partikultur som inte främjar öppenhet och transparens. Ska vi återvinna förtroendet måste förändringsresan präglas av öppenhet och nyfikenhet gentemot både medlemmar och medborgare, på alla nivåer i partiet.

En viktig del av värdet i medlemskapet ligger i den exklusiva rätten att få vara med och besluta om Socialdemokraternas politik och organisation. Att ta tillvara lusten och rätten för medlemmar att påverka är en av partiets stora utmaningar och uppgifter. Med dagens teknik finns inga gränser för hur detta kan gå till. Att tillämpa medlemsomröstning i högre utsträckning är ett av många sätt att öka organisationstilliten och stärka känslan av alla medlemmars lika värde. Formandet av socialdemokratiska föreningar som har en sakpolitisk fråga som huvudsaklig organisationsgrund bör uppmuntras, såväl lokalt som nationellt. De traditionella geografiska gränsdragningarna får inte hindra att nya nätverk bildas.

Socialdemokratiska företrädare ska inte bara ha förmågan att leda partiet, utan också vara en samhällsförändrande kraft och förstå de förändringar vi står inför. De personer som utses till ledande uppdrag måste besjålas av viljan att leda och driva det utvecklingsarbete och den omprövning som måste till inom vårt parti. Ett modernt ledarskap innebär också förmåga att skapa förutsättningar för att stärka medlemmars kapacitet och att lyfta och bekräfta den enskilde medlemmen.

Det är nödvändigt att se över representationen i partiets beslutande organ. För att inte trovärdigheten ska urholkas, måste storleken på grupperna förändras. Gruppernas storlek är ofta av den karaktären att

de inte kan vara fungerande beslutsorgan utan att mindre, mer informella grupper och strukturer byggs upp.

Socialdemokratin måste vara genuint nyfiken på sin omvärld. Idag bemöts omvärlden alltför ofta med ointresse eller i värsta fall överlägsenhet. Ska vi lyckas bygga kunskap och förtroende och bli ett stort parti igen, krävs en helt ny attityd där vi visar intresse för hur personer utanför partiet förhåller sig till dagens samhällsproblem. Socialdemokratin måste präglas av kunskapsörst och aktivt vända sig till forskningen, nya sociala rörelser och andra fora där politisk kunskap idag smids fram.

Partiets studieverksamhet måste därför också stärkas, såväl lokalt som regionalt och centralt. Oppositionsåren bör ägnas åt en bred utbildningssatsning, som kan nå så många både nuvarande och nya medlemmar som möjligt.

För att fördjupa Socialdemokraternas kunskap i olika sakfrågor bör partiet arbeta med ständiga kommissioner inom ett eller några sakområden samtidigt. Dessa ska arbeta öppet och grundligt, inhämta de senaste forskningsresultaten på området, fylla på vår kunskap och lägga grunden för politikutvecklingen på det enskilda området.

Samtidigt bör en funktion som utvecklar och förädlar politiska idéer till realpolitiska förslag inrättas på nationell nivå. Det ska vara en väl sammansatt grupp som ansvarar för politikutvecklingen på kort och lång sikt. En sådan enhet ska utnyttja det faktum att Socialdemokraterna styr ett stort antal kommuner och landsting runt om i Sverige.

Här finns stora möjligheter att knyta ihop lokal och nationell politik på ett spännande sätt, genom att den politikutveckling som sker av socialdemokratiska lokalpolitiker samlas upp. Goda exempel på ”socialdemokratiska modellkommuner” bör lyftas fram. Man ska

också hålla kontakt med fackliga organisationer och forskare.

Vi vill även pröva nya modeller för medlemsvärkning genom att inrätta ett nationellt callcenter. Inom ramen för detta ska dessutom olika modeller för fundraising prövas. Huvudansvaret för medlemsvärkning hamnar därmed på nationell nivå. Den regionala och lokala nivån får ett tydligare ansvar för att ta emot nya medlemmar.

Nya och befintliga tankesmedjor, stiftelser och andra fora som främjar socialdemokratisk idé- och politikutveckling bör prioriteras. Dessa ska tillåtas att arbeta självständigt med högt i tak. Det förutsätter att tillräckliga resurser avsätts.

Arbetarrörelsen bör också överväga att satsa på att starta en egen högskola, ett ”progressivt universitet”, som är kopplad till rörelsen men vars akademiska inriktning är helt självständig.

Arbetarrörelsen bör vidare se över möjligheten att bedriva en större nyhetstidning på nätet. Det finns redan påbörjade vänsterinriktade projekt vad gäller nätbaserad nyhetsmedia. Dessa kan tas som utgångspunkt för inspiration eller framtida samarbeten för att öka närvaron av en stark vänsterröst i det massmediala landskapet.

I de kommande årens oppositionsarbete måste Socialdemokraterna koncentrera sig på att bilda opinion istället för att jaga den. Bara genom att återerövra problemformuleringsprivilegiet kan vi bli mer relevanta för människor. Socialdemokratin ska vara en självständig röst, som inte bara förhåller sig till andra partier och deras förslag. Vi har en egen samhällsanalys. Vi vet att den bär. Genom att tro på den och utveckla vår egen politik är vi övertygade om att vi också kan få fler människor med oss i det socialdemokratiska samhällsbygget.

Faktabaserad valanalys

Förord

Denna rapport har beretts av gruppen för faktabaserad valanalys. Gruppen har haft följande sammansättning:

Ulf Bjereld, Peder Björk, Johan Hassel, Helene Hellmark Knutsson, Renée Jeryd, Gunilla Johansson, Åsa Lindestam, Katrin Stjernfeldt Jammeh, Greger Tidlund, Jonas Wall, Kicki Liljeblad och Patrik Karlsson.

Morgan Johansson har varit ordförande för gruppen, och Odd Guteland sekreterare. Arbetsgruppen har träffats vid tre tillfällen, och till sitt förfogande haft officiell valstatistik, offentliga opinionsundersökningar och interna opinionsundersökningar. Man har också inhämtat synpunkter och material från utomstående val- och välfärdsforskare.

Detta är en förkortad version av den rapport som gruppen för faktabaserad valanalys tagit fram. Rapporten i sin helhet lades fram för partistyrelsen den 3 december 2010 och förtroenderådet den 4 december 2010. Den finns att ladda ner på Socialdemokraternas hemsida.

Inledning

Valet 2010 var den andra valförlusten i rad för socialdemokratin. 2006 tappade vi nästan 5 procentenheter, och 2010 ytterligare drygt 4 procentenheter. Vi misslyckades med att ta tillbaka regeringsmakten, och vi gjorde det sämsta valresultatet på nästan 100 år.

En analys av 2010 års val måste ses i ett längre perspektiv, som sträcker sig tillbaka till millennieskiftet och åren före det. Partiets valförlust är en del i en nedåtgående trend över tid. Denna nedåtgående trend delar de svenska socialdemokraterna dessutom med de flesta av sina systerpartier i Europa. Det kan finnas många strukturella orsaker bakom denna nedgång, och alla svar kan inte ges i en valanalys. De mer långsiktiga samhällsförändringarna ska därför analyseras ytterligare i Kriskommissionens idépolitiska arbetsgrupp.

Denna framställning inleds emellertid med en tillbakablick på valen 2002 och 2006, bl a för att försöka ge svar på varför vi var så framgångsrika i början av decenniet. Därefter görs en närmare analys av mandatperioden 2006-2010, där vi bl a söker förklaringar till att vi på bara två år, från hösten 2008 till hösten 2010, förlorade ett mycket stort övertag i opinionen.

Detta är en politisk valanalys. Vi är övertygade om att de flesta svar på frågan om varför vi förlorade valet står att finna just i de politiska faktorerna: d v s hur de politiska och strategiska vägvalen såg ut i olika skeden. Men Kriskommissionen kommer också att behöva göra en organisatorisk valanalys, där valorganisationens arbetssätt utvärderas. Det återkommer vi med senare.

Det långa perspektivet; opinionsutvecklingen 2000-2006

Perioden 2000-2002

Stödet för Socialdemokraterna mellan valen 2002 och 2010

Sammanvägda väljarbarometrar (utelämnas här)

Vid ingången av 2000-talet såg framtiden ljus ut för socialdemokratin. 1990-talets två stora politiska projekt – budgetsaneringen och halveringen av arbetslösheten – var avklarade och båda blev två stora politiska triumfer. Socialdemokratin hade övertagit en ekonomi i fritt fall 1994 och genomdrivit en budgetsanering med stor kraft. Impopulära besparingar och skattehöjningar hade lett till en kraftig nedgång i väljarstödet 1998, men inte värre än att den socialdemokratiska regeringen kunde sitta kvar med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vid millennieskiftet var det tydligt för de flesta väljare att budgetsaneringen varit nödvändig och att Sverige nu var på rätt väg. Underskott hade vänts till överskott, statsskulden amorterades av, räntorna hade sjunkit, tillväxten återkommit.

Förtroendet för Socialdemokraternas ekonomiska politik var högt.

Detta underströks ytterligare av utvecklingen på arbetsmarknaden. 1996 hade Göran Persson satt upp målet om att arbetslösheten skulle halveras till år 2000. Det innebar

en minskning från 8 procent 1996, till 4 procent 2000. Många misstrodde det löftet, vissa höll det för omöjligt. Men utvecklingen på arbetsmarknaden kom att överraska de flesta bedömare, och Sverige fick en mycket stark sysselsättningsuppgång under de sista åren på 1990-talet. Arbetslösheten föll, och under år 2000 nåddes 4-procentnivån. Med det stärkte socialdemokratin sitt förtroende också när det gällde förmågan att bekämpa arbetslösheten.

Vid sidan av dessa två stora uppgifter, budgetsanering och arbetslöshetsbekämpning, så hade också en rad projekt satts under 1990-talet för att modernisera Sverige och utveckla välfärdsstaten. Vuxenutbildningen hade byggts ut kraftigt inom ramen för det så kallade Kunskapslyftet. Den högre utbildningen hade expanderat, med fler studenter, fler högskolor över hela Sverige och fler universitet.

Välfärden hade utvecklats med bl a kraftigt ökat stöd till kommunsektorn (de s.k. Perssonpengarna), allmän förskola för 4-5-åringar och maxtaxa i barnomsorgen. Infrastrukturen hade byggts ut, med vägar, järnvägar och bredbandsutbyggnad. År 2000 invigdes t ex Öresundsbron.

Det gröna folkhemmet blev visionen för det ekologiskt hållbara samhället, och en rad konkreta åtgärder sattes in för att bl a få ner utsläppen av växthusgaser. Sverige tog ett steg bort från kärnkraftsamhället med avstängningen av Barsebäck, i kombination med åtgärder för att effektivisera energianvändningen och bygga ut miljövänlig energiproduktion. Energibeslutet kom till stånd efter en bred blocköverskridande överenskommelse.

Sammantaget så var det en stark och initiativrik socialdemokrati som tog steget in i 2000-talet. Intrycket förstärktes av EU-ordförandeskapet 2001, som blev en stor framgång med bl a beslut om utvidgning av EU till länderna i Öst- och Central-europa. Hanteringen av 11-septemberattackerna 2001 bidrog sedan ytterligare till att stärka bilden av en regeringsduglig och handlingskraftig s-regering.

Samtidigt var borgerligheten försvagad och splittrad. Det organiserade samarbetet mellan S och C i den ekonomiska politiken hade visserligen avtagit efterhand 1997-98, men på många andra områden fanns det fortfarande möjlighet att göra

överenskommelser som sedan vårdades år efter år. Det gällde t ex försvarspolitiken och som nämnts energipolitiken.

Dessa omständigheter gjorde att valet 2002 blev en stor framgång för socialdemokratin. Partiet fick nästan 40 procent av rösterna i riksdagsvalet, och erövrade ensamt eller tillsammans med andra partier makten i en lång rad kommuner och landsting.

Perioden 2002-2006

Efter valet 2002 förhandlade S, V och Mp fram en gemensam politisk plattform bestående av 112 punkter. Samarbetet mellan de tre partierna om den ekonomiska politiken fick fastare former, men en del politikområden lämnades fortfarande utanför trepartisamarbetet. Det gällde t ex utrikespolitiken.

På många områden blev också denna mandatperiod en framgångsrik period. Bl a tog regeringen tag i de höga sjukskrivningstalen med en rad åtgärder, och efter något år började sjukskrivningarna minska.

Men på andra områden gick det sämre. Arbetslösheten hade varit nere på 4 procent år 2000, och vi hade många gånger deklarerat att detta bara var ett steg på vägen: Sverige skulle tillbaka till full sysselsättning. Men detta infriades inte. Tvärtom ökade arbetslösheten från mitten av mandatperioden. Regeringen satte in åtgärder under hösten 2005, bland annat de s.k. plusjobben, men det var i ett sent skede.

EMU-omröstningen 2003 ledde till mycket uppmärksamhet kring meningsmotsättningarna inom socialdemokratin, och tecknade en bild av internt bråk och splittring. Dessutom förlorade ja-sidan. Partiledningen hade kampanjat för ett ja, men en stor majoritet av de socialdemokratiska väljarna röstade nej.

Strax före EMU-omröstningen mördades utrikesminister Anna Lindh. Det var en mycket stor förlust, både på ett personligt och politiskt plan. Socialdemokratin berövades en av sina mest uppskattade profiler och framtidsnamn, och hon lämnade ett stort tomrum efter sig.

På annandag jul 2004 inträffade tsunamin i Indiska Oceanen, och regeringen fick under återstoden av mandatperioden mycket kritik för sin krishantering. Väljarnas förtroende för socialdemokratins regeringsduglighet fick sig en knäck.

Efter 12 års regerande började också ”time for change”-argumentet göra sig påmint. Väljarna blev mer öppna för att pröva något nytt. I det läget samlade de borgerliga ihop sig och bildade sin allians. De sköt in sig på arbetslöshetsfrågan och började tala om ”utanförskap”.

Moderaterna förflyttade sig, åtminstone i retoriken, in mot mitten. Man accepterade bl a arbetsrätten och sa sig inte vilja sänka skatterna för de allra rikaste så mycket som man velat göra tidigare. Istället sa man att skattesänkningarna skulle inriktas mot låg och medelinkomsttagare. I samma skede rörde sig både C och Fp högerut, och lade sig i vissa frågor t o m till höger om Moderaterna. Det gjorde det svårare för socialdemokratin att hitta möjligheter till blocköverskridande lösningar.

Socialdemokraterna förlorade valet 2006. Partiet backade med nästan 5 procentenheter, och fick ca 35 procent av rösterna. Det är svårt att göra bra val efter

Här ska vara en bild med diagram om väljaropinionens utveckling. För att spara utrymme är den inte med . Se sid 30 i ["Omstart för socialdemokratin"](#)

12 år i regeringsställning, men regeringsmakten missades faktiskt bara med 2 procentenheter 2006. Skillnaden mellan de borgerliga och de röd-gröna partierna i riksdagen efter valet blev trots allt bara 7 mandat. Regeringen Reinfeldt fick tillträda med en hårtjän majoritet bakom sig.

Det korta perspektivet - utvecklingen 2006-2010

Röd-grönt – de borgerliga 2006-2010

Bilden: Källa: Svensk väljaropinion sammanställd av Novus Opinion

Inledningen av mandatperioden

Mandatperioden började illa för den borgerliga regeringen. Några statsråd hann knappt tillträda innan de fick avgå på grund av uppseendeväckande skandaler.

Förändringarna av arbetslöshetsförsäkringen, med bl a kraftigt sänkta ersättningar till de arbetslösa och höjda avgifter, hafsades fram under stor tidspress och väckte stort motstånd i breda grupper.

Från valet 2006 till våren 2008 så hade de tre rödgröna partierna ett mycket betryggande övertag i förhållande till de borgerliga. Som mest hade de röd-gröna partierna ett övertag på 18 procentenheter i förhållande till de borgerliga, vid årsskiftet 2007-2008. Så sent som i september 2008 skilde det 15 procentenheter till de röd-grönas förmån: de rödgröna partierna fick sammanlagt 55 procent, de borgerliga knappt 40.

Sedan skedde en kraftig scenförändring, med början hösten 2008.

Finanskrisen

I början av hösten 2008 inleddes finanskrisen. Lehman Brothers gick i konkurs i USA, och chockvågorna spred sig i hela världens finansiella system. Det visade sig vara ett korthus, och bank efter bank drogs med när luften gick ur kreditmarknaden.

De politiska följderna av finanskrisen 2008 är, paradoxalt nog, en av de viktigaste förklaringarna till den borgerliga valsegern 2010.

Finanskrisen innebar för det första att regeringen fick något att skylla på när det gäller utvecklingen på arbetsmarknaden. De borgerligas viktigaste vallöfte 2006 var att bekämpa arbetslösheten. Det skulle ske med sänkta skatter och sämre arbetslöshetsförsäkring. Men resultatet har blivit tvärtom: arbetslösheten i Sverige 2010 är mycket högre än 2006, och ligger nu på nästan 8 procent, eller nästan 400 000 personer. Massarbetslösheten har permanentats. Vi socialdemokrater talade i slutet av 1990-talet om 4 procents arbetslöshet som ett tak som vi inte fick gå över. Nu är det ett golv som man inte kommer under.

Normalt sett straffas en regering som inte infriar sina löften i frågor som är viktiga för väljarna. Men den här gången kunde de borgerliga försvara sig med att utvecklingen på arbetsmarknaden var finanskrisens fel, inte den borgerliga regeringens.

För det andra innebar finanskrisen att regeringen kunde framstå som garanten när det gäller ordning och reda i ekonomin i en orolig värld. I oroliga tider sluter människor ofta upp bakom landets ledning, om de får en känsla av att ledningen vet vad man gör. Det lyckades de borgerliga utnyttja. Trots massarbetslösheten, och trots att regeringen i praktiken bara levte på de statsfinansiella överskott som s-regeringen lämnade över, så framstod Sverige som en stabil statsfinansiell ö i ett oroligt hav, och det har väljarna tillgodoräknat de borgerliga.

För det tredje innebar finanskrisen att de borgerliga fick förmånen att gå till val i en ekonomisk uppgång. Det ekonomiskt svagaste året var 2009, med ett kraftigt fall i BNP och skenande arbetslöshet. 2010 kom återhämtningen som en rekyleffekt. På valdagen var det därmed många väljare som drog slutsatsen att Sverige nu var på väg ut ur krisen. En mycket hög andel av väljarna såg ljus på den ekonomiska framtiden, både för egen del och landets.

Finanskrisen innebar således att regeringen kunde ta initiativet i den för väljarna mycket viktiga ekonomiska politiken. Samtidigt så förmådde inte de rödgröna att formulera en trovärdig krispolitik.

Det rödgröna samarbetet

Hösten 2008 inleddes också det rödgröna samarbetet. Det var ett stort steg för ett

parti som inte på nästan 50 år ingått i någon koalition, att flera år före ett val binda sig för ett regeringssamarbete.

Efter en första olycklig presentation med endast Socialdemokraterna och Miljöpartiet, togs sedan Vänsterpartiet in i samarbetet. Det rödgröna alternativet skulle få allt fastare former under resterande delen av mandatperioden. Gemensamma arbetsgrupper inom en rad områden sattes upp för att forma en gemensam politik att gå till val på. Den omedelbara effekten av samarbetet ledde till ett kraftigt tapp för Socialdemokraterna. S-väljare som inte gillade Mp och/eller V gick till andra partier, över blockgränsen. Andra S-väljare, som ville dra samarbetet i grön riktning, gick från S till Mp. Samarbetet legitimerade i viss mån Mp som regeringsparti i mångas ögon, och sänkte därmed tröskeln för att ta steget från S till Mp.

Vi kommer aldrig att få veta hur det gått om socialdemokraterna valt att gå fram själva, som ett eget regeringsalternativ. Det hade funnits nackdelar med det också. Att samarbetet bidrog till att minska det stora opinionsmässiga övertaget är otvetydigt. Men det förklarar inte på egen hand valresultatet. Tvärtom så hade de rödgröna som block en komfortabel ledning väldigt länge efter det att samarbetet inleddes, faktiskt ända in på våren 2010. Det talar för att samarbetet hade en negativ, men inte avgörande, effekt.

Våren 2009: stabilisering, sedan tapp igen

I början av 2009 dämpades opinionsfallet något, och det såg ut plana ut. Bland annat så jagade Socialdemokraterna med framgång regeringen i frågan om bonusar i de statliga företagen. Olika statsråd hade olika uppfattningar om det etiskt riktiga med bonusar i statliga bolag, särskilt i tider av ekonomisk kris.

Den frågeställningen kom emellertid att slå tillbaka, när det framkom att AMF:s styrelse godkände ett dyrt pensionsavtal för sin f d VD. Den negativa uppmärksamheten kring det skadade inte bara LO-ledningen, utan uppenbarligen också Socialdemokraterna, trots att partiet som sådant inte hade med frågan att göra.

Hela arbetarrörelsen tappade i förtroende, och mellan februari och april 2009 minskade Socialdemokraternas väljarstöd med ytterligare nästan 4 procentenheter.

För första gången på länge visade nu vissa mätningar på ett övertag för deborgerliga. På senvåren genomfördes också EU-valet. Det blev ingen framgång för vårt parti, och partistyrelsen lät göra en särskild valanalys för att undersöka orsakerna till det.

Hösten-vintern 2009: återhämtning, utökad ledning för de rödgröna

Under hösten och vintern ökade återigen stödet för de rödgröna, medan de borgerliga föll i opinionen. Nu sattes ljuset på regeringens försäkring av sjukförsäkringen, med stor uppmärksamhet kring riskerna för allvarligt sjuka att utförsäkras, mista sin försörjning och tvingas till arbetsförmedlingen eller socialkontoret.

Bland annat slog cancerläkare larm om hur deras patienter riskerade att utförsäkras mitt i sin behandling, och regeringen tvingades att gå till Riksdagen med förslag om hur detta skulle kunna undvikas.

Sjukförsäkringsfrågan bidrog starkt till att återigen lyfta de rödgröna till en ganska komfortabel ledning, som bestod ända fram till våren 2010.

Våren 2010: stabil ledning till maj, sedan kraftigt tapp

I april 2010 ledde de röd-gröna med över 5 procentenheter i förhållande till de borgerliga, och hade sammanlagt stöd av ca 50 procent i väljarkåren. På bara en dryg månad tappade man sedan nästan 5 procentenheter, samtidigt som de borgerliga ökade med nästan lika mycket. Detta förspång klarade man sedan aldrig av att hämta in.

Det finns två händelser som kan förklara denna dramatiska och snabba omsvängning i opinionen. I början av maj lade de rödgröna partierna fram sin gemensamma vårmotion. Den innehöll ett antal positiva förslag för att stärka välfärden, bland annat ökade anslag till vård, skola och omsorg, förbättrad sjukförsäkring och förbättrad arbetslöshetsförsäkring.

Men den innehöll också några skatteförslag, som berörde stora grupper och uppfattades mycket negativt. Det var dels ett förslag om fastighetsskatt. För att finansiera satsningar på ökat bostadsbyggande föreslogs höjd skatt på de högst taxerade villorna. Det berörde egentligen bara 1 procent av villorna, men det ledde till att de borgerliga tillsammans med olika intresseorganisationer kunde anklaga de

rödgröna för att vilja återinföra den gamla impopulära fastighetsskatten. Socialdemokratin hamnade i en försvarsposition, och lyckades inte under valrörelsen få ut en korrekt bild av förslaget till oroliga villaägare.

Den andra skattefrågan gällde höjd bensinskatt. I en tid när breda väljargrupper redan upplevde bensinpriset som högt också vid en internationell jämförelse, var det svårt att få förståelse för att ytterligare 49 öre i bensinskatt skulle vara avgörande för klimatfrågan.

En tredje fråga gällde osäkerhet kring ROT i förhållande till RUT. Det spreds en osann uppgift om att de rödgröna också ville avskaffa ROT, och inte bara RUT. Det skadade oss en tid, innan vi kunde rätta till bilden.

Det är i och för sig inte ovanligt att oppositionspartier tappar stöd när de presenterar sina förslag. Men här blev tappet större än vad man kunde förvänta sig.

Den andra händelsen, vid sidan av den rödgröna budgetmotionen, som kan förklara opinionsomsvängningen i maj 2010, var Greklandskrisen. Då kom återigen fokus på ekonomiska politiken, och Sverige framstod som ett lugnt och stabilt hörn i en orolig värld. Det stärkte de borgerliga.

Valrörelsens slutspurt

Under sommaren bestod det borgerliga övertaget. De rödgrönas försök att återta initiativet hade ingen eller mycket liten effekt. I mitten av augusti lovade oppositionen att helt ta bort klyftan i beskattning mellan pensionärer och löntagare under nästa mandatperiod. Det skulle ske genom en skattesänkning för pensionärerna. Det skulle ha inneburit en skattesänkning på över 17 miljarder kronor. Detta stora löfte till pensionärerna hade emellertid mycket liten effekt på de äldres partisympatier. Väljarkåren i stort påverkades inte alls, i vart fall inte positivt. Uppenbarligen överskattades pensionärsskattefrågans positiva betydelse för väljarna.

I slutet av augusti presenterades det rödgröna valmanifestet. Inte heller det påverkade opinionen i någon märkbar riktning. Detta är i sig anmärkningsvärt. Ett valmanifest ska bidra till att sätta dagordningen för resterande del av valrörelsen, och ge en skjuts

framåt i opinionen. Ingetdera inträffade.

Under sista veckan, när många redan förtidsröstat, skedde emellertid ett litet ryck för S. Näst sista veckan noterades ett väljarstöd på 27-28 procent för Socialdemokraterna. Sista veckan återkom emellertid sjukförsäkringen igen på den politiska dagordningen, bland annat i samband med några uppmärksammade fall av hur människor behandlats illa. Det, och framgångsrika partiledardebatter för Socialdemokraterna under den sista veckan, kan förklara att resultatet till slut blev 30,7 procent.

Några ytterligare reflektioner och slutsatser

Att våga tänka stort igen

Finanskrisen, det rödgröna samarbetet, vårmotionen och ett misslyckat valmanifest – i dessa hållpunkter ryms således delförklaringarna till att vi kunde tappa ett mycket stort försprång på bara två år.

Men analysen måste vidgas ytterligare. Som vi ser av tillbakablicken mot år 2000, så är det när socialdemokratin är initiativrik och vågar tänka stort som vi också blir framgångsrika. Budgetsaneringen på 1990-talet, halvering av arbetslösheten, Kunskapslyftet, maxtaxan i barnomsorgen, högskoleutbyggnaden, det gröna folkhemmet – allt är exempel på politiska projekt som bidrog till att sätta socialdemokratin i centrum av den politiska debatten, och som gjorde att vi kunde sätta dagordningen.

När vi klarar det, då klarar vi också av att möta små detaljdebatter t ex på skatteområdet. Då sätts dessa in i ett större sammanhang, och kan inte blåsas upp till orimliga proportioner.

Vår viktigaste tillgång som parti är att människor i allmänhet resonerar som vi i välfärdsfrågorna. De vill ha skatt efter bärkraft och välfärd efter behov. De är beredda att betala höga skatter om de får offentliga tjänster med hög kvalitet och ett gott försäkringsskydd. De vill ha ett samhälle som bygger på rättvisa och jämlikhet, och de vet mycket väl att ett sådant samhälle också är mer framgångsrikt än ett orättvist och ojämnt samhälle. De vill inte leva i ett Sverige där klassklyftor, social

utslagning och segregering bara växer, för de vet att ett sådant samhälle blir otryggt och obehagligt. Men de förväntar sig också av oss socialdemokrater att vi inte bara försvarar det välfärdssamhälle som vi varit med om att bygga upp, utan också utvecklar det och gör det bättre. Det är när vi blir stillastående i reformtakten, som vi också blir sårbara och tappar dagordningen.

Detta gäller förstås inte bara välfärdsområdet, utan en rad politikområden – t ex ekologisk hållbarhet, den ekonomiska politiken, arbetsmarknadsfrågorna, näringspolitiken och rättspolitik. Också när vi betonat tillväxtpolitiken, och lagt konkreta förslag för att t ex stärka svensk konkurrenskraft, så har det gått bra för oss. Det viktiga är att vi förmedlar en hållbar samhällsanalys och en samhällsvision som människor känner sig berörda av, annars tappar vi initiativet.

Genomgången av hur valrörelsen genomfördes tyder hittills på att den rent organisatoriskt genomfördes på ett tillfredsställande sätt. Vi genomförde ett stort antal dörrknackningar, vårt material till väljarna gick ut som det skulle, vi sågs på valtavlor och i annonser. Vi ska återkomma till det i den organisatoriska utvärderingen av valrörelsen.

Men en reaktion som många haft gäller budskapet i sig. Det upplevdes av många som splittrat och diffust, och att vi inte hade en övergripande berättelse om i vilken riktning vi ville att Sverige skulle gå. Vi skulle ha en budskapsdriven valrörelse, men den blev ofta utspelsdriven.

Delvis kan detta intryck också hänga ihop med rådslagen. De pågick under nästan hela mandatperioden, och var på många sätt en nyttig process för att utveckla politiken och ställa grundläggande frågor om hur det socialdemokratiska budskapet skulle utformas. Men att rådslagen pågick så länge blev samtidigt ett problem.

Oppositionspolitik blev stillastående, och många frågade sig under processens gång vilket som egentligen var partiets ståndpunkt i många frågor.

Kriskommissionen ska återkomma med förslag på hur den socialdemokratiska politiken ska utvecklas. Men en slutsats av valanalysen är att socialdemokratin måste

våga tänka stort igen när det gäller att föreslå reformer som både utvecklar Sverige och stärker välfärden. Och det måste vara reformer som de breda löntagargrupperna, både arbetare och tjänstemän, efterfrågar och som faktiskt bidrar till att lösa problem som de anser vara viktiga – för dem själva eller för Sverige och världen.

Det massmediala underläget

Även om en stor del av det dåliga valresultatet kan tillskrivas antingen yttre faktorer som vi som parti inte kan påverka, eller egna missgrepp och missbedömningar, så kan vi heller inte bortse ifrån socialdemokratins massmediala underläge.

Den generella bilden är att vi håller ställningarna eller minskar mindre på de orter där Socialdemokraterna har egna pressröster. Sedan några år tillbaka råder ett i det närmaste kompakt borgerligt monopol i storstadsområdena. I Stockholm och Malmö kan man välja på två borgerliga tidningar, den ena mer högerinriktad än den andra. I Göteborg kan man välja på en borgerlig tidning.

Detta har betydelse när det gäller vilka frågor som tas upp och hur samhällsproblem beskrivs. Medierna har en viktig dagordningssättande funktion, d v s de är betydelsefulla när det gäller vilka frågor som tas upp till diskussion i det offentliga samtalet.

Vi hade en uppförsbacke i medierna. Strax före valet presenterade Kent Asp, professor i journalistik vid Göteborgs Universitet, en undersökning av hur de rödgröna respektive de borgerliga skildrats i Stockholms- och Göteborgspressen (DN 2010-09-18). Han hade granskat nyhetsartiklarna i fem tidningar under den månad som föregick valet, och sorterat dem efter hur många som skildrade de rödgröna, de borgerliga, Mona Sahlin och Fredrik Reinfeldt negativt respektive positivt.

De rödgröna omskrevs genomgående mer negativt än de borgerliga. Undantaget är Aftonbladet, som hade en hög andel negativa artiklar om både alliansen och de rödgröna.

Också bevakningen av Mona Sahlin i förhållande till Fredrik Reinfeldt var väldigt sned till Reinfeldts fördel i de flesta media. Expressen framstår som extrem i sin

negativa bevakning av Mona Sahlin: tre fjärdedelar av alla artiklar om Sahlin i Expressen månaden före valet var negativt vinklade. Kent Asp kommenterade det med att han aldrig sett något liknande under de nio val som han undersökt.

Andelen negativt vinklade artiklar i procent

Totalt	SvD	DN	GP	AB	Expressen	Antal artiklar	
Alliansen	27	14	16	16	52	26	430
De rödgröna	43	36	28	18	48	64	435
Varav Reinfeldt	30	10	22	15	44	33	94
Varav Sahlin	53	58	6	47	41	75	135

Detta är bara en undersökning av de stora tidningarna i Stockholm och Göteborg. Men stora delar av landet präglas nu av lokala tidningsmonopol, där en borgerlig tidning helt dominerar på orten. Det är inte osannolikt att samma mönster, d v s att de borgerliga får en större andel positiva artiklar, också återfinns på de flesta av dessa orter.

Underläget i medierna kan kompenseras om man har många budbärare i vardagen, d v s människor som tar diskussionen på arbetsplatserna och i vardagslivet. Men vi hade inte tillräckligt många sådana budbärare. I LO:s eftervalsundersökning omnämns t ex att 7 av 10 av de fackligt förtroendevalda röstade på oss – men bara 2 av 10 arbetade aktivt för en socialdemokratisk valseger.

På samma sätt kan de sociala medierna på Internet med tiden komma att kompensera för det allmänna mediala underläget, och många bra insatser gjordes av valarbetare på nätet under valrörelsen. Men dessa medier är ännu för smala, och når fortfarande alltför få för att de ska kunna spela en avgörande roll.

Företrädarna

Det massmediala underläget har också stor betydelse för hur de socialdemokratiska företrädarna uppfattas av väljarna. Det blir en självförstärkande effekt. Ena dagen vinklar man socialdemokratiska företrädare starkt negativt, och nästa dag går man ut med en opinionsundersökning som visar att förtroendet för dessa faller, vilket leder till ännu mer förlorat förtroende. Tilltaget att varva negativa nyheter om en person

och opinionsmätningar som bekräftade detta var ett stående inslag i årets valrörelse. Personfrågorna har haft en begränsad betydelse när det gäller val i Sverige. Vi socialdemokrater har blivit ganska vana vid borgerliga personkampanjer genom årens lopp. Tage Erlander, Ernst Wigforss, Olof Palme och Göran Persson beskrevs ofta i mycket starkt negativa ordalag i de borgerliga tidningarna.

Vi hade under valrörelsen förhållandevis dåliga förtroendesiffror för några av våra centrala företrädare. Det behöver inte vara valavgörande, men svaga förtroendesiffror för våra centrala företrädare blir naturligtvis ett växande problem när politik tenderar till att bli allt mer personcentrerat.

Ett problem var också att vi bytte talespersoner i olika frågor vid olika tillfällen, och hade överlappande strukturer. Vem var det egentligen som förde partiets talan i olika frågor: var det gruppledarna i utskotten, ordförandena i rådslagsgrupperna eller vallokomotiven? Svaret var inte alltid kristallklart. Det är viktigt att organisation, politik och företräderskap hänger ihop, men så var inte alltid fallet under perioden.

Geografiska skillnader

Röstsplittringen tyder på att det var den nationella politiken som drog ner oss. Våra kommunala och regionala företrädare fick kämpa mot en mycket stark negativ rikstrend. På vissa håll, ofta där vi har starka företrädare i majoritetsställning, klarade vi ändå att bryta igenom denna rikstrend, och vi gör ofta väsentligt bättre kommunalval. Det gäller t ex, Malmö, Göteborg, Kalmar, Sigtuna, Håbo, Trollhättan och Arvika.

Det finns lokala förklaringar till dessa genombrott, men det genomgående är ofta att vi klarar av att sätta den lokala politiska dagordningen: väljarna ställs inför ett kreativt socialdemokratiskt program som utvecklar kommunen och stärker den lokalavälfärden. Här finns stora lärdomar att dra för partiet på riksnivå.

Sverigedemokraterna

2010 blev året då Sverigedemokraterna lyckades att ta sig in i Riksdagen. Det finns många orsaker till det, och frågan måste analyseras ytterligare. Vi vill så här långt göra två reflektioner:

För det första så måste Sverigedemokraternas framgångar ses mot bakgrund av att Sverige nu har en historia av 20 år av arbetslöshet. När de sociala problemen tilltar, så är det lätt för främlingsfientliga krafter att ställa grupp mot grupp och odla ett syndabockstänkande. Sverigedemokraterna har utnyttjat den osäkerhet som globaliseringen innebär för vissa grupper som är mer utsatta för dess nackdelar. Samtidigt så ska man komma ihåg att främlingsfientligheten generellt sett inte ökat i Sverige, tvärtom. Sedan 1990-talet så har den minskat.

För det andra så har Sverigedemokraterna kunnat rida på sitt martyrskap. De utmålar sig som särbehandlade sanningssägare, som mobbas av företrädare för den politiska eliten. I det sammanhanget så vill vi peka på att vårt sätt att ta upp Sverigedemokraterna i valrörelsen kan ha varit kontraproduktivt. Då sa vi att vi som parti aldrig skulle samarbeta med dem, och utmanade de borgerliga att ge sammanlofte.

Det är visserligen en korrekt linje; vi ska inte samarbeta med detta främlingsfientliga och löntagarfientliga parti. Men utspelet gjorde att SD ytterligare kunde spela på sitt föregivna martyrskap, och det förde dessutom över diskussionen från sakpolitiken till det politiska spelet, d v s till ett vem-tar-vem-spel efter valet. Det hade varit klokare att, om man nu över huvud taget skulle ta upp Sverigedemokraterna i valrörelsen, i så fall inrikta sig på att kritisera dem sakpolitiskt.

Omvärlds- och idéanalys

På toppen av tidens våg?

För att vara en reformistisk politisk rörelse måste man hela tiden befinna sig på toppen av tidens våg. (Willy Brandt)

Vi ska i denna omvärlds- och idéanalys, med socialdemokratiska ögon, försöka beskriva vår tids våg.

Problemet

Världen förändras. Socialdemokratin ska vara med, glädjas, uppröras, kritisera, påverka och leda dessa förändringar. Men socialdemokratin har problem. Människor kräver knappast att de politiska företrädarna ska ha svar på alla frågor. Politisk tydlighet handlar inte alltid om redovisandet av detaljer. Men människor kräver att politiker ställer de rätta frågorna, och att de förklarar varför de står där de står. Det är verklighetsbeskrivningen och den gemensamma uppfattningen om vad som behöver förändras, som håller ihop en rörelse och för denna framåt.

Det finns inget enkelt svar på varför socialdemokratin ser ett minskat förtroende bland människor idag. En förklaring kan vara att grundläggande ekonomiska och institutionella förändringar i omvärlden gör att också socialdemokratin behöver förändras på centrala punkter (socialdemokratisk politik är gammeldags politik). En annan att socialdemokratins svaga ställning beror på värderingsförändringar hos befolkningen (människor vill inte längre ha jämlikhet och sammanhållning). En tredje förklaringsmodell är att människor inte litar på socialdemokratin som politisk kraft, snarare än att stödet och behovet av socialdemokratisk politik har försämrats (socialdemokratin är ett trött parti).

En bärande tanke i denna text är att det är idéer om trygghet och arbete, en berättelse om sammanhang och samhörighet, värderingar om demokrati och jämlikhet, hållbarhet och modernitet, som är socialdemokratins kärna. Det politiska tankemönster som dominerat västvärlden de senaste decennierna har många namn:

nyliberalism, marknadisering, högervåg, privatiseringsvåg. Socialdemokratin har inte lämnats oberörd av detta ideologiska skifte. Efter finanskrisen 2008 har en stor internationell debatt blossat upp om finanskapitalismens och marknadssamhällets verkliga ansikte, men Sverige och svensk socialdemokrati står än så länge utanför denna debatt. För att återkomma som en dominerande kraft i svensk och europeisk politik måste socialdemokratin skaffa sig en självständig bild av vad som händer i omvärlden och utveckla en egen tolkning av vilka de centrala samhällsproblemen är.

Detta måste ske med utgångspunkt i arbetarrörelsens egen människosyn. För att ifrågasätta och förändra det rådande tankemönstret krävs att socialdemokratin kan visa på nyliberalismens politiska misslyckanden och ge en analys av varför det framväxande marknadssamhället inte klarar av att lösa våra sociala problem. Eftersom framtiden alltid är oviss, och politik handlar om att beskriva framtiden, är den politiska striden i slutändan också en kamp om vem som har sådan auktoritet. Frågan blir då: hur bygger vi kunskap, självförtroende och auktoritet för att med trovärdighet föra fram en ny, mer hållbar, jämlik och jämställd, samhällsberättelse?

Denna omvärlds- och idéanalys består av tre delar:

- Omvärldsanalys – beskrivning av fem långa utvecklingslinjer
- Idéernas betydelse – marknaden, nyliberalismens och socialdemokratins idéer
- Åtta utmaningar – det goda samhället skapar inte sig självt

Förhoppningen är att kunna visa att socialdemokratins svåra läge både är ett resultat av stora samhällsförändringar, och av hur dessa samhällsförändringar har tolkats och hanterats av politiska aktörer.

Vi presenterar inte några färdiga lösningar. Snarare är vår ambition att ge perspektiv, en blick på världen, för att på det sättet bidra till att socialdemokratin bättre kan förstå sin samtid och våga formulera egna alternativ. Det viktigaste är att visa att samhällsutvecklingen är föränderlig och att politik gör skillnad. Historien har, om något, gång på gång visat sig vara långt rörligare och mer formbar än vi ibland trott.

Det gäller för de politiska rörelserna att söka, och fånga, initiativet.

Denna rapport har arbetats fram av kriskommissionens grupp för idédebatt och omvärldsanalys. Gruppen har haft följande sammansättning:

Kajsa Borgnäs (ordförande), Faraj Abu Iseifan, Ola Asplund, Luciano Astudillo, Anna-Lena Hogerud, Alaa Idris, Joakim Jakobsson, Åsa Karlsson Björkmarker, Elin Lundgren, Peter Persson, Reza Talebi, Maryam Yazdanfar, Anders Österberg. Kajsa Borgnäs och Ola Asplund har hållit i pennan.

Omvärldsanalys

Vår utgångspunkt är den enskilda människan, hennes situation och relation till andra människor, till staten, familjen och marknaden. Politik handlar om att förbättra människornas levnadsomständigheter, och när de förändras snabbt måste också de gemensamma lösningarna förändras. Idag förändras människors livsvillkor mycket hastigt, då och då i dramatiska ryck. Här beskriver vi fem utvecklingstendenser – långa linjer – som tillsammans omskapar vår värld. Det är för att människor önskar och förtjänar ett gott liv, som politiken och demokratin behövs.

De långa linjerna – fem samhällsförändringar som präglar vår tid

- 1) globaliseringen
- 2) kunskapstillväxten och teknikutvecklingen
- 3) klimatförändringarna och utarmningen av naturresurser
- 4) förändrade sociala mönster
- 5) politikens förändrade villkor

Globaliseringen – vad innebär den?

De senaste decennierna har skakat om vår världsbild. Vem kunde i början av 1980-talet ana att Kina och Indien idag skulle utmana USA ekonomiskt och politiskt? Vem kunde för tjugo år sedan inse vidden av de politiska förändringarna i Europa?

Globaliseringen verkar på alla plan – ekonomiskt, kulturellt och politiskt, liksom i enskilda människors tänkande och konkreta vardag.

Globaliseringens är ingen entydig företeelse, men dess kärna och grundläggande drivkraft är de nya möjligheter som öppnats för företag och kapital att kunna erövra nya marknader. Men även om politiken på en del sätt har fått maka på sig för den ekonomiska maktens framfart, spelar den en fortsatt central roll för utvecklingen.

Produktion och handel omstruktureras

Världen har sett tidigare vågor av ökad ”globalisering”. Det nya med den globalisering som sker idag är att företagen organiserar sin produktion och distribution i system som spänner över många olika länder. Denna globaliseringsvåg har möjliggjorts av politiska förändringar (till exempel Berlinmurens fall) och den snabba teknologiska utvecklingen.

Globaliseringen påskyndar en genomgripande strukturomvandling där företag både utvecklas och slås ut i snabbare takt. De globala företagen väljer noga var de förlägger verksamhet och investeringar. Möjligheten att utnyttja konkurrensfördelar i mycket stor skala har stimulerat de stora företagen att växa, men även mindre företag kan utnyttja en mycket större del av världen som marknad. Den interna handeln inom företag utvecklas snabbare än handeln mellan länder. Det utländska ägandet ökar genom uppköp och samgåenden och ett mer anonymt institutionellt, ”ansiktslöst”, ägande har tagit form. Företagens nationella ursprung tonar bort, även om det ibland ökar i betydelse för själva varumärket.

Välstånd men också växande klyftor

Avregleringen och teknikutvecklingen skapar möjligheter att investera i länder där det finns billig arbetskraft och nya konsumenter. Genom den globala ekonomin och arbetsdelningen ökar det samlade ekonomiska välståndet och produktivitet utvecklingen i hela världen. Flödet av arbetskraft växer, om än från en mycket låg nivå. Människor dras till de nya fabrikerna och städerna för att fånga möjligheterna till ett bättre liv. Hundratals miljoner människor har lyfts ur absolut fattigdom och många upplever en större frihet.

Arbetskraftsmigrationen handlar dock inte sällan om en påtvingad migration, med stora mänskliga uppoffringar. Bristen på social trygghet förenas ofta med svaga eller inga fackliga rättigheter. Lönebildningen sker i större utsträckning på arbetsgivarnas

villkor. De nya ekonomiernas brist på system för att möta den parallellt växande arbetslösheten och snabba strukturomvandlingen blir en grogrund för sociala konflikter. Nya klyftor uppstår när maktbalansen i samhällena förskjuts och de svagare organiserade löntagarna utlämnas åt allt starkare kapitalägare. Den globala, finanskapitalistiskt drivna tillväxten utmanar dessutom den mer långsiktigt hållbara ekonomiska utvecklingen, både socialt och ekologiskt.

Växande konkurrens mellan länder

Globaliseringen förskjuter således makt och rikedomar mellan länder och inom länder. Förändringar som gynnar en del missgynnar andra. Frihandel har länge varit en hörnsten för svensk ekonomi, men idag förstärker den av finanskapitalet reglerade världshandeln de redan rika ländernas position och de företag och regeringar som kontrollerar världens strategiska resurser.

De växande kraven på länder att vara ”konkurrenskraftiga”, i kamp om det rörliga kapitalet, gör att trycket ökar på den nationella ekonomiska politiken att inte skilja sig alltför mycket från omvärldens. Vi får en ekonomisk konkurrens om investeringar som leder till urholkning av genom demokratin uppnådda sociala och politiska rättigheter. Den nödvändiga politiska moderniseringen går i relation till den ekonomiska utvecklingen alldeles för långsamt.

Denna komplicerade bild av globaliseringen, med vinnare och förlorare i olika delar av världen, leder också till olika uppfattningar om hur problemen bör tacklas. I många utvecklingsländer och bland progressiva krafter i väst ökar kraven på att begränsa de globala företagens och finansaktörernas framfart, samtidigt som man vill ta till vara globaliseringens välbefinnande krafter. Gränsöverskridande kollektivavtal börjar växa fram, men än så länge i mycket begränsad omfattning.

Finansekonomins maktställning

En avgörande drivkraft för globaliseringen har varit avregleringen av olika finansiella marknader och valutor. Det har skett med argument om att lättare kunna slussa kapital till produktiva och lönsamma investeringar – en grundläggande förutsättning för ekonomisk utveckling. Samtidigt är det de som kontrollerar dessa finansiella flöden som också drar störst nytta av dem. När fokus flyttar från produktiva

investeringar ägnar sig finanskapitalet i allt större utsträckning åt att söka vinster genom snabba transaktioner på världens börser eller genom att spekulera mot olika sektorer och marknader.

En effekt av utvecklingen är att det traditionella banksystemet har minskat i betydelse – när försäkringsbolag, investeringsbanker, pensionsfonder och olika typer av finansinstitut får större svängrum och betydelse, pressas även de traditionella bankerna in i ett ”race-to-the-bottom” i avregleringar och risktagande. Ett ökat utrymme har skapats för finansmarknadernas ”insiders” att berika, inte bara sina uppdragsgivare, utan även sig själva. Detta skapar stora incitaments-, stabilitets- och ojämlikhetsproblem. En motsättning och klyfta växer fram mellan den ”reala ekonomins” sårbarhet och den ”finansiella ekonomins” framgångar. Priset betalar idag den arbetande befolkningen i länder som drabbats av finanskrisen: arbetslösheten skjuter i höjden, den sociala tryggheten minskar och fattigdomen växer.

I globaliseringens spår följer ett antal utmaningar, där den största handlar om hur en nationellt förankrad politik ska kunna möta det globalt snabbväxande kapitalet. Det har blivit mindre tydligt var makten över samhällsutvecklingen egentligen ligger: hos den svenska regeringen, juristerna, företagsledningarna, IMF, på Wall Street eller hos den kinesiska centralbanken? Länders utveckling flätas ihop samtidigt som makten förgrenas sig. Starka intressen försöker använda globaliseringen som argument när de hävdar att socialdemokratien och facket är omoderna och därför måste lämna över makten över dagordningen till arbetsgivarna och kapitalägarna. Lite paradoxalt verkar det samtidigt finnas en växande samsyn om att det som i grunden är den nordiska socialdemokratiska modellen, också borde kunna vara det bästa sättet att möta globaliseringens utmaningar.

Kunskaps- och teknikutvecklingen

Somliga saker i världen förändras snabbt. Samtidigt kan känslan av att utvecklingen går så rasande fort också vara bedräglig. Våra liv, värderingar och sociala strukturer är fortfarande starkt förankrade i ett samhälle med tusenåriga traditioner. Inte desto mindre ruskar dagens tekniksprång om vår föreställning om vad människan kan åstadkomma. Teknikens roll är att kompensera för våra fysiska begränsningar, och

det lyckas den allt bättre med. Det är dock fortfarande våra värderingar som styr hur vi utvecklar och använder tekniken.

Utbildning för det goda samhället

Utbildning skapar förutsättningar för ekonomisk utveckling och välfärd, den möjliggör människors självförverkligande och är ett avgörande villkor för demokratin. Fria utbildningsval är grundläggande för människors fria val i arbetslivet. Den sammanhållna skolan lade en fast grund för demokratiskt aktiva medborgare med höga kunskaper och förhållandevis låg kunskapsspridning mellan olika sociala grupper.

Idag ser vi tendenser till att likvärdigheten minskar. Framväxten av ”kunskapssamhället” har inte förhindrat att nya sociala ojämlikheter uppkommer och att elevernas sociala bakgrund fortfarande spelar stor roll för hur de klarar sig i utbildningssystemen. Utbildningsval som får långtgående konsekvenser för individens arbetsliv görs tidigt. En stor andel ungdomar lämnar skolan utan godkända betyg. I andra änden ökar andelen högutbildade, med kunskaper som ger större självförtroende att ta sig fram, både socialt och i arbetslivet.

Villkoren i arbetslivet förändras ständigt. Kraven och tempot höjs samtidigt som nya möjligheter växer fram och den enskilde individens bidrag på arbetsplatsen blir i många fall allt viktigare. När hundratals miljoner människor blir allt duktigare på att utveckla bra produkter i olika delar av världen, är det centralt att samhället förmår slussa resurser dit där de gör bäst nytta, och underlättar för alla medborgare att klara av att hänga med. Stora utbildningsklyftor skapar stora inkomstklyftor – därför har kunskapens tillväxt och fördelning betydelse för hur resten av samhället kommer att se ut i framtiden.

Ett arbetsliv som delar samhället

Den utveckling vi ser, med ökande utbildningspolarisering, förstärker en tudelad trend i arbetslivet. Det är naturligtvis positivt att många människor med god utbildning får arbeten med bra lön och goda villkor. De anställda kan få utlopp för sin kreativitet och betraktar allt mindre arbetsgivaren som en motpart. Friheten att utvecklas är ofta större, det egna bidraget till helheten mer centralt och arbetet blir i större utsträckning en del av utvecklandet av den personliga identiteten. De som

upplever denna starkare position i arbetslivet önskar också att deras individuella bidrag till produktionen ska avspeglas mer än tidigare i lönekuvertet.

Men även bland dem med högre utbildning ökar stressen och arbetslöshetsriskerna. Tiden blir en ny välfärdsfaktor – de med stora ekonomiska resurser har ofta lite tid, för så rika är de inte att de kan sluta arbeta. Många tjänstemannajobb, särskilt de där kvinnor dominerar, proletariseras också och de med otrygga anställningar drabbas hårt genom låga och osäkra inkomster. I ett arbetsliv där kunskapskraven ökar är risken dessutom uppenbar att de som inte går den raka utbildningsvägen – de som ofta saknar rätt stöd hemifrån – blir ett nytt kunskapsproletariat på svensk arbetsmarknad. De arbetar under hårt reglerade villkor till låga löner, med dålig arbetsmiljö och liten individuell frihet. Kompetensutveckling saknas och möjligheterna till personlig utveckling är begränsade i en hierarkisk organisation.

Fackförbunden lägger idag större vikt vid utbildning och omställningsinsatser för att stödja medlemmar som utsätts för strukturomvandling, som får förändrade arbetsuppgifter eller förlorar sina jobb. Men med en lägre facklig organisationsgrad, försämrad vuxenutbildning, urholkade socialförsäkringar och en allt mindre aktiv arbetsmarknadspolitik, individualiseras ändå ansvaret för anställningsbarhet och arbetslöshet allt mer. Människors chanser att ”börja om på nytt” krymper.

Innanför eller utanför

Betydelsen av ny teknik och utbildning hänger samman med en mer grundläggande förändring av arbetsmarknaden och ekonomin. Idag finns allt mindre utrymme för den som inte når upp till de höga kraven på produktivitet och flexibilitet. Att stå utanför arbetsmarknaden riskerar att bli ett permanent tillstånd. Det är oerhört svårt för den som är arbetslös att slå sig fram till ett nytt jobb som förutsätter nya kompetenser och hög anpassningsförmåga.

En kil slås in mellan dem som har ett arbete – insiders – och de som står utanför – outsiders. Dörren öppnas för en polariserande ”arbetslinje” snarare än en sammanhållande politik för full sysselsättning. Det politiska svaret kan i värsta fall vara accepterandet av en växande strukturell arbetslöshet och framväxten av en låglönearbetsmarknad där kunskapsinnehållet är litet, lönerna låga och där människor

riskerar att låsas in under resten av sitt arbetsliv. Detta är en särskilt oroande utveckling när den demografiska utvecklingen samtidigt skapar arbetskraftsbrist i andra sektorer. Utbildningspolitiken skulle kunna användas för att mycket effektivare hjälpa de arbetslösa till kommande bristyrken – men för detta krävs en mycket högre ambitionsnivå för utbildningspolitiken än idag. Här skulle kvalificerade yrkesutbildningar tillsammans med högkvalitativa arbetsmarknadsutbildningar kunna spela en större roll.

Det omvandlingstryck som följer av globaliseringen, kunskapstillväxten och teknikutvecklingen är den verkligt stora utmaningen för samhället. Det finns inget som påverkar maktförhållandena så mycket som om det är brist eller överflöd på arbetskraft. Det är ekonomiskt och socialt ohållbart att vissa arbetar och tjänar enormt mycket, andra sliter ut sig innan ordinarie pensionsålder. Ytterligare en växande grupp kommer aldrig in i utbildnings- och arbetslivets system över huvud taget. Detta lägger grunden för en ny typ av klassamhälle.

Människan som kund

Teknikutvecklingen och kunskapstillväxten påverkar också mer indirekt samhällets maktförhållanden. Kunden har successivt fått en starkare ställning i ekonomin. I stället för att företagen producerar, lagrar och bjuder ut en färdig vara är det nu kundens önskemål som i större utsträckning ”drar” produktionen. Tekniken möjliggör att varan produceras först när kunden har beställt den. Via reklam påverkas visserligen kundens val men den hårdnande konkurrensen stärker också köparens makt i produktionen, och människor upplever att valfriheten ökar. Att denna konsumentmakt alltid utövas individuellt snarare än kollektivt behöver dock inte vara givet. Konsumentperspektivet har tidigare varit en viktig del av både arbetarrörelsen och andra sociala rörelser, och skulle kunna kanaliseras för att öka människors gemensamma makt idag.

--

Att få utbilda sig, arbeta och bidra till samhällets utveckling har således handlat både om samhällets välstånd och individens befrielse – människan är inte bara en produktivkraft, hon är ett mål i sig själv. Socialdemokratin har alltid framhållit både arbetets stora värde för samhället och individen, liksom dess potentiellt utsugande mekanismer. Idag finns dock en växande kraft som vill begränsa utrymmet för andra

än kommersiella perspektiv på livskvalitet, självförverkligande, kultur, bildning, rekreation, osv. I kunskapsekonomin exploateras kanske inte individernas kroppar på samma sätt som tidigare, men i gengäld efterfrågas deras sociala förmåga, intellekt och kreativitet för vinstintresset. Utbildningens centrala roll i arbetslivet innebär på ett sätt en möjlighet till befrielse för människan, men samtidigt underordnas också bildning, utbildning och kultur i högre grad det globaliserade näringslivets behov och

villkor. Att se till att ”kunskapssamhället” också blir det goda samhället, kräver ett aktivt politiskt förhållningssätt till kunskaps- och teknikutvecklingen.

Klimatförändringarna och utarmningen av naturresurser

Att människan påverkar sin miljö är inget nytt. Aldrig tidigare har dock vår påverkan på ett liknande sätt hotat vår egen och andra arters hela existens. Det är ettskräckinjagande framtidsperspektiv att vi är på väg att förändra världens klimat på ett så radikalt, och kanske oåterkalleligt, sätt att själva livet hotas.

Två grundläggande förutsättningar samverkar till de dramatiska effekterna på klimat och miljö: dels handlar det om den skala i vilken vi idag producerar och konsumerar resurser, dels att detta sker utan att producenter och konsumenter direkt behöver betala för skadorna. Den globala ekonomin har under lång tid fått utvecklas utan att mötas av regelverk som hindrar rovdrift på miljön. Att etablera verkningsfulla regelverk hör till de största utmaningar världens politiker idag måste lyckas hantera.

Sociala och nationella konflikter

Frågan för världens politiska och ekonomiska ledare idag är vem som ska betala för de åtgärder och begränsningar som är nödvändiga för att vända utvecklingen. En radikal omställning av användningen av fossila bränslen innebär enorma investeringar i alternativ energi, oavsett om det är kärnkraft, vind, sol, eller något annat. De investeringar som gjorts i dagens teknik och energisystem blir samtidigt värdelösa.

Dessa åtgärder tvingar fram ändrade beteenden, men får också till följd att makt och rikedom omfördelas mellan människor och mellan nationer. Ekonomisk styrka bestämmer idag i stor utsträckning global politisk styrka. En kapprustning i kampen om naturresurser är inget långsökt scenario, särskilt inte som allt större delar av den globala befolkningen efterfrågar västerländsk levnadsstandard.

Utan en stabil demokratisk ordning inom länderna och i umgänget mellan länder hotar sociala konflikter och väpnad kamp mellan olika intressen. Att skapa en ny ekonomisk balans måste ske på ett sådant sätt så att risken för allvarliga sociala och internationella konflikter minimeras. De stater som drabbas lindrigt av klimatförändringarna, eller som har kontroll över värdefulla naturresurser, gynnas av maktförskjutningen. Andra stater i kritiska områden eller som saknar stora naturresurser att falla tillbaka på, drabbas hårdare. Politiska lösningar och institutioner behövs för att hantera frågor som rör hur små stater ska kunna hävda sina intressen gentemot stormakter, hur demokratier kan försvara respekten för mänskliga rättigheter, hur utvecklingsländer ska kunna utvecklas och höja sin ekonomiska och sociala standard utan att motrörelser i de utvecklade länderna utlöses. Här står starka globala ekonomiska och maktpolitiska intressen på spel.

En strukturomvandling – fast större

Klimatfrågan kompliceras också av att tänkbara åtgärder så ofta kommer i konflikt med vår ekonomiska struktur. Den mer eller mindre stadiga tillväxt vi i så hög grad bygger vår välfärd på gynnas inte säkert av radikala förändringar i världsekonomin. Redan den strukturomvandling som för närvarande pågår skapar kriser och omfattande problem med kapital och arbetskraft som skulle behöva överföras till ny användning. Klimatomställningen är i princip en sådan strukturomvandling, men av helt andra mått än vi hittills upplevt.

Med växande och åldrande befolkning samt teknikutveckling behövs investeringar inte bara för att producera mer och bättre av saker och ting, utan också för att bibehålla den ekonomiska stabiliteten, för jobbtillväxten inom centrala sektorer och för att kampen om mervärdet inte ska bli så svår (en växande kaka kan man enklare fördela mellan skatter, löner och vinster). Men frågan om begränsningens roll i ekonomin väcks ändå, liksom frågan huruvida vi tycker att den växande produktiviteten och välståndet i ekonomin bör användas till ytterligare konsumtion, produktion eller ledighet.

Klimatfrågan för därför in ett antal nya dimensioner i politikens mitt. Frågor om global maktfördelning, demokratins styrka gentemot mer auktoritära system, ekonomins funktionssätt och dess förmåga att tillfredsställa grundläggande och

viktiga behov, väcks. Att ”tjänstesamhället” med automatik skulle vara mer klimatsmart än ”industrisamhället” är inte heller säkert, särskilt som en stor del av tjänsterna handlar om att genom snabbare finansiella system, PR och reklam få oss att konsumera mer materiella produkter. Att ”sparka igång hjulen” i en lågkonjunktur måste göras med hänsyn till vad som är miljömässigt hållbart.

Det väcker också frågor om teknikens möjligheter – vad kan tekniken åstadkomma gällande klimaträddning och vad är önsketänkande av förändringsovilliga politiker och aktörer? Den som enbart förlitar sig på att framtidens teknikutveckling löser klimatproblemen tar oerhörda risker – som politiskt program går det att likna vid rysk roulette.

På toppen av tidens våg?

I klimatförändringarnas tid förändras det parlamentariska politiska läget. Arbetarrörelsens uppkomst var en del av ett ”politiskt skred” – en omvälvande samhällsförändring som på kort tid skapade nya livsvillkor för människor och nya politiska rörelser. Då var det industrierna som skapade en ny aktör, arbetarklassen, som snart tog makten över samhällsutvecklingen. Klimatförändringarna utgör kanske ett liknande ”politiskt skred”. Bland stora grupper i befolkningen, inte minst i den materiellt mer nöjda och välutbildade tjänstemannagruppen, väcks frågor om materiell begränsning, vad livskvalitet är, konsumtionskritik, fördelning mellan arbetstid och fritid, internationell solidaritet osv. En följd av denna utveckling är framväxten av gröna partier runt om i Europa.

Socialdemokratins uppgift måste därför vara att utveckla ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart politiskt svar på de sociala konflikter och fördelningsproblem som följer i klimatförändringarnas och klimatpolitikens spår. Den rörelse som vill vara med och forma ett framtida samhälle måste förhålla sig mycket aktivt till dessa frågor, inte pliktskyldigast nämna något om ”det gröna” i slutet av sina tal.

Det finns ändå anledning till viss optimism. I bästa fall kan klimatförändringarna förändra vårt sätt att tänka om det gemensamma ansvaret för våra liv – vi är trots allt tvungna att tillsammans hantera de fördelnings- och maktpolitiska frågor som uppstår. Att klimatförändringarna bara kan hejdas genom ett gemensamt agerande

skulle då kunna bidra till att stärka instrumenten för ett demokratiskt grundat, globalt politiskt styre. Spridning av hållbar teknologi skulle också kunna bidra till att minska de konflikter i världen som hänger ihop med beroendet av fossila bränslen. Vi måste anstränga oss till det yttersta för att bidra till dessa positiva möjligheter.

Förändrade sociala mönster

På bara några generationer har några av de grundläggande sociala mönstren i vårt samhälle förändrats avsevärt. Synen på familjen har förändrats, jämställdheten mellan män och kvinnor har förbättrats, migrationen har ökat, liksom toleransen för att människor väljer att leva sina liv på olika sätt. Friheten att välja livsstil och identitet växer, särskilt bland grupper i befolkningen som äger makt över kunskap och information. Tidsandan gör att man kan vara mindre vördnadsfull mot olika auktoriteter och institutioner.

De förändrade sociala mönstren är också en del av att klassamhället förändras.

Fackets utmaning, att stärka löntagarna i ett snabbt föränderligt arbetsliv där människor går mellan olika jobb, visstidsanställningarna ökar och där produktionskedjorna blir mindre överskådliga, försvåras. Kvinnor utför idag betydligt mindre betalt arbete än män, men tar fortfarande större ansvar för familjen. Även om klassamhället finns kvar, förändras det och tar sig nya uttryck. Som en följd av de förändrade sociala mönstren förändras också förståelsen av motsättningarnas roll i samhället. Vid sidan av kampen mellan samhällsklasser, med olika levnadsvillkor och ställning i produktionen, skapas idag också gemenskap kring identiteter grundade i kön, etnicitet, sexualitet, etc.

De kollektiva institutionerna (fackföreningar, kollektivavtal, social välfärd, en stark offentlig sektor, osv.) byggdes upp för att ge individer ökad frihet i livet – inte bara i största allmänhet, utan också för den enskilda människan. Idag upplever fler att de har denna frihet och vill utöva denna genom att vara sin egen arbetsgivare, tjäna pengar och använda dem utan att behöva fråga sig hur det påverkar andra. I takt med att marknaden erbjuder dessa människor en mäktigare ställning som kunder, ökar även deras önskemål om att den offentliga sektorn ska erbjuda dem samma makt, eller ”partnerskap”. Krav reses på gott bemötande, flexibilitet och lyhördhet som den offentliga sektorn förväntas kunna möta.

Marknadens och konsumtionssamhällets utbredning får konsekvenser också för dem som inte har förutsättningar att konsumera och välja. I dagens samhälle är de fattiga inte bara icke-producenter, utan också icke-konsumenter. När det blir allt viktigare att visa sin sociala tillhörighet genom ”rätt” konsumtion – att man kan upprätthålla sin förmåga att konsumera – ställs de fattiga också utanför de sociala sammanhang som gynnar aktiva val, god information och ekonomisk styrka.

Migration och segregation

Migrationen växer, både den självvalda och den påtvingade. Många välutbildade och medelinkomsttagare flyttar frivilligt inom Sverige och över världen, medan migrationen för den nya underklassen ofta är förenad med tvång, övervakning och fattigdom. Urbaniseringen är en växande fråga både globalt och i Sverige. Att resandet ökar påverkar såväl klimatutsläpp som framväxten av nya sociala mönster. Händelser i en del av världen berör direkt människor i andra delar av världen.

Migration leder i många fall till segregation, när grupper med liknande livsvillkor hamnar i samma områden. Segregationen biter sig också fast vid individer. Det spelar ofta ingen roll om invandrade svenskar gör utbildningskarriärer, lär sig språket, deltar i arbetslivet – de sitter ändå fast i den undre klassen och nekas tillträde till de institutioner som skulle fungera integrerande.

Skillnaden mellan hur medborgarskapet tillämpas och tillgodoses i olika delar av samhället växer också. Vissa bostads- och sociala områden präglas av hög trygghet, säkerhet, utbildning och makt, andra av osäkerhet och maktlöshet. Många problem som följer av segregationen: bristande integration mellan resurssvaga och resursstarka, bristande arbetskraftsdeltagande bland invandrade (kvinnor), växande krav från de privilegierade på strängare straff för brott, har sitt ursprung i fattigdom och ojämlikhet. De kan ses just som frågor om brister i medborgarrätts likvärdighet. Misstron växer mellan olika grupper när de sociala spelreglerna skiljer sig åt allt mer.

Politikens förändrade villkor

Tron på demokratin bygger på uppfattningen att samhället blir bättre om alla dess invånare har möjlighet att delta på jämlika villkor i utformningen av detsamma. I

demokratin styr vi oss själva genom våra politiska företrädare.

Välfärdsutbyggnadens decennier var i stor utsträckning en period av ökad demokratisering av olika samhällssfärer. Fler människor fick makt över sina egna liv. Idag är förutsättningarna för demokrati på somliga sätt bättre än någonsin: fler människor har god utbildning och bättre hälsa, regelverk som skyddar arbetstagare finns på plats, globaliseringen öppnar nya områden för gemensamt politiskt beslutsfattande, mångfalden av sociala medier ökar tillgängligheten till information (något vi sett exempel på de senaste åren vid upproren i Iran och Burma) samtidigt som många konventionella medier dras med stora problem på grund av webbkonkurrens och mediekapitalism. Men viktiga samhällssfärer har också undandragits politikens räckvidd, både på grund av omvärldsförändringar men också därför att de politiska beslutsfattarna valt att delegera sin politiska makt till institutioner vid sidan av den dagliga politiken.

Den ekonomiska demokratin

Den globaliserade ekonomin sätter nya ramar för vad den nationella politiken kan åstadkomma. Utrymmet för regering och riksdag att bedriva ekonomisk politik på nationell nivå begränsas och möjligheterna att skapa förutsättningar för full sysselsättning kräver nya, ännu inte utvecklade redskap. En konsekvens av globaliseringen och avregleringarna är en försvagning av de nationella konjunkturpolitiska och efterfrågepolitiska verktygens effektivitet. Valutaavregleringarna har öppnat för en globalt bestämd vinstnorm på kapital.

Erfarenheterna från 1980-talets ekonomiska utveckling och kriser har bidragit till att budgetreglerna och verktygen för inflationsbekämpning utvecklats utan hänsyn till det andra viktiga problemet i ekonomin – arbetslösheten. Det blir allt viktigare att ta itu med en strukturellt växande arbetslöshet, som just nu tar sig uttryck i ”job-less growth” och ”job-less recovery”.

Den sociala demokratin

Den svenska välfärdsutbyggnaden under 1900-talet gick länge hand i hand med en process där det offentliga reglerade eller tog över verksamheter som tidigare varit privata. Den offentliga sektorn byggdes upp för att vara en sfär där politikens

prioriteringar, demokratiskt beslutade, skulle gälla, snarare än marknadens vinstjakt.

Inom den offentliga välfärdsförvaltningen har under senare år en ny ”mix” växt fram av privata entreprenörer, privat-offentliga partnerskap, utförsäljningar, utmanarplikt och –rätt, avregleringar och privatiseringar av både välfärdsverksamheter och naturliga monopol (exempelvis järnväg och energi). Det blir allt vanligare med nära samarbeten och allianser mellan privata och offentliga aktörer.

Denna förändring har ibland inneburit både effektiviseringar och kvalitetshöjningar när offentliga verksamheter tvingats ”konkurrera” om medborgarnas stöd. Men processen att marknadsisera den offentliga sektorn har varken följt ett förutbestämt program eller utvärderats på ett systematiskt sätt. Vi har idag många års erfarenhet av privatiseringar i olika sektorer, och Sverige har ofta gått mycket långt jämfört med andra länder (exempelvis inom skolområdet). Möjligheterna att bedriva en rättsäker, omfördelade, likvärdig och högkvalitativ välfärdspolitik, försvåras när vi lämnar över till privata företag att utföra offentligt finansierade uppgifter utan att försäkra oss om tillräcklig insyn, tydligt ansvar för likvärdighet och en noggrann uppföljning.

Den politiska demokratin

Även den politiska maktens institutioner förändras i snabb takt. Media påverkar i allt större utsträckning den politiska dagordningen och det politiska arbetet professionaliseras. Många som arbetar med politik upplever att kraven och intensiteten i det politiska beslutsfattandet ökar. Den ”svenska modellen” med förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter påverkas av institutionernas förändring men förändras också beroende på styrkeförhållandet mellan parterna, där arbetsgiversidan under senare decennier fått ökad makt.

Bland de viktigaste förändringarna för politiken är EU-medlemskapet, som på avgörande sätt omskapat det nationella politiska handlingsutrymmet. EU möjliggör överenskommelser och gemensamt beslutsfattande på områden där nationalstaten är svag, men reglerar också relationen mellan marknad, juridik och demokrati på ett nytt sätt.

Synpunkten att EU startade som ett ganska begränsat samarbete för avskaffandet av

handelshinder mellan stater (och inte ägnade sig åt välfärdsregleringar eller reglering av arbetsmarknaderna), men idag snarare främjar en specifik typ av kapitalism, bör diskuteras. EU-rätten har också allt oftare kommit att tolkas som att sociala rättigheter är underordnade EU:s fyra friheter. Detta får den märkliga konsekvensen att nationella välfärds- och arbetsmarknadspolitiska modeller i sig själva kan komma att uppfattas som ett hinder mot EU:s portalparagraf.

Den socialdemokratiska debatten har i hög grad undvikit att på djupet analysera denna avgörande fråga om den nationella politikens nya roll under EU-medlemskapet. Det låga, och sjunkande, valdeltagandet i de europeiska parlamentsvalen, liksom den bristande kunskapen och tilltron till EU:s institutioner är oroande tecken på att projektet idag inte har den demokratiska legitimitet det skulle behöva. På sikt urholkar detta förtroendet för hela den politiska processen.

--

Politik skapar institutioner, men institutioner skapar också förutsättningar för att bedriva olika sorters politik. Förändringar av politiska institutioner påverkar därför det man kan kalla kontraktet mellan politiker och medborgare, eller väljare.

De institutionella förändringar som sker idag innebär inte ofrånkomligen att politiken förlorat sin förmåga. Snarare handlar det om att politiken flyttar på sig, trängs till-baka på vissa områden men vinner på andra. Det öppnar möjligheter för de rörelser och partier som har en stark position inom dessa nya områden, men marginaliserar andra.

För ett samhällskritiskt parti är det viktigt att kunna förhålla sig just kritisk även till samhällets institutioner, trots att man själv är en del av dem. Risken, om man inte vill kritisera de institutioner som omger politiken, är att de politiska konflikterna fastnar inom ett mycket smalt liberalt spektrum, medan de verkliga maktkonflikterna i samhället får utlopp någon annan stans, eller inte får utlopp alls. Frågan är alltså: hur kritisk kan en samhällsbärande rörelse vara inom ramen för dessa institutioner? Och hur mycket ansvar måste en samhällskritisk rörelse ta?

Idéernas betydelse

Det goda samhället – socialdemokratins idéer och strategier

Hos socialdemokratin är inte jämlikhet och frihet varandras motsatser. Motsatsen till jämlikhet är marknadens eller traditionens fördelning. Motsatsen till frihet är underordning under andra. Välfärdspolitiken strävar både efter att motverka klasskillnader och att skapa gemensamma spelregler och förutsebarhet i samhället. Principer om rätt till arbete, skatt efter bärkraft och välfärd efter behov, grundas i en annan syn på människan än marknadens nyttomaximerande, ekonomiskt ständigt rationelle individ. Att människan kan och vill utvecklas tillsammans med andra, är centralt i socialdemokratins människosyn.

Vad som är ett rättvist samhälle avgörs av våra känslor och erfarenheter – det finns ingen slutgiltig definition för det. Socialdemokratin identifierar dock sådana problem i samhället som mer marknadsliberala partier inte ser, eller vill se. Där ojämlikheten uppträder tenderar den att breda ut sig över hela samhället. Oreglerad produktion skadar inte sällan möjligheterna för reproduktion (vila, god miljö, hälsa, fritt tankeutbyte, barnbarnens livskvalitet). Marknaden premierar vissa egenskaper hos människan, medan den undertrycker andra. Det socialdemokratiska välfärdsprojektet har i hög grad handlat om att öppna upp möjligheterna för människor att utvecklas på många olika sätt, inte bara på det sätt som marknadskrafterna främjar.

Det är demokratins företrädare som skiljer socialdemokratin från andra partier, både till höger och till vänster. Bara genom demokratin kan människors lika värde få genomslag på samhällsutvecklingen. Reformismen är ett sätt att genom demokratiskaprocesser korrigera brister, motverka sociala konflikter och med små steg i taget skapa ett bättre samhälle. Ett sådant projekt blir aldrig färdigt, och politiken kan inte vara dogmatisk kring olika tekniska lösningar. Rörelsen mot ett bättre samhällsvägleddes av en vision – men det är rörelsen som är målet.

Socialdemokratin har alltid haft ett kluvet förhållande till marknaden.

Industrisamhällets ”dubbla rörelser”: stora förbättringar av produktionen å ena sidan, samtidigt som levnadsförhållandena för vanliga människor kunde försämrats radikalt å den andra, skapade krav på demokratisering och kontroll av marknadskrafterna. Socialdemokratin insåg behovet av att ”bädda in” marknaden. Kapitalismen kunde

bara fungera för det allmänna bästa om samhället byggde ordentliga ramverk och spelregler för den att hålla sig till. Annars skulle sammanhållningen sprängas sönder av marknadens resurspolarisering. Nyckeln var en ”produktiv rättvisa” – där samhällelig effektivitet och jämlikhet antogs förstärka varandra. Produktiv rättvisa handlar inte om att tycka synd om människor utan om att den sociala tryggheten möjliggör produktiv och frigörande verksamhet, och bidrar till människors omställningsförmåga när ekonomin och samhället förändras.

Ekonomiska värden skapas i föreningen av arbete och kapital. För socialdemokratin är denna förening produktiv också när den skapar arbete. För kapitalet är den produktiv när den ger maximal vinst. I bästa fall sammanfaller dessa resultat med varandra, men så är inte alltid fallet. Bristen på investeringar beror inte på att det inte skulle finnas tillräckligt med kapital i världen (pengar finns det gott om!) utan på att kapitalet har makt att söka vinster över hela jordklotet oavsett om och var det skapar arbeten och arbetslöshet. Det är för att kapitalet ska kunna användas på ett sådant sätt att det skapar önskvärda produkter och också ger fler goda arbeten, som arbetarrörelsen önskat ge demokratin större kontroll över kapital och investeringar.

Två nyckelidéer, eller strategier, som arbetarrörelsen använt sig av för att skapa förutsättningar för ett mer människovärdigt och demokratiskt samhälle är den fulla sysselsättningen och den generella välfärden. Efterkrigstidens välfärdsuppbyggnad bars upp av Rehn-Meidnermodellens tre pelare:

- 1) den aktiva arbetsmarknadspolitik,
- 2) den solidariska lönepolitiken,
- 3) den (restriktiva) ekonomiska politiken, tillsammans med enhetsskolan och den generella välfärden.

Dessa skapade inte full sysselsättning – tillsammans syftade de i stället till att utnyttja arbetskraftsbristen och hantera de problem som uppstod med full sysselsättning, främst stigande inflation. Arbetslöshetsförsäkring och sjukförsäkring utvecklades för ett arbetsliv som ropade efter arbetskraft.

Man kan naturligtvis fråga sig vilken roll individens egen förmåga spelat för

samhällsförändringar och samhällsutveckling? Utveckling är i allmänhet beroende av att människor är fria att tänka och handla som de vill, har kunskap och mår bra. Men samhällsutveckling handlar i ännu högre grad om att ta till vara och öka utdelningen på varje individuellt investerad kraft genom att stärka samspelet mellan människor och grupper. Gemensamma försäkringssystem, utbildningssystem, stöd vid arbetslöshet, pensionssystem, fri hälsovård, förskola och gemensamt ansvar för bostadsbyggande, har i grunden handlat om att det är effektivare att göra detta gemensamt än att var och en löser sina egna problem. Ett privat problem som man delar med många andra är ju själva definitionen på ett samhällsproblem. Fler kan göra mer om många också delar på risker och ansvar. I ett välutvecklat samhälle kan människor därför använda sin individuella kraft till mer än att försöka överleva varje dag.

Det är alltså gränserna mellan demokrati och marknad som hanteras av politiken och det är värderingarna som avgör gränserna för marknaden. Politiken försöker i olika utsträckning ta ett socialt ansvar som marknaden inte tar. Socialdemokratins kritik mot marknaden har inte handlat om att socialdemokratin ifrågasätter marknaden i sig. Marknaden är i sig självt en ganska neutral företeelse och har existerat under större delen av mänsklighetens historia, för utbyte av varor och tjänster. Men två viktiga problem med marknaden är dels att köpare och säljare sällan har samma kunskap och information, dels att köpkraften och kunskapen skiljer sig väsentligt åt mellan människor. Socialdemokratins strategier för att ”bädda in” marknadskrafterna har därför syftat till åtminstone tre saker:

- Att motverka bristen på kapital och överflödet av (billig) arbetskraft i ekonomin

- Att balansera ojämn maktfördelning, för att motverka att man tvingas acceptera ”dåliga” kontrakt (anställningar, hyreskontrakt, utbildningsval osv.)

- Att undandra vissa områden från marknaden då de är sociala rättigheter - dvs. inte tillåts vara beroende av var och ens köpkraft

Genom att bädda in marknadskrafterna i en politik för full sysselsättning och generell välfärd skulle alla människor få större makt att själva välja vilket liv de ville leva.

Socialdemokratins delvis förändrade synsätt på marknaden under 1980- och 90-talet är förmodligen en av de historiskt sett största idémässiga förflyttningarna hos partiet. I takt med att den ekonomiska globaliseringen minskat spelutrymmet för internationellt avvikande jämlikhetsstrategier genom makroekonomisk politik och lönebildning, har socialdemokratien allt mindre betonat ekonomiska maktfrågor. I stället har utbildningspolitiken och ”kunskapssamhället” blivit ett sätt att försöka öka den sociala rörligheten och välfärden trots marknadiseringen. Detta är en strategi som inte på samma sätt utmanar kapitalkoncentrationen eller de växande marknadskrafterna. Genom ”kunskapssamhället” skulle människor ges möjlighet att i högre grad klara sig själva på marknaderna. I den bästa av världar skulle kunskapssamhället visa sig vara ett välfärds- och marknadssamhälle samtidigt.

Men historiskt är det alltså maktfrågorna som varit centrala i socialdemokratins samhällsarbete. Arbetarrörelsens bildningstradition, kamp för inflytande i arbetslivet och stärkandet av den allmänna välfärden vilket bland annat bidrog till att kvinnorna kunde ta sig ut på arbetsmarknaden, har syftat till att fördela makten i samhället på ett mer rättvist sätt. Maktförhållanden har politiserats och marknadskrafternas maktfördelning balanserats. Att identifiera och fördela makten i samhället bidrog till att människan kunde vara mindre av en vara – och därmed bli mer mänsklig.

Marknadsideologi och marknadisering

Den mer ideologiskt drivna tolkningen av marknadens roll ser den fria marknaden som en plats för samspel mellan jämlikar. På marknaden är alla köpare ”lika mycket värda”. Marknaden erbjuder en form av solidaritet mellan konsumenter och producenter – människor använder varandra för ömsesidigt växande välbefinnande.

Marknadsliberalerna känner skepsis mot att demokratin förmår styra näringsliv och samhälle på bästa sätt för medborgarna. Vinstjakten antas vara den kraft som ska leda oss till rationella eller till och med ”goda” politiska och ekonomiska beslut. Politiska beslutsfattare riskerar däremot att drivas mer av egenintresse och kortsiktighet, och demokratin och politiken bör således begränsas för att uppnå största möjliga ekonomiska effektivitet.

Marknadssystemets löfte till människor är att välbefinnande, teknik, kunskap och möjligheter är resultatet av ett fritt utbyte av varor och tjänster, och att marknaden

genom prismekanismen erbjuder det mest tillförlitliga sättet att värdera och samla information. Social effektivitet likställs med ekonomisk effektivitet. Socialt värde likställs med ekonomiskt värde och den ekonomiska sfären tillåts dominera över andra delar av samhället. Den tillväxt som skapas på marknaden antas på sikt komma de flesta människor till del genom att välbefinnandet sprids ned i samhällshierarkierna.

Marknadsliberalerna löser målkonflikterna mellan samhällsintressen och ekonomiska intressen genom låta de ekonomiska intressena gå före. Ekonomi och politik ses inte som olika dimensioner som är dialektiskt kopplade till varandra i ömsesidigt beroende. De mest ”utvecklade” länderna är de länder där politiken i största möjliga utsträckning lämnar marknaden ifred, och begränsar sig till att främja den genom att ”gödsla” med låga skatter och få sociala krav. Demokrati ses som ett resultat av en fri marknad snarare än nödvändig som balanserande kraft. I detta marknadstänkande ingår också att beskriva andra utvecklingsvägar som ”experiment” eller ”social ingenjörskonst”, medan marknadssamhället beskrivs som det naturliga och mest förädlade tillståndet.

När kritiken mot välfärdsstaten började växa under 1970- och 80-tal, skedde det från två olika håll. Snabb teknisk utveckling, oljekris, stigande inflation, Vietnamkriget och växande arbetslöshet samtidigt som många människor på kort tid fick det väldigt mycket bättre, gjorde att idén om för mycket demokrati och för stor välfärdsstat fick fäste från både höger och vänster. Från höger kom hånfulla beskrivningar om den ”ofantliga sektorn”, populär ekonomisk teori sade att marknaden är självreglerande, effektiv, producerar det ”människor vill ha” och decentraliserar makten i samhället.

Det kontrasterades mot en daltande och förtryckande välfärdsstat som låste in människor och inte ville ”låta folk bestämma själva”. Finansbubblor, flockmentalitet, klimatförstörelse, övervinster och växande klyftor bortförklarades som marknadsmisslyckanden som berodde på för lite marknad snarare än på marknadsmekanismernas inneboende svagheter.

Kritik mot ineffektivitet och byråkrati växte dock också från vänster och från professionerna. En självförvaltar- och decentraliseringsdebatt tog fart samtidigt som anti-auktoritära rörelser som kvinnorörelser, medborgarrättsrörelser, HBT-rörelser

och anti-rasiströrelser kritiserade välfärdsstaten för att vara manlig, vit, auktoritär och heterosexuell. Ju mer staten växte, desto mer blev dess framgång ett problem i sig självt. Medborgarna kunde, vid sidan av kapitalets egenintressen, också se staten utveckla ett egenintresse som inte alltid låg i linje med medborgarnas intressen.

Från ganska olika utgångspunkter förenades därför dessa grupper i en kritik av det socialdemokratin kallade ”det starka samhället”. I stället för att försöka utveckla och decentralisera de offentliga institutionerna inom ramen för ett omfördelande system blev kombinationen av marknadsidéer från höger och frihetliga idéer från vänster en stark kraft för decentralisering genom marknadisering. Och känslan av att ”välfärdsstaten var färdig” gjorde att socialdemokratin misslyckades med att formulera visioner om vad nästa steg i samhällsprojektet var, i kontrast mot nyliberalismens marknadsstyrelse.

Den nyliberala nytändningen från 1980-talet och framåt har varit mycket kraftfull, och kan sägas ha tre ”ansikten”:

- 1) det ekonomiska, där penningvärdet ges företräde framför arbetslöshetsbekämpningen
- 2) det förvaltningspolitiska, där den offentliga förvaltningen styrs av utbud och efterfrågan. Staten lämnar behovsprövad hjälp till självhjälp och säljer i övrigt affärsmässigt tjänster som medborgarna efterfrågar
- 3) begränsning av demokratins räckvidd, där de demokratiskt valda politiska representanterna delegerar bestämmanderätten över viktiga delar av statsmakten. Centralbanker bör exempelvis, på samma sätt som domstolar, ställas utom räckhåll för politisk påverkan

På dessa tre sätt har marknaden under senare decennier expanderat så att den i större utsträckning ”bäddar in” politiken, snarare än att politiken bäddar in marknaden. Politiken har blivit problemet, marknaden lösningen.

--

Om man betraktar den utveckling som samhället genomgått under de senaste decennierna ser man att nyliberalismen har varit mycket framgångsrik i att bygga om samhällsinstitutioner i enlighet med sin människo- och demokratisyn.

Välfärdsstatens institutioner konstruerades till en början så att människors egenintresse och solidaritet inte skulle stå i motsättning till varandra (det skulle vara solidariskt att se till sitt egenintresse, eller ”löna sig” att vara solidarisk). Idag förstärks dock motsättningen mellan egenintresse och solidaritet. Fler skaffar sig en privat försäkring för att den allmänna inte täcker inkomstbortfall vid sjukdom eller arbetslöshet. Fler väljer bort skolor som uppfattas som dåliga för att ge barnen bästa möjliga chanser i livet. För att ”vara med i bostadsracet” stöder man utbildning av hyresrätt till bostadsrätt. Betalningsviljan till det gemensamma sjunker när fler väljer privat välfärd (ibland för att den allmänna inte håller tillräcklig kvalitet) eller får ta större ansvar för sin situation på arbetsmarknaden. Generaliteten i välfärdsstaten urholkas alltså – de fattigas och rikas system för trygghet i livet skiljer sig åt allt mer.

Dessa processer får några konsekvenser för samhällsutvecklingen i stort

Likgiltigheten inför den ekologiska och sociala utarmningen: Ojämlikheten inom världens länder växer. De sociala konflikterna ökar på många håll. Samtidigt skapas enormt mycket välstånd, men ofta på bekostnad av den långsiktiga hållbarheten. Denna utveckling accelererar, och de politiska institutionerna för att hantera dessa konflikter är ofta för svaga.

Växande kommersialism men inte ökad livskvalitet: Ekonomisk tillväxt möjliggör fördelning och ökat välstånd åt alla, men används ibland också som en ersättning för jämlikhet. Upplevelsen av att ”alla” blir rikare upprätthålls genom att det samlade välståndet ökar, trots att även klyftorna växer. Men efter en viss välståndsnivå verkar mer välstånd inte göra oss speciellt mycket lyckligare. Däremot gör känslan av att halka efter i ett mer ojämlikt samhälle oss mer olyckliga.

Hårdare konkurrens – utslagning: När förmågan att genom staten aktivt fördela förutsättningar för livskvalitet och social trygghet sjunker, ökar kraven på varje individ att klara sig själv. Frågan om hur Sverige ska klara sig i den internationella konkurrensen, överförs på varje individ som måste upprätthålla sin individuella

konkurrenskraft. Även om individerna kanske längtar efter mer tid med sina barn eller att få utöva sin hobby lite oftare, växer kraven i arbetslivet. I ett sådant konkurrenssamhälle har man inte råd med dem som inte hänger med – de slås ut.

Tilltron till staten och samhället försvagas – segregation och främlingsfientlighet växer: Välfärdssamhället är beroende av invånarnas tillit till de olika institutionerna och till varandra. När staten inte förmår erbjuda alla sina invånare trygghet skapas andragemenskaper som kan ge denna trygghet, baserade på kultur, tradition eller nationalitet. Växande främlingsrädsla och segregation är ett resultat av statens misslyckande att erbjuda en gemenskap som känns trygg och legitim för alla medborgare.

Lågintensiv demokrati och högintensiv ekonomi - avpolitisering: I en lågintensiv demokrati präglad av elitkonsensus om vad som är en ”god” eller ”nödvändig” samhällsutveckling och där fältet lämnas fritt för marknadskrafterna, kan människor rösta som de vill: rött, blått, grönt, rosa eller vitt. Oavsett vem som vinner uteblir effekten – medborgarnas öde avgörs nämligen utanför parlamenten, på marknaderna. Regeringarnas uppgift blir i större utsträckning, oavsett färg, att spela efter marknadens spelregler – den politiska kampen handlar om vem som kan göra ”det som fungerar”, snarare än försöka formulera visioner för olika samhällssystem. Teknokrati ersätter ideologi.

När den dominerande ideologin i ett samhälle dessutom tycks sakna konkurrerande alternativ tenderar de kritiska samhällsrörelserna att försvagas. Vi får ett till synes konfliktfritt politiskt tillstånd. De gemensamma visionerna privatiseras – i stället för allas vår frihet ökar betydelsen av var och ens enskilda (ekonomiska) valfrihet. I ett sådant läge tappas demokratin på möjligheterna att begränsa eller kringskära marknaden. Och missnöjet med demokratin leder antingen till framväxten av antidemokratiska rörelser eller att medborgarna struntar i att delta i demokratiarbetet – de slutar rösta och gå på möten.

--

Forskning visar att politiker som bygger sin politik på ett tydligt ideologiskt tankemönster har större förutsättningar att stå upp för sin politik och självständigt utveckla den, även i mötet med hårt motstånd eller lobbying. Socialdemokratin har

på senare år kritiserats för ”ryckighet” och otydlighet i sitt politiska budskap. De omvärldsförändringar vi beskrivit ovan påverkar våra liv på djupet. Men de är inte några självständiga processer, utan de tolkas och påverkas av politiska och andra aktörer. Socialdemokratin ansluter sig inte till vare sig marxismens eller nyliberalismens tro på det ”historiskt nödvändiga”. Politiken och samhällsutvecklingen öppnar hela tiden upp för olika handlingsalternativ.

Men den svenska socialdemokratin har länge hanterat globaliseringen och de till synes ofrånkomliga förändringarna i ekonomin genom att å ena sidan i stor utsträckning acceptera att det marknadsliberala tänkandet i högre grad präglar samhällsinstitutionerna, å andra sidan försöka hålla fast vid idéerna om jämlikhet och allmän välfärd. Den komplicerade verkligheten gör det visserligen svårare att få idéerna om hur samhället borde utvecklas och den praktiska politiken att hänga ihop på ett tydligt sätt. Men arbetarrörelsen riskerar sin legitimitet när vi anses medverka tillväxande ojämlikhet, trots att vi lovar motsatsen, och vi fastnar i en av väljarna underkänd paradox – vi säger en sak men gör en annan.

Åtta utmaningar

De flesta politiska partier säger sig vilja erbjuda jämlika möjligheter. Antingen utgår de då från att det finns en stor mängd möjligheter ”där ute” att ta vara på, eller så vill de mer aktivt försöka skapa dessa möjligheter för alla.

De förändringar som pågår i omvärlden drivs på av oräkneliga aktörer. Det är inte möjligt att vända tillbaka till ett tillstånd innan globaliseringen tog fart. Men politiken kan arbeta för att begränsa och undvika de sociala konflikter som omintetgör en god samhällsutveckling. Strukturuomvandlingen medför både kostnader och vinster – bägge måste fördelas inom samhället.

Dagens strukturförändringar kräver nya verktyg, men socialdemokratins grundläggande förhållningssätt och människosyn står sig väl som kompass. Det handlar om att försvara de demokratiska värdena när världens länder, företag och människor gör upp om villkoren för samhällsutvecklingen. Frågan är alltså: vilken betydelse får de fem långa utvecklingslinjer vi beskrivit ovan när socialdemokratin idag vill bygga det goda samhället?

Är full sysselsättning ännu möjlig?

Sedan trettio år tillbaka växer arbetslösheten, och med den även sociala klyftor och maktlöshet. Samtidig är statens möjligheter att motverka arbetslöshet förändrade. Full sysselsättning handlar om att hantera ett omfattande omställningsbehov, dvs. se till att människor görs anställningsbara genom att de kontinuerligt får möjlighet att utveckla sin kompetens för att matcha efterfrågan på arbetskraft. Det krävs samtidigt insatser som gör att företag ökar efterfrågan på mer kvalificerad arbetskraft. Detta handlar om utveckling av nya produkter i företagen, förbättrade processer och innovativa tjänster. Det mesta måste företagen göra själva, men staten kan underlätta för forskning, utbildning och innovationer.

Tillsammans samverkar dessa två områden för att sysselsättningen på den öppna arbetsmarknaden ökar. För att nå full sysselsättning behövs dock också insatser i gränslandet mellan öppen och skyddad arbetsmarknad - subventionerade anställningar anpassade efter individens förutsättningar krävs, och exempelvis ett mycket bättre Samhall. En politik för den skyddade arbetsmarknaden har i sin tur två uppgifter, dels att hjälpa människor tillbaka genom rehabilitering och dels att garantera en meningsfull sysselsättning för den om ändå inte kan komma tillbaka. Till syvende och sist är frågan om full sysselsättning en politisk fråga – socialdemokratin tror att människor kan och vill finnas i arbetslivet. Ett solidariskt samhälle ser till att göra detta möjligt.

Att hävda den fulla sysselsättningen kräver också fackligt och politiskt arbete över nationsgränserna. En politik mot lönedumpning och för fler och bättre arbeten handlar om skydd för fackliga och politiska rättigheter, internationella handelsregler och en sammanhållande ekonomisk och social utveckling. Förändringar i de europeiska styrsystemen bör kunna diskuteras för att stärka det europeiska fokuset på den fulla sysselsättningen: stabilitetspakten, centralbankens uppgift och EU:s portalparagraf om kapitalets fria rörlighet.

Hur får vi en mer produktiv finanssektor?

Avsaknaden av institutioner som kontrollerar och effektivt kan ingripa i osunda kapitalflöden gör att de globala finansmarknaderna återkommande skapar problem för den reala sektor som de är till för att stödja. När det marknadsliberala synsättet

tillåts dominera politiken understödjer denna också en nedpressande skatte- och regelkonkurrens mellan länder. Socialdemokratin har mycket att vinna på att utveckla idéerna om hur dessa baksidor av globaliseringen kan hanteras och motverkas. Hur hindrar vi marknadskrafterna från att pressa länder till långtgående avrustning av social trygghet och välfärd?

När den kollektiva kapitalbildningen, framför allt pensionernas andel av ekonomin, växer i de flesta länder, ställs också frågan om hur institutionerna bör förvalta detta kapital på bästa sätt för att långsiktigt trygga arbete och pensioner. Det blir allt viktigare att se till att finanskapitalet verkligen investeras i produktiv verksamhet. Socialdemokratin lyckades göra politik av den tidigare formen av industriell kapitalism. Det är på tiden att maktförhållandena under den finansiella kapitalismen också förs upp till politisk debatt och att det kollektiva kapitalet bidrar till långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling.

Hur stärker vi den produktiva rättvisan?

Även om de sociala mönstren har förändrats kraftigt under de senaste trettio åren finns inget som säger att vi måste överge idén om produktiv rättvisa och full sysselsättning. Tvärtom visar åtskilliga studier på att länder med långt utvecklad rättvisa och trygghet också klarar av att ha en hög tillväxt. Särskilt för kvinnorna är en välutvecklad välfärd en förutsättning för produktivt lönearbete. Sverige är ett av de bästa exemplen på ett sådant samband. Även möjligheten för var och en att utvecklas och välja sitt liv bygger på utvecklade trygghetssystem och att utbildning, bostäder, inkomster etc. fördelas någorlunda jämlikt. För att motverka konflikter mellan olika befolkningsgrupper är en jämlik arbetsmarknad och full sysselsättning en grundförutsättning.

Den offentliga välfärdspolitikerna blir idag allt mer en arena för ”de utsatta grupperna”. Att den produktiva rättvisan, trygghet och omställningsförmåga, handlar om ekonomisk effektivitet och konjunkturlik politik för att stabilisera ekonomin, hamnar i skymundan. Socialdemokratiens strategi för välfärden behöver handla både om effektivitet och kvalitet i dess enskilda delar, liksom ett helhetsansvar för att välfärden verkar för att stärka alla människors livschanser i alla delar av samhället, inte förstärker de sociala skillnaderna. Utvecklingen inom välfärden de senaste

decennierna, där kvalitet och likvärdighet snarare sjunkit än ökat, måste styras om. Det kräver en rejäl översyn av välfärdens organisering.

I den socialdemokratiska människosynen skapas människors önskemål undan för undan i samspel och ömsesidigt förtroende. Om saker och ting inte fungerar som man förväntar sig undergrävs medborgarnas tillit till det gemensamma. Rättas problemen till kan medborgarnas uppfattningar förändras igen, och demokratin fördjupas. Människor tar alltså intryck av sina erfarenheter och förändrar sina uppfattningar när de möter nya förutsättningar. Socialdemokratin kan med den utgångspunkten söka politiskt stöd för att stärka det gemensamma – inte bara nöja sig med att vädja till individernas mest kortsiktigt privatekonomiska intressen.

Hur blir kunskapssamhället det goda samhället?

Kunskaps- och teknikutvecklingen, tillsammans med globaliseringen, gör att utbildning blir allt viktigare i människors liv. Utbildningspolitiken är därför central för socialdemokratin. Men kunskapssamhället leder inte med automatik till ett rättvist samhälle. Fördelningen av kunskap har betydelse för om alla får del av samhällets rikedomar eller om enbart de mycket högt utbildade gynnas. Jakten på ”superarbetskraften” ställer större krav på alla människor. Utslagning ur utbildnings-systemen spelar idag en liknande roll som tidigare det sociala arvet gjorde, och till viss del fortfarande gör.

Socialdemokratin, som både är en bildnings- och utbildningsrörelse, borde mer ingående formulera förutsättningarna för att kunskapssamhället också ska bli ett gott samhälle, där full sysselsättning och generell välfärd kan upprätthållas. En sammanhållen grundskola är det kanske mest effektiva sättet att skapa en jämlik fördelning av livschanser via utbildningssystemet. Men också öppna system för högre utbildning, återkommande arbetsmarknadsutbildningar, kvalificerade yrkesutbildningar och arbetsplatsförlagd vuxenutbildning i syfte att höja nivån är viktigt. Kvalitet och likvärdighet är nyckelord i socialdemokratisk utbildningspolitik.

Hur förenas klimatomställningen med en rättvis social utveckling?

Omställning och anpassning för att möta klimat- och miljöförstörelsen kommer till sist att tvingas fram. Men det har stor betydelse om demokratiska aktörer och

progressiva rörelser driver denna politiska utveckling, eller om marknadsliberala krafter gör det. Sociala konflikter riskerar att förvärras med de senare vid rodret – det är socialdemokratin uppgift att driva på utvecklingen på ett sådant sätt att klimatiförändringarna och klimatpolitiken inte slår isär samhället, utan i stället binder ihop det.

Det kommer att ställas större krav på att binda länder till gemensamma mål och strategier för att motverka klimatiförändringarna. Det kommer också att ställas större krav på att fördela ansvar för klimatomställningen mer rättvist inom befolkningen. Socialdemokratin uppgift borde vara att utforma en hållbarhetspolitik som kan förenas med social och global rättvisa. Hållbar energiproduktion, nya marknader för miljövänliga produkter och större investeringar i den samhälleliga infrastrukturen så att produktion och konsumtion blir mer hållbar och jämlik, är några viktiga områden. Här krävs förnyade och mer offensiva resonemang om samhällets ansvar för att klara omställningsarbetet.

Hur hanterar vi politikens förändrade roll inom EU?

EU förändras hela tiden, men socialdemokratin är dålig på att ta initiativ i dessa processer och forma EU:s institutioner så att de bättre främjar ett socialt Europa. Två områden är viktiga för socialdemokratin: slå vakt om det sociala perspektivet och klara ut hur makten över lagstiftning och lagtolkning borde regleras. Frågan huruvida vi vill se ett mer mellanstatligt eller överstatligt samarbete är inte klargjord, och är fortfarande viktig även om den sällan diskuteras.

Idag ligger makten över fördelningspolitiken i huvudsak på nationell nivå, medan dandel av demokratin som handlar om lagstiftning i större utsträckning ligger på europeisk nivå. Makten över lagstiftningen utövas därför i högre grad av regeringar som förhandlar med varandra och av Europaparlamentet, snarare än i riksdagen. Genom den starka ställning som givits principerna om fri rörlighet för kapital, varor, tjänster och arbete omvandlas också det som tidigare var politik inriktad på lagstiftning till en politik inriktad på lagtolkning. Fokus flyttas från de politiska till de juridiska institutionerna. Resultatet blir ett system av omfattande rättsprocesser om hur fri rörlighet kan tillämpas på de nationella systemen för vård, skola, omsorg,

pensioner, hyressättning, icke-reklamfinansierade massmedia, arbetsmarknadsrelationer och så vidare.

Det finns en paradox i att socialdemokratin å ena sidan kämpar för att vinna politiskt inflytande på nationell nivå, å andra sidan ofta accepterar att överstatliga organ diskriminerar svenska välfärdslösningar. Frågan inställer sig: går det att formulera en i socialdemokratiska värderingar grundad fördrags- och författningspolitik som sätter tydligare gränser för vad som är nationella och vad som är europeiska angelägenheter, eller hur det sociala perspektivet kan stärkas på viktiga områden? Hur ser en sådan politik ut?

För att hantera det nuvarande läget kan paralleller dras till en av fackföreningsrörelsens nyckelidéer: att genom avtal minska godtycket på arbetsplatserna. Juridifieringen kan således både motverkas och hanteras. Men viktigast är att socialdemokratin ägnar mycket större intresse åt frågan om hur det folkliga inflytandet över rättsutvecklingen kan försvaras. Det borde egentligen inte finnas några principiella hinder för en demokratisering av EU.

Blir krispolitiken en murbräcka mot ett mer eller mindre sammanhållet samhälle?

Trots den dubbla krisen, finans- och klimatkrisen, finns än så länge ingen genomtänkt socialdemokratisk linje för hur man bör hantera dessa. Finanskrisen är idag lika mycket en kris i staternas ekonomier och på arbetsmarknaden. Decennier av välfärdsuppbyggnad riskeras inom många länder när de budgetmässiga målen ska nås. Ekonomisk stagnation, arbetslöshet och social oro gynnar en växande högerpopulism bland grupper som drabbas av åtstramningarna. Idag försöker dessutom många länder lyfta sig ur krisen genom att ensidigt främja sitt eget intresse, på bekostnad av andra länders (och andra länders löntagares) intressen.

Kampen mot klimatförändringarna kommer att kräva mycket omfattande investeringar - något som hänger ihop med hur både den reala ekonomin och den globala finansmarknaden fungerar, eller inte fungerar. Reformen för att lösa klimathotet kommer med stor sannolikhet att beröra den finansiella sektorn. Samtidigt förändras även våra mellanstatliga institutioner i dessa kristider.

Finanskrisen kan sägas hanteras inom ramen för G20 snarare än inom FN, där G20 uppstått utan föregående utredningar och demokratiskt förankringsarbete. Också klimatkrisen ställer frågor om FN-systemets funktionssätt och effektivitet.

Socialdemokratin borde vara mycket mer aktiv i dessa institutionella förändringsprocesser där olika värde- och målkonflikter ställs mot varandra.

Den dubbla krisen understryker behovet av en ekonomi byggd på trygghet och förtroende snarare än osäkerhet och ryckighet. Ett antagande om finanssektorn är att den sprider risker, men finanskrisens utveckling visar att riskerna ofta i stället koncentrerats. För socialdemokratins del är frågan hur man ska säkerställa en tillräcklig investeringsnivå avgörande. Här behövs nytänkande kring de stora pensionskapitalens uppgift, internationell finansiell reglering och reglering av bankernas funktioner. Den finansiella sektorn måste återigen bli en stödjande sektor till den reala ekonomin och bidra till att främja arbete och sysselsättningstrygghet, finansiell trygghet och energiförsörjnings- och klimattrygghet. De vägval socialdemokratin gör i dessa kristider kommer att påverka både välfärdsstatens och partiets egen framtid.

Hur upprätthåller och utvecklar socialdemokratin den ständiga samhällskritiken?

Som både samhällsförändrande och samhällsbärande kraft måste socialdemokratin tänka politiskt. Det finns alltid olika åsikter i ett samhälle om vad som är riktiga principer och rätt eller fel lösningar. Politik handlar om att få samhället att fungera trots att det finns olika åsikter, olika vägval att göra.

Uppfattningen att samhället utvecklas i harmoni är ett tankemönster från ekonomisk teori överförd på politiken. Det är socialdemokratins uppgift att visa på samhällets intressekonflikter, inte förledas tro att det finns en enda väg till samhällseffektivitet. För en reformistisk rörelse är det centralt att främja politisk debatt och formulera tydliga handlingsalternativ, eftersom människors åsikter förändras genom öppen politisk diskussion.

De områden vi skisserat ovan är sådana som socialdemokratin borde ägna fördjupat intresse eftersom de är centrala för att lyckas formulera en framåtsyftande politik.

Men för att göra det måste socialdemokratin också fråga sig: hur etablerar vi en djupare nyfikenhet inför de sociala förändringar som ständigt pågår, inte minst bland de unga? Hur motverkar vi den politiska instängdhet som riskerar att drabba en politisk debatt som är alltför inriktad på vad vi tror är marginalväljares givna åsikter? Hur återupprättar vi den reformistiska politikens roll för samhällsutvecklingen och återtar möjligheten att själva identifiera de centrala samhällsproblemen?

Lyckas socialdemokratin hitta en hållbar berättelse utifrån en gemensam förståelse av omvärldens förändringar – ja, då kan vi åter bli ett relevant politiskt parti. Då kan vi återigen försvara våra ord och våra värderingar i handling.

Det goda samhället skapar inte sig självt

Världen och samhället förändras på många olika sätt och de sociala konflikter som hela tiden uppstår måste hanteras. Historien är inte slut för att nyliberalerna har tolkat och beskrivit världen. Tvärtom står högern idag utan någon särskilt lockande framtidsvision. De ser som sitt uppdrag att fullfölja det nyliberala projektet, och antar att det hela rätar ut sig så småningom, i det långa loppet. Men när de fullföljt detta projekt har de fortfarande inte löst de sociala problemen eller skapat det goda samhället.

Vi lever i en parlamentarisk demokrati och en följd av demokratin är att om majoriteten i ett samhälle inte vill att den del av samhället som politiken behärskar förändras, då förändras den heller inte. Samhällets institutioner utformas i vårt system så som majoriteten vill. Om denna majoritet formas kring de lägre klassernas gemensamma intressen, eller de övre - huruvida det är ”de rika” eller ”de fattiga” som ses som ett särintresse – påverkar i hög grad hur hela samhället utvecklas. Just därför är den levande debatten och striden om vem som formulerar problemen så viktig. Socialdemokratin måste fråga sig: hur skapar vi de sociala allianser som genom demokratin tillsammans kan bidra till en bättre värld? För vem bedriver vi vår politik? Och söka stöd i våra grundläggande värderingar när vi ger vårt svar.

Många frågar sig också varför inte socialdemokratin i Europa vinner väljarstöd, efter finanskrisen och när den globala finanskapitalismens krisande institutioner plötsligt tvingar stater att spara in på sjukhus, skolor, pensioner och underhåll av våra järnvägar. På många håll växer kritiken mot nyliberalernas sätt att organisera världen och allt fler människor oroas över konsekvenserna av att den ekonomiska, politiska och mediala makten samlas kring marknadsideologin. I länder som industrialiseras just nu växer medborgarnas kunskap och vilja att ta tillvara sina rättigheter.

Strejkrörelser och olika sociala rörelser spelar en allt större roll i bland annat Kina, Sydkorea, Egypten och Brasilien.

Men socialdemokratin i Sverige och Europa verkar lida av ett antal svåra politiska trauman. Stora samhällsförändringar: EU- och EMU-projektens utveckling, avregleringarna av olika marknader, privatiseringarna inom välfärdssektorn och prioritering av prisstabilitet som ekonomisk-politiskt mål, har visat sig också leda till betydande maktförskjutningar. Även om åtgärderna varit viktiga, ibland kanske till och med nödvändiga för att bevara väsentliga delar av välfärdssamhället, har socialdemokratin idag svårt att artikulera en verkningsfull kritik mot marknadsiseringen och urholkningen av demokratin - vi har ju varit med om att genomföra dem. Socialdemokratin står mållös inför det samhälle man varit med om att skapa.

Här finns en viktig uppgift: vår jämlikhetsidé lever farligt i ett marknadssamhälle där demokratin inte orkar bädda in marknadskrafterna. Om reformismen tidigare på ett mycket påtagligt sätt gjorde livet lättare för vanliga människor, är socialdemokratin idag djupt känslomässigt delat i några av vår tids mest centrala frågor. Partiets ”själ” har inte alltid hängt med i snabba politiska omorienteringar. Denna tudelning gör att vi riskerar att ställa oss vid sidan av samhällsutvecklingen och försjunka i att kommentera den, snarare än att leda den.

Men vi befinner oss alltså mitt uppe i en enorm förändringsprocess. För att återta initiativet kan socialdemokratin inte vända samhällsutvecklingen ryggen. Det måste vara möjligt att bejaka både globaliseringen och europeiseringen utan att låsas i nyliberalismens grundsatser. Kapitalismen har inte försvunnit – den har förändrats. De sociala konflikterna är på många sätt mer uppenbara än någonsin. Socialdemokratin är ett värderingsburet parti. Vi står för värderingar som säger att en människas värde inte beror av huruvida hon har jobb eller inte, vilket land hon är född i, vilken religion hon har. Våra värderingar säger oss att en rättvis fördelning av det växande välståndet är lika viktigt som att välståndet växer. Att solidaritet är grundläggande i ett människovärdigt samhälle. Som rörelse måste vi våga tro på politiken, att samhällsutvecklingen kan påverkas och styras av de människor som är med om den. Det finns ett politiskt utrymme för den rörelse som vill skapa det goda samhället. En svensk och europeisk socialdemokrati som förmår binda ihop progressiva krafter för att tvinga fram demokratiska och frihetsfrämjande lösningar på den nya tidens utmaningar - det är precis vad världen behöver.

Politisk analys

Inledning

Socialdemokraterna har i två val i rad tappat i förtroende och gjorde 2010 sitt sämsta val i modern tid. Mot bakgrund av detta tillsatte partistyrelsen den 8 oktober 2010 en kriskommission bestående av fyra undergrupper, med det övergripande syftet att utreda det allvarliga läge arbetarrörelsen befinner sig i. Detta är den politiska analysgruppens rapport.

Uppdraget för den politiska analysgruppen har varit att ta sin utgångspunkt i en samhällsanalys och att undersöka det framtida socialdemokratiska uppdraget. I uppdraget ingick också att göra en genomlysning av den socialdemokratiska politiken och de utvecklingsmöjligheter som finns för att göra Socialdemokraterna till ett parti som angår de många människorna i Sverige.

Målet med den socialdemokratiska politiken är att frigöra människan. Våra krav på jämlikhet, tillväxt, full sysselsättning och god utbildning handlar om att människors makt över sina egna liv ska öka.

Vi har kommit en bra bit på väg i Sverige. Tillsammans har vi byggt ett land som det är bra att leva i. Det finns ett starkt stöd för en socialdemokratisk samhällsmodell bland stora grupper och brett i den politiska retoriken. Resultatet av årtionden av socialdemokratisk politik är en välutbildad arbetskraft, en väl utbyggd offentlig service och generella trygghetssystem. Skiljelinjen i politiken står idag mellan dem som vill mindre och oss som vill mer.

Vi socialdemokrater är övertygade om att vi kan fortsätta samhällsbygget och göra det ännu bättre. Vi vill fortsätta att öka människors frihet med sådant som rätten till en god utbildning för alla, trygghet när du förlorar jobbet, chanser till ett nytt jobb eller nytt yrke genom hela livet. Sveriges styrka är de många människornas arbete och vår rikedom idag och i framtiden kommer att vara svenskarnas vilja till arbete. I det socialdemokratiska samhällsbygget ska alla människors vilja att bidra tas tillvara.

Det är gruppens övertygelse att socialdemokratin för att kunna gå vidare måste förbättra sin förmåga att förstå och beskriva det omgivande samhället, så som det ser ut här och nu. Den kunskapsbaserade samhällsanalysen är nödvändig för att kunna göra skillnad igen. I denna rapport har gruppen påbörjat en fördjupad beskrivning av ett antal samhällsproblem. Syftet har inte varit att skriva ett handlingsprogram eller att komma med handfasta rekommendationer. Inom partiet är vi ofta snabba på att hamna i verktygslådan, ibland så snabba att det sker på bekostnad av problembeskrivningen. För att kunna komma med de rätta svaren måste vi först börja med att ställa de rätta frågorna.

Gruppen har således valt att fokusera på ett begränsat antal frågor och att börja skissera en beskrivning av dem. Tidsramarna har inneburit att det inte varit möjligt att göra någon omfattande analys. Det betyder att det finns många angelägna politikområden som inte kommit med. Rapporten ska främst betraktas som en rad korta nedslag på ett fåtal områden. Dessa områden behöver i sig vidareutvecklas, och fler behöver tillkomma.

De områden gruppen valt att fokusera på är tillväxt, jobb och arbetsmarknad, skola samt ojämlikhet och fattigdom. Detta är områden vi uppfattar som centrala för socialdemokratins två senaste valförluster. Vi tror att det är nödvändigt att utveckla en vidare förståelse och politik för just dessa områden. Det är också uppenbart att det handlar om områden som är mycket nära förknippade med varandra: utan tillväxt inga jobb, utan en tillräckligt bra utbildning sämre tillväxt, och arbetslöshet och en skola som misslyckas med sitt uppdrag ökar klyftorna mellan människor.

Rapporten är disponerad på följande sätt. Varje tema – tillväxt, jobb och arbetsmarknad, skola respektive ojämlikhet och fattigdom - utgör varsitt avsnitt. Varje temaavsnitt inleds med en sammanfattning och därefter följer en fördjupad beskrivning.

Rapporten har beretts av den politiska analysgruppen, som har haft följande sammansättning:
Urban Ahlin, Ingela Andersson, Ilija Batljan, Mats Engström, Dag Larsson, Fredrik Lundh Sammeli, Kristina Mårtensson, Carina Ohlsson, Ingalill Persson, Karl-Petter

Thorwaldsson, Catharina Ullström och Mattias Vepsä.

Anna Johansson och Ardalan Shekarabi har varit ordförande för gruppen. Marika Lindgren Åsbrink har varit sekreterare.

Tillväxt

Hållbar tillväxt är förutsättningen för framtidens välbefinnande. Tillväxt består i grund och botten av två komponenter; antal arbetade timmar och produktivitetsökningar. Båda områdena är beroende av att det finns tillgång till arbetskraft med rätt kompetens samt företagens förmåga att ta till sig ny kunskap och omsätta denna till högre förädlingsvärden.

Inom tillväxtdebatten finns det en rad missförstånd kring vad som skapar tillväxt. Ett av de mer avgörande handlar om att marknaden som organisationsform alltid är effektiv, oavsett område. De senaste årtiondena har socialdemokratiska såväl som borgerliga regeringar genomfört omfattande reformer för att införa marknadens logik på nya områden. Det handlar om privatiseringar och omregleringar av exempelvis el-, post- och telemarknad, införandet av beställar-utförarmodeller inom offentlig förvaltning samt öppnandet för privata alternativ i välfärden.

Samtidigt som dessa reformer haft många goda effekter, står det också klart att de inte alltid lett till önskat resultat, och att de i flera fall skapade nya problem. Detta har socialdemokratin i för liten utsträckning uppmärksammat. Partiet har saknat svar på hur de negativa konsekvenserna kan motverkas. Den yttersta konsekvensen av övertron på den effektiva marknaden är att den ekonomiska politiken inte förmådde förhindra finanskraschen 2008 och den därpå följande internationella recessionen. Kraschen visar på nödvändigheten av att utveckla delvis nya instrument i den ekonomiska politiken.

I internationella jämförelser hamnar ofta Sverige i den absoluta världstoppen när det handlar om konkurrenskraft. Det som i dessa sammanhang brukar pekas ut som avgörande faktorer är bland annat effektiva offentliga institutioner, transparens, infrastruktur, bostadsförsörjning och utbildning. Flera av dessa centrala områden har dock hanterats styvmoderligt av socialdemokratin. Bostadsbyggandet och investeringarna i infrastruktur har legat på för låga nivåer i flera decennier. Under

lång tid har ungefär var fjärde elev lämnat gymnasiet utan fullständiga betyg. Alltför många har tillåtits hamna permanent utanför arbetsmarknaden. Allt detta utgör enorma kostnader för ett samhälle; mänskligt såväl som i förlorad ekonomisk potential.

En politik för tillväxt handlar om att ge så bra förutsättningar som möjligt för näringslivet. För socialdemokratin handlar det om att satsa på ett samhälle där rörligheten och flexibiliteten står i fokus. Förutom om infrastruktur och bostadsbyggande handlar det om vuxenutbildning, det livslånga lärandet och ett hållbart arbetsliv som inte sliter ut människor. Det är viktigt att ta sin utgångspunkt i att Sverige idag inte är ett industrisamhälle på samma sätt som tidigare. Ätminstone i ett sysselsättningsperspektiv lever vi idag i ett tjänstesamhälle, även om vår konsumtion och våra inkomster fortfarande i högsta grad är beroende av varor. Det finns ett viktigt politiskt vägval att göra kring vilken typ av jobb Sverige ska satsa på: högproduktiva eller lågproduktiva? Skattesystemet spelar också en viktig roll. Dagens system är i högsta grad ett lapptäcke med betydande ineffektiviteter och behöver reformeras.

Finanskrisen och teorin om den effektiva marknaden

Finanskrisen uppkom ur en stadigt växande tillgångsinflation. Samtidigt som prisnivån på varor och tjänster – det man brukar kalla inflation – har varit relativt stabil, har priserna på vissa tillgångar – aktier och fastigheter – ökat betydligt snabbare än BNP de senaste decennierna.¹ Förutom att fungera kraftigt omfördelande har den stigande tillgångsinflationen starkt bidragit till att göra ekonomin instabil, till slut så instabil att finansmarknaderna kraschade i september 2008, med allvarliga konsekvenser för hela världens ekonomi. Den ekonomiska politiken såsom vi känner den var otillräcklig för att förhindra den stora kollapsen.

Det finns flera förklaringar till tillgångsinflationen. Avregleringar på kredit- och valutamarknaderna har gjort det lättare för människor att låna. Stora globala sparandeobalanser (där framför allt USA haft stora underskott och Kina stora överskott) har medfört mycket låga realräntor, som har gjort det förmånligare att ta lån. Samtidigt har inkomsterna hos de allra rikaste ökat mycket kraftigt de senaste årtiondena, bland annat beroende på mycket stora skattesänkningar för dessa grupper

i exempelvis USA. Personer i dessa inkomstskikt använder inte i särskilt hög grad ökade inkomster till att konsumera reala varor och tjänster. De efterfrågar istället finansiella produkter. Detta har medfört en kreditexpansion som i andra änden burits upp av en ökad skuldsättning hos människor med lägre inkomster.² I ett land som USA har reallöneutvecklingen de senaste trettio åren i praktiken stått still.³ Såväl arbetar- som medelklass har istället finansierat en växande konsumtion med ökad skuldsättning, något som politiskt sett också uppmuntrats (exempelvis genom att uppmuntra kreditgivning även till låginkomsttagare som vill äga sitt boende).

(1 Sandro Scocco, Finanskrisen – eller hur det väntade oväntat hände. 2009

2 Se exempelvis IMF:s rapport Inequality, leverage and crises, Michael Kumhof och Romain Ranciere, 2010.

3 US Department of Labor, Bureau of Labor Statistics)

Finanskrisen visar att den ekonomiska politiken inte enbart bör vara inriktad på prisstabilitet när det gäller varor och tjänster. Även prisstabilitet när det gäller tillgångar är avgörande för ekonomin som helhet. Hur ska då detta uppnås?

Penningpolitiken är ett för trubbigt vapen för att hantera båda typerna av inflation samtidigt. Ett tydligt exempel på detta är att det under hösten och vintern 2010 har rått delade meningar inom Riksbankens direktion kring nödvändigheten av att höja räntan. Ett av skälen till att höja räntan snabbare än vad som är befogat av inflationsprognosen, handlar om att dämpa hushållens växande skuldsättning. Samtidigt befinner vi oss i ett läge där det knappast råder inflationstryck eller ett överutnyttjande av resurserna i ekonomin. En höjning av räntan i ett sådant läge dämpar konjunkturuppgången. I brist på andra ekonomiska styrmedel ska alltså räntan hantera motstridiga mål. Det finns behov av att utveckla fler metoder för att undvika sådana situationer och istället påverka tillgångspriserna på annat sätt.

Det kan handla både om regleringar – exempelvis kapitaltäckningskrav i bankerna – och om särskilda skatter, som gör det dyrare för finansiella institutioner att ägna sig åt riskfylld verksamhet. Det behövs nya internationella överenskommelser och redskap – idag är finansmarknaden internationell, medan finansinspektioner och ekonomisk politik generellt är nationell. Kanske behöver banksektorn delas upp i en del som sysslar med traditionell bankverksamhet, och en som ägnar sig åt den mer

komplicerade investment-verksamheten, med olika grader av regleringar och statliga garantier för de olika delarna?⁴ Slutligen är det också uppenbart att förståelsen (såväl politiskt som vetenskapligt) för hur finansmarknaderna påverkar den reala ekonomin måste utvecklas. Hade den funnits tidigare hade kanske finanskraschen 2008 kunnat undvikas eller åtminstone mildras.

De lärdomar som måste dras av finanskrisen 2008 handlar dock inte bara om hur finanssektorn bör regleras. Implikationerna är större än så. Finansbranschen har kommit att symbolisera en ideologi om effektiva marknader och rationella aktörer, som i sin tur har präglat betydligt fler samhällsområden än enbart de finansiella marknaderna.

På finansmarknaden stammar ideologin ur en teori om hur priserna sätts, och går ut på att börskurser, räntor och växelkurser avspeglar långsiktiga fundamenta i ekonomin. Hårdraget innebär detta att finansiella bubblor är omöjliga – det finns alltid rationella skäl bakom kursernas upp- och nedgångar.

(4 Klas Eklund, Finanskrisen i teori och praktik, 2009)

I praktiken har det länge varit uppenbart att teorin inte överensstämmer särskilt väl med verkligheten. Finansmarknaderna har uppvisat mönster som inte gått att förklara rationellt. Redan Keynes talade om ”animal spirits” för att beskriva hur människors ekonomiska beteenden inte uteslutande kan kvantifieras och beräknas⁵, och insikten om att mänsklig psykologi spelar roll även på finansmarknaderna har fått allt större genomslag. Finanskraschen 2008 visar vidden av hur felaktig teorin om effektiva marknader varit.

På andra marknader finns det andra inneboende skäl till att marknaden inte fungerar så perfekt som ofta ges vid handen. Ändå har teorin om effektiva marknader, i sin mest förenklade form, fått stor spridning de senaste decennierna och också satt stora avtryck på politiken – även den socialdemokratiska. Marknaden är den bästa organisationsformen för en rad olika mänskliga verksamheter, men långt ifrån alla. Socialdemokratins stora styrka har alltid varit pragmatismen och förmågan att bygga en stabil och framgångsrik blandekonomi. Det finns skäl att se över hur en sådan

blandekonomi tar sig ut i dagens samhälle.

Marknadiseringen av infrastrukturen

De senaste decennierna har svenska regeringar, oavsett färg, genomfört en rad olika reformer med syfte att införa marknadens logik på nya områden. Det har handlat om privatiseringar och omregleringar av exempelvis el-, tele-, post- och järnvägssektorn, införandet av nya, mer marknadsliknande styrsystem i offentlig sektor (exempelvis beställar-utförar-modellen), samt öppnande för privata utförare inom välfärden.

Reformerna fick inte alltid önskat resultat. 2005 konstaterade exempelvis en statlig utredning⁶ att priserna har stigit på fem av sex liberaliserade marknader – post, el, inrikesflyg, taxi och järnväg. Ofta mycket kraftigt. Bara på telemarknaden har priserna sjunkit. Till bilden kan läggas att den borgerliga regeringens omregleringar av apotek och bilprovning också lett, eller förväntas leda, till stigande priser. Prishöjningar är dock inte privatiseringarnas enda effekter. Även eftersatt underhåll och bristande samordning är vanliga konsekvenser, där det mest aktuella exemplet är järnvägen vars stora problem blivit alltför tydliga de två senaste vintrarna. Privatiseringarna har alltså haft flera negativa effekter på den infrastruktur som är en förutsättning för ett bra företagsklimat.

(5 "Even apart from the instability due to speculation, there is the instability due to the characteristic of human nature that a large proportion of our positive activities depend on spontaneous optimism rather than mathematical expectations, whether moral or hedonistic or economic. Most, probably, of our decisions to do something positive, the full consequences of which will be drawn out over many days to come, can only be taken as the result of animal spirits - a spontaneous urge to action rather than inaction, and not as the outcome of a weighted average of quantitative benefits multiplied by quantitative probabilities." John Maynard Keynes, The General Theory of Employment, Interest and Money, 1936.

6 SOU 2005:4, Liberalisering, regler och marknader)

Även om eftersatt underhåll är en vanlig konsekvens av privatisering av icke-perfekta marknader, så är inte omregleringen hela förklaringen. Sverige har legat under det västeuropeiska snittet för nyinvesteringar i infrastruktur ända sedan 1980

(med undantag för några enstaka år).⁷ Detta är naturligtvis i längden skadligt för landets konkurrenskraft, och till denna situation har även socialdemokratiska regeringar bidragit.

Missförståndet kring vad som driver tillväxt

Man kan fortfarande få höra påståendet att en hög skattenivå skadar tillväxten. Forskningen visar dock inte några sådana samband. Det avgörande är hur skattesystemet är uppbyggt, och vad skatterna används till. Rätt använda bidrar höga skatter till att finansiera ett antal åtgärder som är betydelsefulla inte minst för näringslivets konkurrenskraft. Utbildning, barnomsorg och infrastruktur är några viktiga exempel. Internationellt sett har Sverige under årtionden haft både en hög skattekvot och en hög sysselsättning och tillväxt. I internationella jämförelser rankas Sverige återkommande mycket högt när det gäller innovationsförmåga och konkurrenskraft.

Enligt World Economic Forum är Sverige exempelvis världens näst mest konkurrenskraftiga land (tvåa efter Schweiz). Även övriga nordiska länder hamnar högt på listan. De skäl som lyfts fram är bland annat frånvaro av korruption, effektiva offentliga institutioner, högt förtroende för politiker, effektiva varu- och finansmarknader och starkt fokus på utbildning. Att Sverige rankar betydligt sämre på enskilda områden som skattekvot och flexibilitet i arbetsmarknadslagstiftningen utgör inte något hinder för den sammantagna konkurrenskraften.

När OECD år 2006 undersökte Stockholms företagsklimat hamnade staden på sjätte plats i Europa. Det OECD framför allt pekade ut som hinder för konkurrenskraften är tre saker, som är giltiga för stora delar av Sverige: för låg tillväxt och innovationsförmåga hos små och medelstora företag, dålig integration av invandrare samt brister i infrastruktur och tillgång till bostäder.

(7 Nuteks årsbok 2008)

Effektiva offentliga institutioner, högt politikerförtroende, utbildning, infrastruktur, bostäder och segregation – detta är knappast de frågor som brukar stå överst på dagordningen när tillväxtpolitik skall diskuteras. Men det är vad World Economic

Forum och OECD pekar ut som avgörande faktorer för Sveriges tillväxt. Flera av dessa faktorer har under lång tid inte hanterats tillräckligt bra, varken av socialdemokratiska eller borgerliga regeringar – det gäller såväl underinvesteringar i infrastruktur, en skola som inte förmår ge tillräckliga kunskaper till alla, växande segregation och ett för lågt bostadsbyggande.

Bostäder

I samband med 1990-talskrisen föll bostadsbyggandet i Sverige mycket kraftigt, och har sedan dess inte återhämtat sig. Både under 90- och 00-talet har antalet nybyggda lägenheter per år legat på ca 60 procent av vad som byggdes under 1980-talet.⁸ Idag råder stor bostadsbrist på många håll i Sverige.

En dynamisk ekonomi förutsätter rörlighet på arbetsmarknaden, och rörlighet på arbetsmarknaden förutsätter en fungerande bostadsmarknad. Forskningen visar att det råder starka samband mellan bostadsmarknad, arbetskraftens rörlighet och tillväxt.

Upplåtelsereformerna spelar också roll.⁹ Personer som bor i hyresrätt är mer rörliga än de som äger sitt boende. Delvis har detta att göra med att personer i olika livssituationer väljer olika typer av boende – där mer rörliga personer kan förväntas föredra hyresrätt – men den lägre rörligheten för bostadsägare kan även förklaras av höga transaktionskostnader, regionala prisskillnader, höga lån och av potentiella förluster. Oavsett arbetsmarknadssituation är hyresgäster mer rörliga än de som äger sin bostad. Utbudet av hyreslägenheter har dessutom särskild betydelse för arbetslösa och deras interregionala rörlighet.

Trots detta har andelen hyresrätter stadigt minskat i nyproduktionen sedan 1990-talets början.¹⁰ Andelen är dessutom lägre i de expanderande storstadsregionerna än i landet i övrigt – i Stor-Stockholm var bara var tredje färdigställd lägenhet 2008 en hyresrätt, medan andelen i riket förutom storstadsområdena var nästan dubbelt så hög. Till bilden hör att andelen hyresrätter totalt sett redan är betydligt lägre i storstäderna, särskilt Stockholm, än i landet i övrigt.¹¹ Den svaga nyproduktionen och hyresrättens minskande andel av bostadsbeståndet i riket, och särskilt i tillväxtregionerna, är ett hot mot rörligheten och tillväxten.

(8 Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok 2010)

9 Samband mellan bostadsmarknad, arbetskraftens rörlighet och tillväxt. Statens bostadskreditnämnd, 2008.

10 Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok 2010)

Mot bakgrund av den ökande bostadsbristen är det inte förvånande att de svenska bostadspriserna har stigit mycket kraftigt de senaste tio åren. Rensat för inflationen har bostadsrättspriserna mer än fördubblats.¹² Detta leder till problem på andra håll i ekonomin, då prisökningarna är tydligt kopplade till en ökad skuldsättning hos hushållen. Skuldsättningen som andel av disponibel inkomst har ökat med 65 procent sedan 1993, och uppgår idag till 155 procent. Som beskrivits ovan ställer detta nykrav på penningpolitiken och gör räntevapnet trubbigt.

Samverkan för innovationer

Inom tillväxtdebatten har också glömts bort att svensk industri en gång i tiden blev framgångsrik genom ett tämligen unikt samarbete mellan statliga och privata bolag. Långsiktiga samarbeten mellan Vattenfall–ASEA, SAAB–FMV och Ericsson–Televerket skapade innovationer som utvecklades för offentligt bruk och sedan kommersialiserades och blev en viktig del av den svenska exporttillväxten. Det var alltså inte marknaden i avskildhet som skapade den svenska tillväxtsagan. Det skedde i allra högsta grad genom en strategisk allians mellan offentligt och privat.

Omregleringar, privatiseringar och EU-regler har omöjliggjort denna typ av samarbeten på många områden. En möjlighet som kvarstår ligger inom sjukvården. Sverige skulle i högre utsträckning än idag använda sjukvården som samarbetspartner till medicintekniska företag, för att på så sätt förhindra att de flyttar från Sverige. Ett problem är dock att det inte finns några gemensamma system eller upphandlingar mellan landsting, sjukhus eller ens enskilda kliniker. Den offentliga upphandlingen, som omsätter mycket stora summor, är över huvud taget ett kraftfullt instrument som skulle kunna användas betydligt mer strategiskt och samordnat än idag för att gynna innovationer och tillväxt.

De stora företagen kommer att vara fortsatt mycket viktiga för den svenska ekonomin, men Sverige ligger efter när det gäller att få små och medelstora företag

att växa och expandera även på exportmarknaden. Det saknas en struktur för innovationer inom denna typ av företag. Forskning och utveckling bör uppmuntras mer inom små och medelstora företag. Ett sätt att göra det kan vara genom ökad klusterbildning. Det behövs också en förstärkt politik för kunskapsöverföring mellan akademi och näringsliv.

(11 Andelen hyresrätter (av lägenheter i flerbostadshus) var 50 procent i Stockholms stad år 2008, jämfört med 69 procent i riket. Källa: USK och Boverket. 12 SCB)

Det finns mycket att lära av det tidigare framgångsrika samarbetet mellan statliga och privata bolag. Även om det är omöjligt att återskapa det som det såg ut då, finns det goda möjligheter att använda innovationspolitiken för att ta itu med samhällets utmaningar. Genom strategisk upphandling från offentlig sektor skulle exempelvis innovationer i små och medelstora företag kunna uppmuntras.

Tillväxten i tjänstesamhället

Idag arbetar hälften av de sysselsatta inom tjänstesektorn, och drygt 30 procent inom offentlig sektor (som till största delen också tillhandahåller tjänster). Ca 15 procent jobbar inom industrin. Det är en halvering jämfört med toppnoteringarna under 1950- och -60-talen.¹³ Parallellt med detta har även industrins andel av BNP fallit på motsvarande sätt: från drygt 30 procent under 50- och 60-talen, till ca 17 procent idag.¹⁴

Industrins andel av sysselsättning och BNP ger dock inte hela bilden. Det som ser ut som avindustrialisering handlar delvis om rent statistiska omflyttningar – på den tiden industriföretaget skötte exempelvis sin egen bokföring hamnade denna i industrisektorn. När industriföretaget numera köper in samma tjänst från ett revisionsföretag hamnar den istället i tjänstesektorn. Tar man hänsyn till detta blir industrisysselsättningen närmast oförändrad.¹⁵ I sammanhanget är också viktigt att understryka att industrin fortfarande står för en mycket betydande andel av den för Sverige så viktiga exporten.

Svenskarnas konsumtion är dessutom fortfarande i högsta grad materiell – realt sett

konsumerar vi lika mycket varor idag som för femtio år sedan, ca 60 procent av den totala konsumtionsvolymen. Efterfrågan på varor har inte blivit mindre.

”Tjänstesektorn” är ett mycket vitt begrepp som det finns all anledning att specificera. Ett sätt att göra det är att skilja mellan personliga och icke-personliga tjänster. Den första kategorin utgörs av exempelvis hemarbete, offentliga tjänster, skönhetsvård och ”upplevelsetjänster”. Icke-personliga tjänster är allt från handel, transport och kommunikation till bank-, finans- och boendetjänster. Kapitalinsatsen i de personliga tjänsterna är låg. I de icke-personliga tjänsterna är den däremot högre och behöver inte skilja sig särskilt mycket från varuproduktionen. Detta gör också att förutsättningen för produktivitetsökningar är betydligt större än för de personliga tjänsterna. Många av de icke-personliga tjänsterna liknar i själva verket i hög grad varor.

(13 Näringslivets tillstånd 2008: Tjänsteparadox skapar tillväxt. ITPS, 2008

14 Avindustrialiseringen av Sverige: myt och verklighet. Daniel Lind, Ekonomisk debatt nr 7 2010

15 ibid)

Potentialen för produktivitetstillväxt inom de icke-personliga tjänsterna är stor. Det är också denna del av tjänstesektorn som sedan 1980-talet stått för sysselsättningsökningen. Inom denna kategori tjänster kan teknisk utveckling samt human- och realkapital bidra till en positiv produktivitetsutveckling. Inom de personliga tjänsterna är motsvarande potential betydligt lägre. Detta ska inte tolkas som att de är oviktiga, ens ekonomiskt – de ”lågproduktiva” personliga tjänster som utförs inom vård, skola och omsorg är ju en förutsättning för att den övriga ekonomin ska fungera effektivt. När barnomsorgen flyttade ut från hemmen till den offentliga sektorn frigjorde det exempelvis en enorm produktivitetspotential genom att fler kvinnor kom ut på arbetsmarknaden. En kvalitativ barnomsorg har många fördelar för ett samhälle – en av dem är att den gör det möjligt för fler att förvärvsarbeta och bidra till samhällsekonomin.

De personliga tjänsterna spelar en viktig roll för ekonomin, inte minst genom att de står för en stor del av sysselsättningen. Jämför man rika länder visar det sig att

Sverige och USA är de två länder som uppvisar störst andel personliga tjänster, men av helt olika skäl.¹⁶ I Sverige beror det på den välutbyggda offentliga sektorn. I USA handlar det istället om stora inkomstskillnader som gör det möjligt med en utbredd låglönemarknad, till stor del bestående av lågproduktiva personliga tjänster. I Sverige har vi valt att subventionera personliga tjänster som har stora positiva externa effekter. En generell och högkvalitativ välfärd innebär större jämlikhet och bättre liv för fler, men har också rent ekonomiska effekter genom att de höjer produktiviteten på den övriga arbetsmarknaden. Socialdemokratin har alltid haft som princip att satsningen på nya jobb ska läggas där den ger som mest utväxling i form av höjd produktivitet. Detta har varit en lyckosam princip.

Skillnaden i tillväxtpotential pekar på ett politiskt vägval. Vilken typ av tjänster är det vi ska satsa på i framtiden? Här kan konstateras att potentialen för produktivitetstillsväxt är betydligt lägre i de personliga tjänsterna. Den klassiska illustrationen av detta – att det krävs lika många personer och lika mycket tid idag som för 200 år sedan att framföra en stråkkvartett av Beethoven – förklarar varför.

Inom kapitalintensiv produktion har teknologisk utveckling inneburit att det krävs betydligt mindre resurser, både i form av kapital och av arbetskraft, att framställa exempelvis en bil idag jämfört med för femtio år sedan. Men tjänster vars insatsvaror i princip enbart utgörs av arbetskraft går inte att effektivisera på samma sätt. Genom att politiskt prioritera högproduktiva jobb skapas ett högre välbefinnande, och därigenom också större möjligheter för enskilda att konsumera personliga tjänster. På så sätt kan även denna sektor växa.

(16 Näringslivets tillstånd 2008: Tjänsteparadox skapar tillväxt. ITPS, 2008)

En politik för tillväxt handlar om att skapa så goda förutsättningar för näringslivet som möjligt. De visioner som socialdemokratin fört fram de senaste åren, om såväl det livslånga lärandet som idén att konkurrera med kunskap istället för med låga löner, har pekat i rätt riktning. Här finns mycket att bygga vidare på. Det är dock uppenbart att visionerna i högre grad än vad som varit fallet måste fyllas med konkret innehåll. Socialdemokratin måste också erkänna att alla inte kommer att kunna konkurrera i de allra mest högproduktiva jobben. En ständigt högre grad av

utbildning är inte lösningen för alla. Det måste också finnas plats för andra typer av jobb på arbetsmarknaden. Därför är en diskussion om arbetslivets villkor nödvändig. Det är också viktigt att fundera över hur människor som idag inte är intressanta för arbetsgivarna kan beredas plats att bidra med det de har möjlighet till, exempelvis genom mer omfattande lönesubventioner. Lönesubventioner är dock ingen lösning för den stora gruppen arbetslösa, utan för en mindre grupp som idag står mycket långt ifrån arbetsmarknaden. Generellt gäller att det är mer träffsäkert att subventionera individer än att subventionera branscher.

Skatter

Skattenivån är inte avgörande för ett lands konkurrenskraft, men skattesystemets utformning spelar naturligtvis roll. Balansen mellan hur olika baser – arbete, kapital, konsumtion – beskattas spelar också roll.

Principen bakom den stora skattereformen i början på 1990-talet var att skattesystemet skulle vara neutralt och likformigt. Likartade varor, tjänster och inkomster skulle beskattas på ett likartat sätt. På så sätt får konsumenternas och inkomsttagarnas egna preferenser störst genomslag – staten lägger sig inte i människors konsumtionsval genom att exempelvis beskatta päron lägre än äpplen, och därmed uppmuntra konsumtion av päron. Detta innebär generellt sett att effektiviteten i ekonomin blir större – branscher som inte klarar sig på egen hand i konkurrensen ska inte hållas under armarna av skattesubventioner.

Skattesänkningar som riktas till särskilda branscher eller geografiska områden är i regel ineffektiva. Sådana subventioner innebär alltid betydande dödvikts- och undanträngningseffekter – subventionerna går till affärer som skulle ha blivit av ändå, eller leder till att människor ökar sin konsumtion av en viss vara eller tjänst, men i gengäld minskar den av något annat. Som jobbskapande åtgärder är därför denna typ av subventioner dyra per skapat arbetstillfälle. Åtskilliga utvärderingar¹⁷ pekar exempelvis på att regeringens sänkta arbetsgivaravgifter för unga är mycket dyra och ineffektiva. Såväl svensk¹⁸ som internationell¹⁹ ekonomisk forskning visar att försök med sänkta arbetsgivaravgifter i avgränsade områden – exempelvis fattiga förorter – inte skapar några nya jobb, utan bara flyttar runt befintliga arbetstillfällen, till priset av stora skattebortfall. På längre sikt äts riktade subventioner till enskilda

branscher ofta delvis upp av prishöjningar.²⁰ Ytterligare en princip bakom skattereformen på 90-talet var att bredda skattebaserna, det vill säga att i hög grad undvika undantag i beskattningen. Allt annat lika gör breda skattebaser det möjligt att hålla skattesatsen låg – ju fler som betalar skatt, desto lägre skattesats behövs för att ta in en viss totalsumma.

Efter skattereformen har ett antal undantag från principerna om neutralitet, likformighet och breda skattebaser införts. De viktigaste är en alltmer differentierad moms, införandet av jobbskatteavdraget som gör att arbetsinkomster numera beskattas lägre än inkomster som pension, a-kassa och sjukpenning samt förändringen av fastighetsskatten 2008, som inneburit stora skattebidrag till investeringar i egnahemsbostäder. Till bilden hör också reducerade socialavgifter för utvalda grupper på arbetsmarknaden (exempelvis unga), ett införande av skatterabatter för köp av hushållsnära tjänster samt ett förslag om sänkt restaurangmoms.

De många enskilda förändringar som såväl borgerliga som socialdemokratiska regeringar har gjort av skattessystemet efter reformen 1991 har i många fall handlat om att genom avsteg från likformigheten påverka människors beteenden. Genom att sänka skatten på exempelvis bokinköp och hushållsnära tjänster hoppas man att människor ska konsumera mer av dessa varor och tjänster, precis som att man genom sänkt skatt på arbete hoppas öka arbetsutbudet. Införandet av värnskatten gjordes för att öka skatteintäkterna, medan sänkningen av fastighetsskatten främst handlade om en ideologisk uppfattning om att skatten var orättfärdig.

Dessa förändringar speglar väl de olika synsätt man kan ha på skatt. Moderaterna sänker skatten eftersom de ideologiskt tycker att lägre skatter är bättre. Men de gör inte bara det: de använder också i hög grad skatternas utformning till att påverka människors beteende. Även Socialdemokraterna har ägnat sig åt detta. Det som däremot ofta glöms bort i diskussionen om skatter är det mest grundläggande skälet till att vi har ett skattesystem: inte skatterna i sig, utan vad vi vill använda dem till. Istället handlar skattedebatten ofta om detaljer i skatternas utformning, lösryckta från skatternas användningsområde. Det gör att det lätt skapas ett intryck av att enskilda skatter kan sänkas utan att välfärdsutgifterna därigenom måste minska.

(17 Riksrevisionen, IFAU, Finanspolitiska rådet

18 Är sänkta arbetsgivaravgifter ett effektivt sätt att öka sysselsättningen? IFAU 2008:16

19 Se t ex Helen Ladd, Spatially Targeted Economic Development Strategies: Do They Work?

20 Den sänkta bokmomsen i början på 2000-talet ledde exempelvis inte till att priserna sjönk lika mycket som momsen Bokpriskommissionens slutrapport, SOU 2005:12)

De många undantagen och specialreglerna gör att dagens skattesystem är långt ifrån transparent och förutsägbart, samt att det finns betydande ineffektiviteter i det. Det vore därför angeläget med en större översyn av skattesystemet. Den förra skattereformen föregicks av många års utredningar och beslöts över blockgränsen. Det fanns alltså en relativt bred uppslutning kring principerna i det nya systemet.

Den mest effektiva skatten är den som snedvrider minst. Den likformiga beskattningen har visat sig vara den bästa skatteregeln. I strävan efter ett skattesystem som gynnar full sysselsättning finns alltså all anledning att gå tillbaka till principerna i den tidigare skattereformen. Till principerna om likformighet och neutralitet kan även principen om skatt efter bärkraft läggas.

En ny skattereform bör naturligtvis inte enbart handla om att förhålla sig till befintliga skatter och eventuellt justera några procentsatser hit eller dit. Det finns all anledning att undersöka om det behövs mer genomgripande förändringar än så. I exempelvis Nederländerna har man ett helt annat system för kapitalbeskattning än i Sverige, där kapitalinkomster beskattas löpande och värdestegringar när de realiserats. I Nederländerna beskattas istället nettot av individens finansiella tillgångar minus skulder vid årets slut. På detta netto läggs en schablonmässigt beräknad avkastning som beskattas med en enhetlig procentsats. Den stora skillnaden ligger alltså i att all värdestegring beskattas löpande, oavsett om den realiserats eller inte. Kapital kan således omplaceras utan att någon skattskyldighet uppstår, och därmed faller behovet av system för skatteuppskov, exempelvis för realisationsvinster vid bostadsförsäljning (om även bostäder ingår i modellen). ²¹ Det skapar ett ”rakare” system där skattehänsyn inte behöver påverka tidpunkt för försäljning av värdepapper eller

bostad, och där det blir möjligt att beskatta hushållens förmögenheter, inklusive fastigheter, på ett sätt som har en anknytning till deras samlade avkastning. Exempel som detta är väl värda att undersöka även för svensk räkning.

(21 Beskrivningen av den holländska så kallade ”boxmodellen” baseras på Kjell-Olof Feldt, Mot en ny skattereform – globaliseringen och den svenska välfärden. Underlagsrapport nr 27 till Globaliseringsrådet, 2009)

Jobb och arbetsmarknad

Utvecklingen på arbetsmarknaden är central för att förstå socialdemokratins försämrade valresultat. De borgerliga partiernas framgångar i valen 2006 och 2010 har att göra med att de förmådde koppla ihop det ideologiska målet om framväxten av en låglönemarknad med det reella problemet att människor sorteras ut från dagens arbetsmarknad. Vore det inte bättre, säger den borgerliga företrädaren, att de människor som idag inte får plats på arbetsmarknaden får en ny chans genom att vi låter fler lågproduktiva och lågavlönade jobb växa fram? Socialdemokratien har inte mäktat med att bemöta detta argument, som i sig är logiskt och verkar övertygande för många (trots att länder med större inslag av en låglönemarknad, som exempelvis Storbritannien, inte har högre sysselsättningsgrad än Sverige).

Det är ett faktum att utsorteringen på arbetsmarknaden har ökat även under socialdemokratiska regeringar, vilket har minskat förtroendet för att den socialdemokratiska modellen klarar av att hantera problemet. Sysselsättningsgraden har aldrig fullt ut återhämtat sig sedan 1990-talskrisen. Det innebär att socialdemokratien började tappa förtroende i det som en gång var dess paradgren – full sysselsättning. Denna förlust i trovärdighet har visat sig vara mycket svårt att reparera. Socialdemokratien kan inte och ska inte acceptera att en lösning på utsorteringen vore en alltmer skitad arbetsmarknad. Men partiet har inte heller förmått presentera något hållbart alternativ. Lyckas man inte med detta framöver lär det bli svårt att återvinna människors förtroende.

Arbetsmarknaden är idag mycket polariserad. Antalet kvalificerade och utvecklande arbeten har ökat, men också antalet jobb med osäkra anställningsvillkor.

Arbetsgivarnas krav på de anställdas tid ökar, såväl inom tjänstemanna- som LOyrken, även om kraven tar sig olika uttryck. Utsorteringen ur arbetslivet har ökat, samtidigt som möjligheterna att komma tillbaka minskar.

Sjunkande sysselsättning

Efter att under ett par decennier ha haft en nästan obefintlig arbetslöshet, och en sysselsättningsgrad bland de högsta i världen, har den svenska ekonomin sedan 1990-talskrisen mer börjat likna andra länders. Sysselsättningen de senaste åren har legat på 74-75 procent²², jämfört med ca 80 procent före krisen, och arbetslösheten tenderar att efter varje lågkonjunktur bita sig fast på en högre nivå än tidigare.

(22 I åldersgruppen 16-64 år)

Socialdemokratien har inte tillräckligt kraftfullt förmått svara på de samhällsförändringar som skapat den sjunkande sysselsättningen. Detta torde vara ett av de viktigaste skälen till att förtroendet för partiet har sjunkit så kraftigt. En socialdemokrati som inte kan garantera full sysselsättning är en mycket svag socialdemokrati.

Arbetslösheten slår inte slumpmässigt i befolkningen. Ålder, utbildningsbakgrund, bostadsort och födelseland har starka kopplingar till risken att sakna jobb. Arbetslösheten bland personer med högst grundskoleutbildning var 2009 17,1 procent. Motsvarande andel bland gymnasieutbildade var 8,0 procent, och för personer med eftergymnasial utbildning låg den på 4,9 procent.²³ Förvärvsfrekvensen bland utlandsfödda är tio procentenheter lägre än för svenskfödda, ett faktum som i sig döljer att förvärvsfrekvensen också varierar mycket beroende på vilken region den utlandsfödde kommer ifrån. Det finns också ett samband mellan arbetslöshet och ohälsa. De med sämst hälsa löper större risk än andra att bli arbetslösa, och hälsan blir i sin tur sämre av arbetslösheten.²⁴ Personer som varit sjukskrivna, även i kortare perioder, löper betydligt högre risk än andra att senare bli arbetslösa.²⁵

År 2009 uppgick antalet personer som varit inskrivna på Arbetsförmedlingen i mer än två år till 48 000, eller 14 procent av samtliga inskrivna.²⁶ Det visar att det finns en ”hård kärna” av arbetslösa som har mycket svårt att få jobb, oavsett insatser.

Anställningsformerna

Andelen med tidsbegränsad anställning har ökat de senaste 20 åren och ligger nu på ca 15 procent av de anställda, jämfört med 9,9 procent 1991.²⁷ Tidsbegränsade anställningar är vanligare hos kvinnor och unga – bland anställda under 24 år saknar mer än hälften fast jobb.²⁸ Tillfälliga anställningar är nästan lika vanliga i tjänstemannagrupperna som i LO-kollektivet. De verkligt stora andelarna finns dock hos anställda som inte är fackligt anslutna.

(23 SCB

24 Korpi, T och Stenberg, S-Å. (2001) ”Massarbetslöshetens Sverige – arbetslöshetens karaktär och effekter på individers levnadsförhållanden”. SOU 2001:53, Velfärd och arbete i arbetslöshetens årtionde

25 Hemmingsson, T. (2004) ”Samband mellan sjukskrivning och arbetslöshet”.

Statens folkhälsoinstitut 2004:15, Den höga sjukfrånvaron – sanning och konsekvens. Hogstedt, C. et al (red)

26 Arbetsförmedlingens årsrapport 2009

27 SCB

28 SCB/AKU)

Den absoluta majoriteten av personer med tidsbegränsade anställningar vill ha ett fast jobb. Men för en inte obetydlig del av dem tar det många år innan detta blir verklighet – tidsbegränsade anställningar är alltså inte en självklar språngbräda till fast arbete. Tvärtom går många mellan olika typer av tillfälliga anställningar, ibland varvat med arbetslöshet, under många år. Detta gäller särskilt för de grupper som även i andra fall har sämre anknytning till arbetsmarknaden: lågutbildade, unga och personer med utländsk bakgrund. Detsamma gäller kvinnor.²⁹

En stor del – uppemot hälften³⁰ – av de tidsbegränsat anställda har enbart en arbetsgivare under ett år. Det innebär att de i stor utsträckning står till förfogande hos en och samma arbetsgivare. Under perioder de inte behövs byter de inte arbetsgivare utan är arbetslösa. Arbetsgivarens behov av buffert bekostas alltså av de tidsbegränsat anställda själva i form av lägre inkomst samt av staten i form av arbetslöshetsersättning.

Arbetsiderna

Idag motsvarar det totala övertidsuttaget i arbetslivet (betald och obetald) 100 000 heltidsanställningar. Det finns tecken på att allt fler arbetar obetald övertid. 2009 utgjorde den obetalda övertiden ungefär en fjärdedel av den totala övertiden. Obetald övertid är särskilt vanlig i tjänstemannayrken, framför allt i privat sektor.³¹

Allt som har med merarbete att göra fångas inte upp av övertidsstatistiken. I många tjänstemannayrken ställs stora krav på att arbetstagaren ska vara tillgänglig även efter arbetstid. TCO-förbundet Unionen har exempelvis visat att hälften av deras medlemmar i viss, stor eller mycket stor utsträckning måste vara tillgängliga efter arbetstid. Ungefär lika många rapporterar att de använder sin fritid till arbete. Bara ca 18 procent uppger att de inte alls behöver vara tillgängliga utanför arbetstid.³²

I LO-gruppen blir det allt vanligare med oregelbundna och obekväma arbetstider. 40 procent av LO-männen och 65 procent av LO-kvinnorna jobbar idag andra tider än dagtid på vardagar. Klasskillnaderna är stora – bland tjänstemännen jobbar en stor majoritet enbart dagtid på vardagar. För 20 år sedan gällde det även en majoritet av LO-medlemmarna. Sedan dess har samhället utvecklats till att bli mer dygnet runt- och helgöppet, och den öppettiden är det framför allt LO:s medlemmar som står för.³³

(29 Håkansson, K. (2001) ”Språngbräda eller segmentering? En longitudinell studie av tidsbegränsat anställda”. IFAU rapport 2001:1

30 ibid

31 TCO granskar: Övertid trots lågkonjunktur, 2010

32 Är gränsen nådd? En temperaturmätning av tjänstemännens gränslösa arbetssituation. Unionen, 2010)

Det är framför allt kvinnor i arbetaryrken som arbetar obekväma tider. Var tredje kvinnliga arbetare som inte är fackligt ansluten jobbar kväll minst hälften av arbetsdagarna. Motsvarande siffra för Saco:s kvinnor är 4 procent. Det är också arbetarna – framför allt kvinnor – som jobbar oregelbundna tider, och även detta verkar ske allt oftare. Nästan hälften av LO-kvinnorna jobbar skift eller schema, jämfört med 10-15 procent bland tjänstemannakvinnorna.³⁴

Antalet arbetade timmar per capita är i princip oförändrat sedan 1960-talet.³⁵ Totalt sett arbetar alltså inte människor mer idag än för femtio år sedan. Däremot har arbetstidens fördelning över livet förändrats: svenskar idag studerar längre, har längre semester och föräldraledighet och går tidigare i pension än på 1960-talet. Det innebär att många arbetar mer intensivt än tidigare under vissa perioder i livet. Många etablerar sig i arbetslivet och satsar på karriär ungefär samtidigt som de har småbarn – en ekvation som inte alltid går ihop.

Förändringarna vad gäller arbetstiden ska inte enbart ses i termer av hur mycket man jobbar. Det handlar också om hur man jobbar. Statistiken tecknar bilden av ett arbetsliv som allt mer breder ut sig över människors (framför allt kvinnors) liv. Det tar sig något olika uttryck beroende på klasstillhörighet – arbetare jobbar oregelbundet och obekvämt, tjänstemän jobbar istället mer övertid och oreglerat. I båda fallen handlar det om ett arbetsliv som blir allt mer gränslöst – fritiden hackas upp eller flyter samman med arbetstiden.

Arbetsrättens urholkning

På dagens arbetsmarknad pågår flera rörelser i riktning mot en urholkad arbetsrätt. Det har delvis, men inte enbart, att göra med den allt mer internationaliserade arbetsmarknaden.

Mest uppmärksammat är kanske det så kallade Laval-målet, där EU-domstolen nådde slutsatsen att enbart vissa villkor i de svenska kollektivavtalen får krävas under hot om stridsåtgärder. Den borgerliga regeringen beslutade därefter om Lex Laval, där fackets möjligheter ytterligare inskränktes vad gäller att teckna kollektivavtal med utländska företag som tillfällig utstationerar sin personal till Sverige.

(33 Arbetsmiljön 1991-2003. Klass och kön. LO, 2005 samt Arbetstider år 2009. LO, 2010

34 Arbetstider år 2009. LO, 2010 samt Anställningsformer och arbetstider 2005. LO, 2005

35 Näringslivets tillstånd. ITPS 2008)

Det finns ytterligare EU-regleringar som riskerar att leda till lönedumpning.

Förordningen gällande samordning av de sociala trygghetssystemen gör att en person som blir utsänd av arbetsgivare att arbeta i ett annat EU-land under maximalt 24 månader omfattas av hemlandets lagstiftning gällande exempelvis sociala avgifter. Bland annat Byggnads rapporterar att det förekommer att arbetsgivare utnyttjar det faktum att arbetstagaren i vissa länder, såsom Polen, betalar sina sociala avgifter själv. På så sätt kan polska bolag verksamma i Sverige göra avdrag från tecknad löneöverenskommelse för polska sociala avgifter, så att de totala lönekostnaderna för bolaget blir lägre. Dessa företag får sedan en konkurrensfördel när de tävlar om offentliga upphandlingar.³⁶

Antalet utländska aktörer på den svenska marknaden blir allt fler. Regelverket för exempelvis utländska bemanningsföretag är dock eftersatt, vilket gör det svårt för Skatteverket att kontrollera att skattskyldigheten efterlevs. Någon form av registreringsskyldighet för dessa företag skulle möjliggöra för såväl fackförbund som relevanta myndigheter att veta var de anställda arbetar. På så sätt skulle man förhindra att konkurrensen snedvrids och därmed värna den svenska modellen.

En stor fråga i 2010 års avtalsrörelse var företeelsen att en arbetsgivare kan kringgå anställningsskyddet i LAS genom att säga upp tillsvidareanställd personal på grund av arbetsbrist, för att genast därefter anlita ett bemanningsföretag för att ersätta den uppsagda arbetskraften. Det är inte ovanligt att vissa av de uppsagda arbetstagarna erhåller erbjudande om att fortsätta sitt tidigare jobb som arbetstagare i bemanningsföretaget istället, vilket ofta innebär sämre anställningsvillkor.³⁷

Det blir också allt vanligare med olika former av entreprenadkedjor i olika branscher. Ju fler underentreprenörer, desto svårare är det att garantera att allt går rätt till i alla led. Särskilt utsatta är utländska arbetstagare som tillfälligt utstationerats till Sverige. Problemen kan ta sig uttryck genom att arbetstagaren i slutet av en lång underentreprenadkedja inte får lön, eller fel lön. Skattefusk är också lättare att dölja genom långa entreprenadkedjor.

(36 Svenska fackförbund kan inte begära konkurrensneutrala löner för de arbetare som får avdrag från sin bruttolön avseende de sociala avgifterna, om inte bolaget går med på detta frivilligt. Detta då utstationeringsdirektivet förhindrar facken från att

krävamer än minimilönen.

37 I betänkandet Personaluthyrning, SOU 1997:58, anfördes att fall av uppsägningar motiverade av arbetsbrist, som omedelbart följs av önskemål om långtidshyrning av personal, borde ge grund för ett fackligt veto enligt 39 § medbestämmandelagen.)

Idag har en huvudentreprenör inte något ansvar för att underentreprenörerna är seriösa. Huvudentreprenören kan följaktligen utnyttja fördelarna med att söka en lägre kostnad, utan att stå för någon risk avseende underentreprenörens agerande. Detta är förmodligen vanligast i byggbranschen, men förekommer även inom exempelvis hotell-, restaurang- och städbranschen.³⁸

Lagar och avtal har inte internationaliserats i samma takt som arbetsmarknaden. Behovet av internationella fackliga lösningar, i ett första steg på Europainivå, är mycket stort.

Sjukfrånvaron

Förändringar i arbetslivets villkor är inte alltid lätta att slå fast, men det är välbelagt att de psykiska kraven och den negativa stressen har ökat i arbetslivet ända sedan 1980-talet.³⁹ Detta har i sin tur samband med sjukskrivningsproblematiken. Ett sätt att se på det faktum att de långvariga sjukskrivningarna ökat efter 1990-talskrisen är att den höjda produktiviteten i arbetslivet, efter de rationaliseringar som genomfördes i krisens kölvatten, har medfört att allt färre får plats på dagens arbetsmarknad. Detta är i högsta grad en klassfråga - skillnaderna i hälsa mellan de socioekonomiska grupperna på arbetsmarknaden har ökat.⁴⁰ Störst risk för att bli långtidssjukskrivna löper personer i vissa arbetaryrken.

Att det är svårt att bereda långvarigt sjuka människor plats på arbetsmarknaden visar både försök som initierades av den socialdemokratiska regeringen⁴¹ och, inte minst, resultatet av den borgerliga regeringens reformer av sjukförsäkringen. Av de långtidssjukskrivna som utförsäkrades vid årsskiftet 2009/2010 hade enbart 3 procent reguljärt arbete tio månader senare. Mer än 60 procent var tillbaka i sjukförsäkringen.⁴² Människor som har varit sjukskrivna är helt enkelt inte efterfrågade på arbetsmarknaden. Exempelvis uppger mer än hälften av arbetsgivarna att de är negativa till att anställa någon som varit sjukskriven.⁴³ Det har både varit för svårt

att förebygga sjukskrivning och att få rätt stöd att komma tillbaka till arbetslivet efter en period av sjukdom. Det finns ett behov av att utveckla bättre fungerande rehabiliteringsinsatser och bättre möjligheter till omskolning.

(38 I sammanhanget är värt att nämna att Sverige, till skillnad från många andra EU-länder, inte har ratificerat ILO:s konvention 94 från 1949. Konventionen innebär att myndigheter vid offentlig upphandling ska säkerställa att upphandlingen inte sker till priset av en dumpning av gällande löner och arbetsvillkor.

39 Se t ex le Grand, C., Szulkin, R. och Thålin, M. (2001) "Har jobben blivit bättre? En analys av arbetsinnehållet under tre decennier". SOU 2001:53, Velfärd och arbete i arbetslöshetens årtionde

40 Gellerstedt, S., 2009. Arbete, liv och hälsa. LO

41 Uppföljning av Pilas verksamhet på riksnivå – pilotinsatser för långtidssjukskrivna till arbete. Försäkringskassan, 2009

42 Uppföljning av de personer som uppnådde maximal tid i sjukförsäkringen vid årsskiftet 2009/2010 eller undra första och andra kvartalet 2010. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, 2010.)

Kommande arbetskraftsbrist

Om bara några få år kommer antalet pensionsavgångar för första gången någonsin vara fler än antalet nytilträdande på arbetsmarknaden. Denna situation kommer åtminstone att vara i något årtionde. Det innebär att försörjningskvoten kommer att öka – allt färre sysselsatta ska försörja allt fler icke sysselsatta.

Arbetsförmedlingens prognoser⁴⁴ visar att den kommande arbetskraftsbristen förväntas vara mycket ojämnt fördelad geografiskt. I de större städerna kommer fler att inträda på arbetsmarknaden än lämna den. I övriga Sverige står man dock inför en arbetskraftsbristsituation, som framför allt i glesbygden kan förväntas bli mycket svår. På samma sätt kan vi förvänta oss att bristen på arbetskraft inte kommer att slå likadant mellan branscher. Vissa yrken och kompetenser kommer att vara bristområden, samtidigt som det finns ett överskott av arbetskraft inom andra områden.

Den kommande arbetskraftsbristen kommer dock inte att lösa problemet med att

vissa sorteras ut från arbetsmarknaden. Grupper som har svårt att få jobb redan idag – unga utan fullständiga betyg, äldre, personer med funktionshinder, utlandsfödda – kommer med största sannolikhet att fortsätta att ha svårigheter på arbetsmarknaden. Matchningsproblemen kan förväntas bli mycket stora och förvärras av att människors utbildningsval delvis stämmer dåligt överens med vad arbetsmarknaden efterfrågar. Det är rimligt att anta att vi kommer att befinna oss i en situation med både arbetskraftsbrist och arbetslöshet. Arbetskraftsbrist stärker generellt löntagarnas position. Samtidigt kan de ojämlika villkor som redan idag råder på arbetsmarknaden komma att förstärkas. Personer med efterfrågad kompetens kommer att åtnjuta en mycket stark ställning på arbetsmarknaden, medan andra grupper riskerar att halka efter vad gäller både löner och arbetsvillkor. En sådan situation riskerar också att leda till ökad inflation och minskad konkurrenskraft.

I en situation med arbetskraftsbrist kommer det att bli än viktigare att se till att alla människor får vara med och bidra på arbetsmarknaden. Allt annat är ett gigantiskt resursslöseri. Det blir alltså viktigare än någonsin att se till att skolan ger alla unga tillräcklig utbildning och att arbetsmarknaden blir mer anpassad efter människors behov vid olika skeenden i livet. Kompetensutveckling och vidareutbildning måste vara lättillgängligt över hela livet. Rehabiliteringen måste fungera och diskrimineringen minska.

(43 Roger Mörtvik och Kjell Rautio, Jakten på superarbetskraften III. TCO, 2009
44 Generationsväxlingen på arbetsmarknaden – i riket och i ett regionalt perspektiv. Arbetsförmedlingen 2010)

Utbildning

I valrörelsen 2010 gjorde Socialdemokraterna ungdomsarbetslösheten till en central fråga. Kommunikationen kring detta tog dock inte hänsyn till att ungdomsarbetslösheten är högst selektiv. Detta kan möjligen förklara varför många inte kände igen sig, när partiet tecknade bilden av att var fjärde ung var arbetslös. Unga har generellt en svag ställning på arbetsmarknaden, men de verkligt allvarliga problemen med arbetslöshet drabbar nästan bara en viss grupp, nämligen unga utan färdig gymnasieutbildning. Det verkliga problemet ligger i att denna grupp är mycket

stor. Idag saknar var fjärde tjugooåring färdig gymnasieutbildning. Så har det sett ut under lång tid. Det är ett allvarligt samhällsproblem, och det faktum att socialdemokratin inte förmådde bryta denna utveckling under sitt långa regeringsinnehav är ett viktigt skäl till partiets sjunkande förtroende.

De senaste tjugo åren har en rad omvälvande reformer genomförts på skolans område – kommunaliseringen, friskolorna och den nya läroplanen är några av de viktigaste. Resultaten har inte alltid blivit de önskade. Tvärtom har svenska elevers kunskapsresultat sjunkit stadigt sedan 1990-talet. Den svenska skolan har också blivit allt mindre likvärdig – elevens familjebakgrund får allt större genomslag på skolresultaten. Forskningen visar att segregationen, både den boendemässiga och den som uppstår genom det fria skolvalet, är en viktig anledning till detta. Utvecklingen i den svenska skolan har alltså under lång tid gått i helt fel riktning, särskilt ur en socialdemokratisk synvinkel. Inför detta har partiet stått mer eller mindre handfallet. En skola som inte förmår kompensera för barns olika startpunkt i livet är ett allvarligt hot mot det socialdemokratiska målet om lika reella möjligheter för alla.

Socialdemokraternas oförmåga att ta itu med de negativa bieffekterna av det fria skolvalet måste brytas. Det är dags att lämna 90-talets diskussion, som handlade om att relativt onyanserat ta ställning antingen för eller emot privata alternativ. Valfriheten inom välfärden är här för att stanna – men det finns mycket att förbättra vad gäller hur den konkret fungerar.

Skoldebatten handlar ofta om företeelser som enligt den pedagogiska forskningen inte har särskilt stor effekt på kunskapsresultaten. Det avgörande är varken ordningsregler, huvudman eller om betyg börjar ges i sexan eller sjuan. Betydligt större roll spelar kamrateffekter (och därmed segregationen), lärarrollen och skolans styrning (både vad gäller lagar och regler samt resurstilldelning). Ett sätt att återvinna förtroende för en socialdemokratisk skolpolitik vore att utveckla diskussionen kring just dessa frågor.

Sjunkande skolresultat

Resultaten från den senaste PISA-undersökningen, som jämför kunskapsresultaten i skolorna i OECD-länderna, presenterades i slutet av 2010. För Sveriges del är

resultaten dystra. De svenska skolresultaten har sjunkit sedan 1990-talet. I samtliga undersökta ämnen – läsförståelse, matematik och naturvetenskap – sjunker svenska elevers resultat. Efter att i flera decennier ha legat i topp vad gäller läsförståelse presterar svenska elever numera på genomsnittlig nivå inom OECD. Detsamma gäller matematik. I naturvetenskap ligger svenska elever under genomsnittet.

Det är de lägst presterande eleverna som försämrat sina resultat mest, men även de högst presterande eleverna har sämre resultat på flera områden. Pojkarnas nedgång har varit starkare än flickornas.

Sverige är ett av få länder där både de genomsnittliga resultaten och likvärdigheten i utbildningen har försämrats samtidigt. Vad gäller likvärdigheten har Sverige länge tillhört de bästa länderna i världen. PISA 2009 visar att så inte längre är fallet. Sverige ligger numera på en högst genomsnittlig nivå. Skillnaderna mellan hög- och lågpresterande elever ökar och är idag större än i det genomsnittliga OECD-landet. Elevernas socioekonomiska bakgrund har fått allt större inflytande över skolresultaten. Idag är denna inverkan till och med större än OECD-genomsnittet. Även skillnaderna mellan hög- och lågpresterande skolor har ökat. Skillnaderna i resultat mellan infödda elever och elever med utländsk bakgrund är fortsatt höga och tillhör bland de högsta i OECD.

Hur har det kunnat bli såhär? Det finns naturligtvis många förklaringar till de försämrade skolresultaten, och det har inte varit möjligt att fördjupa sig i dem alla i denna rapport. Lärarens respektive segregationens roll förtjänar dock lite extra utrymme.

Lärarrollens urholkning

Tanken bakom de nya läroplanerna 1994 var att läraren skulle vara friare att forma och anpassa undervisningen efter de enskilda elevernas behov. Så har dock inte blivit fallet – istället har undervisningen allt mer individualiserats, i form av mer arbete på egen hand och mindre lärarledd undervisning i helklass.⁴⁵ Denna typ av individualisering har varit negativ för elevernas resultat, och gör att stödet hemifrån blir allt viktigare för de enskilda elevernas resultat. Parallellt med detta har

särlösningar blivit allt vanligare i undervisningen, exempelvis genom ett ökat inslag av gruppindelning efter kunskapsnivå. Detta trots att forskningen visar att en sådan differentiering är negativ för kunskapsresultaten. Sammantaget kan detta ses som en försvagning av lärarens roll. Fokus har förflyttats till elevens individuella arbete, istället för att ligga på den unika kompetens läraren har. Lärarens förmåga är avgörande för vad eleverna lär sig.

(45 Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? Kunskapsöversikt om betydelsen av olika faktorer. Skolverket, 2009)

Skolor finns i alla länder. Därför är förutsättningarna för att inspireras och lära av framgångsexempel på andra håll i världen goda. En viktig gemensam nämnare för många av de länder som uppvisar goda skolresultat är lärarens status och utbildning. Genom en förbättrad lärarutbildning, lämplighetstester vid antagningen, kontinuerlig kompetensutveckling för utbildade lärare och ledarskapsutveckling för såväl lärare som rektorer kan läraryrket bli mer attraktivt och skolresultaten bättre.

Segregationens påverkan på skolresultaten

Boendesegregationen i Sverige har ökat sedan 1990, framförallt i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö. Den ekonomiska segregationen har varit relativt konstant, medan segregationen med avseende på ursprungsland har ökat kraftigt. Svensk forskning tyder på att betygen för niondeklassare påverkas negativt av att gå i skolor där andelen elever med utländsk bakgrund är högre än 70 procent. Att gå i en skola med hög andel akademikerbarn och låg andel barn från familjer med ekonomiska svårigheter är istället positivt för betygen, även med hänsyn tagen till elevernas sociala bakgrund. Elever som har föräldrar med högre utbildning förlorar på att tillhöra en miljö med låga inkomster och hög andel personer med utländsk bakgrund.⁴⁶ Den ökade invandringen under 90-talet är dock inte förklaringen till att skolresultaten i Sverige har sjunkit. De grannskapseffekter som tar sig uttryck i att betygen blir sämre i områden med hög andel personer med utländsk bakgrund handlar istället om sociala och ekonomiska faktorer, snarare än om skillnader i nationalitet.

Segregationen har flera aspekter. Att skillnaderna mellan skolor ökar har att göra med samspelet mellan dels boendesegregation, dels social selektion genom det fria

skolvalet, och dels genom prestationsselektion. Internationellt sett uppvisade Sverige tidigare en mycket låg variation mellan skolor på dessa områden. Sedan dess har skillnaderna mellan skolor blivit allt större. Den sociala sammansättningen av elever blir alltmer homogen per skola, samtidigt som sambandet mellan elevernas hembakgrund och skolans genomsnittsprestationer blir allt starkare. Till bilden av de ökade resultatskillnaderna mellan skolor hör också att kommunaliseringen medfört större skillnader i resurstilldelning mellan skolor.

(46 Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? Kunskapsöversikt om betydelsen av olika faktorer. Skolverket, 2009)

Skolvalsstudier som omfattar data från 2000-talet hittar sällan belägg för att skolvalsreformen skulle ha medfört bättre resultat i skolan. De fristående skolorna har generellt en högre resultatnivå än den allmänna skolan, men det har främst att göra med elevernas socioekonomiska bakgrund. Det är framför allt barn till välutbildade som går i fristående skolor. Den ökade konkurrensen mellan skolor har dessutom i viss mån lett till stigande betygsinflation. Sedan början av 1990-talet har såväl boendesegregation som skolsegregation ökat. Elever väljer i hög grad skola utifrån etnisk, social, ekonomisk och kulturell status samt den ”osynliga” påverkan som sker i den närmaste omgivningen. Den ökade skolsegregationen har medfört att resultatskillnaderna mellan skolor har ökat. Forskning visar tydligt att så kallade kamrateffekter spelar stor roll för skolresultaten.⁴⁷

Såväl svensk som internationell forskning visar att klasstorlek och lärartäthet spelar roll för elevernas resultat. Effekterna varierar dock med elevernas ålder och bakgrund. Effekter av klasstorlek gäller framför allt lägre årskurser. Den är också betydligt starkare för elever med utländsk bakgrund, och för elever som är missgynnade vad gäller socioekonomisk och utbildningsmässig bakgrund.⁴⁸ Det talar för att den ökade ojämlikheten i skolresultaten skulle kunna påverkas åtminstone delvis genom en annorlunda resursfördelning. Skolverkets genomgångar⁴⁹ visar dock att majoriteten av kommunerna inte använder sig av socioekonomiska tillägg i sin resursfördelning. I de kommuner där det finns ett sådant tillägg är det i regel ganska litet, bara 4-5 procent av de totala anslagen. Decentraliseringen som skedde i och med kommunaliseringen av skolan i slutet på 1980-talet medförde

inte att resursfördelningen blivit tillräckligt anpassad efter lokala behov. Detta har inneburit minskad likvärdighet i utbildningen.

(47 Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? Kunskapsöversikt om betydelsen av olika faktorer. Skolverket, 2009)

48 Se exempelvis Björklund, Fredriksson, Gustafsson, Öckert, Den svenska utbildningspolitikens arbetsmarknadseffekter: vad säger forskningen? IFAU, 2010

49 Skolverket 2009, Resursfördelning utifrån förutsättningar och behov?)

Ojämlikhet och fattigdom

Det socialdemokratiska löftet är trefaldigt – frihet, jämlikhet och solidaritet. Men trots att jämlikheten är något av det mest centrala i det socialdemokratiska budskapet, så har klyftorna i samhället ökat konstant i trettio års tid. Så även under socialdemokratiska regeringar. Socialdemokratin har retoriskt lovat något som den konkreta politiken inte förmått åstadkomma. Detta glapp har varit uppenbart för människor, och bidragit till socialdemokratins sjunkande trovärdighet. Man behöver inte ens tycka att jämlikhet är ett viktigt mål i sig för att ändå uppleva det som problematiskt att ett parti inte förmår leverera det retoriken lovar.

Att ojämlikheten ökat under så lång tid har många komplexa förklaringar. Några av dem har beskrivits tidigare i rapporten – exempelvis arbetsmarknad och utbildning är avgörande för välbefindets fördelning i samhället. I ett samhälle där en stor grupp människor har en svag anknytning till arbetsmarknaden, eller står helt utanför den, kommer fattigdomen och ojämlikheten obönhörligen att växa. Centralt för att bryta utvecklingen mot ökade klyftor är därför att stävja arbetslösheten och att skolan förmår ge alla barn en lika bra start i livet. För socialdemokratin är det nödvändigt att inse att utan ett trovärdigt program för detta kommer det att vara svårt att få trovärdighet även på andra områden.

Socialdemokratin har de senaste åren inte förmått förmedla vilken ofrihet det innebär för människor med mindre makt att leva i ett delat samhälle. Problemet med växande klyftor är inte nödvändigtvis ojämlikheten i sig, utan vad den leder till. Ökad ojämlikhet leder ofrånkomligen till ökad ofrihet – de sociala strukturerna spelar allt större roll för människors liv och hälsa, på bekostnad av individens fria vilja.

Socialdemokratin måste bli bättre på att visa och beskriva hur denna ofrihet tar sig uttryck i dagens samhälle. Därefter måste också socialdemokratin ta fram redskap för att minska denna ökande ofrihet.

Ojämlighetens konsekvenser

Sverige är ett av världens mest jämlika länder, men även här finns betydande inkomstskillnader. Under efterkrigstiden minskade inkomstjämligheten i Sverige fram till tidigt 1980-tal.⁵⁰ Därefter började den öka igen. Utvecklingen ser lite olika ut från år till år, men den långsiktiga trenden har ända sedan dess varit växande klyftor.

(50 Mätt med ginikoefficienten)

Fattigdom och inkomstskillnader är inte något oskyldigt. Skillnader i inkomster är starkt kopplade till skillnader i livschanser, på område efter område. Den som har låga inkomster och låg utbildning löper större risk att bli arbetslös, ha dålig hälsa, få ett kortare liv, och så vidare. Dessa sämre livschanser går dessutom i hög grad i arv – barn till fattiga riskerar att själva bli fattiga, och fattigdom under barndomen sätter spår i en människas hela liv. Särskilt oroväckande är att ojämlikhetens effekter på människors liv verkar bli allt större. Socialstyrelsen rapporterar att de sociala skillnadernas betydelse för människors hälsa ser ut att öka.⁵¹ Skolverket rapporterar på motsvarande sätt att föräldrarnas utbildningsnivå fått en allt större inverkan på elevernas skolresultat.⁵² Dessa starka sociala strukturer innebär en ökande ofrihet i vårt samhälle. En växande ojämlikhet innebär en minskande ofrihet för allt fler människor.

Utöver detta leder ojämlikhet till ökade sociala kostnader, vilket i sin tur tränger undan satsningar på andra angelägna områden, såsom kvaliteten i välfärden och investeringar i infrastruktur. Bortfallet i sysselsättning som kommer av att alla inte får plats på arbetsmarknaden är en kostnad i sig. Utanförskapet är på så sätt en betydande konkurrensnackdel.

Det är också värt att notera att ojämlikheten drabbar hela samhället. Ökande brottslighet, sämre skolresultat och minskad tillit hotar samhällsgemenskapen och

gör livet otryggare också för dem som i det korta perspektivet kan synas vara vinnare i livslotteriet. Sambandet mellan inkomstjämlighet och brottslighet är exempelvis välbelagt,⁵³ och en högre brottslighet i samhället medför också fler brottsoffer.

Ojämligheten i Sverige

Ett sätt att mäta inkomstjämlighet är att jämföra den disponibla inkomsten för den rikaste tiondelen av befolkningen med inkomsten för den fattigaste tiondelen. Gör man det visar det sig att den rikaste tiondelen år 2009 hade mer än sju gånger så hög inkomst som den fattigaste tiondelen. 1991 var motsvarande skillnad fyra gånger.⁵⁴

I stället för att tala om ojämlikhet kan man också tala om relativ fattigdom. Det vanliga är att dra den relativa fattigdomsgränsen vid 60 procent av medianinkomsten i ett samhälle. I Sverige har andelen personer i denna låginkomstgrupp vuxit från 8,4 procent av befolkningen år 1999 till 13,2 procent år 2008. I denna grupp är ensamstående kvinnor med barn och utlandsfödda starkt överrepresenterade. Även äldre kvinnor är en grupp där oproportionerligt många är fattiga.

(51 Öppna jämförelser av hälso- och sjukvårdens kvalitet och effektivitet 2009. Socialstyrelsen/SKL)

52 Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? Skolverket, 2009

53 Anna Nilsson, Inequality and crime. The case of Sweden. IFAU, 2004

54 SCB)

Undersöker man utvecklingen den senaste mandatperioden framkommer tydligt att det inte bara är klyftorna och den relativa fattigdomen som ökat kraftigt. Den tiondel (decil) som har lägst inkomster har också blivit absolut sett fattigare de senaste åren. Under perioden 2006-2009 sjönk denna grupps inkomster med 6,6 procent (motsvarande drygt 400 kronor i månaden). Realt sett har denna grupp en inkomstnivå idag som bara är marginellt högre än 2001. Alla andra inkomstgrupper ökade sina inkomster under samma period. Ju högre inkomst man hade från början, desto mer har inkomsten också ökat, både räknat i kronor och i procent. Störst inkomstökningar har den rikaste tiondelen fått, med 16,7 procent (5600 kronor i månaden).⁵⁵ Till bilden hör också att inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor de senaste åren börjat öka igen, efter att under lång tid trendmässigt ha minskat.⁵⁶

Denna utveckling kan inte primärt förklaras med lågkonjunkturen – det största tappet i inkomst för den nedersta tiondelen skedde mellan 2007 och 2008, trots att den stora ökningen i arbetslöshet kom 2009.⁵⁷ Att tappa så mycket i absoluta tal är ovanligt. Senast det skedde var under 1990-talskrisen. Skillnaden är att då minskade alla decilers inkomster. De senaste åren är det alltså bara den fattigaste decilen som fått se minskade inkomster. Ett skäl till detta – och till de accelererande inkomst-klyftorna även mellan andra inkomstgrupper – är att regeringens politik inneburit en kraftig omfördelning från fattig till rik. Den nedersta decilen har drabbats hårdast av nedskärningar i a-kassa och sjukförsäkring, samtidigt som de största skattesänk-ningarna har gått till höginkomsttagare.

Enligt prognoser beräknas andelen barn som växer upp i relativ fattigdom ha varit ca 14 procent år 2010. Barn till ensamstående föräldrar är betydligt mer utsatta – där beräknas motsvarande andel vara 23 procent.⁵⁸ Liksom fattigdomen generellt är även barnfattigdomen ojämnt fördelad över landet. Värst drabbade är storstäderna. I de fattigaste stadsdelarna växer en majoritet av alla barn upp under ekonomiskt utsatta förhållanden, enligt Rädda barnen.⁵⁹

(55 SCB

56 SCB Välfärd nr 1 2009, Riksdagens utredningstjänst Dnr 2009:810

57 Arbetslösheten var 6,2 procent 2008, 6,1 procent 2007. AKU/SCB

58 Jämlig startpunkt? Knappast. Om barnfattigdomen i Sverige. Jesper Bengtsson, Arbetarrörelsens tankesmedja 2010

59 Exempel: Rinkeby, Stockholm: 52%, Bergsjön, Göteborg: 55%, Rosengård, Malmö: 62%. Barnfattigdomen i Sverige, årsrapport 2010. Rädda barnen.)

Försämrade sociala skyddsnät

De senaste årens försämringar av a-kassa och sjukförsäkring innebär att fler står utan samhälleligt skydd vid sjukdom eller arbetslöshet.

Av de knappt 18000 personer som utförsäkrades ur sjukförsäkringen vid årsskiftet 2009/2010 saknade exempelvis ca 6000 försörjning vid Arbetsförmedlingens uppföljning i maj 2010.⁶⁰ Efter att under många år ha legat runt 30 procent, steg andelen arbetslösa utan a-kassa dramatiskt efter den borgerliga regeringens tillträde

2006. Idag saknar mer än 60 procent av de arbetslösa rätt till arbetslöshetsersättning.⁶¹ För dessa personer återstår ekonomiskt bistånd. Att leva på ekonomiskt bistånd ställer dock helt andra krav än villkoren i arbetslöshets- och sjukförsäkringen. Dels ställer det krav på ”fattiggörande” – att personens alla tillgångar (bil, sommarstuga, bostadsrätt etc.) först har realiserats – och dels beräknas ekonomiskt bistånd per hushåll och inte per individ, vilket gör att många blir hänvisade till att leva på sin partners inkomst. Denna utveckling är svår att mäta, eftersom dessa personer inte ingår i någon offentlig statistik. Det är dock sannolikt att det idag finns en växande grupp människor som inte har rätt till något samhälleligt stöd, trots att de tidigare arbetat men idag saknar egen inkomst. En viktig aspekt av detta är att fler sjuka och arbetslösa personer utan samhälleligt stöd också medför fler barn som växer upp i fattiga familjer. Det är alltså inte förvånande att barnfattigdomen nu växer för första gången sedan 1997.

Att de sociala skyddsnäten försvagas på detta sätt innebär också att allt fler känner sig tvingade att utöka sitt skydd med olika typer av tilläggförsäkringar. Denna utveckling gör att tilltron till och stödet för de generella lösningarna successivt riskerar att minska, och att system som är både mer ineffektiva och dyra för den enskilde växer i omfattning. På sikt hotas hela den modell med generell välfärd som varit central för att hålla ihop samhället och garantera alla människor, oavsett bakgrund, goda livschanser.

(60 Uppföljning av de personer som uppnådde maximal tid i sjukförsäkringen vid årsskiftet 2009/2010

61 Enligt Tord Strannefors, prognoschef Arbetsförmedlingen)

Organisatorisk analys

Sveriges mest öppna, nyfikna och ödmjuka parti

Vi har medvetet spämt bågen rejält när vi valt att sätta denna rubrik.

Socialdemokraterna befinner sig i en situation där öppenhet, nyfikenhet och ödmjukhet är förutsättningar för att komma ur det besvärliga läge vi befinner oss i.

Nu är det läge för omstart. Det är det dags att se och gå framåt.

Vi är övertygade om att politik, organisation, kommunikation och ledarskap måste vara intimt sammanflätade om ett parti eller en rörelse ska växa och uppfattas som relevant av omgivningen.

Under de senaste åren har Socialdemokraterna inte lyckats väva ihop dessa beståndsdelar. Vi har därför varit och uppfattats som spretiga i vår kommunikation och ytliga i vår politiska analys. I alltför stor utsträckning har vi också varit inåtblickande när vi format politiken.

Den senaste centrala valrörelsen är exempel på hur man, enligt vår uppfattning, inte ska arbeta. Politik, organisation, kommunikation och ledarskap var åtskilda. Olika kraftcentrum omöjliggjorde ett fullföljande av en beslutad värderingsbaserad valrörelse. Ansvarsfördelningen var otydlig, såväl på förtroendemannanivå som bland tjänstemän centralt i partiet. Valrörelsen blev medie- och händelsestyrd. Andra satte dagordningen. Detta var ett problem också under valrörelsen 2006.

Samtidigt genomfördes en historiskt stor dörrknackningsinsats, av detta kan vi lära oss att det inte räcker att knacka många dörrar om inte budskapet är tydligt. Det är också uppenbart när man studerar skillnaden mellan riksdagsval och kommunalval runtom i Sverige.

När vi går igenom vårt område, organisatorisk utveckling, har vi försökt täcka de områden som vi anser vara mest relevanta för att påbörja bygget av en modern socialdemokrati, uppdaterad för 2000-talet.

Genomgående handlar förändringsarbetet om att ändra vårt arbetssätt. Vi ska både uppfattas och vara nyfikna, öppna och hungriga. Kryddar vi detta med en stor portion ödmjukhet är vi övertygade om att Socialdemokraterna återigen kan bli en stark progressiv kraft. Idag är vi inte det. Vi har gjort vårt sämsta val någonsin. Vi har dåligt självförtroende och dålig intern tillit. Vi har inte initiativet i debatten och vi ägnar oss i alltför stor utsträckning åt inåtblickande navelskåderi och etiketteringar av partikamrater.

Alla som idag är aktiva i partiet har nu ett mycket stort ansvar för en nödvändig omstart. Vi måste gemensamt arbeta för att vända den negativa utvecklingen. Gruppen för organisatorisk analys är övertygade om att Socialdemokraterna kan fortsätta att vara det möjlighetsorienterade, jämlika och demokratiska parti som Sverige så innerligt behöver. Vår rapport ska ses som ett första steg på denna väg.

Gruppen för organisatorisk analys

Stockholm den 15 februari 2011

Johan Persson, ordförande

Anders Bergérus

Axel Björneke

Dany Kessel

Ewa Lengstedt

Ingemar Nilsson

Kristina Persdotter

Lilly Bäcklund

Magdalena Streijffert

Marie Linder

Nils Hultin

Stefan Pettersson

Tobias Baudin

Mia Lindström, sekreterare

Öppenhet och transparens

Socialdemokratiska partiet är i mångt och mycket en sluten värld. I en sådan omgivning växer det till slut fram en partikultur som inte främjar öppenhet och transparens. Ska vi återvinna förtroendet måste vår förändringsresa präglas av öppenhet och nyfikenhet gentemot både medlemmar och medborgare. När omvärlden ser att Socialdemokraterna är villiga och kapabla till förändring kommer det i sig att ge effekt i ökat förtroende. Alla beslut och processer om förändringar i politik och organisation ska därför kommuniceras på ett offensivt sätt gentemot allmänheten för att illustrera att Socialdemokraterna möter sin samtid med nya initiativ.

Öppenhet är inte längre något som kan användas när man tycker att det passar. Det är en självklarhet för medborgare idag. Bristande öppenhet innebär därmed att man misslyckas med att förhålla sig till grundkraven som medlemmarna och väljarna idag ställer.

Öppenhet är dels en fråga om organisation, dels en fråga om inställning. Idag vittnar många, tyvärr, om att socialdemokratin knappast möter omvärlden med öppenhet och intresse. Den attityden är förödande för ett parti som ska vara relevant för sin tid.

Medlemmens möjlighet till påverkan, som avhandlas under Medlemskapets värde, är i detta sammanhang centralt. En tillåtande och nyfiken partikultur där kompetens tas tillvara, ska vara ledord för organisationen.

Medlemskapets värde

Ett av skälen till att bli medlem i ett politiskt parti, i Socialdemokraterna, handlar om önskan om att vilja påverka och utveckla politiken. Givetvis finns det andra skäl till medlemskap; social samvaro, personlig utveckling, önskan om grupptillhörighet, viljan att uttrycka sympati och så vidare.

En viktig del av värdet i medlemskapet ligger i den exklusiva rätten att få vara med och besluta om Socialdemokraternas politik och organisation. Att ta tillvara lusten och rätten för medlemmar att påverka är en av partiets stora utmaningar och

uppgifter. Människors vilja att utöva inflytande på politikens utformning är också oerhört betydelsefullt för partiet. Med dagens teknik finns inga gränser för hur detta kan gå till. Att tillämpa medlemsomröstning i än högre utsträckning är ett av många sätt att öka organisationstilliten och stärka känslan av alla medlemmars lika värde. Gruppen vill därför understryka behovet av att i högre utsträckning låta medlemmar direkt avgöra val av personer och sakfrågor. Samtidigt får detta naturligtvis inte ersätta det demokratiska samtalets betydelse.

Enligt stadgarna är motionsrätten idag det enda sättet att direkt påverka politiken i partiet. Det handlar ofta om långa processer. Analysgruppen vill öppna upp för fler möjligheter och vägar att påverka politiken. En sådan kan vara via medlemsförslag där medlemmen regelbundet ska kunna lämna förslag till beslutande organ och där svar ska lämnas inom en månad (jämför med medborgarförslag).

Vi nås, tyvärr, av alltför många berättelser om hur kontakten med Socialdemokraterna inskränker sig till inbetalningsavier eller kallelser till nomineringsmöten. Vi har också mötts av historier där människor gett upp i sina försök att komma in i partiet. En del har ställt sig frågan om man på den enskilda orten vill ha fler medlemmar eller om partifolket är nöjda med att vara ett tryggt gäng som känner varandra sedan många år.

Detta är inte acceptabelt. Vi måste bygga upp ett medvetande om vårt värdskap och mottagande av nya medlemmar. Arbetet med att bidra till relationsbygge mellan medlemmar måste ha en minsta gemensam och hög standard oavsett var vi befinner oss i landet.

Människors liv och vardag präglas i dag av mängder med val. Vi utsätts ständigt för lockrop om betydelsen och fördelarna med olika alternativ. Politiken är inte undantagen. Partiet måste kunna tala om vad som är värdet av medlemskapet för den enskilde personen.

Vad finns det för arenor för nya, unga människor att komma in i och verka på? Partiorganisationen måste hitta metoder för att ta reda på vad den enskilde medlemmen vill. Är exempelvis miljöpolitik det som mest intresserar individen och

är avgörande för framtida medlemskap måste organisationen kunna erbjuda former för detta engagemang. Det får inte stupa på att den aktuella föreningen eller arbetarekommunen inte kan erbjuda plats. Nätverk över förenings-, arbetarekommun- och distriktsgränserna måste utvecklas. Resurser för kreativitet måste säkras; om idéer finns, måste de kunna förverkligas.

Den lokala föreningsverksamheten behöver utvecklas för att vara intressant för både nya och gamla medlemmar. En satsning på föreningsutveckling behövs i vårt parti.

Utbildning och studier är viktigt på samtliga nivåer inom partiet. Detta är kopplat till medlemskapets värde men också centralt för att skapa en långsiktig tillväxt i kompetens och som en del i partiets idé- och politikutveckling. Det bör skapas nationella system som underlättar detta arbete lokalt och regionalt. Exempelvis skulle man kunna filma seminarier och föreläsningar som arrangeras i olika delar av rörelsen och göra dessa tillgängliga för alla tillsammans med ett antal diskussionsfrågor.

Gruppen anser det viktigt att underlätta för alla människor att delta i det politiska arbetet. Småbarnsföräldrar är exempel på en grupp som upplever mötesformer begränsande för delaktighet. Barnpassning på kongresser, kurser et cetera är därför väl värt att pröva.

Förslag till åtgärder:

- Partiet bör i högre utsträckning genomföra medlemsomröstningar om sak och person.
- Upprätta en standard för hur nya medlemmar ska bemötas och till relationsbygge mellan medlemmar i föreningen
- Medlemmen ska regelbundet kunna lämna medlemsförslag till beslutande organ.
- Skapa möjligheter och former att organisera människor bortom de fysiska mötena.
- Satsa på att utveckla den lokala föreningsverksamheten så att den blir attraktiv för gamla och nya medlemmar.
- Utveckla nätverk som går utöver våra interna geografiska gränsdragningar.

- Avsätt mer resurser till studieverksamhet.
- Undersök medlemmarnas önskemål om studier utöver de traditionella.

Valberednings- och nomineringsarbete

Hur valberedningsarbetet ska gå till är väsentligt kopplat till kommande resonemang kring ledarskapsfrågan. Ett öppet valberedningsarbete där kriterier och policys beslutas av medlemmarna, är önskvärt. Slutna processer bidrar till spekulationer och onödigt ryktesspridning vilket inte gagnar utvecklingen av en transparent partikultur med ett modernt ledarskap.

Förslag till åtgärder:

- Öppna upp valberedningsprocessen. Kriterier och policys för valberedningsarbete behöver utvecklas. Dessa ska beslutas av medlemmarna och inte av valberedningen själv. Partimedlemmar som själva är föremål för ledande uppdrag bör givetvis inte vara en del av valberedningens arbete.
- Upprätta en kravlista på önskvärda kompetenser för ledare och förtroendevalda. Den ska ha både ett medlems- och ett medborgarperspektiv.
- Se över möjligheterna till maktindelning genom uppdragsspridning och undvik att en och samma person besitter många uppdrag. Upprätta reglerverk för uppförande, koder och språkbruk. Innehållet ska kommuniceras i en konstant pågående utbildningsprocess.
- Upphäv försörjningsplikten men ta ”arbetsgivaransvaret” när partiet i god tid före ett val för en diskussion med den enskilde förtroendevalda om behovet av en förändring.

Rekrytering och medlemsvärvning

För att vara ett starkt parti måste flödet av nya medlemmar och förtroendevalda säkras. SSU, fackföreningsrörelsen med flera genererar inte på samma sätt som tidigare de personer som krävs för att säkra kompetensförsörjningen till partiorganisationen och de offentliga organen. Samtidigt finns stora möjligheter att rekrytera medlemmar ur bland annat fackföreningsrörelsen. Inom LO-förbunden finns cirka 150 000 fackligt förtroendevalda, varav 70 % röstar på Socialdemokraterna.

Nya metoder och kanaler måste till för att säkra inflödet av medlemmar och talanger.

Men lika fullt gäller samma här som i punkterna ovan. Är inte politik, ledarskap och organisation attraktivt kommer inte nya personer att vilja söka sig till vårt parti och vi kommer inte att nå framgång i vår medlemsvärvning eller rekrytering av nya förtroendevalda.

Partiet bör göra en ordentlig genomlysning av metoderna för medlemsrekrytering. Vid sidan av den traditionella värvningen bör vi undersöka möjligheten att inrätta ett nationellt call-center som ägnar sig åt medlemsvärvning, fund-raising, lottförsäljning et cetera. Dessa nationella instanser måste matchas med väl fungerande regionala och lokala system för introduktion av nya medlemmar i partiet.

Analysgruppen anser det även angeläget att partiet ska kunna bereda plats för människor som inte är beredda att bli medlemmar, men som ändå sympatiserar med våra idéer och vår politik. Det är viktigt med arenor för möten med människor som inte är medlemmar; öppna möten, att vi gästar andra och så vidare. Om vi har bra verksamhet och relevanta forum för diskussion kommer medlemskapet av sig självt. En person är också välkommen oavsett om man vill vara passiv sympatisör eller aktiv utvecklare av politiken.

Politiken är inte undantagen den allt mer ökande fokuseringen på den enskilde personen. Den enskilde karaktären spelar en oerhört viktig roll i politiken. I den bästa av världar kan detta bidra till att förmänskliga politiken och att öka igenkänningseffekten hos människor.

Personer som har ett stort förtroendekapital och som är starkt förankrade i människors vardag, bör i större utsträckning aktivt rekryteras till politiken. Självklart innebär inte detta att grundläggande krav på medlemskap och delade värderingar åsidosätts.

Förslag till åtgärder:

- Partiet nationellt bör få ett huvudansvar för medlemsvärvning, den lokala partiorganisationen bör ha ett huvudansvar för medlemsmottagande/-vård.
- Lyft fram exempel och metoder som använts lokalt för att fånga personer utanför partipolitiken till politiska uppdrag. Låt dem bilda exempel på

otraditionellt arbete.

- Partiet ska utnyttja det faktum att vi har infört personvalsinslag i Sverige. Personvalsinslag ska inte motarbetas utan uppmuntras och stötts. Samtidigt är detta inte okomplicerat. Partiet måste därför både lokalt och centralt hitta former för detta.

- Ta bort begreppet supporter.

Modernt ledarskap

Kravet på företrädare för Socialdemokraterna är inte bara förmågan att leda ett parti.

Våra ledare bör också vara en samhällsförändrande kraft och ledare som förmår förstå och ta till sig de förändringar vi står inför. Vill vi vara ett samhällsbärande, stort parti är ledarskapet avgörande.

Speciellt i en tid av kris och omprövning är ledarskapet viktigt och kritiskt. De personer som utses till ledande uppdrag måste besjålas av att leda och driva det utvecklingsarbete och den omprövning som måste till inom vårt parti. Den nya partiledningen måste känna såväl förväntan som mandat att förändra politik och organisation.

Idag är kraven stora på dem som väljs till ledare i kommuner och landsting/regioner. Det krävs en stor kunskap för att hantera ekonomi, ledarskap och organisationsutveckling. Samtidigt ställer Socialdemokraterna stora förhoppningar till de lokala ledarna att vinna val. En modern partiorganisation måste säkra att resurser avsätts till kompetensutveckling och strategisk utveckling av våra ledare lokalt och regionalt. I det jobbet bör vi eftersträva samverkan med utbildningsaktörer för kvalitetssäkring och möjlighet till validering.

Kompetensutveckling bidrar också till att ge förtroendevalda bättre möjligheter att hitta alternativa vägar och arbete efter tiden i politiken.

En viktig del i ledarskapets vitalisering handlar om återväxt. Både i medlemskåren och bland våra förtroendevalda är medelåldern hög. Ett modernt ledarskap underlättar och möjliggör en nödvändig successiv generationsväxling. Att uppmana en person att gå vidare och lämna plats för någon annan upplevs av många som

besvärligt och känsloladdat. I organisationen måste det finnas ett stöd för dessa samtal.

Ett modernt ledarskap innebär också förmåga att skapa förutsättningar för att stärka medlemmars kapacitet och att lyfta och bekräfta den enskilde individen. Ledare behöver vara inkluderande. Inkluderande arbetssätt bör vara en del av ledarutbildningen. Att leva som vi lär måste vara ledstjärnan.

En ledare är dock inte en ledare utan ett lag. Förmågan att rekrytera människor med olika sorters kompetens är A och O för en framgångsrik organisation. Med en allt snävare bas av medlemmar och aktiva är det centralt att rekryteringar av förtroendevalda och anställda sker i vidare kretsar. Här blir det avgörande att ha goda kontakter med omvärlden för att kunna rekrytera kompetenser och vara en attraktiv arbetsgivare.

Förslag till åtgärder:

- Blivande kommunalråd/landstingsråd/riksdagsledamöter bör genomgå studier enligt beslutad kompetensutvecklingsplan. Använd befintliga kommunalråd/landstingsråd/riksdagsledamöter för kunskapsförmedling och erfarenhetsutbyte.
- Partistyrelsen bör ta fram en kravspecifikation på en grundutbildning för kommande ledare. Partidistriktet ska ansvara för att den genomförs på ett professionellt sätt.

Beslutsorgan/Organisation

Återigen, politik, ledarskap och organisation måste samspela. Om ambitionen att utveckla politiken ska bli framgångsrik krävs också att organisation och verksamhet speglar den förändringen – och vice versa. Socialdemokraternas framgång kommer att mätas såväl i hur politikens som organisationens faktiska förändring kommer att gestalta sig.

Valrörelsens organisation 2010 är exempel på en otydlig och bristfällig beslutsstruktur. Partistyrelsen fick exempelvis bara en muntlig redogörelse av valmanifestet på en telefonkonferens! Ansvarsfördelningen inom valledningen bör också betecknas

som bristfällig. Flera personer vittnar om olika och för många maktcentrum samt bristande samsyn mellan olika avdelningar/staber vilket ledde till oklara beslutsvägar. Man var helt enkelt inte överens om hur valarbetet skulle organiseras. Valrörelsen blev också nyhetsstyrd, trots att strategin var att så inte skulle bli fallet. Det lokala partiarbetet blev därför svårt. Många gånger fick valarbetarna ad hoc hantera och kommentera oförberedda frågor av nationell karaktär. Att fokusera enbart på lokala frågor blev en lösning för många.

Idag befinner vi oss mitt i sammanslagningen av kanslierna på riksdagsgruppen och partistyrelsen. En sammanslagning i sig kommer inte att lösa problemen med beslutsstrukturer men det ger en möjlighet att etablera effektiva och bra beslutsvägar samt ett synligt och tydligt ledarskap.

Trots att andelen medlemmar som figurerar som kongressombud och/eller innehar uppdrag i tyngre församlingar har ökat upplevs inte medlemsrepresentativiteten ha stärkts i samma omfattning. Det kan höra samman med att ledamöterna snarare hämtas utifrån geografisk tillhörighet och partiintern maktbas än utefter kriterier om lämplighet och kompetens.

Nu är det läge att noggrant se över representationen i partiets beslutande organ. För att inte trovärdigheten i beslutande organ ska urholkas, måste storleken på grupperna förändras. Gruppernas storlek är ofta av den karaktären att de inte kan vara fungerande beslutsorgan utan att behovet av mindre, mer informella grupper och strukturer byggs upp. Förtroendeuppdraget måste respekteras och man ska kunna vara säker på att besluten fattas på mötena.

Förslag till åtgärder:

- Storleken på partistyrelsen och verkställande utskottet måste storleksmässigt vara avpassade så att de kan fungera som effektiva beslutsorgan.
- En ordinarie kongress ska genomföras vartannat år. Formerna för kongressarbetet bör ses över och utvecklas.
- Förtroenderådet bör avskaffas. Behöver man mellan kongresserna fatta avgörande/större beslut, föreslås träffar mellan partistyrelsen och ordföranden i partidistriktet .

Politikens utformning och den stora öppenheten mot omvärlden

Socialdemokraterna och dess företrädare måste vara genuint nyfikna på sin omvärld. Idag bemöts omvärlden med alltför mycket av ointresse eller i värsta fall överlägsenhet. Ska vi lyckas bygga förtroende och bli ett stort parti igen, krävs en helt ny attityd till omvärlden där vi visar intresse för hur andra, till exempel forskare, företagare, idéburna organisationer, tankesmedjor, författare, fria debattörer med flera, förhåller sig till samhällsproblem och hur lösningar kan se ut såväl i Sverige som internationellt.

Om politik är att vilja måste vi kunna svara på vad vi vill. Bra idéer uppstår ibland spontant men oftast är de resultatet av många samtal, inhämtande av fakta, analyser, formuleringar och omformuleringar, människors energi och tid. Att medvetet avsätta resurser för att möjliggöra att människor i partiet kan ta sig tid att formulera nya idéer är en förutsättning för en välgrundad och genomtänkt politik som är i samklang med tiden. Då vinner vi också människors förtroende. Både den enskilde medlemmen och den förtroendevalda ska ges möjlighet att delta i utformningen av vår politik. Därtill kommer vikten av tankesmedjor, utredare/ekonomer inom fackföreningsrörelsen, bloggare och fria debattörer.

Det finns framgångsrika exempel på tankesmedjor som idémässiga plogbilar vilka banat väg för partipolitiska framryckningar. Avgörande för deras framgång har varit deras relativa politiska självständighet och möjlighet att pröva kontroversiella idéer gentemot medborgarna.

Idag finns arenor och ansevärda resurser samlade inom arbetarrörelsen. Frågan är om dessa används optimalt för politikutvecklingen? Människors engagemang och prestation är beroende av en tydlig agenda och ett öppet och nyfiskt klimat som bejakar initiativ. Uppgiften att få personer med idéer och förändringskraft som verkar utanför partipolitikens arena att vara med och påverka, är angelägen.

Den fackligpolitiska samverkan är viktigare än någonsin. Fackligpolitisk samverkan bygger på att det finns viktiga frågor som inte kan påverkas förhandlingsvägen, där behövs politiken som en förändrande kraft. Den fackligpolitiska samverkan tar sin utgångspunkt i att social rättvisa inte kan skapas enbart genom politik eller fackligt

arbete, utan att dessa delar måste samverka för att tillgodose löntagarnas intressen. Att kunna säkerställa en fortsatt fackligpolitisk samverkan kräver att det även i framtiden gynnar de gemensamma idéerna och parterna. Samtalet på arbetsplatsen och organiseringen av löntagarna är av yttersta vikt för ett fortsatt framgångsrikt arbete.

Socialdemokraterna och fackföreningsrörelsen måste stärka samarbetet och fördjupa diskussion om hur den fackligpolitiska samverkan ska utvecklas inför framtiden. För att stärka detta samarbete måste fler fackligt aktiva engagera sig partipolitiskt och fler socialdemokrater delta i det fackliga arbetet.

En annan viktig aspekt av det fackligpolitiska samarbetet är insikten att det är viktigt med fler aktörer inom arbetarrörelsen som deltar i diskussionen kring politikens utformning. Det har de senaste åren funnits en rädsla för att olika åsikter hos fackföreningsrörelsen och socialdemokraterna är något negativt. Tvärtom bidrar det till idéutvecklingen och skapar ett dynamiskt klimat där debatten förs inom arbetarrörelsen och hjälper oss att sätta dagordningen.

Förslag till åtgärder:

- Satsa på att utveckla föreningsverksamheten. Det är i den medlemsnära verksamheten som vi kan få nya medlemmar och framtida förtroendevalda, fånga upp de relevanta problemen, läsa av nya strömningar och utveckla politiken.
- Uppmuntra formandet av socialdemokratiska föreningar som har en sakpolitisk fråga/område som huvudsaklig organisationsgrund.
- Uppmuntra och underlätta genom resurser formandet av nationella nätverk av socialdemokrater som jobbar med en sakpolitisk fråga/område.
- För att fördjupa Socialdemokraternas intresse för olika sakfrågor vill vi arbeta med ständiga kommissioner inom ett eller två sakområden samtidigt. Dessa ska arbeta öppet, fördjupa sig i, fylla på vår kunskap och lägga grunden för politikutvecklingen på det enskilda området.
- Inrätta en funktion som utvecklar och förädlar politiska idéer till realpolitiska förslag på nationell nivå. Det ska vara en väl sammansatt grupp som ansvarar för politikutvecklingen på kort och lång sikt. Den ska ha koppling till såväl

forskning, tankesmedjor som det politiska skeendet i EU och det lokala utvecklingsarbetet i landets kommuner/landsting/regioner.

- Systematiskt organisera möten med omvärlden (näringsliv, forskning, ideell sektor et cetera). Detta kan ske i form av seminarier, utfrågningar, fasta grupper och så vidare.
- Systematiskt organisera mottagandet och den interna hanteringen av synpunkter utifrån.
- Fördjupa och förstärka samverkan med LO och dess fackförbund. Enda sättet att långsiktigt upprätthålla och utveckla fackligpolitisk samverkan är att denna samverkan i mycket högre utsträckning märks och syns på arbetsplatser och i människors vardag.
- Utveckla relationerna med TCO och Saco och dess förbund. Formalisera en modell för att nå ”nya” arbetsplatser.
- Utveckla nya och befintliga tankesmedjor, stiftelser och andra sammansättningar som främjar socialdemokratisk idé- och politikutveckling, som tillåts arbeta självständigt med högt i tak. Detta kräver en samordning och en kraftsamling av resurser inom arbetarrörelsen.

Kommunikation

I modernt förändringsarbete är kommunikation en avgörande faktor till framgång. Med en planerad strategisk kommunikation kan förnyelsearbetet stödjas. Dock kan aldrig kommunikation kompensera eller dölja brister i politik och organisation. Kommunikation är i grunden strategin som innefattar politik och organisation samt positioneringen av partiet i den omvärld vi verkar. Förändringsarbetet måste vara äkta och genomgripande för att kommunikationen ska bli framgångsrik.

Kommunikation i dagens medielandskap måste vara såväl planerad för att nå ut i många olika kanaler (papperstidning, lokalt/regionalt, nationellt, teve, radio, internet, event, personliga möten et cetera), men också kunna fungera i realtid och agera på händelser som uppstår oplanerat. Medborgarna är oerhört kräsna och medvetna mediekonsumenterna och politisk kommunikation är inget undantag. Om vi ska kunna vinna val i framtiden måste kommunikationen fungera i samma kontext som övrig kommunikation en medborgare möter. Likaså måste kommunikationen vara inkluderande, bjuda in till dialog. Företag eller organisationer som enbart basunerar

ut sitt budskap utan möjlighet till dialog har svårt nå ut med budskapet. Om väljarna är en del av kommunikationen är möjligheterna till framgång i val och medlemsrekrytering oändligt mycket större.

Kommunikation är politikens livsluft oavsett om mötet med väljaren sker vid datorn, med tidningen vid köksbordet, i mötet med en socialdemokrat eller framför teven.

Den samlade arbetarrörelsen måste utveckla nyttjandet av sin egen media. Varje liten del av arbetarrörelsen och närliggande organisationer har egna vecko- eller månadstidningar. Genom ett större samarbete och i vissa fall sammanslagning av interna tidningar skulle dessa resurser kunna användas till ett större externt och internt opinionsbildande.

Förslag till åtgärder:

- Ta fram en utbildningsplattform för modern inkluderande kommunikation.

Genomför seminarier om detta på exempelvis kongresser, årsmöten eller andra sammankomster.

- Lyft fram lärande exempel på lyckad politisk kommunikation både i Sverige och utomlands.
- Ge utrymme för politiskt visions – och kommunikationsarbete. Initiera projektet ”Socialdemokraterna 2030” som bör ta avstamp i vilket samhälle vi vill se och vilka politiska reformer som krävs för att nå dit.
- Ge plats åt de nya kanalerna. Bloggnätverket Netroots är av yttersta vikt för framtidens kommunikation. Socialdemokraterna har dessutom kommit långt i utvecklandet av nätnärvaron. Dessa satsningar måste ges mer tyngd och resurser i partiets planering och framtida arbetssätt.

Kongressbeslut om organisationsutredning

Kongressen 2009 fastslog i riktlinjerna att organisationen ska utredas med följande formulering:

”Partiet har i dag en teoretiskt sett likartad uppbyggnad i hela landet. I varje kommun finns en arbetarekommun, oavsett kommunens storlek och karaktär. Alla arbetarekommuner förutsätts ha ett fungerande nät av socialdemokratiska föreningar.

I verkligheten fungerar det inte alltid. Det visar till exempel det tydliga samband som finns mellan partiets organisatoriska styrka och dess framgång i val. Under kongressperioden kan riksdagen komma att ta ställning till Ansvarskommitténs och Grundlagsutredningens förslag, vilka kan komma att ändra förutsättningarna för partiets organisation påtagligt. Partiet ska aktivt verka för att förändra sin organisation till de nya förutsättningarna och öppet pröva nya organisatoriska lösningar. Även medlemsavgiftens roll ska analyseras. Därför ska organisationen utredas och särskild uppmärksamhet då ägnas storstadsområdena, där såväl partiets väljarstöd, som medlemsmässiga styrka har urholkats under de senaste åren.

Medlemmarnas direkta påverkansmöjligheter har ökat genom exempelvis rådslag och provval. Däremot har partiets beslutsorganisation, byggd på den representativa demokratins principer, inte förändrats. Antalet beslutsorgan, liksom deras storlek och sammansättning, bör övervägas under den kommande kongressperioden.”

Analysgruppens arbete bör utgöra en viktig del av den kommande organisationsutredningen.

Socialdemokraterna 105 60 Stockholm T: 08-700 26 00
socialdemokraterna.se

Fortsättning efter den 9 mars 2011.

Innehåll

237	Håkan Juholt föreslås till ny partiordförande och Carin Jämtin föreslås bli ny partisekreterare.
238	Kongressmaterial från socialdemokraterna.
	Ett Sverige för morgondagen
250	Kommentarer.
253	Inledning.
257	Vår plats i världen och världsproblem.
260	Politikens informationsprocesser.
262	Välfärd och välfärdsfördelning.
265	Arbete.
269	Material som rör vår plats i världen och världsproblem.
270	Socialdemokratins framtid är solidaritet, rättvisa, fred
272	Förenta Nationernas Millenniedeklaration.
274	FN:s Konvention om barnets rättigheter.
276	De mänskliga rättigheterna.
280	Rio-deklarationen om miljö och utveckling. Agenda 21. 1992.
282	Folkhälsomål.
284	Ambassader som är viktiga för Sverige får inte läggas ned
287	Förenta Nationerna, FN.
291	Europeiska Unionen. EU
293	Europaparlamentet
294	EU-kommissionen
308	Sveriges riksdag.

309	Sveriges Kommuner och Landsting.
310	Utrikesförvaltning i världsklass. Slutbetänkande av Utrikesförvaltningsutredningen SOU 2011:21
313	Utrikesförvaltningens intressenter
318	Myndigheter och aktörer inom handelspolitik, EU:s inre marknad och främjande
321	UD: Utrikespolitik och internationellt samarbete
323	Bistånd och utveckling
325	Webbplatskarta Regeringen och Regeringskansliet
327	Så styrs Sverige
330	SIDA.
339	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
367	Libyen.
369	Är den arabiska våren på upphällningen? Sju frågor och svar om konflikterna i mellanöstern.
370	EU står inför ett nytt utrikesfiasko
371	FN sade ja till flygförbud över Libyen
372	Rätt att stoppa diktatorn
373	Striderna i Libyen fortsätter
374	Sex frågor – vad är en flygförbudszon och vad innebär Khaddafis beslut?
375	Förberedelserna har pågått i fyra veckor
376	Regimens armé saknar slagkraft
377	Utvidgat krig blir resultatet
378	EU splittrat om Libyen
379	Svensk militär insats dröjer
379	Libyen attackeras från alla håll.
380	Detta kommer länderna att bidra med till operationen
381	Omfattande attacker är att vänta

382 Japan.
382 En bild av livet före tsunamin
384 Fem dagar av stigande dramatik
385 Stöd från andra drabbade viktig hjälp
387 Så olika klarar vi av extrema påfästningar. Olika typer av överlevare

389 **Framtidsplanering.**
389 Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
390 En planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för människornas verksamheter.
392 SW Klassifikationssystem för verksamheter.
394 Den fundamentala påverkanskedjan.
395 Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs.
396 En inledning om planering.
398 Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.
399 Svenska väljare okunniga.
400 Socialdemokraterna kan lätt planera världens framtid
401 Planeringen för Sverige borde socialdemokraterna klara.
Planeringen för världen kan vara svårare.
402 En förteckningen som hjälpmedel för socialdemokrater som ska utforma den nya politiken.
403 En förteckning över verksamhetsområden med problem som politiska partier bör ha åsikter om. För framtidsplanering.

407 **Från socialdemokraternas hemsida på Internet.**
408 Ny chef till ny avdelning
408 Rapporter och överenskommelser
410 Internationell politik
411 Internationellt fokus

411 Europeiska unionen
413 S i Europaparlamentet.
415 Europapolitik
416 Länkar
418 Länkar

423 **Kommentarer om hemsida och politik.**
426 2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
427 M:s ekonomiska politik gynnar höginkomsttagare
429 Skatteförslag.
430 S måste hitta en riktning för samhällsomvandlingen

433 Sveriges havsmiljöpolitik bryter mot EU:s miljölagar

Nyhetsbrev från socialdemokraterna 10 mars 2011:

“Håkan Juholt föreslår till ny partiordförande och Carin Jämtin föreslås bli ny partisekreterare.”

“Socialdemokraterna är en folkrörelse med fler än 100 000 medlemmar. Vi fick stöd av nästan en tredjedel av väljarkåren det senaste valet. Men vi har två val i rad misslyckats med att få stöd för en socialdemokratiskt ledd regering. Vi har alla därför ett ansvar att se till så att vårt parti nu får den nystart vi såväl behöver. Det gäller inte minst i valet av våra främsta ledare - partiordförande och partisekreterare.

Valberedningen har lagt ner ett omfattande arbete på att tillsammans med partidistrikt och arbetarekommuner formulera kraven på dem som ska ha de ledande posterna inom partiet. Med vårt förslag har vi lagt grunden till att Socialdemokraterna fortsätter att vara den ledande politiska kraften i landet och att vinna kommande val. Vi lägger ett förslag som kan samla hela partiet, stärka och utveckla partiorganisationen och bygga ett starkt lag för framtiden.

Valberedningen föreslår därför enhälligt att extrakongressen 25-27 mars 2011 väljer;

Håkan Juholt är riksdagsledamot sedan 1994 och ordförande i försvarsutskottet sedan 2010. Håkan Juholt sitter i Socialdemokraternas partistyreelse och är ordförande i Kalmar läns partidistrikt. Håkan Juholt är född 1962.

Carin Jämtin är oppositionsråd i Stockholm stad och vice ordförande i kommunstyrelsen. Carin Jämtin sitter i Socialdemokraternas parti-styreelse och är suppleant i verkställande utskottet. Carin var biståndsmäster mellan 2003 och 2006 och tillförordnad utrikesminister under våren 2006. Carin Jämtin är född 1964.

Berit Andnor Bylund Valberedningens ordförande “

Från Socialdemokraternas hemsida:

CV Håkan Juholt

Född 16 september 1962

Yrke: Journalist

Bor i Oskarshamn med två barn

Ordförande i Försvarsutskottet 2010-

Tillförordnad partisekreterare Socialdemokraterna 2009

Biträdande partisekreterare Socialdemokraterna 2004-2009

Ledamot i OSSE-delegationen 2006-

Ordförande i Kalmar läns socialdemokratiska partidistrikt 2005-

Ordförande i Försvarsberedningen 2000-2007

Rådgivare Försvarsdepartementet 1998-2000

Ledamot i Försvarsberedningen 1996-2000

Delegat i FN:s generalförsamling 1996

Ledamot i Sveriges riksdag 1994-

Ledamot i Försvarsutskottet 1994-

Ledamot i SSU:s förbundsstyrelse 1984-1990

CV Carin Jämtin

Född 3 augusti 1964 i Stockholm

Bor i Stockholm med make och två barn

Oppositionsborgarråd Stockholms stad 2006-

Vice ordförande i kommunstyrelsen i Stockholms stad 2006-

Riksdagsledamot 2006

Tillförordnad utrikesminister 2006

Biståndsmäster 2003-2006

Biståndschef vid Olof Palmes internationella centrum 1999-2003

Handläggare vid Olof Palmes internationella centrum 1996-1999

Ombudsman Socialdemokraterna 1995-1996

Förbundssekreterare i SSU 1994-1995

Förbundskassör i SSU 1990-1994

Studier vid Stockholms universitet 1987-1989

Kongressmaterial från socialdemokraterna.

Ett Sverige för morgondagen

INNEHÅLL SID

Vår omvärld.....	6
Vår politik.....	11
a. Full sysselsättning.....	11
b. Den socialdemokratiska modellen.....	17
c. En bättre värld är möjlig.....	21
Vårt parti.....	25

Socialdemokraterna samlas till kongress 25 – 27 mars 2011.

Extrakongressen ska markera en nystart för partiet och ge energi till utformningen av en attraktiv socialdemokratisk agenda med sikte på valvinst 2014. Den nystart som kongressen möjliggör sker mot bakgrund av valförlusten 2010. Kriskommissionen som genomförde en bred analys av partiets läge redovisade sin slutrapport den 15 februari inför partistyrelsen. Kongressen kommer att genomföra viktiga val och ge utrymme till en bred debatt. Debatten inriktar sig på tre områden: omvärldsanalys, partiorganisationen och politikens utveckling.

Partiprogrammet från 2001 ska revideras. Ett förslag till reviderat partiprogram ska läggas fram till nästa ordinarie kongress. För detta arbete ansvarar programkommissionen. På denna kongress genomförs en omvärlds- och idédebatt. Den diskussionen blir ett viktigt underlag för den kommande programrevideringen och överlämnas till programkommissionen som startar sitt arbete under våren 2011.

En organisationsutredning kommer att starta våren 2011. Den

organisatoriska diskussionen på denna kongress blir ett viktigt underlag som går in i organisationsutredningen.

Kongressen blir ett avstamp i det politiska utvecklingsarbetet.

Diskussionerna på kongressen blir mycket viktiga för det fortsatta arbetet med att forma framtidspolitiken. Genom att partiet nu samlas till kongress med en debatt om de politiska vägvalen riktas blicken mot de utmaningar vi står inför.

Detta dokument är partistyrelsens diskussionsunderlag till de politiska diskussionerna på kongressen. På samma sätt som debatten på kongressen är dokumentet indelat i tre delar: omvärld, politik och organisation. Dokumentet redovisar inom dessa områden ett antal utgångspunkter, resonemang och frågeställningar från partistyrelsen inför denna debatt. Men det är viktigt att betona att kongressen inte ska ta ställning till texterna och innehållet i dokumentet. Dokumentet utgör partistyrelsens diskussionsunderlag till partikongressens debatter. Diskussionen på kongressen blir en viktig startpunkt för utvecklingen av den socialdemokratiska politiken för framtiden.

Vår omvärld

Ur socialdemokraternas partiprogram

Varje människa ska vara fri att utvecklas som individ, råda över sitt eget liv och påverka det egna samhället. Frihet handlar både om frihet från yttre tvång och förtryck, hunger, okunnighet och fruktan för framtiden och om frihet till delaktighet och medbestämmande, till egen utveckling, trygg gemenskap och möjlighet att styra sitt liv och välja sin framtid.

Denna människors frihet förutsätter jämlikhet. Jämlikhet innebär att alla människor trots olika förutsättningar ges samma möjlighet att forma sitt eget liv och påverka sitt samhälle. Denna jämlikhet förutsätter rätten att välja och utvecklas olika, utan att olikheterna leder till underordning och klyftor i makt och inflytande över vardag och samhälle.

Våra utmaningar

Vi socialdemokrater vill arbeta för ett samhälle där alla människor kan utveckla sina talanger och förmågor. Där det finns utrymme för människor att förverkliga sina idéer och göra sina livsval. Ett samhälle som ger människor frihet att utveckla sina möjligheter kan bara byggas genom att vi samarbetar, hjälper varandra och respekterar andras rätt på samma sätt som vår egen.

Socialdemokratin har alltid varit en frihetsrörelse. Vi har kämpat för att undanröja hinder för människors utveckling. Friheten är både en individens och kollektivets rättighet. Med gemensamma lösningar har vi skapat frihet från många orättvisa villkor. Med stora satsningar på utbildning har vi skapat möjligheter för människor att själva välja hur de vill leva sina liv.

Socialdemokraterna ska vara en rörelse på toppen av tidens våg. Vår tid är kunskapssamhällets, med en förändrad tillverkningsindustri och en snabbt växande tjänstesektor. Fler får allt längre utbildning, fler är tjänstemän och färre har traditionella yrken. Vår grundläggande ideologi och våra värderingar ligger fast men på samma sätt som vi gjort under hela vår historia – med folkhemmet, det starka samhället, den generella välfärden – behöver vi nu utveckla våra idéer och vår politik för att återigen samla breda samhällsgrupper i det globaliserade och uppkopplade kunskapssamhället.

Vår kamp mot klyftor och för jämlikhet ska möta människors skilda drömmar och bejaka deras ambitioner, längtan och framgångar. Våra idéer ska ha en fast förankring i människors liv och vardag och samtidigt lyfta och bära långt framåt.

Vi vill understryka vår övertygelse om politikens möjligheter att förändra samhällsutvecklingen i rätt riktning. Samhällsutveckling är inte bara något som händer, utan något som kan påverkas och styras. Vi hävdar betydelsen av att fatta viktiga beslut gemensamt, demokratiskt, i en tid när marknadskrafterna får allt större spelrum. Framtiden rymmer positiva möjligheter – när vi tydligt väljer väg och driver på med kraft.

Den socialdemokratiska samhällsmodellen står stark. Strävan efter ekonomisk utveckling och ökad jämlikhet är för oss två sidor av samma mynt. I svensk politik finns ingen kraft som öppet vågar utmana en gemensamt finansierad välfärd för alla av hög kvalitet och sociala trygghetssystem. Det beror på att det finns ett massivt stöd för den socialdemokratiska modellen i samhället. Trots det ser vi att de gemensamma resurserna minskas och socialförsäkringarna och arbetslöshetsförsäkringen undergrävs.

Samhällen som håller ihop, med stor tillit människor emellan, har en bättre fungerande demokrati, bättre ekonomisk tillväxt och lägre brottslighet än samhällen med låg tillit. En omfattande och generell välfärd ökar tilliten i samhället. Därför bidrar en stark generell välfärd som ger en bra trygghet till en mer positiv utveckling av såväl ekonomin som samhället.

Med ökande utbildning växer människor, de får nya perspektiv och ser andra möjligheter. De kräver också en större makt över sina liv, de vill

styra över sin tillvaro och själva påverka. Utbildningsnivån ökar. Människor flyttar till de stora städerna. Människors vardag ser olika ut. Vi måste bli bättre på att finnas där och möta deras ambitioner.

Befolkningsförändringarna är en utmaning för hela Sverige. Stora utbildningsklyftor skapar stora inkomstklyftor – därför har kunskapens tillväxt och fördelning betydelse för hur resten av samhället kommer att se ut i framtiden. En viktig uppgift är att skapa fler chanser för alla människor att välja sitt liv och forma sin framtid i hela landet, såväl i stad som i glesbygd.

Globaliseringen är en stark kraft i samhällsutvecklingen. Den öppnar nya exportmarknader och sänker priserna på många konsumtionsvaror. Globaliseringen förskjuter makt och rikedomar mellan länder och inom länder. Samtidigt minskar de globala klyftorna. I länder som Kina, Indien och Brasilien lyfter sig hundratals miljoner människor ur fattigdom samtidigt som klyftorna i dessa länder växer.

Nya klyftor uppstår när maktbalansen i samhällena förskjuts. De nya klyftor vi ser växa fram – mellan människor med och utan jobb, mellan dem med fasta jobb och dem med otrygga anställningar, mellan invandrade och infödda svenskar och mellan dem med och utan högre utbildning – medför ständigt att vi behöver utveckla de politiska metoder vi hittills använt.

Globaliseringen innebär att de nya stora länder – Indien och Kina – som nu står för allt större delar av världshandeln bidrar med allt mer kvalificerad produktion. Hundratusentals nybakade ingenjörer står redo att dra sitt strå till stacken på världsmarknaden. Sveriges framskjutna plats i världsekonomin vilar på våra gemensamma investeringar i forskning och utveckling. Vår konkurrenskraft kan inte

tas för given, utan måste ständigt tryggas.

Ekonomin är globalt sammanflätad. En ekonomisk störning sprider sig blixtnsnabbt över världen. Våldiga marknadskrafter kan få oöverblickbara konsekvenser. Överbelånade hus och dåligt reglerade finansmarknader i USA leder till att tiotusentals människor förlorar sina jobb i industrin här i Sverige.

När klimatfrågorna växer ökar medvetenheten om att alla människor delar en gemensam miljö. Miljöansvar är en fråga som berör oss alla och som får avgörande betydelse för vårt sätt att se på samhället och politikens uppgifter. Det internationella samfundet har hittills inte lyckats att möta de utmaningar som klimatfrågan reser. Vi behöver ställa om klimatet på ett sätt som stimulerar ekonomisk och social utveckling och som fördelar bördorna rättvist.

Internet innebär en revolution i människors kommunikation. Ett slående exempel är de folkliga upproren i arabvärlden för vilka Facebook spelade en avgörande roll. Människor möts på nätet i ständigt nya former och nätet har blivit en allt viktigare del av många människors liv. Det har blivit enklare än någonsin tidigare att dela med sig av sina åsikter och erfarenheter. Yttrandefriheten vidgas. Men samtidigt ställs skarpa frågor om den personliga integriteten eller skydd mot ryktesspridning, mobbning eller brottslighet på nätet. Uppsplittrade medievänor minskar de gemensamma arenorna.

Kommersialismen växer, konsumtionen ökar och reklamen blir mer intensiv. Nya prylar kan fylla viktiga behov eller bara vara en kortvarig stimulans. När det blir allt viktigare att visa sin sociala tillhörighet genom ”rätt” konsumtion – att man kan upprätthålla sin förmåga att konsumera – ställs den som har låga inkomster också

utanför de sociala sammanhang som gynnar aktiva val, god information och ekonomisk styrka. Utvecklingen i media och på nätet går i samma riktning med ökat fokus på det som syns – på ytan. Inte minst många unga tjejer känner en hård press av den utseendefixering de möter.

Alla människor har lika värde men alla får inte likvärdiga chanser i vårt samhälle. Diskriminering på grund av sexuell läggning, kön, funktionshinder eller etnisk bakgrund stänger människors möjligheter. Inte minst i arbetslivet upplever många äldre människor att deras erfarenheter och kompetens inte värderas till fullo.

Våra uppgifter

- *Utveckla socialdemokratien* så att vår rörelse med sitt ursprung i industrisamhället även framgent bär samhällsutvecklingen i kunskapssamhället. Hur ska vi stärka politikens möjligheter att forma samhällsutvecklingen i en mer solidarisk riktning?

- *Utveckla vår politik för att samla breda samhällsgrupper* i en värld som kännetecknas av större pluralism och nya klyftor. Vi behöver långt bättre kombinera en aktiv politik för ökad jämlikhet med att vara det självklara alternativet för löntagarna. Vi är ett feministiskt parti och det förpliktigar. Jämställdhetsperspektivet måste genomsyra all vår politik. Hur samlar vi bäst brett stöd för en politik för jämlikhet och mot dagens nya klyftor?

- *Finna nya vägar att kombinera generella lösningar med en politik som möter människors ökade krav att själva ha det avgörande inflytandet.* Hur kan socialdemokratien kombinera de växande kraven på valfrihet med en stark generell välfärd som kommer alla till del?

Vår politik

Full sysselsättning

Ur riktlinjerna från Jobbkongressen 2009

Vi ska nå full sysselsättning. Arbete åt alla innebär frihet och möjligheter för individen och en starkare samhällsutveckling. Därför ska vi ta svensk ekonomi till en styrkeposition genom att sätta jobben först, genom att ta tillvara varje arbetad timme, och varje människas önskan och möjlighet att bidra till samhällsutvecklingen.

Våra utmaningar

Vårt mål är arbete åt alla. Kampen mot arbetslösheten är vår viktigaste uppgift.

Den akuta ekonomiska krisen i Sverige är förbi men för många människor lever konsekvenserna av krisen kvar. Än en gång har svenska folket burit Sverige igenom krisen. Återigen har vi påmint om vikten av sunda statsfinanser för att möta svåra tider. Starka och sunda statsfinanser är en nödvändig förutsättning för såväl tillväxt som välfärd. Överskotten, vårt gemensamma sparande som vi mödosamt byggde upp under de Socialdemokratiska regeringsåren, var den buffert som behövdes för att övervinna krisen.

Starka statsfinanser ger de resurser som behövs för att när konjunkturen viker genomföra kloka investeringar som bekämpar arbetslösheten och leder till nya jobb – klimatinvesteringar, investeringar i infrastruktur, utbildning och företagande.

Krisen har avlösts av en hög tillväxt men också hög arbetslöshet. Återhämtningen mäts i historiskt höga tillväxttal – och produktionen i

Sverige ligger återigen på samma nivå som före nedgången. Samtidigt har krisen tillåtit etsa sig fast i hög arbetslöshet. Långtidsarbetslösheten är rekordhög. En tredjedel av alla arbetslösa – mer än 100 000 människor – är långtidsarbetslösa. Ungdomsarbetslösheten är bland den högsta i Europa. Det saknas ungefär 100 000 jobb bara för att nå 2006 års sysselsättning och för att nå vårt mål om full sysselsättning behöver ambitionerna sättas mycket högre än så.

Full sysselsättning kräver en stark global konkurrenskraft. Sverige ska ha en ekonomisk politik som stimulerar jobb och omställning. EU behöver en ny sysselsättningspolitik som sätter jobben främst. Vi ska konkurrera med kompetens och inte med låga löner.

Nu behövs en ny politik för uthållig ekonomisk tillväxt och för att utveckla svensk konkurrenskraft. Nu behövs en aktiv näringspolitik med en ambitiös innovationspolitik. Nya branschprogram är en viktig del. Många små och medelstora företag behöver insatser för att komma ut på exportmarknaderna, investera mer i egen produktutveckling och stärka sin innovationsförmåga. Tjänstesektorns betydelse kommer att fortsätta att växa – och det finns en fortsatt stor potential för produktivitetstillväxt. En framåtsyftande näringspolitik ska främja samspelet mellan den konkurrenskraftiga industrin och tjänstesektorn i hela landet.

En utmaning är att formulera tillväxt- och utvecklingsstrategier för hela landet. Vi behöver återupprätta regionalpolitiken. De statliga insatserna ska vara inriktade på att regionerna ska få möjlighet att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar.

Klimatomställningen innebär möjligheter till nya jobb och ekonomisk utveckling. Genom att Sverige går före i omställningen kan våra

företag bli världsledande i att utveckla den teknik och de system som världen efterfrågar i kampen mot klimatförändringarna. Det gynnar landets export och gör att Sverige kan bli en förebild i världen. Mycket pekar på att vi de kommande åren kan uppleva arbetskraftsbrist parallellt med en hög arbetslöshet. Det är följden av otillräckliga investeringar i arbetsmarknadspolitik, utbildning, bostäder och infrastruktur.

I dag råder stor bostadsbrist på många håll i Sverige vilket är direkt tillväxthämmande. Bostadsbristen försvårar en ökning av sysselsättningen genom att människor inte har möjlighet att flytta dit jobben finns. Bristen inte minst på hyresrätter och småhus till överkomliga priser leder till stora svårigheter för ungdomar och många barnfamiljer att hitta lämpliga bostäder.

Många människor är helt beroende av att snabbt kunna ta sig till och från jobb och barnens fritidsaktiviteter för att livet ska fungera. Vi är som land beroende av en väl fungerande infrastruktur för att klara vår internationella konkurrenskraft. Bristerna i den svenska infrastrukturen är uppenbara genom snökaoset i järnvägstrafiken, inställda eller kraftigt försenade godstransporter och stora störningar i den viktiga persontrafiken. Det krävs betydande investeringar i utbyggd kollektivtrafik, vägar och järnvägar, för att klara människors behov av transporter som fungerar, gynna utvecklingen av regionala arbetsmarknader, underlätta näringslivets behov av transporter och samtidigt minska vår klimatpåverkan. Samhället måste ta det övergripande ansvaret för hela infrastrukturen.

Det behövs en mer rörlig och dynamisk arbetsmarknad. Många människor sitter i dag fast i långtidsarbetslöshet och meningslösa åtgärder som inte leder till jobb. Rörlighet förutsätter investeringar i

utbildning för tillväxt - ett väl utbyggt utbildningssystem. Sverige behöver ett nytt kunskapslyft. Det ska vara möjligt att genom ett livslångt lärande ställa om till ny kompetens eller bygga ut tidigare kunskaper genom hela yrkeslivet. Det behöver också skapas värdiga möjligheter till arbete efter förmåga för dem som inte kan få jobb på den reguljära arbetsmarknaden.

Det är nödvändigt att bygga ut vuxenutbildningen och arbetsmarknadsutbildningen. I dag slussas arbetslösa in i så kallade garantier: Jobb- och Utvecklingsgarantin och Jobbgarantin för unga. Där får endast en bråkdel ta del av insatser – utbildning, praktik och lärlingsplatser – som leder vidare till jobb. Därför har långtidsarbetslösheten vuxit. Passivitet råder aldrig bot på arbetslöshet – i stället riskerar allt fler att permanent hamna utanför arbetsmarknaden.

Nu krävs breda investeringar i utbildning och praktik som leder till jobb – en arbetsmarknadspolitik värd namnet. Det behövs rätt till kompetensutveckling som ger människor möjligheter att komma vidare i arbetslivet. Frånvaron av sådana möjligheter att komma vidare leder idag till arbetskraftsbrist. Då hotar ökad inflation. Då riskerar räntan att höjas – trots rådande massarbetslöshet.

Det är ett stort problem att så många ungdomar inte har en avslutad gymnasieutbildning. Mer än en fjärdedel av tjugooåringarna i Sverige fullföljer inte gymnasiet – och så har det sett ut i flera år. Det är en av de grundläggande orsakerna till den bestående höga ungdomsarbetslösheten i Sverige. Kvaliteten i gymnasieskolan måste öka så att många fler kan fullfölja sin utbildning.

Under de senaste åren har möjligheterna att fullfölja gymnasiet senare i livet försämrats kraftigt. Antalet platser inom vuxenutbildningen har

blivit betydligt färre. Alltför många människor får aldrig en andra chans. Därmed cementeras de ungas svårigheter att ta sig in i arbetslivet. Det är ett slöseri för både Sverige och den enskilde. De unga som börjar sin bana som arbetslösa bär med sig detta under många år framöver – i form av högre arbetslöshet, lägre inkomst och sämre hälsa. Vi vill därför ha en nollvision för ungdomsarbetslösheten. Alla ungdomar ska ha ett arbete eller en insats som leder till jobb.

Vår samhällsmodell bygger på att alla som kan ska arbeta. Det krävs för att kunna finansiera en hög ambition i välfärden, särskilt med tanke på den utmaning som den demografiska utvecklingen medför. De sociala trygghetsförsäkringarna ska säkra att den som inte kan arbeta på grund av sjukdom eller arbetslöshet har en inkomsttrygghet och får möjligheter att komma vidare till arbete. Samtidigt skapar välfärden många nya jobb och trygghetsförsäkringarna stärker samhällets omställningskraft.

Jobb är nyckeln till Sverige och samhällsgemenskapen. Den höga arbetslösheten bland dem av oss som är födda i ett annat land är förödande. Jobb är chansen att börja på nytt och möjligheten att få bidra. Det behövs därför en förändrad integrationspolitik som sätter nyanlända invandrades jobbetablering på arbetsmarknaden i centrum och som samlar resurser – så tidigt som möjligt – för snabbare jobbetablering.

Jobbet är för de allra flesta en väldigt positiv och viktig del av livet. Arbete ger frihet genom egen inkomst, gemenskap och utveckling. Jobbet kan göra oss friskare om det är utvecklande och erbjuder goda arbetsvillkor, men det kan också göra oss sjuka och till sist utslitna om stressen är stor eller arbetsmiljön dålig. Människor behöver godamöjligheter att påverka det egna arbetet. Det är hög tid att rikta

ljuset mot arbetsplatserna. Om vårt mål om det goda livet för alla ska kunna förverkligas, krävs att också målet om det goda arbetet blir verklighet.

Arbetsmiljöarbetet måste återigen sättas i fokus. Ett arbetsliv som inte sliter ut människor i förtid innebär att fler kommer att kunna arbeta längre upp i åldrarna. Utvecklingen inom servicesektorn mot bemanning över hela dygnet kräver utbyggnad av barnomsorgen också kvälls- och nattetid.

Tempot i arbetslivet ökar, och många av de nya jobb som skapas kräver allt mer utbildning och kompetens. Många människor med funktionsnedsättning eller med en tidigare sjukdomshistoria har helt ställts utanför arbetslivet. Vi behöver hitta ett system som ger varaktig sysselsättning också till dem som under lång tid varit arbetslösa och som har svårt att få jobb på den vanliga arbetsmarknaden. Det är ett slöseri att inte ta till vara kraften hos alla som kan jobba. Det gäller inte minst alla dem som hänvisas till anställningar som är otrygga eller på deltid. Varje arbetad timme behövs.

Vi har sett flera allvarliga exempel på lönedumpning. Kollektivavtalen undermineras genom politiska förändringar. Detta hotar den svenska modellen och våra möjligheter att konkurrera med kunskap i stället för låga löner. Det svenska regelverket behöver stärkas för att skydda kollektivavtalen samtidigt som EU:s regler behöver ändras.

Ett led i arbetet för full sysselsättning är en bättre utbyggd rehabilitering av människor med lång sjukskrivning. Men det behövs också insatser inom arbetslivet så att arbetsprocesser och arbetsuppgifter kan anpassas till personer med nedsatt arbetsförmåga.

Våra uppgifter

- *Sverige ska vidare till full sysselsättning.* Investera i utbildning, praktik och lärlingsplatser samt forskning och utveckling. Bygg ut infrastruktur och bostäder. Hur ska vi utforma politiken så att alla som kan jobba ska få möjlighet att jobba?

- *Arbete är grunden för välstånd och välfärd.*

Inkomstbortfallsprincipen är en grundbult i den socialdemokratiska välfärdsmodellen. Skatterna ska på bästa sätt främja mer arbete, omfördela inkomster, finansiera välfärden och bidra till en miljöomställning. Vilka är de viktigaste åtgärderna för att uppnå en socialdemokratisk arbetslinje som bygger på att var och en bidrar efter förmåga – och att de sociala försäkringarna täcker upp inkomstbortfallet till en rimlig nivå?

- *Skapa nya jobb och nya företag.* Vi ska ha en mer aktiv näringspolitik som tryggar vår konkurrenskraft och stödjer företagen att växa genom att vara framgångsrika, göra vinst och anställa fler. Småföretagen ska ha goda förutsättningar att växa sig större. Hur ska en vässad socialdemokratisk näringspolitik se ut?

Den socialdemokratiska modellen

Ur riktlinjerna från Jobbkongressen 2009

Vi sätter jobben först på agendan, för vi vet att klarar vi jobben så klarar vi också ekonomin och kvaliteten i vård, skola och omsorg. Därför är full sysselsättning ett övergripande mål även inom välfärdspolitik. Vår välfärd bygger på att alla som kan arbeta också gör det.

När välfärden och tryggheten omfattar alla, då vågar människor mer;

byta jobb, starta företag, flytta eller börja studera. Det skapar ett positivt förändringsklimat, vilket i sin tur gynnar den ekonomiska utvecklingen i en modern globaliserad ekonomi med ett högt omvandlingstryck

Våra utmaningar

Samhället förändras snabbt. Företag hävdar sig i den internationella konkurrensen genom allt mer avancerade produkter och tjänster. Kvalitetsambitionerna höjs i välfärden. För allt fler jobb ökar kraven på kompetens och utbildning. Denna utveckling rymmer spännande möjligheter både för enskilda människor och för hela samhället.

Därför har vårt parti tagit ledningen i att investera i utbildning så att dörren till kunskapssamhället öppnas för fler. Vi har byggt ut högskolan och vuxenutbildningen kraftigt. Det ska vara möjligt att utbilda sig för att få bättre möjligheter till jobb och för sin egen utveckling.

Samtidigt får brister i utbildningen större konsekvenser än förut. Svenska elevers kunskapsresultat har sjunkit stadigt sedan 1990-talet. Andelen elever som inte klarar grundskolan är på oacceptabelt hög nivå. Utvecklingen är särskilt dramatisk i socialt utsatta områden. När segregationen ökar i skolorna försämras skolresultaten överlag. Den stora grupp som inte fullföljer gymnasieskolan är mycket oftare arbetslösa eller försörjer sig på socialbidrag. Nya hinder reses för dem som inte har de bästa förutsättningarna.

Nu behövs investeringar som innebär en vändpunkt för den svenska skolan. Vi vill rikta blicken framåt och skapa en modern kunskapsskola med kvalitet och kreativitet i centrum. En skola som ger alla elever bästa möjliga förutsättningar för framtiden, oavsett

föräldrarnas bakgrund.

De som är äldre idag har jobbat och slitit för att det ska bli bättre för nästa generation. Nu är det deras tur. Man ska inte tvingas förlita sig på anhöriga för att få en god omsorg. När hälsan sviktar och man inte kan klara sig hemma på egen hand ska hemtjänsten, vården och omsorgen finnas där – för alla. Det är viktigt med goda möjligheter för äldre att kunna välja att flytta till ett tryggare boende. Den viktigaste åtgärden för att höja kvaliteten i äldreomsorgen är att satsa på personalen och deras kompetens.

Sjukvården måste alltid ge lika god vård till alla utifrån deras behov. Ingen ska behöva teckna en särskild försäkring för att få den vård de behöver. Alla ska behandlas på samma sätt utifrån hur sjuka de är och vad de behöver och inte efter hur mycket de har råd att betala eller vem de är. Så ser det inte alltid ut i dag.

En bättre sjukvård som ger god vård utan långa väntetider kräver mer resurser. Ett stort problem är överfulla akutmottagningar och bristen på vårdplatser. Tillgängligheten till sjukvård måste öka. En värdig demensvård kräver fler anställda.

När människors standard höjs på andra områden kommer även deras förväntningar på välfärden att öka. Världens bästa välfärd för alla. Så högt måste målet sättas. Den socialdemokratiska samhällsmodellen bygger på att utbildning, sjukvård och omsorg erbjuds till alla utifrån deras behov, håller mycket hög kvalitet och finansieras gemensamt. Vi socialdemokrater kan aldrig acceptera att privata ägare tar ut vinster genom att göra avkall på kvaliteten i välfärden, eller genom att välja bort medborgare med stora behov.

Kvinnor och män ska ha lika möjligheter att forma sina liv, att delta på samhällets alla områden och ha makt att bestämma. Det är vårt feministiska uppdrag. Men så ser det inte ut idag. Fortfarande står kvinnor för större delen av det obetalda hushållsarbetet, har lägre löner och mindre makt. Många kvinnor är otrygga i vardagen. Utvecklingen står och stampar.

Klyftorna ökar och segregationen växer. Allt fler barn växer upp i fattigdom med sämre möjligheter och fler begränsningar än sina kamrater. Socialbidragen ökar.

Kraftigt växande grupper omfattas inte längre av en väl fungerande försäkring vid sjukdom eller arbetslöshet. Utförsäkringar, höjda avgifter och sämre villkor har skapat stora grupper av försäkringslösa som har en mycket utsatt situation.

Ekonomiska skillnader mellan olika bostadsområden bygger nya murar mellan människor. Det behövs en aktiv politik för blandade bostadsområden. Bostäderna från miljonprogrammets dagar behöver rustas upp.

Det goda arbetet kräver fokus på arbetslivets frågor. Ny teknik gör arbetet friare för många men suddar samtidigt ut gränsen mellan arbetstid och fritid.

Stressade familjer har svårt att få tiden att räcka till. Andelen tillfälliga och otrygga anställningar ökar. Många jobbar deltid men vill jobba mer. Det höga tempot och de stora kraven i arbetslivet gör det svårare för alla att få plats. Många har små möjligheter att påverka sina arbetsuppgifter.

Våra uppgifter

- *Stärka den socialdemokratiska modellen.* Det krävs en sammanhållen politik för en gemensamt finansierad generell välfärd av hög kvalitet, väl fungerande trygghetsförsäkringar och arbetsmarknad i full sysselsättning. Vad behövs för att nå dit?

- *Forma en ekonomisk politik tydligare byggd på kunskap för konkurrenskraft.* Ett tydligt program för en likvärdig skola där alla barn får en lika bra start i livet. Öppna vägar till utbildning av hög kvalitet. Hur ser den framgångsrika strategin för ökad konkurrenskraft ut?

- *Utveckla en välfärdspolitik som ställer sig på medborgarnas sida –* som utgår från behov, och garanterar valfrihet och säkerställer högsta kvalitet. Vad ställer en sådan förändring för krav?

- *Trygga alla barns möjligheter till en bra uppväxt.* Barnfattigdomen kan aldrig accepteras och måste bekämpas. Föräldrarna behöver jobb och en trygg försörjning. Skarpa åtgärder som bryter bostadssegregationen måste vidtas. Vilka är de effektivaste insatserna för att bryta barnfattigdomen?

- *Motverka stressen och svårigheten att få livet att gå ihop.* En ny politik krävs för att skapa det goda arbetet. Ett arbetsliv för alla med verklig jämställdhet kräver nya initiativ. Hur kan vi förändra arbetslivet?

En bättre värld är möjlig

Ur riktlinjerna från Jobbkongressen 2009

Vi lever i en tid då ländernas utrikespolitik har blivit världens inrikespolitik. Vi är globala grannar och vi är intensivt beroende av varandra, oavsett var i världen vi lever. De vägval världen kommer att göra inför de gemensamma globala utmaningarna kommer starkt att påverka utvecklingen i vårt land, och vi måste bära vår del av ansvaret för att de vägvalen blir de rätta. Klimatkrisen har väckt världens insikt om att det krävs gemensamma politiska svar och lösningar.

Våra utmaningar

Globaliseringen utmärker vår tid. Alla världens länder växer ihop i ett allt mer sammanhållet ekonomiskt system. Varor, kapital och människor rör sig över nationsgränserna. Internet skapar nya globala gemenskaper.

Vi välkomnar globaliseringen. Utvecklingen drivs på när människor samarbetar över gränserna. Vi har alltid trott på frihandel. Genom den globala ekonomin och arbetsdelningen ökar det samlade ekonomiska välbefindandet. Globala problem kräver gemensamma globala lösningar.

Vilken väg globaliseringen tar är en politisk fråga. Om länderna tvingas konkurrera med försämrade löner och arbetsvillkor i en rasande spiral nedåt gynnas enbart ett fåtal. På samma sätt är det ett stort problem om fokus flyttar från produktiva investeringar till vinster genom kortsiktig finansiell spekulation. För att frukterna av globaliseringen i stället ska komma alla till del krävs ett aktivt politiskt och fackligt arbete som sträcker sig över nationsgränserna.

Varor och utsläpp rör sig över hela världen. Det vi äter, gör och handlar påverkar någon annans livsmiljö. Om hela världen hade den resursförbrukning som vi har i Sverige skulle det behövas över tre jordklot för att försörja jordens befolkning. Det krävs gemensamma insatser för att trygga en dynamisk och hållbar tillväxt.

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Världens klimat är på väg att förändras på ett så radikalt sätt att själva livet på jorden hotas. Vi behöver därför ställa om och göra av med mindre energi, använda nya miljövänliga och effektiva bränslen och tekniker och återvinna det vi förbrukar. Den gröna omställningen innebär möjligheter till ett offensivt samhällsbygge. Vi socialdemokrater vill bygga ett grönt folkhem med viktig teknikutveckling som gynnar landets export samtidigt som Sverige blir en förebild i världen.

Klimatförändringar riskerar att drabba de länder som redan är fattigast hårdast. En av de viktigaste uppgifterna de närmaste åren är att leva upp till kraven i FN:s så kallade millenniemål om att halvera fattigdomen till år 2015. Det kräver ökad frihandel, förbättrade biståndsinsatser och aktiva insatser mot klimat- och miljöförändringar. Att etablera verkningsfulla internationella regelverk hör till de största utmaningar världens politiker i dag måste hantera.

Kampen mot fattigdom går också hand i hand med kampen för demokrati och mänskliga rättigheter. Den utveckling vi sett i Nordafrika inspirerar. Unga människor har med risk för sina egna liv engagerat sig för att få vara med och påverka. De har demonstrerat, använt nya sociala medier och visat på kraften när människor sluter sig samman för en bättre framtid. Det vi nu ser i Nordafrika liknar den utveckling vi såg för tjugo år sedan i Östeuropa.

Det är en del av den demokratiseringsvåg som går över världen. Land efter land demokratiseras. Nu måste världssamfundet samla sig för att sprida demokrati och mänskliga rättigheter också till de länder och regioner där demokratin är svag. Sverige och andra demokratiska stater måste agera konsekvent och tydligt och ge starkt stöd till alla som slåss för demokratiska rättigheter.

Sverige är ett glest befolkat land vid norra polcirkeln. Det är ingen självklarhet att vi drar till oss investeringar och produktion. För att vi ska klara att behålla vårt välstånd också i framtiden krävs att vi förmår investera i forskning och utveckling så att våra företag fortsätter att ligga i framkant. Det kräver att vi kraftsamlar kring nationella utvecklingsprogram som stimulerar investeringar och samverkan kring de branscher och den kompetens som bygger Sverige starkt och att vi driver en ekonomisk politik som fortsatt stimulerar till omställning.

Sverige är ett litet land – men vi kan göra skillnad. Vi kan vara ett exempel för andra. Vi kan visa att det går att förena hög tillväxt och en konsekvent klimatpolitik. Vi kan visa att jämställdhet och hög sysselsättning bland kvinnor är en framgångsfaktor. Men då måste vi våga vara en tydlig röst för förändring.

EU är en del av vår politiska vardag. Samma ideologiska konflikter finns inom EU som i Sverige. EU:s övergripande mål ska vara full sysselsättning. EU ska vara en öppen gemensam marknad med starka rättigheter för löntagare och konsumenter. Samtidigt ska medlemsländernas olika välfärds- och arbetsmarknadsmodeller respekteras. Effektiva miljökrav ska ställas på alla varor. Den gränsöverskridande brottsligheten ska bekämpas gemensamt. Vår säkerhet ska byggas gemensamt med andra och vara grundad på vår militära alliansfrihet. EU ska vara en tydlig röst för demokrati och

mänskliga rättigheter i världen.

Våra uppgifter

- *Bygga Sverige starkt i tuff internationell konkurrens.* Hur kan vi bli bättre på att stimulera investeringar och samverkan kring det som stärker våra företags konkurrenskraft och skapar nya arbetstillfällen?
- *Driva på för starka internationella regelverk som främjar fackliga och sociala rättigheter och vår gemensamma miljö.* Hur skapar vi bäst ett offensivt globalt samarbete mellan progressiva partier och fackföreningar för att möta globaliseringen?
- *Driva på EU-politiken för full sysselsättning, sociala rättigheter och en hållbar miljö.* Då behöver vi vara med och bygga en kraftfull progressiv allians i EU. Hur gör vi för att sakpolitiken i EU ska kunna komma upp på den politiska dagordningen och för att politiken ska få en socialdemokratisk inriktning?
- *Vara en tydlig röst för demokrati och mänskliga rättigheter i världen.* Sverige ska driva en konsekvent politik mot fattigdom och förtryck. Hur ska en sådan modern och aktiv socialdemokratisk utrikespolitik se ut?
- *Skapa ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle där människors livskvalitet kan öka.* Vi socialdemokrater ska visa att det går att få god ekonomisk utveckling utan att vår gemensamma miljö försämrats. Vilka är de mest effektiva insatser mot klimatförändringarna?

Vårt parti

Ur Jobbkongressens beslut om att partiets organisation ska utredas

Partiet ska aktivt verka för att förändra sin organisation till de nya förutsättningarna och öppet pröva nya organisatoriska lösningar. Även medlemsavgiftens roll ska analyseras. Därför ska organisationen utredas och särskild uppmärksamhet då ägnas storstadsområdena, där såväl partiets väljarstöd, som medlemsmässiga styrka har urholkats under de senaste åren.

Medlemmarnas direkta påverkansmöjligheter har ökat genom exempelvis rådslag och provval. Däremot har partiets beslutsorganisation, byggd på den representativa demokratins principer, inte förändrats. Antalet beslutsorgan, liksom deras storlek och sammansättning, bör övervägas under den kommande kongressperioden.

Våra utmaningar

Socialdemokraterna behöver stärkas som organisation och återfå full kraft som det breda progressiva partiet i svensk politik med stark folkrörelseförankring. Det kräver ett utvecklingsarbete som leder till ett mer öppet, nyfiket och kreativt sätt att verka. Partiet och dess företrädare behöver förändra attityden mot omvärlden. Vi behöver hitta nya sätt att visa intresse och möta människor som kan bära de erfarenheter, perspektiv och idéer som vi behöver i vårt framtidsbygge.

Medlemmarna är partiet. Ett starkt parti måste hela tiden få nya medlemmar och förtroendevalda. Unga människor behöver finna arenor där de kan komma in och verka. Medlemmarna måste känna att de bygger relationer, lär sig nytt, kan kommunicera och påverka för att medlemskapet ska vara givande och ge mersmak. En viktig del i detta

är en utveckling av verksamheten i de lokala föreningarna. Med nya metoder blir det möjligt att ta reda på vad enskilda medlemmar vill.

I modern politik måste politikens innehåll, organisationen och kommunikationen vara tätt sammanflätade. Kommunikationen är en avgörande faktor i förnyelsen av partiet. Utvecklingen av Internet ger rika möjligheter till stärkt kommunikation både internt med medlemmarna och externt. Nu öppnas helt nya vägar till dialog, information och aktivt inflytande. Viktiga steg har tagits genom ökad direktkommunikation till alla medlemmar, en uppskattad hemsida och genom det aktiva bloggnätverket NetRoots.

Den facklig-politiska samverkan mellan socialdemokraterna och LO är en självklar del av socialdemokratins. Banden mellan den politiska och fackliga delen av arbetarrörelsen gör att löntagarnas perspektiv blir en naturlig del i politiken. I en stark samverkan finns utrymme för en vital diskussion i ett dynamiskt klimat där olika perspektiv möts och stimulerar arbetarrörelsens idéutveckling.

I takt med arbetslivets förändringar behöver kontakterna och nätverken mellan politiken och löntagarna vidgas och stärkas. Vårt parti vänder sig brett till löntagare från olika samhällsfält och behöver därför finna nya vägar att få in perspektiv även från tjänstemän och akademiker.

I valet 2010 genomfördes nya kampanjmetoder. En viktig framgång var den historiskt stora dörrknackningskampanjen som överträffade högt satta mål om antalet kontakter och samtal med väljare. Detta framgångsrika organisations- och kampanjarbete måste föras vidare i framtida valrörelser och mobiliseringskampanjer.

För att utveckla medlemskapet och ge ledare på olika nivåer goda

förutsättningar att klara sina uppdrag krävs goda möjligheter till utbildning och studier. Studier skapar långsiktig tillväxt i kompetens i organisationen. Ett utvecklat politiskt ledarskap krävs både för att motsvara medborgarnas och medlemmarnas krav.

Politikens innehåll måste hela tiden utvecklas och möta nya realiteter, utmaningar och frågeställningar. Det sker varje dag bland de förtroendevalda men det är viktigt att det också finns koncentrerade resurser för långsiktig politikutveckling och till möten med organisationer, debattörer och forskare som kan bidra med nya tankar.

Våra uppgifter

- *Göra medlemskapet mer attraktivt.* För att partiet ska kunna få mer inflytande behöver det växa med fler medlemmar – medlemsrekryteringen utvecklas. Det kräver utvecklad kommunikation, delaktighet och inflytande för medlemmarna. Särskild uppmärksamhet riktas mot att attrahera fler unga medlemmar. Hur kan vi bli Sveriges mest öppna, nyfikna och ödmjuka parti?
- *Koppla samman politikens innehåll, organisationen och kommunikationen.* Den facklig-politiska samverkan utvecklas i takt med arbetslivets förändring. Den långsiktiga politikutvecklingen med ökade kontaktytor utåt är central. Vilka är de viktigaste förändringarna vår organisation behöver gå igenom? Hur kan vi skapa bättre plattformar för möten mellan de fackligt aktiva och politiken?
- *Utveckla det politiska ledarskapet.* Studier och utbildning ger förutsättningar för tillväxt i kompetens. Vilka insatser kräver detta?

Kommentarer.

Socialdemokraterna förlorade valet 2010 och huvudmotståndarna var moderaterna. Moderaterna är det gamla högerpartiet, parti för välbärgade och sådana med höga inkomster. Deras politik går ut på att gynna de välbärgade, sänka skatterna för dem och försämra för dem med låga inkomster. För att genomföra den politiken har de talat om "arbetslinjen" och menar att arbete är det viktigaste av allt.

Socialdemokraternas kriskommission har nappat på moderaternas beskrivning om arbete och menar också att arbete är det viktigaste av allt.

Men människans historia visar att det viktigaste är mat och husrum, kunskaper/skola, sjukvård, och hjälp till barn och gamla, det vill säga det som kan gå in under "välfärd".

Socialdemokratiska partiet bildades 1889 och då var de första målen 8 timmars arbetsdag och demokrati. Och man ville ha 8 timmars arbetsdag inte för att man ville arbeta 8 timmar utan för att man ville ha ledigt från arbete 18 timmar. Det blev en lag om det och rösträttslagar för cirka 90 år sedan. Vid den tiden var det häst och vagn som gällde vid lokala transporter och tåg vid längre sträckor i den mån de fanns, men för de flesta svenskarna var det nästan omöjligt att tänka sig att man skulle kunna resa utomlands. Ännu på 1930-talet tycktes Kina ligga nära nog lika långt bort som månen.

Efter andra världskriget, i mitten på 1900-talet, var världen full av u-länder som började frigöra sig från imperialisternas ok. Nu är världens länder och folk mestadels i teorin fria och självständiga, men har i praktiken på många ställen inre svåra förhållanden. På senare år har man upptäckt att människorna håller på och fördärvar klimatet så att världens undergång närmar sig.

I Sverige har de flesta tillgång till TV och får dagligen rapporter om

det bedrövliga tillståndet i världen. Utvecklingen har blivit ett problem för alla.

Är välfärden och demokratin för dålig blir det revolutioner, våld och krig. Krig är dyra och minskar välfärden. USA har snart inte råd längre med krig. Tillståndet i USA, Ryssland, Egypten, Burma angår svenskarna. Likaså utfiskandet i världshaven, utrotning av växter och djur, skolor och sjukhus i u-länder, finansiella system o s v.

När socialdemokraternas kriskommission menar att det viktigaste är arbetslösheten i Sverige har de kommit snett och det är inte det svenskarna sätter främst. Socialdemokraterna bör visa att de är ett riktigt parti som kan styra Sverige och göra det i den värld som finns nu och som blir svårare och svårare att hantera.

I det föregående har kriskommissionens rapport behandlats.
På sid 147:

“Rapporten blir bättre om man stuvar om:

**Börja gärna med något om partiet:
Omstart för socialdemokratin.**

Tag sedan det överordnade och det grundläggande:

Vår plats i världen och världsproblem:

- Vår plats i världen. Socialdemokratin måste stärka sitt internationella arbete och kanalisera progressiva människors engagemang i ett brett folkrörelsearbete.
- Grön omställning. Klimatpolitiken är avgörande för framtiden och behöver utvecklas med ett mycket aktivt förhållningssätt.

Politikens informationsprocesser:

- **Utveckla demokratin.** Socialdemokratin behöver tydligare formulera ett program för hur demokratin kan stärkas.

Därefter politikens detaljer:

- **Välfärden** måste hålla hög kvalitet och ge människor trygghet. Skolan måste ge alla barn en lika bra start i livet.

- **Arbete åt alla** – för ekonomisk utveckling och goda villkor. Socialdemokraterna behöver skapa ett fördjupat och trovärdigt program för full sysselsättning.

I avsnitten Vår plats i världen, Utveckla demokratin och Välfärden bör anges brister som kräver nya arbetsinsatser, och de arbetsinsatserna bör behandlas i avsnittet om Arbete. De tre första avsnittet blir alltså undersökningar som ger underlag för behov av nya arbetsinsatser.”

Om texterna i kongressmaterialet kan man göra i princip samma kommentarer, d v s det kulle bli bättre om man ordnade sålunda:

Inledning av något slag.

Vår plats i världen och världsproblem:

- Vår plats i världen. Socialdemokratin måste stärka sitt internationella arbete och kanalisera progressiva människors engagemang i ett brett folkrörelsearbete.
- Grön omställning. Klimatpolitiken är avgörande för framtiden och behöver utvecklas med ett mycket aktivt förhållningssätt.

Politikens informationsprocesser:

- **Utveckla demokratin.** Socialdemokratin behöver tydligare formulera ett program för hur demokratin kan stärkas.

Därefter politikens detaljer:

- **Välfärden** måste hålla hög kvalitet och ge människor trygghet. Skolan måste ge alla barn en lika bra start i livet.

- **Arbete åt alla** – för ekonomisk utveckling och goda villkor.
Socialdemokraterna behöver skapa ett fördjupat och trovärdigt program för full sysselsättning.

I avsnitten Vår plats i världen, Utveckla demokratin och Välfärden bör anges brister som kräver nya arbetsinsatser, och de arbetsinsatserna bör behandlas i avsnittet om Arbete. De tre första avsnittet blir alltså undersökningar som ger underlag för behov av nya arbetsinsatser.

Krisrapporten innehåller fyra särskilda analyser som kan ses som underlag.

Omvärlds-och idéanalys. Analysen berör alla områdena i huvudrapporten. Kan tjäna som inledning.
Bör kompletteras med en samhällsbeskrivning.

Faktabaserad valanalys .Detta avsnitt torde kunna tjäna som underlag till Huvudrapportens avsnitt om demokrati.

Organisatorisk analys. Analysen gäller huvudsakligen frågor om demokrati.

Politisk analys. Avsnitten Utbildning och Ojämlighet och fattigdom kan tjäna som underlag till huvudrapportens avsnitt om Välfärd.

Politisk analys. Avsnitten Tillväxt och Jobb och arbetsmarknad kan tjäna som underlag till huvudrapportens avsnitt om arbete.

Det skulle kunna bli ungefär på följande sätt:

Inledning.

Från kongressmaterialet:

Vår omvärld

Ur socialdemokraternas partiprogram

Varje människa ska vara fri att utvecklas som individ, råda över sitt eget liv och påverka det egna samhället. Frihet handlar både om frihet från yttre tvång och förtryck, hunger, okunnighet och fruktan för framtiden och om frihet till delaktighet och medbestämmande, till egen utveckling, trygg gemenskap och möjlighet att styra sitt liv och välja sin framtid.

Denna människors frihet förutsätter jämlikhet. Jämlikhet innebär att alla människor trots olika förutsättningar ges samma möjlighet att forma sitt eget liv och påverka sitt samhälle. Denna jämlikhet förutsätter rätten att välja och utvecklas olika, utan att olikheterna leder till underordning och klyftor i makt och inflytande över vardag och samhälle.

Våra utmaningar

Vi socialdemokrater vill arbeta för ett samhälle där alla människor kan utveckla sina talanger och förmågor. Där det finns utrymme för människor att förverkliga sina idéer och göra sina livsval. Ett samhälle som ger människor frihet att utveckla sina möjligheter kan bara byggas genom att vi samarbetar, hjälper varandra och respekterar andras rätt på samma sätt som vår egen.

Socialdemokratin har alltid varit en frihetsrörelse. Vi har kämpat för att undanröja hinder för människors utveckling. Friheten är både en individens och kollektivets rättighet. Med gemensamma lösningar har vi skapat frihet från många orättvisa villkor. Med stora satsningar på utbildning har vi skapat möjligheter för människor att själva välja hur de vill leva sina liv.

Socialdemokraterna ska vara en rörelse på toppen av tidens våg. Vår tid är kunskapssamhällets, med en förändrad tillverkningsindustri och en snabbt växande tjänstesektor. Fler får allt längre utbildning, fler är tjänstemän och färre har traditionella yrken. Vår grundläggande ideologi och våra värderingar ligger fast men på samma sätt som vi gjort under hela vår historia – med folkhemmet, det starka samhället, den generella välfärden – behöver vi nu utveckla våra idéer och vår politik för att återigen samla breda samhällsgrupper i det globaliserade och uppkopplade kunskapssamhället.

Vår kamp mot klyftor och för jämlikhet ska möta människors skilda drömmar och bejaka deras ambitioner, längtan och framgångar. Våra idéer ska ha en fast förankring i människors liv och vardag och samtidigt lyfta och bära långt framåt.

Vi vill understryka vår övertygelse om politikens möjligheter att förändra samhällsutvecklingen i rätt riktning. Samhällsutveckling är inte bara något som händer, utan något som kan påverkas och styras.

Vi hävdar betydelsen av att fatta viktiga beslut gemensamt, demokratiskt, i en tid när marknadskrafterna får allt större spelrum. Framtiden rymmer positiva möjligheter – när vi tydligt väljer väg och driver på med kraft.

Den socialdemokratiska samhällsmodellen står stark. Strävan efter ekonomisk utveckling och ökad jämlikhet är för oss två sidor av samma mynt. I svensk politik finns ingen kraft som öppet vågar utmana en gemensamt finansierad välfärd för alla av hög kvalitet och sociala trygghetssystem. Det beror på att det finns ett massivt stöd för den socialdemokratiska modellen i samhället. Trots det ser vi att de gemensamma resurserna minskas och socialförsäkringarna och arbetslöshetsförsäkringen undergrävs.

Samhällen som håller ihop, med stor tillit människor emellan, har en bättre fungerande demokrati, bättre ekonomisk tillväxt och lägre brottslighet än samhällen med låg tillit. En omfattande och generell välfärd ökar tilliten i samhället. Därför bidrar en stark generell välfärd som ger en bra trygghet till en mer positiv utveckling av såväl ekonomin som samhället.

Med ökande utbildning växer människor, de får nya perspektiv och ser andra möjligheter. De kräver också en större makt över sina liv, de vill styra över sin tillvaro och själva påverka. Utbildningsnivån ökar. Människor flyttar till de stora städerna. Människors vardag ser olika ut. Vi måste bli bättre på att finnas där och möta deras ambitioner.

Befolkningsförändringarna är en utmaning för hela Sverige. Stora utbildningsklyftor skapar stora inkomstklyftor – därför har kunskapens tillväxt och fördelning betydelse för hur resten av samhället kommer att se ut i framtiden. En viktig uppgift är att skapa fler chanser för alla människor att välja sitt liv och forma sin framtid i hela landet, såväl i stad som i glesbygd.

Globaliseringen är en stark kraft i samhällsutvecklingen. Den öppnar nya exportmarknader och sänker priserna på många konsumtionsvaror.

Globaliseringen förskjuter makt och rikedomar mellan länder och inom länder. Samtidigt minskar de globala klyftorna. I länder som Kina, Indien och Brasilien lyfter sig hundratals miljoner människor ur fattigdom samtidigt som klyftorna i dessa länder växer.

Nya klyftor uppstår när maktbalansen i samhällena förskjuts. De nya klyftor vi ser växa fram – mellan människor med och utan jobb, mellan dem med fasta jobb och dem med otrygga anställningar, mellan invandrade och infödda svenskar och mellan dem med och utan högre utbildning – medför ständigt att vi behöver utveckla de politiska metoder vi hittills använt.

Globaliseringen innebär att de nya stora länder – Indien och Kina – som nu står för allt större delar av världshandeln bidrar med allt mer kvalificerad produktion. Hundratusentals nybakade ingenjörer står redo att dra sitt strå till stacken på världsmarknaden. Sveriges framskjutna plats i världsekonomin vilar på våra gemensamma investeringar i forskning och utveckling. Vår konkurrenskraft kan inte tas för given, utan måste ständigt tryggas.

Ekonomin är globalt sammanflätad. En ekonomisk störning sprider sig blixtnsabbt över världen. Våldiga marknadskrafter kan få oöverblickbara konsekvenser. Överbelånade hus och dåligt reglerade finansmarknader i USA leder till att tiotusentals människor förlorar sina jobb i industrin här i Sverige.

När klimatfrågorna växer ökar medvetenheten om att alla människor delar en gemensam miljö. Miljöansvar är en fråga som berör oss alla och som får avgörande betydelse för vårt sätt att se på samhället och politikens uppgifter. Det internationella samfundet har hittills inte lyckats att möta de utmaningar som klimatfrågan reser. Vi behöver

ställa om klimatet på ett sätt som stimulerar ekonomisk och social utveckling och som fördelar bördorna rättvist.

Internet innebär en revolution i människors kommunikation. Ett slående exempel är de folkliga upproren i arabvärlden för vilka Facebook spelade en avgörande roll. Människor möts på nätet i ständigt nya former och nätet har blivit en allt viktigare del av många människors liv. Det har blivit enklare än någonsin tidigare att dela med sig av sina åsikter och erfarenheter. Yttrandefriheten vidgas. Men samtidigt ställs skarpa frågor om den personliga integriteten eller skydd mot ryktesspridning, mobbning eller brottslighet på nätet. Uppsplitrade medievänor minskar de gemensamma arenorna.

Kommersialismen växer, konsumtionen ökar och reklamen blir mer intensiv. Nya prylar kan fylla viktiga behov eller bara vara en kortvarig stimulans. När det blir allt viktigare att visa sin sociala tillhörighet genom ”rätt” konsumtion – att man kan upprätthålla sin förmåga att konsumera – ställs den som har låga inkomster också utanför de sociala sammanhang som gynnar aktiva val, god information och ekonomisk styrka. Utvecklingen i media och på nätet går i samma riktning med ökat fokus på det som syns – på ytan. Inte minst många unga tjejer känner en hård press av den utseendefixering de möter.

Alla människor har lika värde men alla får inte likvärdiga chanser i vårt samhälle. Diskriminering på grund av sexuell läggning, kön, funktionshinder eller etnisk bakgrund stänger människors möjligheter. Inte minst i arbetslivet upplever många äldre människor att deras erfarenheter och kompetens inte värderas till fullo.

Våra uppgifter

- *Utveckla socialdemokratin* så att vår rörelse med sitt ursprung i industrisamhället även framgent bär samhällsutvecklingen i kunskapssamhället. Hur ska vi stärka politikens möjligheter att forma samhällsutvecklingen i en mer solidarisk riktning?

- *Utveckla vår politik för att samla breda samhällsgrupper* i en värld som kännetecknas av större pluralism och nya klyftor. Vi behöver långt bättre kombinera en aktiv politik för ökad jämlikhet med att vara det självklara alternativet för löntagarna. Vi är ett feministiskt parti och det förpliktar. Jämställdhetsperspektivet måste genomsyra all vår politik. Hur samlar vi bäst brett stöd för en politik för jämlikhet och mot dagens nya klyftor?

- *Finna nya vägar att kombinera generella lösningar med en politik som möter människors ökade krav att själva ha det avgörande inflytandet.* Hur kan socialdemokratin kombinera de växande kraven på valfrihet med en stark generell välfärd som kommer alla till del?

Motsvarande i kriskommissionens rapport:

Omstart för socialdemokratin.

Kommissionens avsnitt om omstart.

Rapporten Omvärlds- och idéanalys.

Bör innehålla en inledning som menar att partiet vill styra svensk rikspolitik och kommunalpolitik och även vara med och styra Europa och hela världen, med demokrati, att det viktiga är välfärd och bra välfärdsfördelning i Sverige och världen, och att arbete är nödvändigt för att hålla det hela igång

Inledningen bör kompletteras med en grundläggande samhällsbeskrivning:

“Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:

- * **Individens kroppsliga förhållanden**, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
- * **Individens psykiska förhållanden**, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
- * **Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.**
- * **Individens sociala miljö - sociala samhälle**, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.

Kollektiva viljor. (Politik).

Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).

Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).

Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.

Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.

Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?

Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter.

Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor: psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer.“

Vår plats i världen och världsproblem.

Från kongressmaterialet:

En bättre värld är möjlig.

Ur riktlinjerna från Jobbkongressen 2009

Vi lever i en tid då ländernas utrikespolitik har blivit världens inrikespolitik. Vi är globala grannar och vi är intensivt beroende av varandra, oavsett var i världen vi lever. De vägval världen kommer att göra inför de gemensamma globala utmaningarna kommer starkt att påverka utvecklingen i vårt land, och vi måste bära vår del av ansvaret för att de vägvalen blir de rätta. Klimatkrisen har väckt världens insikt om att det krävs gemensamma politiska svar och lösningar.

Våra utmaningar

Globaliseringen utmärker vår tid. Alla världens länder växer ihop i ett allt mer sammanhållet ekonomiskt system. Varor, kapital och människor rör sig över nationsgränserna. Internet skapar nya globala gemenskaper.

Vi välkomnar globaliseringen. Utvecklingen drivs på när människor samarbetar över gränserna. Vi har alltid trott på frihandel. Genom den globala ekonomin och arbetsdelningen ökar det samlade ekonomiska välbefindandet. Globala problem kräver gemensamma globala lösningar.

Vilken väg globaliseringen tar är en politisk fråga. Om länderna tvingas konkurrera med försämrade löner och arbetsvillkor i en rasande spiral nedåt gynnas enbart ett fåtal. På samma sätt är det ett

stort problem om fokus flyttar från produktiva investeringar till vinster genom kortsiktig finansiell spekulation. För att frukterna av globaliseringen i stället ska komma alla till del krävs ett aktivt politiskt och fackligt arbete som sträcker sig över nationsgränserna.

Varor och utsläpp rör sig över hela världen. Det vi äter, gör och handlar påverkar någon annans livsmiljö. Om hela världen hade den resursförbrukning som vi har i Sverige skulle det behövas över tre jordklot för att försörja jordens befolkning. Det krävs gemensamma insatser för att trygga en dynamisk och hållbar tillväxt.

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Världens klimat är på väg att förändras på ett så radikalt sätt att själva livet på jorden hotas. Vi behöver därför ställa om och göra av med mindre energi, använda nya miljövänliga och effektiva bränslen och tekniker och återvinna det vi förbrukar. Den gröna omställningen innebär möjligheter till ett offensivt samhällsbygge. Vi socialdemokrater vill bygga ett grönt folkhem med viktig teknikutveckling som gynnar landets export samtidigt som Sverige blir en förebild i världen.

Klimatförändringar riskerar att drabba de länder som redan är fattigast hårdast. En av de viktigaste uppgifterna de närmaste åren är att leva upp till kraven i FN:s så kallade millenniemål om att halvera fattigdomen till år 2015. Det kräver ökad frihandel, förbättrade biståndsinsatser och aktiva insatser mot klimat- och miljöförändringar. Att etablera verkkningsfulla internationella regelverk hör till de största utmaningar världens politiker i dag måste hantera.

Kampen mot fattigdom går också hand i hand med kampen för demokrati och mänskliga rättigheter. Den utveckling vi sett i Nordafrika inspirerar. Unga människor har med risk för sina egna liv

engagerat sig för att få vara med och påverka. De har demonstrerat, använt nya sociala medier och visat på kraften när människor sluter sig samman för en bättre framtid. Det vi nu ser i Nordafrika liknar den utveckling vi såg för tjugo år sedan i Östeuropa.

Det är en del av den demokratiseringsvåg som går över världen. Land efter land demokratiseras. Nu måste världssamfundet samla sig för att sprida demokrati och mänskliga rättigheter också till de länder och regioner där demokratin är svag. Sverige och andra demokratiska stater måste agera konsekvent och tydligt och ge starkt stöd till alla som slåss för demokratiska rättigheter.

Sverige är ett glest befolkat land vid norra polcirkeln. Det är ingen självklarhet att vi drar till oss investeringar och produktion. För att vi ska klara att behålla vårt välstånd också i framtiden krävs att vi förmår investera i forskning och utveckling så att våra företag fortsätter att ligga i framkant. Det kräver att vi kraftsamlar kring nationella utvecklingsprogram som stimulerar investeringar och samverkan kring de branscher och den kompetens som bygger Sverige starkt och att vi driver en ekonomisk politik som fortsatt stimulerar till omställning.

Sverige är ett litet land – men vi kan göra skillnad. Vi kan vara ett exempel för andra. Vi kan visa att det går att förena hög tillväxt och en konsekvent klimatpolitik. Vi kan visa att jämställdhet och hög sysselsättning bland kvinnor är en framgångsfaktor. Men då måste vi våga vara en tydlig röst för förändring.

EU är en del av vår politiska vardag. Samma ideologiska konflikter finns inom EU som i Sverige. EU:s övergripande mål ska vara full sysselsättning. EU ska vara en öppen gemensam marknad med starka rättigheter för löntagare och konsumenter. Samtidigt ska medlemsländernas olika välfärds- och arbetsmarknadsmodeller respekteras. Effektiva miljökrav ska ställas på alla varor. Den

gränsöverskridande brottsligheten ska bekämpas gemensamt. Vår säkerhet ska byggas gemensamt med andra och vara grundad på vår militära alliansfrihet. EU ska vara en tydlig röst för demokrati och mänskliga rättigheter i världen.

Våra uppgifter

- *Bygga Sverige starkt i tuff internationell konkurrens.* Hur kan vi bli bättre på att stimulera investeringar och samverkan kring det som stärker våra företags konkurrenskraft och skapar nya arbetstillfällen?
- *Driva på för starka internationella regelverk som främjar fackliga och sociala rättigheter och vår gemensamma miljö.* Hur skapar vi bäst ett offensivt globalt samarbete mellan progressiva partier och fackföreningar för att möta globaliseringen?
- *Driva på EU-politiken för full sysselsättning, sociala rättigheter och en hållbar miljö.* Då behöver vi vara med och bygga en kraftfull progressiv allians i EU. Hur gör vi för att sakpolitiken i EU ska kunna komma upp på den politiska dagordningen och för att politiken ska få en socialdemokratisk inriktning?
- *Vara en tydlig röst för demokrati och mänskliga rättigheter i världen.* Sverige ska driva en konsekvent politik mot fattigdom och förtryck. Hur ska en sådan modern och aktiv socialdemokratisk utrikespolitik se ut?
- *Skapa ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle där människors livskvalitet kan öka.* Vi socialdemokrater ska visa att det går att få god ekonomisk utveckling utan att vår gemensamma miljö försämras. Vilka är de mest effektiva insatser mot klimatförändringarna?

Motsvarande i kriskommissionens rapport:

Avsnittet Vår plats i världen.

Avsnittet Grön omställning.

Här bör beskrivas partiets syn på världen, hur vi är beroende och hur vi vill och kan påverka. EU, FN, hur världen styrs, mänskliga rättigheter, millenniemålen, krig och fred, världsfattigdom. Ekosystemen med utrotningshotade djur och växter. Hur förhålla sig till diktaturer, religioner, fördomar, dödsdomar, skjutvapen, klasskamper etc. Miljö-och klimatpolitik

Ange brister som kräver nya arbetsinsatser.

Politikens informationsprocesser.

Från kongressmaterialet:

Vårt parti

Ur Jobbkongressens beslut om att partiets organisation ska utredas

Partiet ska aktivt verka för att förändra sin organisation till de nya förutsättningarna och öppet pröva nya organisatoriska lösningar. Även medlemsavgiftens roll ska analyseras. Därför ska organisationen utredas och särskild uppmärksamhet då ägnas storstadsområdena, där såväl partiets väljarstöd, som medlemsmässiga styrka har urholkats under de senaste åren.

Medlemmarnas direkta påverkansmöjligheter har ökat genom exempelvis rådslag och provval. Däremot har partiets beslutsorganisation, byggd på den representativa demokratins principer, inte förändrats. Antalet beslutsorgan, liksom deras storlek och sammansättning, bör övervägas under den kommande kongressperioden.

Våra utmaningar

Socialdemokraterna behöver stärkas som organisation och återfå full kraft som det breda progressiva partiet i svensk politik med stark folkrörelseförankring. Det kräver ett utvecklingsarbete som leder till ett mer öppet, nyfiskt och kreativt sätt att verka. Partiet och dess företrädare behöver förändra attityden mot omvärlden. Vi behöver hitta nya sätt att visa intresse och möta människor som kan bära de erfarenheter, perspektiv och idéer som vi behöver i vårt framtidsbygge.

Medlemmarna är partiet. Ett starkt parti måste hela tiden få nya

medlemmar och förtroendevalda. Unga människor behöver finna arenor där de kan komma in och verka. Medlemmarna måste känna att de bygger relationer, lär sig nytt, kan kommunicera och påverka för att medlemskapet ska vara givande och ge mersmak. En viktig del i detta är en utveckling av verksamheten i de lokala föreningarna. Med nya metoder blir det möjligt att ta reda på vad enskilda medlemmar vill.

I modern politik måste politikens innehåll, organisationen och kommunikationen vara tätt sammanflätade. Kommunikationen är en avgörande faktor i förnyelsen av partiet. Utvecklingen av Internet ger rika möjligheter till stärkt kommunikation både internt med medlemmarna och externt. Nu öppnas helt nya vägar till dialog, information och aktivt inflytande. Viktiga steg har tagits genom ökad direktkommunikation till alla medlemmar, en uppskattad hemsida och genom det aktiva bloggnätverket NetRoots.

Den facklig-politiska samverkan mellan socialdemokraterna och LO är en självklar del av socialdemokratins. Banden mellan den politiska och fackliga delen av arbetarrörelsen gör att löntagarnas perspektiv blir en naturlig del i politiken. I en stark samverkan finns utrymme för en vital diskussion i ett dynamiskt klimat där olika perspektiv möts och stimulerar arbetarrörelsens idéutveckling.

I takt med arbetslivets förändringar behöver kontakterna och nätverken mellan politiken och löntagarna vidgas och stärkas. Vårt parti vänder sig brett till löntagare från olika samhällsfält och behöver därför finna nya vägar att få in perspektiv även från tjänstemän och akademiker.

I valet 2010 genomfördes nya kampanjmetoder. En viktig framgång var den historiskt stora dörrknackningskampanjen som överträffade högt satta mål om antalet kontakter och samtal med väljare. Detta

framgångsrika organisations- och kampanjarbete måste föras vidare i framtida valrörelser och mobiliseringskampanjer.

För att utveckla medlemskapet och ge ledare på olika nivåer goda förutsättningar att klara sina uppdrag krävs goda möjligheter till utbildning och studier. Studier skapar långsiktig tillväxt i kompetens i organisationen. Ett utvecklat politiskt ledarskap krävs både för att motsvara medborgarnas och medlemmarnas krav.

Politikens innehåll måste hela tiden utvecklas och möta nya realiteter, utmaningar och frågeställningar. Det sker varje dag bland de förtroendevalda men det är viktigt att det också finns koncentrerade resurser för långsiktig politikutveckling och till möten med organisationer, debattörer och forskare som kan bidra med nya tankar.

Våra uppgifter

- *Göra medlemskapet mer attraktivt.* För att partiet ska kunna få mer inflytande behöver det växa med fler medlemmar – medlemsrekryteringen utvecklas. Det kräver utvecklad kommunikation, delaktighet och inflytande för medlemmarna. Särskild uppmärksamhet riktas mot att attrahera fler unga medlemmar. Hur kan vi bli Sveriges mest öppna, nyfikna och ödmjuka parti?

- *Koppla samman politikens innehåll, organisationen och kommunikationen.* Den facklig-politiska samverkan utvecklas i takt med arbetslivets förändring. Den långsiktiga politikutvecklingen med ökade kontaktytor utåt är central. Vilka är de viktigaste förändringarna vår organisation behöver gå igenom? Hur kan vi skapa bättre plattformar för möten mellan de fackligt aktiva och politiken?

- *Utveckla det politiska ledarskapet.* Studier och utbildning ger förutsättningar för tillväxt i kompetens. Vilka insatser kräver detta?

Motsvarande i kriskommissionens rapport:

Utveckla demokratin.

Kommissionens avsnitt:

Utöka demokratins omkrets.

Sveriges mest öppna, nyfikna och ödmjuka parti.

Rapporten Faktabaserad valanalys.

Rapporten Organisatorisk analys.

Hänger nära ihop med vår plats i världen och hur vi bör förhålla oss till omvärlden. Här kan vara plats att behandla hur man ska hantera styrningar av riket, kommunerna, landstingen o d och styrningar av omvärlden. styrningar av välfärden etc. Informationsflödena. Radio, TV, Internet, tidningar etc.

Socialdemokraternas hemsida bör förbättras och göras till partiets universitet och centrum för information. Där ska vara ett allvarligt upplägg som hålls aktuellt och förnyas snabbt.

Viktigt här är att politiken bör planeras, dvs hur den var, är, kan bli och bör bli i olika framtider. För olika geografiska områden och för olika problem. Det bör finnas med på partiets hemsida, och det kräver utredningsarbete för partiet. Med en öppen planering ska alla kunna vara med och lämna synpunkter.

Viktigt är att partiet har kontakt med vetenskaplig forskning.

Ange brister som kräver nya arbetsinsatser.

Välfärd och välfärdsfördelning.

Från kongressmaterialet:

Den socialdemokratiska modellen

Ur riktlinjerna från Jobbkongressen 2009

Vi sätter jobben först på agendan, för vi vet att klarar vi jobben så klarar vi också ekonomin och kvaliteten i vård, skola och omsorg. Därför är full sysselsättning ett övergripande mål även inom välfärdspolitik. Vår välfärd bygger på att alla som kan arbeta också gör det.

När välfärden och tryggheten omfattar alla, då vågar människor mer; byta jobb, starta företag, flytta eller börja studera. Det skapar ett positivt förändringsklimat, vilket i sin tur gynnar den ekonomiska utvecklingen i en modern globaliserad ekonomi med ett högt omvandlingstryck

Våra utmaningar

Samhället förändras snabbt. Företag hävdar sig i den internationella konkurrensen genom allt mer avancerade produkter och tjänster. Kvalitetsambitionerna höjs i välfärden. För allt fler jobb ökar kraven på kompetens och utbildning. Denna utveckling rymmer spännande möjligheter både för enskilda människor och för hela samhället.

Därför har vårt parti tagit ledningen i att investera i utbildning så att dörren till kunskapssamhället öppnas för fler. Vi har byggt ut högskolan och vuxenutbildningen kraftigt. Det ska vara möjligt att

utbilda sig för att få bättre möjligheter till jobb och för sin egen utveckling.

Samtidigt får brister i utbildningen större konsekvenser än förut. Svenska elevers kunskapsresultat har sjunkit stadigt sedan 1990-talet. Andelen elever som inte klarar grundskolan är på oacceptabelt hög nivå. Utvecklingen är särskilt dramatisk i socialt utsatta områden. När segregationen ökar i skolorna försämras skolresultaten överlag. Den stora grupp som inte fullföljer gymnasieskolan är mycket oftare arbetslösa eller försörjer sig på socialbidrag. Nya hinder reses för dem som inte har de bästa förutsättningarna.

Nu behövs investeringar som innebär en vändpunkt för den svenska skolan. Vi vill rikta blicken framåt och skapa en modern kunskapsskola med kvalitet och kreativitet i centrum. En skola som ger alla elever bästa möjliga förutsättningar för framtiden, oavsett föräldrarnas bakgrund.

De som är äldre idag har jobbat och slitit för att det ska bli bättre för nästa generation. Nu är det deras tur. Man ska inte tvingas förlita sig på anhöriga för att få en god omsorg. När hälsan sviktar och man inte kan klara sig hemma på egen hand ska hemtjänsten, vården och omsorgen finnas där – för alla. Det är viktigt med goda möjligheter för äldre att kunna välja att flytta till ett tryggare boende. Den viktigaste åtgärden för att höja kvaliteten i äldreomsorgen är att satsa på personalen och deras kompetens.

Sjukvården måste alltid ge lika god vård till alla utifrån deras behov. Ingen ska behöva teckna en särskild försäkring för att få den vård de behöver. Alla ska behandlas på samma sätt utifrån hur sjuka de är och

vad de behöver och inte efter hur mycket de har råd att betala eller vem de är. Så ser det inte alltid ut i dag.

En bättre sjukvård som ger god vård utan långa väntetider kräver mer resurser. Ett stort problem är överfulla akutmottagningar och bristen på vårdplatser. Tillgängligheten till sjukvård måste öka. En värdig demensvård kräver fler anställda.

När människors standard höjs på andra områden kommer även deras förväntningar på välfärden att öka. Världens bästa välfärd för alla. Så högt måste målet sättas. Den socialdemokratiska samhällsmodellen bygger på att utbildning, sjukvård och omsorg erbjuds till alla utifrån deras behov, håller mycket hög kvalitet och finansieras gemensamt. Vi socialdemokrater kan aldrig acceptera att privata ägare tar ut vinster genom att göra avkall på kvaliteten i välfärden, eller genom att välja bort medborgare med stora behov.

Kvinnor och män ska ha lika möjligheter att forma sina liv, att delta på samhällets alla områden och ha makt att bestämma. Det är vårt feministiska uppdrag. Men så ser det inte ut idag. Fortfarande står kvinnor för större delen av det obetalda hushållsarbetet, har lägre löner och mindre makt. Många kvinnor är otrygga i vardagen. Utvecklingen står och stampar.

Klyftorna ökar och segregationen växer. Allt fler barn växer upp i fattigdom med sämre möjligheter och fler begränsningar än sina kamrater. Socialbidragen ökar.

Kraftigt växande grupper omfattas inte längre av en väl fungerande försäkring vid sjukdom eller arbetslöshet. Utförsäkringar, höjda

avgifter och sämre villkor har skapat stora grupper av försäkringslösa som har en mycket utsatt situation.

Ekonomiska skillnader mellan olika bostadsområden bygger nya murar mellan människor. Det behövs en aktiv politik för blandade bostadsområden. Bostäderna från miljonprogrammets dagar behöver rustas upp.

Det goda arbetet kräver fokus på arbetslivets frågor. Ny teknik gör arbetet friare för många men suddar samtidigt ut gränsen mellan arbetstid och fritid.

Stressade familjer har svårt att få tiden att räcka till. Andelen tillfälliga och otrygga anställningar ökar. Många jobbar deltid men vill jobba mer. Det höga tempot och de stora kraven i arbetslivet gör det svårare för alla att få plats. Många har små möjligheter att påverka sina arbetsuppgifter.

Våra uppgifter

- *Stärka den socialdemokratiska modellen.* Det krävs en sammanhållen politik för en gemensamt finansierad generell välfärd av hög kvalitet, väl fungerande trygghetsförsäkringar och arbetsmarknad i full sysselsättning. Vad behövs för att nå dit?

- *Forma en ekonomisk politik tydligare byggd på kunskap för konkurrenskraft.* Ett tydligt program för en likvärdig skola där alla barn får en lika bra start i livet. Öppna vägar till utbildning av hög kvalitet. Hur ser den framgångsrika strategin för ökad konkurrenskraft ut?

- *Utveckla en välfärdsolitik som ställer sig på medborgarnas sida* – som utgår från behov, och garanterar valfrihet och säkerställer högsta kvalitet. Vad ställer en sådan förändring för krav?

- *Trygga alla barns möjligheter till en bra uppväxt.* Barnfattigdomen kan aldrig accepteras och måste bekämpas. Föräldrarna behöver jobb och en trygg försörjning. Skarpa åtgärder som bryter bostadssegregationen måste vidtas. Vilka är de effektivaste insatserna för att bryta barnfattigdomen?

- *Motverka stressen och svårigheten att få livet att gå ihop.* En ny politik krävs för att skapa det goda arbetet. Ett arbetsliv för alla med verklig jämställdhet kräver nya initiativ. Hur kan vi förändra arbetslivet?

Motsvarande i kriskommissionens rapport:

Trygghet och kvalitet (Välfärd och välfärdsfördelning)

Kommissionens avsnitt:

En skola för lika möjligheter

Utvärdera förändringarna i offentlig sektor

Utveckla välfärden

Trygg sjuk- och arbetslöshetsförsäkring.

Rapporten Politisk analys. Avsnitten Utbildning och Ojämlighet och fattigdom.

Här bör behandlas frågor om kropp och psyke och fysiska och sociala miljöer. Hur bör det bli? Kompletteringar kan behövas om problem, t ex: mobbning bör i alla sammanhang reduceras, tobak, alkohol och droger bör reduceras, folkhälsomål. Barnbidrag och bostadsbidrag bör följa kostnadsutvecklingen. Daghem bör finnas även vid obekväma arbetstider. Konsumentverkets hushållsbudgetar. Här finns mycket att lägga till.

Observera människornas huvudroller:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

Dessa roller kräver särskilda resurser: kunskaper som behövs och i rollen A1 : pengar mm för att kunna leva och tillgång till gemensamma resurser. I A2 behövs tillgång till informationer.

Skattesystem : kommissionen behandlar skattesystem under avsnittet om arbete. Där kan behandlas speciella arbetsrelaterade skatteproblem, men skattesystemet är i första hand en fråga om välfärdsfördelning, bl a skatt efter förmåga/bärkraft, och bör behandlas under välfärd.

Välfärdsproblemen bör gå före problem med arbete.

Ange brister som kräver nya arbetsinsatser.

Arbete.

Från kongressmaterialet:

Vår politik

Full sysselsättning

Ur riktlinjerna från Jobbkongressen 2009

Vi ska nå full sysselsättning. Arbete åt alla innebär frihet och möjligheter för individen och en starkare samhällsutveckling. Därför ska vi ta svensk ekonomi till en styrkeposition genom att sätta jobben först, genom att ta tillvara varje arbetad timme, och varje människas önskan och möjlighet att bidra till samhällsutvecklingen.

Våra utmaningar

Vårt mål är arbete åt alla. Kampen mot arbetslösheten är vår viktigaste uppgift.

Den akuta ekonomiska krisen i Sverige är förbi men för många människor lever konsekvenserna av krisen kvar. Än en gång har svenska folket burit Sverige igenom krisen. Återigen har vi påmint om vikten av sunda statsfinanser för att möta svåra tider. Starka och sunda statsfinanser är en nödvändig förutsättning för såväl tillväxt som välfärd. Överskotten, vårt gemensamma sparande som vi mödosamt byggde upp under de Socialdemokratiska regeringsåren, var den buffert som behövdes för att övervinna krisen.

Starka statsfinanser ger de resurser som behövs för att när konjunkturen viker genomföra kloka investeringar som bekämpar

arbetslösheten och leder till nya jobb – klimatinvesteringar, investeringar i infrastruktur, utbildning och företagande.

Krisen har avlösts av en hög tillväxt men också hög arbetslöshet.

Återhämtningen mäts i historiskt höga tillväxttal – och produktionen i Sverige ligger återigen på samma nivå som före nedgången. Samtidigt har krisen tillåtit etsa sig fast i hög arbetslöshet. Långtidsarbetslösheten är rekordhög. En tredjedel av alla arbetslösa – mer än 100 000 människor – är långtidsarbetslösa. Ungdomsarbetslösheten är bland den högsta i Europa. Det saknas ungefär 100 000 jobb bara för att nå 2006 års sysselsättning och för att nå vårt mål om full sysselsättning behöver ambitionerna sättas mycket högre än så.

Full sysselsättning kräver en stark global konkurrenskraft. Sverige ska ha en ekonomisk politik som stimulerar jobb och omställning. EU behöver en ny sysselsättningspolitik som sätter jobben främst. Vi ska konkurrera med kompetens och inte med låga löner.

Nu behövs en ny politik för uthållig ekonomisk tillväxt och för att utveckla svensk konkurrenskraft. Nu behövs en aktiv näringspolitik med en ambitiös innovationspolitik. Nya branschprogram är en viktig del. Många små och medelstora företag behöver insatser för att komma ut på exportmarknaderna, investera mer i egen produktutveckling och stärka sin innovationsförmåga. Tjänstesektorns betydelse kommer att fortsätta att växa – och det finns en fortsatt stor potential för produktivitetstillväxt. En framåtsyftande näringspolitik ska främja samspelet mellan den konkurrenskraftiga industrin och tjänstesektorn i hela landet.

En utmaning är att formulera tillväxt- och utvecklingsstrategier för hela landet. Vi behöver återupprätta regionalpolitiken. De statliga

insatserna ska vara inriktade på att regionerna ska få möjlighet att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar.

Klimatomställningen innebär möjligheter till nya jobb och ekonomisk utveckling. Genom att Sverige går före i omställningen kan våra företag bli världsledande i att utveckla den teknik och de system som världen efterfrågar i kampen mot klimatförändringarna. Det gynnar landets export och gör att Sverige kan bli en förebild i världen. Mycket pekar på att vi de kommande åren kan uppleva arbetskraftsbrist parallellt med en hög arbetslöshet. Det är följden av otillräckliga investeringar i arbetsmarknadspolitik, utbildning, bostäder och infrastruktur.

I dag råder stor bostadsbrist på många håll i Sverige vilket är direkt tillväxthämmande. Bostadsbristen försvårar en ökning av sysselsättningen genom att människor inte har möjlighet att flytta dit jobben finns. Bristen inte minst på hyresrätter och småhus till överkomliga priser leder till stora svårigheter för ungdomar och många barnfamiljer att hitta lämpliga bostäder.

Många människor är helt beroende av att snabbt kunna ta sig till och från jobb och barnens fritidsaktiviteter för att livet ska fungera. Vi är som land beroende av en väl fungerande infrastruktur för att klara vår internationella konkurrenskraft. Bristerna i den svenska infrastrukturen är uppenbara genom snökaoset i järnvägstrafiken, inställda eller kraftigt försenade godstransporter och stora störningar i den viktiga persontrafiken. Det krävs betydande investeringar i utbyggd kollektivtrafik, vägar och järnvägar, för att klara människors behov av transporter som fungerar, gynna utvecklingen av regionala

arbetsmarknader, underlätta näringslivets behov av transporter och samtidigt minska vår klimatpåverkan. Samhället måste ta det övergripande ansvaret för hela infrastrukturen.

Det behövs en mer rörlig och dynamisk arbetsmarknad. Många människor sitter i dag fast i långtidsarbetslöshet och meningslösa åtgärder som inte leder till jobb. Rörlighet förutsätter investeringar i utbildning för tillväxt - ett väl utbyggt utbildningssystem. Sverige behöver ett nytt kunskapslyft. Det ska vara möjligt att genom ett livslångt lärande ställa om till ny kompetens eller bygga ut tidigare kunskaper genom hela yrkeslivet. Det behöver också skapas värdiga möjligheter till arbete efter förmåga för dem som inte kan få jobb på den reguljära arbetsmarknaden.

Det är nödvändigt att bygga ut vuxenutbildningen och arbetsmarknadsutbildningen. I dag slussas arbetslösa in i så kallade garantier: Jobb- och Utvecklingsgarantin och Jobbgarantin för unga. Där får endast en bråkdel ta del av insatser – utbildning, praktik och lärlingsplatser – som leder vidare till jobb. Därför har långtidsarbetslösheten vuxit. Passivitet råder aldrig bot på arbetslöshet – i stället riskerar allt fler att permanent hamna utanför arbetsmarknaden.

Nu krävs breda investeringar i utbildning och praktik som leder till jobb – en arbetsmarknadspolitik värd namnet. Det behövs rätt till kompetensutveckling som ger människor möjligheter att komma vidare i arbetslivet. Frånvaron av sådana möjligheter att komma vidare leder idag till arbetskraftsbrist. Då hotar ökad inflation. Då riskerar räntan att höjas – trots rådande massarbetslöshet.

Det är ett stort problem att så många ungdomar inte har en avslutad gymnasieutbildning. Mer än en fjärdedel av tjugoåringarna i Sverige

fullföljer inte gymnasiet – och så har det sett ut i flera år. Det är en av de grundläggande orsakerna till den bestående höga ungdomsarbetslösheten i Sverige. Kvaliteten i gymnasieskolan måste öka så att många fler kan fullfölja sin utbildning.

Under de senaste åren har möjligheterna att fullfölja gymnasiet senare i livet försämrats kraftigt. Antalet platser inom vuxenutbildningen har blivit betydligt färre. Alltför många människor får aldrig en andra chans. Därmed cementeras de ungas svårigheter att ta sig in i arbetslivet. Det är ett slöseri för både Sverige och den enskilde. De unga som börjar sin bana som arbetslösa bär med sig detta under många år framöver – i form av högre arbetslöshet, lägre inkomst och sämre hälsa. Vi vill därför ha en nollvision för ungdomsarbetslösheten. Alla ungdomar ska ha ett arbete eller en insats som leder till jobb.

Vår samhällsmodell bygger på att alla som kan ska arbeta. Det krävs för att kunna finansiera en hög ambition i välfärden, särskilt med tanke på den utmaning som den demografiska utvecklingen medför. De sociala trygghetsförsäkringarna ska säkra att den som inte kan arbeta på grund av sjukdom eller arbetslöshet har en inkomstrygghet och får möjligheter att komma vidare till arbete. Samtidigt skapar välfärden många nya jobb och trygghetsförsäkringarna stärker samhällets omställningskraft.

Jobb är nyckeln till Sverige och samhällsgemenskapen. Den höga arbetslösheten bland dem av oss som är födda i ett annat land är förödande. Jobb är chansen att börja på nytt och möjligheten att få bidra. Det behövs därför en förändrad integrationspolitik som sätter nyanlända invandras jobbetablering på arbetsmarknaden i centrum och som samlar resurser – så tidigt som möjligt – för snabbare jobbetablering.

Jobbet är för de allra flesta en väldigt positiv och viktig del av livet. Arbete ger frihet genom egen inkomst, gemenskap och utveckling. Jobbet kan göra oss friskare om det är utvecklande och erbjuder goda arbetsvillkor, men det kan också göra oss sjuka och till sist utslitna om stressen är stor eller arbetsmiljön dålig. Människor behöver godamöjligheter att påverka det egna arbetet. Det är hög tid att rikta ljuset mot arbetsplatserna. Om vårt mål om det goda livet för alla ska kunna förverkligas, krävs att också målet om det goda arbetet blir verklighet.

Arbetsmiljöarbetet måste återigen sättas i fokus. Ett arbetsliv som inte sliter ut människor i förtid innebär att fler kommer att kunna arbeta längre upp i åldrarna. Utvecklingen inom servicesektorn mot bemanning över hela dygnet kräver utbyggnad av barnomsorgen också kvälls- och nattetid.

Tempot i arbetslivet ökar, och många av de nya jobb som skapas kräver allt mer utbildning och kompetens. Många människor med funktionsnedsättning eller med en tidigare sjukdomshistoria har helt ställts utanför arbetslivet. Vi behöver hitta ett system som ger varaktig sysselsättning också till dem som under lång tid varit arbetslösa och som har svårt att få jobb på den vanliga arbetsmarknaden. Det är ett slöseri att inte ta till vara kraften hos alla som kan jobba. Det gäller inte minst alla dem som hänvisas till anställningar som är otrygga eller på deltid. Varje arbetad timme behövs.

Vi har sett flera allvarliga exempel på lönedumpning. Kollektivavtalen undermineras genom politiska förändringar. Detta hotar den svenska modellen och våra möjligheter att konkurrera med kunskap i stället för

låga löner. Det svenska regelverket behöver stärkas för att skydda kollektivavtalen samtidigt som EU:s regler behöver ändras.

Ett led i arbetet för full sysselsättning är en bättre utbyggd rehabilitering av människor med lång sjukskrivning. Men det behövs också insatser inom arbetslivet så att arbetsprocesser och arbetsuppgifter kan anpassas till personer med nedsatt arbetsförmåga.

Våra uppgifter

- *Sverige ska vidare till full sysselsättning.* Investera i utbildning, praktik och lärlingsplatser samt forskning och utveckling. Bygg ut infrastruktur och bostäder. Hur ska vi utforma politiken så att alla som kan jobba ska få möjlighet att jobba?

- *Arbete är grunden för välstånd och välfärd.*

Inkomstbortfallsprincipen är en grundbult i den socialdemokratiska välfärdsmodellen. Skatterna ska på bästa sätt främja mer arbete, omfördela inkomster, finansiera välfärden och bidra till en miljöomställning. Vilka är de viktigaste åtgärderna för att uppnå en socialdemokratisk arbetslinje som bygger på att var och en bidrar efter förmåga – och att de sociala försäkringarna täcker upp inkomstbortfallet till en rimlig nivå?

- *Skapa nya jobb och nya företag.* Vi ska ha en mer aktiv näringspolitik som tryggar vår konkurrenskraft och stödjer företagen att växa genom att vara framgångsrika, göra vinst och anställa fler. Småföretagen ska ha goda förutsättningar att växa sig större. Hur ska en vässad socialdemokratisk näringspolitik se ut?

Motsvarande i kriskommissionens rapport:

Arbete åt alla – för ekonomisk utveckling och goda villkor.

Kommissionens avsnitt (som kan behöva justeras och kompletteras):

Stärkt konkurrenskraft.

Rörlighet och flexibilitet.

En bostadsmarknad för ökad rörlighet.

Det goda arbetet.

En skattereform för full sysselsättning

Rapporten Politisk analys. Avsnitten Tillväxt och Jobb och arbetsmarknad.

Observera:

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

För dessa roller behövs utbildningar, informationer och hjälpmedel.

Här bör ingå problem som gäller företagare.

Välfärdsproblemen bör gå före problem med arbete.

Brister som kräver nya arbetsinsatser och finns i avsnitten om vår plats i värden, demokratin och välfärden bör behandlas i avsnittet om arbete när bristerna först är klargjorda.

Material som rör vår plats i världen och
världsproblem.

DN 5 mars 2011:

”Socialdemokratins framtid är solidaritet, rättvisa, fred”

“Pierre Schori: Att välja en ny S-ledning som inte ledsagas av Olof Palmes ideer om internationell frihet och rättvisa skulle på allvar hota socialdemokratins framtid.”

“Jag är inte orolig för hur den kommande ledningen och nya medarbetare på partihögkvarteret och i riksdagen kommer att hantera inrikespolitiska spörsmål. Här finns en klar skiljelinje mot borgerligheten. Men var finns det hos Olof Palme så tydliga engagemanget för internationell frihet och rättvisa samt insikten om att det kommunala intimt hänger samman med det globala? Det är inte så att, som till och med vissa socialdemokrater säger, att Palmes idéer ”inte funkar längre”. I själva verket är många av de ödesfrågor som vi brottas med i dag något som sysselsatte Palme dagligen också för 25 år sedan, skriver Pierre Schori.”

“ ”Skulle Olof Palme ha kunnat vara norrman”, undrade Thorvald Stoltenberg när han hyllade sin vän sedan studentåren på seminariet om Olof Palmes gärning på ABF i Stockholm förra helgen.

Den före försvars- och utrikesministern i Norge svarade själv med glimten i ögat: ”Nej, Olof skulle nog inte ha kunnat vara norrman, han var briljant, och det kan man inte vara i Norge. Men vi var alltid lika glada när han kom på besök och charmade oss, men också när han åkte hem igen.”

Göran Greider betonade i sitt inlägg Palmes omdanande roll för svensk socialdemokrati och samhällsutveckling men ansåg samtidigt att Palme inte skulle känna igen sig i dagens politiska kontext.

Fränast var Greider mot partiledningens uppslutning kring Afghanistankriget. ”Det är inte fråga om vi ska gå med i Nato utan snarare hur vi ska gå ur Nato”, påpekade han illmarigt. Här har Greider en avgörande poäng för en ny, trovärdig S-politik.

Det är för mig obegripligt och huvudlöst att dagens socialdemokrati, från Göran Persson till Urban Ahlin, frivilligt har valt att sända våra soldater till krig under Nato-flagg och amerikanskt befäl i stället för till fredsbevarande insatser under FN:s blåa fana. I dag finns inte en enda svensk soldat under FN-flagg. Samtidigt satsar regering och riksdagsmajoritet miljarder av Sveriges knappa resurser på en insats som i det större sammanhanget är av minimal betydelse i stället för att göra det Sverige är bäst på: civila biståndsprogram som Svenska Afghanistankommittén och andra humanitära hjälporganisationer genomför utan att förlita sig på militärt skydd.

I processen har den nuvarande S-ledningen abdikerat i utrikespolitikens viktigaste fråga och därmed gett tolkningsföreträde åt Carl Bildt. Ska man lita på den av Wikileaks avslöjade officiella rapporten från USA:s Stockholmsambassad till Washington har man dessutom begärt amerikansk hjälp för att betvinga den folkliga kritiken mot Sveriges medverkan i kriget.

Ett annat orosmoln är den marginalisering som skett av utrikes- och säkerhetspolitik inom socialdemokratins av i dag.

Jag är inte orolig för hur den kommande partiledningen (gärna två i topp som Byggnads föreslagit) och de nya medarbetarna på Sveavägen och i riksdagen kommer att hantera inrikespolitiska spörsmål. Här finns en klar skiljelinje mellan borgerlighetens ideologiskt privatiserande linje med dess växande socioekonomiska klyftor och den fackliga och politiska tjänstemanna- och arbetarrörelsens uppslutning kring en skattebaserad, rättfärdig samhällsmodell, som kommer att vinna ökat folkligt stöd.

Men var finns det hos Olof Palme så tydliga engagemanget för internationell frihet och rättvisa samt insikten om att det kommunala hänger intimt samman med det globala?

Redan 1980 påtalade Olof Palme det nödvändiga kommunalglobala sambandet: *"Vad vore ett parti utan vilja till solidaritet och samarbete emellan människor och nationer? Föga mer än en provinsiell rörelse utan idéer och visioner, förutbestämd att sluta på egoismens och chauvinismens sida. Det skulle klinga falskt om vi arbetar för utjämning i och jämlikhet i det egna landet men struntade i världens svältande miljoner. Det måste finnas ett obönhörligt samband mellan vad vi verkar för i det egna landet och vad vi står för internationellt."* Det är inte så som till och med vissa socialdemokrater hävdar, att Palmes idéer "inte funkar längre" eller som borgerliga ledarsidor skriver att "Palmes tid är förbi." I själva verket är det så att många av de ödesfrågor som vi brottas med i dag, fanns i högsta grad också för 25 år sedan och sysselsatte Palme dagligen.

- Precis som under diktaturerna i 1970-talets Latinamerika ställer dagens folkliga revolter i Nordafrika samma krav på oss i Europa om solidaritet och en human flyktingpolitik. Människor under diktatur efterfrågar inte stabilitet.
- I Mellanöstern fortsätter ännu samma ockupation och utbyggnad av illegala bosättningar på palestinsk mark som fördömdes av Olof Palme som ett hot också mot Israels rätt till existens och säkra gränser.
- De dominerande kärnvapenstaterna som Palme med rätta anklagade för att hålla mänskligheten som dödens gisslan har nu äntligen börjat tillämpa Palme-kommissionens principer om gemensam säkerhet och reducerar, om än alltför försiktigt, sina kärnvapenarsenaler.
- Fattigdomsbekämpning står alltså på den globala dagordningen, liksom klimatförändring.

- I Afghanistan lever fortsatt människorna i krig och misär, och Palmes ord om den tidens utländska ockupation låter relevant också i dag: "Ett folks befrielse måste vara deras eget verk."

- Samma aktualitet har i dag också hans övertygelse om att Sverige som ett militärt alliansfritt land måste bidra till fred och försoning i världen genom att kraftfullt stödja Förenta Nationerna, vars fredsbevarande operationer befinner sig i djup kris.

Att välja en ny S-ledning som inte ledsagas av samma eld för dessa universella värden skulle på allvar hota socialdemokratins ställning och framtid.

Detta i en tid då vår politik mer än någonsin behöver vägledas av solidaritet, rättvisa och fred. Vi har en försvarsminister som på Folk och Försvars konferens nyligen deklarerade sin syn på säkerhetspolitiken: "I krig duger det inte att komma tvåa", en migrationsminister som ville bygga barnhem i Afghanistan för ensamkommande flyktingbarn från kriget trots skarp kritik från FN och Amnesty, och en utrikesminister som helst driver utrikespolitik med sin privata blogg utan sitt departement.

När Thorvald Stoltenberg skämtade om Palmes "briljans" så var det Palmes retorik och politik i fredens och frihetens tjänst som han åsyftade.

Att påstå att Olof Palmes idéer och gärning inte finns ibland oss längre, är som att också dödförklara Förenta Nationernas stadga och Millenniemål, folkrätten och deklarationen om Mänskliga Rättigheter, kampen för alla människors frihet, hela världens fred.

PIERRE SCHORI S-politiker, ordförande i Olof Palmes Minnesfond, fd FN-ambassadör och chef för FN:s fredsbevarande operation i Elfenbenskusten “

Förenta Nationernas Millenniedeklaration.

Sammandrag. Från wimnell.com/36-39y sid 41.

***“ Generalförsamlingen antar följande deklaration:
Förenta Nationernas Millenniedeklaration***

I. VÄRDERINGAR OCH PRINCIPER

1. Vi, stats- och regeringschefer, har varit samlade till möte i Förenta Nationernas högkvarter i New York från den 6 till den 8 september 2000, i gryningen till ett nytt millennium, för att åter betyga vår tro på organisationen och dess stadga som oundgängliga grundstenar för en fredligare, rättvisare och mer välmående värld.

2. Vi erkänner att vi, utöver våra förpliktelser i våra egna länder, har ett kollektivt ansvar för att principerna om människors värdighet, jämlikhet och jämställdhet upprätthålls på det globala planet. Vi som ledare är därför ansvariga inför alla människor i världen, särskilt de mest sårbara och utsatta, och framför allt världens barn, eftersom framtiden tillhör dem.

3. Vi bekräftar åter vår anslutning till de ändamål och principer som är inskrivna i Förenta Nationernas stadga och som visat sig vara tidlösa och universella. I själva verket har deras relevans och kraft att inspirera ökat i takt med att länder och folk blivit allt mer sammanlänkade och beroende av varandra.

4. Vi är beslutna att skapa en rättvis och bestående fred i hela världen i enlighet med stadgans mål och principer. Vi ålägger oss på nytt att

stödja varje ansträngning att upprätthålla respekten för alla staters suveräna likställdhet och deras territoriella integritet och politiska oberoende, att lösa tvister med fredliga medel i enlighet med rättvisans principer och internationell rätt, att garantera rätten till självbestämmande för folk som fortfarande lever under kolonialt styre och utländsk ockupation, att tillämpa principerna om icke-inblandning i staters inre angelägenheter, respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och respekt för allas lika rättigheter utan åtskillnad på grund av ras, kön, språk eller religion samt att samverka internationellt vid lösning av internationella problem av ekonomisk, social, kulturell och humanitär art.

5. Vi tror att den centrala utmaning vi står inför idag är att säkerställa att globaliseringen blir en positiv kraft för världens alla människor. Även om globaliseringen erbjuder stora möjligheter är vinsterna för närvarande mycket ojämnt fördelade, vilket också kostnaderna är. Vi inser att utvecklingsländer och länder med övergångsekonomier har särskilt svårt att svara på denna utmaning. Därför kan globaliseringen gynna människorna på ett rättvist sätt och skapa en god framtid för alla endast genom kraftfulla och uthålliga insatser som bygger på vår gemensamma värdegrund av medmänsklighet och humanism. Dessa ansträngningar måste innehålla riktlinjer och åtgärder på det globala planet som möter behoven hos utvecklingsländerna och länderna med övergångsekonomier. De måste formuleras och genomföras med dessa länders aktiva deltagande.

6. Vi anser att vissa grundläggande värderingar är särskilt viktiga i de internationella relationerna under det tjugoförsta århundradet.

Dessa är:

* Frihet. Män och kvinnor har rätt att leva sina liv och fostra sina barn i värdighet, fria från hunger och från fruktan för våld, förtryck och

orättvisor. Demokratisk samhällsstyrning i vilken medborgarna är delaktiga och som utgår från folkets vilja är den bästa garantin för dessa rättigheter.

* Jämlikhet. Ingen individ och ingen nation får förnekas möjligheten att dra nytta av utveckling. Lika rättigheter och möjligheter för kvinnor och män måste garanteras.

* Solidaritet. Globala utmaningar måste mötas på ett sätt som fördelar kostnaderna och bördorna i överensstämmelse med grundläggande principer om jämlikhet och social rättvisa. De som lider eller missgynnas förtjänar hjälp från dem som gynnas mest.

* Tolerans. Människor måste respektera varandra oavsett skillnader i tro, kultur och språk. Skillnaderna inom och mellan samhällen bör varken fruktas eller undertryckas utan tas till vara som värdefulla tillgångar för mänskligheten. En kultur av fred och samtal mellan alla civilisationer bör aktivt främjas.

* Respekt för naturen. Alla levande arter och andra naturtillgångar måste behandlas och användas på ett klokt sätt i enlighet med principerna för hållbar utveckling. Endast med den inställningen kan de omätbara rikedomar som naturen försett oss med bevaras och överlämnas till våra efterkommande. De rådande ohållbara mönstren för produktion och konsumtion måste ändras med tanke på vår egen och kommande generationers framtida välfärd.

* Delat ansvar. Ansvaret för hanteringen av ekonomisk och social utveckling världen över och av hot mot internationell fred och säkerhet måste delas av världens länder och bör utövas multilateralt. Som den

mest universella och mest representativa organisationen i världen måste Förenta Nationerna ha den centrala rollen.

7. För att omsätta dessa värderingar i handling har vi identifierat viktiga mål som vi tillmäter speciell betydelse.

II. FRED, SÄKERHET OCH NEDRUSTNING

Vi skall göra vårt yttersta för att befria våra folk från krigets gissel som i konflikter inom och mellan länder har krävt mer än 5 miljoner liv under det senaste årtiondet. Vårt mål är också att eliminera de faror som massförstörelsevapnen utgör....

III. UTVECKLING OCH FATTIGDOMSBEKÄMPNING

Vi skall göra vårt yttersta för att befria våra medmänniskor – män, kvinnor och barn – från den extrema fattigdomens elände och förnedring. Mer än en miljard lever just nu i extrem fattigdom. Vi förbinder oss att förverkliga allas rätt till utveckling och att befria hela mänskligheten från nöd.....

IV. SKYDD AV VÅR GEMENSAMMA MILJÖ.

Vi skall göra vårt yttersta för att befria hela mänskligheten, framför allt våra barn och barnbarn, från hotet om ett liv på en planet som är oåterkalleligt förstörd av mänskliga aktiviteter och vars naturtillgångar inte längre räcker för människornas behov....

V. MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH GOD SAMHÄLLSSTYRNING

Vi skall göra vårt yttersta för att främja demokratin och stärka rätts-säkerheten, liksom respekten för alla internationellt erkända mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, inklusive rätten till utveckling...

VI. SKYDD AV DE SÅRBARA.

Vi skall göra vårt yttersta för att säkerställa att barn och andra civila som drabbas oproportionerligt hårt av naturkatastrofer, folkmord, väpnade konflikter och andra humanitära nödsituationer får allt det bistånd och allt det skydd som de behöver för att de skall kunna återgå till ett normalt liv så snart som möjligt.....

VII. ÅTGÄRDER FÖR ATT MÖTA AFRIKAS SÄRSKILDA BEHOV.

Vi skall medverka till att demokratin stärks i Afrika och bistå Afrika i dess kamp för varaktig fred, utrotning av fattigdomen och hållbar utveckling och därigenom ge Afrika en betydande roll i världsekonomin.....

VIII. ETT STARKARE FÖRENTA NATIONERNA.

Vi skall göra vårt yttersta för att göra Förenta Nationerna till ett mer effektivt verktyg i genomförandet av alla dess prioriteringar: kampen för utveckling åt världens alla folk; kampen mot fattigdom, okunnighet och sjukdomar; kampen mot orättvisa; kampen mot våld, terror och brott samt kampen mot misskötseln och förstörelsen av vårt gemensamma hem.....

Vi bekräftar ånyo högtidligen, vid detta historiska tillfälle, att Förenta Nationerna är hela den mänskliga familjens oundgängliga gemensamma verktyg, med vilket vi skall försöka förverkliga våra universella förhoppningar om fred, samarbete och utveckling. Därför lovar vi att oreserverat stödja dessa gemensamma mål och uttalar vår beslutsamhet att nå dem.

Resolution A/RES/55/28 september 2000 “

Mer på wimnell.com/omr103

FN:s Konvention om barnets rättigheter.

Från wimnell.com/omr36-39t sid 11:

Från Barnombudsmannen:

“FN:s konvention om barnets rättigheter eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989.

Barnkonventionen innebär en ny epok i arbetet med barns och ungas villkor. Det är första gången barns egna mänskliga rättigheter formuleras i ett internationellt bindande avtal, som uttrycker världssamfundets samlade syn på barn och ger därmed alla länder ett gemensamt språk och ett gemensamt mål.

Konventionen utgår ifrån att barndomen har ett värde i sig och att barn är en utsatt grupp i samhället med särskilda behov av omvårdnad och skydd, som också innefattar ett rättsligt skydd. Konventionen tillerkänner barn grundläggande medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Den bygger på fyra viktiga principer: att barnet har rätt till likvärdiga villkor, att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut, att barnet har rätt till liv och utveckling samt att barnet har rätt att säga sin mening och få den respekterad.

Sverige var ett av de drivande länderna vid utformningen av barnkonventionen, och en av de första nationer som ratificerade den. I vårt land trädde konventionen i kraft den 2 september 1990. Av FN:s medlemsstater är det totalt 191 stater som anslutit sig, endast USA och Somalia är ännu inte bundna av barnkonventionen.“

Förteckning över konventionens artiklar.

Inledning

Del I

- Art. 1 Definition av "barn"
- Art. 2 Icke-diskriminering
- Art. 3 Barnets bästa
- Art. 4 Genomförande av rättigheterna
- Art. 5 Föräldrarnas ledning
- Art. 6 Rätt till liv och överlevnad
- Art. 7 Rätt till namn och nationalitet
- Art. 8 Rätt att behålla identitet
- Art. 9 Åtskiljande från föräldrar
- Art. 10 Familjeåterföreningar
- Art. 11 Olovligt bortförande
- Art. 12 Åsiktsfrihet och rätten till att bli hörd
- Art. 13 Yttrande- och informationsfrihet
- Art. 14 Tanke-, samvets- och religionsfrihet
- Art. 15 Förenings- och församlingsfrihet
- Art. 16 Rätt till privat- och familjeliv
- Art. 17 Massmediers roll
- Art. 18 Uppfostran och utveckling
- Art. 19 Skydd mot övergrepp
- Art. 20 Alternativ omvårdnad
- Art. 21 Adoption
- Art. 22 Flyktningbarn
- Art. 23 Handikappade barn
- Art. 24 Hälsa- och sjukvård
- Art. 25 Översyn avseende omhändertagna barn
- Art. 26 Social trygghet
- Art. 27 Levnadsstandard
- Art. 28 Utbildning, rätt till

Art. 29 Utbildning, syfte

Art. 30 Minoritets- och urbefolkningsbarn

Art. 31 Vila och fritid

Art. 32 Skydd mot ekonomiskt utnyttjande

Art. 33 Skydd mot narkotika

Art. 34 Skydd mot sexuellt utnyttjande

Art. 35 Förhindrande av handel med barn

Art. 36 Skydd mot annat utnyttjande

Art. 37 Skydd mot tortyr och dödsstraff

Art. 38 Skydd mot väpnade konflikter

Art. 39 Rehabilitering

Art. 40 Straffprocess och kriminalvård

Art. 41 Förhållande till mer långtgående bestämmelser

Del II

Art. 42 Informationsskyldighet om konventionen

Art. 43 Kommittén för barnets rättigheter

Art. 44 Implementeringsrapporter

Art. 45 Kommitténs arbetsmetoder

Del III

Art. 46 Undertecknande.

47 Ratificering.

48 Anslutning.

49 Ikraftträdande.

50 Ändringar.

51 Reservationer.

52 Uppsägning.

53 Depositarie.

54 Originaltext “

De mänskliga rättigheterna.

Från wimnell.com/omr103

“ FNs deklaration om de mänskliga rättigheterna innehåller en inledning och 30 artiklar.

Förenta Nationernas generalförsamling antog och kungjorde den 10 december 1948 en allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna. Förklaringen antogs med 48 ja-röster. Inget land röstade emot. Åtta länder avstod.

Omedelbart efter denna historiska händelse uppmanade generalförsamlingen alla medlemsstater att offentliggöra förklaringens text och att "göra den spridd, känd, läst och förstådd framför allt i skolor och andra undervisningsinstitutioner utan hänsyn till olika länders eller regioners politiska förhållanden". Förklaringens officiella text finns tillgänglig på FN:s sex officiella språk: arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska. Vidare har en rad enskilda medlemsländer hörsammat generalförsamlingens uppmaning och översatt förklaringen. Den svenska översättningen i det följande har godkänts av svenska regeringen.

ALLMÄN FÖRKLARING OM DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

Inledning.

Enär erkännandet av det inneboende värdet hos alla medlemmar av människosläktet och av deras lika och oförytterliga rättigheter är grundvalen för frihet, rättvisa och fred i världen,

enär ringaktning och förakt för de mänskliga rättigheterna lett till barbariska gärningar, som upprört mänsklighetens samvete, och enär skapandet av en värld, där människorna åtnjuta yttrandefrihet, tros-

frihet samt frihet från fruktan och nöd, kungjorts som folkens högsta strävan,

enär det är väsentligt för att icke människan skall tvingas att som en sista utväg tillgripa uppror mot tyranni och förtryck, att de mänskliga rättigheterna skyddas genom lagens överhöghet,

enär det är väsentligt att främja utvecklandet av vänskapliga förbindelser mellan nationerna,

enär Förenta Nationernas folk i stadgan ånyo uttryckt sin tro på de grundläggande mänskliga rättigheterna, den enskilda människans värdighet och värde samt männens och kvinnornas lika rättigheter, även som beslutat främja socialt framåtskridande och bättre levnadsvillkor under större frihet,

enär medlemsstaterna åtagit sig att i samverkan med Förenta Nationerna säkerställa allmän och effektiv respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,

enär en gemensam uppfattning av dessa fri- och rättigheters innebörd är av största betydelse för uppfyllandet av detta åtagande,

kungör Generalförsamlingen denna Allmänna Förklaring Om De Mänskliga Rättigheterna

såsom en gemensam riktlinje för alla folk och alla nationer, på det att varje individ och varje samhällsorgan må med denna förklaring i åtanke ständigt sträva efter att genom undervisning och uppfostran befordra respekten för dessa fri- och rättigheter samt genom framstegsfrämjande inhemska och internationella åtgärder säkerställa deras allmänna och verksamma erkännande och tillämpning såväl bland folken i medlemsstaterna som bland folken i områden under deras överhöghet.

* Artikel 1.

Alla människor äro födda fria och lika i värde och rättigheter. De äro utrustade med förnuft och samvete och böra handla gentemot varandra i en anda av broderskap.

* Artikel 2.

Envar är berättigad till alla de fri- och rättigheter, som uttalas i denna förklaring, utan åtskillnad av något slag, såsom ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt. Ingen åtskillnad må vidare göras på grund av den politiska, juridiska eller internationella ställning, som intages av det land eller område, till vilket en person hör, vare sig detta land eller område är oberoende, står under förvaltar-skap, är icke-självstyrande eller är underkastat någon annan begränsning av sin suveränitet.

* Artikel 3.

Envar har rätt till liv, frihet och personlig säkerhet.

* Artikel 4.

Ingen må hållas i slaveri eller trældom; slaveri och slavhandel i alla dess former äro förbjudna.

* Artikel 5.

Ingen må utsättas för tortyr eller grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning .

* Artikel 6.

Envar har rätt att allestädes erkännas som person i lagens mening.

* Artikel 7.

Alla äro lika inför lagen och äro utan åtskillnad berättigade till lika skydd från lagens sida. Alla äro berättigade till lika skydd mot varje åtskillnad i strid med denna förklaring och mot varje framkallande av sådan åtskillnad.

* Artikel 8.

Envar har rätt till verksam hjälp från sitt lands behöriga domstolar mot handlingar, som kränka de grundläggande rättigheter, vilka tillkomma honom genom lag eller författning.

* Artikel 9.

Ingen må godtyckligt anhållas, fängslas eller landsförvisas.

* Artikel 10.

Envar är under full likställdhet berättigad till rättvis och offentlig rannsaking inför oavhängig och opartisk domstol vid fastställandet av såväl hans rättigheter och skyldigheter som varje anklagelse mot honom för brott.

* Artikel 11.

1. Envar, som blivit anklagad för straffbar gärning, har rätt att betraktas som oskyldig, till dess hans skuld blivit lagligen fastställd vid offentlig rättegång, under vilken han åtnjuter alla för sitt försvar nödiga garantier.
2. Ingen må dömas för handling eller underlåtenhet, som vid tidpunkten för dess begående icke var straffbar enligt inhemsk eller internationell rätt. Ej heller må högre straff utmätas än vad som var tillämpligt vid tidpunkten för den straffbara gärningens begående.

* Artikel 12.

Ingen må utsättas för godtyckliga ingripanden i fråga om privatliv, familj, hem eller korrespondens, ej heller angrepp på heder och anseende. Envar har rätt till lagens skydd mot sådana ingripanden eller angrepp.

* Artikel 13.

1. Envar har rätt att inom varje stats gränser fritt förflytta sig och välja sin vistelseort.
2. Envar har rätt att lämna varje land, inbegripet sitt eget, och att återvända till sitt eget land.

* Artikel 14.

1. Envar har rätt att i andra länder söka och åtnjuta fristad från förföljelse.
2. Denna rätt må icke åberopas vid laga åtgärder, reellt grundade på icke-politiska brott eller på handlingar, som strida mot Förenta Nationernas ändamål och grundsatser.

* Artikel 15.

1. Envar har rätt till en nationalitet.
2. Ingen må godtyckligt berövas sin nationalitet eller förmenas rätten att ändra nationalitet.

* Artikel 16.

1. Fullvuxna män och kvinnor har rätt att utan någon inskränkning på grund av sin ras, nationalitet eller religion ingå äktenskap och bilda familj. De äga lika rättigheter vid giftermål, under äktenskap och vid äktenskaps upplösning.
2. Äktenskap må ingås endast med de blivande makarnas fria och fullständiga samtycke.
3. Familjen är den naturliga och grundläggande enheten i samhället och äger rätt till skydd från samhället och staten.

* Artikel 17.

1. Envar har rätt att äga egendom såväl ensam som i förening med andra.
2. Ingen må godtyckligt berövas sin egendom.

* Artikel 18.

Envar har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller tro och att ensam eller i gemenskap med andra offentligt eller enskilt utöva sin religion eller tro genom undervisning, andaktsövningar, gudstjänst och iakttagande av religiösa sedvänjor.

* Artikel 19.

Envar har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet för envar att utan ingripanden hysa åsikter och frihet att söka, mottaga och sprida upplysningar och tankar genom varje slags uttrycksmedel och utan hänsyn till gränser.

* Artikel 20.

1. Envar har rätt till frihet i fråga om fredliga möten och sammanslutningar.
2. Ingen må tvingas att tillhöra en sammanslutning.

* Artikel 21.

1. Envar har rätt att taga del i sitt lands styrelse direkt eller genom fritt valda ombud.
2. Envar har rätt till lika tillträde till allmän tjänst i sitt land.
3. Folkets vilja skall utgöra grundvalen för statsmakternas myndighet. Denna vilja skall uttryckas i periodiska och verkliga val, vilka skola äga rum med tillämpning av allmän och lika rösträtt samt hemlig röstning eller likvärdiga fria röstningsförfaranden.

* Artikel 22.

Envar äger i sin egenskap av samhällsmedlem rätt till social trygghet och är berättigad till att de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, som äro oundgängliga för hans värdighet och för en fri utveckling av hans personlighet, förverkligas genom nationella åtgärder och mellanfolkligt samarbete med hänsyn tagen till varje stats organisation och resurser.

* Artikel 23.

1. Envar har rätt till arbete, till fritt val av sysselsättning, till rättvisa och tillfredsställande arbetsförhållanden och till skydd mot arbetslöshet.
2. Envar har utan åtskillnad rätt till lika lön för lika arbete.
3. Envar, som arbetar, har rätt till rättvis och tillfredsställande ersättning, som tillförsäkrar honom själv och hans familj en människovärdig

tillvaro och som, där så är nödvändigt, kompletteras med andra medel för socialt skydd.

4. Envar har rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar till skydd för sina intressen.

* Artikel 24.

Envar har rätt till vila och fritid, innefattande rimlig begränsning av arbetstiden och regelbunden semester med bibehållen lön.

* Artikel 25.

1. Envar har rätt till en levnadsstandard, som är tillräcklig för hans egen och hans familjs hälsa och välbefinnande, däri inbegripet föda, kläder, bostad, hälsovård och nödvändiga sociala för måner, vidare rätt till trygghet i händelse av arbetslöshet, sjukdom, invaliditet, makes död, ålderdom eller annan förlust av försörjning under omständigheter, över vilka han icke kunnat råda.

2. Mödrar och barn äro berättigade till särskild omvårdnad och hjälp. Alla barn, vare sig födda inom eller utom äktenskap, skola åtnjuta samma sociala skydd.

* Artikel 26.

1. Envar har rätt till undervisning. Undervisningen skall vara kostnadsfri, åtminstone på de elementära och grundläggande stadierna. Den elementära undervisningen skall vara obligatorisk. Yrkesundervisning och teknisk undervisning skall vara allmänt tillgänglig. Den högre undervisningen skall stå öppen i lika mån för alla på grundval av deras duglighet.

2. Undervisningen skall syfta till personlighetens fulla utveckling och till att stärka respekten för människans grundläggande fri- och rättigheter. Undervisningen skall främja förståelse, tolerans och vänskap mellan alla nationer, rasgrupper och religiösa grupper samt befordra Förenta Nationernas verksamhet för fredens bevarande.

3. Rätten att välja den undervisning, som skall ges åt barnen, tillkommer i främsta rummet deras föräldrar.

* Artikel 27.

1. Envar har rätt att fritt taga del i samhällets kulturella liv, att njuta av konsten samt att bli delaktig av vetenskapens framsteg och dess förmåner.

2. Envar har rätt till skydd för de moraliska och materiella intressen, som härröra från varje vetenskapligt, litterärt eller konstnärligt verk, till vilket han är upphovsman.

* Artikel 28.

Envar har rätt till en social och internationell ordning, i vilken de fri- och rättigheter, som uttalas i denna förklaring, till fullo kunna förverkligas.

* Artikel 29.

1. Envar har plikter mot samhället, i vilket den fri och fullständiga utvecklingen av hans personlighet ensamt är möjlig.

2. Vid utövandet av sina fri- och rättigheter må envar underkastas endast sådana inskränkningar som blivit fastställda i lag i uteslutande syfte att trygga tillbörlig hänsyn till och respekt för andras fri- och rättigheter samt för att tillgodose det demokratiska samhällets rättmätiga krav på moral, allmän ordning och allmän välfärd.

3. Dessa fri- och rättigheter må i intet fall utövas i strid med Förenta Nationernas ändamål och grundsatser.

* Artikel 30.

Intet i denna förklaring må tolkas såsom innebärande rättighet för någon stat, grupp eller person att ägna sig åt verksamhet eller utföra handling, som syftar till att omintetgöra någon av häri uttalade fri- och rättigheter. “

Rio-deklarationen om miljö och utveckling.

Agenda 21. 1992.

Från wimnell.com/omr103

Riodeklarationen innehåller 27 principer som inleds med följande ingress:

”Förenta Nationernas konferens om miljö och utveckling som möttes i Rio de Janeiro juni 1992

som bekräftar Deklarationen från Förenta Nationernas konferens om den mänskliga miljön antagen i Stockholm den 16 juni 1972 och som eftersträvar att bygga vidare på den

med målet att etablera en ny och rättvis gemenskap genom att skapa nya samarbetsformer mellan stater, samhällets viktigaste sektorer och mellan folk..

som verkar för internationella överenskommelser som respekterar allas intressen och som skyddar okränkbarheten hos det globala utvecklings- och miljösystemet.

som erkänner jordens, vårt hem, odelbarhet och ömsesidiga beroende.”

Agenda 21 är konferensens handlingsprogram inför nästa århundrade. Agenda 21 innehåller 40 kapitel, som i miljödepartementets svenska översättningen upptar 408 sidor. I kapitel 1 anges:

”1.3 I Agenda 21 (konferensens handlingsprogram inför nästa århundrade) presenteras åtgärder för att lösa dagens allvarliga problem, men dess syfte är också att förbereda världen för det kommande århundradets utmaningar. Agenda 21 ger uttryck för en global enighet om och ett politiskt engagemang på högsta nivå i samarbete i fråga om utveckling och miljö. Ansvar för ett framgångsrikt genomförande av programmet ligger främst hos världens regeringar. Strategier, planer, politik och processer på nationell nivå är avgörande för att detta skall uppnås. Det internationella samarbetet bör understödja och kom-

plettera sådana nationella insatser. I detta sammanhang intar FN-systemet en nyckelroll. Andra internationella, regionala och subregionala organisationer uppmanas också att bidra till dessa ansträngningar. Ett brett deltagande från allmänhetens sida och ett aktivt engagemang från icke-statliga organisationer och andra grupper bör också uppmuntras.”

Innehållsförteckning - Agenda 21

(Miljödepartementet, Stockholm 1993)

Kap. 1 Förord

Avsnitt I: Sociala och ekonomiska dimensioner

Kap. 2 Internationellt samarbete för att påskynda en hållbar utveckling i utvecklingsländer & därmed förknippad nationella politik

Kap. 3 Fattigdomsbekämpning

Kap. 4 Förändring av konsumtionsmönster

Kap. 5 Demografisk dynamik och hållbar utveckling

Kap. 6 Skydda och främja människors hälsa

Kap. 7 Att främja en hållbar utveckling av boende och bebyggelse

Kap. 8 Att integrera miljö och utveckling i beslutsfattandet

Avsnitt II: Att bevara och förvalta resurser för utveckling

Kap. 9 Skydd av atmosfären

Kap. 10 En integrerad syn på planering och hushållning av markresurser

Kap. 11 Åtgärder mot avskogning

Kap. 12 Hantering av känsliga ekosystem: Bekämpning av ökenspridning och torka

Kap. 13 Hantering av känsliga ekosystem: Hållbar utveckling av bergsområden

Kap. 14 Att främja ett hållbart jordbruk och en hållbar landsbygdsutveckling

Kap. 15 Bevarande av den biologiska mångfalden

Kap. 16 Miljöanpassad hantering av bioteknik

Kap. 17 Skydd av oceaner, alla slags hav, inkl. slutna och halvslutna

hav och kustområden, samt skydd, rationell användning och utveckling av deras levande tillgångar

Kap. 18 Skydd av kvalitet och tillgång på färskvattenresurser:

Integrerade strategier för utveckling, styrning och användning av vattenresurserna

Kap. 19 Miljöanpassad hantering av giftiga kemikalier och åtgärder mot den olagliga internationella handeln med giftiga och farliga produkter

Kap. 20 Miljöanpassad hantering av miljöfarligt avfall och åtgärder mot den olagliga internationella handeln med miljöfarligt avfall

Kap. 21 Miljöanpassad hantering av fast avfall och avloppsvatten

Kap. 22 Säker och miljöanpassad hantering av radioaktivt avfall

Avsnitt III. Att stärka viktiga samhällsgruppers roll

Kap. 23 Förord till avsnitt III

Kap. 24 Globala åtgärder för kvinnor med sikte på en hållbar och rättvis utveckling

Kap. 25 Barn och ungdomars roll för hållbar utveckling

Kap. 26 Att erkänna och stärka ursprungsbefolkningars och deras samhällens roll

Kap. 27 Att stärka de icke-statliga organisationernas roll: Samarbetspartners för en hållbar utveckling

Kap. 28 Lokal myndigheters initiativ till stöd för Agenda 21

Kap. 29 Att stärka arbetstagarnas och deras fackföreningars roll

Kap. 30 Att stärka näringslivets roll

Kap. 31 Teknik- och vetenskapssamhället

Kap. 32 Att stärka jordbrukarnas roll

Avsnitt IV: Medel för genomförande

Kap. 33 Finansiella resurser och mekanismer

Kap. 34 Överföring av miljöanpassad teknologi, samarbete och kapacitetsutbyggnad

Kap. 35 Forskning för en hållbar utveckling

Kap. 36 Att främja utbildning och höja det allmänna medvetandet

Kap. 37 Nationella mekanismer och internationellt samarbete för kapacitetsutbyggnad

Kap. 38 En internationell institutionell ordning

Kap. 39 Internationella rättsliga instrument och mekanismer

Kap. 40 Information för beslutsfattande

På winnell.com/omr103 finns några citat från Agenda 21:

Citaten är avsedda att belysa några viktiga drag. Den första principen i Riodeklarationen handlar om att människan står i centrum och har rätt till ett hälsosamt och rikt liv i samklang med naturen. Det är viktigt att framhålla, att det primära är människornas rätt till ett hälsosamt och rikt liv. Detta liv ska levas i samklang med naturen.

Den första punkten i första kapitlet i Agenda 21 .

Kapitel 3 om fattigdomsbekämpning.

Kapitel 4 om förändring av konsumtionsmönster.

Kapitel 6 om människors hälsa

Kapitel 7 om boende och bebyggelse.

Kapitel 8 om att integrera miljö och utveckling i beslutsfattandet .

Kapitel 23. Förord till avsnitt III om att stärka viktiga samhällsgruppers roll.

Kapitel 33 Finansiella resurser och mekanismer.

Kapitel 35 Forskning för en hållbar utveckling.

Kapitel 36 Att främja utbildning och höja det allmänna medvetandet.

Kapitel 38 En internationell institutionell ordning.

Kapitel 40 Information för beslutsfattande.

Kommentarer.

På winnell.com/omr103 finns Riodeklarationens 27 principer i förkortat skick och sorterade under följande rubriker:

Grundläggande mål och principer.

Ekonomiskt system för tillväxt och utveckling i alla länder.

Kunskaper, deltagande, planeringsprinciper.

Staternas samarbete och lagar.

Folkhälsomål. Från wimnell.com/36-39y sid 39.

“I Sverige finns 11 folkhälsomål. De målen borde också kunna gälla för andra delar av världen. Bra folkhälsa är viktigt i sig, men också en förutsättning för att människor ska kunna orka med att göra något åt klimatproblemen. Folkhälsoinstitutet (www.fhi.se) anger målen:

1 Delaktighet och inflytande i samhället.

Delaktighet och inflytande i samhället är en av de mest grundläggande samhälleliga förutsättningarna för folkhälsan och ska därför utgöra ett särskilt målområde. För att nå det övergripande nationella folkhälso-målet ska särskild vikt läggas vid att stärka förmågan och möjligheten till social och kulturell delaktighet för ekonomiskt och socialt utsatta personer samt på barns och ungdomars samt äldres möjligheter till inflytande och delaktighet i samhället.

2 Ekonomisk och social trygghet.

Ekonomisk och social trygghet är en av de mest grundläggande samhälleliga förutsättningarna för folkhälsan och skall därför utgöra ett särskilt målområde.

3 Trygga och goda uppväxtvillkor.

Trygga och goda uppväxtvillkor är avgörande för barns och ungdomars hälsa och för folkhälsan på lång sikt. Trygga och goda uppväxtvillkor skall därför utgöra ett särskilt målområde. Den ökande psykiska ohälsan bland barn och ungdomar bör uppmärksammas särskilt, liksom utvecklingen av barns och ungdomars levnadsvanor.

4 Ökad hälsa i arbetslivet.

Ett bra arbetsliv med väl fungerande arbetsvillkor minskar den arbetsrelaterade ohälsan och bidrar till en allmänt förbättrad folkhälsa

samt minskar de sociala skillnaderna i ohälsa. Ökad hälsa i arbetslivet skall därför utgöra ett särskilt målområde.

5 Sunda och säkra miljöer och produkter.

Sunda och säkra miljöer och produkter är av grundläggande betydelse för folkhälsan och ska utgöra ett särskilt målområde. De framtida insatserna inom området ska utgå ifrån de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen och en kretsloppsstrategi som inkluderar en miljö-orienterad produktpolitik samt de av riksdagen beslutade konsument-politiska målen. Insatserna för att skapa en säker trafikmiljö ska på samma vis utgå från de av riksdagen beslutade målen för transport-politiken.

6 En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård.

Hälso- och sjukvården har stor betydelse för den långsiktiga hälso-utvecklingen genom sin specifika kompetens, sin auktoritet, breda kunskap och stora kontaktyta gentemot befolkningen. En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård ska därför utgöra ett målområde. Ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande perspektiv ska genom-syra hela hälso- och sjukvården och vara en självklar del i all vård och behandling.

7 Gott skydd mot smittspridning.

Samhällets skydd mot smittsamma sjukdomar måste bibehålla en hög nivå för att inte de framsteg som gjorts i fråga om att minska före-komsten av smittsamma sjukdomar ska gå förlorade. Insatser för att förebygga smittspridning är en del av folkhälsoarbetet och därmed viktigt för att nå det övergripande folkhälsomålet. Gott skydd mot smittspridning ska därför utgöra ett särskilt målområde.

8 Trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa.

Möjligheten till trygg och säker sexualitet är grundläggande för individens upplevelse av hälsa och välbefinnande och samhället måste värna om de framsteg som gjorts inom områden som sex- och samlevnadsundervisning, familjeplanering och mödrahälsovård. Trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa ska därför utgöra ett målområde.

9 Ökad fysisk aktivitet.

Fysisk aktivitet är en förutsättning för en god hälsoutveckling. Ökad fysisk aktivitet ska därför utgöra ett särskilt målområde.

10 Goda matvanor och säkra livsmedel.

Goda matvanor och säkra livsmedel är förutsättningar för en god hälsoutveckling hos befolkningen. Goda matvanor och säkra livsmedel skall därför utgöra ett särskilt målområde. Målet för de samlade insatserna inom detta område ska vara att samhället utformas så att det ger förutsättningar för en ökad fysisk aktivitet för hela befolkningen. Detta ska främst ske genom insatser som stimulerar till: mer fysisk aktivitet i förskola, skola och i anslutning till arbetet, mer fysisk aktivitet under fritiden, att äldre, långtidssjukskrivna och funktionshindrade aktivt erbjuds möjligheter till motion eller träning på sina egna villkor.

11 Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

Bruket av beroendeframkallande medel är en viktig bestämningsfaktor för hälsan. Även spelberoende kan leda till ohälsa. Ett ökat fokus på

dessa bestämningsfaktorer samlade effekter och inbördes kopplingar krävs. Åtgärder mot skador på grund av tobak, alkohol och spel samt för ett samhälle fritt från narkotika och dopning är nödvändigt för att nå det övergripande folkhälsomålet. Riksdag och regering har tidigare beslutat om samhällets insatser och mål för alkohol- och narkotikapolitiken. Dessa mål ska ligga fast. Målet för samhällets insatser inom tobaksområdet ska vara att minska tobaksbruket. Målet för samhällets insatser mot spelberoende ska vara att minska skadeverkningar av överdrivet spelande. Målet avseende dopning ska vara ett samhälle fritt från dopning.

Kommentarer: Folkhälsomålen gäller hälsan hos de enskilda individerna och innehåller inget om hälsan hos hela folket räknat som det hälsosamma i hur olika grupper bemöter varandra, exempelvis hur de med höga inkomster strävar efter att förbättra de egna levnadsvillkoren på låginkomsttagarnas bekostnad, är det hälsosamt? Eller allmänt sett hur hälsosamt det är med ojämlikhet mellan olika kategorier av människor, i Sverige och i världen. De politiska partierna behandlar sådant, men otydligt och ofullständigt. Ett mål borde också vara att förebygga kriminalitet och att rehabilitera dem som blivit kriminella. Att ge människor empati, dvs förmåga till inlevelse i andras problem

I de elva målen står inte uttryckligen något om utbildning och undervisning. Man borde kunna räkna med att alla elva målen innehåller krav om information och undervisning om ämnesområdena och målen. Grundskolan och efterföljande utbildningar bör innehålla undervisning av folkhälsomålen och hur de kan uppnås, både i Sverige och i världen för övrigt. Isynnerhet mål 1 om Delaktighet och inflytande i samhället medför stora behov av undervisning och annan information. Fokhälsomål för undervisningen kan vara utbildning för människornas olika roller.”

DN 8mars 2011:

”Ambassader som är viktiga för Sverige får inte läggas ned”

“Carl Bildts utredare: En utrikesförvaltning av högsta klass behöver mer och inte mindre resurser för att framgångsrikt driva och försvara svenska intressen.”

“Kraven på svensk utrikesförvaltning ökar. Omvärldens snabba utveckling och en hårdnande global ekonomisk konkurrens bidrar till detta. I dag överlämnar jag mitt slutbetänkande om vilket slags utrikesförvaltning Sverige behöver för framtiden. Ambitionen har varit att lägga förslag som är tillämpliga oavsett regering och oberoende av vilken utrikesledning som har ansvaret för verksamheten. De reformer som föreslås kan genomföras inom nuvarande budgetramar. Men om vi vill ha en stark och effektiv utrikesförvaltning och en ändamålsenlig svensk diplomatisk närvaro behöver vi snarare mer än mindre resurser, skriver Peter Egardt.”

“Många händelser i Världen har påverkat svensk utrikespolitik sedan den senaste breda översynen av svensk utrikesförvaltning presenterades 1988. Berlinmurens fall och Sovjetimperiets upplösning ändrade de politiska maktstrukturerna. Förändrade handelsmönster och framväxande ekonomiska stormakter erbjuder ekonomiska möjligheter och nya konkurrensförutsättningar. Sveriges medlemskap i EU och ett fördjupat europeiskt utrikespolitiskt samarbete ändrar påverkansmöjligheter. När svenskarnas resemönster läggs om och migrationsströmmarna i världen ökar ställs också nya krav på svensk utrikes-

politik och utlandsnärvaro. Globaliseringen påverkar oss alla.

Jag överlämnar i dag mitt slutbetänkande om vilket slags utrikesförvaltning Sverige behöver för framtiden till regeringen och utrikesministern. Betänkandet spänner över alla ansvarsområden, från traditionell diplomati och säkerhetspolitik, över främjande av svenska ekonomiska intressen och utvecklingssamarbete till hanteringen av migrationsfrågor och konsulära ärenden, liksom frågan om kompetensförsörjning för alla dessa uppgifter. Sammantaget innehåller betänkande drygt 100 förslag. Min ambition har varit att lägga förslag som är tillämpliga oavsett regering och oberoende av vilken utrikesledning som har ansvaret för verksamheten.

Utrikespolitik innebär att främja och försvara ett lands politiska, ekonomiska och samhälleliga intressen. Det välstånd och den säkerhet som Sverige i dag åtnjuter är inte en gång för alla givna utan blir allt mer beroende av marknader eller politiska skeenden långt bort. Sverige utsätts för en ökande konkurrens från andra länder. Ett fördjupat utrikespolitiskt samarbete inom EU erbjuder möjligheter att öka genomslaget för svenska intressen. Men det händer inte av sig självt. Skarpa politiska prioriteringar måste drivas med strategisk inriktning och taktisk skicklighet.

Utredningen bedömer att det multilaterala samarbetet kommer att öka i vikt. Regeringskansliet och utrikesförvaltningen måste vässas för att klara utmaningarna. Nätverk och allianser måste byggas och utvecklas, och kompetens och kunskap måste skapas och stärkas. Svensk utlandsnärvaro i form av ambassader, konsulat, delegationer och representationer ska nyttjas effektivt i arbetet. En strategisk användning av så kallad offentlig diplomati blir också ett verkningsfullt instrument i det internationella påverkansarbetet.

Jag anser att utrikesförvaltningen behöver en samordnad och tydlig ledning, samt en förstärkt analys- och policyformuleringskapacitet.

En annan utgångspunkt för utredningen är att utrikesförvaltningen är en del av en helhet. Det är i dag inte bara UD som bedriver utrikespolitik. Det gör även andra departement. Miljö- och klimatfrågor, organiserad brottslighet och kapitalflöden, livsmedelssäkerhet, stabilitet på finansmarknader, migration, cybersäkerhet och så vidare är exempel på politikområden som interagerar och är gränsöverskridande. Regeringskansliet måste ha en beredningsordning anpassad till detta. Vägen till en effektivare utrikesförvaltning går inte via fler och skarpare gränser mellan olika politikområden, som ibland förespråkas, utan via en samordning av politiken över departementsgränserna.

Därför föreslår utredningen bland annat att regeringen inrättar en instruktionsfäst statssekreterargrupp under ledning av UD:s kabinetssekreterare för att identifiera utrikespolitiskt prioriterade arbetsområden och formulera och genomföra beslut.

Gruppen ska också nyttjas för att prioritera svensk utlandsnärvaro. Svensk diplomatisk närvaro bör finnas

- i tongivande och framväxande geopolitiska maktcentra, politiska och ekonomiska
- i viktigare EU-länder
- på vissa orter med säte för multilaterala organisationers huvudkontor
- i länder eller regioner av särskilt intresse för Sverige.

Utredningen föreslår också bedömningsgrunder som ger mer precis vägledning om var och i vilken form svensk utlandsnärvaro är

motiverad. Sverige ska självfallet öka närvaron i ett land när detta är viktigt och dra ner närvaron när så är möjligt. Men en minimal svensk närvaro är normalt att föredra framför ingen närvaro alls. Nedläggningar av beskickningar som är centrala för svensk politik och svenskt näringsliv ska inte göras.

Internationellt näringslivsfrämjande är en kärnverksamhet för utrikesförvaltningen och för Regeringskansliet. Jag anser att den mängd myndigheter och organisationer som verkar inom detta område skulle kunna bli effektivare och komplettera varandra på ett bättre sätt med gemensamt formulerade mål. Jag föreslår därför att en huvudmannagrupp inrättas i Regeringskansliet. Idén är densamma som med statsekreterargruppen: Att skapa en sammanhållen styrning av politiken. Utredningen förespråkar också ökad konkurrens inom exportfrämjandet och tydligare regler för Exportrådet.

Utrikesförvaltningen måste ha en stark kärna av kompetens. Den måste bestå av tjänstemän med diplomatiska kunskaper och utrikespolitisk bredd. Detta blir än mer betydelsefullt givet att Sverige förutses fortsatt ha en majoritet av mindre ambassader, där de anställda måste kunna hantera samtliga vid ambassaden förekommande uppgifter. Samtidigt behövs också på många områden specialister rekryterade såväl från andra delar av Regeringskansliet, som från närliggande myndigheter, näringsliv och andra organisationer. Den generationsväxling som pågår i utrikesförvaltningen bör nyttjas för att främja bättre balans i olika personalgrupper, bland annat vad gäller kön och mångfald. Jag föreslår inrättade av en strategisk planering för kompetensförsörjning inom utrikesförvaltningen.

Kraven på svensk utrikesförvaltning ökar. Omvärldens snabba utveckling och en hårdnande global ekonomisk konkurrens bidrar till

detta. Utredningens direktiv föreskriver att de förslag som jag lägger ska kunna genomföras inom nuvarande budgetramar. De reformer som föreslås kan i princip finansieras genom de effektiviseringsåtgärder som rekommenderas. Men enligt mitt förmenande måste regeringen ha ett Regeringskansli med en strategisk internationell utblick, en stark och effektiv utrikesförvaltning och en ändamålsenlig svensk diplomatisk närvaro i utlandet. Det behövs för att framgångsrikt driva och försvara svenska intressen.

För att klara denna uppgift behövs en utrikesförvaltning i världsklass. Den kräver snarare mer än mindre resurser. Men reformer måste genomföras. Många förbättringsförslag ligger nu på bordet, och det är min förhoppning att goda politiska och administrativa krafter förenas för att godta och genomföra dem.

PETER EGARDT regeringens utredare, landshövding i Uppsala län”

“Sakkunniga i utredningen om utrikesförvaltningen har varit Ulf Dinkelspiel (f d minister), landshövding Barbro Holmberg (f d minister), verkställande direktör Mats Harborn (Scania, Kina), f d generaldirektör Jörgen Holmqvist (EU-kommissionens direktorat för den inre marknaden), vice verkställande direktör Lars Göran Johansson (Svenskt Näringsliv), oppositionsborgarrådet Carin Jämtin (f d minister), verkställande direktör Claes de Nergaard (Industri-fonden), biträdande enhetschef Anders Stålsby (Arbetsgivarverket) och säkerhetspolitiske analytikern Johan Tunberger.”

Förenta Nationerna, FN.

Från <http://www.un.org/> 19 dec 2010:

The Charter established six principal organs of the United Nations: the [General Assembly](#), the [Security Council](#), the [Economic and Social Council](#), the [Trusteeship Council](#), the [International Court of Justice](#), and the [Secretariat](#). The United Nations family, however, is much larger, encompassing [15 agencies and several programmes and bodies](#).

[Organizational chart](#) | [UN System locator](#)

General Assembly

The following Bodies report directly to the General Assembly.

Main Committees

Subsidiary Bodies

- [Committees](#)
- [Commissions](#)
- [Boards](#)
- [Councils and Panel](#)
- [Working Groups and other](#)

Advisory Subsidiary Body

- [United Nations Peacebuilding Commission \(1\)](#)

Programmes and Funds

- [International Trade Centre \(ITC\)](#)
- [Office of the United Nations High Commissioner for Refugees \(UNHCR\)](#)
- [United Nations Children's Fund \(UNICEF\)](#)
- [United Nations Conference on Trade and Development \(UNCTAD\)](#)
- [United Nations Development Programme \(UNDP\)](#)
 - [United Nations Capital Development Fund \(UNCDF\)](#)
 - [United Nations Development Fund for Women \(UNIFEM\)](#)
 - [United Nations Volunteers \(UNV\)](#)
- [United Nations Drug Control Programme \(UNDCP\) \(2\)](#)
- [United Nations Environment Programme \(UNEP\)](#)
- [United Nations Human Settlements Programme \(UN-HABITAT\)](#)
- [United Nations Population Fund \(UNFPA\)](#)
- [United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East \(UNRWA\)](#)
- [United Nations World Food Programme \(WFP\)](#)

Research and Training Institutes

- [United Nations Institute for Disarmament Research \(UNIDIR\)](#)
- [United Nations Institute for Training and Research \(UNITAR\)](#)
- [United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute \(UNICRI\)](#)
- [United Nations International Research and Training Institute for the Advancement of Women \(UN-INSTRAW\)](#)
- [United Nations Research Institute for Social Development \(UNRISD\)](#)

Other UN Entities

- [International Computing Centre \(ICC\)](#)
- [Joint United Nations Programme on HIV/AIDS \(UNAIDS\)](#)
- [United Nations Office for Project Services \(UNOPS\)](#)
- [United Nations System Staff College \(UNSSC\)](#)
- [United Nations University \(UNU\)](#)

Security Council

The following bodies report directly to the Security Council.

Subsidiary Bodies

- [1540 Committee](#)
- [Counter-Terrorism Committee](#)
- [International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia \(ICTY\)](#)
- [International Criminal Tribunal for Rwanda \(ICTR\)](#)
- [Military Staff Committee](#)
- [Peacekeeping Operations and Missions](#)
- [Sanctions Committees](#)
- [Standing Committees and Ad Hoc Committees](#)
- [UN Compensation Commission](#)
- [Working Group on Children and Armed Conflict](#)
- [Informal Working Group on Documentation and Other Procedural Questions](#)

Advisory Subsidiary Body

- [United Nations Peacebuilding Commission \(1\)](#)

Economic and Social Council

The following bodies report directly to Economic and Social Council.

Functional Commissions

- [Commission on Crime Prevention and Criminal Justice](#)
- [Commission on Narcotic Drugs](#)
- [Commission on Population and Development](#)
- [Commission on Science and Technology for Development](#)
- [Commission for Social Development](#)
- [Commission on the Status of Women](#)
- [Commission on Sustainable Development](#)
- [Statistical Commission](#)
- [United Nations Forum on Forests](#)

Regional Commissions

- [Economic Commission for Africa \(ECA\)](#)
- [Economic Commission for Europe \(ECE\)](#)
- [Economic Commission for Latin America and the Caribbean \(ECLAC\)](#)
- [Economic and Social Commission for Asia and the Pacific \(ESCAP\)](#)
- [Economic and Social Commission for Western Asia \(ESCWA\)](#)

Standing Committees

- [Committee on Negotiations with Intergovernmental Agencies](#)
- [Committee on Non-Governmental Organizations](#)
- [Committee for Programme and Coordination](#)

Ad hoc bodies

- Ad hoc Open-ended Working Group on Informatics

Expert Bodies composed of governmental experts

- [Committee of Experts on the Transport of Dangerous Goods and on the Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals](#)
- [United Nations Group of Experts on Geographical Names](#)
- Intergovernmental Working Group of Experts on International Standards of Accounting and Reporting

Expert Bodies composed of members serving in their personal capacity

- [Committee for Development Policy](#)
- [Committee on Economic, Social and Cultural Rights](#)
- [Committee of Experts on International Cooperation in Tax Matters](#)
- [Committee of Experts on Public Administration](#)
- [Permanent Forum on Indigenous Issues](#)

Other related Bodies

- [Executive Board of the International Research and Training Institute for the Advancement of Women](#)
- [International Narcotics Control Board](#)
- Committee for the United Nations Population Award
- Programme Coordinating Board of the Joint United Nations Programme on HIV/AIDS

Trusteeship Council

International Court of Justice

Secretariat

Specialized Agencies, Related Organizations, Funds, and other UN Entities

Specialized Agencies

- [Food and Agriculture Organization of the United Nations](#) (FAO)
- [International Civil Aviation Organization](#) (ICAO)
- [International Fund for Agricultural Development](#) (IFAD)
- [International Labour Organization](#) (ILO)
- [International Maritime Organization](#) (IMO)
- [International Monetary Fund](#) (IMF)
- [International Telecommunication Union](#) (ITU)
- [United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization](#) (UNESCO)
- [United Nations Industrial Development Organization](#) (UNIDO)
- [Universal Postal Union](#) (UPU)
- [World Bank Group](#)
 - [International Bank for Reconstruction and Development](#) (IBRD)
 - [International Centre for Settlement of Investment Disputes](#) (ICSID)
 - [International Development Association](#) (IDA)

- [International Finance Corporation](#) (IFC)
- [Multilateral Investment Guarantee Agency](#) (MIGA)
- [World Health Organization](#) (WHO)
- [World Intellectual Property Organization](#) (WIPO)
- [World Meteorological Organization](#) (WMO)
- [World Tourism Organization](#) (UNWTO)

Related Organizations

- [International Atomic Energy Agency](#) (IAEA) ⁽³⁾
- [Preparatory Commission for the Nuclear-Test-Ban Treaty Organization](#) (CTBTO) ⁽⁴⁾
- [Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons](#) (OPCW) ⁽⁴⁾
- [World Trade Organization](#) (WTO)

Secretariats of Conventions

- [Convention on the Rights of Persons with Disabilities](#)
- [United Nations Convention to Combat Desertification](#) (UNCCD)
- [United Nations Framework Convention on Climate Change](#) (UNFCCC)

UN Trust Funds

- [United Nations Democracy Fund](#) (UNDEF) ⁽⁵⁾
- [United Nations Fund for International Partnerships](#) (UNFIP) ⁽⁶⁾

NOTES:

⁽¹⁾ The United Nations Peacebuilding Commission has a direct reporting relationship with the Security Council and the General

Assembly, and non-subsidiary relationship with the Economic and Social Council and the Office of the Secretary-General.

⁽²⁾ The UN Drug Control Programme is part of the UN Office on Drugs and Crime.

⁽³⁾ The IAEA reports to the Security Council and the General Assembly (GA).

⁽⁴⁾ The CTBTO Preparatory Commission and OPCW report to the GA.

⁽⁵⁾ UNDEF's Advisory Board recommends funding proposals for approval by the Secretary-General.

⁽⁶⁾ UNFIP is an autonomous trust fund operating under the leadership of the United Nations Deputy Secretary-General.

EU från Internet 15 mars 2011.

http://europa.eu/index_sv.htm

Om EU

- [Basfakta](#)
- [Institutioner och organ](#)
- [Medlemsländer](#)
- [Historik](#)
- [Arbeta för EU](#)
- [Mer om EU](#)

Politik och verksamhet

- [Politikområden](#)
- [Stöd och program](#)
- [Upphandling](#)
- [Fler verksamhetsområden](#)

Att bo och leva i EU

- [Jobb och pensioner](#)
- [Utbildning](#)
- [Hälso- och sjukvård](#)
- [Konsumentskydd](#)
- [Resor](#)
- [Mer om att bo och leva i EU](#)

Aktiv på nätet

- [Tyck till om EU-politiken](#)
- [Bloggar](#)
- [Besök EU:s institutioner](#)
- [Priser och tävlingar](#)
- [Följ EU på sociala medier](#)
- [Fler sätt att vara aktiv på nätet](#)

Publikationer och lagstiftning

- [Officiella handlingar](#)
- [Lagstiftning och fördrag](#)
- [Beställ eller ladda ner publikationer](#)
- [Statistik och opinionsundersökningar](#)
- [Handböcker och skrivråd](#)
- [Mer dokumentation](#)

Press och evenemang

- [Presstjänster](#)
- [Videoklipp och foton](#)
- [Evenemang](#)
- [RSS-flöden och poddsändningar](#)
- [Mer för medierna](#)

EU:s institutioner och organ

Läs mer om EU:s institutioner. Vad gör de och hur arbetar de

- [EU:s institutioner och organ – en överblick](#)

Läs om de olika institutionernas politiska och andra funktioner.

- EU-institutionernas webbplatser
- [Europeiska rådet](#)

I Europeiska rådet lägger stats- och regeringscheferna fast den övergripande EU-politiken

- [Europaparlamentet](#)

EU-parlamentets ledamöter väljs i direkta val vart femte år.

- [Ministerrådet](#)

EU-ländernas ministrar sammanträder för att diskutera och – tillsammans med parlamentet – anta EU:s lagar.

- [EU:s ordförandeskap](#)

Från den 1 januari till den 30 juni leder Ungern EU:s arbete

- [EU-kommissionen](#)

Kommissionärerna och EU:s förvaltning – föreslår EU-lagar och ser till att de följs i alla medlemsländer. Kommissionen arbetar för EU:s gemensamma bästa.

- [Europeiska unionens domstol](#)

Lagens väktare. Tolkar EU-rätten och ser till att den tillämpas på samma sätt i alla medlemsländer.

- [Revisionsrätten](#)

Granskar hur EU-pengarna används.

- [Europeiska centralbanken](#)

Ansvarar för EU:s penningpolitik.

- [Europeiska ombudsmannen](#)

Ombudsmannen utreder klagomål om administrativa missförhållanden i EU:s institutioner och organ.

- [Europeiska datatillsynsmannen](#)

Ser till att personuppgifter skyddas inom EU:s institutioner och organ och ger råd om dataskyddslagstiftning

- Finansiella organ
- Europeiska investeringsbanken

Lånar ut pengar till investeringsprojekt i EU.

- Europeiska investeringsfonden

Hjälper småföretag i Europa.

- Rådgivande organ
- [Ekonomiska och sociala kommittén](#)

Företräder civilsamhället och arbetsmarknadens parter.

- [Regionkommittén](#)

Företräder regionala och lokala myndigheter.

- Institutionernas gemensamma organ
- Europeiska avdelningen för yttre åtgärder
- [EU:s publikationsbyrå](#)

EU-institutionernas förlag.

- [Epsa – EU:s rekryteringsbyrå](#)

Ansvarar för urvalet vid personalrekryteringen till EU:s institutioner och organ.

- Eurostat

EU:s statistikkontor

- Europeiska förvaltningsskolan

Fortbildning för EU:s personal.

- EU-byråer
- [Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik](#)

Organ med särskilda tekniska, vetenskapliga eller administrativa uppgifter.

- [Polissamarbete och straffrättsligt samarbete](#)

Organ som hjälper EU-länderna att samarbeta i kampen mot organiserad internationell brottslighet.

- [Övriga politikområden](#)

EU-byråer med tekniska, vetenskapliga eller administrativa uppgifter.

- [Genomförandeorgan](#)

Förvaltar EU:s program.

- [Euratomfördragets organ](#)

Ska hjälpa Europeiska atomenergigemenskapen att uppnå sina mål.

- Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT)

Samlar de bästa forsknings-, företags- och utbildningsresurserna för att öka EU:s innovationskapacitet.

- [Så stiftas EU:s lagar](#)

Här kan du läsa om de olika EU-institutionernas roll i lagstiftningsarbetet.

Se också

- [Att jobba för EU](#)

Välkommen till Europaparlamentet

Tack för att du besöker Europaparlamentets officiella webbplats.

Europaparlamentet är EU:s enda direktvalda organ. Europaparlamentets 736 ledamöter har till uppgift att företräda dig som är medborgare i EU. Ledamöterna väljs var femte år av invånarna i EU:s 27 medlemsstater och representerar alla unionens 500 miljoner medborgare.

Här hittar du information om parlamentets arbete och systemet med fackutskott. Europaparlamentets arbete är viktigt, eftersom beslut om ny EU-lagstiftning i många fall fattas gemensamt av parlamentet och ministerrådet som företräder medlemsstaterna.

Parlamentet utarbetar lagar som påverkar vår vardag. Det kan handla om miljö, konsumentskydd, lika möjligheter, transporter och fri rörlighet för arbetstagare, kapital, varor och tjänster. Tillsammans med rådet beslutar parlamentet också om EU:s budget.

Om du vill veta ännu mer om parlamentet, klicka på ”I detalj” för mer information om parlamentets interna organ, arbetsordningen och parlamentets arbetssätt.

Under rubriken ”Parlamentet och du” finns flera användbara länkar där du som medborgare kan ta kontakt med parlamentet. Här kan du skriva direkt till parlamentet och ställa frågor, uttrycka dina åsikter och få tillgång till offentliga handlingar. Här hittar du också information om hur man gör en formell framställning.

Du kanske skulle vilja besöka parlamentet i Bryssel eller Strasbourg för att på plats se hur allt fungerar? Här finns information om besök på parlamentet och rekrytering och praktiktjänstgöring.

Om du klickar på ”I detalj” hittar du information om tilldelade kontrakt, godkända bidrag och anbudsinfordringar och en förteckning över ackrediterade lobbyister. Under ”Arkiv” finns uppgifter om tidigare val till Europaparlamentet och vår verksamhet under tidigare år.

För ytterligare information:

[Europaparlamentet arbetar för dig](#)

[Europaparlamentets ansikten 2009–2011](#)

EU-kommissionen från Internet 15 mars

2011.

http://ec.europa.eu/sitemap/index_sv.htm

[EU på Youtube: ansvarsfriskrivning](#)

[Europeiska kommissionens besöks tjänst](#)

- [Besök EU:s institutioner](#)
- [Här finns vi](#)
- [Webbformulär](#)

[Kontakt](#)

- [EU:s lokalkontor och informationsställen](#)
- [Europeiska kommissionens personal](#)
- [Kommissionen](#)
- [Kontaktguide per kommissionsverksamhet](#)
- [Utanför EU](#)

[Kontrakt och bidrag](#)

- [Avtalspartner och mottagare av EU-bidrag](#)
- [EU-stöd](#)
- [Mikrofinansiering](#)
- [Offentliga upphandlingskontrakt](#)

[Lagstiftning](#)

[Nyheter](#)

- [Ekonomi, finanser och skatter](#)
- [Energi och naturresurser](#)
- [EU:s utrikespolitik](#)
- [Jordbruk, fiske och mat](#)
- [Kultur, utbildning och ungdomsfrågor](#)
- [Miljö, konsumentfrågor och folkhälsa](#)
- [Näringsliv](#)
- [Rättvisa och medborgerliga rättigheter](#)

- [Regioner och lokal utveckling](#)
- [Så fungerar EU](#)
- [Sysselsättning och sociala rättigheter](#)
- [Transport och resor](#)
- [Vetenskap och teknik](#)

[Om EU-kommissionen](#)

- [Avdelningar och tjänster](#)
- [Europeiska kommissionen 2010–2014](#)

[Om webbplatsen](#)

[Politikområden](#)

- [Ekonomi, finans och skatter](#)
- [Energi och naturresurser](#)
- [EU:s utrikespolitik](#)
- [Företag](#)
- [Jordbruk, fiske och mat](#)
- [Klimatåtgärder](#)
- [Kultur, utbildning och ungdomsfrågor](#)
- [Miljö, konsumentfrågor och folkhälsa](#)
- [Övergripande frågor](#)
- [Rättvisa och medborgerliga rättigheter](#)
- [Regioner och lokal utveckling](#)
- [Så fungerar EU](#)
- [Sysselsättning och sociala rättigheter](#)
- [Transport och resor](#)
- [Vetenskap och teknik](#)

[Rådgivnings- och informationstjänster](#)

[Rättsligt meddelande](#)

[Register A-Ö](#)

Kommissionens avdelningar

Kommissionen har flera olika avdelningar, bland annat generaldirektoraten som i princip ansvarar för olika politikområden. Andra avdelningar och tjänster sköter allmän administration eller har ett särskilt ansvarsområde som bedrägeribekämpning eller statistik. Här på sidan hittar du alla avdelningar indelade efter verksamhetsområde.

Politikområden

- Jordbruk och landsbygdsutveckling
- [Budget](#)
- Klimatpolitik
- [Konkurrens](#)
- Ekonomi och finans
- Utbildning och kultur
- [Sysselsättning, socialpolitik och inkludering](#)
- Energi
- [Näringsliv](#)
- Miljö
- [Verkställande organ](#)
- Inrikes frågor
- [Havsfrågor och fiske](#)
- Transport och rörlighet
- Hälso- och konsumentfrågor
- Informationssamhälle och medier
- Inre marknaden och tjänster
- Rättsliga frågor
- [Regionalpolitik](#)
- Forskning och innovation
- Skatter och tullar
- Utveckling och samarbete

Yttre förbindelser

- [Utvidgning](#)
- [Utveckling och samarbete EuropeAid](#)
- Tjänsten för utrikespolitiska instrument
- Humanitärt bistånd
- Handel

Allmänna avdelningar

- [Centralbiblioteket](#)
- Kommunikation
- [Europeiska byrån för bedrägeribekämpning](#)
- Eurostat
- Historiskt arkiv
- Gemensamma forskningscentret
- [Publikationsbyrån](#)
- [Generalsekretariatet](#)

Interna avdelningar

- Rådgivarbyrån för Europapolitik
- Europeiska kommissionens uppgiftsskyddsombud
- [Personal och säkerhet](#)
- [Informationsteknik](#)
- Infrastruktur och logistik - Bryssel
- Infrastruktur och logistik - Luxemburg
- Tjänsten för internrevision
- [Tolkning](#)
- Rättstjänsten
- [Byrån för löneadministration och utbetalning av individuella ersättningar](#)
- Översättning

Länkar

- Meritförteckningar för kommissionens generaldirektörer, vice generaldirektörer och motsvarande tjänstemän

Europeiska kommissionen. 15 mars 2011

- [EUROPA](#)
- > [Europeiska kommissionen](#)
- > Kommissionärerna 2010–2014

Europeiska kommissionen 2010–2014

- [Öppenhet](#) |
- [Regler och förfaranden](#) |
- [Foton och annat](#) |
- [Tillbakablick](#) |
- [Utskriftsversion](#)

José Manuel Barroso Ordförande

Catherine Ashton Vice ordförande. Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik

Viviane Reding Vice ordförande. Rättvisa, grundläggande rättigheter och medborgarskap

Joaquín Almunia Vice ordförande. Konkurrens

Siim Kallas Vice ordförande. Transport

Neelie Kroes Vice ordförande. Digital dagordning

Antonio Tajani Vice ordförande. Näringsliv och företagande

Maroš Šefčovič Vice ordförande. Kontakter mellan institutionerna och administration

Janez Potočnik Miljö

Olli Rehn Ekonomiska och monetära frågor

Andris Piebalgs Utvecklingsbistånd

Michel Barnier Inre marknaden och tjänster

Androulla Vassiliou Utbildning, kultur, flerspråkighet och ungdom

Algirdas Šemeta Skatter och tullar, revision och bedrägeribekämpning

Karel De Gucht Handel

John Dalli Hälsa och konsumentpolitik

Máire Geoghegan-Quinn Forskning, innovation och vetenskap

Janusz Lewandowski Ekonomisk planering och budget

Maria Damanaki Havsfrågor och fiske

Kristalina Georgieva Internationellt samarbete, humanitärt bistånd och krishantering

Günther Oettinger Energi

Johannes Hahn Regionalpolitik

Connie Hedegaard Klimatfrågor

Štefan Füle Utvidgning och grannskapspolitik

László Andor Sysselsättning, socialpolitik och inkludering

Cecilia Malmström Inrikes frågor

Dacian Cioloș Jordbruk och landsbygdsutveckling

Öppenhet

- [Kommissionsledamöternas redovisningar av sina ekonomiska intressen](#)
- Kommissionärernas löner och förmåner
- Särskilda rådgivare till Europeiska kommissionens ledamöter (1 april 2010–31 mars 2011, om inget annat anges)
- Offentligt register över gåvor värda mer än 150 euro [15 KB]

Regler och förfaranden

- [Uppdragsbeskrivningar från José Manuel Barroso till de nominerade kommissionärerna](#)
- [Information om Europaparlamentets utfrågningar](#)
- Kommissionsledamöternas uppförandekodex [55 KB]
- Kommissionärernas ämbetsed

Foton och annat

- Fotogalleri med kommissionsledamöterna
- [Dagordningar och protokoll från kommissionens veckosammanträden](#)

Tillbakablick

- [Ledamöter av kommissionen under ledning av José Manuel Barroso \(2004-2009\)](#)
- Tidigare kommissioner och kommissionärer [868 KB]
- F.d. kommissionsordförande

22/02/2011 [Till början](#)

Europeiska kommissionen

http://ec.europa.eu/atoz_sv.htm

[Översikt](#)

[Sökning](#)

[Om webbplatsen](#)

[Kontaktperson](#)

[Rättsligt meddelande](#)

[Europeiska kommissionen](#)

Alfabetiskt register

[A](#) | [B](#) | [C](#) | [D](#) | [E](#) | [F](#) | [G](#) | [H](#) | [I](#) | [J](#) | [K](#) | [L](#) | [M](#) | [N](#) | [O](#) | [P](#) | [Q](#) | [R](#) | [S](#) | [T](#) | [U](#) | [V](#) | [X](#) | [Y](#) | [Z](#) | [Ä](#) | [Ö](#)

A

- [Agenda 2000](#)
- [Allmän rapport om Europeiska unionens verksamhet](#)
- [Almunia \(Joaquín\)](#)
- Andor, László
- Antidumpning
- Antitrust
- [Arbetslöshet \(kampen mot\)](#)
- [Arbetsmiljö/arbetsförhållanden](#)
- [Arbetsrätt](#)
- Arkitektur
- [Ashton \(Catherine\)](#)
- Asien och Latinamerika
- Asyl
- Audiovisuella observationsorganet
- Avfall
- AVS-länderna
- Avtal

B

- Banansektorn (reform av)
- [Barcelondeklarationen](#)
- Barnier, Michel
- Barns rättigheter
- Barroso (José Manuel)
- Bedrägeribekämpning
- [Bedrägerier: Europeiska byrån för bedrägeribekämpning](#)
- Bekämpningsmedel
- [Beslutsfattande i EU](#)
- [Beslutsprocessen inom EU-institutionerna \(databasen PreLex\)](#)
- [Bibliotek \(kommissionens centralbibliotek\)](#)
- Bidrag och stöd
- Bilateral avtal
- Bilateral handelsförbindelser
- [Bilindustrin](#)
- Biobränslen
- Biofilm och audiovisuella medier
- Biologisk mångfald
- Bioteknik
- Biovetenskap
- Bloggar
- Bovin spongiform encefalopati (BSE) /galna ko-sjukan
- Brottslighet (kampen mot)
- Budget
- [Budget – generaldirektoratet för](#)
- Budgetens genomförande och budgetkontroll
- Buller i miljön
- [Byggindustrin](#)

- [Byrån för löneadministration och utbetalning av individuella ersättningar \(PMO\)](#)

- [Bättre lagstiftning](#)

C

- Ciolos, Dacian
- Civilrätt – rättsligt samarbete
- Civilsamhället
- Comenius-programmet
- CORDIS
- Corpus Juris
- Cotonouavtalet (tidigare Lomékonventionen)

D

- Dalli, John
- Damanaki, Maria
- Daphne programmet
- Databas över kontaktpunkter för rådgivning och information _
- De Gucht (Karel)
- [Debatter på Europa](#)
- Delegationer i världen
- Delegationer och EU-kontor
- Deltagande av det civila samhället
- Dialog med näringslivet och allmänheten
- Digitala bibliotek (initiativet för)
- Diplomatiska beskickningar
- Dioxin
- Direkta skatter
- [Diskriminering/rasism](#)
- [Djur: hälsa, välbefinnande, livsmedelssäkerhet](#)
- [Djursjukdomar](#)

- Dopning
- [DORIE - EU-kommissionens arkiv för institutionella frågor](#)
- [”Du kan påverka klimatförändringen” – EU-kampanjen](#)

E

- eContentplus-programmet
- [EGNOS](#)
- EG-rätten inom rättsliga och inrikes frågor
- E-handel
- E-handel och konsumenterna
- Ekodesign för energianvändande produkter
- [E-kommissionen](#)
- Ekonomi och finans – generaldirektoratet för
- [Ekonomisk och social sammanhållning](#)
- [Ekonomiska och finansiella frågor](#)
- [Ekonomiska och monetära unionen](#)
- [Elektronisk utrustning](#)
- [Elektroteknik](#)
- [E-lärande](#)
- EMAS (EU:s miljölednings- och miljörevisionsordning)
- [Energi](#)
- Energi – transeuropeiska nät
- [Energi och transport – generaldirektoratet för](#)
- Energieffektivitet
- Enterprise Europe Network – nätverk för företagsstöd
- Equal-programmet
- Erasmusprogrammet
- Erawatch
- eTEN
- Etik inom vetenskap och ny teknik

- [eTwinning](#)
- [EU:s framtid – debatt](#)
- [EU:s informationskontor](#)
- [EU-jargon – ordlista](#)
- EU-ländernas regler
- [EU-rätten](#)
- [EU-rätten, tillämpning av –](#)
- [Eulisses – social trygghet i Europa](#)
- Euratom
- [Eures – Europeiska portalen för rörlighet i arbetslivet](#)
- [EUR-Lex](#)
- Euromed och kvinnorna
- [Euron](#)
- [Europass-mobilitet](#)
- Europe by Satellite (EbS)
- [Europe Direct – EU-information för allmänheten och företagen](#)
- [EuropeAid – Utveckling och samarbete](#)
- Europeisk rymdforskning
- Europeiska grannskapspolitiken
- Europeiska institutet för innovation och teknik
- Europeiska området för forskningsverksamhet
- [Europeiska socialfonden](#)
- [Europeiska unionens bulletin](#)
- [Europeiska unionens verksamhet \(Allmän rapport om\)](#)
- [Europeiska utvecklingsfonden](#)
- [Europeiska åklagarmyndigheten](#)
- [Europaåret 2011](#)
- Eurostat
- Explosionsfarliga omgivningar
- Extern energipolitik

F

- Familj och demografi
- Farliga ämnen
- Fastigheter och infrastruktur – Bryssel
- Fastigheter och infrastruktur – Luxemburg
- [Fattigdomsbekämpning](#)
- Filmer och filmbranschen
- [Finansiella frågor](#)
- Finansiella tjänster
- Finansiering av EU-budgeten
- Finansiering för små och medelstora företag
- [Fiske](#)
- [Fiskeavtal](#)
- Flygpassagerares rättigheter
- Flygpassagerares säkerhet
- Folkhälsa
- Folkhälsoprogrammet för 2007–2013
- [Fonden för fiskets utveckling](#)
- [Forskning](#)
- [Forskning – generaldirektoratet för](#)
- Foton (Europeiska kommissionen)
- Fredsprocessen i Mellanöstern
- Fri rörlighet för kapital
- Fri rörlighet för personer
- Fri rörlighet för tjänster
- [Fri rörlighet för varor](#)
- Fukt- och grönsakssektorn (reformen av)
- [Funktionshinder](#)
- [Föranslutningsstrategi](#)
- Förbindelser med internationella organisationer
- [Fördrag](#)

- Företagande bland invandrare och etniska minoriteter
- Företagare från etniska minoriteter
- Företagens sociala ansvar
- Företagskoncentrationer
- Företagskuvöser
- Företagsstödjande åtgärder
- Förlikningskommittén
- Förorenande utsläpp
- Förpackningsavfall
- [Försvarsindustrin](#)
- Försöksdjur
- Förvaltning av Internet
- Füle, Štefan

G

- [Galileo](#)
- [Gasapparater](#)
- [Gemensamma fiskeripolitiken](#)
- Gemensamma forskningscentret
- Gemensamma jordbrukspolitiken (GJP)
- Gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP)
- Generaldirektoratet för inrikes frågor
- Generaldirektoratet för klimatpolitik
- Generaldirektoratet för rättsliga frågor
- [Generalsekretariatet \(generaldirektorat\)](#)
- Genetiskt modifierade organismer (GMO)
- [Genomförande av EG-rätten](#)
- Georgieva, Kristalina
- Geoghegan-Quinn, Maire
- Grannskapspolitik
- Grundläggande rättigheter

- Grundtvig-programmet
- [Gruv- och stålindustrin](#)
- Grevavfall
- Gränser och gränskontroller/tullsamarbete
- Grön offentlig upphandling
- [Grönböcker](#)

H

- Hahn, Johannes
- Handel
- Handel – generaldirektoratet för
- Handel och hållbar utveckling
- Handel: regler och beslutsfattande
- Handel: sektorsspecifika frågor
- Handel: skyddsåtgärder
- Handelshinderförordningen
- Handelspolitik (in the online list under World (The EU in the:))
- [Handlingar och dokument \(EU-kommissionen\)](#)
- Hantverks- och mikroföretag
- Hav, oceaner och kustområden
- [Havsanknutna industrier](#)
- Havsfrågor
- [Havsfrågor och fiske - generaldirektoratet för](#)
- Havspolitik
- Hedegaard, Connie
- Historiskt arkiv hos kommissionen
- Humanitärt bistånd
- [Humanitärt bistånd – generaldirektoratet för](#)
- Husdjur (rörlighet för)
- [Hållbart jordbruk](#)

- Hälsö- och konsumentfrågor – generaldirektoratet för
- [Hälsö-EU – folkhälsöportalen](#)

I

- i2010
- [Icke-statliga organisationer](#)
- [IKT för konkurrenskraft och innovation](#)
- Immateriell och industriell äganderätt
- [Industrins konkurrenskraft](#)
- Info Point (EuropeAids informationskontor)
- Informations- och kommunikationsteknik
- Informationssamhället
- Informationssamhället och medierna – generaldirektoratet för
- Informationsteknik
- [Informationsteknik – generaldirektoratet för](#)
- Infrastruktur- och logistikbyrå i Bryssel
- Infrastruktur- och logistikbyrå i Luxemburg
- [Innovation i Europa](#)
- [Innovation och näringslivet](#)
- Innovation och teknik
- Inre marknaden
- Inre marknaden för el
- Inre marknaden för gas
- Inre marknaden och tjänster – generaldirektoratet för
- Inre vattenvägar
- [Institutionell reform](#)
- [Institutioner \(EU\)](#)
- [Instrument för stöd inför anslutningen](#)
- Intelligent energi – Europa-programmet
- Interkulturellt lärande

- Internationella avtal
- Internationella fördrag
- Internationellt kultursamarbete
- Internet
- Interreg
- Intäkter (EU-budgeten)
- Invandring
- Investera i forskning
- [IT](#)
- IT-brottslighet

J

- Jobb
- [Jordbruk](#)
- [Jordbruk och landsbygdsutveckling – generaldirektoratet för](#)
- Jordbruk: internationella handelsförbindelser
- Jordobservation
- [Jämställdhet mellan kvinnor och män](#)
- [Jämställdhetsfrågor](#)
- Järnvägsindustrin och industrin för spårbundna transporter

K

- [Kallas \(Siim\)](#)
- Kampanjen mot våld i hemmet (europeiska)
- [Kampen mot bedrägerier](#)
- Kemikalieolyckor
- Kemikalier
- [Klagomål på administrativa missförhållanden \(ombudsmannen\)](#)
- Klimatanpassning

- Klimatåtgärder
- Klimatförändring
- Kombinerad transport
- [Kommissionens arbete](#)
- [Kommunikation – generaldirektoratet för](#)
- [Kommunikationspolitik](#)
- Kommunikationsteknik
- Konfliktförebyggande
- [Konkurrens](#)
- [Konkurrens – generaldirektoratet för](#)
- Konkurrenskraft (ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation)
- Konkurs
- [Konsumentskydd](#)
- [Kontoret för humanitärt bistånd – ECHO](#)
- Kontoret för livsmedels- och veterinärfrågor
- [Kontroll av EG-rättens tillämpning](#)
- [Kosmetika](#)
- [Kroes \(Neelie\)](#)
- Kultur 2007-2013-programmet
- Kulturarv
- Kulturhuvudstäder
- Kulturportalen
- Kulturprogram (insatser för kultur, finansiering, förordningar, konstnärlig verksamhet)
- Kultursektorn
- [Kvinnor \(information för\)](#)
- Kvinnor och vetenskap
- Kvinnor som företagare
- Kärnkraftssäkerhet
- Körkort

L

- [Landsbygdsutveckling](#)
- Larmnummer (112)
- [Leader+ \(initiativ\)](#)
- [Leksaker](#)
- Leonardo da Vinci-programmet
- Lewandowski, Janusz
- Liberalisering
- Lingua-programmet
- [Lissabonfördraget](#)
- Livslångt lärande
- Livsmedel (kvalitet)
- [Livsmedel \(säkerhet\)](#)
- [Livsmedelsindustrin](#)
- Livsmedelsmärkning
- Luftkvalitet
- Lån och bidrag från EU
- Långlivade organiska föreningar
- Läkemedelsindustrin

M

- [Malmström, Cecilia](#)
- Marco Polo-programmet
- Markskydd
- Maskinell utrustning
- [Maskinindustrin](#)
- Meda – partnerskap mellan EU och Medelhavsområdet
- Medbeslutande (steg för steg)
- Medborgarskap i EU
- Medelhavsområdet och Mellanöstern
- Mediaprogrammet

- Mediateket
- [Medicintekniska produkter](#)
- Medier och audiovisuella medier
- Mekanism för akuta ingripande
- [Meritförteckning \(europeisk\)/Europass](#)
- Migration och asyl
- [Miljö](#)
- Miljö – generaldirektoratet för
- [Miljö och hälsa](#)
- Miljöekonomi
- Miljöinnovation
- Miljömärkning
- Minskning av de administrativa bördorna
- Mobiltelefoni
- Moms (mervärdesskatt)
- Multilaterala avtal
- Multimedia
- Människohandel
- Mänskliga rättigheter och demokratisering
- [Märkning av livsmedel](#)
- [Mätinstrument, färdigförpackade varor och måttenheter](#)
- [Möbelindustrin](#)

N

- [Nanoteknik](#)
- Narkotikapolitik
- Natur
- Naturtillgångar (energi)
- Nedsmutsning av haven
- Nordlig dimension
- Nya metoden (standardisering)

- Nystartade företag
- Nyttig mat och motion
- [Näringsliv](#)
- Näringsliv och företag
- [Näringsliv och industri – generaldirektoratet för](#)
- Näringslivspolitiska gruppen

O

- Oettinger, Günter
- [Offentlig upphandling](#)
- Offentliga upphandlingsavtal
- [OLAF – Europeiska byrån för bedrägeribekämpning](#)
- Opinionsundersökningar
- Orban (Leonard)
- Ordförandeskap
- [Ordlista \(EU\)](#)
- Organisationen av generaldirektoraten och andra avdelningar inom kommissionen
- Organiserad brottslighet (kampen mot)
-

P

- PCB/PCT (polyklorerade bifenyler och polyklorerade terfenyler)
- Penningtvätt
- Pensioner
- Periklesprogrammet (skydd av euron mot förfalskning)
- [Personal och administration](#)
- [Personal och administration – generaldirektoratet för](#)
- [Personal och säkerhet – generaldirektoratet för](#)
- Personuppgiftsombud (för EU-kommissionen)
- Personuppgiftsskydd

- Phareprogrammet
- Piebalgs (Andris)
- Pink Book (EG-lagstiftning som GD Näringsliv handhar)
- Pionjärmarknadsinitiativet
- [Ploteus - Learning Opportunities throughout the European Space](#)
- Polissamarbete
- Politiska rådgivare
- [Portalen för forskarrörlighet](#)
- Posttjänster
- Potočnik (Janez)
- Praktikplatser
- [PreLex](#)
- Pressrum
- Produkt- och Produktsäkerhet
- PROGRESS 2007-2013
- Psykisk hälsa
- [Publikationer \(allmänna\)](#)
- [Publikationsbyrå](#)
- PVC

R

- Radiofrekvensidentifiering
- [Radioutrustning och teleterminalutrustning](#)
- Reach - Registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier
- Reding (Viviane)
- Regionala utvecklingsfonden (ERUF)
- Regionalpolitik
- Regionalpolitik – generaldirektoratet för
- [Register över intresseorganisationer](#)

- [Register över kommissionens handlingar](#)
- [Regler för god förvaltningssed för EU-kommissionens personal i deras kontakter med allmänheten](#)
- Rehn (Olli)
- Rekrytering
- Rena stadstransporter
- [Rymden](#)
- Rådgivarbyrå för Europapolitik
- Räddningstjänst
- Rätten att resa fritt inom EU
- Rättstjänsten
- Rättvisa
- Rökning
- [Rörlighet för arbetstagare](#)
- Rymdpolitik
- [Rymd- och luftfartsindustrin](#)

S

- Samarbete på utbildningsområdet med länder utanför EU
- [Sammanhållningsfonden](#)
- [Sammanhållningspolitikens instrument](#)
- Samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar
- Samråd om EU:s olika politikområden
- [Samrådsprocess](#)
- Satelliter–satellitkommunikation
- Satellitnavigering (Galileo)
- Šefčovič (Maroš)
- Šemeta (Algirdas)
- [SIMAP – Information om offentlig upphandling](#)
- SINAPSE – Scientific INformation for Policy Support

in Europe

- Sjunde ramprogrammet (forskning och utveckling)
- Skatter
- Skatter och tullar – generaldirektoratet för
- [Skinngarvning](#)
- [Skogsbruksstrategin](#)
- [Skogsindustrin](#)
- [Skoindustrin](#)
- [Skydd av EU:s ekonomiska intressen](#)
- [Små och medelstora företag](#)
- Småföretagsakten
- [Socialpolitik](#)
- Socialt skydd
- Sockermarknaden (reformen av)
- [Sokratesprogrammet](#)
- Solidaritetsfonden
- [SOLVIT – Effektiv problemlösning på den inre marknaden](#)
- Sport
- [Språk och flerspråkighet](#)
- [Språklig mångfald](#)
- [Standardisering](#)
- Statistik
- Statligt stöd
- [Strukturfonder](#)
- Strukturpolitiskt föranslutningsinstrument (ISPA)
- Strålskydd
- [Studiebesök](#)
- Stålindustrin
- [Sysselsättning och sociala frågor](#)
- [Sysselsättning, socialpolitik och inkludering – generaldirektoratet för](#)

- Säkra transporter och säker energi

T

- Tajani (Antonio)
- Task Force for Co-ordination of Media Affairs
- Telekommunikationer
- Telekommunikationer – transeuropeiska nät
- Television
- Television utan gränser
- Terrorism – kampen mot
- [Textil- och beklädnadsindustrin](#)
- [Tillgång till kommissionens handlingar](#)
- Tillträde till marknader
- Tillväxt
- [Tillämpning av EU-rätten](#)
- Tjänsten för internrevision
- Tjänsten för utrikespolitiska instrument
- [Tolkning – generaldirektoratet för](#)
- Transeuropeiska nät
- [Transport](#)
- Transport Research Knowledge Centre
- Truppminor
- [Tryckutrustning och gasapparater](#)
- Tull 2013 -programmet
- Tullfrågor
- Tulltransitering
- Tullunionen
- [Turism](#)

U

- ULT (utomeuropeiska länder och territorier)
- Ungdomar

- Ungdomsprogrammet
- Uppförandekodex för kommissionsledamöterna [58 KB]
- URBACT
- Urban
- Utbildning
- [Utbildning och kultur – generaldirektoratet för](#)
- Utgifter (i EU-budgeten)
- Utgifter i EU:s budget
- Utlandsstudier
- Utrikeshandel
- Uttagningsprov
- [Uttagningsprov \(rekrytering\)](#)
- Utveckling och samarbete – generaldirektoratet för
- Utvecklings- och biståndsfrågor
- Utvidgat europeiskt grannskap
- [Utvidgning](#)
- [Utvidgning – generaldirektoratet för](#)

W

V

- Valövervakning
- [Van Rompuy, Herman](#)
- Vassiliou (Androulla)
- Varumärkesförfalskning och pirattillverkning
- [Vattenbruk](#)
- Vetenskap och samhället
- Vetenskaplig forskning
- Vidareutbildning
- Videoklipp (Europeiska kommissionen)
- Vinsektorn (reformen av)

- Visumhandlingar
- [Vitböcker](#)
- [Volontärarbete](#)
- Vänorter
- Världen (EU i världen):
 - AVS: Afrika, Västindien, Stilla havsområdet:
 - Bistånd:
 - [EuropeAid – Utveckling och samarbete:](#)
 - Handelspolitik:
 - Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP):
 - Yttre förbindelser:
- Världshandel
- Världshandelsorganisationen (WTO)
- [Växtskydd](#)

Y

- Yttre förbindelser (in the online list under 'World (The EU in the):')

Ö

- Ömsesidiga bolag
- Ömsesidigt erkännande
- Öppenhet
- Överskudsättning
- Översättning
- Översättning – generaldirektoratet för
- Överträdelseförfaranden

[Till början](#)

Sveriges riksdag. 15 mars 2011.

<http://riksdagen.se/>

[Så fungerar riksdagen](#) | [Välj inställningar](#) | [Lyssna](#) | [Beställ](#) | [Ordbok](#)

- [Demokrati](#)
- [Lagar](#)
- [Statens budget](#)
- [Kontrollmakten](#)
- [Internationellt](#)
- [Dokument](#)
- [Talmannen](#)
- [Ledamöter & partier](#)
- [Utskotten & EU-nämnden](#)
- [Förvaltningen](#)

[Hitta rätt](#)

Senaste

- [Motioner från allmänna motionstiden](#)
- [Inkomna förslag](#)
- [Frågor för skriftliga svar](#)
- [Interpellationer](#)

Genvägar

- [Utskottens förslag till riksdagsbeslut](#)
- [Beslut i korthet](#)
- [Webb-tv](#)
- [RSS-kanaler](#)
- [Syndikera](#)
- [Prenumerera](#)
- [Lediga tjänster](#)

[Testa nya riksdagen.se!](#)

[Öppet hus i riksdagen](#)

[Budgetpropositionen](#)

[Virtuellt riksdagsbesök](#)

[Teckenspråk](#)

[Lättläst](#)

[English](#)

[Andra språk](#)

[Kontakt och besök](#)

[Press](#)

[Riksdagsbiblioteket](#)

[Lärare](#)

[Riksdagen och EU](#)

Frågor till riksdagsinformation

- [När blir det Öppet hus i riksdagen?](#)
- [När väntas beslut om datalagringsdirektivet?](#)
- [Fler frågor](#)

Andra webbplatser

- [Regeringen](#)
- [Riksdag & Departement](#)
- [EU-upplysningen](#)
- [Riksbanken](#)
- [Riksdagens ombudsmän - JO](#)
- [Riksrevisionen](#)

Sveriges riksdag 100 12 Stockholm Telefon: 08-786 40 00 (växel)

Frågor om riksdagen Telefon: 020-349 000

E-post: riksdagsinformation@riksdagen.se [Om webbplatsen](#)

Sveriges Kommuner och Landsting.

Från Internet 15 mars 2011. <http://www.skl.se/>

[In English](#)

[Om webbplatsen](#)

[Lättläst](#)

[Lyssna](#)

[Startsida](#)

[Om SKL](#)

[Vi arbetar med](#)

[Kommuner & landsting](#)

[Kalender](#)

[Avtal & lagar](#)

[Beställ & ladda ner](#)

[Press](#)

[Kontakt](#)

KOMMUNER & LANDSTING

[En angelägen arbetsgivare](#)

[Om kommuner](#)

[Om landsting och regioner](#)

[En fråga om demokrati](#)

[Regionala förbund](#)

[Ordlista A-Ö](#)

[Så fungerar den offentliga sektorn](#)

[Startsida](#) > [Kommuner & landsting](#)

Kommuner, landsting och regioner

Kommunerna, landstingen och regionerna i Sverige ansvarar för merparten av den samhällsservice som finns.

Antal kommuner och landsting

Det finns **290** kommuner och **20** landsting inklusive regionerna Gotland, Halland, Skåne och Västra Götaland.

> [Länk till karta på SCB:s webbplats \(öppnas i nytt fönster\)](#)

Arbetsgivar- och intresseorganisation

Sveriges Kommuner och Landsting är en arbetsgivar- och intresseorganisation för kommuner, landsting och regioner i Sverige.

Vi verkar på våra medlemmars uppdrag med utgångspunkt i den lokala och regionala demokratin.

> [Länk till fakta om kommuner, landsting och regioner som arbetsgivare](#)

> [Länk till mer information om SKL:s medlemservice](#)

Antal förtroendevalda

Det finns över **44 000** förtroendevalda politiker i kommuner, landsting och regioner.

Av dem är cirka **97** procent fritidspolitiker.

> [Läs mer om lokalpolitiker](#)

Lämna synpunkter

Innehåll: Irene Carlstedt Publiceringsansvarig: Irene Carlstedt

Sidan granskad 4 jan 2011. Sidan publicerad 25 nov 2006.

Adresser

> [Länk till kommunadresser](#)

> [Länk till landstingens/ regionernas adresser](#)

Sveriges Kommuner och Landsting 118 82 Stockholm

Besöksadress: Hornsgatan 20 Tfn: 08 - 452 70 00

E-post: info@skl.se

Utrikesförvaltning i världsklass.

Slutbetänkande av Utrikesförvaltningsutredningen SOU 2011:21

Innehåll

Begrepp och förklaringar.....	13
Sammanfattning	21
Summary	47
1 Inledning.....	75
1.1 Utrikesförvaltningsutredningens uppdrag	75
1.1.1 Delbetänkandet och slutbetänkandet.....	77
1.1.2 Slutbetänkandets disposition	79
1.2 Diplomatisk verksamhet i historiens ljus	82
1.3 Omvärldsbeskrivning – utgångspunkt för svensk utrikespolitik och utrikesförvaltning.....	85
1.3.1 Globaliseringen ändrar spelplanen.....	86
1.3.2 Regeringars utblick.....	87
1.3.3 Sverige i världen – världen i Sverige.....	91
2 Regeringens internationella arbete och utrikesförvaltningens roll	97
2.1 Utrikespolitiska utgångspunkter	99
2.1.1 Utrikespolitikens syfte.....	99
2.1.2 Svenska intressen	99
2.1.3 Utsuddad gräns mellan utrikes- och inrikespolitik	101
2.2 Ökade krav på Regeringskansliet.....	102
2.3 Sveriges utrikesförvaltning	105
2.3.1 Jämförelse med andra länder	105
2.3.2 Utrikesförvaltningens uppdrag och omfattning	107

2.4 Svensk närvaro utifrån nya utmaningar	116
2.4.1 Jämförelse med andra länders utrikesrepresentation	118
2.4.2 Var och hur ska Sverige vara representerat?.....	122

3 En modern utrikespolitik125

3.1 Svensk utrikes- och säkerhetspolitik.....	125
3.1.1 Vad är utrikespolitik?	126
3.1.2 En förändrad och breddad säkerhetspolitik	128
3.1.3 Ekonomisk utrikespolitik – <i>Economic Diplomacy</i>	132
3.1.4 Sverige i det europeiska arbetets kärna	135
3.1.5 Nordiskt samarbete	139
3.1.6 Dagens och morgondagens multilateralasamarbete.....	140
3.1.7 Framgångsfaktorer i multilateralt arbete	143
3.2 Offentlig diplomati kan öka politikens genomslag.....	145
3.2.1 Vad är offentlig diplomati?.....	146
3.2.2 Andra länder.....	147
3.2.3 Utrikesförvaltningens arbete med Sverigefrämjande och offentlig diplomati	148
3.2.4 Hur kan verksamheten bli mer ändamålsenlig?	150
3.2.5 Utrikesförvaltningens kommunikation med det svenska samhället	152

4 Beredning av utrikespolitik i Regeringskansliet155

4.1 Bred formulering av regeringens internationella politik.....	156
4.1.1 Omvärldsförändringar motiverar ett utvecklat tvärsektoriellt arbete i Regeringskansliet	157
4.1.2 Samstämmighet i den internationella politiken – exempel från några andra länder.....	160
4.1.3 Statssekreterargrupp för formulering och samordning av svensk politik i prioriterade internationella frågor	162
4.2 Regeringskansliets styrning av utrikesrepresentationen.....	164

4.2.1 Hela Regeringskansliets utrikesrepresentation.....	167
4.2.2 Bred process för styrning av utrikesrepresentationen.....	170
4.2.3 Fördelar och utmaningar med en bred beredningsprocess.....	172
4.3 Specialattachéer	173
4.3.1 En koordinerad planering av specialattachéers placering	176
4.4 Styrning av EU-representationen i Bryssel	178
4.5 Bättre kommunikation inom Regeringskansliet och med utlandsorganisationen.....	182
4.5.1 Rutiner för kontakter och samråd mellan UD och övriga Regeringskansliet	185
4.5.2 Tillgänglighet till utlandsorganisationens rapportering	186
4.5.3 Information från Regeringskansliet till utrikesrepresentationen.....	191
5 Styrning av vissa utrikespolitiska verksamheter.....	193
5.1 En stärkt handels- och främjandeverksamhet	193
5.1.1 Varför handels- och främjandepolitik?.....	195
5.1.2 Många svenska handels- och främjandeaktörer	200
5.1.3 Samarbete och rollfördelning mellan utrikesförvaltningen och Exportrådet.....	212
5.1.4 Investeringsfrämjandets betydelse	225
5.1.5 Synergier mellan utvecklingssamarbete, handel och främjande.....	227
5.2 Förtydligade roller inom utvecklingssamarbetet	230
5.2.1 Utvecklingssamarbetet i dag	232
5.2.2 Internationella jämförelser.....	234
5.2.3 Styrdokument för utvecklingssamarbetet – dagsläget	240
5.2.4 Relationen mellan UD och Sida. Bedömningar och förslag...	241
5.3 Utrikesförvaltningens verksuppdag och andra tjänster	248
5.3.1 Generella principer för efterfrågestyrd verksamhet	250
5.3.2 Konsulär och rättslig verksamhet	256

5.3.3 Hanteringen av migrationsärenden.....	273
---	-----

6 Att skapa en mer effektiv utrikesförvaltning287

6.1 Yttre och inre effektivitet i utrikesförvaltningen	288
6.2 Analys, policyformulering, styrning och uppföljning av utrikesförvaltningens verksamheter.....	290
6.2.1 Strategiska verksamhetsmål – utgångspunkter för styrning av statlig förvaltning.....	291
6.2.2 Sammanhållen analys som grund för strategisk policy.....	293
6.2.3 Planering, prioritering och uppföljning av verksamheter	296
6.2.4 En internationell utblick.....	302
6.2.5 Enad ledning och ett sammanhållet stöd för policyformulering och planering.....	306
6.2.6 Andra effektiviseringsåtgärder i utrikesförvaltningen.....	310
6.3 Väl avvägd och förutsägbar resurssättning	311
6.3.1 Förstärkt verksamhet genom effektiviseringar och omprioriteringar.....	313
6.3.2 Regeringskansliets resurssättning av utrikesrepresentationen	314
6.3.3 Utrikesförvaltningens dubbla produktivitetskrav	316
6.3.4 Mekanism för reglering av valutafluktuationer	317
6.3.5 Tydlighet om avgiftsfinansiering	319

7 En strategisk kompetensförsörjning för att möta verksamhetens krav.....323

7.1 Verksamhetens behov måste styra kompetensförsörjningen.....	325
7.1.1 Personalstatistik och Regeringskansliets internationalisering.....	326
7.1.2 Vilken kompetens behövs i utrikesförvaltningen?.....	328
7.2 Förutsättningar för kompetensförsörjningen	331
7.2.1 Omfattning och verksamhet i UD och utlandsorganisationen.....	331

7.2.2 En stark personalenhet i UD.....	333
7.2.3 Är mer flexibla anställningsformer att föredra för att tillgodose utrikesförvaltningens kompetensbehov?	334
7.2.4 Kompetensväxling skapar möjligheter	336
7.3 Verktyg för strategisk kompetensförsörjning	337
7.3.1 Att vara en attraktiv arbetsplats och god arbetsgivare	338
7.3.2 En ändamålsenlig rekrytering: tre huvudgrupper i fokus	340
7.3.3 Ökad rörlighet mellan utrikesförvaltningen och övriga delar av Regeringskansliet.....	342
7.3.4 Ökad extern personalrörlighet.....	345
7.4 En effektiv bemanning.....	347
7.4.1 Förenklad bemanningsprocessen och ett IT-stöd för HR-arbetet.....	347
7.4.2 Formaliserad chefsberedning och tydliga karriärkriterier.....	349
7.4.3 Hänsyn till familjesituation för Regeringskansliets utsända personal	351
7.4.4 Reviderad inkomstskattelag	352
7.4.5 Utveckling i omvärlden kräver skärpt säkerhet i utrikesrepresentationen.....	353
7.4.6 Förbättrad arbetsmiljö.....	355
7.5 En framåtblickande kompetensutveckling	355
7.6 Utveckling eller förflyttning av personal?	358

Referenser 361

Bilagor	
Bilaga 1 Kommittédirektiv.....	369
Bilaga 2 Tilläggsdirektiv	379
Bilaga 3 Tilläggsdirektiv	381
Bilaga 4 Bedömningsgrunder för svensk diplomatisk närvaro	383
Bilaga 5 Utrikesförvaltningens organisation	387
Bilaga 6 Utrikesförvaltningens intresser.....	389

Bilaga 7 Internationella jämförelser.....	395
Bilaga 8 Enkät till utlandsmyndigheter – metod och resultat.....	411
Bilaga 9 Myndigheter och aktörer inom handelspolitik, EU:s inre marknad och främjande.....	419
Bilaga 10 Next Generation Strategic Management for Diplomacy.....	425
Bilaga 11 Personalstatistik.....	477

Bilaga 6

Utrikesförvaltningens intressenter

Följande lista över utrikesförvaltningens uppdragsgivare/intressenter bygger på tidigare enkätundersökning (Taxell 2007) där utlandsorganisationen angett verksamhetens huvudsakliga avnämare i de fall det inte varit UD. Listan har delvis omarbetats av utredningen. Den ger en bild av omfattning och mångfald av intressentkretsen, men ingen information om tidsomfattningen av arbetet åt de olika intressenterna. Arbetet för övriga Regeringskansliet beskrivs emellertid i bilaga 8. Några aktörer inom handelspolitik och främjande beskrivs mer utförligt i bilaga 9. Listan tar endast upp intressenter utanför Regeringskansliet.

Inrikes- och utrikespolitik

Exportkreditnämnden
Exportrådet
Försvarshögskolan
Försvarsmakten/Högkvarteret
Inspektionen för strategiska produkter
journalister och media
Kommerskollegium
Kulturrådet
Migrationsverket
Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten
Näringslivet
riksdagen
Rikspolisstyrelsen
Riksbanken
Sida
Svenska institutet

Svenska FN-förbundet

Internationella överenskommelser

andra länders ambassader och konsulat
andra länders utrikesdepartement
enskilda organisationer
Exportkreditnämnden
Flygvapnet
Olika FN- och EU-institutioner och organ
Försvarsmakten/Högkvarteret
Inspektionen för strategiska produkter
International Development
Law Organization
lokala myndigheter
Marinen
Migrationsverket
Nordiska ministerrådet
Nordiska investeringsbanken
Organization of American States
Regeringskansliet
Rikspolisstyrelsen
Sida
Sjöfartsverket
Svenska Unescorådet
Totalförsvarets forskningsinstitut
Vänorter (kommuner/län)
Åklagarmyndigheten

Konsulär verksamhet

allmänheten

andra statliga och kommunala
myndigheter
banker
europeiska ambassader
Försäkringskassan
kommuner
landsting
Migrationsverket
nordiska och europeiska lokala myndigheter
nordiska och europeiska ambassader
polisen
Rederier
Rikspolisstyrelsen
Skatteverket
sociala myndigheter
Socialstyrelsen
SOS international/Eurolarm
Statens tjänstepensionsverk
svenska medborgare
svenskar i verksamhetslandet
Trafiksäkerhetsverket
Trafikverket
Valmyndigheten

Rättsliga ärenden

Advokatbyråer
andra statliga och kommunala myndigheter
Centrala studiestödsnämnden
domstolar
enskilda
försäkringsbolag

Försäkringskassan
kommuner
kriminalvården
Lands- och riksarkiv
landsting
lokala folkbokföringen
lokala myndigheter
Migrationsverket
nordiska och europeiska lokala myndigheter
polisen
Rikspolisstyrelsen
Skatteverket
sociala myndigheter
socialkontor i Sverige
SOS international/Eurolarm
Statens tjänstepensionsverk
svenska medborgare
Tullverket
Valmyndigheten
Åklagarmyndigheten

Krisberedskap

allmänheten
lokala myndigheter
Media, svensk och internationell
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
polisen
Reseföretag
Sida
Smittskyddsinstitutet

Migrationsfrågor

allmänheten i Sverige och utlandet
domstolar
EU-ordföranden för Schengenkretsen
kommuner
lokala myndigheter
migrationsdomstolar
Migrationsverket
nordiska och europeiska lokala myndigheter
polisen
Rikspolisstyrelsen

Bistånd och utvecklingssamarbete

enskilda organisationer
EU
Folke Bernadotteakademin
FN-organ
Försvarmakten
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Olof Palmes internationella center
Riksdagen
SADEV
Sida
Svenska institutet
vissa andra svenska myndigheter

Sverige-, handels och investeringsfrämjande

allmänheten i Sverige
allmänheten utomlands
banker
Energimyndigheten

Exportkreditnämnden
Exportrådet
forskningsinstitut
företag och organisationer
Försvarexportmyndigheten
Försvarets materiellverk
handelskamrar
Ingenjörsvetenskapsakademien
Inspektionen för strategiska produkter
Invest Sweden
Kommerskollegium
kulturinstitut
Kulturrådet
Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet
näringslivet
Näringslivets internationella råd
Sida
Svensk Exportkredit
Svensk Handel
svenska företag
Svenska institutet
svenska regioner
Sveriges miljöteknikråd
Swedfund
VisitSweden
Hovstaterna
regionala turistföreningar
rese och turistnäringen i Sverige
Svenska turistföreningen
övriga berörda svenska myndigheter

Press- och informationsfrågor

allmänheten i Sverige
allmänheten utomlands
Arbetsförmedlingen
Baltiska kulturcentret
enskilda
enskilda aktörer och institutioner på kulturområdet i Sverige och utlandet
enskilda organisationer
EU-kommissionen
Exportrådet
Försvarets materiellverk
Försvarshögskolan
Invest Sweden
Jordbruksverket
journalister och media
kommuner
kulturinstitut
kulturlivet
Kulturrådet
lokala myndigheter
media, svensk och internationell
Migrationsverket
resebyråer
Rikspolisstyrelsen
Sida
skolor, högskolor och universitet
Svenska institutet
VisitSweden

Protokollära ärenden

arbetsmarknadens parter
enskilda
enskilda organisationer
Exportkreditnämnden
Exportrådet
företag och organisationer
Försvarmakten/Högkvarteret
Hovet
Invest Sweden
kommuner
landsting
lokala myndigheter
lokala utrikesministerier
Migrationsverket
Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten
Utländska ministerier
NGO:er
Näringslivet
polisen
Riksdagen
Rikspolisstyrelsen
rättsväsendet
Sida
skolor, högskolor och universitet
Statens fastighetsverk
Strålsäkerhetsmyndigheten
studenter
Svenska institutet
svenska regioner
Tillväxtanalys

Tullverket
Verket för innovationssystem

**Administration och gemensamma
stödfunktioner**

Arbetsgivarverket
Exportrådet
Försvarsmakten/Högkvarteret
Försäkringskassan
Hovet
Invest Sweden
Jordbruksverket
Kammarkollegiet
Kommerskollegium
Migrationsverket
Riksdagen
Rikspolisstyrelsen
Rådet för utlandsvillkor
Sida
SMHI
Statens fastighetsverk
Statens konstråd
Statens tjänstepensionsverk
Tillväxtanalys
Övriga svenska myndigheter med utlandsverksamhet

Remisser

andra statliga och kommunala myndigheter
Centrala studiestödsnämnden
företag och organisationer
Försvarsmakten

Försäkringskassan
Högkvarteret
Kommerskollegium
Migrationsverket
Riksdagen
Rikspolisstyrelsen
Rådet för utlandsvillkor
Skatteverket
sociala myndigheter
Socialstyrelsen
utredningar
Åklagarmyndigheten

Bilaga 9

Myndigheter och aktörer inom handelspolitik, EU:s inre marknad och främjande

Myndigheter och aktörer inom handelsministrarnas ansvarsområden

Exportkreditnämnden (EKN)

Exportkreditnämnden (EKN) är en myndighet under UD med uppgift att främja svensk export och svenska företags internationalisering genom att erbjuda konkurrenskraftiga exportkredit och investeringsgarantier. EKN ansvarar för att utfärda statliga exportkredit- och investeringsförsäkringar (s.k. statsgarantier) som skyddar exportörer mot förluster i exportaffärer. Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt erbjuda de svenska exportföretagen villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla. EKN rapporterar till UD:s enhet för främjande och EU:s inre marknad (UD-FIM).

Kommerskollegium (KK)

Kommerskollegium (KK) är Sveriges myndighet för utrikeshandel och utrikespolitik. Myndigheten förser regeringen med analyser och annat underlag inför förhandlingar och diskussioner i EU och WTO. Kommerskollegium fungerar också som ombudsman och s.k. SOLVIT-center (nätverk i EU/EES med uppgift att informellt lösa handelshinder på EU:s inre marknad). Ett annat arbetsområde är EU:s gränsåtgärder, t.ex. tullar och importlicenser. Till KK är *Open Trade Gate* knutet med uppgift att understödja exportföretag från utvecklingsländer på den svenska marknaden. Kommerskollegium rapporterar till UD-FIM.

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden)

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) är den centrala myndigheten för investeringsfrämjande. Myndigheten har till uppgift att genom information, kontakter och fokuserade projekt aktivt medverka till att utländska företag i olika former investerar eller samverkar med svenska företag för att få till stånd investeringar i Sverige. Invest Sweden hade i januari 2011 fem utlandskontor – New York, Tokyo, Shanghai med filialkontor i Peking samt New Delhi. Invest Sweden rapporterar till UD-FIM.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) är Sveriges nationella myndighet för ackreditering, dvs. granskning och godkännande av certifieringsorgan, kontrollorgan och laboratorier. Swedac samordnar även den svenska marknadskontrollen och tar fram regler för exempelvis mätinstrument och ädelmetallarbeten. Inom samtliga områden har Swedac internationella uppgifter. Lagstiftning och överenskommelser inom Europa och globalt styr Swedacs verksamhet. Swedac rapporterar till UD-FIM.

AB Svensk Exportkredit (SEK)

AB Svensk Exportkredit (SEK) är ett av staten helägt aktiebolag med UD som huvudman. SEK:s uppdrag är att säkerställa tillgång till finansiella lösningar för export och infrastruktur genom att tillhandahålla lång- och medelfristiga krediter. SEK hjälper företag att hitta rätt export- och projektfinansiering och samarbetar med banker och andra finansiella institut för att nå mindre och medelstora företag med konkurrenskraftig finansiering. SEK är i första hand inriktat på finansiering av affärer med medellånga och långa exportkrediter. På uppdrag av svenska staten administrerar SEK det svenska systemet för statsstödda exportkrediter (CIRR-krediter). SEK rapporterar till UD-FIM.

Svenska institutet (SI)

Svenska institutet (SI) är en myndighet under UD som har till uppgift att sprida information och kunskap om Sverige i utlandet och att svara för utbyte med andra länder inom kultur, utbildning, forskning, demokrati och samhällsliv i övrigt ("att sätta Sverige på kartan"). SI är verksamt inom offentlig diplomati, dvs. att förstå, informera, påverka och bygga upp relationer med allmänhet, näringsliv och civila samhället i utlandet. SI har under senare år givits uppgifter som innebär ett ökat fokus på Sverigefrämjande. Verksamheten ska främja svenska intressen och bidra till tillväxt, sysselsättning och kulturell utveckling i Sverige. Genom strategisk kommunikation och internationellt utbyte inom kultur, utbildning och forskning samt demokrati främjas samarbete och långsiktiga relationer med andra länder. Verksamheten genomförs i form av projekt och sker i hög grad i samverkan med de svenska beskickningarna och utländska samarbetspartners. SI har egen närvaro utomlands genom en avdelning i Paris. SI rapporterar till UD-FIM.

Sveriges exportråd (Exportrådet)

Sveriges exportråd (Exportrådet) har till uppgift att ge stöd till svenska företags internationella affärsutveckling. Exportrådet ägs gemensamt av staten och näringslivet. Staten representeras av UD (handelsministern) och näringslivet av Sveriges Allmänna Utrikes-handelsförening (SAU). Det delade ägarskapet ger Exportrådet en unik ställning som avspeglas i verksamheten. Exportrådet har ett offentligt finansierat uppdrag att främja svensk export men utför även avgiftsfinansierade konsulttjänster. Det statliga uppdraget innefattar avgiftsfri exportinformation, kompetensutveckling för företag och vissa riktade satsningar på mindre företag, strategiska affärssektorer och särskilt intressanta tillväxtmarknader. Verksamheten i Sverige bedrivs vid huvudkontoret i Stockholm och av regionala exportrådgivare i varje län. På huvudkontoret finns en central exportservice som förmedlar marknadsinformation och exportteknisk rådgivning som svar på frågor från företag och andra intressenter. Utomlands finns Exportrådet på plats med svenska och utländska medarbetare på drygt

50 marknader. Exportrådet samarbetar också med svenska ambassader, konsulat och handelskammare över hela världen.

Sveriges standardiseringsråd (SSR)

Sveriges standardiseringsråd (SSR) är svensk huvudman för svensk standardisering som utförs av erkända svenska standardiseringsorgan. Medlemmar är staten, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Svenskt Näringsliv, Svensk Handel och Svenska Bankföreningen. SSR erkänner svenska standardiseringsorgan och tillhandahåller ett register över fastställd och upphävd svensk standard. Ansvar för statens medlemskap i SSR ligger inom Regeringskansliet på UD-FIM.

Andra näraliggande verksamheter

Almi Företagspartner AB (Almi)

Almi Företagspartner AB (Almi) är ett bolag under Näringsdepartementet som har i uppdrag att främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag samt stimulera nyföretagande i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv. Almi finns i alla län och erbjuder hjälp med finansiering och rådgivning för affärsutveckling. Koncernen får driftsanslag från staten. Flertalet av Exportrådets regionala exportrådgivare för småföretag sitter i Almis lokaler.

Försvarexportmyndigheten

Försvarexportmyndigheten inrättades den 1 augusti 2010 och lyder under Förvarsdepartementet. Myndighetens verksamhetsområde är statligt svenskt exportstöd till försvarsindustrin och ansvar för försäljning och upplåtelse av materiel inom försvarssektorn. Med exportstöd avses insatser för att stödja företagens exportansträngningar i form av t.ex. deltagande vid besök, resor och demonstrationer för intressenter och potentiella kunder. Myndigheten ansvarar även för försäljning av överskottsmateriel från Förvarsmakten vilket Förvarets Materielverk (FMV) tidigare ansvarat för.

Handelskamrarna

Det finns över tio regionalt baserade handelskammare i Sverige, varav åtta är organiserade i Svenska Handelskammarförbundet. Deras huvuduppgift är att skapa goda förutsättningar för näringslivet i hemmaregionen och att främja handel över gränserna. Handelskamrarna erbjuder också tjänster, kurser, rådgivning och förmedlar affärskontakter mellan företag i olika länder. I ett drygt 20-tal länder finns svenska utlandshandelskamrar eller motsvarande. Det Svenska Handelskammarförbundet ingår i ett internationellt nätverk med över 10 000 handelskamrar. Utrikeshandelskamrarna utgör ett komplement till Exportrådets utlandskontor och kan företräda medlemsföretag vid kontakter med myndigheter i värdlandet. De är också en samlingspunkt för svenska företag i utlandet.

Swedfund International AB (Swedfund)

Swedfund International AB är ett av staten helägt aktiebolag med UD som huvudman. Bolaget erbjuder riskkapital och kompetens för investeringar i Afrika, Asien, Latinamerika samt Östeuropa (ej EU-länder). Målet är att bidra till utvecklingen av lönsamma företag och därmed stimulera hållbar ekonomisk utveckling i de länder där investeringar sker. Swedfund investerar tillsammans med strategiska partners, i första hand svenska företag som vill etablera sig på en ny marknad eller expandera verksamheten. Den strategiska partnern ska vara beredd att dela den finansiella risken med Swedfund och ta ett operativt ansvar. Swedfund erbjuder riskkapital i form av aktiekapital, lån, garantier och delfinansiering av leasingavtal. Beslut om investeringar fattas på affärsmässiga grunder. Swedfund rapporterar till UD:s enhet för styrning och metoder i utvecklingssamarbetet (UD-USTYR).

Tillväxtanalys (TA)

Tillväxtanalys (TA) (och Tillväxtverket) bildades i april 2009 och ersatte Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS), Verket för näringslivsutveckling (NUTEK) och Glesbygdsverket. Myndigheten

lyder under Näringsdepartementet och har regeringens uppdrag att belysa de områden som har störst betydelse för tillväxt. Myndigheten ansvarar för utlandsbaserad omvärldsbevakning vid kontor i Bryssel, Peking, Tokyo, New Delhi och Washington. Ett kontor planeras att öppna i Brasília. Utlandskontoren ska samverka med andra svenska främjandeorganisationer på orten. Det övergripande målet är att stärka den svenska konkurrenskraften och att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag i alla delar av landet. TA arbetar med utvärderingar, analyser och statistik i ett brett svenskt och internationellt perspektiv. Arbetet vilar på vetenskap och beprövad erfarenhet och TA:s kunskapsunderlag ska ligga till grund för politiska ställningstaganden i regering och riksdag.

VisitSweden

Främjandet av Sverige som turistdestination hanteras främst av VisitSweden AB, som ägs till hälften av staten genom Näringsdepartementet och till hälften av Svensk Turism AB, som i sin tur ägs av den svenska besöksnäringen. VisitSweden koncentrerar sitt arbete till 13 länder (Norge, Danmark, Finland, Ryssland, Tyskland, Nederländerna, Storbritannien, USA, Frankrike, Italien, Spanien, Kina och Japan). VisitSweden har som övergripande mål att bidra till att Sverige har en hög attraktionskraft som turistland och har en långsiktigt konkurrenskraftig turistnäring, som bidrar till hållbar tillväxt och ökad sysselsättning i alla delar av landet. Anslaget från staten finansierar basverksamheten och uppdraget att marknadsföra varumärket Sverige. Besöksnäringen finansierar marknadsföringen för sina egna produkter. Utöver ovanstående aktörer kan även nämnas Svensk Handel, Näringslivets Internationella Råd (NIR), Innovationsbron AB, kommuner, regionförbund, landsting, länsstyrelser m.fl.

Från regeringens hemsida 13 mars 2011.

UD:Utrikespolitik och internationellt samarbete

[Regeringen och Regeringskansliet](#)

[Publikationer](#)

[Så styrs Sverige](#)

Här är du:

[Startsida](#)

[Detta arbetar departementen med](#)

Utrikespolitik och internationellt samarbete

ANSVARIGT STATSRAÐ

- [Carl Bildt](#)
- [Gunilla Carlsson](#)
- [Ewa Björling](#)

ANSVARIGT DEPARTEMENT

- [Utrikesdepartementet](#)

[Utrikes- och säkerhetspolitik](#)

[Bistånd och utveckling](#)

[Folkrätt och mänskliga rättigheter](#)

[Länder och regioner](#)

[Organisationer och samarbeten](#)

Utrikesdepartementet (UD) ansvarar tillsammans med utlandsmyndigheterna för Sveriges förbindelser med andra länder. På UD formuleras också de handlingsalternativ som ligger till grund för regeringens ställningstaganden i utrikespolitiska frågor. Till utrikesförvaltningens

uppgifter hör dessutom att ta tillvara enskilda svenska medborgares och organisationers intressen utomlands.

Utrikes- och säkerhetspolitik

Utrikespolitik handlar i bred bemärkelse om Sveriges politik gentemot andra länder. Att förebygga risker och hot är en viktig del av säkerhetspolitiken som är en del av utrikespolitiken.

- [Utrikes- och säkerhetspolitik](#)

Bistånd- och utveckling

Svenskt bistånd ska bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor.

Den svenska utvecklingspolitiken kan sägas vila på två ben.

Samstämmighetspolitiken (politiken för global utveckling) handlar om att alla politikområden ska dra åt samma håll, med målet om en rättvis och hållbar global utveckling. Och utvecklingssamarbetet (biståndet), som har som mål att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor.

- [Bistånd och utveckling](#)

Handel- och främjande

Den svenska handelspolitiken handlar om att underlätta export och import till och från andra länder. Främjande handlar om att skapa gynnsamma förutsättningar för svenska intressen och att profilera Sverige.

- [Handel och främjande](#)

Din resa utomlands

En viktig uppgift för UD och ambassaderna är ge hjälp och råd till

[English](#)

svenskar som råkat i svårigheter utomlands. UD arbetar med frågor som rör konsulärt bistånd, konsulär krisberedskap och civilrättsliga frågor.

- [Ambassader, konsulat och reseråd](#)

Länder och regioner

Sveriges utveckling är nära förbunden med andra länders, såväl i vår del av världen som globalt. Här kan du läsa mer om Sveriges samarbete med omvärlden.

- [Länder och regioner](#)

Organisationer och samarbeten

Här hittar du information om en rad olika internationella organisationer och samarbeten som Sverige stödjer, deltar i eller samverkar med.

- [Organisationer och samarbeten](#)

[Utrikesdepartementet](#)

Klicka på bilden för att komma till UD:s startsida.

Senaste om utrikes- och säkerhetspolitik

[Svenska företagare känner inte till den inre marknaden](#)
[Krav måste balanseras i vapenförhandlingar](#)
[Läs alla nyheter om utrikes- och säkerhetspolitik](#)

Senaste om bistånd och utveckling

[Startskott för mer e-bistånd](#)
[Anförande vid London School of Economics \(LSE\) \(engelska\)](#)
[Läs alla nyheter om bistånd och utveckling](#)

Senaste om handel och främjande

[Svenska företagare känner inte till den inre marknaden](#)
[Krav måste balanseras i vapenförhandlingar](#)
[Läs alla nyheter om handel och främjande](#)

Senaste om ambassader, konsulat och reseråd

[Pressbriefing angående situationen i Libyen](#)
[Nya ansikten synar nykomlingar](#)
[Läs alla nyheter om ambassader, konsulat och reseråd](#)

[Vanliga frågor och svar](#)

Svar på frågor om olika ämnen inom UD:s verksamhet.

Pressmeddelanden från Europeiska unionens råd

[Catherine Ashton travels to Egypt and to G8 Foreign Ministers meeting in Paris](#)
[Alla pressmeddelanden från Rådet](#)

[Mänskliga rättigheter.se](#)

Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter med fakta, historik och svenska åtaganden.

Regeringskansliet 103 33 Stockholm Växel 08-405 10 00

[Kontakt och besök](#)
[Om webbplatsen](#)
[Prenumerera på nyheter](#)
[Om kakor](#)
[RSS](#)
[Webbplatskarta](#)

Bistånd och utveckling

Här är du:

- [Startsida](#)
- [Detta arbetar departementen med](#)
- [Utrikespolitik och internationellt samarbete](#)
- Bistånd och utveckling
- [Politik för global utveckling](#)
- [Vad vill Sverige med biståndet?](#)
- [Vart går biståndet?](#)
- Har inte undermenyer [Resultaten i biståndet](#)
- [Biståndet i siffror](#)
- [Överblick över biståndet](#)
- Har inte undermenyer [Frågor och svar bistånd](#)

Regeringens utvecklingspolitik omfattar både ett effektivt bistånd av hög kvalitet och en samstämmighetspolitik som innefattar samtliga politikområden.

Svenskt bistånd ska bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor.

Den svenska utvecklingspolitiken

Den svenska utvecklingspolitiken kan sägas vila på två ben. Samstämmighetspolitiken handlar om att alla politikområden ska dra åt samma håll, med målet om en rättvis och hållbar global utveckling. Utvecklingssamarbetet (biståndet), har målet att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Dessa delar måste samverka och stötta varandra för att resultat ska uppnås. Därutöver finns den särskilda reformpolitiken för Öst- och Central-europa.

Politik för global utveckling

Samstämmighetspolitiken eller Sveriges politik för global utveckling handlar om gränsöverskridande frågor som får internationella effekter.

- [Läs mer om Sveriges samstämmighetspolitik](#)

Vad vill Sverige med biståndet?

Att bekämpa fattigdomen är i fokus för det svenska biståndet. En prioritering för regeringen är att få fram tydligare resultat i biståndet.

- [Läs om vad vill Sverige med biståndet?](#)

Vart går det svenska biståndet?

Det svenska biståndet ges främst bilateralt, det vill säga till enskilda länder, och multilateralt, till internationella organisationer och utvecklingsbanker. Därutöver ges också bistånd till organisationer i det civila samhället, både direkt till organisationer i utvecklingsländer och via svenska organisationer.

- [Läs mer om vart det svenska biståndet går.](#)

Bistånd genom EU

EU är världens största givare vad gäller utvecklingssamarbete - tillsammans står den Europeiska Gemenskapen (EG) och medlemsstaterna för 55 procent av det globala utvecklingssamarbetet.

- [Läs mer om biståndet genom EU](#)

Biståndet i siffror

Varje år presenterar OECDs biståndskommitté DAC statistik över det totala biståndet i världen. DAC samordnar de internationella biståndsgivarnas rapportering om biståndet. Det är också DAC som definierar vad som räknas som bistånd (ODA). I statistiken framgår hur mycket varje givarland ger i bistånd.

- [Biståndet i siffror](#)

Länder och regioner

Sverige har en lång tradition av aktiv utrikespolitik med omfattande och nära samarbete med andra länder såväl i vår del av världen som globalt. Här kan du läsa mer om Sveriges samarbete med omvärlden.

- [Läs om Sveriges förbindelser med länderna i världen](#)

Organisationer och samarbeten

Här hittar du information om en rad olika internationella organisationer och samarbeten som Sverige stödjer, deltar i eller samverkar med.

- [Organisationer och samarbeten](#)

Frågor och svar om bistånd

Här kan du få reda på hur mycket Sverige ger i bistånd; hur Sverige väljer samarbetsländer och vad Sveriges politik för global utveckling innebär.

- [Frågor och svar om bistånd](#)

Ansvarigt statsråd

- [Gunilla Carlsson](#)

Ansvarigt departement

- [Utrikesdepartementet](#)

Senaste om bistånd och utveckling

- [Startskott för mer e-bistånd](#)
- [Anförande vid London School of Economics \(LSE\) \(engelska\)](#)
- [Pressinbjudan: Nätaivistmöte med Gunilla Carlsson](#)
- [Utrikesförvaltning i världsklass](#)

- [Pressinbjudan: Gunilla Carlsson om demokratibistånd](#)
- [Läs alla nyheter om bistånd](#)

UD:s blogg om utvecklingspolitik

- [Till bloggen](#)

Jämställdhet i biståndet

Under mandatperioden har regeringen belyst jämställdhet och kvinnors roll i biståndet utifrån fyra fokusområden. Om detta och mycket mer kan du läsa här.

Svar på bistandsfrågor i riksdagen

Riksdagens ledamöter kan kontrollera regeringen genom att ställa skriftliga frågor till ministrarna. Här kan du läsa svaren om bistånd- och utvecklingspolitiken.

- [Kvinnors skuldsättning på grund av mikrolån](#)
- [Konsekvenserna av det förändrade sjöfartsstödet](#)
- [Bistånd till Eritrea](#)
- [Läs alla svar om bistandsfrågor på riksdagens webbplats](#)

Folkrätt och mänskliga rättigheter

Sverige har traditionellt satt respekten för folkrätten och de mänskliga rättigheterna i det främsta rummet.

Kommissionen för klimat och utveckling

Kommissionen ska sätta ökat fokus på den koppling som finns mellan klimatförändringarna och utvecklingen i de fattiga länderna.

Regeringskansliet 103 33 Stockholm

Webbplatskarta

Regeringen och Regeringskansliet

Regeringskansliet med departementen

- [Om Regeringskansliet](#)
- [Statsrådsberedningen](#)
- [Arbetsmarknadsdepartementet](#)
- [Finansdepartementet](#)
- [Försvarsdepartementet](#)
- [Förvaltningsavdelningen](#)
- [Justitiedepartementet](#)
- [Kulturdepartementet](#)
- [Landsbygdsdepartementet](#)
- [Miljödepartementet](#)
- [Näringsdepartementet](#)
- [Socialdepartementet](#)
- [Utbildningsdepartementet](#)
- [Utrikesdepartementet](#)
- [EU-representationen](#)

Statsministern och statsråden

- [Fredrik Reinfeldt](#)
- [Anders Borg](#)
- [Andreas Carlgren](#)
- [Anna-Karin Hatt](#)
- [Beatrice Ask](#)
- [Birgitta Ohlsson](#)
- [Carl Bildt](#)
- [Catharina Elmsäter-Svärd](#)

- [Erik Ullenhag](#)
- [Eskil Erlandsson](#)
- [Ewa Björling](#)
- [Gunilla Carlsson](#)
- [Göran Hägglund](#)
- [Hillevi Engström](#)
- [Jan Björklund](#)
- [Lena Adelsohn Liljeroth](#)
- [Maria Larsson](#)
- [Maud Olofsson](#)
- [Nyamko Sabuni](#)
- [Peter Norman](#)
- [Stefan Attefall](#)
- [Sten Tolgfors](#)
- [Tobias Billström](#)
- [Ulf Kristersson](#)
- [Tidigare statsråd](#)

Detta arbetar departementen med

- [Ämnen och ansvarsområden A-Ö](#)
- [Ambassader, konsulat och reseråd](#)
- [Arbete](#)
- [Asyl, migration och integration](#)
- [Boende och byggande](#)
- [Demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter](#)
- [EU](#)
- [Försvar, skydd och säkerhet](#)
- [Jordbruk, skogsbruk och fiske](#)
- [Kommunikationer, infrastruktur och IT](#)
- [Kultur, medier och fritid](#)
- [Lag och rätt](#)

- [Miljö, energi och klimat](#)
- [Näringsliv, handel och regional tillväxt](#)
- [Samhällsekonomi och statsbudget](#)
- [Sjukvård, hälsa, sociala frågor, socialförsäkring](#)
- [Stat, kommuner och landsting](#)
- [Utbildning och forskning](#)
- [Utrikespolitik och internationellt samarbete](#)

Det här vill regeringen

- [Regeringsförklaringen](#)
- [Viktigare lagar och förordningar](#)
- [Regeringens nyhetsbrev](#)

Veckans regeringssammanträde

- [Statsrådsberedningens ärendeförteckning](#)
- [Arbetsmarknadsdepartementets ärendeförteckning](#)
- [Finansdepartementets ärendeförteckning](#)
- [Försvarsdepartementets ärendeförteckning](#)
- [Justitiedepartementets ärendeförteckning](#)
- [Kulturdepartementets ärendeförteckning](#)
- [Landsbygdsdepartementets ärendeförteckning](#)
- [Miljödepartementets ärendeförteckning](#)
- [Näringsdepartementets ärendeförteckning](#)
- [Socialdepartementets ärendeförteckning](#)
- [Utbildningsdepartementets ärendeförteckning](#)
- [Utrikesdepartementets ärendeförteckning](#)

Regeringens kalendarium

Statens offentliga utredningar och kommittéer

Myndigheter

Pressinformation

- [Pressmeddelanden](#)
- [Debattartiklar](#)
- [Tal](#)
- [Kommentarer](#)
- [Uttalanden](#)
- [Webbutsändningar](#)
- [Bildarkiv](#)
- [Ackreditering](#)
- [EU-representationens pressinformation](#)
- [Sverige i utländska medier](#)
- [UD:s pressrum](#)

Lediga jobb

- [Regeringskansliet och EU-representationen](#)
- [Diplomatprogrammet](#)
- [Arbete i EU](#)
- [Internationella jobb](#)
- [Regeringskansliet erbjuder](#)
- [Regeringskansliet söker](#)
- [Mer för studenter](#)
- [Frågor och svar om jobb och anställning](#)

Kontakt och besök

- [Statsministern och statsråden](#)
- [Pressekreterare och pressassistenter](#)
- [Statssekreterare](#)
- [Registratorer](#)

- [Regeringskansliets informationschef och pressinformatör](#)
- [Information Rosenbad och webbredaktionen](#)
- [Karta](#)
- [E-post till regeringen och departementen](#)
- [Teletal hjälper dig att ringa](#)

Om webbplatsen

- [Analysverktyg för webbplatsen](#)
- [Anpassning av webbplatsen](#)
- [Behandling av personuppgifter](#)
- [Om delafunktionen](#)
- [Kakor](#)
- [Länkningspolicy](#)
- [Netikett på regeringen.se](#)
- [Publikationer](#)
- [Kom i gång med RSS](#)
- [Synpunkter samt frågor om webbplatsen](#)
- [Sökhjälp](#)
- [Tekniska förutsättningar](#)
- [Utmärkelser](#)

Publikationer

- [Här hittar du rättsinformation \(SOU:er, propositioner m.m.\) och informationsmaterial m.m.](#)

Så styrs Sverige

Det demokratiska systemet i Sverige

- [Den svenska förvaltningsmodellen - tre nivåer](#)
- [Grundlagarna](#)
- [Grundläggande fri- och rättigheter](#)
- [Offentlighetsprincipen](#)
- [Allmänna val](#)
- [Folkomröstningar](#)
- [Delta och påverka](#)
- [Viktiga skeden i demokratins historia](#)

Lagstiftningsprocessen

- [Ny lagstiftning om partnerskap och adoption - ett exempel ur verkligheten](#)
- [Kommittédirektiv styr utredningarnas verksamhet](#)
- [SOU, Ds och remissförfarandet](#)
- [Lagrådsremisser och propositioner](#)
- [Riksdagens utskottsbetänkanden och beslut](#)
- [Lagar publiceras i Svensk författningssamling](#)
- [Regeringens skrivelser till riksdagen](#)
- [Planerade propositioner och skrivelser](#)

Budgetprocessen

- [Januari](#)
- [Februari](#)
- [Mars](#)
- [April](#)
- [Maj](#)

- [Juni](#)
- [Juli](#)
- [Augusti](#)
- [September](#)
- [Oktober](#)
- [November](#)
- [December](#)

Så arbetar regeringen och Regeringskansliet

- [Så bildas regeringen](#)
- [Så arbetar regeringen](#)
- [Arbetet i departementen i Regeringskansliet](#)
- [Handläggning och beredning av regeringsärenden](#)
- [Sveriges regeringar under 1900-talet](#)
- [Rosenbad och Regeringskansliets historia](#)

Utredningar och kommittéer

- [Frågor och svar om kommittéväsendet](#)

Så styrs statliga myndigheter

- [Bolag med statligt ägande](#)

Nordiskt samarbete

Sverige och EU - regeringens roll i EU-samarbetet

- [Så styrs EU - EU:s institutioner](#)
- [Lagstiftning och beslutsfattande i EU samt några rättsakter](#)
- [EU:s grundfördrag](#)
- [Sveriges representation i olika EU-organ](#)

- [Sveriges väg till EU-medlemskap](#)
- [Sveriges roll i EMU och euro-samarbetet](#)

Internationellt samarbete

- [FN:s organisationer och program](#)

Skolingång

- [Demokrati - folkstyre](#)
- [Grundläggande friheter och rättigheter](#)
- [Val och rösträtt](#)
- [Sveriges grundlagar](#)
- [Så stiftas en lag](#)
- [Regeringens arbete](#)
- [Sverige och EU](#)
- [För lärare](#)
- [Ordlista](#)

Ordlistor

- [Regeringskansliets ordlista](#)

Information på teckenspråk

- [Så arbetar regeringen och Regeringskansliet - på teckenspråk](#)
- [Budgetprocessen - på teckenspråk](#)
- [Om webbplatsen, hur regeringen.se är uppbyggd - på teckenspråk](#)

Lättläst information om regeringen och

Regeringskansliet

- [Lättläst information om regeringen och Regeringskansliet](#)
- [Så arbetar regeringen](#)

- [Folket väljer riksdagen](#)
- [Så här arbetar regeringen med ärenden](#)
- [Detta är Regeringskansliet](#)
- [Det här är grundlagarna](#)
- [Så här kommer en lag till](#)
- [Så här arbetar regeringen med budgeten](#)
- [Så här arbetar myndigheterna](#)
- [Allt arbete som regeringen gör ska vara demokratiskt](#)
- [Sverige är med i EU](#)
- [Vad betyder orden?](#)
- [Så här kan du få veta mer om regeringen och Regeringskansliet](#)

Så styrs Sverige - på andra språk

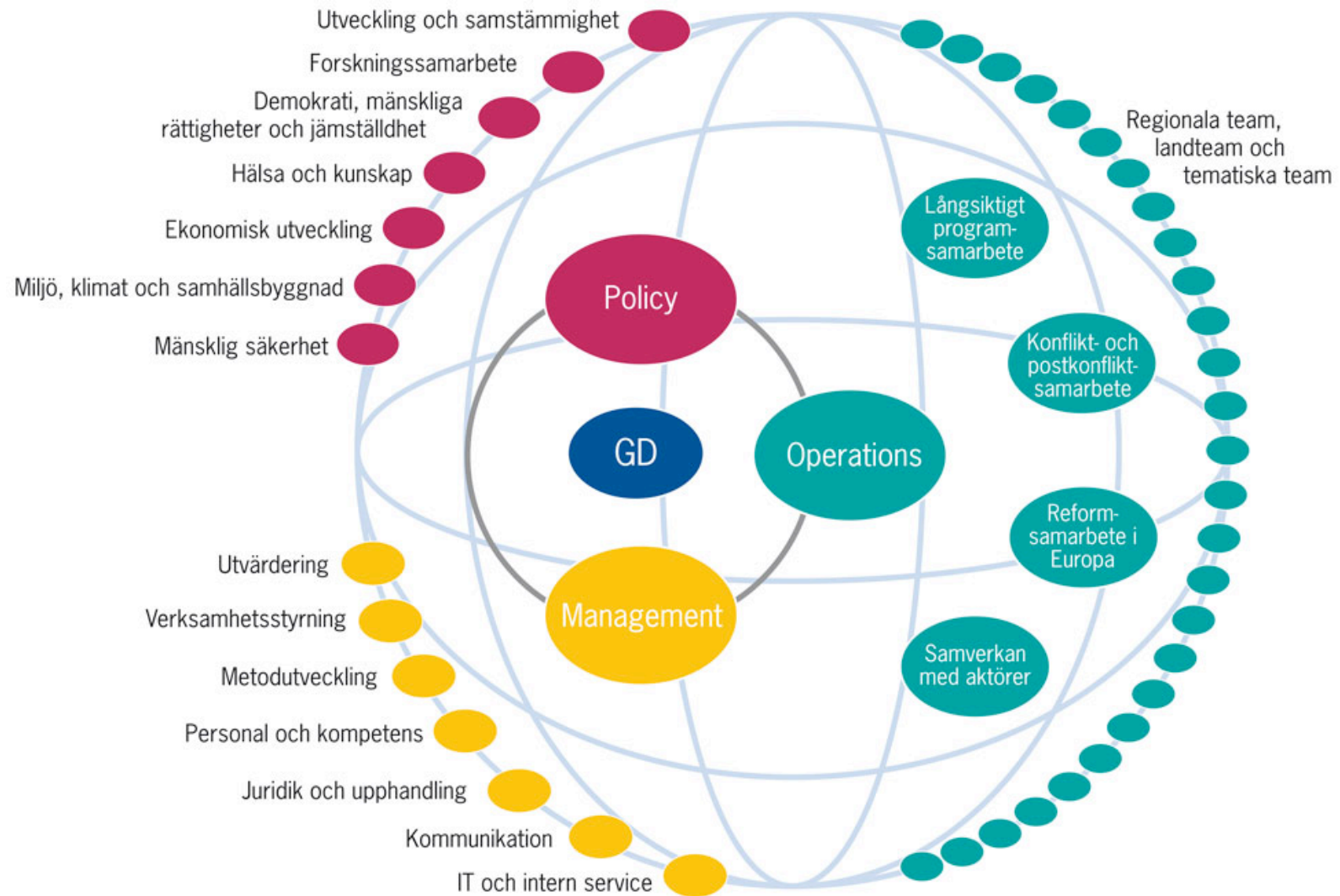
- [How Sweden is governed](#)
- [Le système suédois de gouvernance](#)
- [Ruotsin hallitusjärjestelmä](#)
- [So wird Schweden regiert](#)
- [Szwedzki system rządów](#)
- [Ovako se upravlja Svedskom](#)
- [Så styrs Sverige \(på arabiska\)](#)
- [Så styrs Sverige \(på persiska\)](#)

Regeringskansliet

103 33 Stockholm

Växel 08-405 10 00

- [Kontakt och besök](#)
- [Om webbplatsen](#)
- [Prenumerera på nyheter](#)
- [Om kakor](#)
- [RSS](#)
- [Webbplatskarta](#)

SIDA Webbplatsöversikt

- [Om oss](#)
 - [Organisation](#)
 - [GD-sekretariatet](#)
 - [Personalavdelningen](#)
 - [Kommunikationsavdelningen](#)
 - [Avdelningen för verksamhetsstyrning och intern service](#)
 - [Avdelningen för tematiskt stöd](#)
 - [Avdelningen för verksamhetsutveckling](#)
 - [Avdelningen för reform- och selektivt samarbete](#)
 - [Avdelningen för konflikt- och postkonfliktsamarbete](#)
 - [Avdelningen för programsamarbete](#)
 - [Avdelningen för globalt samarbete](#)
 - [Styrelsen](#)
 - [Rådet för forskningssamarbete](#)
 - [Så styrs vi](#)
 - [Förordning med instruktion](#)
- [Regleringsbrev och återrapportering](#)
- [Policyer och strategier](#)
- [Våra åtgärdsplaner](#)
- [Budget](#)
- [Så arbetar vi](#)
 - [Viktiga områden för utveckling](#)
 - [Vårt arbete mot korruption](#)
 - [Öppenhet och transparens](#)
 - [Utvärdering på Sida](#)
- [Jobba med bistånd](#)
 - [Lediga jobb](#)
 - [Allmän ansökan](#)
 - [Internationella tjänster](#)
 - [Länkar till organisationer och företag som Sida samarbetar med](#)
 - [Sommarjobb](#)
 - [Praktik på Sida](#)

- [Externa annonsörer av lediga tjänster - viktig information](#)
-
- [Stöd och stipendier](#)
- [Nyhetsarkiv](#)
- [Publikationsdatabas](#)
-
- [Bistånd & utveckling](#)
 - [Detta är svenskt bistånd](#)
 - [Tre politiska prioriteringar](#)
 - [Två sorters bistånd](#)
 - [Sveriges biståndsländer](#)
 - [En dollar om dagen](#)
 - [Drygt 35 miljarder kronor](#)
 - [Budgetstöd](#)
 - [Statistik bilateralt bistånd](#)
 - [Svensk biståndshistoria](#)
 -
 - [Fem viktiga områden](#)
 - [Internationellt samarbete](#)
 - [Politik för global utveckling \(PGU\)](#)

- [Parisdeklarationen](#)
- [Millenniemålen](#)
- [Bistånd via FN](#)
- [Bistånd via EU](#)
- [Bistånd via Världsbanken](#)
-
- [De svenska biståndsaktörerna](#)
 - [Folkrörelser viktiga aktörer](#)
-
- [Globala utmaningar - visste du detta?](#)
 - [Visste du detta om migration?](#)
 - [Visste du detta om klimatförändringar?](#)
 - [Visste du detta om mänskliga rättigheter?](#)
 - [Visste du detta om handel?](#)
 - [Visste du detta om världsekonomin i finanskrisen?](#)
 - [Visste du detta om vatten?](#)
 - [Visste du detta om urbanisering?](#)
 - [Visste du detta om världens konflikter?](#)
 - [Visste du detta om hungern i världen?](#)

- [Visste du detta om läskunnighet?](#)
- [Visste du detta om ekosystem?](#)

◦

◦

[Engagera dig](#)

- [Vanliga frågor](#)
- [Utbildningar](#)
- [Arbeta med bistånd](#)
- [Jobba som volontär](#)
- [Gå med i en förening](#)
- [Gör ett utbyte](#)
- [Praktik och stipendier](#)

◦

◦

[Lärarhandledningar](#)

- [Värderingsövningar](#)
- [EXIT - en film om trafficking](#)
- [Transit - en film om hiv/aids](#)
- [Webbspel och handledning](#)

◦

◦

[Den svenska opinionen](#)

◦

[Biståndets resultat](#)

- [Program och projekt](#)

◦

•

•

[Länder & regioner](#)

◦

[Afrika](#)

- [Regionalt Samarbete](#)
- [Botswana](#)
- [Burkina Faso](#)
- [Burundi](#)
- [Demokratiska Republiken Kongo](#)
- [Etiopien](#)
- [Kenya](#)
- [Liberia](#)
- [Mali](#)
- [Moçambique](#)
- [Namibia](#)
- [Rwanda](#)
- [Sierra Leone](#)
- [Somalia](#)

- [Sudan](#)
- [Sydafrika](#)
- [Tanzania](#)
- [Uganda](#)
- [Zambia](#)
- [Zimbabwe](#)
- [Utveckling- och biståndsgrafik](#)

○

○ [Asien](#)

- [Regionalt samarbete](#)
- [Afghanistan](#)
- [Bangladesh](#)
- [Burma](#)
- [Indien](#)
- [Indonesien](#)
- [Irak](#)
- [Kambodja](#)
- [Kina](#)

- [Laos](#)
- [Mellanöstern](#)
- [Sri Lanka](#)
- [Vietnam](#)
- [Västbanken och Gaza](#)
- [Östtimor](#)
- [Översvämningarna i Pakistan](#)

○

○ [Europa](#)

- [Region Europa](#)
- [Albanien](#)
- [Bosnien-Hercegovina](#)
- [Centralasien](#)
- [Georgien](#)
- [Kosovo](#)
- [Makedonien](#)
- [Moldavien](#)
- [Polen](#)

- [Ryssland](#)
- [Serbien](#)
- [Turkiet](#)
- [Ukraina](#)
- [Vitryssland](#)
-
- [Latinamerika](#)
 - [Regionalt samarbete](#)
 - [Bolivia](#)
 - [Colombia](#)
 - [Guatemala](#)
 - [Nicaragua](#)
 - [Katastrofen på Haiti](#)
-
- [Utfasningsarbetet](#)
 - [Information om utfasningsarbetet](#)
 - [Honduras](#)
 - [Indien](#)
 - [Indonesien](#)
- [Kirgizistan](#)
- [Laos](#)
- [Mongoliet](#)
- [Nicaragua](#)
- [Peru](#)
- [Ryssland](#)
- [Sri Lanka](#)
- [Tadzjikistan](#)
-
-
- [För samarbetsparter](#)
 - [Aktörssamverkan](#)
 - [Det här är aktörssamverkan](#)
 - [Så här arbetar vi med aktörssamverkan](#)
 - [Exempel på aktörssamverkan](#)
 - [Kontakta oss](#)
 - [Aktuellt](#)
 - [Söka bidrag](#)
-
- [Näringsliv](#)

- [Business for Development \(B4D\)](#)
- [Samarbeten - förutsättningar](#)
- [Nya former för dialog och samverkan](#)
- [Vanliga frågor om Näringsliv](#)
- [Nätverk och mötesplatser](#)
- [Etiskt företagande i fattiga länder](#)
- [Söka finansiering](#)
- [Kurser och vidareutbildning](#)
- [På gång](#)
-
- [Civila samhället / organisationer](#)
 - [Vad är det civila samhället?](#)
 - [Stöd till civila samhälls-organisationer](#)
 - [Resultat från Sidas samarbeten](#)
-
- [Offentlig sektor](#)
 - [Samarbete med offentlig sektor](#)
 - [Millenniekommuner](#)
 - [Kommunalt partnerskapsprogram](#)
 - [Planeringsbidrag för offentlig sektor](#)
- [EU-Twinning och TAIEX](#)
- [Resurser](#)
-
- [Forskare & universitet](#)
 - [Forskning för fattigdomsbekämpning](#)
 - [Forskning som ger utdelning](#)
 - [Ansöka om forskningsanslag](#)
 - [Resurser](#)
-
- [Samarbete i Östersjöregionen](#)
 - [Om samarbete i Östersjöregionen](#)
 - [Sök projektbidrag](#)
 - [Miljö och Energi](#)
 - [Civil säkerhet](#)
 - [Sociala och hälsofrågor](#)
 - [Regional utveckling/Prosperity](#)
 - [Sidas arbete med EU:s strategi för Östersjöregionen](#)
 - [Informationsmaterial](#)
-

- [Upphandlingar](#)
 - [Så fungerar upphandlingar hos Sida](#)
 - [Upphandlingar hos Sidas samarbetspartner](#)
 - [Vanliga frågor om upphandlingar](#)
 - [Sida Procurement Guidelines](#)
 - [Aktuella upphandlingar](#)
-
- [Sida Partnership Forum](#)
 - [Aktuellt](#)
 - [Kurser & seminarier våren 2011](#)
 - [Kurser & seminarier hösten 2011](#)
 - [Mötesplats och arena](#)
 - [Vanliga frågor](#)
 - [Webbkurser](#)
 - [Publikationer](#)
 - [Utvärderingar](#)
 - [Kontakt](#)
-
- [Kontakta oss](#)
 - [Sida i Sverige](#)
- [Karta till Sida Stockholm](#)
- [Karta till Sida Visby](#)
- [Karta till Sida Härnösand](#)
-
- [Utlandsmyndigheterna](#)
- [Vanliga frågor](#)
- [För medier](#)
 - [Medieservice och presskontakt](#)
 - [Aktuella beslut](#)
 - [Pressinbjudan](#)
 - [Sida i medierna](#)
 - [Pressbilder](#)
 - [Sidas bildbank](#)
 - [Debattartiklar](#)
 - [Presslänkar](#)
 - [Pressmeddelanden](#)
-
- [På gång](#)
- [Konferenser](#)
 - [Avslutade konferenser](#)

För en jämställd utveckling

Att arbeta för jämställdhet är en del av Sveriges politik för global utveckling, och en av de tre tematiska prioriteringarna. Arbetet styrs av en policy med målen jämställdhet, ökat inflytande för kvinnor och ökad respekt för kvinnors rättigheter i utvecklingsländer.

[Vårt arbete för jämställdhet](#)

Sida arbetar på uppdrag av riksdag och regering

Sida har uppdraget att minska fattigdomen i världen.

Huvuddelen av biståndsbudgeten går till samarbete med olika länder. I Östeuropa arbetar vi med reformarbete som bekostas av ett särskilt anslag inom biståndsbudgeten. Samverkan mellan Östersjöns grannländer drivs av Östersjöteamet i Visby. Det bekostas utanför biståndsbudgeten.

[Mer om oss och hur vi arbetar](#)

Svenskt stöd till Mellanöstern och Nordafrika

Sverige stödjer länderna i Mellanöstern och Nordafrika genom den regionala samarbetsstrategin för Mellanöstern. Insatser på demokratiområdet görs också genom ett särskilt anslag. Beslut om akuta humanitära insatser fattas på kort varsel.

[Sidas arbete i MENA-regionen](#)

Kvinnor, fred och säkerhet

FN:s Resolution 1325 betonar vikten av att kvinnor som berörs av konflikter också deltar i lösningen av dem. Den är särskilt viktig för hur vi arbetar i konflikt- och postkonfliktländer. Arbetet styrs av en särskild handlingsplan.

[Så arbetar vi med fred och säkerhet](#)

Förhindra korruption är en viktig del av biståndet

Korruption slår mot fattiga, hämmar tillväxten och hindrar den demokratiska utvecklingen. Att hantera risker och förhindra missbruk av anslagen är en viktig del av Sidas arbete. Korruption är ett allvarligt hinder för utveckling. Nu utvecklas det förebyggande arbetet mot korruption ytterligare.

[Sida stärker arbetet mot korruption](#)

[Så arbetar Sida mot korruption](#)

Från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB),
hemsidan på Internet 14 mars 2011 <http://www.msb.se/sv/>

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

[Om webbplatsen](#), [tillgänglighetsinformation](#) [Startsida](#) [Nyheter](#)
[Webbkarta](#) [Sökfunktion](#) [Vanliga frågor och svar](#) [Hjälp](#) [Kontakt](#)
Sök

Vanliga sökord:

[Cursnet](#), [Sotning](#), [ADR](#),
[Rakel](#), [Skyddsrum](#),

[Kontakta MSB](#) [Anpassa](#) [Press](#) [Kalender](#) [In English](#)

[Start](#)

[Om MSB](#)

[Förebyggande](#)

[Utbildning & övning](#)

[Insats & beredskap](#)

[Kunskapsbank](#)

[Produkter & tjänster](#)

Du är här: [Start](#) / Om MSB

[Om MSB](#)

[Forskning](#)

[Vision, verksamhetsidé och värdegrund](#)

[Nyheter och press](#)

[Internationellt](#)

[EU-verksamhet](#)

[Jobba hos oss](#)

[Upphandling](#)

[Organisation och uppdrag](#)

[Så arbetar vi](#)

[Kontakta MSB](#)

MSB:s uppgift är att utveckla och stödja samhällets förmåga att hantera olyckor och kriser. Vi bidrar till att samhället förebygger händelser och att vi är beredda när de inträffar. När en allvarlig olycka eller kris inträffar ger vi stöd. Vi ska också se till att samhället lär sig av det inträffade.

Nyheter och press

Du som är journalist är alltid välkommen att ringa vår presskontakt. Här hittar du även MSB:s pressmeddelanden, nyhetsbrev, nyhetsarkiv och bilder som kan användas fritt.

[Läs mer om Nyheter och press](#)

ISO

Ett antal stora miljökatastrofer och terrorattacker under senare år har satt fokus på internationell samverkan vid krishantering.

Standardiseringar är ett viktigt verktyg för samverkan över gränser och på uppdrag av ISO leder Sverige det internationella standardiseringsarbetet för ökad samhällssäkerhet.

[Läs mer om ISO](#)

Forskning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) arbetar för ett tryggare och säkrare samhälle. I det arbetet spelar kunskapsutveckling en viktig roll. Därför finansierar MSB forskning.

[Läs mer om Forskning](#)

MSB på Internet

MSB.se är MSB:s officiella webbplats, men vi är naturligtvis aktiva på fler arenor på Internet. Vi driver en rad andra webbplatser i egen regi och i samverkan med andra och vi möter vår omvärld i olika sociala medier.

[Läs mer om MSB på Internet](#)

EU-verksamhet

Sveriges medlemskap i EU betyder att EU-arbete är en del av vardagen inom MSB. Genom att i samråd med Regeringskansliet medverka med expertis i olika EU-fora bidrar MSB till att sakfrågorna utvecklas utifrån regeringens politiska inriktning.

[Läs mer om EU-verksamhet](#)

Organisation och uppdrag

MSB:s uppdrag är att arbeta för ett stärkt samhällsskydd och en god beredskap där alla tar ansvar. Vi arbetar i hela hot- och riskskalan och har uppgifter före, under och efter olyckor och kriser.

[Läs mer om Organisation och uppdrag](#)

Berätta vem du är så kan vi ge dig nyttiga genvägar!

[Kommuner & landsting](#)

[Myndigheter & länsstyrelser](#)

[Företag](#)

[Räddningstjänst](#)

[Insatspersonal](#)

[Privatpersoner](#)

Intresserad av ISO-arbete?

Nya aktörer behövs i standardiseringsarbetet!

[Läs mer här](#)

Jobba utomlands

lediga jobb

dinsäkerhet

Nyhetsbrev

Tjugofyra7

Kontakt

Telefonväxel: 0771-240 240

Direktnummer: 010-240 XX XX

Faxnummer: 010-240 56 00

Öppet: Måndag-torsdag 07.45-16.30, fredag 07.45-16.00

E-post: registrator@msb.se

Postadress

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. 651 81 KARLSTAD

[Fakturerings- och besöksadresser](#)

MSB är en statlig myndighet. Det innebär att det du skickar till oss via e-post, post eller fax blir en allmän handling. Vi registrerar allmänna handlingar och sparar dem i vårt diarium.

[Mer om webbplatsen](#)

- Nyhetsbrev
- Kontakta oss

Välkommen att prenumerera på nyheter och aktuell information från MSB.

I MSB:s nyhetsbrev kan du följa utvecklingen inom området skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar.

E-post

Format HTMLText

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) - Org. nr:
202100-5984

Nytt från MSB Nyheter från MSB

Svensk expert på väg till Japan

2011-03-13 kl. 13:40

Nyheter från MSB Per-Anders Berthlin reste på söndagseftermiddagen från Sverige för att ansluta till ett UNDAC-team på uppdrag av FN för att stödja räddningsarbetet i Japan efter jordbävningsskatastrofen. Hans medverkan i insatsen koordineras från Sverige genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

[Svensk expert på väg till Japan](#)

Vad gör MSB rörande jordbävningen i Japan?

2011-03-13 kl. 12:34

Nyheter från MSB MSB samordnar och underlättar för berörda aktörer att samverka för att hantera händelsen. Det gäller såväl informationssamordning som samordning av personella och materiella resurser.

[Vad gör MSB rörande jordbävningen i Japan?](#)

Extraöppet i växeln hos Strålsäkerhetsmyndigheten

2011-03-12 kl. 18:40

Nyheter från MSB Strålsäkerhetsmyndigheten håller extraöppet i växeln med anledning av händelserna i Japan.

[Extraöppet i växeln hos Strålsäkerhetsmyndigheten](#)

Japan - jordbävningens påverkan på kärnkraftsverken

2011-03-12 kl. 12:57

Nyheter från MSB Strålsäkerhetsmyndighetens beredskapsgrupp har aktiverats med anledning jordbävningen i Japan och dess påverkan på kärnkraftverken.

[Japan - jordbävningens påverkan på kärnkraftsverken](#)

Förfrågningar rörande experter

2011-03-11 kl. 19:00

Nyheter från MSB MSB har fått förfrågan om experter att ingå i team för FN och EU inom sök- och räddning samt stöd till samordning till internationellt bistånd.

[Förfrågningar rörande experter](#)

MSB Webbplatskarta

Den här webbplatskartan ger en överblick över webbplatsens struktur. Klicka i strukturen för att komma till respektive sida.

- [Om MSB](#)
 - [Forskning](#)
 - [Om forskning](#)
 - [Forskningsområden](#)
 - [Ett säkrare samhälle](#)
 - [Risker, hot och sårbarheter](#)
 - [Förebygga, förbereda, hantera och lära](#)
 - [Finansieringsformer](#)
 - [Forskningsprojekt](#)
 - [Ramforskningsprogram](#)
 - [Kompetens- och strukturstöd](#)
 - [Planeringsstöd](#)
 - [Utlysningar](#)
 - [Pågående forskning](#)
 - [Nationella säkerhetsforskningsprogrammet](#)
 - [Security Arena Lindholmen](#)
 - [MSB-forskningens koppling till EU](#)
 - [Samverkan med DHS, USA](#)
 - [Forskningsprojekt](#)
 - [Forskningsprojekt Räddningsverket](#)
 - [Vetenskapligt råd](#)
 - [För MSB:s forskare](#)
 - [Kontakt](#)
 - [Vision, verksamhetsidé och värdegrund](#)
 - [Nyheter och press](#)
 - [Presskontakt](#)
 - [Pressbilder](#)
 - [Pressbilder Haiti](#)
 - [Pressmeddelanden](#)
 - [Arkiv](#)
 - [Nyhetsbrev](#)
 - [Nyhetsbrev arkiv](#)
 - [Nytt inom lag och rätt](#)
 - [Nyhetsarkiv](#)
 - [Internationellt](#)
 - [Nordiskt samarbete](#)
 - [Nordred](#)
 - [Cross-border](#)
 - [Workshop i Köpenhamn](#)
 - [Cross-border - förväntade resultat](#)
 - [Hagadeklarationen](#)
 - [Vad är Hagadeklarationen?](#)
 - [Hagagrupp - Utbildning](#)
 - [Hagagrupp - Övning](#)
 - [Hagagrupp - CBRN](#)
 - [Hagagrupp - Brandförebyggande](#)
 - [Hagagrupp - Forskning och utveckling](#)

- [Hagagrupp - Beredskap vid toppmöten](#)
 - [Hagagrupp - Kriskommunikation](#)
 - [Hagagrupp - Användande av frivilliga](#)
 - [Hagagrupp - Räddningstjänst](#)
- [Nordiskt RITS-forum](#)
- [Nordiska generaldirektörer träffas](#)
- [Baltikum](#)
- [Barentsrådet](#)
- [CBSS](#)
- [Nato/PFF](#)
- [DPPI](#)
- [ISO](#)
 - [ISO samhällssäkerhet](#)
 - [På gång](#)
 - [- Sveriges neutralitet bidrar till gott klimat](#)
 - [Standardiseringsmöte i Bangkok](#)
 - [Nya aktörer behövs i standardiseringsarbetet!](#)
 - [Resiliens - ny standard!](#)
 - [Kontinuitetsstandard minskar sårbarheten](#)
 - [Standardisering av informationshantering](#)
 - [Regeringen lyfter standardiseringsarbetet](#)
 - [Om ISO](#)

- [EU-verksamhet](#)
 - [Exempel på EU-arbete](#)
- [Jobba hos oss](#)
- [Upphandling](#)
 - [Kontakt](#)
- [Organisation och uppdrag](#)
 - [Regeringsuppdrag](#)
 - [Remissvar](#)
 - [Ledning](#)
 - [Organisation](#)
 - [Insynsråd](#)
- [Så arbetar vi](#)
 - [Kvalitetspolicy](#)
 - [MSB på Internet](#)
 - [Om MSB.se](#)
 - [Kontakta redaktionen](#)
 - [Tyck till om MSB.se!](#)
 - [Anpassa webbplatsen](#)
 - [Snabbkommandon](#)
 - [Webbplatskarta](#)
 - [Övriga webbplatser](#)
 - [Dinsäkerhet.se](#)
 - [Estoniasamlingen.se](#)
 - [FSPOS.se](#)
 - [Informationssystemet IDA](#)
 - [Informationssäkerhet.se](#)
 - [Krisinformation.se](#)
 - [Seveso.se](#)

- [Säkerhetspolitik.se](#)
 - [Tjugofyra7.se](#)
 - [WIS](#)
 - [Nyhetsbrev](#)
 - [Sociala medier](#)
 - [YouTube](#)
 - [Nej till svininfluensan!](#)
 - [RSS-källor](#)
 - [Mångfald och jämställdhet](#)
 - [Säkerhet, hälsa och miljö](#)
- [Kontakta MSB](#)
- [Förebyggande](#)
 - [Farlig verksamhet](#)
 - [Seveso](#)
 - [Seveso och CLP](#)
 - [Kemikalieolyckors miljökonsekvenser](#)
 - [Utvinningsavfall](#)
 - [Farlig verksamhet enligt LSO](#)
 - [Berörda anläggningar](#)
 - [Hur många, vilken typ och var?](#)
 - [Tillsyn och tillsynsvägledning](#)
 - [Vad kan tillsyn av farlig verksamhet omfatta?](#)
 - [Dammsäkerhet](#)
 - [Rättsfall](#)
 - [Historik](#)
 - [Kontakt](#)
 - [Olycksrapportering](#)

- [Farligt gods](#)
 - [Transport av farligt gods](#)
 - [Om farligt gods](#)
 - [Myndighetsansvar](#)
 - [FN och OTIF](#)
 - [EU](#)
 - [Länder anslutna till ADR och RID](#)
 - [Förkortningar](#)
 - [Regler vid transport](#)
 - [Lag och förordning](#)
 - [Strålskyddsprogram](#)
 - [Skyltar & etiketter](#)
 - [Varningsetiketter](#)
 - [Skyltar](#)
 - [Föreskrifter](#)
 - [ADR-S](#)
 - [RID-S](#)
 - [Transportabla tryckbärande anordningar](#)
 - [Säkerhetsrådgivare](#)
 - [Ackreditering - förpackningar](#)
 - [Ackreditering - tankar](#)
 - [Godkännande och tillstånd](#)
 - [Lastning & lossning](#)
 - [Dispenser](#)
 - [Multilaterala avtal](#)
 - [Undantag & lättnader](#)
 - [Begränsad mängd](#)

- [Reducerad mängd](#)
 - [Värdeberäknad mängd](#)
- [Skriftliga instruktioner](#)
- [Transportskydd](#)
- [Vägvalsstyrning](#)
 - [Transport i tunnlar](#)
 - [Lokala trafikföreskrifter](#)
- [Utbildning](#)
 - [Förarutbildning](#)
 - [Att söka tillstånd](#)
 - [Förlorat intyg](#)
 - [ADR-utbildare](#)
 - [Övrig utbildning](#)
- [Säkerhetsrådgivare](#)
 - [Förnyelse av behörighet](#)
 - [Bli säkerhetsrådgivare](#)
 - [Exempel](#)
 - [Provformer](#)
 - [Ansvar & uppgifter](#)
 - [Provtillfällen](#)
- [Publikationer och blanketter](#)
 - [Affisch](#)
 - [Rapporter](#)
 - [Riktlinjer och checklistor](#)
 - [Broschyrer](#)
- [Olycksrapportering](#)
- [Flödesstatistik](#)
 - [Sjö](#)

- [Luft](#)
- [Väg](#)
 - [1994](#)
 - [1998](#)
 - [Trafikanalys](#)
- [Järnväg](#)
 - [2004](#)
 - [1996](#)
 - [Trafikanalys](#)
- [Brandfarligt & explosivt](#)
 - [Brandfarliga gaser](#)
 - [Frågor & svar](#)
 - [Gasol](#)
 - [Systemgranskning](#)
 - [Tankstationer för fordonsgas](#)
 - [Brandfarliga vätskor](#)
 - [Cisterner & rörledningar](#)
 - [Kontrollintervall - E85](#)
 - [Drivmedel & bensinstationer](#)
 - [Automatiska sjöbensinstationer](#)
 - [Brandprov med etanolbränsle](#)
 - [E85 - bensinstationer](#)
 - [E85 - drivmedel](#)
 - [E85 - egenskaper & säkerhet](#)
 - [E85 - information till räddningstjänst](#)
 - [Förteckningar inom området](#)

- [Om databasen brandfarliga gaser och vätskor](#)
 - [Typgodkända objekt](#)
 - [Information om vissa risker](#)
 - [Handsprit](#)
 - [Eter – risker och åtgärder](#)
- [Brandreaktiva varor](#)
 - [Databas Organiska peroxider](#)
 - [Regler för perättiksyra](#)
- [Explosiva varor](#)
 - [Explosiva restprodukter](#)
 - [Förvaring](#)
 - [Försäljningsställen](#)
 - [Godkännande](#)
 - [Handböcker](#)
 - [Lagar & föreskrifter](#)
 - [PU – pyroteknisk säkerhetsutrustning](#)
 - [Destruktion & förvaring](#)
 - [Godkännande av PU](#)
 - [Tillverkning](#)
 - [Handladdning av ammunition](#)
 - [Laddtruckar \(MEMU\)](#)
 - [Tomtebloss](#)
- [Fyrverkerier](#)
 - [Artiklar om fyrverkeri](#)
 - [Frågor & svar](#)
 - [Förvaring & försäljning](#)
 - [Godkännande](#)

- [Provskjutning hos testinstitut](#)
 - [Klassificering](#)
 - [MSB:s roll](#)
 - [Märkning](#)
 - [Skadestatistik](#)
 - [Transport](#)
- [Förbuds- & varningsskyltar](#)
- [Informationsmaterial](#)
 - [Handböcker](#)
 - [Broschyrer & informationsskrifter](#)
 - [Infoblad brandfarliga varor](#)
 - [Infoblad explosiva varor](#)
- [Klassificering & märkning](#)
 - [GHS & CLP](#)
 - [CLP-märkning av rörledningar](#)
 - [CLP-piktogrammen kan ersättas](#)
 - [Kort om GHS-systemet](#)
 - [Reach](#)
 - [Säkerhetsdatablad](#)
- [Lagar och föreskrifter](#)
 - [Ny lag brandfarliga och explosiva varor](#)
 - [Om nya lagen](#)
 - [Förändringar i lagstiftningen](#)
 - [Kommuner](#)
 - [Polismyndigheter](#)
 - [Verksamhetsutövare](#)
 - [Länsstyrelser & förvaltningsdomstolar](#)

- Stöd från MSB
 - Seminarier om handläggning LBE
 - Anmälan till seminarium om handläggning för nya lagen
 - Vanliga frågor och svar
 - Olycksrapportering
 - Tillstånd
 - Brandfarliga varor
 - Explosiva varor
 - Tillverkning
 - Överföring
 - Överklagan av beslut
 - Brandskydd
 - Anlagd brand
 - Anlagd brand skola
 - Barn & eld
 - Forskning & erfarenheter
 - Tips för att minska risken
 - Åtgärdsprogram
 - Ansvar, SBA & skriftlig redogörelse
 - Systematiskt brandskyddsarbete
 - Frågor & svar
 - Skriftlig redogörelse
 - Frågor & svar
 - Uthyrning av lokaler
 - Att förebygga bränder
- Brandskydd olika objekt
 - Campinganläggningar
 - Flerbostadshus
 - Gästhamnar
 - Hotell, vandrarhem & pensionat
 - Kulturbelysning
 - Erfarenheter från bränder
 - Handböcker
 - Radhus
 - Skog & mark
 - Trapphus
- Brandskyddsutrustning
 - Brandsläckare
 - Rekommendation för hemmabruk
 - Underhåll och service
 - Effektivitetsklassning och provbål
 - Brandvarnare
 - Skyltar
 - Släcksystem
- Lös inredning & flamskydd
 - Flamskyddsmedel
- Regeringsuppdrag
- Sotning och brandskyddskontroll
 - Brandskyddskontroll
 - Sotning
 - Egensotning

- [Frister och avgifter](#)
 - [Frågor och svar](#)
 - [Utbildning skorstensfejare](#)
 - [Lokaleldstäder](#)
 - [Skorstenslös kamin](#)
 - [Lagar och regler](#)
 - [Naturolyckor](#)
 - [Naturolyckor & klimat](#)
 - [Definition av naturolycka](#)
 - [Skred, ras och slamströmmar](#)
 - [Vad är skred och ras?](#)
 - [Skred](#)
 - [Slamströmmar](#)
 - [Ras](#)
 - [Raviner](#)
 - [Varför inträffar skred och ras?](#)
 - [Människans ingrepp i naturen](#)
 - [Skred i samband med översvämningar](#)
 - [Klimatets påverkan](#)
 - [Landhöjning](#)
 - [Jordarternas bildningssätt](#)
 - [Grundvatten](#)
 - [Var inträffar skred och ras?](#)
 - [När inträffar skred och ras?](#)
 - [Varningstecken](#)
 - [Geotekniska utredningar](#)
 - [Förebyggande åtgärder](#)
- [Finkorniga jordar](#)
 - [Långa branta slänter](#)
 - [Raviner](#)
 - [Vem har ansvar för vad?](#)
 - [Historik](#)
 - [Exempel skred och ras](#)
 - [Skred Småröd](#)
 - [Skred Vagnhärad](#)
 - [Skred Ballabo](#)
 - [Skred Agnesberg](#)
 - [Skred Bengtsbol](#)
 - [Skred Tuve](#)
 - [Skred Kyrkviken](#)
 - [Skred Getå](#)
 - [Skred Intagan](#)
 - [Slamström Åre](#)
 - [Slamström Fulufjället](#)
 - [Bergras Taberg](#)
 - [Moränskred Elmaberget](#)
 - [Moränskred Sysseleback](#)
 - [Ravin Säterberg](#)
 - [Exempel på litteratur](#)
 - [Översiktlig stabilitetskartering](#)
 - [Historik](#)
 - [Kartering i finkorniga jordar](#)
 - [Frågor och svar](#)
 - [Kartredovisning](#)
 - [Metod för kartering](#)

- [Kartering i morän och grov jord](#)
 - [Metod](#)
 - [Kartredovisning](#)
 - [Förstärkningsåtgärder](#)
 - [Karterade kommuner](#)
- [Översvämning](#)
 - [Begränsa skador](#)
 - [Bok om översvämningar](#)
 - [Vad är en översvämning?](#)
 - [Älvgrupper](#)
 - [Översvämningsdirektivet](#)
- [Översiktlig översvämningskartering](#)
 - [Upphovsrätt](#)
 - [Frågor och svar](#)
- [Skogsbrand & vegetationsbrand](#)
 - [Förebygga skogs- och vegetationsbrand](#)
 - [Brandriskprognoser](#)
 - [Eldningsförbud](#)
 - [Lagar, regler och ansvar](#)
 - [Lästips](#)
- [Statsbidrag](#)
- [Fler typer av naturhändelser](#)
- [Anpassning till förändrat klimat](#)
 - [Forskning](#)
 - [Effekter av ett förändrat klimat](#)
 - [Havsnivå](#)
 - [Skred, ras och erosion](#)
 - [Skogsbrand](#)

- [Värmebölja](#)
 - [Storm](#)
 - [Översvämningar](#)
- [Så förändras klimatet](#)
- [Nationell plattform](#)
 - [Om Nationell plattform](#)
 - [Verksamhetsidé](#)
 - [Styrdokument](#)
 - [Klimatanpassning i Sverige](#)
 - [Ansvar vid naturolycka](#)
 - [Organisation](#)
 - [Naturolyckor i Sverige](#)
 - [FN:s arbete](#)
 - [Europeiskt arbete](#)
 - [Disaster Prevention Workshop](#)
 - [Dokumentation: Översvämningsseminarier](#)
 - [Dokumentation – Stockholm den 21/9](#)
 - [Dokumentation - Gävle 21/10](#)
 - [Dokumentation - Piteå 26/10](#)
 - [Dokumentation - Göteborg 7/12](#)
- [Naturolycksdatabas](#)
- [Samhällsplanering](#)
 - [Riskhänsyn i fysisk planering](#)
 - [Fysisk planering](#)
 - [Myndigheters ansvar](#)
- [Krisberedskapssystemet](#)

- Om krisberedskap
- Risk- och sårbarhetsanalyser
 - Beroendeförhållanden
 - Statliga myndigheter
 - Stöd & vägledning
 - Lagstiftning
 - Metoder
 - Kommuner
 - Stöd och vägledning
 - Lagstiftning
 - Metoder
 - Landsting
 - Lagstiftning
 - Metoder
 - Stöd och vägledning
 - Föreskrifter
- Kommunala handlingsplaner för extraordinära händelser
- Samverkansområden
 - Teknisk infrastruktur SOTI
 - Transporter SOTP
 - Farliga ämnen SOFÄ
 - Ekonomisk säkerhet SOES
 - Projekt - Alternativa utbetalningsvägar
 - Geografiskt områdesansvar SOGO
 - Skydd, undsättning och vård SOSUV
- Finansiering av krisberedskap
- Ansök om medel för 2011
- EU-finansiering
- Kommuner & landsting
- Planeringsprocessen
 - Översyn
- Samhällsviktig verksamhet
 - Privat-Offentlig samverkan
 - FSPOS
 - Om Privat-Offentlig samverkan
 - Grundläggande säkerhetsnivåer
 - Kritisk infrastruktur
 - Sjukvårdens säkerhet i kris/SSIK
 - Kommunalteknisk försörjning
 - Kontinuitetsplanering
 - Nationell strategi
 - Styrel
- Kommunala handlingsprogram LSO
 - Processen handlingsprogram
 - Översiktlig lägesbild
 - Forskning & utveckling
 - Frågeställningar
 - Metoder & verktyg
 - Fördjupad lägesbild
 - Forskning & utveckling
 - Frågeställningar
 - Metoder & verktyg
 - Prioriteringar
 - Forskning & utveckling

- Frågeställningar
 - Metoder & verktyg
 - Mål
 - Öka brandsäkerheten
 - Frågeställningar
 - Metoder & verktyg
 - Öka fallsäkerheten
 - Frågeställningar
 - Metoder & verktyg
 - Öka trafiksäkerheten
 - Frågeställningar
 - Metoder & verktyg
 - Öka vattensäkerheten
 - Frågeställningar
 - Metoder & verktyg
 - Exempel målfomuleringar
 - Skriv handlingsprogrammet
 - Beskriv förmåga
 - Genomföra handlingsprogrammet
 - Frågeställningar
 - Uppföljning, utvärdering, förbättring
 - Forskning & utveckling
 - Frågeställningar
 - Metoder & verktyg
 - Exempel & inspiration
 - Förmåga till räddningsinsats
 - Kommunexempel – riskanalys
- Olycksundersökning – exempel på beskrivning
 - Organisation av förebyggande verksamhet
 - Organisering av handlingsprogramarbete
 - Prestationsmål i handlingsprogram
 - Rengöring & brandskyddskontroll
 - Skador och skadeprevention
 - Säkerhetsmål i handlingsprogram
 - Tillsynsverksamhet – exempel på beskrivning
 - Litteratur
 - Processen
 - Översiktlig bild av läget
 - Djupare bild av läget
 - Prioriteringar
 - Öka säkerheten
 - Uppföljning och utvärdering
 - Förbättra
 - Informationsmaterial
 - Övrig litteratur
 - Frågor & svar
 - Säkerhet hem & fritid
 - Barns & ungas säkerhet
 - Så skadar sig barn
 - Samordning barnsäkerhet
 - Barnsäkerhetsrådet
 - Plan för barnsäkerhet

- [Barnsäkerhetsforum](#)
- [Brandskydd i hemmet](#)
 - [Skaffa rätt utrustning](#)
 - [Gå skydds rond](#)
 - [Lär dig släcka eld](#)
 - [Rätt om utrymning](#)
 - [Statistik över bostadsbränder](#)
 - [Elda säkert utomhus](#)
 - [Elda i naturen](#)
 - [Elda gräs](#)
 - [Elda i trädgården](#)
 - [Filmer om brandskydd](#)
 - [Vinterns risker](#)
- [Frivilligorganisationer & trossamfund](#)
 - [Samverkan ideella organisationer](#)
 - [Medel för självskyddsverksamhet](#)
- [Fyrverkerier](#)
 - [Säkra fyrverkeriprodukter](#)
 - [Risker](#)
 - [Skadestatistik](#)
 - [Regler](#)
 - [Frågor och svar](#)
 - [Informationsfilmer](#)
- [Grilla](#)
 - [Grilla med gasol](#)
 - [Grilla med kol eller briketter](#)
 - [Grilla på balkongen](#)
- [Skolmaterial barn & unga](#)

- [Målgrupp: 4-7 år](#)
- [Målgrupp: 6-10 år](#)
- [Målgrupp: 9-13 år](#)
- [Målgrupp: 12-16 år](#)
 - [112](#)
 - [Anlagd brand](#)
 - [Brandteori](#)
 - [Farliga ämnen & farligt gods](#)
 - [Från olycka till katastrof](#)
 - [Fyrverkerier](#)
 - [Förebygga och agera vid brand](#)
 - [Naturolucky](#)
 - [Samhällets räddningstjänst](#)
 - [Vatten- & issäkerhet](#)
 - [VMA – viktigt meddelande till allmänheten](#)
- [Målgrupp 16-19 år](#)
- [Skydda dig mot översvämning](#)
- [Vattensäkerhet](#)
 - [Kommunal vattensäkerhet](#)
 - [Råd och information om vattensäkerhet](#)
 - [Pooler och dammar](#)
 - [Vattenrutschbanor](#)
 - [Säkerhet vid vattenanläggningar](#)
 - [Allmänna råd vattensäkerhet](#)
- [Fakta](#)
- [Myndighetsgemensamt arbete](#)
- [Forskning om drunkning](#)

- [Sök uppdragsmedel inom MSB:s självskyddsverksamhet](#)
- [Äldres säkerhet](#)
 - [Aktuellt i samhället](#)
 - [Arrangemang](#)
 - [Checklistor & fallrapporter](#)
 - [Förebyggande lönar sig](#)
 - [Lästips](#)
 - [MSB:s arbete](#)
 - [Peppar peppar... kampanjdag](#)
 - ["Peppar peppar" 2010](#)
 - [Systematiskt säkerhetsarbete](#)
 - [Så skadar sig äldre](#)
 - [Typer av skador](#)
 - [Varför skadar sig äldre?](#)
 - [Skadestatistik äldre](#)
 - [Säkerhet i vardagen](#)
- [Informationssäkerhet](#)
 - [Samhällets informationssäkerhet](#)
 - [Informationssäkerhetsrådet](#)
 - [MSB och informationssäkerhet](#)
 - [Myndigheter med formellt informationssäkerhetsansvar](#)
 - [SAMFI](#)
 - [CERT-SE](#)
 - [SCADA](#)
 - [Nationellt program](#)
 - [Tips för ökad säkerhet](#)
- [Regelverk om informationssäkerhet](#)
 - [Nationellt](#)
 - [EU](#)
- [Stöd & verktyg](#)
- [Signalskydd och säkra kryptografiska funktioner](#)
 - [Utbildning och konferenser](#)
- [SVISA](#)
- [Medieberedskap](#)
- [Tillsyn & tillsynsvägledning](#)
 - [Skydd mot olyckor](#)
 - [Operativ tillsyn](#)
 - [Övertagande räddningstjänst](#)
 - [Sanering radioaktiva ämnen](#)
 - [Lagstiftning & handböcker](#)
 - [Tillsynsvägledning](#)
 - [Metodstöd](#)
 - [Årsuppföljning LSO](#)
 - [Farlig verksamhet](#)
 - [Samordning av statlig räddningstjänst](#)
 - [Ersättningsärenden](#)
- [Seveso & utvinningsavfall](#)
 - [Tillsynsdatabas sevesolagen](#)
 - [Årsuppföljning Seveso](#)
- [Säkerhetsrådgivare & transportskydd](#)
 - [Verksamheter som utsett säkerhetsrådgivare](#)
 - [Säkerhetsrådgivare](#)
 - [Godkända säkerhetsrådgivare](#)

- [Granskning av årsrapporter](#)
 - [Olyckor eller tillbud](#)
 - [Tillsynsbesök](#)
 - [Transportskydd](#)
 - [Transportabla tryckbärande anordningar](#)
 - [Samordning](#)
 - [Brandfarliga & explosiva varor](#)
 - [Årsuppföljning LBE](#)
 - [Miljöbalken & REACH](#)
 - [Marknadskontroll](#)
 - [Marknadskontrollmyndigheter](#)
 - [CE-märkning](#)
 - [SOS Alarm avtal](#)
 - [Årssammanställningar](#)
 - [Utbildning & övning](#)
 - [Övning](#)
 - [Nationella övningar](#)
 - [SAMÖ-KKÖ 2011](#)
 - [Informationsfilmer](#)
 - [SAMÖ-KKÖ - Skede 1](#)
 - [SAMÖ-KKÖ - Skede 2](#)
 - [SAMÖ-KKÖ - Skede 3](#)
 - [Ett nytt sätt att öva](#)
 - [Många deltar i övningen](#)
 - [Vi tar hjälp av allmänheten](#)
 - [Kontakt](#)
 - [NISÖ 2010](#)
 - [Stöd till länsstyrelserna vid RÖ och RSK](#)
- [Metoder & verktyg för RSK](#)
 - [Internationella övningar](#)
 - [BOILEX](#)
 - [Barents Rescue 2011](#)
 - [TTX1](#)
 - [Anmälan TTX1](#)
 - [Möte med svenska aktörer](#)
 - [Att ta emot internationell katastrofhjälp](#)
 - [Formulär: Ambitioner svenska aktörer](#)
 - [Initial Planning Conference](#)
 - [Metodstöd](#)
 - [Övningshandbok](#)
 - [Grundstomme för övningsledningsbestämmelser](#)
 - [Grundstomme för övningsbestämmelser](#)
 - [Grundstomme för Sambandskatalog](#)
 - [Utvärdering](#)
 - [Löparen](#)
 - [Resurspool för övningar](#)
 - [Kompetensutveckling](#)
 - [Kommande konferenser](#)
 - [Exonaut](#)
 - [Uppdrag nationell övningsplan](#)
- [Utbildningsprogram](#)
 - [Skydd mot olyckor](#)
 - [Anmälan](#)

- Antagning
 - Arbetslivserfarenhet
 - Antagningsstatistik
- Behörighet
 - Grundläggande & särskild behörighet
 - Rullbandstest
 - Genomförare av rullbandstest
- Frågor & svar
- Om utbildningen
 - Innehåll & upplägg
 - Kursplaner
 - Lärande i arbete
 - Examina & betyg
 - Tillgodoräknande
 - Läsa på distans
 - Terminsöversikt
 - Studiemedel
 - Humanistiskt syn
 - Studerande berättar
- Att arbeta som
- Skorstensfejare
 - Anmälan
 - Antagning
 - Arbetslivserfarenhet
 - Antagningsstatistik
 - Behörighet
- Arbetslivserfarenhet
- Frågor och svar
- Om utbildningen
 - Innehåll och upplägg
 - Kursplaner
 - Lärande i arbete
 - Examina & betyg
 - Tillgodoräknanden
 - Studiemedel
 - Studerande berättar
- Att arbeta som
- Skorstensfejartekniker
 - Anmälan
 - Antagning
 - Behörighet
 - Frågor och svar
 - Om utbildningen
 - Innehåll och upplägg
 - Kursplan
 - Lärande i arbete
 - Tillgodoräknande
 - Examina & betyg
 - Studiemedel
 - Att arbeta som
 - Påbygggnadsutbildning brandingenjör
 - Anmälan
 - Antagning
 - Behörighet

- [Om utbildningen](#)
 - [Studerande berättar](#)
- [Kursutbud A-Ö](#)
 - [Alla kurser A-Ö](#)
 - [Aktuella kurser](#)
 - [Kärntekniska händelser](#)
 - [ADR-utbildning](#)
 - [Oljeskadeskydd](#)
 - [Planerade kurser](#)
 - [Insatspersonal - utbildning](#)
 - [Krisberedskap - introduktionskurs](#)
 - [Olycksutredning](#)
 - [Räddningsinsats](#)
 - [Anmälan](#)
 - [Behörighet](#)
 - [Om utbildningen](#)
 - [Preparandkurs](#)
 - [Kursplaner](#)
 - [Att arbeta som](#)
 - [Villkor & information](#)
- [Här utbildar vi](#)
 - [Revinge](#)
 - [Utbildning](#)
 - [Boende](#)
 - [Besöksinformation](#)
 - [Fritid i Revinge och Skåne](#)
 - [Bibliotek](#)
 - [Hitta hit](#)

- [Samarbetartspartners](#)
 - [Kontakt](#)
- [Sandö](#)
 - [Utbildningar](#)
 - [Övningsområden](#)
 - [Boende](#)
 - [Besöksinformation](#)
 - [Fritidsaktiviteter](#)
 - [Bibliotek](#)
 - [Samarbetspartners](#)
 - [Kontakt](#)
- [Rosersberg](#)
 - [Samarbetspartners](#)
 - [Besöksinformation](#)
 - [Hitta hit](#)
 - [Bibliotek](#)
 - [Fritidsaktiviteter Rosersberg](#)
 - [Boende](#)
 - [Utbildningar](#)
- [Konferenser & seminarier](#)
 - [Dokumentation](#)
 - [Den moderna räddningstjänsten](#)
 - [Erfarenheter efter en olycka med räddningsinsats](#)
 - [Forskning för ett säkrare samhälle](#)
 - [Förebyggandekonferens 2009](#)
 - [Informationsdag om förordning om översvämningsrisker](#)

- [Informationssäkerhet för offentliga sektorn](#)
- [Informationsträff för centrala myndigheter](#)
- [Kontinuitetsstyrning inom hälso- och sjukvård](#)
- [Mötesplats SO 19 maj 2010](#)
- [Mötesplats SO november 2010](#)
- [Ny lag brandfarliga och explosiva varor](#)
- [Olycksundersökningar](#)
- [Seminarium: Brandforskning pågår](#)
- [Skogsbrandsseminarier](#)
- [Sotningskonferensen 19-20 maj 2010](#)
- [Startseminarium om jämställdhet och mångfald](#)
 - [Betygsintagningen ger inte mångfald - SMO-problemet](#)
 - [Helsvenska män hör till mångfalden!](#)
 - [Nätverksträffar på hemmaplan i vår](#)
- [TiB-konferens 2010](#)
- [Vad kan Sverige lära från kriser?](#)
- [Workshop - Ledning och samverkan vid olyckor och kriser](#)
- [Workshop - Nationell strategi för skydd av samhällsviktig verksamhet](#)
- [Vårkonferensen 2010](#)
- [Äldres säkerhet](#)
- [Översvämningsseminarier 2010](#)
- [NoFS 2011](#)
- [Risk- och sårbarhetsanalyser samt kommunala handlingsprogram](#)
 - [Vanliga frågor och svar om risk- och sårbarhetsanalyser](#)
 - [Vanliga frågor och svar om kommunala handlingsprogram](#)
- [Seminarier: Översvämnningar](#)
 - [Sök utbildning/kurs](#)
 - [Om utbildning & övning](#)
- [Insats & beredskap](#)
 - [Internationella insatser](#)
 - [Pågående insatser](#)
 - [Afghanistan](#)
 - [Centralafrikanska republiken](#)
 - [Demokratiska republiken Kongo](#)
 - [Ej landsbundet stöd](#)
 - [Georgien](#)
 - [Haiti](#)
 - [Bakgrund](#)
 - [Haiti-katastrofen - Vill du hjälpa till?](#)
 - [MSB:s insatser](#)
 - [MSB:s uppdrag och mandat](#)
 - [Ordlista förkortningar](#)
 - [Irak](#)
 - [Italien](#)
 - [Jemen](#)

- [Kamerun](#)
- [Kosovo](#)
- [Liberia](#)
- [Mocambique](#)
- [Nigeria](#)
- [Pakistan](#)
 - [MSB:s insatser](#)
- [Schweiz](#)
- [Sierra Leone](#)
- [Sudan](#)
- [Tadzjikistan](#)
- [Uganda](#)
- [Ukraina](#)
- [Västbanken/Gaza](#)
- [Västsahara \(Marocko\)](#)
- [Humanitära insatser](#)
 - [Basläger](#)
 - [Bostäder och förnödenheter](#)
 - [Sjukvård](#)
 - [MERT](#)
 - [Specialister](#)
 - [Vatten, sanitet och hygien](#)
- [Humanitär minhantering](#)
 - [Fakta](#)
 - [Kartläggning och utmärkning](#)
 - [Röjning](#)
- [Stöd till katastrofberedskap](#)
 - [Kapacitetsutveckling](#)
- [Återuppbyggnad](#)
- [Snabba räddningsinsatser](#)
 - [Befattningar](#)
 - [Från Armenien till SWIFT](#)
 - [INSARAG](#)
 - [Målsättning](#)
 - [Rekrytering](#)
 - [Räddningshundar](#)
 - [USAR](#)
 - [Svenska erfarenheter](#)
 - [Utbildning](#)
 - [Utrustning](#)
 - [Organisation SWIFT USAR](#)
- [Stödstyrkan](#)
- [Så här arbetar MSB](#)
 - [EU och MSB](#)
 - [Förfrågan](#)
 - [Jämställdhet & mångfald](#)
 - [Katastrofhantering](#)
 - [Responsfasen](#)
 - [Återuppbyggnadsfasen](#)
 - [Förebyggandefasen](#)
 - [Förberedandefasen](#)
 - [Samarbetspartners](#)
 - [Röda Korset](#)
 - [EU](#)
 - [UD](#)
 - [FN](#)

- [OCHA](#)
 - [UNHCR](#)
 - [UNICEF](#)
 - [DPKO](#)
 - [UNDP](#)
 - [UNEP](#)
 - [UNMAS](#)
 - [UNOPS](#)
 - [WFP](#)
 - [Sida](#)
 - [IHP](#)
- [Delta i insats](#)
 - [Att delta i insats](#)
 - [Att ansöka](#)
 - [Pågående rekryteringar](#)
 - [Kompetensområden](#)
 - [Administration](#)
 - [Construction and support](#)
 - [Disaster management](#)
 - [Environment](#)
 - [Water, sanitation and hygiene](#)
 - [Humanitarian assistance](#)
 - [Information & communication](#)
 - [Information](#)
 - [Logistics](#)
 - [Medical](#)
 - [Mine action](#)
 - [Emergency response](#)
- [Security](#)
 - [Anställningsvillkor](#)
 - [Före insats](#)
 - [Under insats](#)
 - [Bilder och upplevelser från insats](#)
 - [Efter insats](#)
 - [Hälsa & säkerhet](#)
 - [Hälsa inför insats](#)
 - [Sjuk på insats](#)
 - [Stress och krishantering](#)
 - [Komma hem](#)
 - [Säkerhet](#)
 - [Utbildning](#)
 - [Anhörig till insatspersonal](#)
 - [Kontakt](#)
 - [FAQ](#)
- [Hantera olyckor & kriser](#)
 - [Så arbetar MSB](#)
 - [Krisinformation - vad gör MSB?](#)
 - [Samordning](#)
 - [Lägesrapporter inför vårfloden](#)
 - [Vårfloden 2010](#)
 - [MSB:s arbete med explosionerna i Stockholm](#)
 - [MSB:s arbete med askmolnet](#)
 - [MSB:s arbete med den nya influensan](#)
 - [Forsatt arbete](#)
 - [Informationstjänster](#)

- [Planeringsstöd & informationsmaterial](#)
 - [MSB:s beredskapsfunktioner](#)
 - [MSB:s förstärkningsresurser](#)
 - [Varningsystem & nödsändare](#)
 - [VMA](#)
 - [Begära sändning](#)
 - [Nödsändare](#)
 - [Coding & registration](#)
 - [Varningsanläggningar](#)
 - [Skyddsrum](#)
 - [Skyddsrumslleverantörer](#)
 - [Sakkunniga & kontrollanter](#)
 - [Vidmakthållande](#)
 - [Artiklar](#)
 - [Skyddsrumregler](#)
 - [Typlösningar](#)
 - [Tillverkningshandlingar](#)
 - [Kontaktpersoner](#)
 - [Ledning & samordning](#)
 - [Kommunal räddningstjänst](#)
 - [Om ledning och samordning](#)
 - [Ledningsplatser](#)
 - [Kommunens ledningsplats](#)
 - [Räddningscentral](#)
 - [Landstingets ledningsplats](#)
 - [Länsstyrelsens ledningsplats](#)
 - [Myndigheters ledningsplatser](#)
- [Reservkraftssystem](#)
 - [Elmiljö i anläggningar](#)
 - [Rakelinförande – ledningsplatser](#)
 - [Utveckling & projekt](#)
 - [Ledning på regional nivå](#)
 - [Inriktningsarbete](#)
 - [Kunskapsplattform ledning](#)
 - [Samverkansantologi](#)
 - [Forskning](#)
 - [Gemensam lägesbild](#)
 - [Samverkan på olycksplatsen](#)
 - [Effektivare ledning vid storskalig räddningstjänst och krishantering](#)
 - [Ledningsbegreppet måste diskuteras](#)
 - [Intervju med forskaren Jonas Landgren](#)
 - [Dokumentation i krishantering](#)
 - [LiveResponse – video via mobiltelefon i räddningsinsatser](#)
 - [Interorganisatorisk samverkan som nationell resurs i krishanteringen](#)
 - [Pedagogik för samverkan i samhällskriser](#)
 - [Ledarskap och beslutsfattande under stress vid komplexa räddningsinsatser](#)
- [Brand & räddning](#)
 - [BAS-bil](#)
 - [RITS-styrkor](#)
 - [Offensiv enhet](#)
 - [Busskrasch](#)

- [Brandskydd i oljedepå](#)
- [Jämställdhet & mångfald](#)
 - [Om MSB:s arbete med jämställdhet och mångfald](#)
 - [En brandstation för alla](#)
 - [Bättre blandning på brandstationerna](#)
 - [– Även om jargongen är på skämt, så speglar den en viss rädsla](#)
 - [- Säg ifrån mot mobbarna!](#)
 - [Kontakta jämställdhets- och mångfaldsutvecklarna](#)
 - [Handlingsprogram](#)
 - [Forskning](#)
 - [Lästips](#)
 - [MSB på Pride](#)
 - [Jämställdhet i siffror](#)
- [CBRNe samordning](#)
 - [MSB:s roll](#)
 - [Vem ansvarar för vad?](#)
 - [Oljeskadeskydd](#)
 - [Beredskap](#)
 - [Checklista](#)
 - [Saneringsinsats](#)
 - [Räddningstjänstinsats vid oljeutsläpp](#)
 - [Förråd & materiel](#)
 - [Oljejour](#)
 - [Kommunens oljeskydd](#)
 - [Exempel oljeskyddsplaner](#)

- [Ersättning](#)
 - [Nationell oljeskyddsinriktning](#)
 - [Uppföljning oljesaneringsinsatser](#)
 - [Internationellt arbete](#)
 - [EU-projekt](#)
 - [EU-projekt EnSaCo](#)
 - [Kurser & seminarier](#)
- [Utveckling](#)
 - [Larm och samverkansplattform för kommunikation och lägesuppfattning](#)
 - [Frekventa frågor - FAQ](#)
 - [Utbildningsstrategi](#)
 - [Varningsmeddelande till allmänheten - VMA](#)
 - [Åtgärder vid CBRNE-händelser](#)
 - [Indikering](#)
- [Naturoluckyckor](#)
 - [Ras & skred](#)
 - [Skogsbrand](#)
 - [Skogsbrandsflyg](#)
 - [Erfarenheter](#)
 - [Storm](#)
 - [Översvämning](#)
- [Miljöpåverkan](#)
 - [MSB:s roll](#)
 - [Sektorsansvar](#)
 - [Sårbarhetskartor](#)
 - [Miljöeffekter](#)

- [Brand i avfall](#)
 - [Provtagningsprojekt](#)
 - [Stöd vid olycka](#)
 - [Forskningsprojekt](#)
 - [Nätverket Grön räddningstjänst](#)
- [Kunskapsbank](#)
 - [Erfarenheter från olyckor & kriser](#)
 - [Olycksundersökningar](#)
 - [Olycksundersökning vid takras](#)
 - [Observatörsinsatser](#)
 - [Naturollycksdatabasen](#)
 - [Exempelkatalogen](#)
 - [Sök i Exempelkatalogen](#)
 - [Om Exempelkatalogen](#)
 - [Personuppgifter](#)
 - [Forskning & studier](#)
 - [Informationsstöd Krishantering](#)
 - [Kartor](#)
 - [Brandriskprognoser](#)
 - [Satellitdatatjänster](#)
 - [Stabilitetskartering finkorniga jordarter](#)
 - [Stabilitetskartering morän och grova jordar](#)
 - [Översvämningskartering](#)
 - [Lag och rätt](#)
 - [Lagstiftningsområden](#)
 - [Allvarliga kemikalieolyckor](#)
 - [Brandfarliga & explosiva varor](#)
 - [Civilt försvar & totalförsvarspikt](#)
- [Krisberedskap](#)
 - [Ordning & säkerhet](#)
 - [Skydd mot olyckor](#)
 - [Transport av farligt gods](#)
 - [ADR-S](#)
 - [RID-S](#)
 - [Föreskrifter och allmänna råd](#)
 - [Upphävda föreskrifter](#)
 - [Remisser](#)
 - [MSB:s regelarbete](#)
 - [Pågående regelarbete](#)
 - [Revidering av SÄIFS 1995:3](#)
 - [Förklaring av begrepp](#)
- [MSB:s bibliotek](#)
- [Statistik & analys](#)
 - [Hämta statistik i IDA](#)
 - [Dödsbränder](#)
 - [Om dödsbrandsstatistik](#)
 - [Kontakt](#)
 - [Samhällskostnader](#)
 - [Samhällets kostnader för olyckor och kriser](#)
 - [Kostnadsnyttoanalyser](#)
 - [Räddningstjänst i siffror](#)
 - [Rapporter](#)
 - [Faktablad](#)
- [Stöd till tillsyn LSO](#)
 - [Erfarenheter från rättsfall](#)

- Utvärderingar & strategiska analyser
 - Samlade bedömningar
 - Strategiska analyser
 - Utvärdering
- Produkter & tjänster
 - 90 sekunder
 - Redaktion & kontakt
 - Bakgrund
 - Blanketter
 - Cursnet
 - Informationssäkerhet - stöd & verktyg
 - Standardisering
 - Common Criteria
 - LIS ISO 27000
 - Klassificeringsmodell
 - BITS-konceptet
 - DISA-utbildning informationssäkerhet
 - Esperanta
 - Inrapportering
 - Räddningstjänstens insatser
 - Nytt inrapporteringssystem
 - Olycksundersökning från kommuner
 - Rapportering av dödsbränder
 - Verksamhetsutövares olycksrapportering
 - Brandfarliga & explosiva varor
 - Transport av farligt gods
 - Farliga verksamheter
 - Manuell rapportering

- Lagar & regler
- Publikationer
 - MSB:s publikationer som pdf
 - KBM:s publikationer och material
 - SRV:s publikationer som pdf
 - SPF:s publikationer som pdf
- Rakel
 - Kontakt - Rakel
 - Kundansvariga
 - Kundstöd - support
 - Presskontakt - Rakel
 - Enheten för marknadsföring och kommunikation
 - Enheten för affärsstöd
 - Enheten för system och tjänster
 - Enheten för drift och förvaltning
 - Kalendarium
 - Rakeldagen 2011
 - Program Rakeldagen
 - Utställare
 - Rakelinvigning Norrland
 - Rakeldagen 27 januari 2010
 - Dokumentation från Rakeldagen
 - Nyheter om Rakel
 - Ledning och samverkan - Rakel
 - Samverkan - riktlinjer
 - Kontaktpersoner för riktlinjer
 - Internationellt - Rakel

- [Kommunikationsplanering](#)
 - [Lednings- och sambandsanalys](#)
 - [Operativ kommunikationsplanering \(OKP\)](#)
 - [Projektet Samordningsforum Rakel](#)
- [Våra kunder](#)
 - [Vilka kan bli Rakelkunder?](#)
 - [Statliga myndigheter](#)
 - [Länsstyrelser](#)
 - [Landsting och regioner](#)
 - [Kommuner](#)
 - [Kommersiella aktörer](#)
- [Bli Rakelkund](#)
 - [Kundansvariga](#)
 - [Hur går det till att ansluta?](#)
 - [Stöd och samarbetspartners](#)
 - [Regionalt stöd från länsstyrelser](#)
 - [Kompetensstöd för kommuner och landsting](#)
 - [Tjänster och erbjudanden](#)
 - [Rakel startpaket](#)
 - [Prova på Rakel](#)
 - [Bastjänster](#)
 - [Anslutning av KC-terminal](#)
 - [Egenprogrammering](#)
 - [Paketdata](#)
 - [Positionering](#)
 - [Taktiska nummer](#)
- [Telefonianslutning](#)
 - [Utveckling av nya tjänster](#)
- [Abonnemang](#)
 - [Avgiftstak för kommuner och landsting](#)
 - [Telematikabonnemang](#)
- [Beställ produkter](#)
 - [Leverantörer av mobilstationer](#)
 - [Leverantörer av KC-utrustning](#)
 - [Få produkter godkända](#)
 - [Ramavtal för mobilstationer](#)
- [Utbildning om Rakel](#)
 - [Interaktiv grundutbildning i Rakel](#)
 - [Anslutningsvillkor](#)
- [Om Rakel](#)
 - [Filmen om Rakel](#)
 - [Film om Rakelsystemets ljudkvalité](#)
 - [Uppdrag, vision och affärsidé](#)
 - [Organisation](#)
 - [Rakelrådet](#)
 - [Användarforum](#)
 - [Kommun- och landstingsforum](#)
 - [Teknikforum](#)
- [Radiotäckning](#)
 - [Strategier](#)
 - [Förstärkt täckning](#)
 - [Täckningskartor](#)

- [Tips vid begränsad täckning](#)
 - [Täckning i speciella objekt \(TSO\)](#)
 - [Internationellt - Rakel](#)
 - [Miljö och hälsa](#)
 - [Rakel i media](#)
 - [Ordlista](#)
 - [Historik](#)
 - [Upphandlingen av Rakel](#)
 - [Utökad användarkrets](#)
 - [Utbyggnadsplan](#)
 - [Kund hos oss](#)
 - [Kundstöd - support](#)
 - [Leveranstider - Rakel kundstöd](#)
 - [Driftinformation](#)
 - [Föreslå förbättringar](#)
 - [För partners - inloggning](#)
 - [Blanketter - Rakel](#)
- [RIB](#)
 - [Om RIB](#)
 - [Bakgrund](#)
 - [Abonnemang](#)
 - [Vad krävs för att använda RIB?](#)
 - [Innehåll RIB](#)
 - [Sök i databaser](#)
 - [Ledningssystem](#)
 - [Utbildningsprogram](#)
 - [Verktyg](#)
- [Support & användarstöd](#)
 - [Vanliga frågor \(FAQ\)](#)
 - [Felsökning \(FAQ\)](#)
 - [Övningsuppgifter](#)
- [Nedladdningssida](#)
- [Beställ abonnemang](#)
- [Beställ användarstöd](#)
- [WebRIB](#)
 - [Ny användare](#)
 - [Rakel grundutbildning: Hur fungerar Rakel?](#)
 - [Organisation och samverkan i skadeområdet vid händelser med farliga ämnen](#)
 - [Webbutbildning Farliga ämnen](#)
- [WebResurs](#)
- [Kontakt](#)
- [SGSI - Swedish Government Secure Intranet](#)
- [Stöd och ersättningar](#)
 - [Ersättning kommuner enligt LSO](#)
 - [Ersättning räddningstjänst](#)
 - [Ansökan](#)
 - [Goda exempel](#)
 - [Tips för att underlätta ansökan](#)
 - [Ersättning vid oljesanering](#)
 - [Anslag 2:4 krisberedskap](#)
 - [Statsbidrag naturolyckor](#)
- [Tillstånd](#)

- [Tjugofyra7 - MSB:s tidning](#)
- [WIS](#)
 - [Om WIS](#)
 - [Support & utbildning](#)
 - [Logga in i WIS](#)
 - [Systemkrav](#)
 - [Utbildning & övning](#)
 - [Utbildningsmaterial](#)
 - [Personuppgifter](#)
 - [Registrering av ny aktör](#)
 - [Beställning säkerhetsdosa](#)
 - [Kontakta oss](#)

Publicerat: 2009-12-05 kl. 15:54, Uppdaterat: 2009-12-05 kl. 15:55

Ansvarig:

[Fredrik Höglund](#)

DN 16 mars 2011:

Libyen.

“Benghazi blev centrum för oppositionen.”

“■ **Upproret mot** Libyens envåldshärskare Muammar Khaddafi inleddes den 17 februari med omfattande demonstrationer i flera större städer, bland annat i Benghazi i östra Libyen. Protestanterna möttes med våld av Khaddafis säkerhetsstyrkor. Polis och arméenheter bytte sida på flera ställen och började i stället slåss mot Khaddafi.

■ **Benghazi blev snabbt** centrum för oppositionen som inrättat en provisorisk regering och en försvarsmakt. För ett par veckor sedan erövrade rebellerna flera nyckelstäder på vägen mot stormningen av huvudstaden Khaddafis regim.

■ **De senaste dagarna** har rebellernas stridslycka delvis vänt, och Khaddafis styrkor har återerövrat flera städer, bland annat Zawiya väster om Tripoli.

DN”

“S kräver flygförbud över Libyen”

Utrikesminister Carl Bildt kommenterade på tisdagskvällen Socialdemokraternas krav på en flygförbudszon över Libyen.

– Jag utgår från att de också tycker att detta förutsätter beslut av FN:s säkerhetsråd, för vi har som princip att bara medverka i väpnade insatser utomlands om de på ett eller annat sätt är sanktionerade av säkerhetsrådet, säger han.

TT”

“Fortsatt offensiv österut”

“Medan stormakterna står och stampar i diskussionen om vad omvärlden kan göra i Libyen fortsätter diktatorn Muammar Khaddafis styrkor sin offensiv österut mot oppositionens fästen.

Staden Ajdabiya, som kontrollerats av oppositionen, utsattes på tisdagen åter för bombangrepp. Från flera håll uppgavs på kvällen att staden återtagits av regimen. Samtidigt uppgavs strider fortfarande pågå i oljestaden Brega, sydväst om Ajdabiya.

Om Ajdabiya kan hållas av Khadaffitrogna styrkor kan det bli avgörande för fortsättningen av striderna eftersom staden är brohuvud både mot rebellsidans huvudfäste Benghazi och mot den egyptiska gränsen.

Den libyska oppositionen har flera gånger krävt att omvärlden inrättar en flygförbudszon över Libyen, något som skulle hindra Khaddafisidans bombangrepp.

Men ett beslut om flygfri zon är lika avlägset som tidigare. Frankrike och Storbritannien pressar på, men Frankrike misslyckades på tisdagen att få G8-ländernas utrikesministrar, som möttes i Paris, att enas kring ett förslag som hade kunnat bereda väg för ett beslut i FN:s säkerhetsråd.

THOMAS HALL thomas.hall@dn.se 08-738 10 66 “

DN 17 mars 2011:

“Libyen.”

“**Khaddafis styrkor** mejar ned libyska rebeller och närmar sig deras fäste Benghazi. Inom ett par dagar är kriget över, skryter diktatorn, och manar alla att kapitulera eller fly. Hans överlägsna eldkraft står mot motståndarnas bristfälliga vapen och organisation.

Upproret har levt på entusiasm, men det fanns också hopp om stöd utifrån. Det ser inte ut att komma. Även om FN:s säkerhetsråd klarar att enas om en flygförbudszone kommer det att vara för lite och för sent. Glädjen från Egypten och Tunisien riskerar att snart grumlas av sorg över libyernas öde.

I FN har vetomakterna Ryssland och Kina som vanligt motsatt sig inblandning i andras affärer, eftersom de vill ha fria händer att behandla sin egen opposition efter gottfinnande. Men Khaddafi prisar också Tyskland, och lovar att fortsätta leverera olja dit.

För medan fransmän och briter har drivit på för flygförbudszonen har Tyskland bromsat i alla internationella forum. Den tyske utrikesministern vill absolut inte bli indragen i ett krig i Nordafrika.

Andra världskrigets fasor finns kvar i det tyska minnet. Även om Tyskland motvilligt ställt upp i vissa internationella insatser på senare år, är opinionen i dag kraftigt negativ till Afghanistankriget. Och den tyska regeringen har för mycket annat i huvudet för att orka med ett libyskt riskprojekt: eurokrisen, en ny inhemsk kärnkraftsdebatt efter olyckan i Japan, annalkande delstatsval.

USA, som måste leda en aktion för att genomdriva flygförbudet, har sina egna dubier på grund av tyngden från Irak och Afghanistan. Bred internationell enighet skulle behövas för att övertyga president Obama. Och beklämmande nog klarar alltså inte ens EU att komma överens;

förutom Tyskland är åtminstone Italien och Portugal emot ett väpnat ingripande.

En flygförbudszone hade inte löst alla problem även om den gällt förra veckan. Men den hade stoppat Khaddafis bombningar och signalerat att omvärlden inte accepterar våldet mot folket. Alla länder kan ha begripliga motiv för att vända bort blicken från Libyen. Men den som avvisar alla militära medel i Libyen erkänner också diktatorns rätt att göra som han vill.

gunnar.jonsson@dn.se “

DN 17 mars 2011:

“Är den arabiska våren på upphällningen? Sju frågor och svar om konflikterna i mellanöstern.”

“Muammar Khaddafis styrkor är på frammarsch i Libyen, och i Bahrain slår regimen till hårt mot demonstranterna. Samtidigt kan stormakterna inte enas om en flygförbudszon över Libyen. Är den arabiska våren på upphällningen?”

1 I Libyen närmar sig diktatorn Muammar Khaddafis styrkor oppositionens starkaste fäste Benghazi. Vilka möjligheter har Khaddafis motståndare?

– I nuläget är det svårt att se att oppositionen ska kunna stå emot Khaddafis bättre utbildade och utrustade styrkor. Men om Khaddafis motståndare samlar sina styrkor kring Benghazi kan det bli en lång och utdragen kamp, säger **Karl Sörenson**, forskare vid Försvarshögskolan.

2 Samtidigt som Khaddafisidan avancerar slår regimen i Bahrain till hårt mot oppositionen där. Ser vi slutet på den arabiska våren?

Nej, svarar bedömare, åtminstone inte på lite sikt.

– Alla länder i Nordafrika och Mellanöstern har en ung befolkning. Hälften av invånarna i de flesta länder är under 25 år, de vill ha jobb och framtidsperspektiv. De ungas frustration finns kvar. Och i Tunisien och Egypten lyckades protesterna. Det är en motvikt till det som sker i Libyen, säger **Leif Stenberg**, chef för Mellanösterninstitutet på Lunds universitet.

3 Hittills har omvärlden inte kunnat enas om att införa en flygförbudszon över Libyen. Vad skulle ett flygförbud betyda?

– Khaddafisidans framryckningar har alltid föregåtts av flyganfall. Ett flygförbud skulle hindra bombningar och göra läget mindre

besvärligt för oppositionen. Men det är på marken som det slutliga avgörandet sker, säger **Karl Sörenson**.

4 Varför införs inte en flygfri zon med en gång?

Stormakterna har inte kunnat enas. Libyens rebeller har krävt ett flygförbud och Arabförbundet ställde sig i veckoslutet bakom förslaget. Men flera stormakter tvekar, och FN:s säkerhetsråd har inte kunnat enas om ett beslut.

5 Hur resonerar man i FN:s säkerhetsråd?

För ett beslut krävs att inte någon av de fem ständiga medlemmarna i säkerhetsrådet säger nej. Frankrike och Storbritannien driver på och vill ha en omröstning senast under torsdagen. Men Kina och Ryssland är skeptiska och vill ha mer information. Även USA tvekar, bland annat för att man redan är indraget i två krig i Irak och Afghanistan.

6 Skulle ett flygförbud leda till ett nytt krig?

Risken finns, och under alla omständigheter krävs antagligen en militär insats. För att någon, förmodligen Nato, ska kunna övervaka ett flygförbud måste Libyens luftvärn först slås ut. Och internationella samfundet måste vara berett att angripa flyg som bryter mot förbudet. Tyskland, som är ett stort Natoland, säger att man inte vill bli indraget i ett krig i Nordafrika.

7 Är ett FN-beslut nödvändigt för att införa ett flygförbud?

– Ja, enligt gällande folkrätt. Men samtidigt sker en utveckling på det här området. Om ett land inte skyddar sin egen befolkning, utan angriper den, går ansvaret över till det internationella samfundet. Om FN inte förmår leva upp till detta ansvar, kan en koalition av stater träda in i säkerhetsrådets ställe, säger folkrättsexperten **Ove Bring**. I det här fallet skulle Arabförbundet och Nato kunna genomföra en gemensam aktion som kan ges legitimitet i efterhand.

THOMAS HALL “

DN 17 mars 2011:

“EU står inför ett nytt utrikesfiasko”

“EU stod maktlöst när Jugoslavien på 90-talet föll sönder i blodiga strider. Aldrig mer, sade man då. I dag har EU stärkt sina utrikespolitiska muskler och globala ambitioner, men framstår inför ett hotande blodbad i Libyen lika splittrat och rådlöst som för 20 år sedan.”

“– Europas stund har kommit, sade Luxemburgs utrikesminister Jacques Poos stolt när han som ordförande i EU:s ministerråd i maj 1991 gjorde en medlarresa till det sönderfallande Jugoslavien. Han hade så fel att hans uttalande gick till historien. Jugoslavien kollapsade i etnisk rensning, strider och massakrer utan att EU (dåvarande EG) kunde göra något för att stoppa blodbadet på sin egen bakgård.

EG, då ännu främst en ekonomisk union, saknade redskap för att driva en gemensam utrikespolitik. Det var först när Srebrenicamassakern 1995 fick Nato att agera och bomba parterna till förhandlingsbordet som striderna tog slut.

Denna dystra erfarenhet bidrog till att EU med Maastrichtfördraget 1992 tog de första stegen mot en gemensam utrikespolitik. Bit för bit har EU skaffat sig verktyg för att bli en global aktör som kan mer än att göra uttalanden. Kulmen blev Lissabonfördraget som 2009 gav EU en ”utrikesminister”, Catherine Ashton, med uppdrag att bygga en utrikestjänst.

I december 2010 var den nya utrikesapparaten på plats. Bara veckor därefter kom folkresningen i Tunisien, följt av uppror och protester i EU:s viktiga närområde på andra sidan Medelhavet. Ett gyllene tillfälle att visa hur handlingskraftigt EU står i dag jämfört med fiaskot i Jugoslavien när det gäller att ”konsolidera och stödja demokrati,

rättsstaten, de mänskliga rättigheterna och folkrätten” som det står i Lissabonfördraget.

Första stegen var inte imponerande. EU, nära lierat med Nordafrikas auktoritära ledare, togs på sängen, och Frankrike erbjöd sig att bistå med råd till den tunisiska diktatorns polis. Men till slut landade hela EU i att kräva fria val och omedelbar övergång till demokratiskt styre i Egypten.

Problemen kom med Khaddafis offensiv mot det libyska folkupproret. EU:s extratoppmöte om Libyen i fredags krävde att Khaddafi skulle avgå, men gjorde inget för att sätta kraft bakom orden. Frankrikes och Storbritanniens plötsliga aktivism med krav på flygförbudszon mötte inget gensvar från ett Afghanistantrött Tyskland eller från övriga medlemsländer. Flera regeringschefer höll med Fredrik Reinfeldt när han sade att frågan om flygförbud inte hör hemma i EU. Bollen spelades över till andra – till FN:s säkerhetsråd, till Arabförbundet och Nato. Ungefär som under Jugoslavienkrisen.

EU-parlamentet däremot krävde dagen före toppmötet flygförbud och erkännande av den libyska oppositionen. Men utrikeschefen Catherine Ashton sade att det inte ingick i hennes mandat att ta ställning i sådana frågor.

I dag lovar EU pengar, marknadstillträde och mjukare visumregler i utbyte mot demokrati i arabvärlden. Sådana löften har gjort mycket på Balkan – men först när kanonerna tystnat. Om Khaddafi krossar oppositionen är hela regionens demokrativåg i fara. Då blir EU:s löften inte mycket värda.

Det är inga lätta beslut man står inför. Men det var knappast för att än en gång vänta tills kanonerna tystnat som EU valt att bli en utrikes- och säkerhetspolitisk union. Inte om man vill ta sig själv på allvar.

INGRID HEDSTRÖM ingrid.hedstrom@dn.se “

DN 18 mars 2011:

“FN sade ja till flygförbud över Libyen”

“WASHINGTON. FN:s säkerhetsråd beslöt på ett möte i New York natten till fredagen, svensk tid, att ge klartecken till ”alla nödvändiga åtgärder” för att skydda Libyens civilbefolkning mot diktatorn Muammar Khaddafi. Det betyder ett ja till en flygförbudszon mot regimens stridsflyg över Libyen.”

“Beslutet kom i ett läge där den väpnade oppositionen i Libyen är alltmer trängd av Khaddafis rege-ringsarmé, som fortsätter offensiven mot landets näst största stad Benghazi. Khaddafi varnade under torsdagskvällen för att han skulle storma rebellfästet Benghazi och att hans styrkor inte skulle skona någon som gjorde motstånd.

Frågan är nu vad som händer efter FN-säkerhetsrådets beslut, som fattades med 10 jaröster (av 15 medlemmar). Av stormakterna, som är permanenta medlemmar i säkerhetsrådet, röstade Frankrike, USA och Storbritannien för resolutionen, medan Ryssland och Kina lade ned sina röster, och inte använde sin vetorätt. Enligt många bedömare är beslutet ”för lite och för sent” för att hindra Khaddafi från att anställa ett blodbad på sina motståndare och libyska civila.

Enligt rebellernas ledning är flygangrepp mot Khaddafis tekniskt och numerärt överlägsna styrkor av avgörande vikt. Franska diplomatiska källor förklarade enligt nyhetsbyrån Reuters att en militär insats mot Tripoliregimen kan inledas ”inom timmar” efter en FN-resolution. Vita husets press-alesman Jay Carney uttalade sig i liknande ordalag.

Vägen till en resolution såg in i det sista svårframkomlig ut. Frankrike och Storbritannien tryckte på, medan USA under lång tid har varit tveksamt till en flygförbudszon. Obamas administration ägnar sig åt att försöka avsluta de två krigen i Afghanistan och Irak, och

ryggat inför utsikten att inleda ett till krig i ett muslimskt land. Men de senaste dygnet har Vita huset svängt.

Civilbefolkningens lidande fortsätter i Libyen. Internationella Röda korset evakuerade av säkerhetsskäl sin personal från Benghazi på torsdagen. Under dagen hördes explosioner och skottlossning från stadens civila flygplats.

I den strategiskt viktiga staden Ajdabiyah förekom sammanstötningar mellan Khaddafis styrkor och enheter ur rebellarmén. Ett trettio-tal personer, bland dem ett flertal civila, dödades i striderna, rapporterar tv-kanalen al-Arabiya.

Regeringsarméns motorburna förband har fortsatt sin offensiv österut, till oljehamnstaden Zueitina som bara ligger tretton mil från Benghazi. Enligt den libyska statstelevisionen har de Khaddafitrogna trupperna redan intagit Zueitina, men uppgifterna dementerades av rebellarméns talesmän som hävdade att regeringsstyrkorna omringats under sin framryckning.

Libyens stats-tv rapporterade på torsdagen att Misrata, Libyens tredje stad, nu är helt och helt i händerna på Khaddafis styrkor. Misrata, 47 mil från österut från Benghazi, har varit ett av rebellernas viktigaste fästet. Boende och rebeller i Misrata tillbakavisade dock de officiella uppgifterna och tillstod att oppositionen fortfarande kontrollerar staden.

Över huvud taget är nyhetsförmedlingen från inbördeskrigets Libyen motstridig och knapphändig. Källor nära det nationella rådet i Benghazi, som DN var i kontakt med på torsdagen, uppgav att läget i staden var ”spänt men lugnt” och att inga nämnvärda strider förekommit.

MICHAEL WINIARSKI DN:s korrespondent

ERIK OHLSSON DN:s korrespondent “

DN 19 mars 2011 ledare:

“Rätt att stoppa diktatorn”

“Världssamfundet visar sent omsider att man menar allvar med att Khaddafi måste bort. Folket i Libyen förtjänar allt stöd, och ibland är militära medel nödvändiga.”

“Natten mot fredagen kom beslutet som det libyska folket tvingats vänta alltför länge på. FN:s säkerhetsråd sa ja till att inrätta en flygförbudszon över Libyen, och till att vidta ”alla nödvändiga åtgärder” för att skydda civila från diktatorn Khaddafis blodtörst. På FN-språk betyder det allt utom en invasion med marktrupper.

Khaddafis styrkor har kört över en rad oppositionsfästen de senaste dagarna, och det har blivit svårare att stoppa honom än för en vecka sedan. Å andra sidan kan ett militärt ingripande nu bestå av mer än ett flygförbud: anfall från luften eller havet mot stridsvagnar, artilleriställningar, trupper och underhållslinjer.

Dessutom skärps sanktionerna mot regimen, och möjligheten finns att använda frysta libyska tillgångar för att beväpna motståndsrörelsen. Khaddafis styrkor är militärt överlägsna den svagt organiserade rebellrörelsen och har bedrivit en skoningslös offensiv för att återerövra total kontroll. Vid denna ledaress pressläggning stod regeringstrupper inte långt från upprorets centrum Benghazi.

Diktatorn själv lämnar motstridiga och nyckfulla besked. I torsdags hotade han invånarna i Benghazi: ”Vi kommer att hitta er i era garderober, vi tänker inte visa nåd eller medlidande.” Efter FN-beslutet utlyste regimen plötsligt vapenvila.

Ingen kan lita på en man som använt attackhelikoptrar och artilleri mot sitt eget folk. En kamp mot klockan stundar. Franska och brittiska plan kan sättas in ganska snabbt för att övervaka flygförbudszonen,

men USA säger att det tar en vecka att få allt klart. Om Khaddafistyrkornas framfart stoppas återstår att se.

Redan för en vecka sedan uttalade Arabförbundet sitt stöd för en aktion i Libyen. Frankrike och Storbritannien har sedan drivit frågan i FN. Men USA tvekade länge, och först när amerikanerna vände kunde säkerhetsrådet fatta beslut. Uppenbart insåg president Barack Obama att Khaddafis förestående anfall mot Benghazi kunde sluta i en veritabel massaker, som i sin tur skulle halshugga den libyska demokrati-rörelsen.

Men USA behövde bred samling. Resurserna är ansträngda på grund av Irak och Afghanistan. Ingen har glömt den glödande kritiken mot George W Bushs fälttåg mot Bagdad. Här finns nu en tydlig FN-resolution, och löften från flera arabländer att bistå med hårdvara – och sannolikt med notan.

EU har däremot, som så ofta när det bränner till, varit en besvikelse. Frankrike och Storbritannien har knappast utgjort under av tydlighet under den arabiska våren, men i fallet Libyen hamnade de rätt. Italien med flera har vinglat hit och dit. Och den tyska regeringen har gjort en sorglig figur.

Tyskland lade ned sin röst i FN:s säkerhetsråd, och ställde sig därmed i Rysslands och Kinas hörn.

Det finns risk för krig, försvarar sig tyskarna, och glömmer att kriget redan pågår. Det finns risk för civila offer, varnar man, och blundar för Khaddafis tunga eld mot folket.

USA ändrade sig när det behövdes, medan den tyska linjen är att låta Khaddafi behålla makten.

Man ska vara försiktig med militära medel. Och FN-beslutet är inte utan risker. Vad händer om flygförbudet inte fungerar? Står vi inför en upptrappning, där flygförbudet bara är ett första steg mot en långvarig

intervention? Blir det en delning av Libyen, där islamistiska extremister frodas? Skickar Khaddafi ut nya terroristkommandon över världen?

Å andra sidan stoppas Khaddafis bombningar, vilket ger en psykologisk effekt på båda sidor. Dessutom är tanken snarast en körförbudszon, där Khaddafis styrkor hindras från att röra sig. Antalet lojala soldater kan minska när motståndaren blir svårare. Ledarna för de stora stammarna kan överge Khaddafi, hans närmaste omgivning börja tvivla. Det är viktigt att libyerna känner att de störtar diktatorn själva, men omvärldens stöd ingjuter mod i folkupproret.

I Egypten och Tunisien kunde USA och Europa nöja sig med att ”stödja demokratin”, även om det också tog tid. Mot Khaddafi, som urskillningslöst mördar sin egen befolkning, hjälper inte fraser.

Om mänskliga rättigheter och demokrati är universella värden måste de också försvaras. Därtill gäller det nu att göra upp en plan för hur omvärlden ska hjälpa Libyen att bygga ett nytt samhälle efter kriget och Khaddafi.

DN 19/3 2011 “

DN 19 mars 2011:

“Striderna i Libyen fortsätter”

“Strax efter att FN beslöt att införa en flygförbudszon över Libyen utlyste Muammar Khaddafi eldupphör i landet. Trots detta fortsatte striderna. Khaddafitrogna styrkor trängde på fredagen allt närmre rebellfästet Benghazi.”

“Inbördeskriget i Libyen fick en delvis ny inramning i går, fredag, när landets envåldshärskare Muammar Khaddafi utlyste eldupphör. Samtidigt förberedde sig Natoländernas attackplan att eventuellt ingripa med flygräder mot Khaddafis styrkor, som en konsekvens av beslutet i FN:s säkerhetsråd om en flygförbudszon. USA:s president Barack Obama uppmanade i ett tal på fredagskvällen Khaddafi att lägga ned vapnen direkt.

– För att tala klartext: Kravet är inte förhandlingsbart. Om Muammar Khaddafi inte lyder order ingriper vi militärt, sade Obama. Khaddafiregimens utspel om eldupphör kontrasterar starkt mot de uttalanden den libyske diktatorn strött omkring sig tidigare i veckan. Bland annat har han uppmanat oppositionen att ”fly som hundar till Egypten”, om de inte vill bli ”krossade”. Khaddafi har också hotat med vedergällning mot civila flygplan och fartyg i Medelhavet om utomstående angriper Libyen.

Frågan är dock om ordern om eldupphör är allvarligt menad, eller bara en metod att vinna tid. För trots beskedet på fredagen från Libyens utrikesminister Moussa Koussa om att hans regering avbryter alla militära insatser fortsatte striderna mellan Khaddafis styrkor och den väpnade oppositionen.

På fredagskvällen kom uppgifter om att Khaddafitrogna styrkor trängt österut mot oppositionens huvudstad Benghazi. Strider ska ha

förekommitt endast fem mil utanför staden, enligt tv-kanalen al-Jazeera. Enligt USA:s FN-ambassadör Susan Rice bryter Khaddafi mot FN-resolutionen från i torsdags genom att fortsätta avancera mot Benghazi.

Khaddafitrogna artilleribesköter även den rebellkontrollerade staden Misurata, 20 mil öster om huvudstaden Tripoli. Enligt nyhetsbyrån Reuters, som citerar lokala sjukhusanställda, har minst 25 människor dödats, däribland barn och civila. Även i Ajdabiya, endast 16 mil från Benghazi, förekom hårda strider. Liksom i staden Zintan i väster.

Beskedet om att FN:s säkerhetsråd röstat ja till en flygförbudszon möttes med glädje i Benghazi. Spontana glädjemanifestationer ägde rum såväl sent på natten till fredagen, då beskedet kom, som efter fredagens eftermiddagsbön i moskéerna.

– Det är bra att vi äntligen får omvärldens stöd. Men nu är det viktigt att flygförbudet verkligen hålls efter och att västländerna visar att de är beredda att sätta kraft bakom sina ord, sade Benghazibon och petroleumteknikern Suleiman Huedi till DN på fredagen via satellittelefon.

Om Khaddafis påstådda eldupphör säger Huedi:

– Vi måste tyvärr räkna med svek och bakslag när det gäller honom. Inget blir helt bra här i Libyen förrän Khaddafi försvinner. Samtidigt ökar åter trycket mot gränsövergångarna vid Libyens gränser mot Tunisien och Egypten. Sedan oroligheterna började för en månad sedan har över 300 000 människor flytt Libyen. Enbart under fredagen passerade över 3 000 flyktingar gränsen i Umm Saad mot Egypten, rapporterar Reuters.

ERIK OHLSSON DN:s korrespondent
erik.ohlsson@dn.se “

DN 19 mars 2011:

“Sex frågor – vad är en flygförbudszon och vad innebär Khaddafis beslut?”

“FN:s säkerhetsråd har sagt ja till en flygförbudszon över Libyen. Men vad är en flygförbudszon? Och vad betyder Libyens beslut att utlysa vapenvila?”

1 Vad innebär FN-beslutet?

Det övergripande målet med resolutionen som antagits av FN:s säkerhetsråd är att civila ska skyddas. En flygförbudszon är ett av medlen som står till buds. Men FN-beslutet öppnar också för andra militära operationer. Resolutionen betyder att aktioner mot Libyen står på folkrättslig grund.

– Resolutionen är också en stark signal från världssamfundet om att man inte accepterar att en regim begår förbrytelser mot den egna befolkningen, säger Karl Sörenson, forskare vid Försvarshögskolan.

2 Libyens regering har svarat på FN-resolutionen med att utlysa en vapenvila. Hur ska det tolkas?

– Det är ett sätt att försöka förhålla planerna på ett militärt ingripande mot Libyen, menar Alexander Atarodi, Mellanösternexpert och analytiker vid Försvarets forskningsinstitut.

Storbritanniens premiärminister David Cameron sade efter utspelet att Khaddafi kommer att bedömas efter sin handlingar, inte sina ord. Även den franska regeringen var skeptisk. ”På marken i Libyen har inget förändrats”, förklarade UD-alesmannen Bernard Valero.

3 Vad innebär en flygförbudszon?

Bara att en flygförbudszon inrättas kan ha en avskräckande och återhållande effekt som kan rädda civila liv. Rent militärt försvagar ett flygförbud Muammar Khaddafis styrkor. Regeringsarmén har i regel inlett sina angrepp mot oppositionskontrollerade områden med

flygangrepp som den sämre utrustade rebellsidan inte kunnat svara på. Med ett flygförbud kan Khaddafisidan inte längre genomföra bombanfall. Samtidigt säger experter att det är på marken som ett militärt avgörande sker.

4 Hur upprättar man en flygfri zon?

Inledningsvis krävs förmodligen en militär operation som slår ut Libyens luftvärn. Därefter behövs plan som övervakar flygförbudet och plan som kan attackera och i yttersta fall skjuta ner libyska plan som bryter mot förbudet.

5 FN-resolutionen talar även om att ”alla nödvändiga medel” kan användas för att skydda civila. Vad menas med det?

Uttrycket ”alla nödvändiga medel” används på två ställen i FN-resolutionen. Dels när det talas om upprättandet av flygförbudszonen. Dels när det handlar om att civilbefolkning som attackeras eller hotas ska skyddas. Tolkningen av det är att även Khaddafistyrkor eller stridsvagnar som angriper civila mål kan angripas militärt, säger folkrättsexperten Ove Bring.

Utrikesminister Carl Bildt säger till TT att han hoppas ”att Khaddafis förmåga att operera med stridsvagnar och artilleri slås ut de närmaste dagarna”.

6 Vem ska genomföra det här?

I FN-resolutionen heter det att man ”auktoriserar” medlemsstater att agera, antingen enskilt eller i regionala allianser. I praktiken handlar det om Natoländer i samarbete med ett antal arabiska stater. Att länder från regionen deltar anses viktigt för legitimiteten. Frankrike, Storbritannien, USA, Norge, Danmark, Kanada och Belgien och Qatar tillhör länderna som sagt att de ska delta. Italien och Spanien har förklarat att deras flygbaser kan användas.

THOMAS HALL thomas.hall@dn.se 08-738 10 66

“DN 19 mars 2011:

“Förberedelserna har pågått i fyra veckor”

“Nato har förberett sig i flera veckor och kan nu snabbt sätta i gång en massiv insats mot libyska regimen efter FN:s klartecken. Khaddafis erbjudande om vapenvila stoppar inte uppladdningen.”

“Bara några timmar efter FN-beslutet i New York natten till fredagen tog flera Natoländers regeringar beslut om hur många flygplan och andra militära stridskrafter de ställer upp med.

– USA har redan en stor militärflotta på plats i regionen, med hangarfartyget USS ”Enterprise” i spetsen, som har ett stort antal stridsflygplan kapabla att övervaka det libyska luftrummet. I norra Italien har USA dessutom en flygbas med F16-plan redo. President Barack Obama förtydligade i ett tal på fredagskvällen att USA inte kommer att bidra med marktrupper till insatsen. Han lovade också att man inte kommer att använda mer våld än vad som behövs för att skydda landets civila.

– Frankrike, som varit mest pådrivande för insatsen mot Libyen, har hangarfartyget ”Charles de Gaulle” i Medelhavet med möjlighet att ha Mirage- och Rafaleplanen ombord. Den franska marinens stolthet, ”ultramoderna” jagaren ”Forbin”, finns redan på plats utanför Libyens kust, med förmåga att övervaka och slå ut mål inom hundratals kilometer.

– **Storbritannien skickar** Tornado- och Typhoonplan, plus övervakningsplan. På den brittiska basen på Cypern finns också stridsplan.

– Norge, Danmark, Kanada och Belgien lovar att skicka stridsplan. Holländska regeringen säger att den är beredd att delta om den får en förfrågan.

– Italien och Spanien erbjuder flygbaser för militärinsatsen.

De enda Natoländer som uttryckligen sagt att de inte tänker delta är Tyskland och Turkiet, som kritiserat utländska militära insatser i Libyen.

De skulle kunna blockera en Natoinsats, eftersom alla beslut ska fattas med enhällighet. Men de valde att inte utnyttja den möjligheten på fredagen, utan Natochefen Anders Fogh Rasmussen fick klartecken för att fullfölja planeringen för militäroperationen mot Libyen.

Alexander Atarodi, Nordafrikaexpert på Totalförsvarets forskningsinstitut FOI, tror inte att splittringen får någon betydelse.

– Det viktigaste just nu är beslutet i FN:s säkerhetsråd och förankringen i Arabförbundet, säger han.

– Det gör att det inte är samma situation som invasionen av Irak, där Nato inte var med.

Atarodi pekar på att förberedelserna pågått i Natos högkvarter i åtminstone fyra veckor. Det man har väntat på är det politiska beslutet.

Den libyska regimens löfte om vapenvila på fredagen fick inte Natoländerna att stoppa sin uppladdning. Beskedet från Tripoli avfärdades från flera håll.

– Den libyska regimen är isolerad. Det pågår ingen politisk dialog och därför har hans löften ingen betydelse. Erbjudandet om vapenvila visar bara att Khaddafi förstått allvaret bakom FN-resolutionen, säger Alexander Atarodi.

– Nato kan nu sätta in kraftfulla attacker mot hans styrkor. Det kan klippa av kedjan mellan Tripoli och östra Libyen för armén och öppna stora möjligheter för oppositionen.

HENRIK BRORS DN:s korrespondent
henrik.brors@dn.se “

DN 19 mars 2011:

“Regimens armé saknar slagkraft”

“Muammar Khaddafi är överlägsen rebellerna militärt, men ställd mot Nato är diktatorns försvarsmakt knappast ett hot.

“Khaddafis krigsmakt är en svår-överskådlig och vittförgrenad mekanism. Den reguljära armén är mindre och sämre utrustad än motsvarigheterna i grannländerna Tunisien och Egypten. Detta brukar förklaras med Khaddafis rädsla för att en stark och välorganiserad armé ska vända sig emot honom i en kupp.

I stället har Khaddafi förlitat sig på ”militära enheter för regimskydd” som i huvudsak kommer från hans egen stam, Qadhafa, samt de miliser där hans söner Saadi, Mutassim och Khamis för befälet.

Enligt det internationella institutet för strategiska studier i London (IISS) hade Libyen före revolten en försvarsmakt på drygt 100 000 man inklusive reservister. Enligt institutets årsrapport ”The Military Balance” från 2011 har Libyen 800 stridsvagnar, bland annat den sovjetiska modellen T54, 1 000 bepansrade trupptransportfordon och cirka 2 500 artilleripjäser av varierande kaliber. Flottan består bland annat av 3 korvetter, 2 ubåtar och 16 robotbeväpnade patrullbåtar. Stridsflyget förfogar över 7 bombplan av typen Tu-22 och 367 attackplan av varierande ålder och fabrikat samt 35 ryska attackhelikoptrar.

Flyget och flottan har till allra största delen behållits av Khaddafi. Den beväpnade oppositionen, ”rebellerna”, förfogar över en del av artilleriet. Det bör dock tilläggas att en betydande del av Khaddafis flyg och pansar bedöms vara stridsodugligt på grund av eftersatt

underhåll och bristen på inflöde av reservdelar under åren av FN-sanktioner (1992 till 2003).

Den ”hårda kärnan” av Khaddafis armé anses i dag bestå av högst 30 000 man, sannolikt färre. Medan rebellerna har högst 20 000 man i vapen – förutom enstaka stridsvagnar, pansarvagnar och ålderstigna luftvärnspjäser, handlar det nästan uteslutande om lätta handeldvapen.

Khaddafi har hittills kunnat utnyttja sitt stora övertag i stridsflyg, stridsvagnar och tungt artilleri. Rebellerna har egentligen inte kunnat redovisa några nämnvärda militära framgångar – den inledande offensiven tillskrivs i första hand det faktum att regeringstrupperna bytte sida eller lade ned sina vapen. Den senaste veckan har det förekommit rykten om att militärförband i öster återvänt till Khaddafis läger när rebellernas krigslycka vänt.

Libyen har tidigare förfogat över kemiska vapen, bland annat senapsgas. Men enligt OPCW (Organisationen för förbud mot kemiska vapen) förstörde Libyen sina kemiska stridsmedel år 2004, när Khaddafi lovade USA att ge upp ansträngningarna att skaffa sig massförstörelsevapen.

ERIK OHLSSON DN:s korrespondent
erik.ohlsson@dn.se “

DN 19 mars 2011:

“Utvidgat krig blir resultatet”

“WASHINGTON. Inbördeskriget i Libyen är på väg att övergå till ett nytt internationellt krig i Mellanöstern – eller närmare bestämt vid Medelhavets södra strand. Det är innebörden av att FN:s säkerhetsråd beslutat om en flygförbudszon över Libyen och att samtidigt ge tillstånd att ”med alla medel” skydda civilbefolkningen.”

“Det är dock inte troligt att USA, Storbritannien och Frankrike – de stater som kan väntas angripa Libyens stridskrafter med attackflyg och missiler – kommer med någon formell krigsförklaring.

Det finns denna gång ett otvetydigt klart FN-mandat för militär aktion mot Muammar Khaddafis regim, till skillnad från vad som var fallet inför de USA-ledda angreppen på Afghanistan 2001 och Irak 2003. Ändå inställer sig en rad frågor; först och främst vad som är målet med de militära aktionerna. Här är svaret långt ifrån solklart.

USA:s president Barack Obama har sagt att ”Khaddafi måste gå”, ett krav som har upprepats av utrikesminister Hillary Clinton. Men säkerhetsrådets resolution säger ingenting om regimskifte i Tripoli, utan understryker snarare att myndigheterna har ansvaret för att skydda civilbefolkningens liv och säkerhet. FN:s säkerhetsråd tillåter inte en ockupation av landet.

Samtidigt ändras situationen på marken snabbt. Den väpnade oppositionen håller fortfarande en del av Libyen, och en desperat Khaddafi försöker tackla hotet om utländsk inblandning med deklARATIONER om vapenvila.

Khaddafis löfte att ”lyda” FN-resolutionen ställer de anfallande makterna inför ett visst dilemma. Förtroendet för den libyske diktatorn är inte direkt starkt, men det är inget lätt beslut för USA och de andra västmakterna att bomba Libyen om regimstyrkorna verkligen låter vapnen vila.

Hillary Clinton tycktes på fredagen backa från kravet på omedelbart regimskifte i Libyen och sade att USA kommer att "ta ett steg i taget", beroende på vilka åtgärder Khaddafi vidtar mot rebellfästena i östra Libyen. På frågan om USA:s slutmål är Khaddafis avgång svarade Clinton undvikande:

– Vi vet inte vad den slutliga utgången kommer att bli.

En annan fråga är hur långt de västallierade är beredda att gå. För Obamas administration är det något av ett skräckscenario som spelas upp att USA åter kan ha hamnat i en väpnad konflikt i ett muslimskt land. Det är just det Barack Obama till varje pris har velat undvika, och det är en av förklaringarna till att det har sett ut som om Vita huset har förhållit sig passivt inför våldet i Libyen.

Det är därför Obama har varit ytterst noggrann med att få ett så brett mandat som möjligt. Arabförbundets uttalande med krav på en flygförbudszon blev uppenbarligen en vändpunkt för Obama, som nu ansåg sig ha ryggen fri mot anklagelser för att USA driver fram ett nytt krig mot muslimer.

En annan sak på pluskontot är att det till skillnad från de tidigare ingripandena, som vid invasionen i Irak 2003, rådde stor enighet bland de västallierade – med undantag för Tyskland. Och det var Frankrike som tog täten tillsammans med Storbritannien för att driva igenom en flygförbudszon, medan USA i det längsta bromsade. Politiskt sett kan Libyenkrisen också vara en "vinnare" för Obama, som anklagats för eftergivenhet och för att frivilligt abdikera från USA:s traditionella roll som ledare för den fria världen. Förutsättningen för detta är dock att operationen mot Khaddafi lyckas, hur nu en framgång ska definieras. Som minimum gäller det att undvika att amerikanska och andra västliga stridskrafter kör fast i utdragna strider i Nordafrikas öken.

DN:s korrespondent “

DN 19 mars 2011:

“EU splittrat om Libyen”

“FN:s Libyenbeslut visar på öppen splittring mellan EU:s stormakter. I säkerhetsrådet stod EU:s jätte Tyskland mot Frankrike och Storbritannien. Drömmen om en gemensam europeisk utrikespolitik lider därmed bakslag just när den skulle stå som starkast.”

“Frankrike och Storbritannien har energiskt drivit på för FN-beslut om flygförbud över Libyen och fick till sist med sig USA. Men Angela Merkels Tyskland har, mycket med ögat på kommande delstatsval, spjärnat emot och lade tillsammans med Ryssland och Kina ned sin röst i fredagens omröstning i säkerhetsrådet.

Det är inte första gången EU splittras vid dramatiska händelser i omvärlden. I uppmarschen till Irakkriget 2003 slöt Storbritannien upp bakom USA, medan Frankrike och Tyskland tillsammans med Ryssland motsatte sig en invasion i Irak.

Sedan dess har dock EU ägnat stor kraft och årtal av förhandlingar åt att utveckla den gemensamma utrikespolitiken för att EU ska stå starkare på världsscenen. Efter Irakbråket enades Storbritannien, Frankrike och Tyskland om att stärka EU:s militära muskler. Med Lissabonfördraget fick EU i december 2009 sin första "utrikesminister", Catherine Ashton.

Men när de dramatiska händelserna i Libyen kräver tunga utrikespolitiska ställningstaganden agerar medlemsländerna på egen hand. Förra veckans EU-toppmöte kunde inte enas om vad som krävdes för att stoppa Khaddafis attacker mot sin befolkning. I stället för att samla EU kring en gemensam linje fick utrikeschefen Catherine Ashton och EU-ordföranden Herman Van Rompuy nöja sig med att på fredagen "välkomna" FN-resolutionen och lova att EU står redo att tillämpa den.

Ett nytt EU-toppmöte nästa vecka ska diskutera Libyen och "fatta de nödvändiga besluten". Det ser ut att bli en intressant diskussion.

INGRID HEDSTRÖM ingrid.hedstrom@dn.se 08-738 10 62 “

DN 19 mars 2011:

“Svensk militär insats dröjer”

“Sverige kommer att ta ställning till ett deltagande i FN-insatsen mot Libyen först när det kommer en officiell förfrågan från Nato eller FN. Det fastslår utrikesminister Carl Bildt.”

Strax efter FN:s besked om att införa en flygförbudszon över Libyen deklarerade flera länder att de är beredda att delta i eventuella militära insatser för att stoppa Khaddafiregimens framfart. Bland dessa finns våra nordiska grannländer Danmark och Norge, som bägge är medlemmar i Nato.

Här i Sverige väntar regeringen på en förfrågan från Nato eller FN. ”Huruvida någon förfrågan kommer att komma från Nato om svensk militär medverkan i denna operation vet vi inte. Kommer en sådan förfrågan kommer vi självfallet att ta ställning till den”, skriver Carl Bildt på sin blogg.

Han understryker att ett svenskt deltagande med svenska flygplan innebär att dessa under en längre tid skulle få operera under amerikanskt befäl. Dessutom skulle en svensk flyginsats kosta åtskilliga hundra miljoner kronor, och det är riksdagen som måste fatta beslut om en sådan finansiering.

Socialdemokraterna tycker att Carl Bildt och statsminister Fredrik Reinfeldt tidigare varit alltför skeptiska till en flygförbudszon över Libyen och kritiserar därför regeringens hållning i frågan. Samtidigt välkomnar S FN:s besked om en flygförbudszon och tycker att Sverige nog måste överväga att delta.

– Vi har sagt att Sverige ska vara berett att ställa upp om det kommer en förfrågan, säger Urban Ahlin, utrikespolitisk talesman för S.

Han tror inte att det blir aktuellt med någon förfrågan om svenska stridsflygplan, snarare handlar det om stöd med logistik och liknande. Enligt uppgift till TT har Försvarsmakten informerat regeringen att Sverige har möjlighet att ställa upp med åtta Gripen-plan, inklusive möjligheter till lufttankning. Planen skulle kunna vara på plats inom ett par dagar.

HANS OLSSON hans.olsson@dn.se 08-738 10 68 “

DN 20 mars 2011:

“Libyen attackeras från alla håll.”

“Franska stridsflygplan anföll Libyen på lördagskvällen. Fyra libyska stridsvagnar ska ha beskjutits. Samtidigt gjorde flera Natoländer sig redo att gripa in.”

“Vid ett möte i Paris på lördagen beslutade västvärldens och arabförbundets Ledare att inleda den militära operationen i Libyen.

– Vi måste stoppa Khaddafis vansinniga massaker. Tiden är knapp, sade Frankrikes president Sarkozy före mötet.

Redan då patrullerade tjugo franska stridsflygplan Libyens luftrum och förberedde för en eventuell intervention.

– Vårt flygvapen ska ta till alla medel för att hindra Khaddafi från att skada sitt folk. Vi är beredda att ingripa mot tanks och beväpnade fordon, sade Sarkozy efter Paris-mötet.

Strax därefter, klockan 17.45 svensk tid, öppnade franskt flyg eld mot libyska stridsvagnar i området sydväst om Benghazi. Fyra stridsvagnar ska ha beskjutits, uppger tv-kanalen al-Jazeera.

Enligt Hollands premiärminister Mark Rutte skulle brittiska, franska och kanadensiska stridsflygplan ingripa mot landet senare under lördagen.

Samtidigt flög flera Natoländer militärplan till en bas på Sicilien. Sex danska stridsflygplan står redo att gripa in, enligt TT.

Källor från Parismötet talar om en första anfallsvåg utförd av Frankrike, Storbritannien och Kanada, en andra våg av amerikanska plan och en tredje utförd av arabländer.

En sjöblockad ska också sättas in mot landet, uppgav Kanadas premiärminister Stephen Harper på lördagseftermiddagen, enligt BBC. Samtidigt rasade striderna mellan Khaddafitrogna styrkor och rebeller vidare i Libyen – trots Muammar Khaddafis utlovade vapenvila.

Bombningarna mot oppositionens huvudstad Benghazi i östra Libyen började ljuda redan klockan två natten till lördagen, berättar ögonvittnen.

På lördagsmorgonen uppgav libyska rebeller att de anfallits av Khadaffis styrkor, endast två mil utanför staden.

– Stridsflygplan bombade vägen till flygplatsen och det har förekommit luftangrepp i Abu Hadidistriktet, uppgav en sjukhuskälla.

– De är på väg in i staden och kan vara här redan inom en halvtimme, sade en stridande rebell.

Benghaziborna fick sedan bevittna hur ett stridsflygplan besköts, fattade eld och störtade. Till en början var det oklart vilken sida planet tillhörde, men rebeller gjorde senare klart att flyget tillhörde dem och var deras enda stridsflygplan, uppger AFP.

När ljudet av explosioner kom närmare kastade sig hundratals desperata Benghazibor in i bilar och upp på lastbilsflak och flydde österut.

– Var är Nato, var är Frankrike? De sa att de kunde inleda attackerna direkt, grät en 50-årig kvinna. Nu är det för sent.

– Vi kommer alla att vara döda, sade kvinnan innan hon kastade sig upp på en flyktbil på väg bort från staden.

JOSEFINE HÖKERBERG

josefine.hokerberg@dn.se 08-738 10 00 “

DN 20 mars 2011:

“Detta kommer länderna att bidra med till operationen”

Storbritannien: Flyttar stridsflygplan av typen Tornado och Typhoon. Erbjuder att skicka lufttankningsflyg och spaningsplan. Två brittiska fregatter finns i Medelhavet.

Frankrike: Har omkring 100 stridsflygplan, främst av typen Mirage 2000 och Rafale. Hangarfartyget ”Charles de Gaulle”.

USA: USA har stridsflygplan av typen F-15 och F-16 på Sicilien. Fem krigsfartyg finns i området.

Kanada: Sex stridsflygplan av typen CF-18 kommer att ansluta sig till krigsfartyg som befinner sig i regionen.

Italien: Har erbjudit sig att upplåta sju flygbaser. Öppna för att använda eget flygvapen och flotta.

Danmark: Sex F-16-plan och ett militärt transportplan skickade till Sicilien.

Norge: Sex plan av typen F-16 erbjuds.

Belgien: Har erbjudit sig att sätta in fyra F-16-plan och ett minröjningsfartyg. **Arabstaterna:** Qatar ämnar delta i upprättandet av en flygförbudszon. Enligt en FN-diplomat kommer Förenade arabemiraten att delta.

Spanien: Kommer att låta Nato använda två militärbaser och flyg och fartyg.

Turkiet: Ska bidra till inrättandet av en flygförbudszon.

TT-AFP-Reuters

DN 20 mars 2011:

”Omfattande attacker är att vänta”

“En rad omfattande attacker är att vänta, där målet på sikt är att slå ut Muammar Khaddafis marktrupper. Här svarar Alexander Atarodi, Nordafrikaexpert på Totalförsvarets forskningsinstitut, på vad som är att vänta av anfallet mot Libyen.”

“Varför kom denna första anfallsvåg på lördagen?”

– Den var ganska väntad. Det faktum att Khaddafi började attackera området kring Benghazi var en faktor som påskyndade processen. Detta är den första fasen av en rad omfattande attacker.

Vad kan vi vänta oss de närmaste dagarna?

– Khaddafi har missiler vid den libyska kusten, främst på den västra sidan, som kan nå flera hundra kilometer. De måste först slås ut för att inte utgöra ett hot mot de allierades flygplan.

Och sedan?

– Syftet med denna första fas är att förbereda för stridsflygplan att röra sig lite enklare över Libyen. Efter att man utvärderat den anfallsvågen är det viktigaste att slå ut marktrupper, framför allt i östra Libyen. Det är Khaddafis marktrupper som varit mest aktiva, och de måste försvagas för att underlätta för oppositionen, så att den kan flytta fram sina positioner och klippa av kommunikationssambanden i främst städerna Misrata och Tripoli.

Hur är det med flygplatser och andra strategiska mål?

– Om de inte redan attackerats så kommer det i nästa fas. De över 100 tomahawkmissiler som USA avfyrat är ett stort antal och det skulle förvåna mig om inte en del flygplatser träffats också – så att regimen stridsflygplan inte kan lyfta.

Hittills är det fransmän, briter och USA-styrkor som anfaller. Kommer vi att få se fler länder inblandade?

– Det är mycket troligt. Fortfarande har vi inte sett något beslut från Nato – det kommer troligtvis under söndagen, och då öppnar det för andra Natoländer. Vi vet till exempel att Danmark förflyttat stridsflyg till Italien, och även Norge är på gång. Dessutom får vi sannolikt se länder från Arabförbundet, men deras uppgifter blir nog mer symboliska.

Hur länge kommer anfallet att pågå?

– Det är väldigt svårt att veta. Allt beror på i vilken omfattning man lyckas slå ut Khaddafis armé i den första fasen. Men det kommer att gå relativt snabbt. Målet är i första hand att få oppositionen att återta initiativet och i andra hand att öppna för politisk dialog. Det finns inget politiskt intresse i att det ska dra ut på tiden. Jag har svårt att tro att det kommer att pågå i månader.

Hur stor är risken för civila dödsoffer?

– Den risken kan man inte undvika. Vi har hört rapporter om hur Khaddafi flyttat sitt luftvärn till tätbefolkade områden, så vi kommer tyvärr att se civila dödas av de allierade trupperna.

Räcker anfallet för att störta Khaddafi?

– Med bara flyg är det väldigt svårt att genomföra ett regimskifte. Det som är positivt är att oppositionen fortfarande finns kvar i Benghazi. Det hade varit väldigt svårt att göra något om regimen hade återtagit den staden. Oppositionen är fortfarande beväpnad och har nu möjlighet att flytta fram sina positioner allteftersom regimen försvagas.

CASPAR OPITZ caspar.opitz@dn.se 08-738 21 15 “

DN 16 mars 2011:

Japan.

“En bild av livet före tsunamin”

“TARO. Till Taro kom världen för att se och lära hur man skyddar sig mot flodvågor. Betongvallar byggdes så höga att utsikten mot havet nätt och jämnt skymtades. Katastrofen med tsunamin från 1933 skulle inte upprepas och folk kände sig trygga. Nu är orten jämnad med marken.”

“Från en höjd i närheten ser förödelsen ut som tändstickor och leksaksbilar – hundratusentals tändstickor, som spretar åt alla håll, och leksaksbilar, utspridda och tillplattade.

På närmare håll ser det ut som förstörelsen efter Japans största naturkatastrof. Här bodde 4 500 invånare och tusen av dem saknas.

Första intrycket är att detta är en omöjlig tragedi. Taro ligger inkapslat i skydd mellan höga berg med sluttningar av lummig skog. Öppningen mot havet är en sällsynt smal mynning – en minimal glipa mot risken för en tsunami.

För säkerhets skull byggdes två rader av skyddsmurar, åtta meter höga, och rejält breda vallar. Taro var en säker plats. Det var vad Tatsuo Horiko trodde fram till i fredags.

– Vågen kom rakt från söder precis som de säger att den gjorde 1933. Större våg har jag aldrig sett, den måste ha varit 15 meter hög. Enligt äldre invånare var den mycket större än den gamla tsunamin.

– En sån här katastrof inträffar nog bara en gång på tusen år, säger den 60-årige fiskaren.

Tatsuo Horiko står mitt i förstörelsen av vad som 96 timmar tidigare var en välmående fiske- och turistort. Han och hans fru Misa har just

funnit familjens fotoalbum som flöt bort med flodvågen. På långt håll såg de något som liknade den bruna plåten som gett familjen tak över huvudet i många år.

Han trampade dit över golvmattor, brädbitar, grannarnas tillhörigheter, krossade lampor, leksaker och kläder och fann då också sin ytterdörr.

– När vi började gräva hittade vi min flytväst och fotoalbumet mer än hundra meter från platsen där vårt hus låg. Vi grät båda två när vi fann det, säger Misa Horiko.

Hus som inte slogs sönder slets av grunden av de enorma vattenkrafterna. De flöt i väg till andra sidan av den lilla staden. Ett fåtal stora byggnader står kvar efter katastrofen, en är fiskeriorganisationens kontor och en annan tillhörde en bank, vars grova balkar var av stål.

Tatsu Horiko, som varit fiskare i 40 år, var på stranden och arbetade när han på radion hörde larmet om en kommande jordbävning. Tio sekunder senare skakade marken.

Eftersom skalvet var kraftigt sprang han hem och hämtade sin fru. De satte sig i bilen och körde halvvägs uppför den långa backen i norr för att sätta sig i säkerhet.

– Då kom jag att tänka på min sonson som var i skolan. Vi vände och körde till skolan, berättar han.

När de försäkrat sig om att skolans elever redan var i säkerhet körde de uppför en annan väg med utsikt över staden.

Därifrån tittade Tatsu Horiko ned över ett trafikkaos på den lilla huvudgatan. Hela vägen var en kö av bilar i vilka familjer satt sig för att fly. De kom ingenstans.

– Och då kom vågen in över hela Taro. Ingen av dem kan ha överlevt, säger han.

Bilarna kastades hit och dit och efter fem minuter stod hela orten under vatten.

Överallt ligger nu dessa bilar. Pressade mot varandra. Pressade mot vallarna som alla trodde skulle skydda mot en ny tsunami. Andra bilar har mosats till oigenkännlighet.

Efter flodvågen kom bränderna när gas antändes. En svartbränd, söndrig huskropp står kvar nära platsen där Masashi Watanabe kommer bärande på familjens spis. Hans fru Mikako räddade livet på deras sonson. När hon kort senare berättar hur det gick till och hur hon tänkte när hon grabbade tag i den femårige pojken på dagiset och sprang uppför trapporna till berget, som hela Taro vet är ett evakueringsområde, så är det en påminnelse om livsvilja.

– Självklart trodde jag att vi skulle överleva, jag tänkte att vi måste klara oss, säger hon.

När hon kort senare såg vågen komma in över vallarna fick hon en chock. Hon trodde inte sina ögon. Hon kunde inte föreställa sig att vad hon övat åtta dagar tidigare skulle ske i verkligheten.

Den 3 mars ljud som vanligt tsunamilarmet över staden då den årliga träningen ägde rum.

Dagen sammanfaller med årsdagen av flodvågen 1933 och Mikako Watanabe deltog som hon brukar.

– Vi gick uppför trapporna till berget och sedan bad vi för offren i tsunamin 1933 och höll en tyst minut som vi alltid gör.

– Vi har känt oss lugna här bakom alla skyddsmurar, säger hon. Så avslappnad har stämningen blivit att befolkningen under senare år i allt mindre skaror deltagit i katastrofrepetitionerna. De har väl inte tid. Särskilt som övningen inte var på en söndag. Folk arbetade och färre än vanligt deltog, konstaterar Mikako Watanabe, vars hela släkt överlevde.

En man som stod på samma höjd berättar att han såg tre personer som inte hann fram till trapporna innan vattnet tog dem. Då hade han redan sett två andra kroppar komma flytande nedanför sig.

Räddningsstyrkor grävde på tisdagen metodiskt vidare i rasmassorna över stora områden efter överlevande. Två kroppar hittades, men också en invånare som var i livet och som kördes därifrån i ambulans.

En man som varit tillbaka vid spillrorna av sitt hem säger att hela hans familj dog. Han vill inte tala mer om det och fortsätter vandringen uppför backen, som blev en dödsfälla när den korkades igen av bilar.

I idrottshallen i en näraliggande gymnasieskola ligger ett 30-tal platsäckar uppradade med kroppar av döda. I samma skola har 600 hemlösa fått tak över huvudet. Ett anslag är fullt av meddelanden.

”Snälla oro er inte. Jag finns i skolan på andra våningen”, lyder det goda beskedet från en ung man.

”Jag söker mitt barnbarn som brukade bo i närheten av sjuksköterskeskolan”, börjar ett olycksbådande eftersökande.

Den äldste räddade är en 98-åring. Den yngste är tre.

Att gå runt i Taro är att se fragment ur liv. En högtidskimono ligger upphittad och vikt framför ett hus som rasat. Fotografier, cyklar, fiskespön, böcker och en gammal lp-skiva med Cole Porter-sånger ligger i leran.

Kläder som var nytvättade och hängde på tork när tsunamin kom hänger kvar på samma lina, men nu i ett rum som inte längre har väggar.

Taro hade gjort allt för att inte katastrofen skulle upprepas: vågbrytare i vattnet, skyddsmurarna på land, dessutom hade träd

planterats i området mellan dessa murar för att ta emot kraften om naturen skulle vända sig mot denna stilla plats igen.

Stående på en av vallarna syns nu baseballstadion som också flöt bort. Folk går fram och åter på murarna och studerar vad naturens krafter gjort. Några har åkt hit till kusten för att de är nyfikna. Andra har bott ett helt liv just här i ett hus, vars rester de söker efter.

För att vara drabbad av denna ofattbara förödelse och sorg är Taro en obegripligt tyst plats.

Inga utbrott av desperation hörs. Inga röster höjs. Räddningsarbetet går metodiskt och lugnt till väga.

Bilar kryssar fram mellan rester av hus. På en sluttning står gravstenarna på begravningsplatsen intakta utan ett spår av vad som inträffat. Ett piano står på högkant. Och en skylt som hänger kvar i ett fäste förkunnar att 250 meter bort ligger Taros turisthotell, vilket inte längre är fallet.

På kvällen har kustvägen rensats upp och då börjar snön falla.

DN:s korrespondent
torbjorn.petersson@dn.se “

“Fem dagar av stigande dramatik”

11 mars, 14.46 lokal tid, 6.46 svensk tid

Den kraftigaste jordbävning som uppmäts i Japan har sitt epicentrum på 2,5 kilometers djup i havet utanför regionen Tohoku, cirka 380 kilometer nordost om Tokyo. Skallet beräknas till magnitud 9,0 och är det femte kraftigaste i världen.

Kort därefter drabbas östra Japan av en tsunami. I hamnen i Sendai slår en tio meter hög flodvåg in och för med sig nästan allt i sin väg.

Från början rapporteras om några hundra döda men förödelserna är omfattande och ännu många fler befars ha dödats.

En tsunamivarning går ut över hela Stilla-havsområdet, och mindre tsunamivågor rapporteras från bland annat Taiwan, Indonesien, Ryssland, USA, Central- och Sydamerika.

Flera japanska kärnkraftverk stängs automatiskt vid jordbävningen. Ett mindre radioaktivt läckage rapporteras från Fukushima.

12 mars, 15.36 lokal tid, 7.36 svensk tid

Reaktoröverbyggnaden i reaktor 1 i Fukushima exploderar. Samtidigt kommer rapporter om att upp emot tiotusen befars ha dödats, i den enorma förstörelsen i Sendaiområdet, där flodvågen orsakat mer död och förödelse än jordbävningen.

13 mars

Räddningsarbetet fortsätter efter jordbävningen och tsunamin. Det står allt mer klart att kärnkraftskatastrofen i Fukushima är mycket allvarlig.

14 mars

Reaktor 3 i Fukushima exploderar. Evakueringen av boende påbörjas.

15 mars

Reaktor 2 i Fukushima exploderar. Dessutom utbryter en brand i den avstängda reaktor 4.

Denna gång befars att tanken i reaktor 2 kan ha skadats.

DN”

DN 16 mars 2011: Japan.

“Stöd från andra drabbade viktig hjälp”

“Risken för kaos och masspanik vid naturkatastrofer brukar överdrivas, säger forskaren Lars Wahlström. Snarare brukar folk hjälpa varandra. Men på sikt kan många drabbade få allvarliga stressymtom.”

“Över en halv miljon japaner är hemlösa, dubbelt så många saknar vatten. Elledningar och järnvägar är bortspolade, kärnkraftverk exploderar – enorma områden är lagda i ruiner. Ändå verkar människor förvånansvärt lugna.

Lars Wahlström, överläkare i psykiatri vid enheten för kris- och katastrofpsykologi på Karolinska institutet, är inte förvånad:

– Risken för masspanik och kaos i samband med naturkatastrofer brukar överdrivas. I psykologisk litteratur och forskning finns inget stöd för detta. Snarare brukar människor agera metodiskt för att exempelvis rädda andra drabbade.

Förra året blev Lars Wahlström klar med doktorsavhandlingen ”Disaster and recovery”. I Fokus står hur den psykiska hälsan påverkades hos drygt 1 500 invånare i Stockholm som var med om tsunami i Thailand annandag jul 2004.

– Det som nu hänt i Japan, med många katastrofer på en gång, skiljer sig förstås från vad de svenskar som var på tillfälligt besök i Thailand upplevde. De kunde återvända till hem, arbete och släkt för att bygga upp vardagslivet på nytt. Thailandarna, liksom nu många japaner, måste stanna kvar i sin hembygd.

Enligt Lars Wahlström har alla, oavsett var på jorden vi bor, samma ”grundutrustning” för att hantera liv och död. Det är något som finns med i vår biologiska grund, är inprogrammerat i våra gener.

Ju längre tid som går efter en katastrof, desto mer träder kulturella skillnader fram. Det märktes till exempel efter tsunamin i Thailand, berättar Lars Wahlström. Människor från västländer, med vår individualistiska kultur, hade betydligt svårare att hantera det som hänt än drabbade thailändare.

– Deras buddistiska tro verkar ha hjälpt dem både i sorgearbetet och med att gå vidare. De fogar sig i ödet, i livets olika växlingar – och de jagar inte syndabockar, säger Lars Wahlström.

Chef på Kris- och traumacentrum i Stockholm är psykologen och psykoterapeuten Luis Ramos-Ruggiero. Han har följt tv-nyheterna från Japan och slagits av hur det japanska folket gemensamt arbetar mot samma mål, att hjälpa och stötta.

– I katastrofområdena är det inte bara att lyfta på telefonen och boka tid hos psykologen. I stället hämtar man stöd hos människor i omgivningen, bland andra som överlevt.

Luis Ramos-Ruggiero drar en parallell till andra världskriget då stora delar av Europa var sönderslaget. Många hade förlorat hem, vänner eller släktingar – nästan alla var lika hårt drabbade.

– Och det skapade en speciell känsla av nationell samhörighet. Likt den som nu tycks råda i Japan.

Men hur påverkas de som drabbats på sikt?

– Jag tror att många efter en tid kommer att uppleva mer eller mindre allvarliga posttraumatiska stressymtom. Det handlar om sömnproblem, koncentrationssvårigheter och liknande. Här skiljer sig inte människor från Asien, Europa eller Afrika åt, svarar Luis Ramos-Ruggiero.

Enligt Lars Wahlström klarar sig de flesta som varit med om en stor katastrof ändå bra. Men då krävs stöd från familj och omgivning. Den

personliga ekonomin, att ha en försörjning, är också viktigt efter att man kanske har förlorat precis allt.

– **Den som varit i katastrofens mitt** kan ha varit nära att själv dö och har ofta bevittnat hemska saker. Det kan ge psykiska skador för livet, som i form av så kallade flash-backs. Dessa minnesfragment kan göra att man bär på en katastrofberedskap: ”Jag klarar inte att skydda mig och de närmaste.” Det är som en ständig alarmberedskap.

Lars Wahlström menar att den solidaritet som de drabbade möts av alltid underlättar en återgång till vardagen och att hantera sorgen. Även Luis Ramos-Ruggiero har den bilden.

– Överlevande i drabbade områden vet att andra på gatan bredvid dem eller i kön i matvarubutiken har upplevt exakt samma sak. Folk ”pratar” med varandra utan ord. Det finns ett tyst inkännande som är läkande.

THOMAS LERNER thomas.lerner@dn.se 08-738 12 34:

“Yukiko Duke”

“**Få i den högindustrialiserade** delen av världen är lika förberedda på naturkatastrofer som japanerna. Det är därför många upplever att de drabbade uppträder så lugnt och sansat.

Det menar journalisten och översättaren Yukiko Duke. Hon är född och uppvuxen i Stockholm men har japansk bakgrund och djupa kunskaper om den japanska kulturen. Hennes mor är japanska och under flera år har Yukiko studerat och arbetat i Tokyo.

– En tiondel av all energi som frigörs från jordbävningar kommer från områdena kring de japanska öarna. Det gör att japanerna är vana och mentalt förberedda på att något sådant här kan hända.

Yukiko Duke tycker att det blev tydligt i DN:s intervju i måndagens tidning med fiskaren Masao Okawa. När larmet om flodvågen kom, sprang han ned till hamnen för att rädda sin fiskebåt. Han visste att han hade tillräckligt med tid innan vågen skulle komma för att styra ut båten på djupare vatten. Där stannade han kvar tills han visste att det inte längre fanns någon risk för fler vågor.

– **Han visste precis** vad han skulle göra, styra båten ut mot vågen för att ha en chans. Jag skulle inte säga att japanerna har en annan mentalitet, utan att de har en mer fatalistisk inställning till naturkatastrofer än andra. Det har vetat att det här kan hända, att det hör till om man bor i det landet, säger Yukiko Duke.

Redan tidigt kom bilder från skavet där vi såg barn som tog skydd under bord och dörrposter där de höll upp armarna för att skydda huvudet.

– Naturligtvis var de livrädda. Men samtidigt får alla japaner tidigt lära sig att det är så de ska göra för att skydda sig från nedfallande föremål.

Många har också undrat hur man vågar bygga kärnkraftverk i ett land som är så jordbävningsdrabbat. Yukiko Duke förklarar det med att Japan är ett land som har få naturresurser och har haft svårt att hitta fungerande alternativ.

– Samtidigt vet vi mer om strålningsriskerna från atomkraften än några andra.

Yukiko Dukes mor kommer från Nagasaki där en av atombomberna under andra världskriget fälldes. Hennes mormor dog i leukemi som hon fick från strålningen efter bomben.

– Som du förstår har japanerna mer än många andra sett riskerna med kärnkraften och vilka fasansfulla konsekvenser den kan få.

Men samtidigt som det finns en skepsis och ett motstånd, ses kärnkraften som ett nödvändigt ont, menar Yukiko.

– Japan beslutade att lämna kol och olja som huvudsakliga energikällor på sjuttioalet. Man hade sett vilken kraftigt nedsmutsad miljö det ledde till.

När kraftbolagen och myndigheterna ville bygga ett kärnkraftverk alldeles norr om Hiroshima fick man dock blankt nej. Det var så många som hade negativa minnen från bomben att det var politiskt omöjligt.

PETER LETMARK peter.letmark@dn.se 08-738 16 68”

“Ny bok: Så olika klarar vi av extrema påfrestningar.”

“**Varför klarar** somliga extrema påfrestningar medan andra kollapsar och ger upp? Kan man överleva på ren vilja, och vilka faktorer ökar chansen att komma igen efter en svår katastrof?

Det är frågor som den prisbelönte amerikanske journalisten Ben Sherwood tar upp i boken ”Bli en överlevare!” som i dagarna kommer ut på svenska (Ica bokförlag). Han har tidigare bland annat varit producent för ABC:s nyhetsprogram ”Good morning America” och ”NBC nightly news”.

I sin bok berättar Ben Sherwood om människor som överlevt bränder, flygplanskrascher, överfall, naturkatastrofer och svåra sjukdomar – ofta mot alla odds. Berättelserna blandas med aktuell medicinsk och psykologisk forskning.

THOMAS LERNER”

“Olika typer av överlevare”

Krigaren. Du drivs av viljan att lyckas, och ger inte upp förrän målet är nått. Du uthärdar mer fysisk smärta och lidande än de flesta.

Den troende. Du är förvissad om att Gud kommer att lotsa dig genom alla kriser. Tron ger överlevnadsvapnen optimism och hopp.

Länkbyggaren. Du övervinner oerhörda svårigheter genom styrkan i dina relationer och band till andra människor. De motiverar dig att tackla enorma hinder.

Tänkaren. Du litar till en kombination av tankeskärpa, kreativitet och påhittighet för att klara dig igenom svårigheter. Du ser dina utmaningar klart och tydligt.

Realisten. Du tar livet som det kommer, medveten om att du inte kan kontrollera allt. När andra överreagerar eller drabbas av panik förblir du lugn och samlad. Inför en utmaning räknar du snabbt ut bästa sättet att klara av den.

Källa: Boken ”Bli en överlevare”. ”

DN 19 mars 2011:

“Jordskalvet flyttade lite på Sverige”

“Sverige rörde sig märkbart uppåt och nedåt efter det förödande jordskalvet utanför Japan för en vecka sedan. Enligt seismologer flyttade sig landet ungefär en centimeter i vardera riktningen.

– Det är normalt vid stora jordbävningar. Elastiska vågor rör sig från skalvets centrum över jordens yta. Men nu har vi återvänt till det gamla läget igen, säger Reynir Bödvarsson, seismolog vid Uppsala universitet.

Jordskalvet, som hade en magnitud på 9,0, var det fjärde kraftigaste som noterats sedan mätningarna startade för drygt hundra år sedan. Mest anmärkningsvärt är kanske att hela Japan flyttades österut cirka 2,4 meter. Men Bödvarsson påpekar att även detta är normalt.

– Japans position har flyttats, men sådant händer vid sådana här skalv. Ögruppen Kurilerna norr om Japan flyttas ofta hit och dit. Det här är inte bestående, utan Japan kommer att tryckas tillbaka igen och nå sin gamla position inom 150 år, säger han.

Även jordaxeln har rubbats cirka 17 centimeter, vilket förkortat dagslängden med 1,8 mikrosekunder. En mikrosekund är en miljondel av en sekund.

– Det är rotationspolen som har flyttats. Det är bestående till nästa stora skalv med en magnitud på över 8.

ROLAND JOHANSSON/TT”

DN 19 mars 2011:

“Mer än 16 000 döda och saknade”

“Polisens officiella lista över döda och saknade efter jordskalvet och tsunamin i Japan skrevs på fredagen upp till 16 600. 6 405 bekräftades döda och 10 259 saknades. 2 400 uppgavs vara skadade.

Men andra rapporter talar om ett mycket större antal döda och försvunna. Borgmästaren i kuststaden Ishinomaki i länet Miyagi sade i onsdags att enbart där saknades 10 000 människor. Tidigare har det talats om lika många försvunna i Minamisanriku i samma län.

TT-AFP, TOKYO”

Framtidsplanering.

I det följande bl a några sidor om planering, från:

Sven Winnell 30 dec 2010 :

Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.
<http://winnell.com/omr36-39zj.pdf>

Samhällsplaneringens problem.

Hur ska man kunna förbättra världen?

Det är problem med världens klimat. Klimatförändringarna ger redan svåra konsekvenser och det blir säkert värre om inget görs för att förbättra utvecklingen. Det finns också andra problem, om välfärdsfördelningen i världen mm. Det är bråttom att göra något.

Det behövs planeringar som klargör utvecklingen och riktar in den på lämpligt sätt mot framtiden. Planeringar bör innehålla fyra moment:

hur var det,
hur är det,
hur kan det bli och
hur bör det bli.

Vi i världen lever på det hela taget i ett planeringslöst tillstånd. Det finns delvis beskrivningar om hur det var, hur det är, kan bli och bör bli, men det finns inga heltäckande beskrivningar som systematiskt går igenom alla problem och sätter alla delar i relation till varandra.

Det är människorna som kan göra något för att förbättra utvecklingen och människorna agerar enskilt och i grupper som finns i olika storlekar.

Beskrivningar i de fyra planeringsmomenten kan vara av olika kvalitet och kan vara dåliga. Beskrivningar från vetenskapliga institutioner ligger vanligen högt på kvalitetsskalan.

Planeringars uppgift är i första hand att reda ut vad man bör vilja, i andra hand att besluta om åtgärder som leder dit man vill. Vilja och åtgärder bör bedömas efter konsekvenser i viktiga avseenden,

Planeringar syftar i första hand till att skaffa sig kunskaper och i andra hand till att påverka.

En planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för människornas verksamheter.

Världen är på katastrofkurs. Vill man undvika katastroferna måste människorna i världen få kunskaper och bli medvetna om hur saker hänger ihop.

Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har arbetats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

Klassifikationssystemet är ett beskrivningssystem som på ett systematiskt sätt redovisar eller ger en bild av världen och dess problem. I systemet klassificeras problemen in så att de och deras samband kan förstås och så att systemet kan bli ett hjälpmedel för styrningar mot framtiden. Det uppgjorda klassifikationssystemet är i första hand ett system för klassifikation av mänskliga verksamheter, och är uppgjort med tanke på att utvecklingen i världen huvudsakligen beror av dessa verksamheter.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om

världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:

- 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.**
- 2. Religiösa verksamheter o d.**
- 3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.**
- 4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.**
- 5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.**
- 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.**
- 7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.**
- 8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.**
- 9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.**

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:

- * Individens kroppsliga förhållanden**, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
- * Individens psykiska förhållanden**, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
- * Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.**
- * Individens sociala miljö - sociala samhälle**, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.

Kollektiva viljor. (Politik).

Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).

Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).

Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.

Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.

Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?

Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter.

Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor: psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer.

SW Klassifikationssystem

för verksamheter.

1 Psykologiska och filosofiska verksamheter

- 10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar
- 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
- 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
- 103 Övergripande värderingar Allmänna encyklopedier.
- 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
- 105 Övergripande om forskning
- 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
- 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
- 108 Samhällskunskap.
- 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

11/19 Individernas inre verkligheter.

- 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
- 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
- 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
- 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
- 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
- 16 Individens logik. Vetenskapsteori o d.
- 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
- 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2 Religiösa verksamheter o d

- 20 Övergripande religiösa verksamheter o d
- 21 Allmän religionsvetenskap
- 22/28 Kristna religioner
- 29 Icke kristna religioner o d

3 Politikvetenskaper.Politiska verksamheter.

- 31 Statistik och demografi
- 32 Statsvetenskap
- 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
- 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik

- 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
- 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
- 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
- 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
- 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

36/39 Politiska krav och politiska planeringar:

- 36... om individernas kroppsliga förhållanden.
- 37... om utbildning o d.
- 38... om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
- 39... om sociala miljöer, nöjen, sport o d

4 Sambandsforskningsverksamheter.

- 40. Systemvetenskap. Infostruktur. 41- 49.

5 Naturforskning. Matematikverksamheter.

- 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
- 51 Matematik
- 52 Astronomi, rymdforskning
- 53 Fysik o d
- 54 Kemi o d
- 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
- 56 Paleontologi, arkeologi o d
- 57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
- 58 Botanik.
- 59 Zoologi

6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

- 60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
- 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverksamheter
- 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
- 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
- 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
- 641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
- 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
- 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
- 645 Användning av inventarier o d.

646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
 648 Städning-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
 6520 -6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
 6525 -6529 Militära verksamheter
 653 Handelsverksamheter.
 654 Telekommunikationsverksamheter.
 655 Förlagsverksamheter o d.
 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
 658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

66/68 Tillverkning av varor
 66 Tillverkning av kemivaror o d
 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
 68 Tillverkning av komplexvaror

69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
 70 Allmänt om konst och kultur.
 71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimatplanering
 72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstupställning
 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
 75/77 Bildkonst. 75 Måleri. 76 Grafiskt, 77 Foto
 78 Musik (konserter o d 792)

79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport
 7911 -7913 Seder och bruk .
 7914 -7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.

794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
 7951 Sociologi. Socialvård.
 7952 -7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
 7957 Undervisning o d.
 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
 7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d

796- 799 Sport, idrott o d.

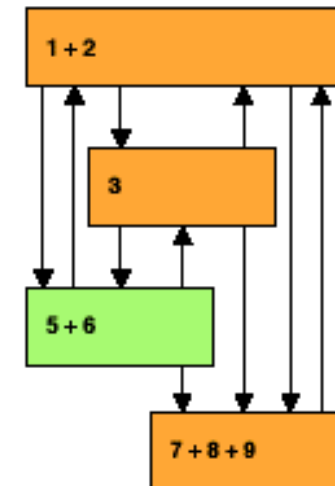
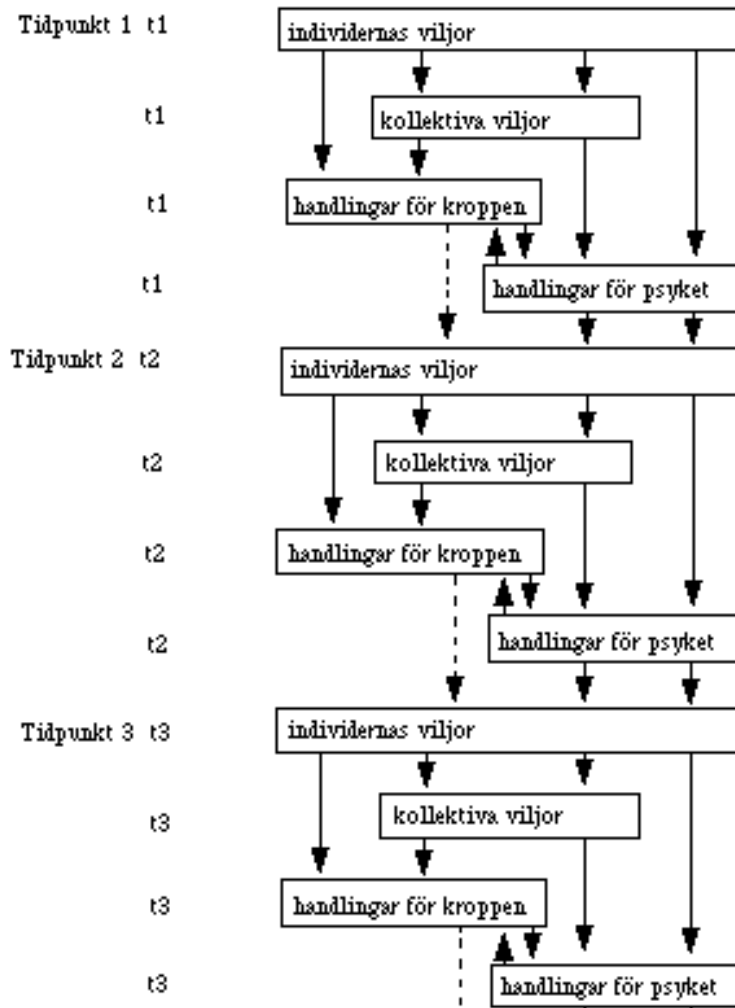
8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
 80 Språk. Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
 81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.

82/89 Skönlitteratur på olika språk
 82 Engelsk skönlitteratur o d.
 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
 84 Fransk skönlitteratur o d
 85 Italiensk skönlitteratur o d
 86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d
 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
 89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
 91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
 93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
 94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
 97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Den fundamentala påverkanskedjan

- 1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.
- 3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.
- 5-6 Naturforskning och teknologiska/ekonomiska verksamheter.
- 7-9 Kulturella verksamheter.

4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

Sven Winnell: Planering och styrning.

En svensk världsplanering behövs.

Från <http://winnell.com/omr36-39t.pdf>

Man bör skilja noga mellan planering och styrning. Man kan planera vad som helst utan att ha några möjligheter att styra det som planeras. Svenskarna har inte möjligheter att direkt ingripa i demokratiska styrningar eller utvecklingar i andra länder. Svenskar kan inte styra processerna i Ryssland, USA, Japan, Kina eller något annat land, men kan hålla en planering som gäller hur det var, hur det är, hur det kan bli och hur det bör bli i dessa länder.

Svenskarna är beroende av utvecklingen i andra länder och har förpliktelser genom överenskommelser att medverka i världens utveckling, det är viktigt att svenskarna får en uppfattning om hur det kan och bör bli i andra länder. Därför bör Sverige hålla sig med en svensk världsplanering som underlag för svenskarnas agerande i världen.

Planering innebär att man ställer frågor och svar om hur det var, hur det är, hur det kan bli och hur det bör bli. Frågorna bör gälla väsentliga saker, och det ska beröras längre bort i det följande. Sådan planering bör ständigt pågå och ändras vartefter som förutsättningar och förhållanden ändras.

För att kunna hålla en världsplanering måste man ha en planering för förhållandena i Sverige, något som finns i någon mån men behöver utvecklas. Det är politikernas, regeringens och riksdagens uppgift. Det sägs att regeringen styr riket, men den gör det utan tillräckligt bra planering. Nästan varje dag ger massmedierna exempel på brister i de planeringar som finns.

Demokratin.

I Sverige räknar vi med att makten utgår från folket. Det är den s k representativa demokratin som gäller, dvs folket väljer i allmänna val representanter som styr i riksdag, kommuner, landsting och till liten del även EU-parlamentet.

Om det ska bli god demokrati måste det väljande folket ha goda kunskaper och värderingar om det som ska styras, det ska överföras till representanterna och dessa ska ha goda kunskaper och värderingar och kunna styra väl med hänsyn till framtiden på kort och lång sikt och med hänsyn till krav och behov både i Sverige och i världen för övrigt. På varje punkt i denna kedja finns det stora brister som gör att demokrati fungerar illa och alltför dåligt.

Det första steget gäller folkets kunskaper och värderingar om det som ska styras och det är alldeles klart att folket inte har tillräckliga kunskaper och inte har tillräckliga kunskaper om värderingar som behövs i dagens komplicerade värld. Samma gäller för representanterna som man kan ställa större krav på. Överföringen från folket till representanterna görs av de politiska partierna och har stora brister och det gäller också styrningarna som görs.

De valda representanterna delegerar ofta styrningar till underliggande tjänstemän och nämnder o d. Riksdagen stiftar lagar och styr med budgetpengar o d och delegerar till regeringen och den i sin tur i stor utsträckning till myndigheter, bolag o d. Möjligheter till fel i överföringar är enorma. Det behövs tydlighet i alla överföringar och goda kontroller av att överföringarna blivit rätt gjorda. Det är vanligt med otydlighet i överföringarna och att det efteråt är svårt att hitta någon ansvarig för fel.

En inledning om planering. Från omr 36-39za

Det är problem med världens klimat. Klimatförändringarna ger redan svåra konsekvenser och det blir säkert värre om inget görs för att förbättra utvecklingen. Det finns också andra problem, om välfärdsfördelningen i världen mm. Det är bråttom att göra något.

Det behövs planeringar som klargör utvecklingen och riktar in den på lämpligt sätt mot framtiden. Planeringar bör innehålla fyra moment:

hur var det,

hur är det,

hur kan det bli och

hur bör det bli.

Vi i världen lever på det hela taget i ett planeringslöst tillstånd. Det finns delvis beskrivningar om hur det var, hur det är, kan bli och bör bli, men det finns inga heltäckande beskrivningar som systematiskt går igenom alla problem och sätter alla delar i relation till varandra.

Det är människorna som kan göra något för att förbättra utvecklingen och människorna agerar enskilt och i grupper som finns i olika storlekar.

* Hela världens befolkning representeras av Förenta nationerna, FN. I FN finns underliggande organisationer som svarar för delar av de totala verksamheterna.

* Befolkningar i grupper av länder representeras av regionala organisationer som Europeiska unionen, EU, och motsvarande eller likande organisationer i andra delar av världen. I EU finns bl a Kommissionen med underavdelningar och Europaparlamentet med partigrupper och utskott.

* Befolkningen i de olika länderna representeras av regeringar och riksdagsförsamlingar o d med departement och riksdagsutskott o d. Under dessa finns myndigheter med särskilda uppgifter.

* På lägre nivåer kommer kommunstyrelser och kommunförsamlingar, med underavdelningar.

De nu nämnda har vissa bestämda maktbefogenheter. Vid sidan av dem finns organisationer för arbetsgivare och anställda av många kategorier och organisationer för olika uppgifter och intressen, t ex forskare, tillverkare och konsumenter.

Nedanför eller utanför organisationerna finns de enskilda människorna med egna kunskaper, erfarenheter och tycken.

När man säger att organisationerna representerar dem inom gruppen är det inte helt korrekt, de representerar på sin höjd en majoritet i gruppen, och de kanske bara representerar ett ledarskikt i gruppen.

I alla planeringsmomentet hur det var, hur det är, kan bli och bör bli kan göras olika beskrivningar som strider mot varandra. T ex när det gäller kostnader för klimatförbättringar finns olika beskrivningar om hur det bör bli, fattiga länder anser att de rika länderna bör betala mycket, men de rika länderna tenderar av girighet att motsätta sig det.

Arbetsgivare och anställda brukar ha olika uppfattningar om lönernas storlek. Socialdemokrater och moderater kan ha olika uppfattningar i många ärenden. Journalister kan vinkla beskrivningar om hur det är. Direktiv till offentliga utredningar kan vara missledande. Politiker kan göra beskrivningar som utelämnar viktig information för att få fler röster. De kommersiella reklamakarna är specialister på att med

förföriska formuleringar framställa varor och tjänster som enbart fördelaktiga för köparna.

Beskrivningar i de fyra planeringsmomenten kan vara av olika kvalitet och kan vara dåliga. Beskrivningar från vetenskapliga institutioner ligger vanligen högt på kvalitetsskalan.

Planeringars uppgift är i första hand att reda ut vad man bör vilja, i andra hand att besluta om åtgärder som leder dit man vill. Vilja och åtgärder bör bedömas efter konsekvenser i viktiga avseenden, varom mera längre fram idet följande.

Det är viktigt att observera, att man kan planera vad man vill utan att ha möjlighet att besluta om åtgärder. Sverige bör hålla sig med en världsplanering som underlag för deltagande i styrningar i internationella organisationer och som underlag för utbyten med delar av världen som inte regleras genom sådana organisationer.

Planeringar syftar i första hand till att skaffa sig kunskaper och i andra hand till att påverka. Det är sålunda bra att skaffa sig kunskaper om hur det var, är, kan bli och bör bli i andra länder, t ex USA, Kina, Ryssland, utan att ha möjlighet att besluta om förhållandena i de länderna.

Med planeringar avses här kunskapsbildande processer och ska inte förknippas med s k planhushållningar som förekom i det kommunistiska Sovjetunionen.

När det gäller åtgärder som kan följa av uppfattningar om vad man bör vilja och göra finns det två olika områden som beror av maktförhållandena: offentliga demokratiskt styrda beslut i offentliga organisa-

tioner och beslut av privata organisationer och enskilda personer.

Det vill säga offentliga organisationer av typ FN, EU, stater och kommuner som har laglig rätt besluta. I världen har sådana organisationer numera vanligen ledning som är vald genom allmänna val, direkt eller indirekt, men det förekommer också ledningar av diktaturtyp o d, som inte följer av allmänna val. De offentliga organisationernas åtgärder är inte opartiska utan beror av var ledningsmajoriteten hör hemma i de politiska skalorna, höger, vänster eller något annat.

Privata organisationer är företag av olika slag, oljebolag, biltillverkare, läkemedelstillverkare, telefonbolag, handelsbolag, tidningsutgivare etc och arbetsgivarorganisationer, branschorganisationer, löntagarorganisationer, ideella föreningar etc. Privata organisationer är numera ofta styrda på ett eller annat sätt av de demokratiska organisationern, men har stor frihet att tycka och göra vad de vill.

Den 6 december 2009 började FNs klimatmöte i Köpenhamn.(Skrivet hösten 2009, ett nytt möte har hållits i slutet av 2010) Det är meningen att man bl a ska få fram åtgärder som minskar utsläpp av koldioxidgaser mm som påverkar jordens klimat och kan förstöra jordklotet om inget görs för att förhindra det. Eftersom gaserna sprids i atmosfären är det en fråga för hela världens befolkning. Men eftersom det huvudsakligen är enskilda personer och privata organisationer som gör utsläppen är det svårt att styra förändringar. Utsläpparna inser inte tillräckligt väl konsekvenserna av den förstörelse som pågår.

Världen är på katastrofkurs. Vill man undvika katastroferna måste människorna i världen få kunskper och bli medvetna om hur saker hänger ihop.

Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.

Från <http://wimnell.com/omr36-39t.pdf>

Varifrån får människor sina kunskaper? Man har egna minnen från sin levnad, från sin närmaste omgivning, från berättelser där, från tidningar och tidskrifter, radio, TV, film, böcker, föredrag och kurser, skolan, yrkesverksamheter, och sedan ett tiotal år från Internet.

Man måste vara hundra år gammal för att kunna ha några egna minnen från tiden för första världskriget. 90-åringar kan ha minnen från 1920-talet och 80-åringar kan minnas från och med 1930-talet, i Sverige har de varit med om de tidiga rundradiosändningarna, de första ljudfilmerna och civilflygets barndom med småplan som landade på vattnet och för tio kronor tog upp några passagerare för en kort rundtur i luften. På 30-talet kunde de se Hitler på journalfilmer och höra honom i radio inviga olympiska spelen i Berlin 1936, ett förspel till andra världskriget som bröt ut hösten 1939.

De som nu är 70 år var mest i förskoleåldern under andra världskriget som slutade 1945 med atombombarna. Dagens 60-åringar började skolan ungefär då TV-sändningar började i Sverige och de första satelliterna kom upp. 50-åringarna föddes 1957, började skolan på 60-talet och var ca 10 år då högertrafiken infördes. 40-åringarna började skolan när det s k miljonprogrammet, bygge av en miljon bostäder, var slutfört, rekordåren var slut och den första borgerliga regeringen på länge kom till.

De som nu är 40-50 år och har ledande positioner i Sverige har egna minnen bara från ett par-tre decennier i slutet av 1900-talet. De som nu

går i grundskolan och gymnasiet har inga egna minnen från tiden då det inte fanns Internet och datorer och mobiltelefoner var ovanliga.

De som 2006 fick rösta för första gången var födda 1988 och hade inga egna minnen från tiden före tidigast 1991 då de var tre år gamla. För att kunna rösta väl måste man ha kunskap om det förgångna och förstagångsväljarna måste ha fått kunskaper om tiden före 1991 genom skolan och på andra sätt. Valda representanter i 40-årsåldern har inga egna minnen för tiden före 1970 då de var tre år, eller 1980 då de var 13 år.

Det som hände innan man var född kan vara svårt att förstå och få grepp om. Beskrivningar om världen utanför Sverige fanns förr inte så mycket av som idag. På 1930-talet talade man om infödingar och naturfolk som efterblivna och något mycket avvikande från de civiliserade. Numera har de forna infödingarna blivit människor med mänskliga rättigheter. Regeringens intresse för europafrågor var litet på 1970-talet, nu måste den följa med vad som händer i Europa fastän inte mycket märks av det. Klimatproblemen har "satt världen på kartan"

Med hänsyn till att jordklotet blivit en angelägenhet för alla behövs mer kunskaper om världen och dess problem.

Hur ska man kunna förbättra världen?

Svenska väljare okunniga.

Från <http://wimnell.com/omr36-39t.pdf>

SvD 080119:

“Svenska väljare okunniga.

Inte ens hälften av väljarna visste att det var en socialdemokratisk regering som styrde i Sverige när de skulle rösta i valet 2006. Okunnigheten i valmanskåren var också stor i frågor om om arbetslösheten och om vilket parti som olika politiker kandiderade för.

Det är professor Sören Holmberg vid Göteborgs universitet som nu presenterat ytterligare siffror från väljarundersökningarna som gjordes i samband med valet 2006. Liknande undersökningar har gjorts sedan 1960-talet och en del av materialet handlar om hur kunniga väljarna är när de går in i vallokalen.

- Det finns stora luckor och det man kan se är att de allra mest grundläggande kunskaperna blir sämre för varje gång, säger Sören Holmberg.

Under 1960-talet kunde mellan 65 och 70 procent av väljarna tala om hur den sittande regeringen såg ut. Inför 2006 års val var det bara 46 procent som visste vilket parti som satt i regeringen. Resten hade inte en aning eller gissade på något helt annat parti än socialdemokraterna.

Flest okunniga väljare har socialdemokraterna och det rör sig då om vilka partier som finns, hur Sverige styrs politiskt, enkla personfrågor och vad olika sakfrågor handlar om. Av de kunnigare väljarna röstar flest på folkpartiet och sedan moderaterna.

Kunskapsnivån påverkar även viljan att rösta överhuvudtaget. 40 procent av okunniga avstod från att rösta medan 95 procent av de kunniga utnyttjade sin möjlighet att välja.

På 1960-talet kunde 60 procent av de tillfrågade namnge en lokal eller regional politiker som kandiderade till riksdagen. Vid mätningen 2006 var det bara 40 procent.

- Och detta trots att exponeringen i medierna blivit mycket större och att vi hade personval för tredje gången. Fiasko är väl rätta ordet för den reformen, säger Sören Holmberg.

Undersökningen visar också att kunnigheten ökar ju äldre man blir. De allra äldsta pensionärerna, 71-80 år, var bäst på att sätta partibeteckning efter olika politikernamn jämfört med förstagångsväljarna 18-21 år. Hela 92 procent av de äldre visst att Bosse Ringholm var socialdemokrat medan 30 procent av de unga anade det.

Motsvarande siffror för Jan Eliasson (s) var 80 mot 17 procent, för Carin Jämtin (s) 68 mot 15 procent, Karin Pilsäter (fp) 60 mot 2 procent, Gunilla Carlsson (m) 42 mot 2 procent, Yvonne Ruwaida (mp) 35 mot 2 procent, Alice Åström (v) 21 mot 1 procent medan bara 4 procent av de äldre och 3 procent av de yngre visste att Fredrick Federley är centerpartist.

Fredrik Mellgren 08-13 58 59 fredrik.mellgren@svd.se “

Vid valet 2010: se område 31 i <http://wimnell.com/omr36-39zf.pdf>

Kommentar nov 2010: Socialdemokrater säger efter valnederlaget 2010, att medlemmarna ska få tala om hur partiets politik ska bli. Men medlemmarna är sannolikt mindre vetande än ledarna inom partiet och har fördomar som ledarna. De förtroendevalda har mycket större utredningsresurser än vanliga medlemmar och borde kunna ge bättre svar än gräsrotterna. Socialdemokratiska väljare (eller icke-väljare) som inte är medlemmar hur ska de kunna komma till tals? Ledarna måste utforma politiken och göra det skickligt, skickligare än tidigare. Och lyssna på gräsrotterna

Socialdemokraterna kan lätt planera världens framtid på följande sätt:

Skriv:

Sverige
93 Världen
94 Europa
95 Asien.
96 Afrika.
97 Nord- och Mellanamerika
98 Sydamerika
99 Australien. Oceanien. Rymden

alla länder i Europa
alla länder i Asien.
alla länder i Afrika.
alla länder i Nord- och Mellanamerika
alla länder i Sydamerika
alla länder i Australien. Oceanien. Rymden

913 allmänt om kommuner
914 alla kommuner i Europa
915 alla kommuner i Asien.
916 alla kommuner i Afrika.
917 alla kommuner i Nord- och Mellanamerika
918 alla kommuner i Sydamerika
919 alla kommuner i Australien. Oceanien. Rymden

För alla dessa områden: redovisa hur det var, är, kan bli och bör bli för verksamheter i SW klassifikationssystem för verksamheter,

vid ett antal tidpunkter socialdemokraterna tycker är lämpliga, exempelvis 2015, 2020, 2030, 2050, 2100.

Redovisa därefter vilka åtgärder som behövs för att nå målen, och redovisa konsekvenserna, i jämlikhetsperspektiv, för

- * **Individens kroppsliga förhållanden**, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
- * **Individens psykiska förhållanden**, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
- * **Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.**
- * **Individens sociala miljö - sociala samhälle**, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Det är inte svårare än så. Det kan emellertid vara svårt att få tag i alla detaljer. I Sverige finns flera tusen professurer och professorer som borde kunna hjälpa till, men det finns ingen offentlig förteckning över dem.

Offentliga myndigheter borde också kunna hjälpa till, men den offentliga adresslista som fanns tidigare över dem är avskaffad.

Att samla ihop alla uppgifter om världen utanför Sverige kan vara svårt och socialdemokraterna får finna metoder att förenkla det. Utrikesdepartementet och dess kontor världen över borde kunna hjälpa till, men de har kanske inte resurser att göra det.

Om socialdemokraterna börjar med att planera Sveriges framtid finner de kanske ut vad de behöver koncentrera sig på när det gäller världen utanför Sverige.

Planeringen för Sverige borde socialdemokraterna klara. Planeringen för världen kan vara svårare.

Karl Petersen (S) kommunstyrelsens ordförande i Luleå går varje dag på Storgatan i Luleå och träffar folk som tipsar honom om hur han bör styra Luleå. Denna metod går inte använda när det gäller hur man bör styra Sverige och världen. I de ämnena kan man inte få tillräckliga tips på gatan.

Riksdagsvalet gäller hur man ska styra Sverige och till en del styra världen. Blir man vald till riksdagen är första frågan hur man ska styra därifrån. Men styrningen sker från regeringen till vilken riksdagen delegerar styrningsuppgifter. Regeringen i sin tur delegerar till ett stort antal myndigheter (och myndigheter kan delegera till tjänstemän), och till kommunerna.

Kunskaper som behövs för styrningar skaffas till en del fram hos riksdagens organ, regeringens inre organ och myndigheter mm, men skaffas även fram från forskare, särskilda utredningar, privata näringslivet, folkrörelser, opinionsundersökningar mm. För styrningarna behövs faktakunskaper och kunskaper om värderingar om hur man bör välja. Och detta utvecklas hela tiden så att det som gällde igår inte alltid gäller idag.

När man röstar på riksdagskandidater behöver man veta vad de kan och vilka värderingar de har, hur de tänker styra. Riksdagsledamöterna har rätt att ha åsikter om riksdagens organ - utskotten mm, departementens organ, myndigheterna, de statliga bolagen och kommunerna.

Partierna bör i valrörelserna och i sin kontinuerliga information berätta om hur de vill att riksdagen, utskotten, departementen och myndigheterna, kommunerna etc bör sköta sina arbeten, till vilka också ingår hur EU, FN och likande organ bör skötas.

Om socialdemokraterna inte förmår att utforma all politik för Sverige och hela världen bör de åtminstone ställa krav på de nämnda organen hur de ska lägga upp sina arbeten, hur de skaffar kunskaper och omsätter dem i förslag, åtgärder o d.

Eftersom kunskaper produceras av statligt betalda professurer/professorer bör riksdagsledamöterna också ha rätt till kunskaper från dem och ha åsikter om vad de skulle vilja ha forskat om.

Väljarna borde ha rätt att få veta vad ledamöterna kan och var de hämtar nya kunskaper och värderingar som behövs., hur de vidareutbildar sig.

Hela tiden bör man undersöka verksamheterna enligt det uppgjorda klassifikationssystemet och få med alla verksamheterna.

I forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem har åtskilliga gånger myndigheter, organisationer etc klassificerats enligt systemet. Myndigheter, organisationer etc förändras med tiden så att listorna över dem ändras vartefter.

Socialdemokraterna har omkring 150 ledamöter i riksdagen, vilket borde kunna ses som en stor utredningsresurs, som borde kunna ta reda på vad partiet vill ifråga om vad partiet, utskotten, departementen, myndigheterna, de statliga bolagen, kommunerna, EU, FN, forskarna etc bör göra. Om partiet kan klargöra det har partiet början på en planering för Sverige och världen.

En lista med verksamheter m m:

[Sven Winnell 050206+100201+100211: SW-klassifikationssystem med inagda: LIBRIS/SAB, sverige.se 2008, SCBs forskningsämnen, CPV för varor/tjänster, SNI arbetsställen 1998, SSYK yrken, SUN 2000 utbildningar, SPIN 2007 varor och tjänster, SNI 2007 näringsgrenar, Statistisk årsbok för Sverige 2010 och Samhällsguiden 2007. 2010 CPV ej aktuell.\(http://winnell.com/omr40t.pdf\)](#)

Förteckningen i det följande har gjorts som hjälpmedel för de socialdemokrater som ska utforma den nya politiken.

De som ska utforma politiken är i första hand de socialdemokratiska riksdagsledamöterna, isynnerhet de som har ledande poster i utskotten, partistyrelsen, verkställande utskottet och deras tjänstemän samt partiledaren. Sedan ledarna i alla socialdemokratiska föreningar och organisationer.

Man bör börja med att för vart och ett av verksamhetsområdena fråga sig: hur var det, hur är det, hur kan det bli och hur bör det bli, och man bör välja passande tidsavsnitt och inte glömma de långsiktiga avsnitten.

Frågorna och svaren bör följa olika rumsavsnitt: världen, grupper av länder i världen, länder, delar av länder och betrakta både den fysiska världen och den sociala världen som bildas av befolkningar och olika stora grupper av människor.

När det gäller människor bör man beakta olika typer: barn, ungdomar, förvärvsåldrar, pensionärer, sjuka och friska, laglydiga och kriminella, missbrukare, förvärvsarbetande och andra, låginkomster och överklass, producenter och konsumenter, arbetsgivare och anställda, utbildade och outbildade etcetera. Det finns många olika slags grupper som kan kräva hänsyn.

Man bör beakta enskilda och myndigheter och privata och offentliga organisationer.

För olika människor, grupper och organisationer kan finnas olika svar på frågan hur det kan och bör bli. Och frågan om hur det bör bli bör besvaras med hänsyn till påverkan på människornas kroppsliga och psykiska förhållanden och med hänsyn till påverkan på de fysiska och sociala samhällena/miljöerna. Man måste göra klart för sig att

förslag om hur det bör bli på ett område kan få fel effekter på andra områden.

Frågorna om hur det bör bli kan gälla önskade mål men också önskade medel för att nå målen.

Socialdemokraterna som ska utforma den nya politiken bör ha erfarenhet av politiska frågor och kunna skilja på mål och medel.

Värderingarna i slutändan måste gälla människornas kroppsliga och psykiska förhållanden, men också de fysiska och sociala miljöerna. Och i avvägningarna kommer in balansen mellan förhållandena i Sverige och i världen.

De som utformar politiken måste nu mer än förr beakta världens problem, det är det nya.

Viktigt blir hur man ska förhålla sig till FN och EU och deras underorgan.

Klimatproblemet med koldioxiden måste angripas. Men det problemet kan inte nå framgång utan medverkan av fattiga länder. Där måste levnadsstandarden höjas: bättre mat (641-642), bättre bostäder (643), bättre energi-och hygienförsörjning (644). bättre hushållsekonomi (647), bättre sjukvård (61), bättre undervisning (7957). För maten behövs bättre jordbruk o d (63). För samhällsekonomin i fattiga länder behövs bättre myndigheter (6520-6525), bättre handel (653), bättre telekommunikationer (654) , bättre transporter (656), bättre finansiella system (657), bättre företagsekonomi o d (658), bättre industrier (66-68) och bättre byggnadsverksamheter (69). För allt behövs bättre teknik (62).

De nämnda förbättringar behövs också i de mer utvecklade länderna. Överallt behövs bättre planering av de fysiska miljöerna (71-72), bättre sociala miljöer (79) och bättre informationsmedier (7914-7919 och 90).

För allt behövs bättre politiska verksamheter (3). Människornas inre verkligheter behöver bli bättre (11-19), de ska styra politiken och alla andra verksamheter.

En förteckning över verksamhetsområden med problem som politiska partier bör ha åsikter om. För framtidsplanering.

Se sid 87-472 i

[Sven Winnell 30 dec 2010 :](#)

[Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för
socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.
<http://winnell.com/omr36-39zj.pdf>](#)

Se även i denna utredning:

Sid 508	Myndigheter under departementen
549	Regeringens webbplatskarta.
554	Aktörer inom forskning & utveckling (FoU)
564	Vetenskapsrådets forskningsområden.

**Här i det följande en kortare förteckning. Den kan användas vid
planering av**

*** En världsplanering**

*** Demokrati, politiska processer, inflytande**

*** Velfärd och välfärdsfördelning**

*** Arbete, tillväxt o d.**

I planeringarna bör man för alla verksamheterna ställa frågorna

Hur var det?

Hur är det?

Hur kan det bli?

Hur bör det bli?

**Alla frågorna kräver arbete för att få fram svaren. Det är
politikernas plikt att utföra detta arbete.**

1 Psykologiska och filosofiska verksamheter

- 10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar
- 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
- 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
- 103- Övergripande värderingar.
- 108 Samhällskunskap.
- 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

11-19 Individernas inre verkligheter.

- 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
- 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
- 13 Individens känslor, värderingar od.
- 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
- 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
- 16 Individens logik.
- 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
- 18-19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2 Religiösa verksamheter o d

- 20 Övergripande religiösa verksamheter o d
- 21 Allmän religionsvetenskap
- 22-28 Kristna religioner
- 29 Icke kristna religioner o d

3 Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.

- 31 Statistik och demografi. Befolkningsutveckling.
- 32 Statsvetenskap. Maktförhållanden. Demokrati. Diktatur. Val och folkomröstning.
- 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi

- 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik. Domstolar.
- 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
- 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
- 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands)
- 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
- 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

36-39 Politiska krav och politiska planeringar. Politiska partier:

- 36... om individernas kroppsliga förhållanden.
- 37... om utbildning o d.
- 38... om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
- 39... om sociala miljöer, nöjen, sport o d

4 Sambandsforskningsverksamheter.

40. Systemvetenskap.

5 Naturforskning. Matematikverksamheter.

- 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
- 51 Matematik
- 52 Astronomi, rymdforskning
- 53 Fysik o d
- 54 Kemi o d
- 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
- 56 Paleontologi, arkeologi o d
- 57 Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
- 58 Botanik.
- 59 Zoologi

6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

- 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter
- 61 Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning od. Veterinärverksamheter.
- 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
- 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
- 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
- 641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
- 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
- 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
- 645 Användning av inventarier o d.
- 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
- 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
- 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
- 649 Personvård: barn, hemsjukvård.
- 65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
- 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
- 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
- 6525- 6529 Militära verksamheter
- 653 Handelsverksamheter. Inrikeshandel, export, import.
- 654 Telekommunikationsverksamheter. Internet.
- 655 Förlagsverksamheter o d.
- 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
- 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
- 658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad. Arbetsgivare. Fackföreningar. Jämställdhet
- 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

66/68 Tillverkning av varor

66 Tillverkning av kemivaror o d.

- 660 Allmänt.
- 661 Kemikalier.
- 662 Explosivämnen, tändmedel, bränslen.
- 663 Drycker, njutningsmedel.
- 664 Livsmedel.
- 665 Oljor, olje- o asfaltprodukter, fett, vax.
- 666 Glas och porslin, lergods, cement, betong.
- 667 Färger.
- 668 Hygienartiklar, läkemedel, kemisk-tekniska artiklar.
- 669 Metaller od

67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d.

- 670 Allmänt.
- 671 Ädelmetallvaror, ädelstensvaror.
- 672 Enkla metallvaror av järn o stål.
- 673 Enkla föremål av metaller, ej ädelmetall, ej järn.
- 674 Trävaror .
- 675 Läder och skinn .
- 676 Pappersmassa, papper och pappersvaror .
- 677 Garn, tråd, textilier.
- 678 Plast- och gummivaror.
- 679 Gruvbrytning, oljeutvinning o d, tillverkning av stenvaror

68 Tillverkning av komplexvaror.

- 680 Allmänt.
- 681 Finmekaniska produkter, instrument, optik, elektronik.
- 682 Maskiner.
- 683 Maskiner o apparater för värme, ventilation, sanitet el od
- 684 Möbler o d.
- 685 Skor, lädervaror, hjälpmedel för gång o d, sportartiklar.
- 686 Grafiska produkter, bokbindning o d.
- 687 Beklädnadsartiklar.
- 688 Dekorationsartiklar, leksaker o d.
- 689 Transportmedel.

69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.

70 Allmänt om konst och kultur.

71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat

72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur

73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning

74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Design.

75-77 Bildkonst. 75 Måleri. 76 Grafiskt. 77 Foto

78 Musik (konserter o d 792)

79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport

7911-7913 Seder och bruk. Olika åldrar. Kön. Klasser.

7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.

792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.

793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.

794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.

7951 Sociologi. Socialvård.

7952-7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer

7957 Undervisning o d. Forskning. Daghem. Fritidshem.

7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet

7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d

796- 799 Sport, idrott o d. Motion.

8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.

80 Språk.Språkliga verksamheter. 802-809 motsvarar 82-89.

81 Litteraturvetenskap - historia. 812-819 motsvarar 82-89.

82/89 Skönlitteratur på olika språk

82 Engelsk skönlitteratur o d.

83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur

84 Fransk skönlitteratur o d

85 Italiensk skönlitteratur o d

86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d

87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d

88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d

89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.

90 Tidningar, tidkrifter, journalistik.

91 Allmän geografi, reseskildringar. 913-919 motsvarar 93-99.

914 Europa

915 Asien

916 Afrika

917 Nord-och Mellanamerika

918 Sydamerika

919 Australien. Oceanien. Polerna. Rymden

92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.

Här kan man beskriva dagens problem.

93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria.

94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa.

Europa, Norden, Island, Grönland. Sydeuropa, Östeuropa. Ryssland, Vitryssland, Andra forna Sovjetstater.

95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.

Mellanöstern, Israel, Palestina, Jordanien, Libanon, Syrien, Turkiet, Arabien, Irak, Kaukasus, Iran, Afghanistan, Pakistan, Indien, Sri Lanka, Bangladesh, Burma, Thailand, Kambodja, Vietnam, Laos, Kina, Sydkorea, Nordkorea, Japan, Malaysia, Filippinerna, Indonesien.

96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.

Afrika, Nordafrika, Väst- och Ekvatorialafrika, Öst-och Sydafrika. Revolutioner. Fattigdom.

97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- och Mellanamerika.

Nord-och Centralamerika. USA-politik. Mexiko, Haiti.

98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika

Många länder med problem. Narkotika mm.

99 Medeltiden o nya tiden:Australien.Oceanien.Pol.Rymd.

Australien, Nya Zeeland, Arktis, Antarktis. Klimatproblem.

Socialdemokraternas hemsida på Internet.

Från s hemsida 17 mars 2011.

Ny chef till ny avdelning

Socialdemokraterna anställer Nina Wadensjö som chef för den nybildade avdelningen Analys och opinion på partiets nya kansli.

Nina Wadensjö är sedan 2007 förlagschef för Alfabeta Bokförlag. Hon har tidigare en flerårig erfarenhet från förlagsvärlden och har även bland annat arbetat som chefredaktör för tidskriften Tiden, politisk sekreterare i Solna samt frilansande journalist och redaktör.

- Det här är en stor utmaning och ett väldigt spännande jobb. Jag ser verkligen fram emot att återvända till politiken, politik är något av det mest engagerande man kan ägna sig åt. Nu har vi ju dessutom ett läge där vi kan forma och utveckla oerhört mycket nytt, roligare än så kan det knappast bli, säger Nina Wadensjö.

- Vi är oerhört glada att Nina Wadensjö börjar hos oss. Hon har en mycket intressant och gedigen bakgrund från journalistik, politik och förlagsvärlden som gör henne väl lämpad att leda och utveckla vår nya avdelning för Analys och opinion, säger Sven-Eric Söder, kanslichef för Socialdemokraterna.

Nina Wadensjö tillträder sin tjänst under våren. Avdelningen för Analys och opinion är en av de nybildade avdelningarna inom det S-kansli som påbörjade sitt arbete den 1 mars när de tidigare kanslierna för Socialdemokraternas partistyrelse- och riksdagsgrupp slogs samman.

Presskontakter

Nina Wadensjö, 070-772 28 41

Sven-Eric Söder, 070-331 86 77

Från s hemsida 17 mars 2011.

Från s hemsida 17 mars 2011.

Rapporter och överenskommelser

Socialdemokraternas budgetmotioner:

[Rödgrön budgetmotion 2011](#)

[Höstbudget 2010](#)

[Vårbudget 2009](#)

[Höstbudget 2008](#)

[Vårbudget 2008](#)

[Höstbudget 2007](#)

Rapporter:

[Högerpolitiken klyver Sverige](#)

[En mänskligare sjukförsäkring](#)

[Centerpartiet har svikit landsbygden](#)

[Handlingsprogram för ordning och reda](#)

[Rättspolitiskt program](#)

[Moderaternas straffskatt på arbete](#)

[Fyra år med Reinfeldt - utförsäkringarnas effekter](#)

[Ge Sveriges unga chansen!](#)

[Äldreplattformen](#)

[Ett val att dra lärdom av - valanalys av Europaparlamentsvalet](#)

[Hälso- och sjukvårdspolitiskt program](#)

[Åtgärder för den egna fordonsindustrin i Europas fordonsnationer inklusive USA](#)

[Socialdemokratiska prioriteringar inför EU-ordförandeskapet](#)

[Rapport om integritetsfrågorna i EU](#)

[\(C\)ontraktsbrottet](#)

[Bokslut Bildt](#)

[Regionalpolitisk rapport](#)

Gemensamma rödgröna överenskommelser och rapporter:

[Rödgrön regeringsplattform](#)

[Rödgröna vårbudgeten](#)

[Samarbetsrapport \(PDF\)](#)

Internationellt, försvar- och säkerhetspolitik

[Rödgrön migrationspolitik \(PDF\)](#)

[Rödgrön överenskommelse om Afghanistan](#)

[Vi vill lagstifta mot konfliktmineraler](#)

[Internationellt ansvar för allas rätt till sin sexualitet](#)

[Rödgröna eniga om plattform för EU-arbetet](#)

[Gemensam rödgrön politik för en hållbar värld \(PDF\)](#)

[Rödgrön plattform för Sveriges säkerhets- och försvarspolitik \(PDF\)](#)

Jobb och Ekonomi

[Stimulera småföretagande](#)

[Tio punkter för ökad konkurrenskraft](#)

[Rödgrönt program för fler jobb](#)

[Politik för en bättre arbetsmiljö och friskare arbetsliv \(PDF\)](#)

[Svenska folket vill ha jobb före skattesänkningar](#)

[Ge alla unga en chans \(PDF\)](#)

[Förändringar av fastighetsskatten \(PDF\)](#)

[Rödgröna satsningar på infrastruktur för jobb och klimat \(PDF\)](#)

[Alliansens sviker kvinnorna.pdf](#)

Klimat

[Rödgröna reformer för klimatet](#)

[Rotavdrag med klimatbonus \(PDF\)](#)

[Rödgrönt miljöfordonspaket \(PDF\)](#)

[Överenskommelse om energipolitiken \(PDF\)](#)

[Rödgröna investeringar i infrastrukturen \(PDF\)](#)

[S, V och MP investerar för framtiden \(PDF\)](#)

[Rotavdrag med klimatbonus \(PDF\)](#)

[Rödgrönt miljöfordonspaket \(PDF\)](#)

[Överenskommelse om energipolitiken \(PDF\)](#)

Utbildning

[Höjda studiemedel och bättre kvalitet i utbildning för studenter](#)

[Högre kvalitet i förskolan](#)

[Rödgrön överenskommelse om skolan](#)

[S, V och MP investerar i skolorna \(PDF\)](#)

Välfärd

[Ökad livskvalitet för äldre](#)

[Vård när du behöver](#)

[Rättvis vård för transpersoner](#)

[Valet 2010 - ett välfärdsval](#)

[Vård i världsklass - rödgrön sjukvårdspolitik](#)

[Rödgrön bostadspolitik \(PDF\)](#)

[Hög tid för en ny sjukförsäkring \(PDF\)](#)

Övrigt

[En god djurhållning](#)

[Kreativa Sverige - Rödgrönt kulturlyft](#)

[Kraftigt stöd för rödgröna investeringar \(PDF\)](#)

[Prioritera investeringar i kommuner och landsting \(PDF\)](#)

[Regionalpolitik \(PDF\)](#)

Rödgröna granskningsgruppens rapporter:

[1. Högerpolitiken klyver Sverige.pdf](#)

[2. Granskningsrapport ungdomar.pdf](#)

[3. En urholkad kollektivtrafik.pdf](#)

[4. Från gårdagens hjälte till dagens fossil.pdf](#)

[5. En kall jul för allt fler barn.pdf](#)

Rådslagens slutrapporter:

[Jobben först - en starkare arbetslinje](#)

[Investera i skapande för framtiden](#)

[Investera i välfärden](#)

[Sjukvårdsprogrammet](#)

[Miljörapporten](#)

[Socialdemokraternas klimatplattform](#)

[En rättvis värld är möjlig](#)

Sidan uppdaterades senast: 2010-09-03 16:53

Från s hemsida 17 mars 2011.

Internationell politik

Allt som händer i världen påverkar och angår alla. Mänsklighetens framtid är mer än någonsin en gemensam angelägenhet, vare sig man vill eller inte vill.

Vi socialdemokrater vill att Sverige ska göra skillnad i världen. Vi vet att en rättvis värld är möjlig. Det som behövs är mer internationellt samarbete och mer solidaritet. Vi tror på alla människors lika rätt och värde. Och vi tror på möjligheterna att öka rättvisan och på att fördela jordens välstånd så att det kommer alla människor till del. Men det kräver ett större internationellt engagemang. I alla länder, i vår rörelse, i vår vardag. Tillsammans med socialdemokrater i hela världen kämpar vi vidare.

En rättvis värld är möjlig och den bygger på folkrätten. Våra internationella lagar ska gälla för alla länder oavsett om de är stora eller små. Vi vill stärka Förenta Nationernas (FN) förmåga såväl att agera i akuta kriser som att möta de långsiktiga globala utmaningar världen står inför. Och EU ska användas för ökad global rättvisa. En rättvis värld bygger också på ett generöst bistånd och på en fri, rättvis och hållbar handel.

► Internationellt program

[Den socialdemokratiska partikongressen i Malmö 2005 beslutade om ett nytt internationellt program. Här kan finns ...](#)

► Internationellt A-Ö

[Kort om vad socialdemokraterna tycker i en rad internationella frågor.](#)

► Internationella socialdemokraten

[Internationella Socialdemokraten nr 2 2010](#)

Internationellt fokus

► Vitryssland

► Mellanöstern

► S i Europa

Bli ESP-aktivist I Europa samarbetar de socialdemokratiska partierna tätt och har gemensamt bildas ESP (Europeiska Socialdemokraters ...

► Kurdfrågan

Vi socialdemokrater slåss för minoriteters ställning och det är en fråga som vi fäster stor vikt vid. Det gäller kurder och andra grupper. ...

Europeiska unionen

Europeiska unionen är inte en federation som USA. Den är inte heller enbart en organisation för samarbete mellan olika stater som FN. Faktum är att EU är en unik konstruktion. De länder som utgör Europeiska unionen delar en begränsad del av sin suveränitet för att lösa gemensamma problem och uppnå en styrka och ett inflytande i världen som ingen av dem skulle kunna uppnå på egen hand.

Delad suveränitet innebär i praktiken att medlemsländerna delegerar vissa av sina beslutsbefogenheter till de gemensamma institutioner de inrättat tillsammans, så att beslut om vissa frågor av gemensamt intresse kan fattas demokratiskt på EU-nivå.

EU handlar om att uppnå mer genom att arbeta tillsammans i stället för att agera självständigt som enskilda nationer. 500 miljoner människor i 27 medlemsstater som agerar tillsammans har ett betydande inflytande på omvärlden. Ländernas samarbete bygger till stor del på att varor, tjänster, personer och pengar ska kunna röra sig fritt utan att tullar och andra hinder står i vägen. För att det ska fungera har EU skapat den så kallade inre marknaden. EU-länderna samarbetar också inom andra områden som till exempel miljö, jordbruk, flyktingmottagande och att bekämpa organiserad brottslighet.

Beslut på EU-nivå tas av Europaparlamentet vars medlemmar väljs direkt av Europas medborgare vart femte år och av medlemsstaternas regeringschefer och ministrar vid deras möten i rådet.

EU:s fem institutioner

EU:s beslutsprocess i allmänhet, och medbeslutandeförfarandet i synnerhet, omfattar alla de tre viktigaste EU-institutionerna:

- **Europaparlamentet**, som företräder medborgarna i EU och väljs direkt av dem (med säte i Bryssel, Luxemburg och Strasbourg).

- **Europeiska unionens råd** (även kallat rådet), som företräder de enskilda medlemsstaterna (träffas i Bryssel och Luxemburg).

- **Europeiska kommissionen**, som ska se till att verksamheten gynnar unionen som helhet (med säte i Bryssel).

Denna "institutionella triangel" utformar den politik och de lagar (direktiv, förordningar och beslut) som tillämpas i hela EU. I princip är det kommissionen som föreslår nya EU-lagar och initierar ändringar av gamla EU-lagar, men det är Europaparlamentet och rådet som antar dem gemensamt.

Två andra institutioner har viktiga roller i EU:s verksamhet:

Europeiska gemenskapernas domstol (EG-domstolen) som ligger i Luxemburg och har det yttersta ansvaret för tillämpningen och tolkningen av EU:s rättsregler, och **Europeiska revisionsrätten** (med säte i Luxemburg) som övervakar finansieringen av unionens verksamheter.

Dessa fem institutioner inrättades genom fördragen, som är grunden för allt som EU företar sig. Det är medlemsstaternas stats- och regeringschefer som enas om fördragen och deras parlament som därefter ratificerar dem. I fördragen fastställs de regler och förfaranden som institutionerna måste följa.

Utöver sina institutioner har EU en rad så kallade organ, med särskilda uppgifter:

Europeisk ombudsman

Europeiska ombudsmannen väljs av Europaparlamentet och har till uppgift att skydda EU:s medborgare och företag mot administrativa missförhållanden (säte i Strasbourg).

Finansiella organ

Europeiska centralbanken, ansvarar för unionens monetära politik (säte i Frankfurt).

Europeiska investeringsbanken, finansierar EU:s investeringsprojekt (säte i Luxemburg).

Rådgivande organ

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, ett rådgivande organ som företräder det civila samhället och arbetsmarknadens parter (säte i Bryssel).

Regionkommittén, rådgivande organ som företräder medlemsländernas regionala och lokala myndigheter (säte i Bryssel).

Interinstitutionella organ

Europeiska gemenskapernas publikationskontor ger ut, trycker och distribuerar information om EU och dess verksamhet.

Europeiska gemenskapernas byrå för uttagningsprov för rekrytering av personal rekryterar personal för EU:s institutioner och övriga organ.

Decentraliserade kontor och byråer

16 specialiserade kontor och byråer ("EU-organ") handlägger särskilda tekniska förvaltningsuppgifter inom unionens "gemenskapsområde" (EU:s så kallade första pelare).

Europeiska unionens institut för säkerhetsstudier och Europeiska unionens satellitcentrum har hand om särskilda uppgifter med anknytning till den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (EU:s så kallade andra pelare).

Den europeiska polisbyrå Europol och det **europeiska åklagarsamarbetet Eurojust** hjälper till att samordna polissamarbetet och det straffrättsliga samarbetet (EU:s så kallade tredje pelare).

Sidan uppdaterades senast: 2009-11-20 11:28

S i Europaparlamentet.

[Andra språk / Other languages](#)

[Lätt svenska](#)

[Teckenspråk](#)

[Innehåll](#)

[Läs upp sidan](#)

[Socialdemokraterna](#)

[Hem](#)

[Vår politik](#)

[Ledamöter](#)

[Kansliet](#)

[Fakta EU](#)

[Media](#)

[Kontakt](#)

[Välkommen till vår hemsida!](#)

Här hittar du information om vårt arbete i Europaparlamentet i Bryssel. Har du åsikter eller frågor kontakta oss! Olle Ludvigsson, Anna Hedh, Marita Ulvskog, Åsa Westlund och Göran Färm

[Anna Hedh är kongressombud](#)

Den 25-27 mars äger Socialdemokraternas extrakongress rum på Stockholm Waterfront. Anna Hedh från Mörbylånga är de fem europaparlamentarikernas ombud på kongressen.

["Stoppa attacken mot lönerna"](#)

I en debattartikel i Sydsvenskan skriver Färm och Ludvigsson att det föreslås att EU skall kunna sätta den fria lönebildningen ur spel om lönerna anses öka för mycket. Det är en farlig utveckling som den svenska regeringen måste motsätta sig med full kraft.

[Väl designad transaktionsskatt positiv för stabilitet, handel och tillväxt](#)

"En bred majoritet i Europaparlamentet anser att finanssektorn måste ges stramare tyglar och att en precist utformad transaktionsskatt kan vara ett utmärkt verktyg i det arbetet. Att de svenska moderaterna då väljer att låsa in sig i en extrem 90-talsskrubb är olyckligt." skriver de svenska socialdemokraterna på newsmill.se idag.

[Dags för Sverige att byta spår i jordbrukspolitiken](#)

Socialdemokraterna släpper idag en rapport med förslag till en modern inriktning för den svenska jordbrukspolitiken i EU. Rapporten är framtagen av socialdemokraterna i Europaparlamentet i samarbete med socialdemokraterna i Riksdagen och presenteras idag på DN Debatt.

[Sverige måste säga nej till nytt fiskeavtal med Marocko](#)

I en debattartikel uppmanar Emmaus och företrädare för bland annat (S) i Europaparlamentet den svenska regeringen att stå upp för folkrätten och i ministerrådet rösta nej till förlängningen av avtalet.

Ett mer jämlikt och grönt Europa

Ny mandatperiod, nya utmaningar!

Det handlar om att skapa fler och tryggare jobb,hitta lösningar på klimatkrisen och ökad solidaritet.

[Våra mål](#)

Ledamöternas hemsidor

[Marita Ulvskog](#)

[Olle Ludvigsson](#)

[Åsa Westlund](#)

[Göran Färm](#)

[Anna Hedh](#)

Reflektioner från kansliet

Presschef Paula Burrau reflekterar över livet under en sessionsvecka i Strasbourg. Om besluten och det politiska hantverket men också om transporten dit och hem.

[Läs kansliets reflektioner](#)

[Senaste nytt](#)

[Positivt i sysselsättningsutskottet om lönebildning](#)

Nyhet - 2011-03-17

Sysselsättningsutskottet i EU-parlamentet röstade på onsdagen om det nya systemet för övervakning av makroekonomiska obalanser och alla Olles ändringsförslag röstades igenom. "En framgång i denna nyckelfråga", konstaterar Olle.

[Medialagen i Ungern hotar pressfriheten](#)

Nyhet - 2011-03-10

Under torsdagen antogs i Europaparlamentet en socialdemokratisk resolution om den nya medielagen i Ungern, efter motstånd främst från den

[Mänskliga rättigheter måste garanteras i Iran](#)

Nyhet - 2011-03-10

Europaparlamentet har antagit en resolution om situationen Iran, vilken strategi EU ska ha gentemot landet och med tydliga krav på att mänskliga rättigheter måste garanteras.

[EU måste visa konsekvens för ansökarländer](#)

Nyhet - 2011-03-10

Europaparlamentet har antagit resolutioner om två av de länder som har kandidatstatus för EU-medlemskap - Turkiet och Montenegro -

men den konservativa gruppen i parlamentet, EPP, vill göra Turkiets anslutning svårare genom att lägga till extra krav.

[Partier enas i EU-kampanj för radikal fiskereform](#)

Nyhet - 2011-03-09

- Vi måste sprida insikten om att dagens fiske inte är hållbart om vi vill att kommande generationer ska kunna äta fisk, säger Åsa Westlund,

[Visa alla nyheter](#)

[Olle \(9/3\) om partiets internationella identitet](#)

[Anna Hedh \(S\), europaparlamentariker, om trafficking](#)

[Anna Hedh \(S\), europaparlamentariker, om medborgarinitiativet](#)

[Åsa vid sessionen i januari](#)

[Olle \(14/1\) om eurokrisen](#)

S i Europaparlamentet

Hem

Vår politik

[Europapolitik](#)

[Våra mål](#)

[Broschyrer](#)

[Ledamöternas broschyrer](#)

[Bli PES @ktivist](#)

[Uträttat 2004 - 2009](#)

Ledamöter

Kansliet

Fakta EU

[Europeiska unionen](#)

[Europaparlamentet](#)

[Utvidgningen](#)

[Lissabonfördraget](#)

[Valet 2009](#)

[EU-ordlista](#)

Media

[Nyheter](#)

[Reflektioner från kansliet](#)

[Notiser](#)

[Dokument](#)

[Artiklar](#)

Kontakt

[Länkar](#)

• Europaparlamentet Rue Wiertz 60, 1047 Bryssel Tel +32 2 283 1664, Fax +32 2 284 9527 E-post: s-d.delegationsv@europarl.europa.eu [Om webbplatsen](#)

Europapolitik

Det svenska medlemskapet i EU ger oss stora möjligheter att påverka utvecklingen i Europa. Dessa möjligheter ska vi utnyttja på bästa sätt genom att konstruktivt och engagerat ta del i det europeiska samarbetet. Vi ska inte sitta vid sidan av och passivt titta på, utan aktivt agera för att styra utvecklingen åt rätt håll.

Sedan Sverige gick med i EU 1995 har unionen förändrats i positiv riktning. Från att ha varit en relativt liten sammanslutning med fokus på jordbruksstöd och inre marknad har unionen utvidgats och börjat ta ett mer aktivt ansvar för socialdemokratiska hjärtefrågor såsom sysselsättning, miljö samt regional och global rättvisa. Denna förändringsprocess vill vi driva vidare. Bristerna i EU-samarbetet behöver rättas till, samtidigt som de starka sidorna bör ges ett större utrymme.

[Arbetsrätt](#)

[Brottsbekämpning](#)

[Den inre marknaden](#)

[Ekonomi](#)

[EU:s budget](#)

[Fri- och rättigheter](#)

[Jordbruk och fiske](#)

[Jämställdhet och anti-diskriminering](#)

[Livsmedelssäkerhet](#)

[Miljö](#)

[Regional utveckling](#)

[Sysselsättning](#)

[Transport](#)

[Utrikesfrågor](#)

Ny mandatperiod, nya utmaningar!

Det handlar om att skapa fler och tryggare jobb, hitta lösningar på klimatkrisen och ökad solidaritet.

Ett öppet EU

Skapa fler och tryggare jobb

Investera för ett hållbart klimat

För ett solidariskt Europa

Globalt ansvar

[Läs mer om våra politiska mål för mandatperioden \(pdf\)](#)

Sidan uppdaterades senast: 2009-11-18 14:40

Länkar

(S) i EU

Gruppen progressiva förbundet av socialdemokrater & demokrater i Europaparlamentet

<http://www.socialistanddemocrats.eu>

Europeiska socialdemokratiska partiet

<http://www.pes.org>

Europeiska unionen

Central Internetsida för information om EU:s institutioner och organ.

<http://www.europa.eu>

Europaparlamentet

Europaparlamentet i Bryssel. Där finner du information om EU och dess institutioner.

<http://www.europarl.europa.eu>

Europeiska kommissionen

Europeiska kommissionens centrala Internetsida.

<http://ec.europa.eu>

Europeiska unionens råd

Information om rådets arbete.

<http://www.consilium.europa.eu>

Riksdagens EU-information

Opartisk information om EU:s arbete.

<http://www.riksdagen.se/eu>

Europaportalen.se

Europaportalen samlar, sorterar och analyserar nyheter, debattartiklar och fakta. Europaportalen ägs av fackföreningar

<http://www.europaportalen.se>

(S) i Europa

Det Norske Arbeiderparti Norge

<http://www.dna.no>

Il Partito Socialista Sammarinese - San Marino

<http://www.pss.sm/>

Labour Party - Storbritannien

<http://www.labour.org.uk/>

LSAP - d'Sozialisten - Luxemburg

<http://www.lsap.lu/>

Parti Socialiste - Frankrike

<http://www.parti-socialiste.fr/>

SAMAK

SAMAK samlar de socialdemokratiska partierna och landsorganisationerna i de nordiska länderna.

www.samak.info

SP - Schweiz

<http://www.sdlp.ie/>

Ceská strana sociálně demokratická - Tjeckien

<http://www.socdem.cz/>

Cumhuriyet Halk Partisi - Turkiet

<http://www.chp.org.tr/>

Democratici di Sinistra - Italien

<http://www.dsonline.it/>

Finlands Socialdemokratiska Parti - Finland

<http://www.sosialidemokraatit.fi>

Magyar Szocialista Párt - Ungern

<http://www.mszip.hu/>

Malta Labour Party - Malta

<http://www.mlp.org.mt/>

Parti Socialiste - Belgien - franska

<http://www.ps.be/>

Partido Socialista - Portugal

<http://www.ps.pt/>

Partido socialista Obrero - Spanien

<http://www.psoe.es/>

Partij van de Arbeid - Holland

<http://www.pvda.nl/>

Pasok - Panellinio Socialistiko Kinima - Grekland

<http://www.pasok.gr/portal/>

Social Democratic & Labour Party - Nordirland

<http://www.sdlp.ie/>

Socialdemokratiet - Danmark

<http://www.socialdemokratiet.dk/>

Socialisti Demokracici Italiani - Italien

<http://www.partitosocialdemocratico.eu/>

Socialistische Partij - Belgien - flamländska

<http://www.sp.be/>

Sojusz Lewicy Demokratycznej - Polen

<http://www.sdlp.ie/>

Sozialdemokratische Partei - Österrike

<http://www.spoe.at/>

SPD - Tyskland

<http://www.spd.de/>

Strana Demokratickej L'avice - Slovakien

<http://www.sdl.sk/>

The Irish Labour Party - Irland

<http://www.labour.ie/>

Unia Pracy - Polen

<http://www.sdrp.org.pl/>

Združena lista socialnih demokratov - Slovenien

<http://www.zlsd.si/>

(S) i världen

Socialistinternationalen

Socialistinternationalen är en världsomspännande organisation bestående av socialdemokrater, socialister och arbetarpartier. I dag ingår 143 politiska partier och organisationer från alla världsdelar.

<http://www.socialistinternational.org/>

IUSY International Union of Socialist Youth är

ungdomsinternationalen, ungdomsförbundet till Socialistinternationalen. Svenska medlemmar är SSU och Socialdemokratiska Studentförbundet.

www.iusy.org

Arbetarrörelsens arkiv

Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek (ARAB), är en fristående stiftelse med den svenska staten, Landsorganisationen i Sverige och Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti som huvudmän. Institutionen fyller 100 år 2002 och därmed är den äldsta av sitt slag i Europa och sannolikt i världen. ARAB förenar arkiv, bibliotek och forskningsfrämjande verksamhet, med en egen tidskrift, ett forskningsråd, seminarier och publikationer.

<http://www.arbark.se/>

Feministas

Feministas är ett feministiskt nätverk grundat av bland andra socialdemokraternas partisekreterare Marita Ulvskog. Feministas vill att politiska förslag och samhällsbyggande ska utgå från såväl en köns- som en klassanalys: En könsanalys som bryter med den manliga normen. En klassanalys som innebär att inte acceptera förändringar som leder till ökade klasskillnader.

<http://www.feministas.se>

Global respekt

Aktuell information om mänskliga rättigheter i arbetslivet. Man kan även delta i en nätstudiecirkel om mänskliga rättigheter.

<http://www.globalrespekt.nu>

Olof Palmes minnesfond

Olof Palmes minnesfond för internationell förståelse och gemensam säkerhet instiftades av Olof Palmes familj och den socialdemokratiska partistyrrelsen för att hedra hans minne.

<http://www.palmefonden.se>

Anna Lindhs minnesfond

I Anna Lindhs anda ska fonden verka mot alla former av våld, för demokrati och mänskliga rättigheter samt för en hållbar utveckling för ett gott liv.

<http://www.annalindhsminnesfond.se>

Regeringen

<http://www.regeringen.se/>

Riksdagen

<http://www.riksdagen.se/>

Valmyndigheten

Här kan du att hitta information om när, var och hur man röstar.

<http://www.val.se/>

Sidan uppdaterades senast: 2009-11-30 18:30

Det finns ytterligare en länkförteckning:

Länkar

- [Länkar till Arbetarrörelsen](#)
- [Länkar till Socialdemokraterna i EU](#)
- [Länkar till EU](#)
- [Länkar till Socialdemokratiska partier i Europa](#)
- [Länkar till Socialdemokratiska partier i Världen](#)
- [Länkar till media i Sverige](#)
- [Andra nyttiga länkar](#)
- [Interna länkar](#)

Arbetarrörelsen

ABF

ABF är Sveriges största studieförbund med 55 medlemsorganisationer och 1 miljon cirkeldeltagare varje år - www.abf.se

Aktuellt i Politiken

Socialdemokraternas nyhetstidning - www.aip.nu

A-lotterierna

Ett flertal lotterier har gjort A-lotteriernas kunder till vinnare sedan starten 1956. Företaget har genom åren även bidragit med betydande överskott till sina ägare SAP och SSU. Idag är Kombilotteriet den största och "Drömmresan" den senaste produkten i företaget. Läs mer om företaget - www.alotterierna.se

Arbetarrörelsens Tankesmedja

Arbetarrörelsens Tankesmedja, som från och med 2006 drivs gemensamt av Socialdemokraterna, LO och ABF, har som uppgift att att på olika sätt stimulera den idépolitiska debatten - www.arbetarrörelsenstankesmedja.se

Bommersvik

Kursgården Bommersvik ägs av SSU och SAP. Bommersvik är till för

alla som söker en oas i vardagen - en plats med ett fokus på att förmedla erfarenheter, inhämta kunskap och kläcka idéer. Bommersvik är inrättat för seriösa, kreativa och spännande kurser och konferenser - www.bommersvik.se

Broderskapsrörelsen

För oss kristna socialdemokrater är broderskap - i betydelsen solidaritet - själva förutsättningen för skapandet av ett gott samhälle - www.broderskap.se

HBT Socialdemokraterna

En socialdemokratisk förening inom Stockholms arbetarekommun, samtidigt är föreningen ett nätverk för homo- och bisexuella, transpersoner samt deras vänner över hela Sverige. Hbt(s) bildades 1988 och arbetar med sexualpolitik, i synnerhet för homo- och bisexuellas samt transpersoners mänskliga rättigheter - <http://www.hbts.se>

LO - Landsorganisationen

LO är organiserat i ett samarbete mellan 16 medlemsförbund. Dessa förbund organiserar arbetare inom både den privata och offentliga sektorn - www.lo.se

Olof Palmes Internationella Center

Palmecentret är arbetarrörelsens gemensamma organisation för internationellt utvecklingssamarbete och opinionsbildning kring internationella och säkerhetspolitiska frågor - www.palmecenter.se

S-Kvinnor

S-Kvinnor är en socialdemokratisk och feministisk organisation som företräder kvinnors intressen och rättigheter - www.s-kvinnor.se

S-muslimska kvinnoklubben

Vill förändra synen på muslimska kvinnor och forma en arena för att

komma i kontakt med andra kvinnor, för att utbyta tankar och idéer - www.s-info.nu/muslimska

Socialdemokratiska studentförbundet

Socialdemokratiska studentförbundet består av 28 klubbar och föreningar från Luleå i norr till Malmö i söder. Arrangerar kurser, debatter, föreläsningar och social verksamhet - www.s-studenter.se

SSU

SSU (Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund) över hela landet, från Kiruna i norr till Trelleborg i söder. SSU är också del av den socialdemokratiska världsrörelsen med systerorganisationer i över 100 länder runt om i världen - www.ssu.se

Unga Örnar

Unga Örnar, barnens förening, är en riksorganisation som finns över hela landet. Omsorg och respekt mellan människor utvecklas i ömsesidiga relationer - www.ungaornar.se

(s) i EU

Svenska Socialdemokrater i Europaparlamentet
www.socialdemokraterna.se/eu

De Europeiska Socialdemokraternas Parlamentsgrupp

www.socialistgroup.org

Europeiska socialdemokratiska partiet

www.pes.org

Europeiska unionen

Central Internetsida för information om EU:s institutioner och organ.
www.europa.eu.int

EU

Europaparlamentet

Europaparlamentet i Bryssel. Där finner du information om EU och dess institutioner - www.europarl.eu.int

Europeiska kommissionen

Europeiska kommissionens centrala Internetsida - <http://europa.eu.int/comm/>

Europeiska unionens råd

Information om rådets arbete - <http://ue.eu.int>

Riksdagens EU-information

Opartisk information om EU:s arbete - www.riksdagen.se/eu/

Europaportalen.se

Europaportalen samlar, sorterar och analyserar nyheter, debattartiklar och fakta. Europaportalen ägs av fackföreningar - www.europaportalen.se

(s) i Europa

Det Norske Arbeiderparti Norge

www.dna.no

Il Partito Socialista Sammarinese - San Marino

www.pss.sm/

Labour Party - Storbritannien

www.labour.org.uk/

Labour Party - Israel

www.havoda.org.il

LSAP - d'Sozialisten - Luxemburg

<http://www.lsap.lu/>

Parti Socialiste - Frankrike

www.parti-socialiste.fr/

SAMAK SAMAK samlar de socialdemokratiska partierna och landsorganisationerna i de nordiska länderna - www.samak.info

SP - Schweiz

<http://www.sp-ps.ch/>

Ceská strana sociální demokratická - Tjeckien

www.socdem.cz/

Cumhuriyet Halk Partisi - Turkiet

www.chp.org.tr/

Democratici di Sinistra - Italien

www.dsonline.it/

Finlands Socialdemokratiska Parti - Finland

www.sosialidemokraatit.fi

Magyar Szocialista Párt - Ungern

www.mszip.hu

Malta Labour Party - Malta

www.mlp.org.mt

Olof Palmes arkiv på nätet

www.olofpalme.org

Parti Socialiste - Belgien - franska

www.ps.be

Partido Socialista - Portugal

www.ps.pt

Partido socialista Obrero - Spanien

www.psoe.es

Partij van de Arbeid - Holland

www.pvda.nl

Pasok - Panelinio Socialistiko Kinima - Grekland

www.pasok.gr/gr

Social Democratic & Labour Party - Nordirland

www.sdlp.ie

Socialdemokratiet - Danmark

www.socialdemokratiet.dk

Socialisti Democratici Italiani - Italien

www.socialisti.org

Socialistische Partij - Belgien - flamländska

www.sp.be

Sojusz Lewicy Demokratycznej - Polen

www.sdlp.ie

Sozialdemokratische Partei - Österrike

www.spoe.at

SPD - Tyskland

www.spd.de

Strana Demokratickej L'avice - Slovakien

www.sdl.sk

The Irish Labour Party - Irland

www.labour.ie

Unia Pracy - Polen

www.sdrp.org.pl

Zdruzena lista socialnih demokratov - Slovenien www.zlzd.si

(s) i världen

Socialistinternationalen

En världsomspännande organisation bestående av socialdemokrater, socialister och arbetarpartier. I dag ingår 143 politiska partier och organisationer från alla världsdelar - www.socialistinternational.org

IUSY

International Union of Socialist Youth är ungdomsinternationalen, ungdomsförbundet till Socialistinternationalen. Svenska medlemmar är SSU och Socialdemokratiska Studentförbundet - www.iusy.org

Media

Aftonbladet

www.aftonbladet.se

Arbetsbladet, Gävle

www.arbetsbladet.se

Dagbladet, Sundsvall

www.dagbladet.nu

Dala-Demokraten, Falun

www.dalademokraten.com

Folket, Eskilstuna

www.folket.se

Gotlands Tidningar, Visby

www.gotlandstidningar.se

Hälsinge Kuriren, Söderhamn

www.halsingekuriren.se

Karlskoga-Kuriren

www.karlskoga-kuriren.se

Länstidningen Östersund

www.ltz.se

Norrländska Socialdemokraten - NSD, Luleå

www.nsd.se

Nya Folkbladet, Norrköping

www.folkbladet.se

Piteå-Tidningen

www.pitea-tidningen.se

Sydöstran, Karlskrona

www.sydostran.se

Tidningen Ångermanland

www.tidningen.to

Västerbottens Folkblad

www.folkbladet.nu

Värmlands Folkblad, Karlstad

www.vfb.se

Östra Småland, Kalmar

www.ostrasmaland.se/

Andra nyttiga länkar

Anna Lindhs minnesfond

I Anna Lindhs anda ska fonden verka mot alla former av våld, för demokrati och mänskliga rättigheter samt för en hållbar utveckling för ett gott liv - www.annalindhsminnesfond.se

Ansvarskommittén

En parlamentarisk kommitté som undersöker den nuvarande

samhällsorganisationens förutsättningar att klara de offentliga välfärdsåtagandena - www.sou.gov.se/ansvar

Arbetarrörelsens arkiv

Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek (ARAB), är en fristående stiftelse med den svenska staten, Landsorganisationen i Sverige och Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti som huvudmän. Institutionen fyllde 100 år 2002 och därmed är den äldsta av sitt slag i Europa och sannolikt i världen. ARAB förenar arkiv, bibliotek och forskningsfrämjande verksamhet, med en egen tidskrift, ett forskningsråd, seminarier och publikationer - www.arbarkiv.nu

Belarus.nu

Belarus.nu är ett socialdemokratiskt demokratiprojekt som kampanjar för ett fritt Vitryssland - www.belarus.nu

Dagens Arena

En ideell förening som rymmer en rad olika opinionsbildande verksamheter. Dagens Arena kommenterar dagligen aktuella politiska händelser nationellt som internationellt - www.dagensarena.se

Electionworld

Här hittar du alla val i hela världen - www.electionworld.org

Feministas

Feministas är ett feministiskt nätverk grundat av bland andra socialdemokraternas partisekreterare Marita Ulvskog. Feministas vill att politiska förslag och samhällsbyggande ska utgå från såväl en köns- som en klassanalys: En könsanalys som bryter med den manliga normen. En klassanalys som innebär att inte acceptera förändringar som leder till ökade klasskillnader - www.feministas.se

Global respekt

Aktuell information om mänskliga rättigheter i arbetslivet. Man kan

även delta i en nätstudiecirkel om mänskliga rättigheter - www.globalrespekt.nu

Grundlagsutredningen

Webbplatsen innehåller aktuell information om grundlagsutredningens arbete. I utredningens uppdrag ligger att skapa debatt och stimulera det offentliga samtalet om författningspolitiska frågor och om det svenska folkstyret. Webbplatsen är en länk mellan utredningen och omvärlden, där institutioner och enskilda ges möjlighet att lämna synpunkter på författningspolitiska frågor och utredningens arbete - www.sou.gov.se

Jobbare mot rasism

Jobbare mot rasism är ett samarbete mellan SEKO, Byggnadsarbetareförbundet och socialdemokraterna. Syftet är att motverka främlingsfientlighet och rasism samt att sprida arbetarrörelsens värderingar om solidaritet, jämlikhet och respekt för varandras olikheter - www.jobbaremotrasism.se

Olof Palmes minnesfond

Olof Palmes minnesfond för internationell förståelse och gemensam säkerhet instiftades av Olof Palmes familj och den socialdemokratiska partistyrelsen för att hedra hans minne - www.palmefonden.se

Politiker i nätverk mot rasism och nazism

Det är viktigt att hotade politiker inte ger upp. Det är viktigt att rasisters och nazisters smutsiga metoder inte ger frukt. Därför finns nätverket. Politiker som känner sig hotade kan få stöd och hjälp - www.motrasism.nu

Politiskt.nu

En icke-kommersiell och partipolitiskt obunden community där vem som helst får säga sin mening i diskussion med riksdagsledamöter - www.politiskt.nu

Regeringen

www.regeringen.se

Riksdagen

www.riksdagen.se

Sq2540sthlm

Ett nätverk som engagerar kvinnor. Nätverket arbetar för ett regeringsskifte 2010 och vill lyfta politiska frågor som är viktiga och engagerar yngre kvinnor - www.sq2540sthlm.se

Valmyndigheten

Här kan du att hitta information om när, var och hur man röstar - www.val.se

Interna länkar

Sosserian

Sosserian är en intern webbplats för medlemmar hos socialdemokraterna.

www.sosserian.socialdemokraterna.se

Kommentarer om hemsida och politik.

Nederst på hemsidans delsidor finns följande förkortade webbkarta:

Socialdemokraterna

Vår politik

- [Vår politik A till Ö](#)
- [Partiprogram och riktlinjer](#)
- [Valanalys 2010](#)
- [Rödgrön budget](#)
- [Rapporter och överenskommelser](#)
- [Mona Sahlins artiklar](#)
- [Arkiv](#)
- [Lätt svenska](#)
- [Teckenspråk](#)
- [Inläst material](#)

Vårt parti

- [Ibrahim Baylan](#)
- [Partistyreelse](#)
- [Partidistrikt](#)
- [S i din kommun](#)
- [Kriskommissionen](#)
- [Gruppledare](#)
- [Vår historia](#)
- [Mitt S](#)
- [Sosserian](#)
- [Extrakongress 2011](#)

Mona Sahlin

- [Bok - Möjligheternas land](#)
- [Pressbilder](#)
- [Artiklar](#)
- [Presskontakt](#)

- [Tal](#)
- [CV](#)

Nystart

Internationellt

- [Internationell politik](#)
- [Internationellt fokus](#)
- [Nyhetsbrev](#)
- [Kontakta oss](#)
- [Europaparlamentet](#)
- [Other languages](#)

Media

- [Nyheter](#)
- [Bildarkiv](#)
- [Logotyper](#)
- [RSS - Senaste nytt](#)
- [Nyhetsarkivet \(2006-\)](#)

Kontakt

- [Presskontakter](#)
- [Partistyrelsens kansli](#)
- [Socialdemokraternas hus](#)
- [Skolarbete](#)
- [Partidistrikt](#)
- [S i din kommun](#)
- [Lediga jobb](#)
- [Gruppledare](#)
- [Länkar](#)
- [Svar direkt](#)
- [Talarförmedling](#)

Socialdemokraterna 105 60 Stockholm *Besök: Sveavägen 68* Tel 08-700 26 00, Fax 08-20 42 57 E-post: info@socialdemokraterna.se
[Om webbplatsen](#)

Den korta webbkartan är inte tillräckligt detaljerad och svår att använda. Den bör innehålla en länk till en fullständig webbkarta av den typ som SIDA och MSB har. Länkarna i den bör ha fullständiga adresser.

Varje delside bör innehålla en länk till den fullständiga webbkartan och innehålla uppgifter om när de är uppgjorda och senast uppdaterade, samt innehålla uppgift om delsidans fullständiga adress, förslagsvis nederst på sidorna.

Den fullständiga webbkartan bör ha en lämplig logik så att det går att hitta bra i den. Socialdemokraternas nuvarande hemsida är för krånglig och otydlig.

Redovisningen av politiken bör följa den ordning som behandlats i det föregående. Det stora , viktiga och övergripande först.

* Världsproblem, världsplanering

* Demokrati, politiska processer, inflytande

* Velfärd och velfärdsfördelning

* Arbete, tillväxt o d.

Avsnittet tidigare med material som rör vår plats i världen och världsproblem visar på många problem med det.

Pierre Schori har i DN 5 mars menat att socialdemokratins framtid är solidaritet, rättvisa, fred.

Situationen i Nordafrika och Japan, problem som hör till FN och EU m m gör att världsproblemen borde vara det första i socialdemokraternas politik. När kriskommissionen börjar med att arbete åt alla är det viktigaste är det kortsynt och gör att förtroendet för socialdemokraterna försvinner.

Det är viktigt att arbetslösheten sjunker, men det går inte utan att först ha en bra politik för världen, en bra politik för demokrati och en bra politik för velfärd och velfärdsfördelning.

Observera människornas fyra roller:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.

A1:

att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2:

att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden,

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1:

att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2:

att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Det borde vara klart för socialdemokraterna att levnadsförhållanena är viktigare än arbetsförhållanena, och att det också är viktigt med bra medinflytande över utvecklingen, dvs bra demokrati och bra procedurer för det politiska arbetet.

Bra välfärd förutsätter bra utbildningar, i första hand för de vardagliga levnadsförhållandena och för inflytandet i politiken. Men också för yrkesverksamheter.

För rollen A1 behöver skolans hemkunskap bli mycket bättre. För rollen A2 behöver skolans samhällskunskap bli mycket bättre. För rollerna B1 och B2 behövs mer i grundskolan och isynnerhet mer på gymnasiet.

Programmet plus på TV visade nyligen att ungdomar som vill flytta

hemifrån är katastrofalt okunniga om det som behövs i rollen A1.

Programmen om bortskämda barn i TV visade hemska okunnigheter hos barnen och också hos deras föräldrar.

Programmen i TV om klass 9A visar hur dåliga lärarna (och rektorn) är och att eleverna har dåligt självförtroende och inte får hjälp att intressera sig för kunskaper. Eleverna tycks uppfatta utbildningen i skolan som något som bara gäller inom skolans väggar, och inte något som gäller världen utanför skolan. Skolan borde uppmuntra till nyfikenhet och det roliga i att lära sig saker. Socialdemokraterna måste intressera sig för att utveckla skolan.

I välfärdsområdet finns mycket att annat förbättra, bl a bostäder och sjukvård.

Välfärdsproblemen gäller i hög grad välfärdsfördelningen. Socialdemokraterna har inte tillräckligt väl påtalat den tokiga fördelningen som följer av jobbavdragen. På sid 94-95 i det föregående har visats en artikel "M:s ekonomiska politik gynnar höginkomsttagare". I den hänvisas till en RUT-rapport 2010:1805 (Riksdagens utredningstjänst) som har en bild på sid 15 (figur 4 nedan) som visar hur tokigt det är. Artikeln återges i det följande

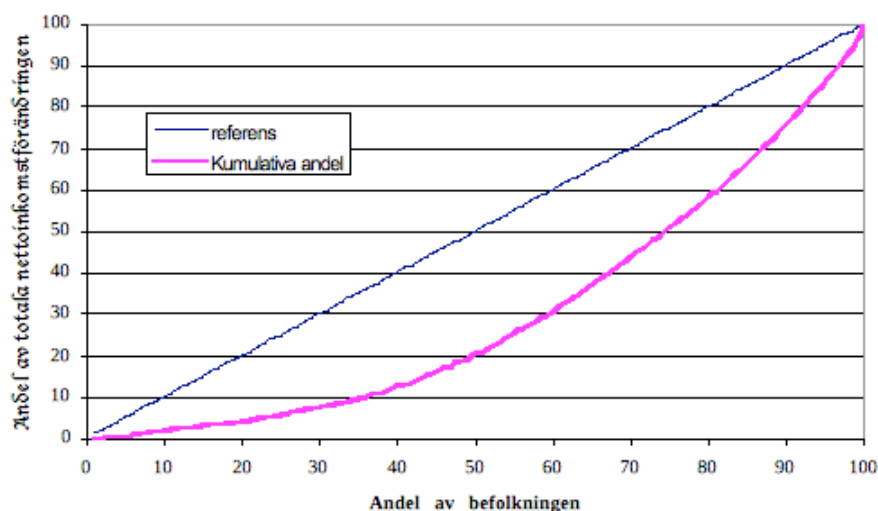
På sidorna 77- 78 i det föregående visas några skatteförslag o d som kan bidra till att förbättra för dem med de lägsta inkomsterna. Sidorna återges i det följande. Socialdemokraterna har inte gjort något för att förbättra för dem med de lägsta inkomsterna trots allt tal om solidaritet.

I det följande också en tabell "2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn" som visar att de med de lägsta inkomsterna har underskott i sina hushållsbudgetar, och de med inkomster över 26 000 kr per månad på året har hundratusentals kronor i överskott.

Inför inte förmögenhetsskatt. Öka inte fastighetsskatten för småhus enligt s-förslag. Behåll 30% för kapitalinkomster. Socialdemokraternas förslag om ny förmögenhetsskatt och fastighetsskatt var dåliga och

meningslösa och om partiet återkommer med det får man räkna med en valförlust till. Förmögenhet kan vara annat än bara pengar, de som är skickliga och har stora kunskaper och inflytande tjänar pengar på sin intellektuella-sociala förmåga, men har inte betalat förmögenhetsskatt för det. De betalar skatt på avkastningen och det borde räcka också för avkastningen på pengar och fastigheter.

Figur 4: Andel av den totala ökningen av nettoinkomsten per percentil av analyserade regelförändringar 2006-2010

Av figuren framgår det att de 50 procent med lägst bruttoinkomster får ta del av ca 20 procent av effekten av regelförändringarna. Därefter får varje ytterligare percentil mer än sin andelsstorlek av den samlade effekten. De översta 20 procenten av befolkningen får ta del av 40 procent av den totala effekten.

I det följande visas också en artikel i DN 20 mars 2011:
 ”S måste hitta en riktning för samhällsomvandlingen”

2011. Förvärvsarbetsande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4700 kr per mån = 56 400 kr per år för ensam och 5700 kr per mån för makar/sambor= 68400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 134 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 201 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam						Makar lika inkomst
Mån. lön	Prelskatt /mån	/år	Efter skatt /mån	/år	Över-skott/år	Överskott /år
6001	680	8160	5321	63852	-70148	- 73296
7001	911	10932	6090	73080	-60920	- 54840
8001	1142	13704	6859	82308	-51692	- 36384
9001	1373	16476	7628	91536	-42464	- 17928
10001	1630	19560	8371	100452	-33548	- 96 kris-
11001	1930	23160	9071	108852	-25148	16704 gräns
12001	2231	26772	9770	117240	-16760	33480
13001	2532	30384	10469	125628	- 8372	50256
14001	2833	33996	11168	134016	16 kris-	67032
15001	3134	37608	11867	142404	8404 gräns	83808
16001	3435	41220	12566	150792	16792	100584
17001	3736	44832	13265	159180	25180	117360
18001	4037	48444	13964	167568	33568	134136
19001	4338	52056	14663	175956	41956	150912
20001	4669	56028	15332	183984	49984	166968
21001	4970	59640	16031	192372	58372	183794
22001	5271	63252	16730	200760	66760	200520
23001	5572	66864	17429	209148	75148	217296
24001	5873	70476	18128	217536	83536	234072
25001	6181	74172	18820	225840	91840	250680
26001	6510	78120	19491	233892	99892	266784
27001	6843	82116	20167	242004	108004	283008
29001	7504	90048	21497	257964	123964	314928
30001	7834	94008	22167	266004	132004	331008
35001	9931	119172	25070	300840	166840	400680
40001	12581	150972	27420	329040	195040	457080
45001	15231	182772	29770	357240	223240	513480
50001	18054	216648	31947	383364	249364	565728
55001	20954	251448	34047	408564	274564	616128
60001	23854	286248	36147	433764	299764	666528

DN 15 feb 2011:

”M:s ekonomiska politik gynnar höginkomsttagare”

“S-ekonomer om ny rapport: Socialdemokraterna bedrev åren 2002–2006 en mer balanserad fördelningsspolitik än alliansen “

“Riksdagens utredningstjänst (RUT) har på vårt uppdrag analyserat hur olika inkomstgrupper påverkats av de senaste åtta årens politik. Utredningen visar att det är höginkomsttagarna som gynnats under Moderaternas styre – inte låg- och medelinkomsttagare som Reinfeldt brukar hävda. Under S-styret 2002–2006 fick höginkomsttagarna en inkomstutveckling som motsvarade 95 procent av den genomsnittliga inkomsttagarens utveckling. Under åren 2006–2010 fick samma inkomstgrupp 240 procent av genomsnittet. Fördelningsprofilen var avsevärt bättre 2002–2006 jämfört med senaste mandatperioden, skriver Torbjörn Hållö och Sebastian de Toro.”

“Det Socialdemokratiska arbetarpartiet har varit centrum i svensk politik sedan demokratins genombrott. Orsakerna är förstås flera. Ett viktigt skäl är att Socialdemokraterna både i teori och praktik lyckades förena två grundläggande begrepp för ett samhälles välmående: tillväxt och rättvisa. Sverige blev ett av världens materiellt rikaste länder samtidigt som inkomstskillnaderna var små och den sociala välfärden väl utvecklad.

I dag nämner Moderaterna ofta att de vill bli hela Sveriges parti. Men deras politik är fortfarande utformad på ett sätt så att klyftorna ökar.

Riksdagens utredningstjänst, RUT, har på uppdrag av Socialdemokraterna i riksdagen, tagit fram en ny 30-sidig översikt över hur olika inkomstgrupper påverkats av de senaste åtta årens politik; de fyra sista åren med en socialdemokratisk regering och de fyra första med en borgerlig. Analysen inrymmer effekter av förändrade skatter och

bidrag på individnivå men även effekten på disponibelinkomsten av exempelvis koldioxid- och energiskatter.

I utredningen har olika inkomstgruppers inkomstutveckling i kronor på grund av skatte- och bidragsförändringar jämförts med en genomsnittlig inkomsttagare.

Utredningen visar att:

- Höginkomsttagarna, fick 2002–2006 cirka 95 procent av den genomsnittliga inkomsttagarens inkomstutveckling. Åren 2006–2010 fick samma inkomstgrupp cirka 240 procent av genomsnittet.
- Medianinkomsttagaren fick 2002–2006 cirka 130 procent av genomsnittsinkomsttagaren. Åren 2006–2010 fick samma grupp nöja sig med cirka 90 procent.
- Låginkomsttagaren fick 2002–2006 cirka 60 procent av genomsnittsinkomsttagaren mot cirka 30 procent 2006–2010.

Undersökningen visar således att det är höginkomsttagarna som har gynnats under Moderaternas styre, och inte låg- och medelinkomsttagare som Reinfeldt brukar hävda. Det beror inte främst på enskilda förslag, såsom förändringen av brytpunkten i inkomstskatten, utan på den samlade politikens profil. Omfattande skattesänkningar för höginkomsttagare har inte matchats med motsvarande reformer för låg- och medelinkomsttagare.

Detta skiljer sig mot utvecklingen under Socialdemokraternas sista fyra år. Även under den socialdemokratiska regeringsperioden genomfördes ibland förslag som hade negativa fördelnings-effekter, bland annat sänkta inkomstskatter även för grupper med högre inkomster. Men som framgår av undersökningen från utredningstjänsten innebär den samlade effekten att höginkomsttagare inte gynnades. Däremot gynnades medianinkomsttagaren.

Vi har också tagit RUT:s material ett steg längre och gjort en djupare analys, där vi har studerat utvecklingen i förhållande till olika inkomstgruppers ingångslöner. Även mätt på detta sätt framgår det att den socialdemokratiska regeringen bedrev en mer balanserad fördelningspolitik än den borgerliga regeringen. Under Socialdemokraternas sista fyra år gynnades främst låg- och medelinkomsttagare, medan Moderaterna under sina fyra första år främst gynnade dem med högst inkomster.

Anders Borg har hävdat att de ökande inkomstklyftorna är ett övergående fenomen, då hans politik gör det mer lönsamt att arbeta och därmed bidrar till ökad sysselsättning. I sak är det enkelt att konstatera att sysselsättningen har sjunkit. Det finns heller inga bevis för att hans reformer skulle vara gynnsamma på sikt, till exempel att avskaffad fastighetsskatt är bättre för sysselsättningen än en storsatsning på svenskt utbildningsväsende.

Vi avvisar föreställningen att det finns ett motsatsförhållande mellan ökad rättvisa och att det ska vara lönsamt att arbeta. Att det ska löna sig att arbeta är en central del i den socialdemokratiska arbetslinjen och uppnås bland annat genom hög lön, generell välfärd med begränsade marginaleffekter och genom att arbete kvalificerar för olika inkomstförsäkringar.

Ett exempel på detta är det förslag om sänkta kostnader för medlemskap i a-kassan, som Socialdemokraterna drev under den förra mandatperioden, och som också fanns med som förslag i det rödgröna valmanifestet. I dag tvingas nämligen vissa yrkesgrupper, ofta lågavlönade, att betala cirka 400 kronor i månaden för att vara med i a-kassan. Den höga avgiften fungerar som en extraskatt och gör det mindre lönsamt att gå från icke-arbete till arbete. Sänks avgiften blir det mer lönsamt att arbeta samtidigt som reformen i stor utsträckning gynnar löntagare med låga löner.

När det gäller fördelningspolitik är det svårt att se på vilket sätt Moderaterna har förnyats. Det hjälper inte att uppmana sina företrädare att ta av sig pärlhalsbanden och hänga in kostymen i garderoben samtidigt som klyftorna växer. Väljarna kommer att genomskåda detta.

I en tid när socialdemokratins framtid och historia diskuteras och Moderaterna försöker inta den politiska mitten är det intressant att konstatera att fördelningsprofilen var avsevärt bättre 2002–2006 när Socialdemokraterna styrde jämfört med 2006–2010 när Moderaterna utformade den ekonomiska politiken.

Torbjörn Hållö ekonom, Socialdemokratern
Sebastian de Toro ekonom, Socialdemokraterna”

“Så har analysen gjorts

Analysen från Riksdagens utredningstjänst (Dnr 2010:1805) visar hur hushållens nettoinkomster förändras av regelförändringarna 2002–2006 i 2006 års ekonomiska miljö, respektive av regelförändringarna 2006–2010 i 2010 års ekonomiska miljö. Regelförändringarna handlar såväl om förändrade bidrag, ersättningar som skatter.

Det är förslagets direkta effekt som studerats, vilket bland annat innebär att den bortser från eventuella beteendeffekter som kan uppstå till följd av regeländringar. Undersökningen, det så kallade Star-urvalet, som krävs i denna analys, omfattar totalt cirka 1,6 miljoner individer och innehåller taxeringsuppgifter.

De som studeras i undersökningen är personer med en beskattningsbar inkomst och som är 19 år eller äldre. I Riksdagens utredningstjänsts undersökning har även hushållsanknutna skatter och bidrag inkluderats, till exempel förändrad koldioxidsskatt, barn- och bostadsbidrag. Undersökningens utfall bygger på hur stor andel av den genomsnittliga inkomstförstärkningen, i kronor, som har tillfallit olika inkomstgrupper.”

Skatteförslag. Från 36-39zg

“Principförslag för inkomståret 2010.

* **Jobbskatteavdraget avskaffas och ersätts med en skattereduktion** lika med skatten på arbetsinkomster, dock högst 1000 kr per månad = 12000 kr per år.

Alternativ 1 jan 2010: Jobbskatteavdraget lämnas också till pensionärer, men sätts då till 800 kr per månad. Om man vill förbättra för pensionärerna i två steg kan man börja med att första året ge 450 kr till pensionärerna och 900 kr till icke-pensionärerna.

* **TV-avgiften avskaffas för privathushåll** och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen. Ger skattelättnad 2076 kr per hushåll.

* **Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer som inte kan få ungdomsbostadsbidragen. (Häften av LO-kvinnorna har deltid)** För hushåll utan studiemedel: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 400 och 4200 kr per månad. Max bidrag 2 850 kr per mån = 34 200 kr per år. Avtrappning 20% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 171 000. Slutavtrappat vid inkomst 58500+ 171 000= 229 500 kr = 19125 kr per mån. Reglerna följer mönstret för bostadsbidrag till barnfamiljer. Se tabeller på sid 82-83 i 36-39z.pdf.

* **Ersättningar i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringar återställs till 80% av lönen.**

* **Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.**

Det första som behöver göras är att ta bort regeln i bostadstilläggs-systemet som medför att taxeringsvärden för fritidshus påverkar bo-

stadstilläggen. Det lär kunna ordnas mycket lätt genom följande strykningar i Lag (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.: “16 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten skall göras för förmögenhet beräknad per den 31 december året före det år då ansökan om bostadstillägg görs enligt vad som anges i denna paragraf och 17 §.

Som förmögenhet räknas den skattepliktiga förmögenheten enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, beräknad med bortseende från värdet av sådan privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt som avses i 2 kap. 13 respektive 18 § inkomstskattelagen (1999:1229) (strykes: ~~och som utgör den sökandes permanentbostad~~) samt skulder med säkerhet i denna egendom. För sökande som har sin bostad i särskild boendeform skall detsamma gälla i fråga om värdet av privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt (strykes: ~~och som utgör permanentbostad~~) för den sökandes make”.

Att fritidshusens taxeringsvärden ska påverka bostadstilläggen infördes under krisåren på 1990-talet. Någon återställning har inte skett. Pensionärer med låga inkomster tillhör enligt makthavarna en underklass som man inte behöver bry sig om.

I systemet för bostadstilläggen bör förmögenhetstillägget på 15% (den s k skärpningsregeln) tas bort eller minskas till högst 10%. Om ett förmögenhetstillägg ska vara kvar bör beloppsgränserna åtminstone motsvara den nivå som gällde 1975 och som efter uppräknings efter prisutvecklingen sedan dess år 2005 blir 370 000 kr per pensionär (2009 cirka 400 000 kr). I Sveriges behandlas nu lågpensionärerna sämre än 1975.

Sedan förmögenhetsskatten och fastighetsskatten tagits bort, med skattelättnader för icke-pensionärer som kan uppgå till hundratusentals

kronor, är det orimligt att för låginkomstpensionärer i bostadstilläggs-systemet behålla regler om att förmögenheter ska påverka tilläggen.

I lagen om bostadstillägg innebär 16§ och 17§ att pensionärerna får bostadstilläggen reducerade på grund av förmögenhet. När förmögenhetsskatten tas bort kan mycket rika icke-pensionärer få stora skattelättnader. Det är då olämpligt att de sämst ställda pensionärerna har kvar förmögenhetsreglerna i 16§ och 17§, de bör tas bort så att förmögenhet i alla former på inget sätt minskar bostadstilläggen. 16§ och 17§ bör upphöra att gälla.

* I systemet för bostadstilläggen bör man mildra minskningen av tilläggen som är en följd av kapitalinkomster. Med de låga räntorna på sparmedel, vanligen lägre än inflationen, medför skatten 30% att kapitalets realvärde minskar, med minskning av bostadstilläggen minskar det ännu mer. Pensionärer i det nedre avtrappningsskiktet har marginaleffekt ensam 2009 88-95% på pensionsinkomster, dvs får behålla mycket litet av ATP-pensionen. Att då dessutom minska tilläggen 62% av kapitalinkomsterna verkar förföljelse, det borde bort.

2009: Ensam pension 92 876-135 676: marginaleffekt skatt 33% + avtrappning bostadstillägg 62%, summa 95%.

Ensam pension över 135 676: $36,3 + 50 = 86,3\%$

Make pension 82 818-125 618 :95%

Make pension över 125 618: 86,3%

DN 20 mars 2011:

”S måste hitta en riktning för samhällsomvandlingen”

“Forskare och samhällsdebattörer: Sverige står inför ett vägval vad gäller försöken med marknadsmodeller. Nu behövs en analys, inte minst inom socialdemokratin.”

“De senaste tio, tjugo årens statliga och kommunala marknads-experiment är chanstagningar. Vi vet inte om de här marknadsmodellerna är lösningen. Resultaten är på flera områden oro-väckande: elsystemets prissättning, järnvägens funktionalitet, kunskapsnivån i skolan. En brist på analys går genom hela diskussionen, och har skapat splittring inom partier, inte minst socialdemokratin. Nu behövs en samlad begrundan av den fortsatta samhällsomvandlingen. För S borde frågan vara akut, partiet kan inte fortsätta huka och vela om riktningen för moderniseringens och välfärdens kärna, skriver Jesper Meijling och Sverker Sörlin.”

“De sektorer och samhällsuppgifter som förses med olika typer av marknadsmodeller fortsätter att bli fler. Bilprovningen, en väl-fungerande myndighetsutövning, har fått en sådan lösning. Vi har järnvägen, där mängden aktörer som tillkommit tycks vara problemet, snarare än lösningen. Vi har en liknande utveckling inom kollektiv-trafiken, och sedan ett par decennier i grund- och gymnasieskolan. Nu senast har fenomenet nått kulturdepartementet och arkeologiska utgrävningar och då har det övergått i parodi: byggbolagen ska ta över, på en tänkt ”utgrävningsmarknad”.

Gemensamt för dessa statliga och kommunala marknads-experiment är att de initieras uppifrån och begränsar sig till upphandlings- eller auktioneringsförfaranden. Eller att rätter till offentliga tillgångar helt enkelt delas ut, inte sällan i en juridisk gråzon. De bygger inte på enskilda initiativ att identifiera behov och efterfrågan, det vill säga inte på den klassiska Schumpeterska entreprenör som tog personliga risker för att satsa på en oviss framtid och skapa något nytt som kunde växa. Här är det tvärtom staten som lockar fram och pekar ut aktörer med hjälp av tämligen säkra skattemedel.

Gemensamt är också att det handlar om experiment i stor skala, chanstagningar, varför vi uppmanas ha tålamod med misslyckanden. Resultaten är på flera områden oroväckande, och inte i linje med de uttalade försäkringarna också ett eller två årtionden efter marknadsiseringen: elsystemets prissättning, järnvägssystemets funktionalitet, kunskapsnivån i skolan.

Ideologi tycks spela en avgörande roll, inte bara för trosvissa förespråkare, utan också för många motståndare. En brist på analys går genom hela diskussionen, och har också skapat splittring inom partier, inte minst socialdemokratin.

Det är orealistiskt att tro att ett nytt socialdemokratiskt ledarskap kan bli framgångsrikt utan att man kan formulera en politik för dessa frågor. Frågorna är dessutom långtifrån partiinterna, de skapar osäkerhet också bland mittenpartierna på den borgerliga sidan. Är det så säkert att värdegrundade partier som KD, FP och C i längden kommer att kunna stödja marknadsexperimenten när deras egna kärnvärderingar om etik, kunskap och ett levande Sverige far illa?

På skolområdet visar sig just nu svårigheterna med fallande resultat. Skolan fylls av lycksökande investerare, som vill ta för sig av de offentliga medlen utan avskräckande höga prestationskrav. Efter en

inledning med sympati från bildningsvänner i breda läger växer nu kritiken från i stort sett alla håll. Det blev inte ideellt drivna skolor av den typ som finns ute i Europa, skötta i generationer av samfund och stiftelser. I stället blev det internationella riskkapitalister som tog över. Det ingick inte i argumenteringen från dem, oss inkluderade, som en gång förordade en möjlighet till mångfald för elevernas och kunskapens skull.

Jan Björklund, ansvarig minister, hittar inte ut ur detta. Det är inte svårt att förstå. Politiken sådan den blivit motverkar hans och Folkpartiets mål. De önskar minskad fragmentarisering och ökad statlig styrning, vilket går rakt mot andan i reformen, att skolorna skulle ha ökad frihet att själva välja väg och verktyg. Björklund vill ha en välfungerande samhällsinstitution vilket tycks vara motsatsen till vad reformen levererar.

Den fråga som växer fram ur de senaste tjugo årens försök med marknadsmodeller är denna: Hur vet vi om marknadsmodellerna är lösningen? Svaret är: det vet vi inte.

Det finns starka behov av att undersöka och belägga samband. Att detta arbete borde ha gjorts tidigare är inget skäl att avstå från det nu. Just kombinationen av fallande resultat och lycksökare pekar på att det inte finns några givna samband mellan ekonomiska vinstmål och resultatförbättring.

Överhuvudtaget framstår den bakomliggande marknadsliknelsen som outvecklad. Det är många grundläggande och helt nödvändiga frågor som inte ställts och inte har fått svar. En marknads rörlighet ska grundläggande inte tyglas. Är det således en prioritet att skolor utan hinder ska kunna slås ut? Vad är det egentligen för resurs som skolmarknaden ska allokera? Hur kan den vara en marknad utan en prismekanism? Ska skolor och lärare ha affärshemligheter för

varandra? Kan man ålägga en enskild aktör att ta ansvar för allmänintresset? Kan en marknad vara helt och hållet bekostad med offentliga medel? Elementära frågor – och då har vi ändå inte ens närmast oss en större idédiskussion om hur vi faktiskt bör ställa oss till avgränsningen mellan allmänt och enskilt.

Det är inte första gången i historien samhällsinstitutioner görs till experimentverkstäder. Näraliggande är 1970-talets socialdemokratiska industripolitik, som ställde till mer oreda än den löste problem. Det är lättare att vara efterklok än framsynt men det hindrar inte att det nästan alltid är tillrådligt att göra ordentliga analyser, som inte bygger enbart på ideologiska nycklar.

Det här tror vi att socialdemokratin har anledning att ta ställning till när den nu förnyar sitt ledarskap och sitt politiska program. Det är något utöver en inskränkt partiprofileringsfråga: det handlar om att finna en långsiktigt fungerande riktning för stora samhällsuppgifter. Ytterst är det en fråga om det finns en vilja kvar hos S att spela roll och ta ansvar för hur samhällets fortsatta modernisering och förnyelse kan bli möjlig. Om hur man kan bygga ett samförstånd kring det rimliga antagandet att ett samhälle behöver välfungerande institutioner för att kunna vara just ett samhälle, och i synnerhet om man vill att grundläggande samhällsvärderingar som välfärd och solidaritet skall kunna odlas i stället för att förskingras. I detta samhälle behöver marknadsekonomin utmaningar och innovation, inte låga risker subventionerade av skattebetalarna.

Vad vi ser just nu är på många sätt ett vägval. Och det saknas inte alternativ. Dagens utveckling pekar i riktning mot en modell där samhällstjänster i stor skala utförs i privat regi och kontrolleras av

riskkapitalbolag. I många länder i Europa finns en modell med större inslag av det civila samhället där ideella värderingar snarare än vinst är drivkraften. Ännu i viktiga delar intakt finns den nordiska välfärdsmodellen. Under tjugo år har Sverige dansat som en kork på marknadsiseringsexperimentens vilda sjöar. Nu behövs en samlad begründan av samhällsomvandlingens riktning. För socialdemokratin borde frågan vara akut, man kan inte fortsätta huka och vela om riktningen för moderniseringens och välfärdens kärna.

Vi tror också att en mer ansvarsfull hantering av dessa frågor har ett utbrett stöd bland många i det politiska mittfältet, från S över MP, C och KD till FP. Det vill säga: den majoritet av partier som inte nödvändigtvis har ”marknad” som inlärt svar på allt, utan kan diskutera lösningar med eftertanke och ett något vidare synfält.

JESPER MEIJLING doktorand KTH
SVERKER SÖRLIN professor KTH “

“ **Jesper Meijling** är arkitekt och var tidigare redaktör vid SR:s samhällsredaktion. På senare år har han forskat om marknadsmodeller inom offentlig verksamhet, både utomlands och i Sverige. Han arbetar just nu med ett forskningsprojekt finansierat av Formas, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad.

Sverker Sörlin, som leder Formas-projektet, är professor i miljöhistoria och har arbetat med utbildning, forskningspolitik, miljö och regionala utvecklingsfrågor. Han var ledamot av regeringens forskningsberedning under utbildningsministrarna Tham, Pagrotsky och Leijonborg.”

DN 21 mars 2011:

”Sveriges havsmiljöpolitik bryter mot EU:s miljölager”

“Experter från Greenpeace: Sverige har en hög svansföring när det gäller skyddet av havsmiljön. Men vad regeringen säger och gör är två olika saker.”

“Läget är krisartat för Sveriges unika marina miljöer. De utsätts för extrema påfrestningar i form av bland annat övergödning, vårdslöst fiske, dumpning av muddermassor, fiskodlingar och sand- och grusutvinning. Sverige har sedan 2006 en speciell aktionsplan för att uppnå målet om en havsmiljö i balans. Men vad regeringen säger och vad den gör är två olika saker. De bristande skyddsinsatserna har gjort att Sverige sedan december 2010 bryter mot EU:s miljölager. Ytterst är det miljöminister Andreas Carlgren som är ansvarig. Nu är det dags att löftena uppfylls i praktiken, skriver Jan Isakson och Therese Jacobson.”

“Sverige har ovärderliga naturskatter under ytan. Längs landets 320 mil långa kust finns mängder av unika marina miljöer. Dessvärre har våra havsområden länge utsatts för extrema påfrestningar, och läget är nu krisartat. Helsingforskommittén (Helcom) slog 2010 fast att övergödning, vårdslöst fiske och förlusten av biologisk mångfald är de tre största hoten mot havet. Men även andra typer av exploatering, exempelvis dumpning av muddermassor, fiskodlingar samt sand- och grusutvinning, bidrar till den svåra situationen. Sverige har sedan 1999 ett miljömål om hav i balans och sedan 2006 en speciell aktionsplan för att uppnå detta. Så sent som i höstas, under FN:s möte om

biologisk mångfald i japanska Nagoya, uttryckte miljöminister Andreas Carlgren en ambition om att öka andelen skyddade havsområden till 15 procent fram till år 2020. Men vad regeringen säger och vad regeringen gör är två helt olika saker när det gäller havsmiljön.

De bristande skyddsinsatserna gör att Sverige sedan december 2010 bryter mot EU:s miljölager. Då löpte tidsfristen ut för att skydda de så kallade Natura 2000-områdena Fladen och Lilla Middelgrund i Kattegatt. Enligt EU:s habitatdirektiv måste medlemsstaterna senast sex år efter det att områdena valts ut kunna garantera att miljöer och arter har ett fullgott skydd. Men hittills har regeringen ännu inte ens försökt reglera det destruktiva fisket som pågår i områdena.

Bristerna i den marina miljöpolitiken är tydliga. Endast fem procent av Sveriges havsområden är skyddade, jämfört med cirka 13 procent på land. Men inte ens de få procenten skyddade marina områden kan ärligt beskrivas som skyddade. Några exempel:

- **Kattegatt, Halland.** I början av 2009 enades Danmark och Sverige äntligen om fiskeförbud i ett viktigt reproduktionsområde för torsk i Kattegatt. Här har nu dispens givits för att dumpa enorma mängder giftiga muddermassor från Halmstads hamn.
- **Höga kusten, Västernorrland.** Övergödningen i Östersjön måste minska, det har riksdagen bestämt. Trots det har nya tillstånd givits för fiskodlingar i anslutning till Natura 2000-områden i Världsarvsområdet. Fiskodlingar orsakar ett stort näringsläckage och övergödning genom stora utsläpp av både kväve och fosfor.

• **Fladen och Lilla Middelgrund, Halland.** Dessa två utsjöbankar ingår i EU:s nätverk av skyddade naturområden, så kallade Natura 2000. Greenpeace har under flera år påtalat att det trots skyddsstatusen förekommer bottentrålning här. Bottentrålning är en extremt destruktiv fiskemetod som innebär att havsbotten skrapas sönder i jakten på fisk.

Detta är direkta resultat av att havsmiljön konsekvent negligeras. Den svenska artdatabanken konstaterar att ”kunskapen om livsmiljöerna och arterna i havet är betydligt sämre jämfört med kunskapen om landmiljön. Vi behöver därför ett fortsatt kunskapslyft och agerande efter försiktighetsprincipen då kunskapen är otillräcklig.”

På landets kustnära länsstyrelser är frustrationen stor vad gäller havsmiljön. Greenpeace kartläggning visar att 12 av 14 länsstyrelser – 85 procent – har ytterst knapphändig kännedom om vad som finns i deras havsområden. I intervjuerna beskriver länsstyrelserna kunskapsläget som ”skissartat” eller något som ”hela tiden blivit eftersatt”. Områden som fått ett skydd på papperet har i flera fall utsetts baserat på ”gissningar”, medan andra ”kommit med lite på ett bananskal” snarare än att ha blivit utpekade utefter vilka behov som faktiskt finns. Det rimmar illa med regeringens höga svansföring i havsmiljöpolicen.

Havsmiljöarbetet haltar både i EU och på hemmaplan. Miljöminister Andreas Carlgren kan inte längre undvika ansvaret för det katastrofala överfisket och tyst hänvisa frågan till landsbygdsminister Eskil Erlandsson och hans EU-kollega. Tar inte även miljöministrarna sitt ansvar riskerar reformen av den gemensamma fiskeripolitiken att missa ett av sina viktigaste mål – skyddet av havens ekosystem.

Ska Sveriges länsstyrelser kunna fullgöra regeringsuppdraget att seriöst inventera, utse och skydda relevanta marina områden, måste de få mer resurser. Att kartlägga vad som finns i våra marina områden behöver få mycket högre prioritet om regeringen någonsin ska nå miljömålet levande hav. Det betyder att regeringen och Naturvårdsverket bör:

1. Skjuta till både mer pengar och resurser för inventering och utpekande av nya skyddade havsområden.
2. Använda befintliga regleringar för att tillgodose ett verkningsfullt skydd för marina områden som redan utsetts. Ett fungerande skydd måste omfatta förbud mot destruktivt fiske.
3. Driva frågan om fiskets inverkan på havsmiljön bland EU:s miljö- och fiskeriministrar i samband med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken. Kopplingen mellan miljö och fiske måste skärpas, och processen med fiskeregleringar i skyddsområden måste förenklas.

Ett välmående ekosystem med en mångfald av arter utgör själva förutsättningen för levande hav, och därmed för näringar som turistindustrin och ett hållbart fiske. Sverige har skrivit under otaliga konventioner om att skydda våra hav, nu är det dags att löftena uppfylls i praktiken. Det är ytterst miljöminister Andreas Carlgrens ansvar. Biodiversitet, biologisk mångfald, är hela basen för fungerande ekosystem och förutsättningen för liv. Det gäller även havet.

JAN ISAKSON

THERESE JACOBSON ansvariga för havsfrågor på Greenpeace”

“Ny havsmiljömyndighet

Naturvårdsverket är den myndighet som ansvarar för att samordna och driva på Sveriges havsmiljöarbete. Ansvaret tas över av **den nya myndigheten för hav och vatten** den 1 juli 2011. Myndigheten kommer att ligga i Göteborg och tar över största delen av Naturvårdsverkets verksamhet inom området hav och vatten och också det mesta av Fiskeriverkets verksamhet.

Natura 2000 är EU:s nätverk av skyddade områden och ska bevara Europas naturtyper och arter så att de har ”gynnsam bevarandestatus”.

Den 18 november 2010 beslutade regeringen om den nya havsmiljöförordningen. Beslutet innebär att Sverige nu har införlivat EU:s ramdirektiv om en marin strategi (2008/56/EG) – det så kallade marina direktivet.

Källa: Naturvårdsverket”